

TABLE OF CONTENTS.

	PAGES
Prefatory Notes vii—xviii
Table of Contents in Sanskrit 	1—12
Text and Commentary	1—298
Appendix No 1.—Names occurring in Parāśara's Text of XII Chapter	1—2
„ „ 2—Names of Authors and Works occurring in Mādhavāchārya's Commentary 	3—6
„ „ 3—Index of Quotations in Mādhavā- chārya's Commentary 	7—18
„ „ 4—Index of Words occurring in Parāśara's Text 	1—16
„ „ 5—General Index of Quotations occurring in Mādhavāchārya's Commentary on Volumes I. and II or on Chapters 1—12 ...	1—322

PARÂSARA DHARMA SAMHITÂ.

VOL. II., PART II.

PREFATORY NOTES.

This part forms the concluding portion of the second volume of the great Parâsara Dharma Samhitâ with Sâyana Mâdhavâchârya's learned commentary on it. It consists of a single chapter, and treats of some of those questions of *âchâra* (usages, customs, and general conduct of life) and *prâyaścitta* (atonements and expiatory rites) which have not been noticed anywhere in the preceding chapters. It can, therefore, be said to be a supplementary chapter on this vast subject of *âchâra* and *prâyaścitta*. In fact the author himself regards the chapter as such.

As we have already seen the author has devoted the first three chapters of the work to *âchâra* and the next eight to *prâyaścitta*. He has thus dealt with these two divisions of the subject almost independently of each other in the main part of the work. But in the present chapter he has departed from this method ; for instead of dealing separately with the two divisions he has intermixed them, though thereby no inconvenience of any kind is caused to the reader.

For the purpose of collating and editing I have here used as my basis the same manuscripts as those which were used by me to prepare and edit the first part of this second volume. As these manuscripts have all been

already described in my prefatory notes to that part, a repetition of their description is, I think, needless here.

The learned Commentator, Sâyana Mâdhavâchârya, quotes copiously from various authors and works in this part, as he does all throughout the work. I here subjoin, in alphabetical order, short notes on twenty of them, they being such authors and works as have not been previously referred to anywhere by the Commentator in the course of this work. The other authors and works I have already briefly noticed elsewhere, as a reference to my prefatory notes to the preceding parts will show.

I cannot close these notes without observing that although our author has now practically concluded the subject of *dharma* and *prâyaścitta*, he does not feel satisfied that he has done full justice to it. For, in the very opening paragraph of this chapter he significantly remarks —

अतिरिक्तानापरिशिष्टानां केचिद्विदाचारणां प्रायश्चित्तानां च विधानापाद्य द्वादशोऽध्याय आरभ्यते,

implying thereby that he takes up a few only of those questions of *dharma* and *prâyaścitta* which have escaped his notice in the preceding chapters.

I have annexed at the end of this part two appendices of a general nature — one, a list of the words occurring in the text of the two volumes now before the public; and the other, a general index to Mâdhavâchârya's numerous quotations. It is hoped that these additional appendices will prove to be of use to the reader as a means to easily find whatever reference he requires from either the text or the quotations in the commentary. It was my intention at first to attach these two appendices to the last (third) volume of the work which is now

in the press; but upon further consideration I thought it more proper and expedient to place them in as close a proximity as possible to that part of the work wherein the words and the quotations in question are met. Another reason which induced me to allot the said place to the appendices is that our author, the great sage Parâśara, has nothing whatever to do with the third volume, the same being all exclusively the work of the Commentator, Sâyana Mâdhavâchârya. A further reason is that that volume does not deal with any question of *Śchâra* or of *Prâyaścitta*, it being solely devoted to questions of *Vyavahâra*, or the judicial or legal side of *Dharma*.* For these reasons the most appropriate place for the two appendices, I thought, was at the end of the second volume. That place, therefore, I have assigned to them.

BRIEF OBSERVATIONS ON SOME OF THE AUTHORS &c.,
QUOTED BY SÂYANA MÂDHAVÂCHÂRYA IN HIS
COMMENTARY ON THIS CHAPTER.

(1) अभिधानम् (*Abhidhānam*):—I have not come across any copy of any work on *Dharmaśāstra* of this name printed or manuscript, nor have I been aware of the existence of any work bearing this title. Mâdhavâchârya quotes *one* line under this heading. Exactly

* It will be a mistake to presume from this that the great Parâśara was not well versed in *Vyavahâra*. Though disinclined to treat the subject himself, he has duly hinted about it. The question then naturally arises, why did he not take up the subject himself? This question I propose to discuss at some length when a more fitting opportunity occurs. Mâdhavâchârya also slightly refers to this question in his introduction to the Commentary almost at the very outset. (See verses 8-24, pages 15-18, Part I, Vol. I.).

the same line appears, however, in *Brahmapurāṇa* (*vide* also my reference at page 206 of the text).

(2) उदाहरणम् (*Uddharanam*) — Though not extant now, at one time this work appears to have been a standard authority on questions of *dharma* (religious, moral, and civic duty). Mādhavāchārya in his allusion to it gives it the epithet “Śāstra.” He quotes from it two lines (page 273), and the idea conveyed in them is found expressed in many places in the *Sāntiparva* of the great Hindu epic the *Mahābhārata*.

(3) ऋग्विधानम् (*Rigvidhānam*) — I know of only one manuscript bearing this name. It contains 600 *ślokas* (verses) and ends with the colophon “शके १४२३ आश्विन शु० १ वातापिहरे लिखित” which means “transcribed at the holy place Vātāpi on the first of the bright half of Āshvina in the Śaka year 1423.” This date proves that the manuscript is very old. Vātāpikshetr† is perhaps our modern Vāi in the Satara District. Most of the thirty lines quoted by Mādhavāchārya at pages 279-281 as from this work are found in this manuscript. I may as well mention that in my search for manuscripts I once came across one bearing the title बृहद्विधानम् (*Bṛhadrigvidhānam*). This too I found to be a very old manuscript, containing 1,000 *ślokas* (verses), and it bore the Śaka year 1691 as the year of its transcription.

† The writer of the colophon had perhaps in his mind the Paurāṇic story of Vātāpi and Ilvā who lived near the Sahya mountains. And there is no place near the Sahya-mountains except Vas which bears a close resemblance to the word Vātāpi kaletra. The editor is aware that modern scholars have tried to identify Vātāpi with Bādāmi in the Bijapur District. But Bādāmi was never known as a *kshetra* nor can it be said to be in the vicinity of the Sahya-mountains.

None of the lines quoted by the Commentator could, however, be traced in it

(4) चमत्कारखण्डम् (*Chamatkārakhaṇḍam*) — This is a portion of the great Skanda purāṇa. Our Commentator, Mādhavāchārya, also says so when he quotes from it. He borrows twenty two lines from it at pages 220-221. What part this *Chamatkārakhaṇḍa* forms of Skanda purāṇa it is not possible to say. The *Purāṇa* itself consists of six volumes called *samhitās*, each *samhitā* being sub divided into several parts called *khaṇḍas*. A complete copy of *Skanda purāṇa* in any form has not yet been found anywhere. Some portions of it are found at one place and some others at another, but all these even if collected and put together can hardly make up a complete copy of the original voluminous work. I have seen a manuscript copy of a book styled *Chamatkārakhaṇḍa*, but Mādhavāchārya's quotations cannot be traced in it.

(5) तैत्तिरीयारण्यकम् तैत्तिरीयसंहिता (*Taittirīyāranyakam, Taittirīyasamhitā*) — These two works belong to the Black Yajurveda. I have noticed them elsewhere at some length. Mādhavāchārya makes a few quotations under both these titles at pages 48, 53 and 282.

(7) नन्दिपुराणम् (*Nandī purāṇam*) — It is not possible to say definitely what author or work our Commentator exactly alludes to under this title. There is a नन्दिकेश्वर पुराणम् (*Nandīkeśvarapurāṇam*), a नन्दिपुराणम् (*Nandīpurāṇam*) and a नन्दिधर्म (*Nandīdharmah*). The first two of these, differing as they slightly do from each other in their titles, may after all be identical so far as the subject they treat of is concerned.

I have in my possession a manuscript entitled *Nandikeśvara-purāṇa*. It is an old manuscript consisting of 76 folios, but it is incomplete and without date or colophon. Of the seventeen lines quoted by Mādhavāchārya as from *Nandipurāṇa* at pages 242 and 243, six are found in this manuscript. It can, therefore, be presumed that *Nandipurāṇa* and *Nandikeśvara-purāṇa* are one and the same. But at the same time the four lines which the Commentator quotes at page 375 of Part 1, Volume I., of this work as from नन्दिक्वैश्वर cannot be traced in it.

नन्दिधर्मः (*Nandi-dharmaḥ*) cannot surely be a work of the same class or kind as *Nandi-purāṇa*, or *Nandikeśvara-purāṇa*, as the very name implies. It has undoubtedly some reference to *dharma* or religious and moral conduct. I regret that I have not been able to find or trace any copy of any work bearing this name. The only information that I have about it is from Mādhavāchārya himself. From his remarks *Nandi* appears to be the name of an author, and in the list of law-givers copied by him from the *Āśvamedhika-parva* of the *Mahābhārata* the name *Nandi* occurs (*vide* page 109, Part 1, Vol. I., of this work). But this name cannot be found anywhere else among authors of *dharma*, and in the absence of any definite information on the point, it is impossible to hazard any opinion as to who or what *Nandi* is and what is meant by *Nandi-dharma*. One surmise, more probable than any other, appears to me to be that *Nandi* is a mythological name of God Śiva's Bull, and not the name of any human person. It was usual in old days to introduce, in the course of big epics and other works dialogues on metaphysical

theological or similar other, subjects, the persons taking part in the dialogues being represented as super-human beings. Such dialogues, when of sufficient importance and of special interest to the public, were in course of time detached from the main work, and reproduced in the form of an independent work under the title of the name or the names of one or both of the persons concerned in the dialogue. In the same way, Nandidharma, a dialogue between *Nandi* the Sacred Bull of Śiva and some other mythical person, might have been detached from a bigger work and made to appear as an independent treatise under the Sacred Bull's name. This view appears to me to be more probable than the theory that Nandi is any real author or Smṛitikāra. Similarly the dialogue between Īśvara and Pārvatī called *Umā-Maheśvara-saṁvāda* (उमामहेश्वरसंवाद) in chapter 140 of the *Ānuśāsanika* (आनुशासनिक) *Parvan* of the *Māhābhārata* is an instance of the kind which fully supports our view.

(8) *नागरखण्डम्* (*Nāgara-khaṇḍam*):—This is a portion of *Skandapurāṇa*. I had a manuscript copy of it in my collection which I have presented to the Ānandāśrama, founded at Poona by my friend, the late Mr. Mahādeva Chimuāji Āpte. This copy contains about 4,000 ślokas, and the lines quoted by Mādhavāchārya at page 230 are found in it, though with a great variation in the reading.

(9) *नारदपुराणम्* (*Nārada-purāṇam*):—There are two quotations from this work, one of nine lines at page 228, and the other of six at page 267. I have a manuscript of this name in my possession. It contains 2,700 ślokas; it has a colophon and all the semblance of com-

pleteness. But in my opinion the original work is much bigger, containing not less than 9,000 *slokas*. The various *purāṇas* which refer to the work well nigh approach the latter figure, although they are not quite agreed as to its exact extent.

(10) पराशरोपपुराणम् (*Parāśarōpa purāṇam*) — As the name itself indicates, this is one of the eighteen Hindu *upā* or minor *purāṇas*. Its reputed author is Vyāsa,* but Mādhavāchārya seems to attribute the authorship to Parāśara and concludes his quotation with the remark:—
 “एतत् सर्वमुपपुराणे पराशरेण प्रपञ्चितम्” Whoever the real author may be, whether Vyāsa or Parāśara, there cannot be any harm in adhering to the general view that Vyāsa is the author or composer, and that he wrote it at the instance and initiative of Parāśara his father. The work has not yet been published, and so far as I am aware, only a few manuscript copies of it are available. One copy, I understand, is in the collection of the Government of Madras, and another of which I had recently a loan from Benares through Mr Sadāshiva Kāshināth Abhyankar is in the possession of a Bengalee gentleman. I regret that the latter copy came to hand some time after the text had passed through the press, and that I was, therefore, not able to note any references from it in the body of the work. This latter manuscript contains 3,000 *Slokas*, and the twenty six lines quoted by Mādhavāchārya at pages 276-277 are found in it.

(11) पौराणिकाः (*Paurāṇikās*) — Under this heading

* I believe that Vyāsa was a real historical person in spite of the contrary view generally held by critical scholars and I have got ample evidence in support of my view.

Mādhavāchārya quotes four lines (pages 124-125), but it is not possible to say from what particular work he borrows them. The term *Paurāṇika*, however, gives rise to the conjecture that the Commentator could have meant by it no others than some renowned and staunch believers in the teachings of the Purāṇas and scholarly expounders of those teachings, and that the lines quoted by him may be from some of their memorable sayings

(12) बह्वचाः (*Bahvrichāḥ*) — There is a long quotation of seven lines at page 2 as from this. The quotation is obviously from the Rig veda, as the term Bahvricha means one conversant with a collection of *Riks* from the Rig veda.

(13) बृहद्याज्ञवल्क्य (*Bṛihad̐yājñavalkya*) — Mādhavāchārya has quoted two lines at page 79 as from this work. But I have not been able to secure or trace any manuscript of it. There is a manuscript in the Deccan College collection, entitled बृहद्योगियाज्ञवल्क्य, but the above lines cannot be traced in it. They cannot also be found in *Yājñavalkyasmṛiti* (याज्ञवल्क्यस्मृति) of which *Bṛihad̐yājñavalkya* may be an enlarged edition.

(14) भारद्वाजगृह्यम् (*Bhārad̐vāja gṛihyam*) — Mādhavāchārya has quoted five sentences at page 109 as from this. I had on loan a manuscript of the work from one Śaḍisiva Bhaṭṭa Deva of Paṭhan, in which I could trace only the first and the last of the sentences. The manuscript, though evidently incomplete and incorrect, has a colophon.

(15) मध्यमांगिराः (*Mad̐hyamāngirāḥ*) — I have succeeded in collecting as many as nine different manuscripts of *Angiras Smṛiti*. Of the two lines quoted at page 64 by

Mādhavāchārya and four at page 72, the former alone are found in one of these manuscripts as verse 36 of its 2nd chapter. The prefixes लघु (short or abridged), मध्यम (ordinary or modified), and बृहत् (comprehensive or enlarged) are added generally to the titles of works to signify the various forms or recensions they pass through under the same or different hands, and thus Mādhyamangira is probably only a modified edition of Angiras Smṛiti and not an independent work.

(16) वृद्धबोधायन (*Vṛiddhābāudhāyanah*) — *Bau dhāyana dharma Sūtra* is pretty well known, and is often quoted in works on *Dharma*. It has already been printed in Europe, and I have noticed the work at some length in my note at page 1 of Part 1, Vol 1. Nothing, however, is known, so far as I am aware, about *Vṛiddhā bau dhāyana*. Mādhavāchārya quotes four lines at page 270, and these are such ordinary lines as can be met with in most works on *Dharma*, but in the European edition of *Baudhāyana* they do not appear.

(17) वृद्धहरित (*Vṛiddha hārītaḥ*) — Three lines quoted at page 116 by the Commentator are found as verses 71 and 72 of chapter 11 of a manuscript which is in the possession of a gentleman at Pärner in the Ahmednagar District. This manuscript has 13 chapters and 1,723 *ślokas* in all. Other manuscripts of this work are also available. One is in the Deccan College collection, and another in the Ānandśrama Library. Both these are modern recensions of the work, and are more or less of a sectarian nature, particularly the one in the Deccan College collection, it being too much in favor of Madhvaism or Dravidaism as preached by the great Vaishnavite reformer Mādhvāchārya.

(18) शिवधर्मोत्तरम् (*Śiva dharmōttaram*) — Our Commentator quotes frequently from this work. I found a manuscript of it at Indore, and another, an incomplete one, in the Deccan College collection, but neither of them contain the lines quoted by Mādhavāchārya.

(19) स्कान्दे रेवाक्खण्डम् (*Skānde Revākhaṇḍam*) — This is a portion of the great Skanda purāṇa describing the river Revā or Narmadā and the holy places situated on its banks. I recently purchased a manuscript of the work at Malwa which is still in my possession. Mādhavāchārya quotes often from this work, six lines at page 224, twelve at pages 231-232, one at page 253, and two at 264, and most of these lines are found in my manuscript. A printed edition of Revākhaṇḍa, I understand, is also available. It is published somewhere in Ahmedabad but I have not been able to secure a copy of it, and as these pages are now passing finally through the press, it is too late to try to get one for reference.

(20) स्वप्नागमनिधिः (*Śvapnāgamanidhiḥ*) — Two verses are found in the commentary at page 3 under this heading. There might have been a collection of select but stray verses mostly anonymous on the subject of dreams. So also there might have been a class of persons who had made it their profession to explain the nature of dreams by interpreting the verses contained in

such a collection which had special reference to the dreams in question. As the verses are mostly anonymous the Commentator takes them to be the common property of these professors, and hence in quoting the verses he refers to these professors as a class. I recently obtained from Hyderabad (Deccan) a manuscript entitled स्वप्नाध्याय (Svapnādhyāya) containing 177 verses. Verses 22nd and 23rd in this manuscript are the same as those quoted by Mādhavāchārya.

46, GIRGAUM, }
BOMBAY. }

V. S. I.

TABLE OF CONTENTS.

विषयानुक्रमणिका ।

द्वादशाध्यायस्य

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
अध्यायार्थनिर्देशः ...	१	६	गङ्गा यमुनासङ्गमे जल		
दुःस्वप्नविचार	१	११	प्रवेशः.....	९	१
स्वप्नारिष्टानि	२	७	क्रोधादिना जलादि-		
दुःस्वप्नद्वयनि स्नानम् ..	३	१३	मरण प्रतिपिद्धम्...	९	५
दुर्जनस्पर्शनादावपि			अथैव व्रतान्तराणि ..	११	१३
स्नानम्	३	१५	पारिवर्त्यनिवृत्तस्य आम-		
मैथुने स्नानम्	४	६	रणं समदासता-		
वमनादौ विशेष . . .	४	९	दिकम्	१२	७
अथ पुन सस्कार			अथ स्नानविधि		
प्रायश्चित्तिन पुन सस्कार-			स्नानभेदा	१३	९
निमित्तानि ,	५	२	आघ्रेय्यादिस्नानस्वरूपम्	१३	१४
अग्निनाशपशदः	५	७	नारुणस्थाने विशेष ...	१७	१२
वपनमपि निवर्तते. . .	५	१०	तर्पणे तिला.....	१८	४
अक्रामतो विष्मूनादिभो-			घाने केशधूननादिप्र-		
जने प्रायश्चित्तम् . . .	६	८	तिशेषः	१८	९
आमघातार्थमुद्यमनि-			आचमने शिर प्रावरणा-		
वृत्तस्य प्रायश्चित्तम्	७	५	दिनिषेध	१९	७
जलादिमरणं त्रिविधम्	७	१०	आचमने नियमांतरम्	१९	११
तपोरूप आमघातः	८	२	द्विराचमननिमित्तानि	२०	३
गङ्गा यमुनयोर्मध्ये अघि-			श्रोत्रम्पक्षे निमित्तानि	२०	७
प्रवेशः	८	७	श्रोत्रम्पक्षेण शुद्धिरेव-		
			त्तम्	२०	११

पृ०	पं०	पृ०	पं०
अरुणोदयात् पूर्वं स्नान-		शूद्रस्त्रीपाचित्तमन्नं नि-	
निषेधः २१	१	षिद्धम् २९	६
राहुदर्शने स्नान-दाना-		शूद्रस्त्रीनिषेधः २९	७
दिकम् २१	६	सूतकान्तिन्दा २९	१३
चन्द्रग्रहणस्य दानाद्यहं-		शूद्रार्ये दोषानुष्ठानप्र-	
त्तम् २२	४	तिषेधः ३०	१३
खलपक्षादावपि रात्रौ		भोजने नियमाः	
दानम् २२	८	भोजनकाले मौनम् ... ३१	■
• पुत्रजन्मादौ रात्रौ दा-		भोजनपात्रेण जलपान-	
नम् २२	१२	निषेधः ३१	११
पूर्वपश्चिममामयोः क्षा-		पुण्यच्छिष्टकारित्वप्र-	
नस्य प्रतिप्रसवः ... २३	४	तिषेधः ३२	१
रात्रौ स्नानस्य निमित्ता-		श्राद्धे भोजनपात्रचालना-	
न्तरम् २४	१	त् पूर्वं स्वस्तिवाचन-	
अन्यदपि स्नानस्य नि-		निषेधः ३२	८
मित्तम् २४	८	अस्नातभोजनादिनि-	
चन्द्रग्रहणादिव्यतिरिक्त-		षेधः ३२	१२
विषये रात्रौ उदकस्य		धनार्जनानादि,	
अगुह्यः २५	४	अपहरादिना धनार्जन-	
कुशानामुदकप्राशस्त्य-		प्रतिषेधः ३३	६
हेतुत्वम् २६	१	पुण्यवस्तुदर्शनविधिः १४	७
अशक्तस्य वेदाध्ययनम्,		रक्षणमात्रेण श्रुतिप्रदाः	
अध्ययनाभावनिन्दा ... २६	१०	पदार्थाः ३४	१८
वेदैकदेशाध्ययनम् ... २७	१	मीचर्मनिरूपणम् ... ३५	८
शूद्रान्नादिविषये,		तस्यैव प्रकारान्तरम् ... ३५	१४
शूद्रान्नप्रतिषेधः २७	८	गोचर्मदानविधिः ... ३६	५
शूद्रसम्पर्कादिप्रतिषेधः २८	१४	पात्रविशेषः ३७	१

पृ०	पं०	पृ०	पं०
परकीयभूम्यपहारे दो-		मरणकालोपहते प्राय-	
पाधिक्यम् ... ३७	९	श्चित्तम् ४६	७
रजस्वलाविषये विशेषः ३८	३	प्राजापत्यकृच्छ्रस्य प्र-	
चण्डालादिस्पर्शे व्यव-		त्याम्नायाः ४६.	१५
धानपरिमाणम् ... ३८	१०	रेतःस्खलनप्रायश्चित्तम् ४७	१८
उक्तव्यवधानाभावे शुद्धिः ३९	१	अकामकृते प्रायश्चित्तम् ४८	३
तडागादौ मुखेन जलः		यतीनां वनवासिनां च	
पाननिषेधः ३९	१	प्रयत्नोत्तर्गो ४८	३
अथ प्रायश्चित्तकाण्ड-		स्वप्ने रेतस्तेके ४९	१
शेषः ४०	५	ब्रह्मचारिण्यप्रति ४९	५
कौषादिना स्वभार्याया		भयादौ ४९	९
अगम्यताप्रतिष्ठाने ४०	१३	एतस्मिन्नेव नैष्ठिकस्य ४९	१३
यानादिकं सङ्कल्प्य पश्चा-		द्यत्प्रवधस्य प्रायश्चि-	
त् अभ्रद्धाप्राप्तौ ... ४१	१०	त्तम् ४९	१७
उक्तेष्वेव वर्णभेदेन प्राय-		तस्यैव विधिः ५०	१०
श्चित्तम् ४१	१४	तत्रैव अध्वश्रान्तस्य अ-	
शपथ कृत्वा तत्कार्या-		वस्थाने देशविशेषः ५१	१३
करणे ४२	१	पापप्रक्षुषापनम् ५२	४
अनृतप्रायश्चित्तम् ... ४२	१०	सेतुदर्शनानन्तरं कर्तव्यं ५२	१२
प्रतिश्रुत्य अनृतोक्तौ ... ४३	७	अत्रैव भूपतेः पश्चान्तरं ५३	२
इतदेव ब्रह्मचारिविषये ४३	१०	सेतुयात्रां समाप्य प्रत्या-	
नेमिचित्तविशेषे अनृता-		गतस्य कर्तव्यम् ... ५४	३
नुता ४४	४	मुन्यन्तरप्रणीतानां व्रत-	
शात्मवधप्राप्तौ अनृत		विशेषाणां व्यवस्था ५५	९
वदेत् ४४	१२	तत्र यागवन्धयः ५५	७
ब्राह्मणगृहे भोजने		मनुः ५७	१२
प्रायश्चित्तम् ४५	११	ज्ञानायनः ५५	१५
त्रैव प्रायश्चित्तान्तरम् ४५	७	मीनयः ५६	२

पृ०	पं०	पृ०	पं०
राजन्य-वैश्ययोस्तु मदा-		तपः पक्षस्तु सवनस्थिता-	
पानानुज्ञा ७९	५	दिगुणोपेतब्राह्मण-	
उपनयनात् पूर्वं मदा-		विषयः..... ८६	१५
पाने ८०	१	तपसो विशेषः ८७	६
सुरापानस्य प्रायश्चित्तं ८०	६	न्यूनपरिमाणेषु हेमगु-	
सुरास्वरूपं ८०	९	व्रतभेदाः ८७	१०
कामतः सुरापाने प्राय-		आत्मतुल्यसुवर्णदानं ध-	
श्चित्तं ८१	६	निकविषयम् ८८	६
अकामकृते सुरापाने ... ८१	१४	स्तेयप्रायश्चित्तं अपहृतं	
छर्दने कृते प्रायश्चित्तं... ८२	१	धनं स्वामिने दत्त्वेव	
तालुमात्रतयौगे ८२	६	कार्यम् ८८	१३
वेदविद्विप्रस्य सुरापाने ८३	४	यदा राजा हन्तुमप्रवृत्त-	
सकृत् गौणसुरापाने... ८३	८	स्तदा वसिष्ठोक्तम्. ८८	१७
अथैव मुमन्तुनोक्तं बृहस्प-		गुणोपेतब्राह्मणद्रव्यस्य	
तिस्रविषये द्रष्टव्यम् ८३	११	भूयसो असकृदपहारे ८९	१२
बृहस्पतिनोक्तमनन्यौ-		अथ पतितसंसर्गप्रा-	
पधसाध्यव्याध्मुष-		यश्चित्तम्. ९०	६
शमविषयम् ८४	२	संसर्गस्य पापमात्रापा-	
अथ सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तम्.		दकत्वम्. ९०	१८
सुवर्णपरिमाणविशेषः ८४	१५	साधारणप्रायश्चित्तानि ९१	३
ब्राह्मणसुवर्णपहरणे प्रा-		अनुदाहृतस्मृतिद्वयव्य-	
यश्चित्तम् ८५	६	वस्था ९१	१६
राजा अहतश्चेद्विशुद्धय-		तज्जातिपातकस्वरूपम् ९२	२
त्येव ८५	१	अनुपातकस्वरूपम् ... ९३	९
मनुनोक्तं ब्राह्मणवधप्राय-		अनुपातकप्रायश्चित्तम् ९४	६
श्चित्तं नामधारक वि-		अश्वमेधो सार्वभौमराज-	
प्रविषयम् ८६	९	विषयः ९४	११
		मनुनोक्तानि ब्रह्महत्या-	
		सर्गानि ९५	६

पृ०	पं०	पृ०	पं०
याज्ञवल्क्योक्तानि ब्रह्म-		भरद्वाजगृह्योक्तमल्पप्रा-	
त्यासमानि१५	१०	यश्चित्ते प्रमादादि-	
अधीतत्यागादीनां मुर-		विषयम् १०१	१
पानसमत्वम्१६	४	नास्तिक्यादधित्यागे... १०१	७
ब्रह्मोक्तस्य प्रायश्चित्तम् १६	९	व्रतानन्तरभावि कर्तव्यम् १०१	११
कौटसाह्यप्रायश्चित्तम् १७	४	दारत्यागे..... १०१	११
विष्णूक्तं ब्रह्महत्यासमम् १७	११	अथ परस्वहरणप्राय-	
याज्ञवल्क्योक्तानि मुर-		श्चित्तम् ११०	५
पानसमानि १८	५	धान्यस्य परिमाणविदो-	
याज्ञवल्क्योक्तानि सुवर्ण-		पेण व्रतविशेषः ... १११	७
स्नेयसमानि १८	१३	सकृद्भोजनपर्याप्तिकस्य	
उपपातकस्वरूपम् ... १९	१०	भक्ष्यस्यापहारे ... १११	१३
याज्ञवल्क्योक्तानि कानि-		अन्तसारद्वयप्राय-	
विदुपपातकानि १०१	३	यश्चित्तम् ११२	४
कामकृतानृतोक्तौ याज्ञ-		अश्व-गनादिहरणप्रायश्चि-	
वल्क्योक्तं प्रायश्चि-		त्तम् ११२	१८
त्तम् १०४	६	अपाज्यपाजनप्राय-	
अकामकृते मनुनोक्तम् १०४	११	श्चित्तम् ११३	११
वेदनिन्दाप्रायश्चित्तम् १०५	५	प्रचेतरोक्त कामकृता-	
अयोपपातकस्य साधा-		भ्यासविषयम्..... ११४	४
रणं प्रायश्चित्तम् १०६	४	यमेनोक्तमशक्तविषयम् ११४	८
कामकृतोपपातके प्राय-		गीनमोक्तं कामनोभ्या-	
श्चित्तम् १०६	१८	सविषयम् ११४	१२
प्रतिपदोक्तप्रायश्चि-		पिठ्ठीनसिनोक्तमकामतो-	
त्तानि..... १०७	६	भ्यासविषयम् ... ११६	१
गुणैरलीक निर्वन्धे प्राय-		अग्नौप्रतिघटप्रायश्चित्तम् ११७	४
श्चित्तम् १०७	८	तत्र उपसंस्था ११५	९
अपित्यागे..... १०७	१२		

पृ०	पं०	पृ०	पं०
उक्तप्रायश्चित्तं दानृद्ध-		पैठीनमीनोक्तमभ्यासवि-	
ध्ययोः सत्वे वेदित-		पयम् १३२	७
व्यम् ११५	१३	कन्यादूषणप्रायश्चित्तम् १३२	१२
अन्यतरस्यासत्वे ११५	१४	दूतादिव्यसनप्राय-	
वृद्धहारीतोक्तमापद्विषयम् ११५	१९	श्चित्तम् १३३	१३
अल्पद्रव्यपरिग्रहे प्राय-		बौधायनोक्तं संवत्सरव-	
श्चित्तम् ११६	६	तमभ्यासविषयम् ... १३३	१४
अविक्रेषविक्रयप्रायश्चि-		प्रत्येतत्तोक्तमप्यभ्यासविष-	
त्तम् ११७	८	यमेव १३४	७
एतदेव हारीतोक्तम् ... ११९	१०	अनाश्रमनासे प्रायश्चि-	
ब्राह्मप्रायश्चित्तम् १२०	१४	त्तम् १३५	४
तत्रैव विशेषः १२९	१	शूद्रसेवाप्रायश्चित्तम् ... १३७	१०
अवकीर्णिलक्षणम् ... १२९	७	आतिथिंशकरम् १३६	६
पति-वनस्पयोस्त्वधिकं व्र-		तेषु साधारणं प्रायश्चि-	
तम् १२९	८	त्तम् १३६	११
यनेः पुनर्गार्हस्पत्यम्बी-		सङ्करीकरणम् १३७	३
कारे १२९	११	तत्र साधारणं प्रायश्चि-	
अवकीर्णव्रतस्यातिदेशः १३०	१०	त्तम् १३७	७
याशवस्त्वयोक्तं गुरुशुभ्र-		अपात्रीकरणम् १३७	१२
पादिव्यग्रतयाष्करणे		तस्य साधारणं प्राय-	
द्रष्टव्यम् १३१	१	श्चित्तम् १३७	१७
मुतादिविक्रयप्रायश्चित्तम् १३१	१२	मलिनीकरणम् १३८	२
शङ्खोक्तमापदि अकाम-		तस्य साधारणं प्रायश्चि-	
ते वेदितव्यम् ... १३१	७४	त्तम् १३८	८
वृद्धपरांशरोक्तमपि तथैव १३२	१	प्रायश्चित्तविशेषः ... १३८	१३
चतुर्विंशतिमत्तोक्तं का-	१	पतितादिसात्रपावध्य-	
मकारविषयम् १३२	३	ने १३८	१९

पृ०	पं०	पृ०	पं०
सर्पाद्यन्तरगमने	१३९ ८	श्राद्धे निमन्त्रितस्य का-	
खरोष्ट्रपाजारोहणादौ	१३९ १६	लातिक्रमे	१४९ १०
अप्सु मूत्र-पुरीषादिकरणे	१४० १२	दात्रियाद्युपसङ्ग्रहे ...	१४९ १६
श्रौत-स्मार्तकर्मादिलोपे	१४१ ८	मिथ्याभिशांते	१५० ८
पञ्चमहायज्ञाशकरणे ...	१४१ १३	अभिशास्तप्रायश्चित्तम्	१५१ १३
एकपङ्क्तिं वैषम्येण दा-		अथ रहस्यप्रायश्चित्-	
नादौ	१४२ २१	त्तानि	१५२ १२
पतितादिसम्भाषणे ...	१४२ ३	रहस्ये नास्ति परिपदनुम-	
अशुचेर्भोजनं	१४२ ८	त्वपेक्षा	१५३ ७
ब्रह्मसूत्रं विना मूत्र-पुरी-		तत्र प्राजापत्यादीनां व्य-	
षादिकरणे	१४३ १२	वस्था	१५४ १०
भोजनानन्तरमायमना-		रहस्यानां साधारणप्रा-	
करणे	१४३ १	यश्चित्तानि	१५४ १४
अपाङ्ग्यपङ्क्तिभोजने ...	१४४ ६	तत्र वेदाभ्यासः	१५४ १६
नीलीरक्तवस्त्रधारणे ...	१४४ ९	प्राणायामाः	१५५ ३
ब्रह्मनस्त्रिभिस्तत्त्वद्वया-		वेदधारणम्	१५५ ७
रोहणे	१४६ ५	ब्रह्मप्रतिष्ठेत्यनुवाकजपः	१५५ ११
तीर्थयात्रामन्तरेण देशा-		गायत्रीजपः	१५६ २
न्तरगमने	१४७ ३	विराजजपः	१५६ ४
गुरोर्द्विपादिकालशयने	१४७ ८	नामदेव्यजपः	१५६ ५
तत्र ब्रह्मचारिणो विशेषः	१४८ १	पुरुषसूक्तजपः	१५६ ६
यति-वनस्पत्योर्विशेषः	१४८ ७	वृषभसूक्तजपः	१५६ ७
-दण्ड-कमण्डलवादिना-		वेदपारायणम्	१५६ ८
श्रे	१४८ ९	गृहीतादशकजपः	१५६ ९
सन्ध्या प्रतिकार्यलोपे ...	१४८ १३	सर्ववेदपवित्राणि	१५६ ११
स्वशरुभिरीक्षणं	१४८ १७	प्राणायामादीनि	१५७ २
भोगनकाले श्शुचिरे	१४९ ४	वीक्ष्यमानोक्ताः प्राणाय-	
		मादयः	१५७ ४

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
मनूक्त तप	१६०	११	अस्य नामीयजप	१६७	२
कूर्मपुराणोक्तानि पाप			जले रुद्रजप	१६७	०
शोधनानि	१६१	२	गुरुतन्त्र प्रायश्चित्तम्	१६७	११
पैठीनासिनोक्तमच्युत			तत्र सहस्रशार्पजप	१६७	१२
भ्यानम	१६२	४	अ तर्जलेऽधमर्षणावृत्ति	१६७	१६
चतुर्विंशतिमतोक्ता मृ			हविष्यातीयादिजप	१६८	२
गारेष्टरादय	१६२	७	सप्तर्षिण प्रायश्चित्तम्	१६८	५
कूर्मपुराणोक्तो काशी			अथ उपपातक रहस्य		
वास	१६२	१०	प्रायश्चित्तम्	१६८	९
अथ प्रतिपदोक्तानि			तत्र प्राणायामा	१६८	१०
प्रायश्चित्तानि	१६२	१६	अवे पृचो जप	१६९	२
तत्र ब्रह्महत्याप्रायश्चि			यत्किञ्चेदमिति जप	१६९	२
त्तानि	१६३	१	अथ व्रतनक्षत्रानि	१६९	६
अधमर्षणम्	१६३	२	तत्र सर्वव्रतसाधारणा-		
अरण्ये वेदसंहिताभ्यास	१६५	६	न्यत्रानि	१६९	७
अधमर्षणहोम	१६५	१०	प्राजापत्यव्रतलक्षणम्	१७०	१०
सुरापानप्रायश्चित्तम्	१६४	१२	तस्यैव प्रयोगा तरम्	१७१	१
कण्ठमात्रोदके सुतसीम्			एतद्रूपयेन प्राजापत्यकृ		
प्राश्ननादि	१६५	१	च्छ्रो भवति	१७१	७
कूष्माण्डीभिर्घृतप्रा			एकभक्तादिषु माता		
शनम्	१६५	७	सख्या	१७२	७
कौत्सादिसूक्तजप	१६५	८	घासपरिमाणम्	१७२	१२
शाकलम् त्रैहोम	१६५	१०	चतुर्विंशतिमते प्रकार		
गवामनुगमनादि	१६५	१२	तरेण घाससंख्या	१७२	१५
अप्सु निमज्ज्याधमर्षण-			कृच्छ्राणा वर्णभेदेन व्य		
जप,	१६६	२	वस्या	१७३	१
सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तम्			अर्पकृच्छ्र पादोत्पलकृच्छ्र		
तत्र रुद्राध्ययनम्	१६६	७	स्वरूपम्	१७३	६
हिरण्यस्नानम्	१६६	१३			

	पृ०	पं०		पृ०	पं०
अर्धकृच्छ्रप्रकारः.....	१७३	११	अथ कृच्छ्राः.....	१८९	९
गौतमीकी बह्वङ्गसहितः			तत्र वारुणकृच्छ्रः	१८९	१०
प्राजापत्यकृच्छ्रः ...	१७४	२	अधमर्षणकृच्छ्रः.....	१८९	१५
उक्तकृच्छ्रो ब्राह्मणादि-			प्रकारान्तरेणाधमर्षणकृ-		
विषयः.....	१७८	३	च्छ्रः १९०	६	
शूद्रस्य जप-होमादिर-			यज्ञकृच्छ्रः .. १९०	१३	
हितः	१७८	४	देवकृच्छ्रः.	१९१	१४
अथातिकृच्छ्रः ...	१७८	९	यावककृच्छ्रः	१९२	५
तस्य लक्षणम्.....	१७८	१०	प्रस्थतियावककृच्छ्रः ...	१९२	१६
अथ कृच्छ्रातिकृच्छ्रः	१७९	५	अथ व्रतग्रहणप्रकारः	१९४	१२
तस्य लक्षणम्....	१७९	६	प्रातर्होमाद्यज्ञानि.....	१९५	११
पदाकलक्षणम्	१८०	३	यमोक्तानि पश्चात्तापा-		
पूर्णकृच्छ्रलक्षणम् ..	१८०	६	दीनि	१९५	१६
तस्यैव लक्षणान्तरम् ..	१८१	३	गृहीतव्रतस्याऽऽसमापने		
फलकृच्छ्रादीनां स्वरूपम्	१८१	८	प्रत्यवायः	१९६	४
वारुणकृच्छ्रः	१८२	२	व्रतप्रत्याग्रायाः.....	१९६	८
स्त्रीकृच्छ्रः	१८२	४	तत्र प्राजापत्यप्रत्याग्रायाः	१९६	१०
सौम्यकृच्छ्रः	१८२	७	चान्द्रावणादीनां प्रत्या-		
चतुरहव्यापी सौम्यकृ-			ग्रायाः.....	१९८	१०
च्छ्रः	१८२	१३	सान्तपनादीनां प्रत्या-		
अथ तुलापुरुषः ...	१८३	४	ग्रायाः	१९९	१५
स एव पञ्चदशदिवस-			अभ्ययन-जपादीनां व्य-		
साध्यः.....	१८३	८	वस्था	२००	१३
स एव एकविंशतिदि-			तीर्थयात्रादिप्रत्याग्रायाः	२०१	५
वससाध्यः.....	१८३	१४	क्षेत्र पुण्या महानदा ...	२०१	१२
तत्रैतिकर्तव्यता	१८४	■	सारस्वत तीर्थानि.....	२०२	२
तुलापुरुषस्य फलं का-			सामुद्रतीर्थानि	२०२	५
लम्भ	१८९	२	पुण्यक्षेत्राणि	२०२	७

	पृ०	प०		पृ०	प०
पुण्यायतनानि	२०२	८	हिंसकर्मशेषफलानि ...	२४६	६
पुण्यतमाः पर्वताः	२०२	११	हिंसाशेषकर्मफलानि ...	२५०	६
प्रकाशे रहस्ये च शुद्धि-			अपेयपानादिकर्मशेषफ-		
कारणम्	२०३	२	लानि	२५२	१४
तीर्थे फलभेदाः	२०३	६	स्तेयकर्मविशेषाद्योनि-		
अतिकृच्छ्रादयः सर्वेषु-			विशेषाः	२५३	१२
पातकेषु	२०३	११	अनृतवचनादिकर्मशेष-		
शक्त्यादिकमवलोक्य			फलानि	२५७	११
प्रायश्चित्तं योजनी-			अपहारविशेषाद्योनिवि-		
यम्	२०४	५	शेषः ...	२५९	७
रहस्ये विशो भागः ...	२०४	७	स्तेयकर्मफलानि	२६०	४
अथ कर्मविपाकः ...	२०५	१	अगम्यागमनकर्मविशेषा-		
कर्मविपाकशब्दार्थः ...	२०५	२	द्योनिविशेषः	२६४	१२
विपाकस्त्रिविधः	२०५	६	व्यभिचारिण्याः फलम्	२६८	६
विपाकविषये शका-स-			गुरुतत्पगादीनां फलम्	२६८	११
माधानानि ...	२०६	१२	अगम्यागमनकर्मविशे-		
सामान्येन कर्मविपाकः	२०८	५	धातुलविशेषः ...	२६९	१
मानसादिकर्मविशेषेण			कर्मविपाका निःक्षेपेण		
विपाकः	२११	९	वक्तुं न शक्याः ...	२७२	१४
आत्मन ईश्वरत्वे कथं क-			अशक्तिश्च कर्माऽऽन-		
र्मविपाकः	२१३	११	न्यात्	२७३	१
सत्त्वादिगुणविशेषात् वि-			विपाकाभिधानव्यवस्था	२७३	१०
पाकविशेषः	२१४	१२	प्रारब्धे कर्मणि प्राय-		
नानाविधयोनिविशेषाः	२१९	७	श्चित्तमस्ति	२७३	१५
नानाविधानिपिद्वक-			अपरे पुनर्न मन्यन्ते...	२७४	१२
र्मशेषफलानि ...	२१९	१०	रोगशान्त्यादिप्रतिपाद-		
हिंसाविशेषाद्योनिविशेषः	२४२	३	कानि प्रारब्धभोगा-		
			विशेषेण	२७८	८

	पृ	प०		पृ	प०
ऋषिधानांका जपाः ..	२७९	५	ग्रन्थोपसंहारः	२८७	१३
होमः	२८१	४	शास्त्राध्ययनफलम् ...	२८८	१३
तैत्तिरीयशाखोक्ता होमाः	२८२	१	परशरोक्ताः सर्वे कलि-		
अर्थनानि	२८६	५	धर्माः	२८९	२
उक्तेषु जपादिषु शङ्का	२८६	९	ततोपपत्तिः	२८९	९
समाधानम्	२८९	१३			

ॐ नमः श्रीगणेशाय ।

पराशरसंहिता

माधवाचार्यकृतव्याख्यासहिता ।

प्रायश्चित्तकाण्डम् ।

तत्र द्वादशोऽध्यायः ।

अथ आचारकाण्डे त्रिभिरध्यायैर्यावन्त आचाराः प्रतिपा-
दिताः प्रायश्चित्तकाण्डे चाष्टभिरध्यायैर्यानि प्रायश्चित्तान्यभि-
हितानि तेभ्योऽतिरिक्तानां परिशिष्टानां केषाञ्चिदाचाराणां
प्रायश्चित्तानां च विधानायाऽयं द्वादशोऽध्यायः आरभ्यते ।
तत्रादौ दुःस्वप्नादिनिमित्तकं स्नानमाह—

दुःस्वप्नं यदि पश्येत् तु वान्ते तु क्षुरकर्मणि ।

मैथुने प्रेतधूमे च स्नानमेव विधीयते ॥ १ ॥

इति । स्वप्नो द्विविधः । सुस्वप्नो दुःस्वप्नश्च । तत्र यो दर्शनकाले
ब्रह्मः सुखं जनयन् भावि श्रेयश्च सूचयति स सुस्वप्नः । तस्यो-
दाहरणं छन्दोगा आमनन्ति—

* धरणीधरस्तु—‘अथ महापातकप्रायश्चित्तविधानाय द्वादशोऽध्या-
यः । तत्रानुक्रान्तप्रकीर्णकशेषं समापयितुमाह’ इत्यन्तरयति ।

१ Except A. and G. all others do not insert अथ. २ B and D.
omit परिशिष्टानां ३. C. and F. read द्वादशाध्यायमाश्रुते, while I. and J.
द्वादशाध्याय आरभ्यते. ४ E. reads परिपश्येत् for यदि पश्येत्. ५ M. reads
वा for तु and K. and L. च for the same ६ Except I. and J. all
others omit च

‘यदा कर्मसु काम्येषु स्त्रियः स्वप्नेषु पश्यति ।

समृद्धिं तत्र जानीयात् तस्मिन् स्वप्ननिदर्शने’* ॥

(छां. उ. ६. २. ८)

इति । तद्वैपरीत्येन दर्शनकाले दुःखं जनयन् पुंरूपस्य भावि-
चारिष्टयः सूचयति स दुःस्वप्नः । एतस्य तूदाहरणं बहुधाः
पठन्ति । तत्र हि भरणसूचकानि जागरणारिष्टानि बहून्यभि-
धाय अन्ते प्रत्यक्षदर्शनानीत्युपसंहृत्यानन्तरं स्वप्नारिष्टान्ये-
वाम्नायन्ते—

‘अथ स्वप्नाः । पुरुष कृष्ण कृष्णदन्त पश्यति
स्वप्ने स एनं हन्ति वराह एनं ब्रह्मन्ति मर्कट
एनमास्कन्दयत्याशु वायुरेन प्रवहति सुवर्ण
खादित्वाऽग्निगिरिं मध्वश्चाति विसानि भक्षय-
त्येकं पुण्डरीकं धारयति खैरैर्वराहैर्युक्तो याति
कृष्णां धेनुं कृष्णवत्सां नलदमाली दक्षिणाभि-
मुखो ब्रजति’ ।

* यदा काम्येषु कर्मसु स्त्रियः स्वप्नेषु स्वप्नदर्शनेषु स्वप्नकालेषु वा
पश्यति तत्र समृद्धिं जानीयात् । ज्यादिप्रशस्तस्वप्नदर्शने साति कर्मणा
फलनिष्पत्तिर्भविष्यतीति जानीयादित्यर्थः ।

१ J reads स्वप्ने निदर्शने २ Except A and I all others do not
insert पुरुषस्य ३ G omits अरिष्टानि, while C E F H and J read
जागरणारिष्टानि for जागरणानिष्टानि ४ H only insert स्वप्ने ५ I
reads अग्निगिरिं for अग्निगिरि ६ C and F read मध्वश्चाति for मध्वश्चाति
७ All, except C and F substitute युक्तो for युक्तो ८ Except A,
B and I all others read ब्रजति for ब्रजति

इत्यादि । स्वप्नाध्यायविदश्च स्वप्नस्य भाविसूचकं वचनमाहुः—

‘आरोहणं गो-वृष-कुञ्जराणां

प्रासाद-शैलाग्र-वनस्पतीनाम् ।

विद्याऽनुलेपो रुदितं मृतं च

स्वप्ने त्वगम्यागमनं च धन्यम्* ॥

कृष्णाम्बरधरा नारी कृष्णगन्धानुलेपना ।

अवगूहति यं स्वप्ने मृत्युं तस्य विनिर्दिशेत् ॥

इति । एतत् सर्वमभिप्रेत्य स्वप्नाधिकरणे भगवान् बादरायणः सूत्रयामास—

‘सूचकश्च हि श्रुतेराचक्षते च तद्विदः† ।

(वा. सू. ३. २. ४)

इति । तत्र भाष्यरिष्टसूचके दुःस्वप्ने दृष्टे सति प्रातरुत्थाय तन्निमित्तकं स्नानं कर्त्तव्यम् । तथा भुक्तेऽन्ने वान्ते सति तदैव स्नातव्यम् । तथा क्षौर-मैथुन-प्रेतधूमाग्राणेषु च स्नानमाचरेत् । एवं दुर्जनस्पर्शनादावपि स्नानं द्रष्टव्यम् । तदाह यमः—

*धन्यं इष्टफलदमित्यर्थः । अन्यान्यपि इष्टफलसूचकान्यनिष्टफलसूचकानि तथा जाग्रतावनिष्टसूचकानि च तत्र तत्र पुराणेष्वभिहितानि विस्तारभयादत्र नोक्तानि ।

† भविष्यतोः साध्वसाधुनोः स्वप्नः सूचको भवति । कुतः । हि यस्मात् तथा श्रूयते । तद्विदश्चाचक्षते । श्रुतिः तद्विदां वचनं च मूले स्पष्टम् ।

• 'अजीर्णैश्च्युदिते वान्ते इमंश्रुकर्मणि मैथुने ।

दुःस्वप्ने दुर्जनस्पर्शे स्नानमेव विधीयते' ॥

इति । वृद्धपराशरोऽपि—

• 'दुःस्वप्ने मैथुने वान्ते विरिक्ते' क्षुरकर्मणि ।

चिति-यूप-इमशानानां स्पर्शने स्नानमाचरेत्' ॥

इति । मैथुने तु स्नानमृतुकालविषयम् । तदाह शातातपः—

• 'कृतौ हि गर्भशङ्कित्वात् स्नानं मैथुनिनः स्मृतम् ।

अनृतौ तु यदा गच्छेत् शौचं मूत्र-पुरीषवत्' ॥

इति । व्रमनादौ विशेषमाह मनुः—

• 'वान्तो विरिक्तः स्नात्वा तु घृतप्राशनमाचरेत् ।

आचामेदेव भुक्त्वाञ्च स्नानं मैथुनिनः स्मृतम्'† ॥

(म. स्मृ. ५. १४४)

“ वान्तं व्रमनम् । तत् जघन्य-मध्यम-प्रवरभेदेन त्रिधा । तत्र चत्वारः पदं अष्टौ चेति क्रमेणोच्चारवेगा भवन्ति । हरीतक्यादिभक्षणेन वातादि-व्याधिना वा यत्र उच्चारवेगा दश-विंशतिः विंशत् वा भवन्ति तज्जघ-न्य-मध्यम-प्रवरभेदेन त्रिधा भिन्न विरिक्तम् । यथाह वाग्भटः—

‘जघन्य-मध्य-प्रवे तु वेगाश्चत्वार इष्टा व्रमने षडष्टौ ।

दशौ ते द्वि-त्रिगुणा विरेके प्रस्थस्तथा स्यात् द्वि-चतुर्गुणश्च’ ॥

(अ. ह. सं. १. १८. ३१)

मेधातिथिस्तु—‘यस्योच्चारवेगा अष्टसंख्याया ऊर्ध्वं जाता हरीतक्या-दिभक्षणेऽप्य व्याधिना वा स विरिक्तः’—इत्याह ।

† अत्र घृतप्राशन स्नानं चेति द्वयमुक्तम् । अक्षितमन्नं येन मुखेनो-द्गीर्णं स वान्तः । विरिक्तः पूर्वं व्याख्यातः । तौ प्रथमं स्नानं कृत्वा अनन्तरं

१ I. reads क्षुरकर्मणि for इमंश्रुकर्मणि. २ We follow here A. I and J. ; while all others substitute विरिक्ते for विरिक्ते. ३. Except A. and J. all omit तु. ४ C. F. E I and J. substitute तु for हि. ५. C. and P. read विरिक्तः for विरिक्त.

इति । भुक्त्वाऽन्नमनन्तरं वान्तः आचामेदित्यर्थः ॥ ३ ॥

अथ प्रायश्चित्तिनः पुनःसंस्कारनिमित्तान्याह—

अज्ञानात् प्राश्य विष्मूत्रं सुरासंस्पृष्टमेव च ।

पुनःसंस्कारमर्हन्ति त्रयो वर्णा द्विजातयः* ॥ २ ॥

इति । अयं च संस्कारो व्रतचरणानन्तरभावी । तत्रे वचनानि तु पूर्वाध्याय एव प्रायश्चित्तप्रसङ्गादुदाहृतानि ॥ २ ॥

आद्यसंस्कारवत् पुनःसंस्कारेऽप्यजिनादिप्राप्तावपवदति—

अजिनं मेखला दण्डो भैक्ष्यचर्या व्रतानि च ।

निवर्त्तन्ते द्विजातीनां पुनःसंस्कारकर्मणि ॥ ३ ॥

इति । अजिनादिवद् वपनमपि निवर्त्तते । तदाह विष्णुः—

‘सर्वेऽप्येतेषु द्विजानां प्रायश्चित्तान्ते

भूयः संस्कारं कुर्यात् । (४) वपनं-

घृतप्राशनं कुर्याताम् । ततश्च अन्यदन्नमप्यशानाम् । न चात्र घृतप्राशनेन भोजननिवृत्तिः । प्रायश्चित्तगु द्रव्यशुद्धिरियम् । भस्मोदकमाभनवन् घृतप्राशनम् । अन्ने भुक्त्वा तदहरेव यदि वपनं-विरचने स्थानां तदा आचमनमेव केवलम् । न स्नान-घृतप्राशने—इति मेधातिथेराशयः । ‘स्नानं घृतप्राशनं च कामतः । अकामतः स्नानमात्रम्’—इति सर्वशनारायणः । विरक्तस्य घृतप्राशनमायुर्देनापि हितत्वेनाभिहितम् ।

* विष्मूत्रमिति समाहारात् कुण्ठ-रेनसोरापि ग्रहणम् । सुराऽन्यथेष्टी । अन्यस्याः क्षिपिदेरनिषेधात् । तत्तर्माश्चानुपलभ्यमानरतः । रसोपलब्धी तु सुरात्वमेव स्यात् ।

१. M reads सुरा वा विवर्ते यदि for सुरासंस्पृष्टमेव च, while J reads स्पृष्टमेव च for the same. २. B D and J omit च. ३. H D reads तत्र यस्याभिषेकानि and C E F, G. H. J read तत्र च साभिषेकानि for तत्र यस्याभिषेकानि. ४. H. inserts अजिनं before वपनं.

मेखला-दण्ड-भैक्षचर्या-व्रतानि

पुनःसंस्कारकर्मणि वर्जनीयानि । (५)

(वि. स्मृ. ५१. ४-५)

इति । व्रतानि सौम्य-प्राजापत्यादीनि मधु-मांसाञ्जनादि-
वर्जनानि च ॥ ३ ॥

पूर्वाध्यायादौ 'अमेध्य-रेतो-गोमांस-विष्मूत्रप्राशने चान्द्रा-
यणमित्युक्तं' (११. १) तत् कामकारविषयम् । अत एव तत्र
द्यालापत्यसहभोजनमस्माभिरुदाहृतम् । अत्रैव कामतो वि-
ष्मूत्रादिभोजने प्रायाश्चित्तमाह—

‘विष्मूत्रभोजी शुद्ध्यै प्राजापत्यं समाचरेत् ।

पञ्चगव्यं च कुर्यात् स्नात्वा पीत्वा शुचिर्भवेत् ॥ ४ ॥

इति । प्राजापत्यं चरित्वा पश्चात् पञ्चगव्येनैव स्नानं कृत्वा
तत् पञ्चगव्यं मादय शुद्धो भवति । एतच्च पुनःसंस्कारात्
प्रागेव कर्तव्यम् ।

‘प्रायश्चित्तान्ते भूयः संस्कारं कुर्यात्’ ।

(वि. स्मृ. ५१. ४)

इति विष्णुवचनात् । जले तु विष्मूत्रोपहते कूर्मपुरा-
णोक्तं द्रष्टव्यम्—

१. B. D. and H substitute तत्र for अत्र. २ We follow here only
A. and I, while M reads this verse as follows—

‘स्त्री शुद्धस्य तु शुद्ध्यै प्राजापत्यं विधीयते ।

पञ्चगव्यं तत् कृत्वा स्नात्वा पीत्वा विशुद्धयति’ ॥

and others substitute विष्मूत्रस्य च for विष्मूत्रभोजी ३ C. F. and I.
read विष्णुस्मृत्यात् for विष्णुवचनात्.

‘अपो मृत्र-पुरीषाद्यैर्दूषिताः प्राशयेद् यदा ।

तदा सान्तपनं कृच्छ्रं व्रतं पापविशोधनम्’ ॥

(कू. पु. १. १. ३३. ३८)

इति ॥ ४ ॥

चतुर्षु वर्णेषु यः कोऽपि स्वात्मपातार्थमुद्यम्य कथंचिद्गता-
त्मागेव निवर्त्तते तस्य प्रायश्चित्तं मन्त्रपूर्वकमाह—

जला-ऽभिपतने चैव प्रव्रज्याऽनाशकेषु च ।

प्रेत्यावसितवर्णानां कथं शुद्धिर्विधीयते ? ॥ ५ ॥

प्राजापत्यद्वयेनैवे तीर्थोभिगमनेन च ।

वृषैकादशदानेन वर्णाः शुद्ध्यन्ति ते त्रयः ॥ ६ ॥ *

ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि वनं गत्वा चतुष्पथे ।

सशिखं वपनं कृत्वा प्राजापत्यद्वयं चरेत् ॥ ७ ॥

गोद्वयं दक्षिणां दद्यात् शुद्धिं स्वायम्भुवोऽब्रवीत् ।

मुच्यते तेन पापेन ब्राह्मणत्वं च गच्छति ॥ ८ ॥

इति । जला-ऽग्न्यादयः पञ्च मरणहेतवः । नदीतटकादिमये-
षोनाग्निप्रवेशेन भृगुपतनेन महाप्रस्थानगमनेनाग्नागरेण च
धियन्ते । तत्र जलादिमरणं त्रिविधम् । विहित प्रतिषिद्धमनु-

१. The text reads इति for यथा and also B and D read the same

२. K and L read ब्रह्मपतितवर्णानां C F. and J ब्रह्मपतितवर्णानां

and M द्वायदक्षिणद्वयेन चैव for द्वायदक्षिणद्वयेन चैव ३. M substitutes चैव

for चैव ४. M reads चतुष्पथम् for चतुष्पथम् ५. M. substitutes चैव

for चैव ६. We follow here A and M, who 'c' 2' others द्वायद्वयं

for द्वायद्वयम् ७. M substitutes चायेन ८. K and L read इति तेन

for तेन चायेन ८. G. reads ब्रह्मपतितवर्णानां for ब्रह्मपतितवर्णानां

ज्ञातं च । विहितं च द्विविधम् । काम्यतपोरूपं प्रोयश्चित्ततपो-
रूपं च । तत्र तपोरूपं कूर्मपुराणे नर्मदामाहात्म्ये प्रदर्शितम्—

‘अग्निप्रवेशं यः कुर्यात् सोमतीर्थे नराधिप ।

जले वोऽनाशके वाऽपि नासौ मर्त्योऽभिजायते’* ॥

(कू. पु. १. २. ३९. ४९)

इति । तत्रैव प्रयागमाहात्म्ये अभिहितम्—

‘गङ्गा-यमुनयोर्मध्ये कारीपात्रि† विशेषेण यः ।

अहीनांगो ह्यरोगश्च पञ्चेन्द्रियसमन्वितः ॥ (३)

यावन्ति रोमकूपाणि तस्य गात्रेषु मानवः ।

तावद्वर्षसहस्राणि स्वर्गलोके महीयते ॥ (४)

* उक्तरीत्या जलप्रवेशकर्ता मर्त्यः मरणधर्मा अर्थात्—

‘जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च’ ।

इति न्यायेन तस्यावश्यं जन्मसद्भावेऽपि स नाभिजायते । जन्मनि-
ध्रुव्या मरणनिवृत्तेर्जनन-मरणातीतो भवतीत्यर्थः ।

† करीप शुष्कगोमयम्—‘तनु शुष्कं करीपोऽर्ज्व’ (२. ९. ५१)
इत्यमरः । तत्र स्थितोजसिः करीपाभिः । अहीनाङ्ग इत्यनेन पञ्चकर्मेन्द्रिय-
वैकल्याभाववान् विवक्षितः । पञ्चेन्द्रियसमन्वित इत्यनेन पञ्चज्ञानेन्द्रियस-
म्पन्नतमभिहितम् । स मानवः स्वशरीरस्थितरोमकूपसंख्याकवर्षसह-
स्रमितं कालं स्वर्गलोके महीयते— इति योजनीयम् ।

१. I reads प्रायश्चित्तम्, while B and D omit the same. २ B. and
D. substitute अनिहितम् for प्रदर्शितम्, while B omits the following:—

‘अग्निप्रवेशं यः कुर्यात् सोमतीर्थे नराधिप ।

जले वाऽनाशके वापि नासौ मर्त्योऽभिजायते’ ॥

इति । तत्रैव प्रयागमाहात्म्ये अभिहितम्—

३. C and F substitute च for वा, G. and J. read अनाशके, while the
text reads जले वाऽनाशके वापि । ४ The text reads
च साधयेत् for विशेषेण यः ५ The text substitutes भूमिम् for मानवम्.

जलप्रवेश य कुर्यात् सङ्गमे लोकविश्रुते* ।
 राहुग्रस्ते येदा सोमे विमुक्त सर्वपातके ॥ (६)
 सोमलोकमवाप्नोति सोमेन सह मोदते' । (७)

(कृ पु १ १ ३७ ६-७)

इति । तदेतत् प्रायश्चित्तरूप मरणम् । क्रोधादिना यज्जला-
 दिमरण तत् प्रतिपिद्धम् । तथ्चाशौचप्रकरणे-

‘क्रोधात् प्रायम्†’

इत्यादिस्मृतिवाक्यमुदाहृतम् । प्रबलरोगग्रस्तस्य यज्ज-
 लादिमरण न तद्विहितम् । नापि प्रतिपिद्धम् । किन्तु शा-
 खेण केवलमनुज्ञातम् । तत्र तस्मिन्नेव प्रकरणे-

‘दुष्कित्स्यैर्महारोगे ‡’

इत्यादिवाक्येनोदाहृतम् । तत्राभ्यनुज्ञातस्येच्छिरुत्वात्तस्यै
 फलालम्बिमात्रं केवलं भवति । न त्वसौ प्रायश्चित्ता । यो-
 ऽपि प्रायश्चित्तार्थं मर्तुमुद्यम्य ततो निवर्त्तते तस्यापि पूर्ण-
 न निवर्त्तते इत्येतावदेव । न तु तेन कर्त्तव्यं किञ्चित् ।

* सङ्गमं गङ्गा-यमुनासङ्गमं । तत्र देहयागे भुवि ददाहृतं नाम ।
 सा च तृतीयेऽध्याये (आश्विनकाण्डस्य द्वितीयभागे ५० २२८) द्रष्टव्या ।
 यदा राहुग्रस्ते सोमे जलप्रवेशं करोति तदा सर्वपातकैर्विमुक्तं तन्
 सोमलोकमवाप्नोति ।

† ब्रह्मपुराणवचनमिदं आश्विनकाण्डे तृतीयेऽध्याये (द्वितीयभागे ५०
 २२६) द्रष्टव्यम् ।

‡ आदिपुण्यवचनमेतन्नोदाहृतमिदं वचनं आश्विनकाण्डे तृतीया-
 ध्याये (द्वि० भा० ५० २२८) द्रष्टव्यम् ।

१ II १ b t takes सङ्गं रवशान्तिम् । सावित्रिमुत्तं मयसान्तरं ॥ गामना
 यमवानानि wh c II = text reads राहुग्रस्ता यदा सोमे for राहुग्रस्तं यदा सोमे
 २ I reads तयाभ्यनुज्ञातस्य for तत्राभ्यनुज्ञातस्य ३ I read मय कना
 लानमाय for मय कनाला इवाय ४ II and L read सवासो दादो यतो
 for न स्वरौ प्रादाधन्ती an l om t वा-रि

श्चित्तान्तरमस्ति । एवं च सति प्रतिपिद्धमेव परिशिष्यते । तत्रापि मर्तुमुद्यम्य मृतस्य दुर्मरणत्वेष्वपि न तत्रेदं प्रायश्चित्तम् । तत्कर्तुरेवाभावात् । यस्तूद्यम्य मरणान्निवर्तते तस्येदं प्रायश्चित्तम् ।

ननु-तस्यापीदं न युक्तम् । आत्महत्यायाः शास्त्रनिषिद्धत्वेन तन्निवृत्तेः शास्त्रीयत्वात् । वाढम् । न हि वयं निवृत्तिनिमित्तमिदं प्रायश्चित्तं ब्रूमः । किन्तु निषिद्धाचरणोद्यमनिमित्तम् । उद्यममोत्रस्य निमित्तत्वादेव प्रायश्चित्तस्य स्वल्पत्वमुपपद्यते ।

जलाग्न्यादिषु मर्तुमुद्यम्य ततो निवृत्ताः 'प्रत्यावसिताः' । तादृशानां चतुर्णां वर्णानां पृथक् पृथक् प्रायश्चित्तं वक्तव्यमिति प्रश्नवाक्यस्यार्थः । तत्र क्षत्रियस्य भ्राजापत्यद्वयम् । वैश्यस्य तीर्थयात्रा । शूद्रस्य वृषभसहितगोदशकदानम् । ब्राह्मणस्य वनगमनादिव्रतम् । आत्महननोद्यमेन ब्राह्मणत्वमपगतम् । चण्डालत्वमायातम् । पुनर्व्रताचरणेन चण्डालत्वनिवृत्तौ पुनः पूर्वसिद्धं ब्राह्मण्यं प्रतिपद्यते । तदाह बृहपराशरः—

‘अनाशका निवृत्तस्तु चातुर्वर्ण्यं ध्यवस्थितः ।

चण्डालः स तु विज्ञेयो वर्जनीयः प्रयत्नतः ॥

* अनाशकं मरणपर्यन्तमशनवर्जनसङ्कल्पेन स्थितिः । तस्मात् यो-निवर्तते पूर्वं सङ्कल्प्य कतिचित् कालं स्थित्वा पश्चाद्विवर्तते स चातुर्वर्ण्य-व्यवस्थितोऽपि चण्डालो भवति । मृत्वा पुनरागमनात् तस्य निवृत्तम् । इदं च चण्डालत्वं न जात्या । अपि तु कर्मणैव । तदेवाह वर्जनीयः प्रयत्नत इति ।

१. B. and D. read तत्रेदानीं for तत्रेदं प्रायश्चित्तम् २. B and D. substitute नच for ननु. ३. J. omits 'आश्रम्य' and G. substitutes निषिद्धत्वाद् for निमित्तत्वाद्. ४. Except A* and I. all others do not repeat पृथक्. ५. Except A. I. and J. all others read अगगतम् for अपगतम्. C. also reads the same, but corrects in the margin अपगतम् ६. We follow here A and I.; while all others read प्रत्यापद्यते

लुप्तधर्मास्तु चण्डालाः परिव्राजक-तापसाः ।
 तेभ्यो जातान्यपत्यानि चण्डालैः सह वासयेत् ॥
 जला-ग्निपतने चैव प्रव्रज्या-ऽनाशके तथा ।
 प्रत्यावसितवर्णानां प्रायश्चित्तं कथं भवेत् ? ॥
 ब्राह्मणानां प्रसादेन तीर्थाभिगमनेन च ।
 गवां च श्वेतदानेन वर्णाः शुद्ध्यन्ति ते वयः ॥
 ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि गत्वाऽरण्यं चतुष्पथम् ।
 सशिखं वपनं कृत्वा त्रिसन्ध्यमवगाहनम् ॥
 सावित्र्यष्टसहस्रं तु जपेच्चैव दिने दिने ।
 मुच्यते सर्वपापेभ्यो ब्राह्मणत्वं च गच्छति ॥
 भिक्षार्थो विचरेद् ग्रामं गृहान् सप्त, वने वसन् ।
 तां च भिक्षां समश्रीयादब्धार्धेन विशुद्ध्यति ॥ *

इति । अत्रैव व्रतान्तराण्याह वसिष्ठः—

'जीवन्नात्मत्यागी कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरेत् । (१९)
 त्रिरात्रं वाऽप्युपवसेन्नित्यं क्षिप्त्वेन वाससा ।
 प्राणानात्मनि संयम्य त्रिः पटेदघमर्पणम् ॥ (२०)
 अपि व्रतेन कल्पेन गायत्रीं परिवर्त्तयेत् । अपि
 वाग्निमुपसमाधाय कृष्माण्डैर्जुहुयाद् घृतम्' । (२१)
 (व. स्मृ. २३. १९-२१)

१ I. reads -अशने for अनाशके. २ II and D. substitute प्रात्यावसित-
for प्रत्यावसित. ३ I substitutes दश for षट्, while B and D. omit.

..... तीर्थाभिगमनेन च ।

गवां च श्वेतदानेन. II.

४ G. and J. read गृहात् for गृहान् ५. C. F. and J. read जीवन्मुत्वाऽऽत्म-
त्यागी. G. जीवन्मुक्तात्मत्यागी and H. जीवन्वाऽऽत्मत्यागी all for जीवन्ना-
त्मत्यागी. ६. We follow here H. I and the text, while B D F. II.
and J. add वा and C. F. त्वा before द्वादशरात्र and G. omits it sub-
stituting दशरात्र for द्वादशरात्र. ७ A. substitutes च for वा.
८. We follow here A. and the text, while I. reads अग्नि समाधाय and
others अग्निमुपाधाय for अग्निमुपसमाधाय.

इति । तत्र जप-होमौ विद्वद्विषयेण विकल्पनीयौ । द्वादशरात्र-त्रिरात्रौ त्वविद्वद्विषयैश्चाशक्तभेदेन व्यवस्थापनीयौ ।

मूलवचने प्रव्रज्याशब्देन पूर्वं महाप्रस्थानगमनं व्याख्यातम् । अथ वा पारिव्रज्या तेन विवक्ष्यते । तथा च सति पारिव्रज्यातः प्रच्युतस्य ब्राह्मणस्य प्रायश्चित्तमुक्तं भवति । तदिदं श्रद्धालोः पुनरुपनयनादिपुरुषरं पारिव्रज्यं जिघृक्षोर्वेदिनव्यम् । यस्तु पुनः पारिव्रज्यं न जिघृक्षति तस्य मरणान्तं राजदासत्वादिकम् । यच्च नारदः—

राज्ञ एव तु दासः स्यात् प्रव्रज्याश्वसितो द्विजः* ।

न तस्य प्रतिमोकोऽस्ति न विशुद्धिः कथञ्चन' ॥

(ना. स्मृ. ५. ३५)

इति तत् क्षत्रिय-वैश्यपरम् । यदाह कात्यायनः—

‘प्रव्रज्याश्वसिता यत्र त्रयो वर्णा द्विजातयः ।

निर्वासं कारयेद्विभं दास्यं क्षत्र-विशौ नृपः’† ॥

* प्रायश्चित्तार्पत्वादस्मिन् दास्ये भृतिः पारितोषिकादिकं च न ग्राह्यम् । न तस्य प्रतिमोकोऽस्ति इत्यनेन राजदास्य एव तस्य मरणं भवेत् । मरणपर्यन्तं तस्य कदापि शुद्धिर्नास्ति । मरणेनैव स शुद्धो भवतीत्यभिप्रायः ।

† उपरितनेन नारदवचनेनोक्तस्य राजदास्यस्य व्यवस्थेयम् । तत्र ब्राह्मणस्य निर्वासनम् । न दास्यम् । तत्प्रकारः समनन्तरोक्तेन दक्षवचनेन प्रदर्शितः ।

१ I. reads विद्वद्विषयौ कल्पनीयौ, G. reads विद्वद्विषयेण and II. विद्वद्विषये विषयौ विकल्पनीयौ २. We follow here A. and I., while all others read च विद्वद्विषये for त्वविद्वद्विषये, while B. and D. omit त्रिरात्रौ and read द्वादशरात्र. ३ C. F. and J substitute प्रतिमोहो I. प्रतिमोहो for प्रतिमोको, while II and D —

... .. प्रव्रज्याश्वसितो द्विजः ।

... .. न तस्य प्रति होमोऽस्ति II.

४ Except A. all others omit तत् क्षत्रिय-वैश्यपरम् । यदाह. ५ C. and F. read प्रव्रज्या च सितो and II and D प्रव्रज्याश्वसितो both for प्रव्रज्याश्वसिता. ६ G H I and J. read विषोः for -विशौ.

इति । दक्षः—

‘वारिब्रज्यं गृहीत्वा तु यः स्वधर्मे न तिष्ठति ।

श्वपदेनाङ्कयित्वा तं राजा शीघ्रे प्रवासयेत्’ ॥

(द. स्मृ. ७, ३४)

इति । याज्ञवल्क्यः—

‘प्रव्रज्याऽवसितो राज्ञो दासः स्यात् मरणान्तिकम्’* ।

(या. स्मृ. २, १८३)

इति ॥ ९-६-७-८ ॥

अथाचारकण्डशेषत्वेन स्नातभेदानाह—

स्नानानि पञ्च पुण्यानि कीर्तितानि मनीषिभिः ।

आग्नेयं वारुणं ब्राह्मं वायव्यं दिव्यमेव च ॥ ९ ॥ *

इति ॥ ९ ॥

आग्नेयादीनामुपदिष्टानां पञ्चानां क्रमेण स्वरूपं विवि-
नक्ति—

आग्नेयं भस्मना स्नानमवगाह्य तु वारुणम् ।

आपो हिष्ठेति च ब्राह्मं वायव्यं गोरजः स्मृतम् ॥ १० ॥

यत्तु सातपथ्येण तत् स्नानं दिव्यमुच्यते । *

तत्र स्नात्वा तु गङ्गायां स्नातो भवति मानवः ॥ ११ ॥

* इदमपि क्षत्रिय-वैश्ययोरेव दास्य विधत्ते । तदपि अनभ्युपगत-
प्रायश्चित्तस्यैव ।

१. I reads राज्यात् for राज्ञा २. The text reads दास आमरणान्तिकम् for
दास स्यान्मरणान्तिकम् ३. I. does not insert the following verse—

स्नानानि पञ्च पुण्यानि कीर्तितानि मनीषिभिः ।

आग्नेयं वारुणं ब्राह्मं वायव्यं दिव्यमेव च ॥

* G. E. and I read उरिष्टानां for उपदिष्टाना ५. A. reads एतत्तु
for गोरज

इति । भस्मस्नानं द्विविधम् । पादादिकं मूर्धादिकं च ।
तत्र पादादिकं विरक्तविषयम् । संहारक्रमत्वात्* । तच्च कूर्म-
पुराणे दर्शितम्—

‘आग्नेयं भस्मनाऽऽपादमस्तकादेहधूलनम्’ ।

(कू. पु. प. १. २. १८. १३)

इति । मूर्धादि लिङ्गपुराणे दर्शितम्—

‘ईशानेन शिरोदेशं मुखं तत्पुरुषेण तु । (३७)

उरोदेशमघोरेण गुह्यं घामेन सुव्रताः ॥

सद्येन† पादौ, सर्वाङ्गं प्रणवेन तु शोधयेत् ।

(लिं. पु. १. २६. ३७-३८)

इति । जलावगाहनरूपं तु वारुणस्नानं प्रथमाध्याये—

‘सन्ध्या स्नानं जपो होमः’

(प. स्मृ. १. ३९)

* तत्र तावत् स्नान-‘न्यासादिषु द्वौ क्रमौ विहितौ । सृष्टिक्रमः संहार-
क्रमश्च । भगवता जगत्स्रष्टा मूर्धानमारभ्य सृष्टिः क्रियते संहर्त्ता च पाद-
मारभ्य संहारः क्रियते इति श्रुति-स्मृत्यादिषु दर्शनान् तान्त्रिकैर्न्यासादिषु
क्रमद्वयमादृतम् । तत्र गृहस्थानां सृष्टिक्रमः विरक्तानां संहारक्रम इति
व्यवस्था ।

† सद्येन ‘सद्योजातं प्रपद्ये’ इति मन्त्रेणेत्यर्थः ।

१. B. and D. omit the following :—

‘आग्नेयं भस्मनाऽऽपादमस्तकादेहधूलनम्’ ।

इति । मूर्धादि लिङ्गपुराणे दर्शितम् ।

२. H. and I. read सुव्रत for सुव्रताः this is not grammatically in-
correct but a quoted line and address to several Rishis. ३. G.
and J. read सद्येन for सद्येन. ४. B. and D. omit the following :—

जपो होमः । इत्यत्र प्रपञ्चिनम् । वृक्षं तु तिसृभिः पादौ द्वेभ्यः ।

पाद-द्वयं मूर्धप्रदेशेषु कुशोदकेर्माजनम् । तदुक्तं कू—

‘शास्त्रं तु मार्जनं ।’

इत्यत्र प्रपञ्चितम् । ब्राह्मं तु तिसृभिरापो हि द्वेत्यग्निः पाद-
हृदय-मूर्धप्रदेशेषु कुशोदकैर्मार्जनम् । तदुक्तं कूर्मपुराणे—

‘ब्राह्म तु मार्जनं मन्त्रैः कुशैः सोदकत्रिन्दुभिः ।

(कू. पू. १. २. १८. १३)

इति । तच्च त्रिकृत्वोऽभ्यस्तेषु स्थानेषु कर्तव्यम् ।
तत्प्रकारश्च औधायनेन दर्शितः—

‘भुवि मूर्ध्नि तथाऽऽकाशे मूर्धन्याकाशे तथा भुवि ।

आकाशे भुवि मूर्ध्नीति मन्त्रस्नानं विधीयते ॥

(बौ. स्मृ. १. २. १०. २१)

इति । सायंकाले गोषु मार्गेष्वोगच्छन्तीषु वायुना समु-
त्थिते गोपादरजस्यवस्थान वायव्यम् । आतपयुक्तेन वर्षो-
दकेन देहस्याप्लावनं दिव्यस्नानम् । तदिदं पूर्वोक्तेभ्यः
प्रशस्तम् । एतेन यौगिक-सारस्त्रते अपि द्वे स्नाने उपलक्ष्येते ।
यौगिक योगेन विष्णुचिन्तनम् । तदाह व्यासः—

‘ब्राह्ममाभेयमुद्दिष्ट वायव्यं दिव्यमेव च ॥ (१)

वारुण यौगिकं तद्वत् पोढा स्नानं समासतः ।

ब्राह्म तु मार्जनं मन्त्रैः कुशैः सोदकत्रिन्दुभिः ॥ (१०)

१ B and D read तत्र त्रिषु मन्त्रस्तु स्नानेषु, C and F तत्र त्रिषु स्ने-
स्तेषु, E and H तत्र त्रिषु मन्त्रस्तु स्नानेषु G त्रिषु स्नेस्तेषु स्नानेषु
and J तत्र त्रि कृत्वोऽभ्यस्तेषु स्थानेषु all for तत्र त्रि कृत्वाऽभ्यस्तु स्थानेषु
२ J. substitutes स्यात् for इति and for the same G आदि ३ H D
F G H read गच्छन्तीषु for आगच्छन्तीषु ४ Except A I and
J. all others omit द्वे ५ B and D substitute तत्र I तत्र H मन्त्र
for तद्वत् C. and F चातुर्विधायिकं तत्तत् for वारुण यौगिकं तद्वत् ६ These
three lines appear only in A and the text, while all others omit but
the contents of the same are quite necessary here

आग्नेयं भस्मना स्नानं वायव्यं गोरजः स्मृतम् ।

यत्तु सातपवर्षेण तत् स्नानं दिव्यमुच्यते ॥ (११)

वारुणं चावगाहस्तु मानसं त्वात्मवेदनम् ।

यौगिकं स्नानमाख्यातं यौगोद् विष्णुविचिन्तनम् ॥ (१२)

(ल. व्या. स्मृ. १. ९-१२)

इति । विद्वदाशिषा सम्पादितं सारस्वतं स्नानम् । तदाह
घृङ्गस्पतिः—

‘वायव्यं गोरजः शोक्तमस्तं गच्छति गोपतौ ।

विद्वत्सरस्वतीप्राप्तं स्नानं सारस्वतं स्मृतम् ॥

(वृ. स्मृ. ३. ४९)

इति । विद्वदुक्तिप्रकारमाह व्यासः—

‘स्वयमेवोपपन्नाय विनयेन द्विजातये* ।

तज्ज्ञेः सम्पादयेत् स्नानं शिष्याय च सुताय च ॥

दाक्षायणमथैः कुम्भैर्मन्त्रवज्जाह्नवीजलैः ।

कृतमङ्गलपुण्याहैः स्नानमस्तु तदर्थिनाम् ॥

(व्या. स्मृ. १. १४-१५)

आदौ तावत् प्रभासे बहुगुणसलिले मध्यमे पुष्करे वा

गङ्गाक्षरे प्रयागे कनखलसलिले* भद्रकर्णे गयायाम् ।

* विनयेन स्वयमेवोपपन्नयैव द्विजातये । उपपत्त्यभावेऽपि पुत्राय शिष्याय च स्नानसम्पादिका उक्तिर्देयेति भावः । तामेवोक्तिमाह दाक्षायणमथैरिति । दाक्षायणं सुवर्णम् । तन्मथैः कुम्भैः । तन्निहत्यो कुरुक्षेत्रे ।

१. B. and D. read यौगो विष्णुविचिन्तनम्. J. योगात् दिष्णु विचिन्तयेत् and the text यौगविष्णुविचिन्तनम् २. B. and D. read -शोक्त for -याम ३. B. D. G. and J. read तत्त for तज्ज्ञे ४. We follow here A. C. E. and J.; while others read -सलिले for -सन्तिले.

राहुग्रस्ते च सोमे दिनकरसहिते सत्रिहत्यां विशेषात्
एतैर्विख्याततीर्थैस्त्रिभुवनविदितैः स्नानमच्छिद्रमस्तु' ॥

(ल. व्या. स्मृ. १. ७)

इति स्नानानि । एतेषु सप्तसु स्नानेषु वारुणं मुख्यमित-
राणि षड्स्नानानि गौणानि । मुख्य-गौणभेदेन शङ्खवचनमा-
चारकाण्ड एवोदाहृतम्* । तत्रे गौणस्नानान्यशक्तविषयाणि ।
तदुक्तं कूर्मपुराणे—

‘अप्रार्थस्ये† समुत्पन्ने स्नानमेव समाचरेत् ।

ब्राह्मादीनि तथाशक्तौ स्नानान्याहुर्मनीषिणः’ ॥

(कू. पु. १. १. १८. १९) .

इति ॥ १०-११ ॥

* वारुणस्नाने तर्पणस्य पूर्वभावित्वं ब्रह्मनिष्पीडनस्योत्तर-
भावित्वमुपपत्तिपुरस्सरं विदधाति—

स्नातुं यान्तं द्विजं सर्वे देवाः पितृगणैः सह ।

वायुभूतास्तु गच्छन्ति तृपार्त्ताः सलिलार्थिनः ॥ १२ ॥

निराशास्ते निवर्त्तन्ते ब्रह्मनिष्पीडने कते ।

तस्मान्न पीडयेद्वस्त्रमकृत्वा पितृतर्पणम् ॥ १३ ॥

इति । स्नातुं गच्छन्तं येऽनुगच्छन्ति ते सर्वे पूर्वं ब्रह्मे निष्पीडिते

* प्रथमाध्याये स्नानप्रकरणे १६८ पृष्ठे तदमे च दृष्टव्यमिदम् ।

† अप्रायस्य अनुचितम् ।

१ I reads सत्रिपारया C D and G विशेष्यै for विशेषात् २ B and D omit स्नानानि गौणानि, while G. I omits स्नानानि ३ H C D and F substitute नञ् for तत्र ४ The text reads असापार्थ्यै for अप्रायस्ये ५ C E. and I read एव for नञ् ६ B D G H and J read उपपत्ति, पराशरो for उपपत्तिपुरस्सर, while G omits पुरस्सर ७ M reads स्नानार्थे विप्रमायान्तं देव्य for स्नातुं यान्तं द्विजं सर्वे देवाः ८ K reads अनुगच्छन्ति and M हि गच्छन्ति for, तु गच्छन्ति ९ I reads तृपार्त्ता for तृपार्ता

सति निराशाः गच्छन्ति—इत्येवोपेपत्तिः । अस्मिन्नर्थे योगियाज्ञ-
वल्क्यादिस्मृत्यन्तरवचनानि पूर्वमेवोदाहृतानि ॥ १२-१३ ॥

तर्पणवेलायां तिलाः पाणितले विलोमप्रदेशे पात्रान्तरे वा
स्थापनीयाः न तु संलोमि पाणिपृष्ठे,—इत्यभिप्रेत्य तत्र स्था-
पने पत्यवायमाह—

रोमकूपेष्ववस्थाप्य येस्तिलैस्तर्पयेत् पितॄन् ।

पितरस्तर्पितास्तेन रुधिरेण मलेन च ॥ १४ ॥

इति । अस्मिन्नर्थे देवलवचनं पूर्वमेवोदाहृतम् ॥ १४ ॥

स्नानवेलायां केशधूनादि प्रतिपेधति—

अवधूनीति यः केशान् स्नात्वा यस्तूत्सृजेन्मलम् ।

आचामेद्वा जलस्थोऽपि स बाह्यः पितृ-दैवतैः ॥ १५ ॥

* आचारकाण्डे प्रथमोऽध्याये ज्ञानप्रकरणे द्रष्टव्यामीमानि वचनानि ।

† बी. संज्ञकं डी. संज्ञकं च पुस्तकद्वयं वर्जयित्वा अग्रेषु सर्वेष्वप्याद-
र्शपुस्तकेषु 'स्नात्वा प्रस्रवतो द्विजः' इति, जी. के. एल् संक्षिप्तपुस्तके-
षु 'प्रस्रवते' इति च पाठो दृश्यते । तथापि नायं माधवाचार्य-धरणीधरा-
दीनां सम्मतः । 'इत्यमेव पाठः सर्वत्र । परन्तु, "यश्च स्नानान्तरमाह-
वस्त्रो मल-मूत्रे विसृजेत्" इति व्याख्यादर्शनात्, प्रस्रवते द्विजः—इति पाठ
एव समीचीनः प्रतिभाति—इति वदन् बगदेशीयास्यातिक्रमोत्सायदीपुहि-
तपुस्तकसम्पादनकर्ता चन्द्रकान्ततर्कालङ्काररत्नत्रय भ्रान्त एव । केवलं
प्रस्रवते इत्यनेन व्याख्यानस्य कथं सङ्गतिरिति स एव प्रष्टव्यः ।

‡ केचित् 'पितृ-दैवते' इति पाठमाश्रित्य दैव-पितृकर्मणि स बाह्यः
वर्ज्यः भवतीति व्याचक्षुः ।

१ Except A. and I all others read इति तेषाम्; while. I. इत्येव for
इत्येवा. २. C. F. E. and H. read स्नानकर्तव्याणिपृष्ठे for संलोमि पाणिपृष्ठे.
३. K. and L. read तिलैस्तर्पयते for यैस्तिलैस्तर्पयेत्; while M. does not
insert the whole verse, and G. reads -कूपे च सस्थाप्य for -कूपेष्ववस्थाप्य
४ I. K. and L. read तर्पितास्तेन ते सर्वे for पितरस्तर्पितास्तेन. ५ B. and D.
read अय for अय - Except B and D others read this line as follows —

अधूनीति यः केशान् स्नात्वा प्रस्रवतो द्विजः ।
while G. K. and L. read प्रस्रवते and J. reads -स्नाहो विष्टजेन्मलम्. ६. K.
and L. read पितृ दैवते for पितृ-दैवते.

इति । स्नात्वेत्येतत् पदं काकाक्षिवद् उभयतः सम्बद्ध्यते ।
तथा च सति यः स्नानानन्तरमार्द्रान् केशानवधुनुयात्
यश्च स्नानानन्तरमार्द्रवस्त्रो मल-मूत्रे विसृजेत् यश्च न-
द्यादावस्नानकाले जलमध्ये स्थित्वा आचामेत्, स त्रिविधो-
ऽपि पुरुषः पितृभिः दैवतैश्च ग्राह्यः कृतः । पैतृकं दैविकं चा-
नुष्ठानमनुष्ठातुमनर्हं हेत्यर्थः ॥ १५ ॥

आचमनकाले शिरःप्रावरणादीनि निषेधति—

शिरः प्रावृत्त्य कण्ठं वा मुक्तकच्छ-शिखोऽपि वा ।

विना यज्ञोपवीतेन आचान्तोऽप्यशुचिर्भवेत् ॥ १६ ॥

इति । वस्त्रेण शिरः कण्ठं वा प्रावृत्त्य नाचामेत् । तथा मुक्त-
कच्छो वा मुक्तशिखो वा यज्ञोपवीतरहितो वा नाचामेत् ॥ १६ ॥

आचमने नियामान्तरमाह—

जले स्थलस्थो नाचामेत् जलस्थश्च वहिःस्थले ।

उभे स्पृष्ट्वा समाचान्तं उभयत्र शुचिर्भवेत् ॥ १७ ॥

इति । यो हि पदभ्यां जलमस्पृष्ट्वा शुद्धस्थल एवोपविश्य
ईपर्यतो जल एव बिन्दून् पातयन्नाचमति स जल-स्थलयो-
रुभयोर्न शुद्ध्यति । यश्च तद्वैपरीत्येन जले पादद्वयमवस्था-
प्य स्थले बिन्दून् पातयन्नाचामति, सोऽपि नोभयत्र शुद्ध्य-
ति । अतस्तथा नाचान्तव्यम् । किन्तु केन पादेन स्थलमप-

१. H does not insert इत्यर्थः २ H. reads मुक्तकक्षः शिखाऽपि for मुक्तकच्छ शिखोऽपि. ३ J. reads यथायतोऽपवीतेन for विना यज्ञोपवीतेन.
४. K. and L. read समाचामेत् for समाचान्तम्. ५. B and D. read उभयत्रा-
शुचिर् for उभयत्र शुचिर्. ६. G and I. do not insert इत्यर्थम्. ७. G. omits
the following portion:—

यश्च तद्वैपरीत्येन जले पादद्वयमवस्थाप्य स्थले बिन्दून्
पातयन्नाचामति सोऽपि नोभयत्र शुद्ध्यति ।

रेण जलं स्पृष्ट्वा समाचमिन् । तथाचोभयत्र शुद्ध्यति । एतच्च
स्नात्वा य आर्द्रवस्त्रस्तद्विषयम् ॥ १७ ॥

द्विगचमननिमित्तान्याह—

स्नात्वा पीत्वा क्षुते सुप्ते भुक्त्वा रथ्योपसर्पणे ।

आचान्तः पुनराचामेद्वांसो विपरिधाय च ॥ १८ ॥

इति ॥ १८ ॥

* आचमनप्रतिनिधित्वेन श्रोत्रस्पर्शो निमित्तान्याह—

क्षुते निष्ठीवने चैव दन्तोच्छिष्टे तथाऽनृते ।

पतितानां च सम्भाषे दक्षिणं श्रवणं स्पृशेत् ॥ १९ ॥

इति ॥ १९ ॥

श्रोत्रस्पर्शस्य शृद्धिहेतुत्वमर्थवादपुरःसरमुपपादयति—

प्रभासादीनि तीर्थानि गंगाद्याः सरितस्तथा ।

विप्रस्य दक्षिणे कर्णे सन्तीति मनुरग्रवीत् ॥ २० ॥

अंघ्रिरापश्च वेदाश्च सोम-सूर्या-ऽनिलास्तथा ।

सर्व एव तु विप्रस्य श्रोत्रे तिष्ठन्ति दक्षिणे ॥ २१ ॥

इति ॥ २०—२१ ॥

* आचमनानुब्रूयमाह—इत्यवनारयानि परणीधरः ।

while J. omits —

स जलस्थलयाहमर्थो शुद्ध्यति । यथा तत्रैपरी
त्यत्र जले पादद्वयमवस्थाप्य स्थले विन्दुन् पातय-
आचामानि, सोऽपि मोभयत्र शुद्ध्यति ।

१ J and M substitute भुक्त्वा for भुक्त्वा and L. रथ्याप्रसर्पणे for रथ्यो-
पसर्पण २ k reads जलस्थश्च बहिःस्थले for वासो विपरिधाय च.
३ M reads निष्ठीवने for निष्ठीवने. ४. Except १, all others omit अर्थवा-
दपुर सरम ५ We follow here A K and L, while all others omit the
verse ६ M reads this verse as follows —

ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च सोम सूर्योऽनिलास्तथा ।

त सर्वे ह्यपि तिष्ठन्ति कर्णे विप्रस्य दक्षिणे ॥

अरुणोदयात् पूर्वं स्नानं निषेधात्—

भास्करस्य करैः पूतं दिवा स्नानं प्रशस्यते ।

अप्रशस्तं निशि स्नानं राहोरन्यत्र दर्शनात् ॥ २२ ॥

इति । ग्रहणस्नाने रात्रिस्नानस्य प्रतिप्रसवं विवक्षित्वा*
राहोरन्यत्र दर्शनादित्युक्तम् ॥ २२ ॥

स्नानदृष्टान्तेन दानादीनामपि प्रतिप्रसवमाह—

स्नानं† दानं जपो होमः कर्त्तव्यो राहुदर्शने ।

अन्यदा त्वशुची रात्रिस्तस्मात् तां परिवर्जयेत् ॥ २३ ॥

इति । यद्यपि रात्रौ दानादिप्रतिषेधो न मूलवचने प्रस्तुतः

* एवमेव पुत्रजन्मनिमित्तकं पित्रादिमरणनिमित्तकं च स्नानं रात्रावपि
भवत्येव । पराशरेणैव तदभ्यनुज्ञातमग्रे ।

† स्नानं ग्रहणनिमित्तकम् । तच्च स्वर्ग-मोक्षकालयोः कर्त्तव्यम् । दानं
जन्मराक्षसादिदृष्टस्थानस्थितग्रहणनिमित्तकपीडादिपरिहारार्थम् । तच्च
मुक्तयनन्तरमेव भवति । पुरश्चरणादिबहुष्यपूर्वको मन्त्रजपः । तच्च
स्पर्शादिमोक्षान्त एव । होमः ग्रहणपीडापरिहारार्थकः तस्मामेव रात्रौ
कर्त्तव्यः । पुरश्चरणास्तु द्वितीयदिन एव ।

‡ नायं श्लोको धरणीधरेण गृहीतो नापि व्याख्यानः ।

१. M. reads दिवाकरकरै for भास्करस्य करै- २ C. L. F. and H omit
the following. —

ग्रहणस्नाने रात्रिस्नानस्य प्रतिप्रसवं विवक्षित्वा राहोरन्यत्र दर्श-
नादित्युक्तम् ॥ २२ ॥ स्नानदृष्टान्तेन दानादीनामपि प्रतिप्रसवमाह—

स्नानं दानं जपो होमः कर्त्तव्यो राहुदर्शने ।

अन्यदा त्वशुची रात्रिस्तस्मात् तां परिवर्जयेत् ॥ २३ ॥ इति ॥

while B. H. and G. substitute होमवचने for ग्रहणस्नाने. ३ C. E. F.
H. K. L. and M. do not insert this verse, but the author has
commentated this

तथापि शास्त्रान्तरसिद्धं प्रतिषेधं हृदि निधायाभ्यं प्रतिप्रसवे इति
ब्रष्टव्यम् । अन्यदा राहुदर्शनरहिते काले रात्रिः स्नानादिव-
शुचिः तस्मात् स्नानादिकं चिकीर्षुस्तां रात्रिं परिवर्जयेत् ॥ २३ ॥

सोमग्रहणकालस्य दानाद्यर्हत्त्वमुपपादयति—

मेरुतो बसवो रुद्रा आदित्याश्चैवं देवताः ।

सर्वे सोमे प्रलीयन्ते तस्माद्दानन्तु तद्ग्रहे ॥ २४ ॥

इति ॥ २४ ॥

राहुदर्शन इव खलयज्ञादावपि रात्रिदानमभ्यनुजानाति—

• खलयज्ञे विवाहे च संक्रान्तौ ग्रहणे तथा ।

शर्वर्या दानमस्त्येव नान्यत्रैवं विधीयते ॥ २५ ॥

इति ॥ २५ ॥

पुनरपि राहुदर्शनं दृष्टान्तस्वेनोदाहृत्य पुत्रजन्मादौ रात्रि-
दानमभ्यनुजानाति—

पुत्रजन्मनि यज्ञे च तथा चात्ययकर्मणि ।

राहोश्च दर्शने दानं प्रशस्तं नान्यदा निशि ॥ २६ ॥

१. I. G. H. and J. substitute प्रतिषेधं for प्रतिप्रसव. २. B. and D. read अन्यदा and G. अन्यद for अन्यदा. ३. I. reads मारुतो, but it seems to be incorrect. ४. B. and H. substitute अपि. C. H. F. J. K. and L. अय for एव. ५. We follow here A. and M.; while all others substitute संपहे for तद्ग्रहे. ६. B. D. and G. read अनुजानाति for अभ्यनुजानाति and for the same C. and I. read इत्यनुजानाति. ७. M. reads ग्रहणेषु च for ग्रहणे तथा. ८. Except A and I. all others substitute तु for एव; while M. reads दानमेषु नान्यथेति विनिश्चय for दानमस्त्येव नान्यत्रैवं विधी-
यते. ९. I. reads दृष्टान्तेन for दृष्टान्तस्वेन.

इति । अत्ययकर्म मरणम् । तस्मिन् प्रस्तुते सति गोदान-
तिलपात्रादिदानं* निज्योपि कर्त्तव्यम् ॥ २६ ॥

‘नान्यदा निशि’ इत्ययं निषेधो दान इव स्नानेऽप्यस्तीत्य-
भ्युपेत्य पूर्व-पश्चिमयामयोः स्नानस्य प्रतिप्रसवमाह—

महानिशा तु विज्ञेया मध्यस्थं प्रहरद्वयम् ।

प्रदोष-पश्चिमौ यामौ दिनवत् स्नानमाचरेत् ॥ २७ ॥

इति । निशि निषेधो महानिशाविषयः । महानिशाशब्दश्च
द्वितीय-तृतीययामावभिधत्ते । तथा च सति प्रथम-चतुर्थयामौ
दिनवत् स्नानादियोग्यौ । तस्नानत्र स्नानादिकमाचरेत् । एत-
च्चापद्विषयम् । अन्यथा ‘भास्करस्य करैः’ (प. स्मृ. १२, २१)
इत्यनेन विरुद्धेत् । काम्य-नैमित्तिके स्नाने तु महानिशाया-
मप्यनिषिद्धे । तदाह देवलः—

‘महानिशा तु विज्ञेया मध्यस्थं प्रहरद्वयम् ।

तस्यां स्नानं न कुर्वीत काम्य-नैमित्तिकादृते’† ॥

इति ॥ २७ ॥

* तच्च मरणनिमित्तमुक्तान्तिषेधनादिदानम् ।

† देवलेनैव —

‘महानिशा द्वे घटिके रात्रिर्मध्यमयामयोः’ ।

इत्युक्तत्वात् रात्रिर्द्वितीयप्रहरान्यघटिका तृतीयप्रहरादपटिका भवेति
घटिकाद्वयं महानिशासंगतं भवति । तान्त्रिकमते प्रथमप्रहरानन्तरं घ-
टिकाद्वयं महानिशा ततश्चातिनिजेसाद्यन्तःप्रसनेन ।

१ B, D, C and F, read हरद्वयं for निद्वयं २ B C, P, F, and J,
read मध्यस्थ- for मध्यस्थं. ३ I reads महानिशायां न निषिद्धेन, while B D
G, and J, read महानिशायां निषिद्धा ४ I, reads नच for नचः

रात्रौ स्नानस्य निमित्तं राहुदर्शनं पूर्वमुक्तम् । इदानीं नि-
मित्तान्तरमाह—

चैत्यवृक्षश्चितिर्यूपश्चण्डालः सोमविक्रयी ।

एतांस्तु ब्राह्मणः स्पृष्ट्वा सवासा जलमाविशेत् ॥ २८ ॥

इति । चितेर्योग्यं उमशानुस्थानं चैत्यम् । तत्र समारो-
पितो वृक्षः चैत्यवृक्षः । चित्यादयः प्रसिद्धाः । तेषां स्पर्शनं
स्नाननिमित्तम् । तद् यदि कथञ्चित् रात्रौ सम्पद्यते तदा
रात्रावपि स्नातव्यमित्यभिप्रायः ॥ २८ ॥

स्नानस्य निमित्तान्तरमाह—

अस्थिसंचयनात् पूर्वं रुदित्वा स्नानमाचरेत् ।

अन्तर्दशाहे विप्रस्य ह्यूर्ध्वमाचमनं भवेत् ॥ २९ ॥

इति । 'प्रथमेऽह्नि' (ध्या. स्मृ. ५९)—इत्यादिशास्त्रैर्विहितानां

* जलमाविशेत् । इत्यनेन उद्धृतजलनिषेधोऽवगम्यते इति धरणी-
धरः । तथा च उष्णोदकनिषेधोऽप्यनेनैवावगम्यत इति सुदूक्तं भवति ।

१. B. C. D. and F. add तत् before पूर्वम्. २. I. reads निमित्तान्तरानि
and B. and D. निमित्तान्तरम् for निमित्तान्तरम्. ३. M. reads चितिर्युपश्च for
चितिर्युपश्च. ४. Except A. G. E. H. and I. all others omit चैत्यवृक्षम्,
while B. D. E. H. and J. read चैत्यादयः for चित्यादयः. ५. B. and D.
omit the following :—

स्नातव्यमित्यभिप्रायः ॥ २८ ॥

स्नानस्य निमित्तान्तरमाह—

अस्थिसंचयनात् पूर्वं रुदित्वा स्नानमाचरेत् ।

अन्तर्दशाहे विप्रस्य ह्यूर्ध्वमाचमनं भवेत् ॥ २९ ॥

इति । 'प्रथमेऽह्नि' (ध्या. स्मृ. ५९)—इत्यादिशास्त्रैर्विहितानां दिनानां

मध्ये यदा अस्थिसंचयनं क्रियते तदा पूर्वंस्मिन् काले रोदनं स्नाननिमित्तम् ।

अस्थिसंचयनादूर्ध्वं रोदनं स्नानस्यैव निमित्तम् । ननु स्नानस्य ॥ २९ ॥

ननु—सोमप्रप्लवे रात्रावपि.

६. M. reads पूर्वम् for ह्यूर्ध्वम्; while K. and L. स्मृन्म् for भवेत्

देनानां मध्ये यदो अस्थिसञ्चयनं क्रियते ततः पूर्वस्मिन्काले
पेदनं स्नाननिमित्तम् । अस्थिसञ्चयनादूर्ध्वं रोदनं त्वोचमनस्यैव
नेमित्तम् । ननु स्नानस्य ॥ २१ ॥

ननु—सोमग्रहणे रात्रावपि स्नातव्यमित्युक्तं तदयुक्तम् ।
इदकस्य शुद्धभावात् । तदाह पैठीनसिः—

‘अपेयं तु तदा तोयं रात्रौ मध्यमयामयोः ।

स्नानं चैव न कर्त्तव्यं तथैवाचमनक्रिया’ ॥

इति । तस्माद्रात्रौ स्नानं कथमभ्युपगम्यते?—इत्याशङ्क्य
सोमग्रहादिव्यतिरिक्तविषयेयमशुद्धिरित्याह—

सर्वं गङ्गासमं तोयं राहुग्रस्ते दिवाकरे ।

सोमग्रहे तथैवोक्तं स्नान-दानादिकर्मसु ॥ ३० ॥

इति । सोमग्रहस्योपलक्षणत्वात् संक्रान्त्यादिष्वपि नास्त्य-

* ‘सर्वं गङ्गासमं तोयम्’—इत्यनेन पूर्वनिमित्तकं पाविष्यं गङ्गासम-
त्वेन रात्रिस्नानार्हत्वं चोक्तम् । तत्र गङ्गायां कालनियमो नास्ति । यथोक्तं
महाभारते अत्रारपणगन्धर्वप्रत्यर्जुनेन—

‘समुद्रे हिमवत्पार्श्वे नद्यामस्या च दुर्मते—

रात्रावहनि सञ्चाया कस्य गुप्तः परिग्रहः ॥

भुक्तो वाऽप्यथ वाऽभुक्तो रात्रावहनि खेचर ।

न कालनियमो ह्यस्ति गङ्गा प्राप्य सरिद्वारम् ॥

(म. भा. १. १७०. १६-१७)

इति । ग्रहणे गङ्गासमत्वात् सर्वेष्वपि जलाशयेषु रात्रौ स्नानं न दो-
षावहमित्यर्थः ।

१ G. reads यथा for यदा २, G. omits नु. ३ I. reads, स्नातव्यमित्युक्तं
सद्युक्तम् । ४ I. reads यथा for यदा. ५. h and L. read सोमग्रहे for
सोमग्रहे.

शुद्धिदोषः ॥ ३० ॥

सोमप्रहादीनां यथा उदकप्राशस्त्यहेतुत्वं तथा कुशाना-
मप्याह—

कुशैः पूतं तु यत् स्नानं कुशेनोपस्पृशेद् द्विजः ।

कुशेन चोद्धृतं तोयं सोमपानसमं भवेत् ॥ ३१ ॥

इति । कुशैर्मार्जनं कृत्वा मन्त्रस्नानं क्रियते तत् कुशपूतं
स्नानम् । कुशाननामिकायां धृत्वा यदाधमनं तत् कुशोदको-
पस्पर्शनम् । सन्ध्याध्वन्दनादौ मार्जनार्थं कुशाग्निरुद्धृतं बिन्दु-
जातं कुशोद्धृततोयम् । तत्तोयं सोमपानवत् प्रशस्तम् ॥ ३१ ॥

अथ कृत्स्नवेदाध्ययनं कर्तुमशक्तस्यैकदेशाध्ययनमभ्य-
नुत्तानुमध्ययनाभावं निन्दति—

अग्निकार्यात् परिभ्रष्टाः सन्ध्योपासनवर्जिताः ।

वेदं चैवानधीयानास्सर्वे ते वृषलाः स्मृताः ॥ ३२ ॥

इति । उभयोः सन्ध्ययोर्ब्रह्मचारिभिः समिदाधानमग्नि-
कार्यम् । तेन गृहस्थानामौपासनमप्युपलक्ष्यते । अग्निकार्या-
दिरहितानां वृषलत्वं शूद्रादिसमानत्वम् ॥ ३२ ॥

१. B D. E. H. I. and J. read कुशस्य for कुशानाम्. २. K. and L. read कुशैः पूतं भवेत्, B. D. C. E. F. H. and I. कुशपूतं तु यत्, and G. कुशपूर्वं तु यत् All for कुशैः पूतं तु यत्. ३. Except A. K. and L. all others read कुशेनोद्धृततोयं यत् for कुशेन चोद्धृतं तोयं. ४. M. substitutes स्पृशेत् for भवेत्, while G. omits -समं and reads भवेदिति. ५. I. omits मय- and adds यत् after क्रियते. ६. Except A. and L. all read कुशमार्जनादर्थे for मार्जनार्थे. ७. C. and F. read अग्निहोत्रम् for अ-
ग्निकार्यम्.

एकदेशाध्ययनमभ्यनुजानाति—

तस्माद्वृषलभीतेन ब्राह्मणेन विशेषतः ।

अध्येतव्योऽप्येकदेशो यदि सर्वं न शक्यते ॥ ३३ ॥

इति । न चाध्ययनन्यायेनाग्निकार्य-सन्ध्योपासनयोरप्येक-
देशानुष्ठानं शङ्कनीयम् । प्रेयास्पूहितत्वेन तयोरशक्यसम्भ-
त्तात् । कश्चित्तद्वर्जनस्य नास्तिक्या-ऽलस्यादिमूलकत्वात् ।
वृषलभीतेन वृषलत्वाद्भीतेनेत्यर्थः ॥ ३३ ॥

अथ शूद्रान्नं प्रतिषेधति—

शूद्रान्नरसपुष्टस्याऽप्यधीयानस्य नित्यशः ।

जपतो जुह्वतो वाऽपि गतिरुर्ध्वा न विद्यते ॥ ३४ ॥

इति । अध्ययन-जप-होमास्तावदशेषपापक्षयहेतुतया प-
वित्रतामापादयन्तीति धर्मशास्त्रेषु द्विण्डिमः । तथाच मनुः—

‘वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या महायज्ञक्रिया क्षमा ।

नाशयन्त्याशु पापानि महापातकजान्यपि’* ॥

(म. स्मृ. ११. २४५)

* वेदाभ्यासादीनि ब्राह्मणस्य नित्यानि । न तेषां पापप्रणोदनार्थत्वं
युक्तम् । तथापि प्रकारान्तरेणात्रोक्तम् । येषां पापानां शास्त्रकृद्भिः प्राय-
श्चित्तं नोक्तं तेषां, अप्रत्ययकृतानां, प्रतिभूतानां च वेदाभ्यासादिना निवृ-
त्तिर्भवतीति विज्ञायते । ‘महापातकजान्यपि’ इत्यनेन महापातकजनित-
वान्तरपापानि नश्यन्ति । न महापातकानीति निष्कृष्टोऽर्थः ।

१. I. reads क्रियया for एकदेशी— २. B. and D read म लभ्यते for म
पश्यते. ३. G. reads प्रायश्चित्तसहितत्वेन and J. प्रयोगद्विगुणत्वेन ४. Except
A. E. H. and I. all read अशक्य for अशक्य— ५. M. reads उणा for
ऊर्ध्वा, while A. substitutes हि for अपि. ६. L. reads द्विण्डिम for
नियमः. ७. E. does not insert तथा च मनु—

इति । बृहस्पतिरपि—

‘यथा जातवलोवह्निर्दहत्याश्रानपि हुमान् ।
तथा दहति वेदज्ञः कर्मजं दोषमात्मनः’* ॥

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘यथाग्निर्वायुना ऽऽह्मोतो हविषा चैव दीप्यते ।
एवं जप्यपरो निस्थं ब्राह्मणः सम्प्रदीप्यते’ ॥
(व. स्मृ. २३. १६)

इति । चतुर्विंशतिमतेऽपि—

‘वैश्वानरीं प्रातपतीं पवित्राष्टं तथैव च ।
ऋतावृत्तो मयुज्जानः पुनाति दशपूरुषम्’† ॥

‘इति । यस्तु नैरन्तर्येण शूद्रान्नं भुज्जानः तद्वत्सेन पुष्टो
भवति तं पुरुषं यथोक्ता अध्ययनादयो ऽपि न पोषयितुं क्षमाः
तस्मात् शूद्रान्नं यत्नेन वर्जयेदित्याशयः ॥ ३४ ॥

शूद्रान्नं दृष्टान्तीकृत्य तद्वत्शूद्रसम्पर्कादीन् प्रतिषेधति—

शूद्रान्नं शूद्रसम्पर्कः शूद्रेण तु सहासनम् ।

शूद्राज्ज्ञानागमश्चैवं ज्वलन्तमपि पातयेत् ॥ ३५ ॥

इति । शूद्रान्नं व्याख्यातम् । एकस्मिन् गृहे शूद्रेण सह-

* अत्रापि ‘कर्मजं दोषम्’—इत्यनेन अनिर्दिष्टप्रापश्चित्तस्यैव दोषस्य
ग्रहणं कार्यम् ।

† वैश्वानर्यादय इष्टयः आहिताग्नेः । वेदज्ञाने जप्ये च अनाहिताग्नेः
इति यथाधिकारं सम्भवत्येव ।

१ B and D. read पीतो, C E F H L and J. पूतो and G. धूतो for
आतो. २ We follow here A. and the text, while all others substitute तथा
for एव and मन्त्रयुक्त, समाहित for ब्राह्मण सम्प्रदीप्यते. ३. I. reads पूनयितुं.
C. F and H. प्रापयितु for पोषयितु, while J. ऊर्षे पापयितु for the same.
४. Except A. B. and D. all others substitute अपि for एव. ५ G.
omits शूद्रेण, while except J. all others do not insert शूद्रान्न व्याख्यातम्.

।।सः शूद्रसम्पर्कः । कृष्यादिकं कारयतां कृषीवलैः शूद्रैः सह
 कदाचिदेकस्मिन् शकटादावुपवेशेनं सहासनम् । पुरोणश्रवणा-
 दिजातधर्माधर्मविवेकात् प्राज्ञात् वाग्भिन्नः शूद्राद्धर्मधर्मप्राप्ति-
 र्ज्ञानागमः । एते शूद्रान्नादयः ज्वलन्तं ब्रह्मवर्चसेन विख्यातमपि
 पुरुषं नरके पातयन्ति । तस्मात्ते वर्जनीयाः ॥ ३५ ॥

वर्ज्यान्तरमाह—

यः शूद्रा पाचयेन्नित्यं शूद्री च गृहमेधिनी ।

वर्जितः पितृ-देवेभ्यो रौरवं याति स द्विजः ॥ ३६ ॥

इति । यो विप्रः केनचिन्निमित्तेन परस्परलादौ निवसन्
 स्वकीयमेवाग्रं शूद्रस्त्रिया पाचयेत् यस्य च ग्रामे निवसतो
 अपि ऊढाऽनूढा वा शूद्रा गृहिणी भवति द्विविधोऽपि स विप्रो
 हव्य-कव्येऽनुष्ठातेमयोग्यः सन्नरकमाप्नोति ॥ ३६ ॥

शूद्रान्नवत् सूतकात्रं निन्दति—

मृत-सूतकपुष्टाद्भो द्विजः शूद्रान्नभोजनः ।

अहं तन्न विजानामि कां कां योनिं गमिष्यति ॥ ३७ ॥

* पूर्वं एकादशेऽध्याये 'दास-गोपाल-नापित'—(प. स्मृ. ११. २१)
 —इत्यादिना दासादयः भोग्यान्नेन परिगणिताः । तत्कथमत्र शूद्र-

१. I reads पुताणवि- for पुताण- २. I. omits वाग्भिन्नः; while except
 A. II L and J. others omit. प्राज्ञात्. ३. B. D. and H. substitute
 पितृ देवभ्ये for पितृ देवेभ्यः, while M. does not insert this whole śloka.
 ४. B. and D. omit यो. ५. J. substitutes पत्न्यादौ for परस्परलादौ and
 except A and L. others omit परस्परलादौ ६. I. reads अनुष्ठानायोग्य
 for अनुष्ठातमयोग्य and B. C D F. G. and J. read स नरकम् for सन्न
 नरकम्. ७. We follow here A. and M; while all others read मृत
 सूतकपुष्टाद् द्विजं ८. II C. D. E. F. G. and H. read शूद्रान्नभोजनम्. I.
 K. and L. शूद्रान्नभोजनम् and M. शूद्रान्नभोजने all for शूद्रान्नभोजनम्.
 ९. C. F. II J. K. and L. read अहं तन्न, M. अहं तन्न for अहं तन्न. while H.
 and D. अहं यापि न for the same.

गृध्रो द्वादश जन्मानि दश जन्मानि सूकरः ।

श्रयोनौ सप्तजन्मो स्यादित्येवं मनुरब्रवीत् ॥ ३८ ॥

इति । मृताशौचे जाताशौचे वा अशौचिनोऽन्नमन्यो यो विप्रो दशस्वपि दिनेषु भुक्त्वा शरीरं पुष्पाति सोऽयं मृत-सूतक-पुष्टांगो विप्रः बहुषु कष्टयोनिषु जायते । कां कां योनिं गमिष्यतीत्येतत् न जाने इत्युक्त्वा योनीनामतिकष्टत्वं वर्णितम् । न तु स्वाज्ञानं प्रकटीकृतम् । अन्यथा गृध्रादिजन्मोदाहरणं व्याहन्येत । न च-गृध्रादिवाक्ये 'मनुरब्रवीदित्यभिधानात् तत्पूर्वकं स्वाज्ञानमुपवर्णितमिति शङ्कनीयम् । तद्वर्णने 'प्रयोजनाभावात् । मनुशब्दोदाहरणं प्रामाण्यदाहर्धार्धम् । तथा च सति शूद्रान्न-सूतकान्नयोः कष्टत्वस्यात्यन्तं प्रमितत्वात् । तदुभयं सर्वथा वर्जनीयमित्युक्तं भवति ॥ ३७-३८ ॥

शूद्रार्थे होमानुष्ठानं प्रतिषेधति—

दक्षिणार्थं* तु यो विप्रः शूद्रस्य जुहुयाद्विः ।

ब्राह्मणस्तु भवेत् शूद्रः शूद्रस्तु ब्राह्मणो भवेत् ॥ ३९ ॥

स्त्रीपात्रितान्नस्य निषेधः^१—इति चेत् । नार्य दोषः । दासाद्यतिरिक्तशूद्र-जातीयस्त्रिया एवार्थं निषेध इति समाधत्स्व ।

* अत्र 'दक्षिणार्थम्'—इत्युक्तेर्दक्षिणायनमन्तरा होमो न दोषानह—इति न शङ्कनीयम् । शूद्रस्यापिसाध्ये कर्मण्यधिकाराभावात् । तत्करणे होमकर्तुर्दोषोऽस्त्येवेति सुधियो विदाद्बुर्वन्तु ।

१. G. and M. read सप्तजन्म स्यात्, I. reads सप्त जन्मानि for सप्तजन्मा स्यात्. २. We follow here only A.; while J. reads द्वादशस्वपुष्टाङ्ग and all others द्वादशपुष्टाङ्ग for मृत-सूतकपुष्टाङ्ग. ३. Except A. all others read -वाक्ये for -वाक्ये. ४. G and H. read अभिधानपूर्वक for अभिधानात्पूर्वक. ५. C. and F. वर्णन- and I. वर्णनेन both for वर्णने. ६. I. reads प्रतिपा-दितत्वात् for प्रमितत्वात्.

इति । यो विप्रः शूद्रादक्षिणामादाय तदीयं हविः शान्ति-
पुष्ट्यादिसिद्धये वैदिकैर्मन्त्रैर्जुहोति तस्य ग्राह्यणस्यैव तत्र
प्रत्यवायः । शूद्रस्तु होमफलं लभेदिति ॥ ३९ ॥

अथ भोजनकाले मौनं विदधाति—

मौनव्रतं समाश्रित्य आसीनो न वदेद् द्विजः ।

भुञ्जानो हि वदेद् यस्तु तदन्नं परिवर्जयेत् ॥ ४० ॥

इति । यस्तु मौनेन भोक्तव्यमिति व्रतं तपोरूपेण स्वीकृत्य
वर्त्तते स भोक्तुमासीन उत्थानपर्यन्तं किमपि वचनं न वदेत् ।
यदि प्रमादाद्भोजनमध्ये किञ्चिद्वाक्यं वदेत् तदानीमवशिष्टमन्नं
परित्यजेत् न तु भुञ्जीत ॥ ४० ॥

भोजनपात्रेण जलपानं निषेधति—

अर्धं भुक्ते तु यो विप्रः तस्मिन् पात्रे जलं पिबेत् ।

हंत दैवं च पित्र्यं च आत्मानं चोपघातयेत् ॥ ४१ ॥

इति । कात्यादिपात्रे प्रक्षिप्तमन्नं भुक्त्वा भोजनसमाप्ते
प्रागेव तत्पात्रमृद्धाय जलं यः पिबेत् तेनानुष्ठितं इष्ट्यं कथ्यं
च देवान् पितॄन् न तर्पयेत् । तेन दोषेण स्वात्मानं नरके पात-
यित्वोपघातयेत् ॥ ४१ ॥

* प्राणादृतिपहरणपर्यन्तं मौनं नित्यम् । तदनन्तरं भोजनसमाप्तिपर्यन्तं
यमौनं तदेष्टिकं व्रताद् वा भगतिः ।

१ J reads अर्धं वदति विप्रः for परिवर्जयेत् २ I and I read तदा for
तदानीं ३ E. and I do not insert न तु भुञ्जीत ४ G reads अर्धं भुङ्क्ते नु
H and I अर्धं भुङ्क्ते नु E and F अर्धं भुङ्क्ते नु and I अर्धं भुङ्क्ते नु all for
अर्धं भुङ्क्ते नु ५ L reads हन्त दैवं and चैव पातयन् for तेन दैवं and पातयन्
येत् H also substitutes चैव पातयन् for चोपघातयेत् ६ I reads
अवपातयेत् for उपपातयेत्

पङ्क्त्युच्छिष्टकारित्वं प्रतिषेधति—

भुञ्जानेषु तु विप्रेषु योऽग्रे पात्रं विमुञ्चति ।

स मूढः स च पापिष्ठो ब्रह्मघ्नः स खलूच्यते ॥ ४२ ॥

इति । एकपङ्क्त्युपविष्टेषु भुञ्जानेषु सत्सु तन्मध्ये कश्चिदि-
तरभोजनसमाप्तेः पूर्वमेव स्वपात्रं परित्यज्य भोजनान्ते 'चुलकं'
पीत्वोत्तिष्ठति तस्य निन्दाऽतिमहती । तदर्थमेव मूढादि-
शब्दाः प्रयुक्ताः ॥ ४२ ॥

श्राद्धकाले भोजनपात्रचलनात् पूर्वं स्वस्तिवाचनं निषेधति—
भाजनेषु च तिष्ठत्सु स्वस्ति कुर्वन्ति ये द्विजाः ।

न देवास्तृप्तिमार्यान्ति निराशाः पितरस्तथा ॥ ४३ ॥

इति ॥ ४३ ॥

अस्नातभोजनादिकं निषेधति—

अस्नात्वा नैव भुञ्जीत अजस्वाऽग्निमर्ह्य च ।

पर्णपृष्ठे न भुञ्जीत रात्रौ दीपंविना तथा ॥ ४४ ॥

इति । यद्यपि स्नान-अप-होमानां भोजनकालात् प्राचीन-

* 'चुलकं' उत्तरापोशनम् । यद्यप्यत्र मूढादिशब्दप्रयोगेण महती
निन्दावागम्यते तथापि न तस्य कश्चिदपि दोषोऽभिहितः । अत एव
उत्पानं शिष्टसम्प्रदायविरुद्धमित्येवेति प्रतिभाति ।

१ M. does not insert this Sloka. २ K. and L. substitute सु for च.
३ I. substitutes च for स ४ I. reads उदकं पीत्वा तिष्ठति for चुलकं पी-
त्वाऽतिष्ठति ५ B. and D. read भोजनेषु ६ B. and D. read स्वस्तिम् for
स्वस्तिम्. ७ H. and, M. do not insert this Sloka, while K. and L. read
अस्नात्वा नैव च for अस्नात्वा नैव. ८ G. reads अजस्वा for अजस्वा and all
others except A. and J. substitutes अग्निमर्ह्य, while I. ऽऽज्यमर्ह्य
both for अग्निमर्ह्य.

काले विहितत्वादस्नातभोजनादिकं न प्रसक्तं तथापि कदाचित्
 केनचिन्निमित्तेन स्वस्वकालेष्वननुष्ठितेषु यदि भोजनकालः
 प्राप्तः स्यात् तदा स्नानादिकमकृत्वा भोजनं न कुर्वीत । तथा
 पत्रावल्यां भुञ्जानः पत्राणामन्तर्भागे भुञ्जीत । न तु पृष्ठभागे ।
 तथा रात्रावन्धकारे न भुञ्जीत ॥ ४४ ॥

अथा 'अपहारादिना धनार्जनं प्रतिषेधति—

गृहस्थस्तु दयायुक्तो धर्ममेवानुचिन्तयेत् ।

पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं न्यायवर्त्ती सुबुद्धिमान् ॥ ४५ ॥

न्यायोपार्जितवित्तेन कर्त्तव्यं ह्यात्मरक्षणम् ।

अन्यायेन तु यो जीवेत् सर्वकर्मबहिष्कृतः ॥ ४६ ॥

इति । गृहस्थः पुत्र-मित्र-कलत्रादयः सर्वथा रक्षणीया इत्य-
 नया दयया युक्तोऽपि पोष्यवर्गपोषणरूपस्यार्थस्य सिद्ध्ये ध-
 र्ममेव शास्त्रीयमेव याजनादिरूपं द्रव्यार्जनोपायं चिन्तयेत् ।
 एवं च सति न्यायवर्त्ती सन् परलोकविषयप्रधानत्वेन
 बुद्धिमान् भवति । तस्मात् न्यायोपार्जितेनैव याजना-
 दिसाध्येन वित्तेनात्मनः कुटुंबस्य च रक्षणं कर्त्तव्यम् । यस्त्व-

१ M reads यदा for दया-. २. E. H. M. read पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं for
 पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं. ३ L and J. read सु बुद्धिमान्, G स बुद्धिमान् for
 सुबुद्धिमान् ४ K. and L. read स्वात्मरक्षणम्, G आत्मरक्षणम् and M
 जानरक्षणम् for ह्यात्मरक्षणम्. ५ B. and H read गृहस्थस्य, G and H.
 गृहस्थे both for गृहस्थ ६. C E F. and H read बुद्धिमान् for
 बुद्धिमान् ७. C. and F. read आत्मार्थं कुटुंबस्य, I आत्मरक्षणं for आत्मनः
 कुटुंबस्य च रक्षणम् and E G H and J आत्मार्थं कुटुंबस्य for the same
 H and D follow our reading, but omit च.

न्यायेन चौर्यापलापादिना लब्धेन वित्तेन जीवेत् स देवे
पित्र्ये च कर्गण्यनर्हो भवति । यत्तु मनुवचनम्—

‘वृद्धो च माता-पितरौ सेतो भार्या सुतः शिशुः ।

अप्यकार्यशतं कृत्वा भर्त्तव्या मनुव्रवीत्’ ॥

(म. स्मृ. ११. ११)

इति तदापदिपयम् ॥ ४५-४६ ॥

अथ पुण्यवस्तुदर्शनं विधत्ते—

अग्निचित् कपिला सत्री राजा भिक्षुर्महोदधिः ।

दृष्टमात्राः पुनन्त्येते तस्मात् पश्येत्तु नित्यशः ॥ ४७ ॥

इति । इष्टकाद्ययनसंस्कृतेनाग्निना युक्तोऽग्निचित् । कपिला
कपिलवर्णा धेनुः । सत्री द्वादशाहमारभ्य सहस्रसंवत्सरपर्यन्तेषु
सत्रेषु यस्य कस्यचित् सत्रस्यानुष्ठाता । शास्त्रीयेण मार्गेण
प्रजानां पालको राजा । चतुर्थाश्रमस्य यथावत्पालको
भिक्षुः । महोदधिर्यजुषसमुद्रादिः । एते दृष्टाः सन्तो ब्रह्मरं
पुनन्ति । कुश-हिरण्यादयो ब्रह्मव्यविशेषाः पुनन्तोऽपि धार-
णादिकमपेक्षन्ते । न तु दर्शनमात्रेण पुनन्ति । अतस्तद्वैलक्ष-
ण्याय दृष्टमात्राः इत्युक्तम् ॥ ४७ ॥

रक्षणमात्रेण शुद्धिप्रदान् पदार्थानाह—

* उदाहरणार्थं दलोकः पूर्वमाचारकाण्डे (प. १९८ पं. १४) अत्र
पञ्चाप्येण मनुकत्वेनोदाहरणः तथापि नापि मनुस्मृतिपुस्तकेषु सर्वत्रोपल-
भ्यते । नापि टीकाकारैर्याग्यान- । कचित् ‘भृत्यानामुपरोपेन’ (म.
स्मृ. ११. १०)-इत्यादिपदे दृश्यते ।

१ B. D. and I substitute सार्थी for सत्री. २ I. reads पश्येत्तु for
पश्येत्

अराणि कृष्णमार्जारं चन्दनं सुमणिं घृतम् ।

तिलान् कृष्णाजिनं छागं गृहे चैतानि रक्षयेत् ॥४८॥

इति ।

‘योऽश्वत्थः शमीगर्भः’ ।

(तै. ब्रा. १. २. ८. ८)

इत्यादिभिर्मन्त्रैः संस्कृतो बद्धिमन्येनोपयुक्तेः काष्ठविशे-

षोऽराणिः । सुमणिः पद्मरागादिः ॥ ४८ ॥

अथ गोचर्मदानं विधातुं गोचर्मनिरूपणमाह-

गवां शतं सैकवृषं यत्र तिष्ठत्ययन्वितम् ।

तत् क्षेत्रं दशगुणितं गोचर्म परिकीर्तितम् ॥ ४९ ॥

इति । एकेन वृषेण सहितं गोशतं सैकवृषम् । तच्च गोशतं
निधन्लणराहितं विश्रामाय यावन्तं भूप्रदेशमाक्रम्यावतिष्ठते
तावद्भूप्रदेशो दशगुणितः सन् गोचर्मशब्देनाभिधीयते । मनु-
स्तु प्रकारान्तरमाह-

‘तिर्यग्यवोदराण्यष्टावूर्धा वा ब्रीहयस्त्रयः ।

प्रमाणमङ्गलस्योक्तं वितस्तिर्द्वादशाङ्गुलः ॥

वितस्तिर्द्वितयं हस्तमिति स्वायम्भुवोऽब्रवीत् ।

दशहस्तेन दण्डेन त्रिंशद्दण्डं निवर्तनम् ॥

पञ्च चाभ्यधिकं कृत्वा एतत् गोचर्म कीर्तितम् ॥

(म. स्मृ. १२. ७-८)

इति । बृद्धमनुः-

‘समहस्तेन दण्डेन त्रिंशद्दण्डं निवर्तनम् ।
तान्येव दश गोचर्म देता पापैः प्रमुच्यते’ ॥
(म. स्मृ १२. १०)

इति ॥ ४९ ॥

पापक्षयकामिनां गोचर्मदानं विधत्ते-

ब्रह्महत्यादिभिर्मर्त्यो मनो-वाक्काय-कर्मजैः ।
एतद्गोचर्मदानेन^१ मुच्यते सर्वकिल्बिषैः ॥ ५० ॥

इति । मनो-वाक्काय-कर्माणि व्यापारास्तेभ्यो जातानि
मनो-वाक्काय-कर्मजानि । नचैतेषां त्रयाणामल्पाधिकभावेन
व्यवस्थितानां साधारणो निवृत्तिहेतुरयुक्त-इति वाच्यम् । अस्य-
न्तावृत्तानां मानसानामिषदावृत्तानां वाचिकानां संकृत्कृतानां
कायिकानां च समावसम्भवात् ॥ ५० ॥

^१ वित्तानिभरस्त्वदमेव वाक्यं नृहस्तितनामोदागहार (आचाराध्याये
११० श्लोकव्याख्यायाम्) । तत्र ‘पापैः प्रमुच्यते’ इत्यस्य स्थाने ‘सर्वं
महीयते’ इति भेदः ।

^१ यद्यपि गोचर्मप्रमाणं तत्र तत्र मतभेदात् विभिन्नमानं दृश्यते त-
थाप्यन्यतनग्रहणात् दोष इति सिद्ध्यति । ब्रह्महत्यादिरित्यादिशब्दात्
शुरापानं मुवर्णस्तेषु शुरुतत्पगमनानां ग्रहणम् । नतु सप्तर्गस्य । तस्य
कलौ महापातकत्वस्य निगिदन्तात् । आदिशब्देन विवक्षितग्रहणे सर्वश-
ब्दग्रहणं महापातकसमानानामुपसङ्गमार्थम् । मनो वाक्काय-कर्मजैरित्य-
स्य मनसा सङ्कल्प्य वाचाऽभिलष्य कर्मणोपपादितैरित्यर्थः । तेन काय-
कृतत्वं लभ्यते । तथा च कामकृतेषु महापापेभ्यः शय्याश्रय कर्तव्य-

१ C H F read दाता for दण्डा B and D सनात् for the same २ B
and D read पापक्षयार्थं रोगिणा चर्मदानं C and F पापक्षयकामिनां गोचर्म
दानं G पापक्षयार्थं रोगिणो गोचर्मदानं J पापक्षयकामिनी चर्मदानं all for
पापक्षयकामिनां गोचर्मदानं. ३. E. and L substitute पातकै for किल्बि
४ ५ H and J read निवृत्तिहेतु for निवृत्तिहेतु ५ H and D do
not insert सकृत्

दानस्य फलातिशयहेतुं पात्रविशेषमाह—

कुटुम्बिने दारिद्राय श्रोत्रियाय विशेषतः ।

यद्दानं दीयते तस्मै तेदानं शुभकारकम् ॥ ५१ ॥

इति । विशेषत इति पदं कुटुम्बित्वादिभिस्त्रिभिः पात्राति-
शयविशेषणैः प्रत्येकं सम्बन्धते । तथा च सति यस्य
महत् कुटुम्बं दारिद्र्यं चाधिकं बहुवेदपाठेन श्रोत्रियत्वम-
तिशयितं तादृशाय दीयमानं शुभस्य फलातिशयस्य कारकं
भवति ॥ ५१ ॥

परकीयभूम्यपहरणे प्रत्यवायाधिक्यमाह—

वापी-कूप-तडागाद्यैर्वाजपेयशतैर्मखैः* ।

शवां कोटिप्रदानेन भूमिहर्त्ता न शुद्ध्यति ॥ ५२ ॥

इति । वाप्यादीनामेकैकस्य शुद्धिहेतुत्वं शास्त्रान्तरेषु
प्रसिद्धम् । तादृशैर्बहुभिरपि न शुद्ध्यतीत्युक्तेः प्रत्यवायाधि-
क्यं प्रतीयते । न च सर्वात्मना* शुद्धिर्नास्त्येवम्परमिदं

मिति । अन्यथा मनोवाग्भ्यामारयोः पातित्यानापायकतया तपोर्महणम-
नर्थकं स्यात्—इति सुधियो विचारयन्तु ।

* केचन पूर्वोक्तगोचर्मप्रमाणभूमिहरणदोषस्य निवृत्तिर्न भवतीत्याहुः ।
न तत्र मूलं पश्यामः ।

१ E G and H read सप्तशुद्धिकारकम् for सप्तान् शुभकारकम् २ H.
substitutes पात्रातिशय for पात्रातिशयः, while Π C D E. F. G and I
omit पात्रातिशय ३ B C D E F G. and H. read दारिद्र्याधिक for
दारिद्र्यं अधिक, while J reads दारिद्र्याधिकं बहुवेदपाठकत्वात् श्रोत्रियता बद्धी
and H बहुवेदपाठे च श्रोत्रियत्वं for बहुवेदपाठेन श्रोत्रियत्वमतिशयितं E does
not insert अतिशयितं ४ I and J read शतैरपि for शतैर्मखैः, while
M does not insert this sloka.

वचनम् । तथा सति सुवर्णस्तेयधर्मेषु सम्भावितशुद्धिषु मध्ये
तत्पाटानुपपत्तेः ॥ ५२ ॥

अथ रजस्वलाविषये कञ्चिद्विशेषमाह—

अष्टादशदिनादूर्वाक् स्नानमेव रजस्वला ।

अत ऊर्ध्वं त्रिरात्रं स्यादुशना मुनिरेव्रीत् ॥ ५३ ॥

इति । रजोदशेनमारभ्य चतुर्थे दिवसे स्नाता स्त्री पुनस्तत
आरभ्य अष्टादशदिनादूर्वापर्यजस्वला भवति चेत् तदा स्ना-
नमेवाचरेत् । न तु त्रिरात्राशीषं कुर्यात् । अष्टादशदिनादूर्ध्वं
रजोदशेने त्रिरात्राशीषं कर्तव्यम् ॥ ५३ ॥

रजस्वलाप्रसङ्गेन शुद्धिस्थानां चाण्डालादीनां व्यवधाने
दंशपरिमाणमाह—

युगं युगद्वयं चैव त्रियुगं च चतुर्युगम् ।

चाण्डाल-सूतिकोदक्या-पतितानामधः क्रमात् ॥ ५४ ॥

इति । अधः क्रमाद्विपरीतक्रमादित्यर्थः । ततश्चैवं योजनी-
यम् । पतितस्य व्यवधानमेकेन युगेन । उदक्याया युगद्वयेन ।
सूतिकाया युगत्रयेण । चाण्डालस्य युगचतुष्टयेनेति । युग-
परिमाणं लोकव्यवहारादवगन्तव्यम् ॥ ५४ ॥

* युगपरिमाणमुक्तं मार्कण्डेयपुराणे—

‘द्वे वितस्ती तथा हस्तो ब्राह्मणीर्थादिवेष्टनम् ।

चतुर्हस्तं धनुर्दण्डो नाटिका युगमेव च’ ॥

(मा. पु. ४२, ३९)

१. G. substitutes किञ्चित् for कञ्चित्, while H. and D. रजस्वलावि-
षयविशेषमाह for रजस्वलाविषये कञ्चिद्विशेषमाह. २. E. G. and M.
read आपोवशविनात् for अष्टावशविनात्. ३. B and D substitute उश-
ना ननुप्रवर्षात् for उशना मुनिरेव्रीत्. ४. G. and H. read पौडशादिनात् for
अष्टादशदिनात् and E. and H. रजस्वला for रजस्वला, while I. omits चेत्.
५. G. reads युगादीनां परिमाणं for युगपरिमाणं.

उक्तव्यवधानाभावे शुद्धिमाह—

ततः सन्निधिमात्रेण सचैलं स्नानमाचरेत् ।

स्नात्वाऽवलोकयेत् सूर्यमज्ञानात्स्पृशते यदि ॥५५॥

इति । मात्रशब्देन स्पर्शो व्यावर्त्यते । स्पर्शाभावे स्नानमेव ।
स्पर्शेऽपि अकामकृते स्नानं सूर्यावलोकनं च । कामकृते द्वैगुण्यं
शुद्ध्यन्तरं वा द्रष्टव्यम् । सङ्कटादिषु सत्यपि सन्निधौ स्पर्शा-
भावे स्नानाभावः । यथासम्भवव्यवधानस्य संवर्त्तेनाभ्यु-
पगतत्वात्—

‘सकटे विषमे चैव दुर्गे चैव विशेषतः ।

हृद-पट्टनमार्गे च सम्भवतु यथा भवेत्’ ॥

(स. स्मृ. १८९)

इति ॥ ५५ ॥

अथ तडागदौ पशुवत् मुखेन जलपानं निषेधति—

विद्यमानेषु हस्तेषु ब्राह्मणो ज्ञानदुर्वलः ।

तोयं पिबति वक्त्रेण श्रयोनौ जायते ध्रुवम् ॥५६॥

इति । ‘ज्ञानानि पञ्च गुण्यानि’ (प. स्मृ. ० ३)—इत्यादिभ्यः

इति तथा च मेदिन्याम्—

‘युगो रथ-हलाद्यजे न द्वयोस्तु कृतादिषु ।

युगे हस्तचतुष्केऽपि वृद्धिमानोपधेऽपि च’ ॥

(गान्तवर्गो १७)

इत्यादिभिः हस्तचतुष्टय युगमिति सिद्ध्यति ।

१ E reads भावेऽशुद्धिमाह for भावे शुद्धिमाह and H भावेऽप्यशुद्धिमाह.
२ G reads अभ्यनुज्ञातव्यान् for अभ्युपगतव्यान् ३ I reads पादपु for
हस्तेषु ४ G reads -दुर्गे for दुर्वल ५ G and P read अयागी
for श्रयानी

‘श्रयोनौ जायते ध्रुवम्’—इत्येतदन्तेन ग्रन्थसन्दर्भेण योऽयमा-
चारशेषः प्रतिपादितः तस्य सर्वस्य प्रपञ्चः पूर्वकाण्डे प्रायेण
कृत इति नात्र पुनः प्रपञ्च्यते । न चैवं सति पुनरुक्तिः शङ्क-
नीया । मूलवचनेषु तत्रैव सङ्गृहीतार्थस्यात्र विवृतत्वात् ॥५६॥

अथ प्रायश्चित्तकाण्डशेषः ।

तत्र केनचिन्निमित्तेन शङ्खमुल्लाङ्घितवतः प्रायश्चित्तमाह—

यस्तु क्रुद्धः पुमान् ब्रूयाज्जायायास्तु अगम्यताम् ।

पुनरिच्छति चेदेनां विप्रमध्ये तु श्रावयेत् ॥ ५७ ॥

श्रान्तः क्रुद्धस्तमोन्धो वा क्षुत्पिपासाभयार्दितः ।

• दानं पुण्यमकृत्वा तु प्रायश्चित्तं दिनत्रयम् ॥ ५८ ॥

उपस्पृशोन्निष्यणं महानद्युपसङ्गमे ।

चीर्णान्ते चैव गां दद्याद्वाहणान् भोजयेद्दश ॥ ५९ ॥

इति । यैः केनचिन्निमित्तेन क्रुद्धः सन् स्वभार्याया अगम्यता
प्रतिजानीयात्—‘अत परं त्वान गमिष्यामि । त्वं मम माता भ-
गिनीति’ । पुनरपि कालान्तरे क्रोधोपशमे सति एनां गन्तुं यदी-

१ H and D omit नाम पुन and I प्रपञ्चितः for प्रपञ्च्यते २ I repeats तत्र. ३ B C D E G and J substitute दद्यात् for ब्रूयात्, while I भार्याया मादृशम्यताम् for जायायास्तु अगम्यताम् M reads this line as follows —

यस्तु क्रुद्धः पुमान् भार्यां प्रतिज्ञावाप्यगम्यताम् ।

B and D substitute न गम्यताम् for अगम्यताम् ४ M reads तत्र गन्तुं for चेदेना ५ B and D read श्रान्तः, C and F श्रान्तः and K and L भर्तुः all for श्रान्तः, while M reads तमोन्धोन्धो for तमोन्धो वा ६ B C D E F G H and J substitute वा for तु ७ J reads उपस्पृश for उपस्पृशेत् ८ I and J. read महानद्योरमु for महानद्युप ९ J read श्रीर्णे चैव तु for चीर्णान्ते चैव १० H and J insert क्रुद्ध after य and then again after निमित्तेन ११ G reads कायास्तमः for क्रोधोपशमे

च्छति तदा पर्यदग्रे स्पर्शक्रीय पाप विनिवेदयेत् । 'अह शपथ प्र-
तिज्ञावेलाया प्रामान्तरगमनेन गृहव्यापारेण वा श्रान्त आसम् ।
मदीये वचस्युल्लङ्घिते सति क्रुद्धोऽभूवम् । तस्या अपराधाभावे
ऽपि तमसा भ्रान्त्या अन्ध परामर्शरहितोऽभूवम् । क्षुधा पिपा-
सया राजादिभयेन वा पीडित आसम् । अत एवमादिदोष-
प्रयुक्तमिदमगम्यताप्रतिज्ञानम् । नतु विवेकपूर्वकम् । तस्माद-
स्य पापस्य प्रायश्चित्तमनुगच्छन्तु भवन्त'-इति । यस्तु दान
करिष्यामीति शपथपूर्वं प्रतिज्ञाय तयेवाशया समागतार्थे ब्रा-
ह्मणाय किमपि न प्रयच्छति, तथा काशीयात्रादिक सङ्कल्प्य
यथाकथञ्चित् किञ्चित् दूर गत्वा पश्चाद् अथवा प्राप्तस्तत् पुण्य
न करोति तेष्वेतेषु त्रिषु निमित्तेषु विप्रैर्निर्दिष्टमिदं प्रायश्चि-
त्तमाचरितव्यम् । द्वयोर्महानद्यो सङ्गमे गत्वा त्रिपवणस्नान-
पूर्वकं त्रिरात्रोपवासं कुर्यात् । चतुर्यदिने गा दद्यात् दश ब्राह्म-
णाश्च भोजयेत् ॥ एतेष्वप्यनिमित्तेषु वर्णभेदेन प्रायश्चित्त-
माह यम -

‘स्वभायां तु यदा क्रोधादगम्येति च यो वदेत् ।

प्राजापत्यं चरेद्विप्र क्षत्रियो दिवसान् नव ॥

पश्चात्तु चरेद्द्वैश्यास्त्रिरात्रं शूद्र आचरेत् ।

(य स्मृ ६ १३)

इति । 'तस्य कार्यस्याऽऋरणे चतुर्षु वर्णेषु अन्यतमं हतवा-

१ G and J read तयेवाश्रमसमागतार्थं for तयेवाशया समागतार्थं while
II C D E and F read तयेवा for तयेवा २ G and J omit
कथञ्चित् ३ I omits एतस्य and II and D निमित्तेषु ४ B and
D read एतेष्वप्यनिमित्तेषु, J एतस्यनामत्तस्य and II एतेष्वप्यनिमित्तस्य for
एतस्यनिमित्तस्य but these are incorrect ५ I reads अगम्यति ततो for
अगम्यति च या ६ J substitutes अस्य for एतस्य

नस्मिन्—इति शपथं कृत्वा येस्तत् कार्यं न करोति तस्य प्रायश्चित्तं यम एव आह—

‘विग्रस्य वधसंयुक्तं कृत्वा तु शपथं नृपः ।

ब्रह्महा यावकान्नेन व्रतं चान्द्रायणं चरेत् ॥

क्षत्रियस्य पराकं तु प्राजापत्यं चरेद् द्विजः ।

वृषलस्य त्रिरात्रं तु व्रतं शूद्रहणश्चरेत् ॥

केचिदाहुरपापं तु वृषलस्य वधं मृषा ।

नैतन्मम मतं यस्मात्तद्वस्तेन भवत्यसौ* ॥

(य. स्मृ. ६. १६-१८)

इति । मनुष्यनृतप्रायश्चित्तमाह—

‘वाग्देवतैस्तु चरुभिर्यजेरस्ते सरस्वतीम्† ।

अनृतस्यैनसस्तस्यं कुर्वाणा निष्कृतिं पराम् ॥

* यः शपथं कृत्वा तत् कार्यं न करोति स ब्रह्महा भवति । एवमेव क्षत्र-
वैश्य-शूद्रवधशपथं कृत्वा तत् कार्यं न कुर्वीत चेन् तत्तद्वर्णहन्ता भवति
इति योग्येत् । शूद्रवधशपथो न दोषावह इति केचिदाहुः तन्न । यमस्य
सम्मतम् । यतस्तेन शपथेन संपूर्यः इतरवत् ‘तद्धः’ तं शूद्रं हन्तीति
तद्धः भवति । शूद्रहत्यायाः प्रायश्चित्तमस्येव तत्तथैवमुक्तं भवति—वर्ण-
प्रयेण शूद्रहत्याशपथकरणे शूद्रेण च स्ववर्णस्येतरस्य वा हत्याशपथकरणे
दोषोऽस्तीति यमस्य मतम् ।

† यत्र साक्षिणोऽनृतं वदन्ति तत्र ते वाग्देवतैश्चरुभिः सरस्वतीं यजे-
रन् । अनवस्थाविताम्ररूपपक्षौदने चरुशब्दः प्रसिद्धः । बहुवचननि-
र्देशादत्र कपिञ्जलन्यायेन चरुत्रयं वेदितव्यम् । कूष्माण्डा नाम मन्त्रा

१. Except A. and I all omit य. २. Except A. and I, all others do
not insert एव ३. B. D. and I. read तया for चरेत्. ४. B. and D.
read शूद्रधरोत्तिह for शूद्रहणश्चरेत् ५. G. and I read तस्मात् for यस्मात्
while I. कृत and others हत for तद्धः. ६. All, except C. F. G. and
I, others read प्राग्देवतै for वाग्देवतै. ७. Except १. and the text all
others read तत्र for तस्य.

कूष्माण्डैर्वापि जुहुयाद्धृतमग्नौ यथाविधि ।

उदित्युवा वा वारुण्या तृचेनापदैवतेन चै' ॥

(म. स्मृ ८ १०५-१०६)

इति । प्रजापतिः—

‘अनृती सोमपः कुर्यान्निरात्र परम तप ।

पूर्णाहुति वा जुहुयात् सप्तवत्या घृतेन तु’ ॥

इति । प्रतिश्रुत्यानृतोक्तौ हारीत आह—

‘प्रतिश्रुत्यानृत ब्रूयान्मिथ्या सत्यमथापि वा ।

स तमकृच्छ्रसहित चरेच्चान्द्रायण व्रतम्’ ॥

इति । ब्रह्मचारिविषये गर्ग आह—

‘विरात्रमेकरात्रं वा अनृतोक्तौ व्रत चरेत् ।

मास भुक्त्वा ब्रह्मचारी पुनः सस्कारमाचरेत् ॥

यजुर्वेदे प्रसिद्धाः । ‘यदेवा देवहेडन’ (मा. त. २० १४) इत्येवमादयः ।
उदित्युवा ‘उदुत्तम वरुण पाशम्’—इत्यनया ऋचा वरुणदेवताकया ।
अपदैवतेन ‘आप्यायस्व’ इति तृचेन सूक्तेन । राघवानन्दस्तु ‘तदित्युवा’
इति पाठमाश्रित्य—‘तदित्युवा गाधव्या । तदादिकेत्युक्तत्वात् उदुत्तम
वरुण पाशमित्येतया वारुण्या’ इति व्याचक्षुषौ ।

१ H reads व्रतमग्निन for घृतमग्नौ २ B D H and I substitute
य for वा and all others except A and the text read वारुण्यवृत्तेन for
वारुण्या तृचेन ३ The text substitutes वा for य ४ B and D do not
insert प्रजापति ५ H and D read अनृतोक्तौ तु समयः, C and F अनृत
सोम and G H and I अनृतोक्तौ सोमपः all for अनृती सोमपः ६ I
reads पूर्णाहुति for पूर्णाहुति ७ All, except A and I others read सप्त
तेन घृतेन तु for सप्तवत्या घृतन तु ८ B H and I substitute य for वा
९ B and D read ब्रह्मचार्यव्रत चरेत् E F G H and I ब्रह्मचार्यव्रत
चरेत् and C H प्रत्याचार्यव्रत चरेत् all for अनृतोक्तौ व्रत चरेत्

अभ्यासे चैन्दवं प्रोक्त नैष्टिको द्विगुणं चरेत् ।

वनस्थस्त्रिगुणं कुर्याद्यातिः कुर्याच्चतुर्गुणम् ॥

मासाशनेऽनृतोक्ती च शवनिर्हरणे तथा' ॥

इति । कचित्ते निमित्तविशेषे अनृतमपि बुद्धिपूर्वं वक्तव्यम् । तदाह याज्ञवल्क्यः—

‘वर्णिनां हि’ ब्रधो यत्र तत्र साक्ष्यनृतं वदेत् ।

तत्पावनाय निर्वाप्यश्वरुः सारस्वतो द्विजैः’ ॥

(या. स्मृ. २. ८३)

इति । संत्याभिभाषणे गुरुतत्पापस्य वर्णिवधस्य निमित्तता प्रसङ्गयेत । तत् पापं सा भूदिति स्वल्पपापमनृतमपि वक्तव्यम्* । तस्य शुद्धये सारस्वतश्चरुर्निर्वाप्यः । वर्णिवधवदात्मवधप्राप्तावपि अनृतं वदेत् । तदाह व्याघ्रः—

‘यत्रोक्तावात्मनः पीडा नितान्तं तु भवेद्यदि ।

तत्र वक्तव्यमनृत व्याघ्रस्य वचनं यथा’ ॥

इति ॥ ५७-५८-५९ ॥

* अन्यान्यपि निमित्तान्याह शुक्लचार्य —

‘स्त्रीषु नर्मविवाहे च वृत्त्यर्थे प्राणसङ्कटे ।

गो ब्राह्मणार्थे हिंसाया नानृत स्यात्तुमुत्तितम्’ ॥

(भा. पु. ८१९-४१)

इति । न तुमुत्तित न दोषावहमित्यर्थः ।

१ Except A B and D all others read चैन्दवं चैव for चैन्दवं प्रोक्त
२ B and D read नैष्टिके द्विगुणं भवेत् ३ III and II do not insert तु
४ Except A B and D all others substitute तु for हि ५ B D. read
सत्यापि भाषणे ६. Except A B and D all others omit अपि ७ I.
reads दाह for व्याघ्र, but it seems to be a mistake ८ B. and D
substitute अत्र for तत्र ९ We follow here A B. and D, whole
and others read भवतीति चेत् for तु भवेद्यदि

दुर्ब्राह्मणगृहभोजने प्रायश्चित्तमाह—

दुराचारस्य विप्रस्य निषिद्धाचरणस्य च ।

अन्नं भुक्त्वा द्विजः कुर्यादिनमेकमभोजनम् ॥ ६० ॥

इति । दुराचारत्वं विहिताननुष्ठानम् । यो विप्रो विहितं नानुतिष्ठति निषिद्धं त्वांचरति तस्य गृहे भुक्त्वा दिनमेकमुप-
वसेत् ॥ ६० ॥

तदशक्तौ प्रायश्चित्तान्तरमाह—

सदाचारस्य विप्रस्य तथा वेदान्तवेदिनः ।

भुक्त्वान्नं मुच्यते पापादहोरात्रान्तरान्नरः ॥ ६१ ॥

इति । एकस्मिन् दिने सकृदसकृद्वा दुर्ब्राह्मणगृहे भोज-
नेन यत् कृतं पापं तस्य सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे वा
भोजनेन शुद्धिः । यद्वा एकस्मिन् दिने सम्प्राप्तं यत् पिपीलिका-
वधादिक्षुद्रपौषजातं तत्सर्वं विंशिशान्नभोजनेन विशुद्ध्यति ।
पवित्रगृहान्नभोजनेन पापविशुद्धिं बोधायनोऽप्याह—

१. G. and F. substitute वा for च. २. All others except A. and I. substitute सु for च. ३. K. and L. read अहोरात्रान्तर. and M. reads अहोरात्रं तु वैतर. ४. All others except A. G. and I. do not insert सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे and omit वा, while G. omits the whole portion, as—

एकस्मिन् दिने सकृदसकृद्वा दुर्ब्राह्मणगृहे भोजनेन यत् कृतं .

पापं तस्य सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे वा भोजनेन शुद्धिः ।

५. B. D. and G. omit यद्वा, while B. D. substitute सत् पिपीलिका- for यत् पिपीलिका-. ६. ■ inserts -महा- between -क्षुद्र- and -पाप-. ७. I. reads विंशिशान्नभोजनेन शुद्ध्यति.

भैक्ष्याहारोऽग्निहोत्रेभ्यो मासेनैकेन शुद्ध्यति ।

*यायावर-वनस्येभ्यो दशभिः पञ्चभिर्दिनैः ॥

एकाहधानेनेऽग्नेन दिनेनैकेन शुद्ध्यति ।

कपोतव्रतनिष्ठस्य पीत्वाऽऽयः शुद्ध्यते त्रिभिः* ॥

(वै. स्मृ. ४. ५. २७-२८)

इति ॥ ६१ ॥

मरणकालोपहृतेः प्रायश्चित्तमाह—

ऊर्ध्वोच्छिष्टमंबोच्छिष्टमन्तरिक्षमृतौ तथा ।

कृच्छ्रत्रयं प्रकुर्वीत अशौचमरणे तथा ॥ ६२ ॥

इति । मरणकाले वान्त्यादिकमूर्ध्वोच्छिष्टं सूत्रादिकमधो-
च्छिष्टम् । तयोरन्यतरद्यदा सम्पद्यते तदा संस्कर्त्वा पुत्रादिर्धना-
दिना प्रत्याम्नायेन प्राजापत्यत्रयं कुर्यात् । मंचकादौ मरणम-
न्तरिक्षमृतिः । रजस्वला-सूतिका मरणमशौचमरणम् । तस्मिन्
त्रिविधेषु मरणे कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् ॥ ६२ ॥

प्राजापत्यकृच्छ्रस्य चतुरः प्रत्याम्नायानाह—

* ये प्रत्यहं धान्यपात्रा कृत्वा पञ्चपत्रादिविहितानुष्ठानपूर्वकं
गृहस्थधर्मानाचरन्ति ते यायावराः एकाहनिर्वाहपर्यन्तं धनं यस्य ए
एकाहपत्नी तस्य । कपोतव्रत कपोतवृत्तिः । सा च 'उच्छिष्टवृत्तिरिवि
(भा. पू. ९. १८. २५ टीकायां) श्रीधरस्वामी ।

१. B. and D. read एकाहाह for एकाह-; while A. C. E. F. G. and I.
एकाह धानि for एकाहधनिः २ The text reads वृत्ति- for व्रत - ३. I.
reads शुद्ध्यति for शुद्ध्यते, while except A. and the text others read
दिनः for त्रिभिः. ४. K and L read अग्नेच्छिष्टम् for अग्नेच्छिष्टम्.
५. Except A. all others omit अपि. ६ B. and D. omit-कृच्छ्रस्य
and read प्राजापत्यस्य.

कृच्छ्रं देव्ययुतं चैव प्राणायामशतद्वयम् ।

पुण्यतीर्थेऽनार्द्रशिरःस्नानं द्वादशसङ्ख्यया ॥ ६३ ॥

द्वियोजने तीर्थयात्रा कृच्छ्रमेकं प्रकल्पितम् ।

इति । देवी गायत्री । तस्या अयुतसङ्ख्याको जपो दे-
व्ययुतम् । स एकः प्रत्याम्नायः । प्राणायामानां शतद्वयं द्वि-
तीयः प्रत्याम्नायः । अनार्द्रं शिरः यस्याः सावनार्द्रशिरास्तस्य
स्नानमनार्द्रशिरःस्नानम् । सकृत् स्नात्वा तदद्भानुष्ठानं च वि-
धाय केशान् शोषयित्वा ततो द्वितीयं स्नानमाचरेत् । एवं-
विधं स्नानद्वादशकं पुण्यतीर्थे कृतं तृतीयः प्रत्याम्नायः ।
पुण्यतीर्थमुद्दिश्य योजनद्वयगमनं चतुर्थः । तथोदकवासादि-
योगेऽपि प्रत्याम्नाया अवगन्तव्याः । तदुक्तं चतुर्विंशतिमते—

‘कृच्छ्रोऽयुतं च गायत्र्या उदवासस्तथैव च ।

धेनुप्रदानं विप्राय सममेतच्चतुष्टयम् ॥

तिलहोमसहस्रं तु वेदस्याध्यायमेव च ।

विप्रा द्वादश वा भोज्याः पावकेष्टिस्तथैव च ॥

अन्यानि वा पवित्राणि समान्याहुर्मनीषिणः’ ।

इति ॥ ६३ ॥

अथ रेतस्खलनप्रायश्चित्तमाह—

१ F. K. and L. read कृच्छ्रो for कृच्छ्रे २ M. reads -शतद्वयम् ३ I.
reads द्वियोजने for द्वियोजन. ४. M. reads एव for एक ५ B.
and D. omit तस्य and read अनार्द्रशिरः स्नानम् for अनार्द्रशिरास्तस्य स्नानम्.
६ II reads सत for तथा. ७. G. reads यदुक्त. ८. I reads वेदस्याध्यायमेव
for वेदस्याध्यायमेव. ९ B, D G and J. read अन्या वा पावनी कार्ष्णिन्,
II. अन्यानि वा पावनानि for अन्यानि वा पवित्राणि.

गृहस्थः कामतः कुर्याद्व्रितसःस्वलेनं भुवि ॥६४॥

सहस्रं तु जपेदेव्याः प्राणायामैस्त्रिभिः सह ।

इति । अकामकृते याज्ञवल्क्य आह—

‘यन्मेद्य रेत इत्याभ्यां स्कन्नं रेतोभिमन्त्रयेत् ।

स्तनान्तरे भुवोर्मध्ये तेनानामिकया स्पृशेत्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २७८)

इति ।

‘यन्मेद्य रेतः’.

(तै. आ. १. ३०. २)

इत्येकस्या ऋचः प्रणीकमिदम् ।

‘पुनर्मामैस्त्रिन्द्रेयम्’

(तै. आ. १. ३०. २)

इत्युपरितनो मन्त्रस्ताभ्यां मन्त्राभ्यामनामिकया रेत
।दाय स्तनयोर्भुवोर्वा मध्यमुपस्पृशेत् । यतीनां वनवासिना
प्रयत्नोत्सर्गं कण्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘यत्नोत्सर्गं गृही कृत्वा वारुणीभिरुपस्पृशेत्* ।

वानप्रस्थो यतिश्चैत्र चरेच्चान्द्रायणव्रतम्’ ॥

* ‘वारुणीभिः’ वरुणदेवताभिः ‘इम मे वरुण’— इत्यादिभिः ऋग्भिः
उपस्पृशेत् ।

१ H reads रेतस्य for इत्यनन् २ B D) and E read स्तनान्तरं भुवोर्मध्य,
H and the text स्तनान्तरं भुवोर्मध्य, G and J स्तनान्तरे भुवोर्मध्ये all
for स्तनान्तरे भुवोर्मध्ये ३ H reads पुनर्मामैस्त्रिन्द्रेयमिति for पुनर्मामैस्त्रि-
न्द्रेयमिति ४ G omits the following portion —

यतीनां वनवासिनां च प्रयत्नोत्सर्गं कण्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘यत्नोत्सर्गं गृही कृत्वा वारुणीभिरुपस्पृशेत् ।

वानप्रस्थो यतिश्चैत्र चरेच्चान्द्रायणव्रतम्’ ॥

इति । स्पृशेत् तु काश्यप आह—

‘गुर्यय त्रिनेत्र काश स्वम निक्त्वा गृही चरेत् ।

H. and J. read -त्रयश्च for व्रतम्.

इति । स्वप्ने तु कौशयप आह—

‘सूर्यस्य त्रिर्नमस्कार स्वप्ने सिक्त्वा गृही चरेत् ।
वानप्रस्थो यतिश्चैव त्रि कुर्यादघमर्षणम्’ ॥

(का स्मृ ६ ११)

इति । ब्रह्मचारिणम्प्रति मनुराह—

‘स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मचारी द्विज शुक्रमकामत ।
स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रि पुनर्मामित्युच जपेत्’* ॥

(म स्मृ २, १८१)

इति । भयादौ प्रजापतिराह—

‘भये रोगे तथा स्वप्ने सिक्त्वा शुक्रमकामत ।
आदित्यमर्चयित्वा तु पुनर्मामित्युच जपेत्’ ॥

(म स्मृ ३. १९)

इति । नैष्ठिकस्य हारीत आह—

‘उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्यात्कामतोऽकामतोऽपि वा ।
तदेव द्विगुण कुर्याद्ब्रह्मचारी च नैष्ठिक’ ॥

इति ॥ ६४ ॥

अथ ब्रह्मवधस्य महापातकस्य प्रायश्चित्तमाह—

* पुनर्मामिति ऋक उपरितनयाज्ञवल्क्यवचनव्याख्याने निर्दिष्टा ।

१ C F read कश्यप for कौशयप २ I and F substitute म for त्रि, while H omits the following portion —

‘स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रि पुनर्मामित्युच जपेत् ।

इति । भयादौ प्रजापतिराह—

‘भये रोगे तथा स्वप्ने सिक्त्वा शुक्रमकामत ।

चेतुर्विधोपपन्नस्तु विधिवद्ब्रह्मघातके ॥ ६५ ॥

समुद्रसेतुगमनं प्रायश्चित्तं विनिर्दिशेत् ।

इति । ऋग्वेदोदयश्चतस्रो वेदाश्चतुर्विधाः । ताभिरुपपन्न-
स्तदध्ययनानुष्ठानवान् । एतेन

‘चातुर्विधो विकल्पी च’

(अ. स्मृ. ३. १९)

इत्यादिरङ्गिरसा प्रोक्ता सर्वा परिपदुपलक्ष्यते । समुद्रे दा-
शरथिना बद्धः सेतुः समुद्रसेतुः । तद्यात्रां ब्राह्मणघातके पुरुषे
यथाविध्यनुष्ठेयत्वेन निर्दिशेत् ॥ ६५ ॥

• विधिवदित्युक्तम् । कोऽसौ विधिरित्याकाङ्क्षया तदिति-
कर्तव्यनामाह—

सेतुबन्धपथे भिक्षां चातुर्वर्ण्यात् समाचरेत् ॥ ६६ ॥

वर्जयित्वा विकर्मस्थान् छत्रोपानद्विवर्जितः ।

इति । चतुर्णां वर्णानां यानि कर्माणि शास्त्रविहितानि
तेभ्यो विरुद्धानि विकर्माणि तेषु तात्पर्येण तिष्ठन्तीति विकर्म-
स्थाः । तान् वर्जयित्वा यथाशास्त्रं वर्तमानाच्चातुर्वर्ण्यात् सेतु-
बन्धमार्गे भिक्षां चरेत् । छत्रोपानद्विवर्जित इति न केवलं
भिक्षावेलोच्यम् । किन्तु मार्गगमनेऽपि द्रष्टव्यम् ॥ ६६ ॥

१. I. reads चतुर्विधोपपन्ने सु २. K. and L. read विप्रघातके for ब्रह्मघा-
तके. ३. I. and J. read ऋग्वेदोदयश्चतस्रो. ४. I. reads चातुर्विधोपप-
न्नेन द्वाभ्यां च for चातुर्विधो विकल्पी च. ५. C. F. and G. omit समुद्रसेतुः
and C. and F. also omit तद्यात्रां. ६. B. D. and H. read चातुर्वर्ण्ये for
चातुर्वर्ण्यात्. ७. Except E. and L. others insert विकर्मस्थाश्च; while G.
reads विकर्मस्थे for the same. ८. I. omits मार्गे; while G. substitutes
इति for अग्नि.

भिक्षमाणेन वक्तव्यमुक्तिप्रकारमाह—

अहं दुष्कृतकर्मा वै महापातककारकः ॥ ६७ ॥

गृहद्वारेषु तिष्ठामि भिक्षार्थी ब्रह्मघातकः ।

इति । पापप्रख्यापनस्य प्रायश्चित्ताङ्गत्वात् प्रतिभिक्षागृहं
अहं दुष्कृतकर्मेत्यादिवाक्येन स्वपापं प्रख्यापयेत् । अप्रख्या-
पने बाधमाहाङ्गिराः—

‘कृत्वा पापं न गूहेत गूह्यमानं विवर्धते’ ।

(अं. स्मृ. १.४७)

इति । दुष्कृतकर्मा, महापातककारको, ब्रह्मघातक इति
पदत्रयस्य महासौमान्या-श्रान्तरसामान्य-तद्विशेषवाचित्वादपु-
नरुक्तिः ॥ ६७ ॥

अध्वश्रान्तस्यावस्थातुं देशविशेषमाह—

गोकुलेषु वसेच्चैवे ग्रामेषु* नगरेषु वा ॥ ६८ ॥

तपोवनेषु तीर्थेषु नदीप्रस्रवणेषु वा ।

इति । चतूनां गवां ग्रामे स्थापयितुमशक्यत्वेनारण्ये स्थाप-
नाय कल्पितो ब्रजप्रदेशो गोकुलम् । यत्र व्याघ्रादिभयात् प्रौ-
माद्वहिर्निवासोऽशक्यः । तत्र ग्रामे नगरे वा प्रविश्य गोशाला-

* कतिपयजननिवासो ग्रामः । चातुर्वर्ण्येनैकजननिवासो नगरम् ।
मुन्यादिनिवासस्तपोवनं नैमिषादिकम् ।

१. B. and D. read the following line as follows:—

गृहद्वारेषु भिक्षाभित्तिष्ठामि ब्रह्मघातकः ।

२. C. and F. read अश्रान्तर सामान्याभ्या तद्विशेषवाचित्वात्. ३. K. and L.
read वापि for चैव. ४. M. reads तेषां वनेषु for तपोवनेषु. ५. Except C.
and F. all others substitute च for both वा. ६. J omits पापम्. ७. B.
D. and G. read उच्यते for उच्यते also substitute तथा for च.

देवायतनादौ पुण्यप्रदेशे निवसेत् । असति तु व्याघ्रादिभ्यो
भये तपोवनादिषु निवसेत् । नदी-प्रस्रवणेभ्योऽन्यानि तीर्था-
नि पम्पासरोवरादीनि ॥ ६८ ॥

न केवलं भिक्षागृहेष्वेव पापप्रख्यापनम् । किन्तु निवास-
स्थानेष्वपीत्याह —

एतेषु ख्यापयन्नेनः पुण्यं गत्वा तु सागरम् ॥ ६९ ॥

वशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम् ।

रामचन्द्रसमादिष्टेनलसञ्चयसाञ्चितम् ॥ ७० ॥

सेतुं दृष्ट्वा समुद्रस्य ब्रह्महत्यां व्यपोहति ।

इति । यथोक्तप्रकारेण पापप्रख्यापनपुरःसरं यात्रां कृत्वा
सेतौ दृष्टे सति तत्पापक्षयः ॥ ६९-७० ॥

सेतुदर्शनानन्तरकर्तव्यमाह —

सेतुं दृष्ट्वा विशुद्धात्मा त्ववगाहेत सागरम् ॥ ७१ ॥

* 'दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम्' — इति सेतौविशेषण-
द्वयम् । स च सेतुर्दशयोजनविस्तीर्णः शतयोजनमायतः दीर्घः । यथा
श्रीमद्रामायणे —

'दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम् ।

ददृशुर्देव-गन्धर्वा नलसेतु मुदुष्करम्' ॥

(म. उ. ६. २२. ७२)

इति । रामचन्द्रेण समादिष्टेन नलनाम्ना बानरेण योज्य काष्ठ-पाषाणा-
दिसञ्चयः कृतः तेन साञ्चितं बद्धम् ।

१ I omits तु २ II and D read तेषु प्रख्यापयन्नेन, J एतेषु ख्यापय
येन K, and L. एतेषु ख्यापयन्नेन all for एतेषु ख्यापयन्नेन. ३. B. D.
II H. L. J. and M read -समादिष्टे for -समादिष्ट- ४ Except B all
others read सेतौविशेषणे for सेतौ दृष्टे. ५ B D G and I read सेतुदर्शनान-
तरं for सेतुदर्शनान्तर. ६ K. L. and M do not insert this line.

इति । स्पष्टोऽर्थः ॥ ७१ ॥

सेतुं ब्रह्मशक्तुवतो भूपतेः पक्षान्तरमाह—

यजेत वाश्वमेधेन राजा तु पृथिवीपतिः ।

इति । अश्वमेधेऽप्यऽशक्तस्य तदुपासनं वेदितव्यम् । तथा च तैत्तिरीयब्राह्मणे* श्रूयते—

‘सर्वं वा एतेन पाप्मानं देवा अतरन्नपि वा एतेन
ब्रह्महत्यामतरन् सर्वं पाप्मानं तरति तरति’
ब्रह्महत्यां यो अश्वमेधेन यजते य उचैनमेवं वेद’ ।

(तै. सं. ५. ३. १२ १. २)

इति । तदुपासनं च—

‘उपा वा अश्वस्य’ ।

(तै. सं. ७. ६. २५. १)

* अत्र सर्वेष्वप्यादर्शपुष्पकेषु ‘तैत्तिरीयब्राह्मणे’ इत्येव वर्तते, तथापि
‘सर्वं वे’त्याद्यादिम वाक्यं तैत्तिरीयसहितायामेव वर्तते न ब्राह्मणे । तदयं

१ Except I all others omit स्पष्टोऽर्थः २ E has in the margin—

‘अनुपासकमिहस्त्वैते महापातकिनो यथा ।

अश्वमेधेन शृङ्खलन्ति तीर्थानुसरणेन वा’ ॥

इति । तत्र अश्वमेध सार्वभौमविषयः ।

‘राजा सार्वभौमोऽश्वमेधेन यजेत’ ॥

इति श्रुतेः ।

We are unable to find out whether the above portion can be found in this book or others १ The quoted portion does not occur in Taittiriya Brahmana, but is found in Taittiriya Samhitā and the next sentence also in the Samhitā and not in Taittiriya Brahmana.

इत्यादौ वाजसनेयिब्राह्मणे तैत्तिरीयब्राह्मणे च प्रप-
ञ्चितम् ॥ ७१ ॥

सेतुयात्रां समाप्य पुनः प्रत्यागतस्य कर्तव्यमाह—

पुनः प्रत्यागतो वेदमवाप्तार्थमुपसर्पति ॥ ७२ ॥

सपुत्रः सह भृत्यैश्च कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ।

गात्रैर्वैकशतं दद्याच्छतुर्विधेषु दक्षिणाम् ॥ ७३ ॥

ब्राह्मणानां प्रसादेन ब्रह्महा तु विमुच्यते ।

इति । ब्राह्मणानां प्रसादो नाम-त्रिषापो विशुद्धस्त्वमसी-
त्येवमाद्युक्तिः । इदं च प्रतं गुणविहीनस्य ब्राह्मणस्य वधे द्रष्ट-
व्यम् । अस्मिन्नेव त्रिषये व्रतान्तरमाह याज्ञवल्क्यः—

‘पात्रे धनं वा पर्याप्तं दत्त्वा शुद्धिमवाप्नुयात्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २५०)

इति । विद्या-तपोयुक्ते पात्रे गो-भू-हिरण्यादिकं जीवनोपाय-
पर्याप्तं दद्यात् । वा शब्देन सर्वस्वं सपरिच्छेदं वा गृहं दद्यात् ।
सदाह मनुः—

लेखकप्रमादो वा मापवाचार्यस्यैव नाम विस्मृतिर्वेति न ज्ञायतेत्यलं महता
प्रमादोद्घाटनेन ।

* ‘उषा वा’ इत्येतद्वाक्यं न तैत्तिरीयब्राह्मणे दृश्यते । अपि तु तै-
त्तिरीयसंहितायामेव वर्तते ‘तैत्तिरीयब्राह्मणे’ इति तु ग्रामादिकमेवेति
प्रतिभाति ।

१. C. and F. read सहपुत्र सह भृत्यैश्च, J सहपुत्र सभृत्यैश्च and h. L. सपुत्र सहभृत्यैश्च all for सपुत्र सह भृत्यैश्च* २ B D. and H. read चतुर्वि-
धेषु and E. I. चतुर्विधेषु for चतुर्विधेषु ३ B D and I omit
ब्राह्मणस्य ४ C. and F. read दत्त for धन

‘सर्वस्वं वा वेदविदे ब्राह्मणायोपपादयेत्* ।

धनं वा जीवनायाञ्छं गृहं वा सपरिच्छदम् ॥

(म. स्मृ. ११. ७६)

इति । अपुत्रस्य सर्वस्वदानं पुत्रवतः सपरिच्छदं गृहदानमिति व्यवस्था ॥ ७२-७३ ॥

अथान्यमुनिप्रणीतानां व्रतविशेषाणां व्यवस्थां वर्णयामः ।
तत्र याज्ञवल्क्यः—

‘शिरःकपाली ध्वजवान् भिक्षाशी कर्म वेदयन् ।

ब्रह्महा द्वादशाब्दानि मितभुक् शुद्धिमाप्नुयात् ॥

(या. स्मृ. ३. २४३.)

इति । स्वध्यापादितब्राह्मणशिरःकपाल-ध्वजवान्—

‘कृत्वा शवशिरोध्वजम्’ ।

(म. स्मृ. ११. ७२)

इति मनुस्मरणाच्च ।

‘ब्राह्मणो ब्राह्मणं घातयित्वा तस्यैव शिरःकपाल-
मादाय तीर्थान्यनुसंचरेत्’ ।

(शा. स्मृ. ५. २६)

* अत्रापमर्यवादः ‘धनं वा जीवनायालम्—इति । यावता धनेन दत्तेन प्रतिभृद्दीप्तुर्जीवनं पर्याप्तं भवति तावता धनेन तस्मै जीविन दत्तं भवति एतदेव साम्यम् ।

१ The text reads स वेदविदुषे for वा वेदविदे २ II reads जीवनायालम् गृह for जीवनायाल ३ Except A. all others omit पुत्रवतः. ४ II reads कपालो for कपाली

इति शातातपस्मरणाच्च । एतदेभयं पाणिनैव ग्राह्यम्—

‘खट्वाङ्ग-कपालपाणि ।’

(गौ. स्मृ. २२. ४).

इति गौतमस्मरणात् । खट्वाङ्गशब्देन दण्डारोपितशिरः-
कपालात्मको ध्वजो गृह्यते । भिक्षार्थं त्वन्यदेव मृत्केपाल
ग्राह्यम् ।

‘मृण्मयकपालपाणिर्भिक्षार्थे ग्रामं प्रविशेत्’ ।

(गौ. स्मृ. २९. ६)

इति गौतमस्मरणात् । तथा शङ्खोऽपि—

‘ब्रह्महा परिपदानुमत्ः खट्वाङ्गी गर्दभाजिनी

मृण्मयपात्रपतितशिष्टार्त्रभोजी स्वकर्म विख्याप-

यन् चरेद्भैक्ष्यमेककालाहारः । शून्यागार-नदी-

* अस्मदृष्टगौतमस्मृतिपुस्तकेषु नेद सूत्रं कुत्राप्युपलभ्यते । नापि
व्याख्याकृता हरदत्तेन विवृतम् । भिक्षार्थं मृण्मयपात्रं ग्राह्यमित्यपि न
तस्य सम्मतमिति प्रतिभाति । यतस्तेन ‘खट्वाङ्ग’ इत्येतत्सूत्रव्याख्याया—
‘खट्वाङ्गं दक्षिणे पाणौ । कपालं सव्ये भिक्षार्थं पानीयपानार्थं भोजनार्थं
च । तथा चापस्तम्ब —

‘पुरुषशिरः प्रतिपानार्थमादाय खट्वाङ्गं दण्डार्थे’ ।

(आ. ध. सू. १. १०. २७. २१)

इत्युक्तम् ।

१ B D G omit these—

एतदेभयं पाणिनैव ग्राह्यम् । ।

‘खट्वाङ्ग-कपालपाणिः’ ।

इति गौतमस्मरणात् ।

२ I J does not insert कपाल- ३ B. D and G omit मृण् Y I
reads भिक्षार्थं for विष्टार्थं

पर्वत-वृक्षमूल-गुहानिकेतनः स एवं द्वादशे वर्षे
शुद्धिमाप्नोति* ।

(शं. स्मृ. १६. ९)

इति । वनादिवासिना तेन भवितव्यम् । यथाह मनुः—

‘ब्रह्महा द्वादशाब्दानि कुटी कृत्वा वने वसेत् । (७२)

कृतवापनो वा निवसेद् ग्रामान्ते गोव्रजेऽपि वा ।

आश्रमे वृक्षमूले वा सर्वभूतहिते रतः* ॥ (७८)

(म. स्मृ. ११. ७२-७८)

इति । ‘कृतवापनो वा’ इति वाशब्देन जटाधारणेन सह
विकल्पोऽवगम्यते† । अत एव संवर्त —

‘ब्रह्महा द्वादशाब्दानि बालवासा‡ जटी ध्वजी’ ।

(स स्मृ. १०९)

इति । लोहितमृण्मयखण्डद्वारावेण भिक्षा ग्राह्या । तथा-
चापस्तम्बः—

* तृण पर्णादिकृता निर्यतो वर्षातप शीतवाणादिहेतु गृह कुटी ।
द्वादशाब्दिकव्रतस्यैव ‘कृतवापन’ इत्यादिविशेष । गोवि-द्वराभरतु ‘समा-
प्ते द्वादशे वर्षे’ (म. स्मृ. ११. ८१) इत्यभिधानात् द्वादशवार्षिकस्यापि
गुणविभिरिति मन्यते ।

† नाय विकल्पो मेधातिथ्यादिसम्मतः ।

‡ लोमवदसन इत्यर्थः ।

१ G substitutes स केनन for स एव, while I omits स २ G reads
तथा च for यथाह ३ The text substitutes -समा for -अस्यानि ४ The
text omits वा ५ E and H substitute आसने for आश्रमे ६ The
text substitutes यो ग्राह्यमहिते रत for सर्वभूतहिते रत ७ The text reads
ब्रह्मस्तु एवं गच्छेत् बालवासा for ब्रह्महा द्वादशाब्दानि बालवासा

‘लोहितेकेन मृण्मयखण्डशरावेण भिक्षायै ग्रामं प्रविशेत्’।

(आ. ध. सू. १ ९. २४. १४)

इति । अत्र मृष्टं लभ्यत—इति सङ्कल्पमकृत्वा भैक्ष्यमा-
चरेत् । तदाह वसिष्ठः—

‘समागाराण्यसङ्कल्पितानि चरेद्भैक्ष्यमेककालाहारः’।

(व. स्मृ. २१. ९)

इति । इदं च भैक्ष्यमशक्तविषयम् । तथा च संवर्तः—

‘ब्रह्मप्रस्तु वनं गच्छेद्वनवासी जटी ध्वजी ।

वन्यान्येव फलान्यन्नं सर्वकामविवाजितः॥

भिक्षार्थी विचरेद् ग्रामं वन्यैर्यदि न जीवति ।

चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यं खट्वाङ्गी संयतैः पुनः॥

भैक्ष्यं चैव समादाय वनं गच्छेत्ततः पुनः ।

वनवासी ह्यर्पं स्पृश्येत् सदाकालमतन्द्रितः॥

ख्यापयन्नात्मनः पापं ब्रह्मघ्नः पापकृत्तमः ।

अनेन तु विधानेन द्वादशाब्दं व्रतं चरेत्’ ॥

(सं. स्मृ. १०९—११२)

१ The text reads as follows—

खण्डेन लोहितकेन शरावेण ग्रामे प्रतिष्ठेत् ।

२ G substitutes यत्र for अत्र ३ E reads मिष्टं for मृष्टं ४ B and D omit चरेत् ५ The text reads वल्कवासा, B, C D, F, and J, बाल-
वासा and H, वनवासी all for वनवासी ६ The text reads च चरेत् for
विचरेत् ७ G, reads सद्युत, for संयत and J, खट्वाङ्गीलयित for खट्वाङ्गी-
मयत ८ B, and D, ह्यर्प स्पृश्य, C, and F ह्यर्पस्पृष्टा and E, G, and
H ह्यर्पः स्पृश्यात् all for ह्यर्प स्पृश्येत्, while the text स पापश्च for the
same ९, H reads पापकृत्तर for पापकृत्तम and the text reads this
line as follows—

ख्यापयन्नेन तत् पापं ब्रह्मघ्नः पापकृत्तरः ।

इति । नियमान्तराण्याह यमः—

‘अथ वै ब्रह्महत्यायां खट्वाङ्गी मितभोजनी । .
 मृण्मयेन कपालेन स्वकर्म धावयंस्तथा ॥
 ब्राह्मणावसथान् सर्वान् देवागाराणि वर्जयेत् ।
 शोचन् विनिन्दन्नात्मानं सस्मरन् ब्राह्मणं च तम्* ॥
 चरेद् व्रतं यथोद्दिष्टं दैव-ब्राह्मणपूजकः ।
 एव दृढव्रतो नित्यं सत्यवादी जितेन्द्रियः ॥
 सप्तागाराण्यपूर्वाणि यान्यसङ्कल्पितानि च ।
 सञ्चरेत्तानि शनकैर्विभूमे भुक्तिर्वर्जिते ॥
 ब्रह्मघ्ने देहि मे भिक्षामिनो विख्याप्य सञ्चोत् । -
 एककालं चरेद्भैक्ष्यमलब्धोपवसेद्दिनम् ॥
 एवं सञ्चरमाणस्तु ब्रह्महत्यां हुवन् सदा ।
 पूर्णे तु द्वादशे वर्षे ब्रह्महत्यां व्यपोहति’ ॥
 (य. स्मृ. ६. २१-२६)

इति । ब्रह्मचर्यादिनियममाह गौतमः—

‘खट्वाङ्ग-कपालपाणिर्वा द्वादशसंवत्सरान् ब्रह्म-
 चारी भिक्षायै ग्रामं प्रविशेत् कर्माचक्षाण-

* यस्तेन हतः त ब्राह्मणं संस्मरन् । ‘ब्रह्मघ्ने देहि मे भिक्षाम्’—
 इति एनः पापं विख्याप्य भिक्षेत् ।

१ C and I read विषयान्तराणि for नियमान्तराणि २ G and I read मितभोजन for मितभोजनी ३ B D. I read स्वापयन for धावयन ४ B. D read देवागाराणि च विवर्जयेत् for सर्वान् देवागाराणि वर्जयेत् ५ B and D substitute -पूजन for -पूजक ६ We follow here A and I, while all others read भुणक्ते. ७ B. D E. and I substitute अनिययाप्य for विख्याप्य ८ A B C D and E read ब्रह्महत्या for ब्रह्महत्या ९ G. H read भैक्ष्य for ब्रह्म- and B. and D चर्यव्रतानि for चर्यादिनियम १० I reads खट्वाङ्गी for खट्वाङ्ग, while except I and the text all others omit वा

(४) यथोपक्रामेत् सन्दर्शनादार्यस्य ।

(५) स्थानासनाभ्यां विहरन् सवनेषूदको-
पेस्पर्शां शुद्ध्येत् । (६)

(गौ. स्मृ. २२. ४-६)

इति । कोशयपोऽपि—

‘ पवित्रपाणिर्दण्डी च पङ्कदन्तो रजस्वलः ।

तीर्थावासी कुशाच्छादी जटिलो ब्रह्महा भवेत् ॥

(का. स्मृ. ३. १४)

इति । इयं विशुद्धिरकामकृतब्राह्मणवधविषया । तथा च

मनुरेतद्वादशवार्पिकमुपक्रम्य बहूनि व्रतान्यभिधायान्ते नि-
गमयति—

‘इयं विशुद्धिरुदिता प्रमाप्याकामतो द्विजम् ।

कामतो ब्राह्मणवधे निष्कृतिर्न विधीयते’ ॥

(म. स्मृ. ११. ८९)

इति । आवृत्तब्रह्मवधे चतुर्थात्प्राग्ब्रतसूप्यावर्तनीयम् ।

तदाह तुर्मनु-देवलौ—

‘विधेः प्राथमिकादस्माद् द्वितीये द्विगुणं चरेत् ।

तृतीये त्रिगुणं चैव चतुर्थे नास्ति निष्कृतिः’ ॥

१ D reads यथोपक्रामात् and H यथोपक्रमेत् both for यथोपक्रामित.

२ Except A. H I and the text all others read उदकास्पर्शा for उदको-
पेस्पर्शा ३ A and J substitute कण्वरेषुवि for काण्वरेषुवि ४ C and
I' read पङ्कविष्णी and I* पङ्कदन्तो for पङ्कदन्तो ५ B D read तीर्थवासी
कुशाच्छादी for तीर्थवासी कुशाच्छादी and all others except A. and J read
तीर्थवासी for तीर्थवासी

इति ।

‘यत् स्यादेनभिसन्धाय पापं कर्म सकृत्कृतम् ।

तस्येयं निष्कृतिर्दृष्टा धर्मविद्धिर्मनीषिभिः’ ॥

इति । तदेतदेवलेन सकृदनुष्ठानस्य सकृत्कृतपापविषय-
त्वाभिधानात् ।

प्रतिनिमित्तं नैमित्तिकमावर्तनीयम्’ ।

इति न्यायाच्चावृत्तौ द्वैगुण्यादिसिद्धिः । यस्तु न साक्षाद्-
ब्राह्मणं हन्ति किंतु तिरस्कारादिद्वारात्तन्निमित्ततामापद्यते
तम्प्रति सुमन्तुराह—

‘तिरस्कृतो यदा विप्रो हेत्वात्मानं मृतो यदि ।

निर्गुणः सहसा क्रोधादृह-क्षेत्रादिकारणात् ॥

त्रैवार्षिकं व्रतं कुर्यात् प्रतिलोमं सरस्वतीम् ।

गच्छेद्वापि विशुद्ध्यर्थं तत्पापस्येति निश्चितम्* ॥

* यो गुणहीनो विप्रः स्वकीयैः परकीयैर्वा तिरस्कृतः सन् आत्मानं
प्यापादयेत् । इदं च तिरस्करणं निमित्तम् । सहसा क्रोधात् वा गृह-क्षेत्रा-
दिनाशेनापहारेण वा दुःखितः सन् यो म्रियेत तस्य विशुद्ध्यर्थं तिरस्का-
रादिकर्त्ता मरणनिमित्तभूतेन तत्पुत्रादिना वा त्रैवार्षिकं व्रतं वा सागर-
तट्प्रममारभ्योगमपर्यन्तं सरस्वतीतीरसेवनं नर्तव्यम् । इदं च निर्गुण-
विप्रमरणविषये निमित्तभूतस्य गुणवत् एव । गुणवति मृते त्वधिकम् ।

१ I does not insert इति २ C I' and G substitute यस्मात् for
यत् स्याद् ३ II and D read पापहर्ता सकृत् for पापं कर्म सकृत् ४ II
reads दृष्टा for दृष्ट ५ G omits तदेतद् ६ C and F read क्रममाणो,
E and H श्रममाणो for दृत्वास्थान

इति । निर्निमित्तं भर्त्सने स एव आह—

‘अत्यर्थं निर्गुणो विप्रो ह्यत्यर्थं निर्गुणोपरि ।

क्रोधाद् द्विष्यते यस्तु निर्निमित्तं तु भर्त्सितः ॥

वत्सरत्रितयं कुर्यात्ततः रुच्छं विगुहये’* ॥

इति । यदा पुनर्निमित्ती अत्यन्तगुणवान् आत्मघाती चात्यन्तानिर्गुणः तदेकवर्षमेव ब्रह्मईत्यान्नत कुर्यात् ।

‘केश इमंशु-नखादीनामकुत्वां वपनं वने ।

ब्रह्मचर्यं चरन् विप्रो वर्षेणैकेन शुद्ध्यति’ ॥

इति तेनैवाभिधानात् । यथा हन्ता प्रायश्चित्ती यथा वा निर्निमित्ती तथैवानुमन्तार्दयोऽपि प्रायश्चित्तभाजः । तथा च पटीनसि —

‘हन्ता मन्तोपदेष्टा च तथा सम्प्रतिपादकः ।

प्रोक्ताहक सहायश्च तथा मार्गोपदेशकः ॥

आश्रय शस्त्रदाता च भक्तदाता विकर्म्मिणः ।

उपेक्षक शक्तिमाश्रयेण कृत्ताऽनुमोदकः ॥

*निर्गुणविप्रमरणनिमित्तभूतस्य गुणवनं प्रापश्चित्तमभिहितम् । इन्द्रा-
नीमत्यन्तनिर्गुणमरणनिमित्तस्यासन्तनिर्गुणस्य प्रापश्चित्तमाह । ‘अन्यथं
निर्गुणः’ इति । सनिमित्तभर्त्सने तु न्यूनम् ।

१ B and D read निर्निमित्तता मृते, C and F निर्निमित्तता नत, G निर्नि-
मित्त मृते and H निर्निमित्तता मृते all for निर्निमित्तं मर्त्तन २ J reads
प्रत्यर्थं for ह्यत्यर्थं ३ G reads च for तु ४ J reads गृहित ५ C
I and I substitute नर for सत ६ H reads यदा पुनर्निमित्तं निर्निमित्तं
यदा पुनर्निमित्ती ७ I reads कुत्वा तु वपनं for अकुत्वा वपनं ८ B D G
H read अनुमन्तार्दयोऽपि प्रायश्चित्तमाह पटीनसि ९ B and D read कर्ता
for इता १० B and D read यज्ञायतनं तथा मार्गोपदेशकं for सहायश्च
तथा मार्गोपदेशकं while C F and I मार्गोपदेशकं for मार्गोपदेशक
११ I reads विकर्म्मिणः १२ B and D substitute उपेक्षकं for
उपेक्षक and all others except E and I read शक्तिमाश्रयं for शक्तिमाश्रय

अकार्यकारिणस्तेषां प्रायश्चित्तं प्रकल्पयेत् ।

तथो शक्यनुरूपं च दण्डं तेषां प्रकल्पयेत्* ॥

इति । एतेषां मध्ये यो यो वधस्य प्रत्यासन्नस्तस्य तस्याधिकं प्रायश्चित्तम् । विप्रकृष्टस्य तदपेक्षया न्यूनं प्रायश्चित्तं प्रकल्पनीयम् । साक्षात्कर्तुरपि व्योविशेषे प्रायश्चित्तस्य हासो भवति । तदाह यमे—

‘अशीतिर्यस्य वर्षाणि बालो वा अयूनपोडशः ।

प्रायश्चित्तार्धमर्हन्ति व्योधितश्च तथा स्त्रियः’ ॥

(य. स्मृ. ६. ४१)

इति । क्वचित्कर्तुः प्रतिनिधिमाह स एव—

‘अपूर्णेकादशाब्दस्य चतुर्वर्षाधिकस्य च ।

प्रायश्चित्तं चरेद् भ्राता पिताऽन्यो वाऽथ बान्धवः’ ॥

(य. स्मृ. ६. ३)

* दण्डस्तु राज्ञा कर्तव्यः । ननु प्रायश्चित्तकल्पनानन्तरं दण्डकल्पनं न युक्तम् । प्रायश्चित्तेनैव पापानोदे दण्डस्य वैधर्म्यं स्यात् । यदि पापनिवृत्तिर्न भवेत् तर्हि प्रायश्चित्तस्य वैधर्म्यं स्यात् तस्मात्प्रायश्चित्तानन्तरं न युक्तो राजदण्ड-इति चेत्—न । प्रायश्चित्तेन पारलौकिकदोषनिवृत्तिर्भवति । ऐहिकदोषनिवृत्त्यर्थं राजदण्डस्यैव विहितत्वात् इति दिक् ।

१. All, except A. and J. read यथा- for तथा २. A. substitutes मनुः for यम. ३. B and D. read व्याधितस्य यथाश्रयम्; while A. स्त्रियो रोगिण एव च for व्याधितश्च तथा स्त्रिय. ४. B and D read अपूर्णो द्वादशान्तर्य for अपूर्णेकादशाब्दस्य ५. B, D. and G. read माता पिताऽन्योऽन्यबान्धवा, C. and F. भ्राता पिता वाऽन्योन्यबान्धव and J. भ्राता पिता वाऽन्येऽथ बान्धवाः all for भ्राता पिताऽन्यो वा अथ बान्धवः.

इति । यत्तु तेनैवोक्तम्—

‘अतो बालतरास्यास्य नापराधो न पातकम् ।

राजदण्डो न तस्यास्ति प्रायश्चित्तं च नेप्यते’ ॥

(य. स्मृ. ६. ४)

इति तत् प्रायश्चित्तात्पत्वाभिप्रायम् । न पुनः सर्वात्मना
तदभावप्रतिपादनपरम् ।

‘पादौ घालेषु दातव्यः सर्वपापेष्वर्थं विधिः’ ।

(वि. स्मृ. १. ४६)

इति विष्णुना घालस्य पादाभिधानेन बालतरस्य ततो-
ऽप्यल्परत्वावगमात् । यद्वा माभूद्बालतरस्य पापम् । वचनेन
साक्षान्निवारणात् । नह्यस्ति वचनस्यातिभारः । यत्तु पुनर्म-
ध्यमाङ्घ्रिरोवचनम्—

‘गवां सहस्रं विधिवत् पात्रेभ्यः प्रतिपादयेत् ।

ब्रह्महा विप्रमुच्येत सर्वपापेभ्य एव सः’ ॥

(अं. स्मृ. २. ३६)

* अतो बालतरस्य चतुर्वर्धन्यूनस्य ।

१ C. and F. add the following portion after इति तस्य —

‘द्विगुणं सवनस्थे तु प्राज्ञेन प्रतमादिशेत्’, इत्येतद्वाक्यविहितद्विगुणपरम् ।

२ B. and D. read प्रायश्चित्तं न विध्यते; while G. reads प्रायश्चित्तं न
विध्यते for प्रायश्चित्तं च नेप्यते. C. and F. read न नेप्यते for च नेप्यते. ३ I.
reads प्रायेण for -प्रायम्. ४ B and D read बालस्य for घालेषु; while E.
and I. substitute सर्ववर्णेषु for सर्वपापेषु. ५. II. reads बालवर्णे for बालस्य.
६. B. D. G. and H. substitute अल्पवयस्यवयस्यव्यम् for अल्परत्वावगमात्.
७ C. and F. read बालस्य न पापम्. for मा भूद्बालतरस्य पापम्. ८. B. and
D. read विचारणात् for निवारणात्. ९. B D. E. and I. omit तु. १० I.
reads ब्रह्महा विप्रमुच्येत for ब्रह्महा विप्रमुच्येत and substitutes च for सः.

इति—तच्च—

‘द्विगुणं सवनस्थे तु ब्राह्मणे व्रतमादिशेत्’ ।

(या. स्मृ. ३. २५२)

इत्येतद्वाक्यविहितद्विगुणव्रताचरणाशक्तस्य वेदितव्यम् ।
प्रायश्चित्तस्यातिगुरुत्वात् । यदपि शङ्खवचनम्—

‘प्रमाप्य द्वादश संवत्सरान् पट् व्रीन् सार्धं संव-
त्सरं च व्रतान्यादिशेत् । तेषामन्ते गोसहस्रं तस्या-
धर्मार्धं च दद्यात् । सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण’ ।

इति तदाचार्यादिहननविषयम् । तथा च दक्षः—

‘सममब्राह्मणे दानं द्विगुणं ब्राह्मणबुधे ।

आचार्ये शतसाहस्रं सोदर्ये दत्तमक्षयम् ॥ (२६)

सम-द्विगुण-साहस्रमानन्त्यं च यथाक्रमम् ।

दाने फलविशेषः स्यात् हिंसायां तद्देव हि’ ॥ (२६)

(द. स्मृ. ३. २५-२६)

इति । यत्पुनरापस्तम्बेनोक्तम्—

‘विप्रैहारण्ये कुटीं कृत्वा वाग्यतः शवशिरो-

ध्वजः शापीपक्ष आत्मन्युपरि जान्वाऽऽच्छादयेत्’ ।

(आ. ध. सू. १. ९. २४. ११)

१. C. and F. omit व्रीन् and I quite mistaken here. २. B and D. read द्वादशसहस्रं तदर्थं तस्यार्धमर्द्धं च, C. F. शतसहस्रं तस्यार्धमर्द्धं च, G अष्टसहस्रं तस्यार्धमर्द्धं च and H शतसहस्रं तदर्थं तस्यार्धमर्द्धं च all for गोसहस्रं तस्यार्धमर्द्धं च ३. J. adds च after आनुपूर्व्येण ४. I. reads क्रमात्. ५. From यत्पुनरापस्तम्बेनोक्तम् to तस्मादस्मदुक्ते च व्यवस्था कदा-
यसी इति; the including portion between these two sentences is
not found in all other manuscript except A and H. We doubt not
whether the portion belongs to the author. F. also includes this
portion, but there is a note in the margin अथ अन्य पूर्वानुष्ठानान्त्यर्प-
क्तिभ्यो बोद्धव्यं, and the folio 140, page 2 ६. The text reads thus Sūtra
अरण्ये कुटीं कृत्वा वाग्यतः शवशिरोध्वजोर्ध्वशापीपक्षमधोनाभ्युपरि जान्वाऽच्छादय-

इत्युपक्रम्य—

‘गुरुं हत्वा श्रोत्रियं वा एतदेव व्रत-

मोत्तमादुच्छ्वासाच्चरेत् । (२४) नो-

स्मिद्धोके प्रत्यापत्तिर्विद्यते’ । (२५)

(आ. ध. सू. १. ९. २४-२५)

इति तन्माता पित्राचार्यादिविषयम् । तथा च भविष्य-
पुराणे—

‘मातरं पितरं हत्वा सौदर्यं भ्रातरं तथा ।

गुरुं हत्वा श्रोत्रियं च’ ॥

— इत्युपक्रम्य अस्यैव प्रायश्चित्तस्य विधानात् । शाणीपक्षः
शाणसूत्रमयवस्त्रैकदेशः । आ उत्तमादुच्छ्वासात् आ मरणात् ।
प्रत्यापत्तिः व्यवहारः । अत्राशक्तस्य शब्द आह—

‘प्रमाप्य द्वादशमंवत्सरान् पद त्रीन् सार्धं

संवत्सरं च व्रतान्यादिशेत् । तेषामन्ते

गोसहस्रं तदर्थं तस्यार्धमर्थं च दद्यात् ।

सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण’ ।

इति ।

‘एतदेव व्रतमोत्तमादुच्छ्वासाच्चरेत्’ ।

इति अत्रासमर्थो द्वादशवार्षिकव्रतचर्यानन्तरं गोसहस्रदानं
कुर्यात् । तत्राप्यशक्तस्य पद्वार्षिकव्रतचर्यानन्तरं अर्धं गोवां
सहस्रम् । तत्राप्यशक्तस्य त्रिवार्षिकव्रतचर्यानन्तरं सार्धश-

१. The text reads this A कर्मसमाप्त्यनन्तरं विधिनोत्तमादुच्छ्वा-
साच्चरेत् २ The text adds अस्य after न ३ L. reads तदर्थं गोसहस्रं
सहस्रदानं for अर्धं यत्र सहस्रम् and H. reads अर्धं यत्रा for अर्धं यत्रा सहस्रम्
४ E. reads अशक्तव्रतानन्तरं तस्यार्धं पञ्चसहस्रं दानं for त्रिवार्षिकव्रतचर्या-
नन्तरं सार्धशतद्वयं यत्राप्तम् ।

तद्वयं गवाम् । तत्राप्यशक्तस्य सार्धसंवत्सरव्रतेचर्या । अनन्तरं
पञ्चविंशत्युत्तरशतमिति सर्ववर्णानां शक्त्यनुसारेण आनुपू-
र्येण क्रमेण द्वादशवार्षिकादिगोसहस्रार्दानां समुच्चयो भवति ।
एतच्च पूर्वोक्तविषय एव कल्पनीयम् । प्रायश्चित्तस्याति-
गुरुत्वात् ।

ननु—द्वादशवार्षिकादिब्रतचतुष्टयं गोसहस्रादिदानचतुष्टय-
सहितमभिधाय—

‘सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण’ ।

इत्यभिधानात् ब्राह्मणादिवर्णचतुष्टयस्य क्रमेण ब्रतचतु-
ष्टयविधानं किमिति न स्यात् ? । मेवम् ।

‘पर्यद् या ब्राह्मणानां तु सा राज्ञां द्विगुणा भवेत् । .

वैश्यानां त्रिगुणा श्रेष्ठा पर्यद्वच्च व्रतं स्मृतम्’ ॥

(अं. स्मृ. ३. १६)

इति । तथा—

‘शूद्रो वा ब्राह्मणं हत्वा प्रायश्चित्तचतुष्टयम्’ ।

इति यथाक्रमं अङ्गिरो-भविष्यत्पुराणवचनाभ्यां ब्राह्मणापे-
क्षया इतरवर्णानामधिकप्रायश्चित्तविधानात् । तस्मादस्मदुक्तैव
व्यवस्था ज्ञायसी इति ।

ननु—एवं वचनान्तरं साक्षित्वेनोदाहृत्य यत्र विशेषव्यव-
स्थोच्यते तत्र साऽस्तु । यत्र त्वन्तरेणैव वचनान्तरं व्यवस्थो-
च्यते तत्र स्वकपोलकल्पिता कथं श्रद्धेया?— इति चेत् । मेवम् ।
स्मृतिकारैरेव कल्पनीयत्वाभिधानात् । तथा च देवलः—

१. E. adds अर्थं गवां after व्रतचर्यान्तरम् २. I. omits एव; while
except A. B. D. and G all others read स्मृतिकारैरेव for स्मृतिकारैरेव.

‘जाति-शक्ति-गुणापेक्षं सकृद्भुङ्क्ष्विभूतं तथा ।

अनुबन्धादि विज्ञाय प्रायश्चित्तं प्रकल्पयेत् ॥

इति । यदिदं द्वादशवार्षिकं ब्रह्महत्याव्रतं तद् द्वादशे वर्षे सम्पूर्णे वा समापनीयं अर्वाग्वा ब्राह्मणत्राणादिनिमित्तत्वाभे । तथा च शङ्खः—

‘द्वादशे वर्षे शुद्धिमाप्नोति । अन्तरा वा ब्राह्मणं मोचयित्वा । गवां द्वादशानां परिव्राणात् । सद्य एवाश्वमेधावभूयस्नानाद्वा पूतो भवति’ ।

इति । एवं च सति यद् याशवल्क्येनोक्तम्—

‘ब्राह्मणस्य परिव्राणाद् गवां द्वादशकस्य वा ।

तथाश्वमेधावभूयस्नानाद्वा शुद्धिमाप्नुयात् ॥

दीर्घ-तीन्नामयप्रस्तं ब्राह्मणं गामयापि वा ।

दृष्ट्वा पथि निरातङ्गं कृत्वा वा ब्रह्महा शुचिः ॥

आनीय विप्रसर्वस्त्रं हतं, घातित एव वा ।

तन्निमित्तं क्षतः शस्त्रिर्जीवन्नपि न दुष्यति* ॥

(या. स्मृ. ३. २४४-२४६)

* यश्चौर-व्याघ्रादिभिर्व्यापाद्यमानं कमपि ब्राह्मणं आत्मप्राणान् अन्तरे कृत्वा त्रायति द्वादश गावो वा प्राणसङ्कटाभ्योचयति सोऽसम्पूर्णोऽपि द्वादशवार्षिकप्रायश्चित्ते शुद्धो भवति । एवमेव परकीयस्याश्वमेधे अवभृ-

१. B and D, read वधकृत्वा for शुद्धिकृतं २. G, and I, read द्वादशवर्षे for द्वादशे वर्षे, while B, and D, द्वादशवर्षे त्र्यदसपूर्णे वा for द्वादशे वर्षे सम्पूर्णे वा. ३. Except A, all others read स द्यावा अश्व for सद्य एवाश्व-. ४. The text substitutes च for वा. ५. Except B, D and the text others read दानार्थं शुद्धिमाप्नुयात् for ‘दानाद्वा शुद्धिमाप्नुयात्. ६. C, and I, substitute दृष्ट्वा for दृष्ट्वा. ७. The text reads नु for वा. ८. The text reads विशुद्धयति for न दुष्यति.

इति न तद्व्रतान्तराभिप्रायम् । किन्तु समाप्तिकथनानि-
प्रायम् । व्रतान्तराणि तु मनुसाह—

‘लक्ष्यं शस्त्रभृता वा स्याद्विदुषामिच्छयाऽत्मन ।
प्रास्येदात्मानमग्नौ वा समिद्धे त्रिस्वाक्शिरा ॥
यजेत वाश्वमेधेन स्वर्जिता गोसवेन वा ।
अभिजिद्विन्धजिद्व्या वा त्रिवृताग्निहुनाऽपि वा* ॥
जपन् वाऽन्यतम वेदे योजनाना† शत व्रजेत् ।
ब्रह्महत्यापनोदाय मितभुङ् नित्येन्द्रिय ॥
सर्वस्व वा वेदविदे ब्राह्मणायापपादयेत् ।
धन वा जीवनायात् गृह वा सपरिच्छदम् ॥

धातुपकर्माङ्गभूतस्नानसमये स्वरूपमपि विख्याप्य स्नात्वा शुद्धो भवति । तथा
बहुकालव्यापिना दुःसहेन कुष्ठादिरोगेण पीडित ब्राह्मण गा वा पथि दृष्ट्वा
निरुज कुर्याच्चेत् ब्रह्महा शुद्धो भवति । अपहनसर्वस्वतयावसीदतो विप्रस्य
गो भू हिरण्यादिद्रव्य सर्वं प्रक्षालनीय यस्तस्य विप्रस्य रक्षणं करोति स
विशुद्धो भवति । विप्रसर्वस्वप्रक्षालनयनप्रपत्ने मृत शस्त्रैः क्षतो जीवन-
पि वा शुद्ध्यत्येव ।

* त्रिवृता त्रिवृत्तोमेन । अग्निष्टुता अग्निष्टोमेन ।

† य कमपि वेद अपन् शतयोजनं गच्छेत् । योजनं षोडशसहस्र
हस्ता मकम् । यथोक्तम्—

‘द्वादशाङ्गुलिरुद्दशङ्गुस्तद्व्य तु शयं स्मृत ।
तच्चतुरङ्गं षण् प्रोक्तं त्रैशो धनुः सहधिकं ॥
चतुर्ङ्गं योजनं तस्यादिति मानं व्यवग्यतम् ।

१ Except १ all others omit तु २ J reads लक्ष्य for लक्ष्य ३ G reads वेद for वद ४ II substitutes व्रजन for व्रजत ५ II and I read मितभुङ्मिर्जिता-द्रव्य for मितभुङ् नित्येन्द्रिय ६ १ reads वेदविदे and the text omits वा and reads वेदविदुषः

हविष्यभुग्वाऽनुचरेत् प्रतिस्तौतः सरस्वतीम् ।

जपेद्वा नियताहारखर्वे वेदस्य संहिताम्* ॥

(म. स्मृ. ११. ७३-७७)

इति । एते सर्वे पक्षाः कामकारा-ष्कामकारविद्वदविद्वदि-
पयस्वेन व्यवस्थापनीयाः । कामकृतात्यन्ताभ्यासे तु याज्ञ-
वल्क्य आह—

‘लोमभ्यः स्वाहेत्येवं हि लोमप्रभृति वै तनुम् ।

मेज्जान्तं जुहुयाद्वापि मन्त्रैरेभिर्यथाक्रमम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २४७)

इति । द्वात्रिंशत्तद्वहस्तेरपि योजनं भवति । यथोक्त लीलावत्याम् ।

‘यत्रोदरैरंगुलमष्टसंख्यै-

हंसोऽङ्गुलैः पट्टणितैश्चतुर्भिः ।

हस्तैश्चतुर्भिर्भवतीह दण्डः

क्रोशः सहस्रद्वितयेन तेषाम् ॥

स्याद्योजनं क्रोशचतुष्टयेन

तथा कराणां दशकेन वेद्यः’ ॥

इति । देशभेदेनानयोर्भवस्था ज्ञेया ।

* यद्यपीमानि सर्वाण्यपि प्रायश्चित्तानि न वर्णविशेषाभिधानपूरस्त-
रमभिहितानि तथापि अ-यत्रोक्ता व्यवस्था अत्रानुसन्धेया । तद्यथा—
शत्रुभृतां लक्ष्यत्वं अपिपतनं सर्वस्वदानं जीवनपर्याप्तधनदानं गृहदानं
सरस्वतनुगमनं च सर्ववर्णसाधारणम् । अश्वमेधो राज एव । गो-
सवो ब्राह्मणस्यैव । अन्ये त्रैवर्णिकानाम् । तत्र गोसवाश्वमेधौ कलौ वर्ज्यौ
वर्णभेदेन प्रायश्चित्तस्य द्विगुण-त्रिगुणादिको भेदस्त्वप्येवाचार्येणैवाक्तो
ऽत्रानुसन्धेयः ।

१. The text reads अनुचरेत् for अनुचरेत् २ B, D. and J. read
प्रतिस्तौता for प्रतिस्तौत. ३ The text reads मेज्जान्तं for मेज्जान्त

इति । तत्राष्टौ मन्त्रानाह वसिष्ठः—

‘लोमानि मृत्योर्जुहोमि लोमभिर्मृत्युं वासये ।

इति प्रथमाम् ।

त्वचं मृत्योर्जुहोमि त्वचा मृत्युं वासये ।

इति द्वितीयाम् ।

लोहितं मृत्योर्जुहोमि लोहितेन मृत्युं वासये ।

इति तृतीयाम् ।

मांसं मृत्योर्जुहोमि मांसेन मृत्युं वासये ।

इति चतुर्थाम् ।

मेदो मृत्योर्जुहोमि मेदसा मृत्युं वासये ।

इति पञ्चमीम् ।

स्नायुं मृत्योर्जुहोमि स्नाय्वा मृत्युं वासये ।

इति षष्ठीम् ।

१ All others except A, and I read स्नाया for स्नाय, while C. and F on it the following —

• • लोमप्रभृति वै तनुम् ।

मन्त्रान्तं जुहुयाद्वापि मयैरेनिर्यथाक्रमम् ॥

इति । तत्राष्टौ मन्त्रानाह वसिष्ठः—

‘लोमानि मृत्योर्जुहोमि . . .

२ These Mantras are found in all manuscripts and the text, but they appear different from one another. I substitutes वासये for वासये in all the Mantras and except A G and the text all others read प्रथमम् for प्रथमाम् and so on in masculine instead of feminine while G omits the following —

प्रथमाम् । त्वचं मृत्योर्जुहोमि त्वचा मृत्युं वासये । इति द्वितीयाम् ।

लोहितं मृत्योर्जुहोमि लोहितेन मृत्युं वासये । इति

and substitutes आश्रयति for वासये इति in the first and the fourth Mantra ३ The text interchanges this Mantra for the sixth ४ The texts, two Bombay editions and one Benares edition with commentary reads स्नायानि- and स्नायानि स्नायु for an । स्नाय्वा

अस्थीनि मृत्योर्लुहोमि अस्थिभिर्मृत्युं वासये ।

इति सप्तमीम् ।

मज्जां न मृत्योर्लुहोमि मज्जाभिर्मृत्युं वासये ।

इति अष्टमीम् ।

(व. स्मृ. २०, २६)

इति । मरणान्तिकस्येदं शस्य सर्वस्य व्रतस्य कामरार-
विषयत्वं मध्यमाद्विरा आह—

‘प्राणान्तिक च यत् प्रोक्तं प्रायश्चित्तं मनीषिभिः ।

तत्कामकारविषयं विज्ञेयं नात्र संशयः ॥

यः कोमतो महापापं नरः कुर्यात् कथंचन ।

न तस्य शुद्धिर्निर्दिष्टा भृग्वग्निपतनादृते’ ॥

इति । यत्तु सुमन्तुनोक्तम्—

‘ब्रह्महा संवत्सरं कृच्छ्रं चरेत् । अधःशायी
त्रिषवणस्नानी कर्मवेदको भैक्ष्याहारो दिव्यनदी-
पुलिन-सङ्गमा-ऽऽश्रम-गोष्ठ-पर्वत-प्रलवण-तपो-
वनविहारी स्यात् स्थान-वीरासनी । संवत्सरे पूर्णे
हिरण्यमणि-गो-धान्य-तिल-भूमि-सर्पापि ब्राह्म-
णेभ्यो ददन् पूतो भवति’ ।

१ I reads मज्जा for मज्जां and मज्जा for मज्जाभि, while all other except A and the text substitute मज्जा for मज्जाभि २ G and I, do not insert इदं शस्य ३ G and J read कामेन for कामत्, ४ A reads कुर्यान् विप्र for नर कुर्यात् ५ Except A and I all others read विषयणी for विषयवर्णनी, while B D and I कर्मवेदक for कर्मवेदक ६ B and D, read निभाहारी for भैक्ष्याहार ७ II reads सगन्धश्रयो गोष्ठपर्वत for-सगन्धश्रमगोष्ठपर्वत ८ G reads ब्राह्मणो दद्यात्, while I substitutes दद्यात् for ददन्

इति तदपहन्तुर्मूर्खस्य धनवतो जातिमात्रव्यापादने द्रष्टव्यम् । यत् पुनर्वसिष्ठवचनम्—

‘द्वादशारात्रमब्धक्षो द्वादशारात्रमुपवसेत्’ ।

(व. स्मृ. २३. ३८)

इति तन्मनोवसितब्रह्महेत्यस्य तदैवोपरतजिघांसस्य वेदितव्यम् । यत् पुनः पदत्रिंशन्मैतवचनम्—

‘पण्डे तु ब्राह्मणं हत्वा गृह्णत्यात्रतं चरेत् ।

चान्द्रायणं प्रकुर्वीत पराकद्वयमेव च’ ॥

इति तदमत्यानेयपुंस्त्वस्य* सप्रत्ययवधे† द्रष्टव्यम् । अप्रत्ययवधे तु बृहस्पतिराह—

‘अरुणायाः सरस्वत्याः सङ्गमे लोकविश्रुते ।

शुद्धधेत् त्रिपयणस्नायी त्रिरात्रोपोषितो द्विजः’ ॥

* अप्रत्यानेये पुनरानयितुमशक्यं पुंस्त्वं यस्य । पण्डस्तावच्चतुर्दशविधः पूर्वमाचारकाण्डे विवाहप्रकरणे उक्तः । तत्र केषाचित् कालान्तरे औषधादिना पुरुषं प्रत्यानेतुं शक्यं भवतीति प्रसिद्धमेवामुर्वेदविदाम् ।

† अत्र—

‘प्रत्ययोऽधीन-शपय-ज्ञान-विश्वासहेतुषु’ ।

(नामलिङ्गानुशासने ३. ३. १४७)

इति कीशात् प्रत्ययो ज्ञानम् । तच्च—

‘जाप्रत्सस्कारसम्भूतः प्रत्ययो विपणान्वितः’ ।

(ग. पु. १. १३६. १३)

इति गारुडात् सस्कारजन्यम् ।

१ B and D omit the following —

‘यत्पुनर्वसिष्ठवचनम्’—

‘द्वादशारात्रमब्धक्षो द्वादशारात्रमुपवसेत्’ ।

इति । तन्मनोवसितब्रह्महेत्यस्य तदैवोपरतजिघांसस्य वेदितव्यम् ।

while II substitutes वसिष्ठेनोक्तम् for the same ३. G reads ब्रह्महत्याया for ब्रह्महत्यास्य ४ B D and G read पदत्रिंशन्मैतवचनम् for पदत्रिंशन्मैतवचनम् ५. I. reads प्रत्ययवधे for सप्रत्ययवधे

इति । एतानि द्वादशवार्षिकादिधनदानपर्यन्तानि ब्राह्म-
णस्यैव । क्षत्रियादिस्तु द्विगुणादिकम् । यदाहाद्विराः—

‘पर्वद् या ब्राह्मणानां तु सा राज्ञां द्विगुणा मता ।

वैश्यानां त्रिगुणा श्रेष्ठा पर्वद्वच्च व्रतं स्मृतम्’ ॥

इति । प्रजापतिरपि—

‘द्विगुणं त्रिगुण चैव चतुर्गुणमथापि च ।

क्षत्र-विद् गृध्रजार्त्तानां ब्राह्मणस्य वधे व्रतम्’ ॥

इति । यत्ने चतुर्विंशतिभेदवचनम्—

‘प्रायश्चित्तं यदाभ्यातं ब्राह्मणस्य महर्षिभिः ।

पादोन क्षत्रियः कुर्यादध्वं वैश्यः समाचरेत् ॥

गूढः समाचरेत् पादमशेषेऽपि पाप्मसु’ ।

इति तत् प्रातिलोभ्यानुष्ठितचतुर्विधसाहस्रव्यतिरिक्तवि-
षयम् । मूर्धावसिक्तादीनामपि दण्डवत् प्रायश्चित्तं समूहनीयम् ।
दण्डतरितम्यमाह याज्ञवल्क्यः—

‘दण्डमणयनं कार्यं वर्णजात्युत्तराधैः’ ।

(या. स्मृ. २. २०६)

इति । ण्व च सति मूर्धावसिक्तस्य ब्राह्मणवधे ब्राह्म-
णादेतिरिक्त* क्षत्रियादूनमर्धध्वादशवार्षिकं भवति । अन-

* अनिरिक्त अधिकम् । ब्राह्मणस्य द्वादशवार्षिकं विहितं, क्षत्रियस्य
तद् द्विगुणं चतुर्विंशतिवार्षिकं भवति । तत्र क्षत्रियादूने ब्राह्मणादधिकं
अष्टादशवार्षिकं मूर्धावसिक्तस्य देयमित्यर्थः ।

१ J omits यन्, while G and H omit तु २ G and H read
चतुर्विंशतिभेद वचनम् for चतुर्विंशतिगवचनम् ३. Except A and H all
others do not insert ब्राह्मणानिरेण ४ L and F read मध्यस्थे दशवा-
र्षिक, E अध्वदशवार्षिक, G अध्वं द्वादशवार्षिकम् and J अध्वदशवा-
र्षिकम् all for अध्वं द्वादशवार्षिकम्

यैव दिशो प्रातिलोम्योत्पन्नानामपि प्रायश्चित्तमूहनीयम् । तथो-
त्तनाश्रमिणामपि* प्रायश्चित्तचारतम्यमद्भिरसा दर्शितम्—

‘गृहस्थोक्तानि पापानि कुर्वन्त्याश्रमिणो यदि ।

शौचवच्छोधनं कुर्युरर्वाक् ब्रह्मनिदर्शनात्’ ।

इति । प्रक्रान्तप्रायश्चित्तस्य मध्ये विपत्तावपि पापक्षयो
भवति । तथा च हासितः—

‘प्रायश्चित्तेऽयवसिते कर्त्ता यदि विपद्यते ।

पूतस्तदहरेव स्यादिह लोके परव च’ ॥

(हा. स्मृ. २१. ९)

इति । व्यासोऽपि—

‘धर्मार्थ† यतमानस्तु न चेत् शक्नोति मानवः ।

मासो भवति तत् पुण्यमत्र मे नास्ति सशयः’ ॥

(ध्या. स्मृ. ३. ४१)

इति । वधोद्यमेऽपि वधप्रायश्चित्तं कर्तव्यम् । तदाह
याज्ञवल्क्यः—

‘चरेद्भूतमहत्स्वार्थं घातार्थं चेत् समागतः’‡ ॥

(या. स्मृ. ३. २५२)

* उत्तमाश्रमिणः आजन्मब्रह्मचारिणः वानप्रस्था यतपश्चेत्यर्थः ।

† धर्मार्थं यतमानः पापक्षालनार्थं प्रायश्चित्तं कर्तुं प्रवृत्तः ।

‡ अत्र घातार्थं चेत् समागतः इत्यनेन हननसाधनमुद्यम्य केवलमा-
गमनमेव न विवक्षितम् । किंतु ब्राह्मणादिहनने कृन्निश्चयस्तद्व्यापाद-

१ I substitutes कृत्वा for विद्या, २ C. and F. read तथा श्रमिणाम् and
I. तथोक्तश्रमिणाम् for तथोत्तमाश्रमिणाम् ३ B. and D. read यतो ब्रह्म-
निपातनात्, C and F. अर्वाक् ब्रह्मणि दर्शनात् both for अर्वाङ्प्रद्वानिदर्शनम्
४ G. and A. read प्रक्रान्तस्य प्रायश्चित्तस्य ५ I. reads अयवसिते
for अयवसिते ६ I reads शून्येऽपि मानव for न चेत् शक्नोति मानव .

इति । यथावर्णमित्यनुव्रतते । अत एव स्मृत्यन्तरम्—

‘अहत्वाऽपि यथावर्णं ब्रह्महत्याव्रतं चरेत्’* ॥

(शा. स्मृ. १. २६)

इति ॥ ७२-७३ ॥

सर्वनस्थस्त्रीवधस्य महापातकत्वमभिप्रेत्य प्रायश्चित्तमाह—

सर्वनस्थां स्त्रियं हत्वा ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ॥ ७४ ॥

इति । आहिताग्नेर्जाया पतिव्रता सर्वनस्था । अत एवा-

द्विराः—

‘आहिताग्नेर्द्विजाप्यस्य हत्वा पत्नीमभिन्दिताम् ।

ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यादानेयीव्रस्तथैव च’ ॥

(अं. स्मृ. ३. १९)

इति ॥ ७४ ॥

नार्थं सम्प्रगम्य घातसाधनपहारे कृते कथञ्चित् प्रतिघातादिप्रबन्ध-
वशादसौ न भूतस्तदा ब्रह्मन् यथावर्णं ब्रह्महत्यादि व्रतं चरेत् इत्यर्थः ।

* ननु—नास्त्रियादिहनने यत् प्रायश्चित्तमुक्तं तदेव तदभावेऽपि
कथमुच्यते ? । उद्यमस्य क्रियानिवृत्तेश्च समानो दण्ड इत्येतदयोग्यमि-
ति चेत् । न । हननाभावे पादोनमेव प्रायश्चित्तमिति सूत्रम् । अत एव—
‘औपदेशिकेभ्यो न्यूनत्वं त् अतिदेशिकानां पादोऽन्येव ब्रह्महत्यादिव्र-
तानि द्वादशवर्षिणादीनि भवन्ति’—इति विश्वनेथरः ।

1 B and D omit the following —

सर्वनस्थस्त्रीवधस्य महापातकत्वमभिप्रेत्य प्रायश्चित्तमाह—

सर्वनस्थां स्त्रियं हत्वा ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ॥ ७४ ॥

इति ।

2 I read द्विजाप्यस्य for द्विजाप्यस्य and B C, D and F substitute
मया for हत्वा, while B and D exhibit आहिताग्नेर्जाया पतिव्रता अत एव अ-
द्विरा after the quoted verse and then read ब्रह्महत्याया प्रायश्चित्त &c, and
then again सर्वनस्थवधस्य &c.

[*विन्ध्यादुत्तरतो यस्य निवासः परिकीर्तितः ।

पराशरमतं तस्य सेतुबन्धस्य दर्शनम् ॥

अवधनिरूपणेऽतिपातः शास्त्रार्थः स्यादित्यत आह । विन्ध्या-
दुत्तरत इति ।

‘यद्युत्तरे वसेत् पार्श्वे विन्ध्यस्य पुरुषोत्तम ।

दक्षिणे वसतश्चेदं न भविदिति तच्छृणु’ ॥

इति भविष्यपुराणात् दक्षिणदेशस्थितस्य काशीयात्रेति ज्ञेयम् ।
अकामकृते इदं प्रायश्चित्तम् । तत्रैव द्वादशाब्दिकस्योक्तत्वात् । प्र-
तियोजनं प्राजापत्यसम्भवेनास्य तत्समत्वाच्च । कामकृते तु मरणा-
न्तिकमेव ॥ ७५ ॥]

ब्रह्महत्यायाः प्रायश्चित्तमभिधाय मद्यपानस्य प्रायश्चित्तमाह—

मद्यपश्च द्विजः कुर्यान्नर्दीं गत्वा समुद्रगाम् ।

चान्द्रायणे ततश्चरिणे कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ॥ ७५ ॥

अनडुत्सहितां गां च दद्याद्विप्रेषु दक्षिणाम् ।

इति । पनसादिजन्यं मदकारणं ब्रवद्ब्रह्मं मद्यम् । तदाह
पुलस्त्यः—

‘पानसं ब्रौक्षमाधूकं खार्जूरं तालमैक्षवम् ।

मधूत्थं सैरमारिटं मैरेयं नारिकेलजम् ॥

* दृश्यतेऽयं श्लोको एकस्मिन् (L.) पुस्तके नान्यत्र । माधवा-
चार्येन व्याख्यातः । अत एव प्रक्षिप्तोऽयमिति प्रतिभाति । तथापि पूर्वा-
परसम्बन्धमवलोक्यानावश्यकत्वप्रतीतिरस्माभिः धरणीधरव्याख्यासहितः
संगृहीतः ।

१. L. reads तप for तत. २. B and D. read विषाध for विषेध.
३. Except B. D. G. and L. all others read शौद्र माधूक for द्राक्ष-माधूक.
४. I. reads सौरमारिट, B and D सैरमारिट, A सौरमारिट and II. सैरि-
मारिट all for सैरमारिट.

इति । *उपनयनात् पूर्वे मद्यपाने तैत्प्रायश्चित्तं पित्रादिभिः
कर्तव्यम् । तदाह जातुकर्ण्यः—

‘अनुपेतस्तु यो बालो मद्यं मोहान् पिबेद्यदि ।

तस्य कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् माता भ्राता तथा पिता’ ॥

इति ॥ ७५ ॥

मद्यपानस्य प्रायश्चित्तमुक्त्वा सुरापानस्य प्रायश्चित्तमाह—

सुरापानं सकृत् कृत्वा अभिवर्णां सुरां पिबेत् ॥ ७६ ॥

स पात्रयेदथात्मानमिहलोके परत्र च ।

इति । पिटादिजन्यो ब्रवद्रव्यविशेषः सुरा । तथा च
मनु—

‘गौडी पैटी च माध्वी च विज्ञेया त्रिविधा सुरा ।

यथैवैका तथा सर्वा न पातव्या द्विजोत्तमैः’ ॥

(म. स्मृ. ११. ९४)

इति । तत्र पैट्यां सुराशब्दो मुख्यः । गौडी-माध्वी(गौणः)।
पुलस्त्यैर्नैकादशसु मध्येषु गौडी-माध्व्यावनुक्रम्य—

* ब्राह्मणस्यैवदम् । ना-येषा वर्णानाम् ।

१ C V, B H and I do not insert सत् २ These two lines are
omitted by M ३ I. reads पातयेत् for पात्रयेत्, while K and L read
सदा for अद्या- ४ B. and D read this line as follows:—

‘यथैवैका न पातव्या सुरा सर्वा द्विजोत्तमैः’ ॥

and I. reads —

‘यथैवैका न पातव्या तथा सर्वा द्विजोत्तमैः’ ॥

and except A and the text all others read—

यथैवैका तथैवान्या for यथैवैका तथा सर्वा

५ I. reads एकादशमध्येषु for एकादशसु मध्येषु.

‘सुरायाः सकृत्पाने गौडी-माध्योरमुख्यसुरयोरस-
कृत्पाने चाग्निसमानवर्णोत्पात्तिपर्यन्तं सन्तप्तम-
स्युष्णां सुरां पीत्वा ब्राह्मणो म्रियेत’ ।

(पु. स्मृ. १. १४)

इत्यभिधानात् । तथा च बृहस्पतिः—

‘सुरापाने कामकृते ज्वलन्तीं चैव तां मुखे ।

क्षिपेत्तया विनिर्दग्धो मृतः शुद्धिमवाप्नुवात्’ ॥

(बृ. स्मृ. ४. २५)

इति । गौडी-माध्योरभ्यासेन मत्स्या अभेत्या वा पाने तथा
मरणं व्याग्र आह—

‘मत्स्या मद्यममत्स्या वा पुनः पीत्वा* द्विजोत्तमः ।

ततोऽग्निवर्णां तां पीत्वा मृतः शुद्ध्येत् स किल्बिषात्’ ॥

इति । कामकृते सकृत् पीत्वापाने मूलवचनोक्तं मरणं द्र-
ष्टव्यम् । अकामकृते तु याज्ञवल्क्य आह—

‘बालवासा जटी वाग्धि ब्रह्महत्याघ्नतं चरेत् ।

पिण्याकं वा कणान् वाग्धि भक्षयेन्निंसमा निशि’ ॥

(या. स्मृ. ३. २५४.)

इति । एतच्च वर्षत्रयपिण्याकादिभक्षणं छर्दनविषयम् ।

* पुनः पीत्वा अभ्यासेन प्राशनं कृतेत्यर्थः । द्विजेषु ब्राह्मण-क्षत्रिय-
वैश्येषु उत्तमः श्रेष्ठः ब्राह्मण इत्यर्थः ।

१ I and J omit -सुरयो- २ Except A. and I all do not insert
इत्यभिधानात् ३ B D E and J read अभ्यासं तत्रथा मरणं and C.
F. G. and J. अभ्यासेन तथा मरणं both for अभ्यासेन मत्स्या अभ्यासा वा पाने
तथा मरणं ४ B and D read भक्षयेन्वन्वह निशि, C and F भक्षयेत्
समा निशि and E G H J भक्षयेत् सकृन्निशि all for भक्षयेच्चरमा निशि

इति । तथा च वर्षत्रयव्रतं प्रकृत्य व्यास आह—

‘एतदेव व्रतं कुर्यात् मद्यपः छेदने कृते ।

पञ्चगव्यं च तस्योक्तं प्रस्थहं कायशोधनम्’ ॥

(व्या. स्मृ. २. ५१)

इति । यत्तु मनुनोक्तम्—

‘ कणान् वा भक्षयेदब्दं पिण्याकं वा सकृन्निशि ।

सुरापानापनुस्यैर्यं बालवासा जटो ध्वजी* ’ ॥

(म. स्मृ. ११. ९२),

इति तत्तालुमात्रसंयोगे द्रष्टव्यम् । यदपि देवेलेनोक्तम्—

‘ सुरापाने ब्राह्मणो रूप्य-ताम्र-सीसानामन्यतम-

मस्मिकल्पं पीन्या शरीरपरित्यागान् पूतो भवति’ ।

इति यदपि मनुनोक्तम्—

* कणान् तण्डुलकणान् । पिण्याकं तिलककम् । बालवासा गोलो-
माजालोमादिकृते वासः । केचित् ‘चीरवासा’ इत्यपि पठन्ति । तत्र चीर
षष्ठ्यण्डम् । ध्वजी सुराभाण्डध्वजं पुरस्कृत्य गच्छेत् तिष्ठेत् वा इत्यर्थः ।
मेधातिथिस्त्विदं वचनं—‘ प्राणान्यपे औषधार्थं ’ सेवने शुद्धिकथनार्थमि-
त्याह । सर्वज्ञनागपणः—‘ एतच्च कामत उपलभ्यमानमधु-सुरासंसृष्ट-
जलपाने’ इत्याह । कुल्लुकभट्टः—‘ इदमबुद्धिपूर्वकमस्यसुरापाने’—इति ।
राक्षसानन्दः—‘ अकामतः पैष्टीपाने कामतश्च गौडी-माषयोः पाने’—इति ।
नन्दनस्तु—‘ अकामतः पाने’ इदं प्रायश्चित्तमित्याह ।

१ G reads मद्यस्य छेदने for मद्यपः छेदने २. We follow here A.
and L, while all others and the text read सुराशनायनुस्यैर्यं for सुरापाना
पनुस्यैर्यं. ३ M. and D. omit the following—

‘सुरापाने ब्राह्मणा रूप्य ताम्र सीसानामन्यतम-

मिकल्प पीन्या शरीरपरित्यागान् पूतो भवति’ ।

इति । यदपि मनुनोक्तम्—

४ G. reads यदपि for यदपि.

‘गोमूत्रमग्निवर्णं वा पिबेदुदकमेव वा ।

पयो^{*} घृत वा[†] अमरणात् गोशकृद्रसमेव च[‡] ॥

(म. स्मृ. ११.११)

इति तदुभयं मूलवचनेन समानविषयम् । वेदविदम्प्रत्य-
ङ्गिरा आह—

‘बृहस्पतिसर्वेनेष्टा सुरापो ब्राह्मणः पुनः ।

समत्वा[†] ब्राह्मणैर्गच्छेदित्येषा वैदिकी श्रुतिः’ ॥

इति । सकृद्वैष्णवेमुरापाने अङ्गिरा आह—

‘भूमिप्रदानं रथः कुर्यात् सुरां पीत्वा द्विजोत्तमः ।

पुनर्न च पिबेज्जासु संस्कृतः स विशुद्ध्यति’ ॥

इति । यत्तु सुमन्तुनोक्तम्—

‘ब्राह्मणस्य सुरापस्य पण्मासाननुदृतसमुद्रोदक-

स्नानम् । सावित्र्यष्टसहस्रं जुहुयात् प्रत्यहम्[‡] ।

त्रिरात्रमुपवासः । तप्तकृच्छ्रेण पुनो भवति ।

अश्वमेधावभृथस्नानेन च[§] ।

* अत्र आमरणात् इत्युक्ते अग्निवर्णमिति विशेषण गोमूत्र-उदक-
पयो-घृत-गोशकृद्रसाना पञ्चानां प्रत्येकं सम्बध्यते ।

† बृहस्पतिसर्वो नाम यज्ञः । स च ब्राह्मणैरेव कर्तृत्वेन विहितः । ‘ब्रा-
ह्मणैस्तमःव गच्छेत्’—इत्यनेन जातिमात्रब्राह्मणो भवेदित्युक्तम् । न
श्रोत्रियाद्युत्तमत्वे उपलभेदीत्यर्थः ।

‡ नात्र हवनीयद्रव्यमुक्तं तथापि—‘द्रव्यानुक्तो घृतम्’—इति नियमात्
घृतेनाष्टसहस्रं जुहुयादित्यर्थः । तप्तकृच्छ्रः पूर्वमुक्तः ।

१ G and the text read वा for च २. C F E. H. and I read स्नानं
for श्रुतिः, ३ B and D read गोदसुरापाने for गोमुरापाने. ४ I
substitutes वा for य ५ M D and M. substitute वा for च, but G
and J insert neither च nor वा.

इति तत् पूर्वोक्तबृहस्पतिसवविषय एव द्रष्टव्यम् । सम्प-
त्यभावे वा द्रष्टव्यम् । यत् पुनर्बृहस्पतिनोक्तम्—

‘गौडीं माध्वीं सुरां पैष्टीं पीत्वा विप्रःसमाचरेत् ।

तप्तकृच्छ्रं पराकं च चान्द्रायणमनुक्रमात्’* ॥

(वृ. स्मृ. ४. ६१)

इति तदनन्यौषधसाध्यव्याध्युपशमार्थपाने वेदितव्यम् ।
प्रायश्चित्तस्यान्तत्वात् । अत एव हेतोः सङ्कल्पमात्रविषयत्वे
वा योजनीयम् ॥ ७६ ॥

अथ सुवर्णस्नेयप्रायश्चित्तमाह—

अपहृत्य सुवर्णं तु घ्राह्यणस्य ततः स्वयम् ॥ ७७ ॥

गच्छेन्मुसलमादाय राजाभ्याशं वधाय तु ।

हंतः शुद्धिमवाप्नोति राज्ञाऽसौ मुक्त एव च ॥ ७८ ॥

कामतस्तु कृतं यत् स्यान्नान्यथा वयमर्हति ।

इति । अत्र सुवर्णशब्दः परिमाणविशेषोपेतहेमवचनः ।

स च परिमाणविशेषो याज्ञवल्क्येन दर्शितः—

* गौडीपाने तप्तकृच्छ्रं माध्वीपाने पराकं पैष्टीपाने चान्द्रायणमिति
क्रमः ।

१. G. omits तप्त, while B. and D. तप्तुक्तं बृहस्पतिसवनेन द्रष्टव्यसप्त्यभावे
for सप्तपूर्वोक्तबृहस्पतिसवविषय एव द्रष्टव्यम् । सप्त्यभावे वा २. G. and J.
omit द्रष्टव्य and read द्रव्यसप्त्यभावे द्रष्टव्यम् ३. Except A. H. and I.
all others omit वा ४. B C H E F. G. J K. and L. read राजान
स्ववधाय, H and L राजान स वधाय for राजाभ्यास वधाय. ५. Except A.
K. and L. all others read तत् for एत. ६. M. reads कामकारकृतं for
कामतस्तु कृतं.

‘जालसूर्यमरीचिस्थं त्रसरेणुरेजः स्मृतम् ।

तेऽष्टौ लिङ्गा तु, तौस्तिस्त्रौ राजसर्पप उच्यते ॥

गौरस्तु ते त्रयः, षट् ते यवो मध्यस्तु, ते त्रयः।

‘कृष्णलः, पञ्च ते मापः, ते सुवर्णस्तु षोडश’ ॥

(या. स्मृ. १. ३६२-३६३)

इति । उक्तपरिमाणविशिष्टं ब्राह्मणसुवर्णं योऽपहरति स स्वविशुद्धये स्वयमेव राजकर्तृकं मरणं सम्पादयितुं प्रहार-साधनं मुसलमादाय राजसमीपं गच्छेत् । गत्वा चेदृशं मां प्रहरेति निवेदयेत् । ततो राजकर्तृकात् मुसलसाधनाद्वधादयं विशुद्ध्यतीति । अथ मुसलप्रहारेण न मृतस्तदा राज्ञा मुक्तः शुद्धिं प्राप्नोत्येव । तयो च संवर्तः—

‘ततो मुसलमादाय सकृद्वन्यात्तु तं स्वयम् ॥

यदि जीवति स स्तेनस्ततस्तेयादिमुच्यते’ ।

(सं. स्मृ. १२०-१२१)

इति । अथवा ‘मुक्त एव च’—इति पक्षान्तरमेव व्याख्येयम् । यत्र स्तेनेन ये षोड्यास्तदीयपुत्र-मित्र-कलत्रादयो बहवः सन्ति तत्र स्तेने मृते बहवो^{१०} विनश्यन्तीति मत्वा कृपालुना राज्ञा

१ E I and the text read त्रसरेणुरेजः for त्रसरेणुरेजः . २. C. and F read लिङ्गा for लिङ्गा and J. मुलाम्तिस्त्रौ for तु तौस्तिस्त्रौ, while H. substitutes लिङ्गा for लिङ्गा ३. B. and D. read सुवर्ण, and G. H. सुवर्णाः both for सुवर्ण . ४ Except A and I all others read हरति for अपहरति, while J. reads स्वविशुद्धये स्वयमेव राजकर्तृकं प्रहारेण सम्पादयितुं, G reads the same, but differs in विशुद्धये for विशुद्धिः ; while I. omits विशुद्धिम् . ५ G. omits न, while J. substitutes मुक्तः for मृत . ६ G. substitutes अथ for नथा ७ The text substitutes स्तेनं for सकृत् . ८ G and I. read एव for एव ९ B. D. G. and J. substitute अथ for यच्च, while H. and D substitute स्तेनेन for स्तेनेन . १० G. adds अपि after बहव and except A. G. and I. others read विनश्यन्ति ; while G नश्यन्ति for विनश्यन्ति .

धनदण्डादिपुरःसरं स्तेनोऽग्रहतो मुच्येत तदापि विशुद्ध्यत्ये-
वेति । ननु-एवं सति-

‘अग्नन्नेनस्वी राजा’

(गौ. स्मृ. १२. ४५)

इति गौतमवचनात् राजा प्रत्यवायी स्यात् । न । तस्य
पोष्यवर्गादिकृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्तविषयेऽप्युपपत्तेः ।
ननु-ब्राह्मणवधस्यातिगर्हितत्वात् ‘मुक्त एव’-इत्ययं पक्षस्त-
द्विषयत्वेन कुतो न व्याख्यायते ? मनुवचनविरोधादिति द्रूमः ।
तथा च मनुः-

‘सुवर्णस्तेयकृदिप्रो राजानमभिगम्य तु ।

स्वकर्म ख्यापयन् ब्रूयान्मां भवाननुशास्त्विति ॥

गृहीत्वा मुसलं राजा सकृद्धधन्यास्तु तं स्वयम् ।

वधेन शुद्ध्यति स्तेनो ब्राह्मणस्तपसैव वा’ ॥

(म. स्मृ. ११. ९९-१००)

इति । अत्र वधपक्षो नामचारकमार्गविप्रविषयः । तपःप-
क्षस्तु सवनस्थत्वादिगुणोपेतब्राह्मणविषयः । न च-तादृशस्य
स्तेयमसम्भावितं-इति शङ्कनीयम् । कदाचित् कचिच्चित्तगत-
तामसवृत्त्या लोभातिशयोदये सति तत्सम्भवात् । एवं च सति
‘मुक्त एव’-इति पक्ष एतद्विषयत्वेनापि योजयितुं शक्यते ।
यच्चौर्यं कामकृतं स्यात्तत्रायमुक्तो वधो द्रष्टव्यः । अन्यथा

१ B and D read धनदण्डादिपुरःसरं स्तेनोऽग्रहतो २ We follow here only A, while all others read कृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्त- for कृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्त- ३ I substitutes कुर्यात् हत for सकृद्धन्यास्तु
४ B D, E, G H and J substitute च and the text तु for वा.
५ G omits -मा- and ॥ C D and F. -विप्र-.

प्राणादादिकचौर्ये वधं नार्हति । न च-लोभैकमूलस्य चौर्यस्य
प्रामादिकत्वमसम्भावितं-इति शङ्कनीयम् । यदा वस्त्रप्रान्त-
प्रथितं सुवर्णं सुवर्णत्वेनाज्ञात्वा अहरति अपहृत्य चान्यस्मै
ददाति नाशयति वा न पुनः स्वामिने प्रत्यर्पयति तदा सम्भ-
वत्येवाकामतोऽप्यपहारः । तादृशे अहारे सवनस्थत्राह्यणवत्त-
पसा शुद्धिर्दृष्टव्या । तपसोऽविशेषस्तु मनुना दर्शितः—

‘तपसाऽनुनुत्सुस्तु सुवर्णस्तेयजं नलम् ।

घालेवासा द्विजोऽण्ये चरेद्ब्रह्महणो व्रतम्’* ॥ .

(म. स्मृ. ११. १०१)

इति । सुवर्णात् न्यूनपरिमाणेषु हेमसु व्रतभेदाः पदत्रि-
शन्नते दर्शिताः—

‘घालाग्रमात्रेऽपहृते प्राणायामं समाधरेत् ।

लिक्षामात्रेऽपि च तथा प्राणायामत्रयं युधः ॥

राजसर्पपमात्रे च प्राणायामचतुष्टयम् ।

गायत्र्यष्टसहस्रं च जपेत् पापविशुद्धये ॥

गौरसर्पपमात्रे तु सावित्रीं वै दिनं जपेत् ।

यवमात्रमुवर्णस्य प्रायश्चित्तं दिनद्वयम् ॥

सुवर्णकुण्डलं लोकमपहृत्य द्विजोत्तमः ।

कुर्यात् मान्तपनं कृच्छ्रं तत्पापस्याननुत्तये ॥

* ब्रह्महणः यद्विहितं द्वादशवार्षिकं प्रायश्चित्तं तदिदमर्थः ।

१. B. and D. read लोभैकमूलस्य for लोभैकमूलस्य २. B. and D. read
विशेषः for तपसो विशेषः ३. The text reads परिवासा for वाग्वासा, who's
I. reads ब्रह्मपदव्रतम् for ब्रह्महणो व्रतम् ४ G and H. read दृष्टव्या for
दर्शिता ५ G. reads दिनद्वयम् for दिनद्वयम्.

अपहत्य सुवर्णस्य मापमात्रं द्विजोधमः ।

गोमूत्रयात्रकाहारस्त्रिभिर्मासैर्विशुद्ध्यति ॥

सुवर्णस्यापहरणे वत्सरं यात्रकं पिबेत् ।

ऊर्ध्वं प्राणान्तिकं ज्ञेयमथ वा ब्रह्महव्रतम्' ॥

इति । वत्सरं यात्रकाशनं किञ्चिज्यूनसुवर्णापहारविषयम् ।
सुवर्णापहारे द्वादशवार्षिकविधानात् । यत्तु चतुर्विंशतिमते ।
अभिहितम्—

‘आत्मतुल्यं सुवर्णं वा दद्यादिष्टाय वा क्रतुम् ।

पडब्दं वा चरेत् कृच्छ्रं जपयज्ञपरायणः ॥

तीर्थानि भ्रमते विद्वान् न तस्तेयात्ममुच्यते’ ।

इति तत्रात्मतुल्यसुवर्णदानमत्यन्तधनिकविषयम् । क्रतु-
धनिकश्रोत्रियविषयः । पड्द्वार्षिकं तु तीर्थयात्रासहितं निर्ध-
नश्रोत्रियविषयम् । स्तेयप्रायश्चित्तं सर्वत्र अपहतं धनं स्वामिने
दत्तैव कार्यम् ।

‘स्तेये ब्रह्मस्वभूतस्य सुवर्णादेः कृते पुनः ।

स्वामिनेऽपहतं देयं हर्ता त्वेकादशाधिकम्’ ॥

इति स्मरणात् । यदा त्वशक्त्या राजा हन्तुमप्रवृत्तः तदा
वसिष्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

१. I. reads द्विजोत्तम for द्विजोधम. २. C F E G I, and J. read यात्रको भवेत्, while H. यात्रकी भवेत् for यात्रके पिबेत्. ३. H. does not insert तु. ४. E H. and I. read गीर्धान् भ्रमते for गीर्थानि भ्रमते. ५. I. reads सहाय for सहा. ६. G. adds सत्सुवर्ण- before स्तेय- and तु after प्रा-
यश्चित्त. ७. E. and H. read स्तेयब्रह्मस्व- for स्तेये ब्रह्मस्व-. ८. Except A. B D. and H. all others read हर्ता for हर्ता; while G. reads हत्ता B. and D. हत्ता for the same.

‘स्तेनः प्रकीर्णकेशो राजानमभियाचेत ।

ततस्तस्मै राजा औदुम्बरं शस्त्रं दद्यात् ।

तेनात्मानं प्रमापयेत् । मरणात्पूतो भवति’ ।

(व. स्मृ. २०. ३१)

इति । औदुम्बरं ताम्रमयम् । यदा सुवर्णमपहृत्य तद्भुक्त्वा
तदानीमेवानुतापेन प्रत्यर्पयेत् तदाऽश्वस्तम्बोक्तं ब्रह्मव्यम्—

‘चतुर्थकालमिताशनेन त्रिवर्षमवस्थानम्’ ।

(आ. ध. सू. १. ९. २५. १३. आं. पु.)

इति । मानसापहारे तु सुमन्तुराह—

‘सुवर्णस्तेयी द्वादशरात्रं वायुभक्षः पूतो भवति’ ।

(व. स्मृ. २०. ४१)

इति । गुरु-श्रोत्रिय-यागस्थत्वादिवहुगुणोपेतब्राह्मणव्यस्य
भूभक्षोऽतकृदपहारे वसिष्ठोक्तं ब्रह्मव्यम्—

‘निष्कालको घृताभ्यक्तो गोगयाग्निना पादप्रभृति

आत्मानं प्रमापयेत् । मरणात् पूतो भवतीति विशायने’ ।

(व. स्मृ. २०. ४२)

१ The text reads ब्राह्मणमुपहृत्य प्रकीर्ण केशाः राजानमभियाचेत
ततोऽस्मिन् राजा औदुम्बरं दद्यात् इति विशायने । २ B.
and D do not insert सुवर्णमपहृत्य- ३ I. reads भूभक्षो for भूभक्षः, which
B. and D. read वायुभक्षः for वायुभक्षः. ४ The text adds वा after
निष्कालको and reads घृताभ्यक्तो गोगयाग्निना पादप्रभृति आत्मानं प्रमापयेत्
for घृताभ्यक्तो गोगयाग्निना पादप्रभृति आत्मानं प्रमापयेत् which I. does not insert
वात्मानं

इति । इत्थं सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तमभिहितम् । गुरुतल्पग-
प्रायश्चित्तं दशमाध्याये—

‘मातर यदि गच्छेत्तु भगिनी’

(प स्म. १० ८)

इत्यत्र मपञ्चितम् ॥

अथ पतितसंसर्गप्रायश्चित्तम् ।

यस्तु पतितैर्ब्रह्महादिभिः सह सवत्सरं ससर्गं कृत्वा स्वयं
मपि पतितस्तस्य प्रायश्चित्तं मनुराह—

‘यो येन पतितेनैषा ससर्गं याति मानव ।

स तस्यैव व्रतं कुर्यात् ससर्गस्य विमुद्ध्ये’ ॥

(म स्म ११ १८१)

इति । आचार्यस्तु कलियुगे ससर्गदोषाभावमभिप्रेत्य स-
सर्गप्रायश्चित्तं नाभ्यधात् । अत एव स्मृत्यन्तरे कलौ
वर्ज्यानामनुक्रमण—

ससर्गदोष पापेषु ।

(स स्म. १ ६३)

इत्युक्तम् ॥ ७७ ॥ ७८ ॥

ससर्गदोषस्य पातित्यापादकत्वाभावेऽपि पापमात्रापादक-
त्वमस्तीत्याह—

आसनात् शयनाद्यानात् सम्भाषात् सहभोजनात् ॥ ७९ ॥

सङ्क्रामन्ति हि पापानि तैलविन्दुरिवाम्भसि ।

१ The text reads त-ससर्गविमुद्ध्य for ससर्गस्य विमुद्ध्य २ We are
unable to find out the proper name C. L. F. H. and I read स्मृत्यन्तरे
सारे G स्मृत्यन्तरे, both for स्मृत्यन्तरे

इति । *यथा तैलत्रिन्दुरम्भसि प्रक्षिप्तः सर्वत्र व्याप्नोति
तथा पतितसंसर्गकृतं पापं संसर्गिणं पुरुषं व्याप्नोति ॥७९॥

संसर्गदोषव्याजेन पूर्वमनुक्तप्रायश्चित्तानां सर्वेषां साधारणानि प्रायश्चित्तान्याह—

चान्द्रायणं यावकं च तुलापुरुष एव च ॥ ८० ॥

गवां चैवानुगमनं सर्वपापप्रणाशनम् ।

इति । तुलापुरुषः कृच्छ्रविशेषः । तत्स्वरूपमुपरिष्ठाद्वक्ष्यामः । यत्र यत्र च प्रतिपदोक्तं प्रायश्चित्तं नोपलभ्यते तत्र सर्वत्र पापगौरव-लाघवानुसारेण चान्द्रायणादीन्यावृत्तान्येनावृत्तानि वा ऽनुष्ठेयानि । ततः सर्वाणि पापानि नश्यन्तीति सिद्धम् ॥ ८० ॥

इत्थं प्रायश्चित्तकाण्डे नवभिरध्यायैः प्रकीर्णकादीनां महापातकान्तानां पापानां यानि प्रायश्चित्तान्याचार्येणाभिहितानि तानि व्याचक्षाणैरस्माभिस्तत्त्वसङ्गापतितानि स्मृत्यन्तराण्युदाहृत्य व्यवस्थापितानि ।

अनुदाहृतस्मृतिरचनव्यवस्था ।

*सहशब्दः प्रत्येकमभिसम्बद्ध्यते । सम्भाषणशब्दस्वराजन्तः ।

१. K. and L. read यावकश्च for यावक च २. G and I. omit च, while C. and F do not repeat यत्र. ३. I does not insert अनावृत्तानि and G. and I. substitute च for न, while B. and D. omit अनावृत्तानि. ४. J. substitutes अनुष्ठेयानि for अनुष्ठेयानि ५. G. and J. substitute सर्वाणि for सर्वाणि, while B. and D. न सन्ति for नश्यन्ति. ६. C. reads तत्त्वसङ्गापतितानि, I. तत्त्वसङ्गापतितानि for तत्त्वसङ्गापतितानि, while I. only adds अपि after स्मृत्यन्तराणि.

अथ यानि पूर्वमनुदाहृतानि तैरन्युदाहृत्य व्यवस्थापयामः ।

तत्रातिपातकस्वरूपम् ।

तत्र विष्णुश्लोकां पापानुक्रमणिकामाश्रित्य तदानुपूर्व्यात् प्रा-
यश्चित्तवचनान्युदाह्रियन्ते । तत्र विष्णुरादावतिपातकमनुक्रम्य
तत्स्वरूपमेवं निर्दिदेश—

‘मातृगमनं दुहितृगमेन स्नुषागमनमित्यतिपातकानि’ ।

(वि. स्मृ. ३४. १)

इति । तेषां त्रयाणां दशमाध्याये —

‘मातर यदि गच्छेत्तु’

(प. स्मृ. १०. ८)

इत्यस्मिन् प्रकरणे प्रायश्चित्तानि निर्णीतानि ।

महापातकस्य रूपम् ।

अतिपातकानन्तर महापातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपनिर्देश
एव कृतः—

‘ब्रह्महत्या सुरापान आत्मणसुवर्णहरणं गुरुदार-

गमनमिति महापातकानि । (१) तत्संयोगश्च” ।

(वि. स्मृ. ३५. १-२)

इति । तत्र गुरुदारगमनव्यतिरिक्तानां चतुर्णां द्वादशाध्याये-

‘चतुर्विधे’

(प. स्मृ. १९. ६४)

१. C. and F omit the following —

उदाहर्य व्यवस्थापयाम । तत्र विष्णुश्लोकां पापानुक्रम-

णिकामाश्रित्य तदानुपूर्व्यात् प्रायश्चित्तवचनान्युदाह्रियन्ते ।

तत्र विष्णुरादावतिपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेवं निर्दिदेश ।

२. G reads निर्दिदेशेति and I निर्दिदेशे both for निर्दिदेश ३. J does
not insert दुहितृगमेन ४. Except A and I. all others omit एव after
गुरुदार-

इत्यादिना—

‘सर्वपापप्रणाशनम्’

(प. स्मृ. १२. ८१)

इत्यन्तेन ग्रन्थेन प्रायश्चित्तान्युक्तानि । गुरुदारगमनस्य
तु दशमाध्याये—

‘पितृदारान् समारुह्य’

(प. स्मृ. १०. ११)

इत्यत्र प्रायश्चित्तमभिहितम् ।

अनुपातकररूपम् ।

महापातकानन्तरमनुपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेवं नि-
र्दिष्टम्—

‘यागस्थस्य क्षत्रियस्य धेधः वैश्यस्य रजस्व-
लायाश्चान्तर्वन्याश्चित्रिगोत्रोया अविज्ञातस्य
गर्भस्य शरणागतस्य च घातनं ब्रह्महत्यासमा-
नीति । (१) कूटसाक्ष्यं मुहद्वध इत्येते मुरापान-
समौ । (२) ब्राह्मणभृम्भपहरणं सुवर्णस्तेयस-
मम् (३) पितृम्य-मातामह-मातुल-भ्रातुर-नृप-
पत्न्यभिगमनं गुरुदासाभिगमनसदृशम् । (४)
पितृ-मातृ-स्वमृगमनं च (५) श्रोत्रियार्थ-
गुपाध्याय-मित्रपत्न्यभिगमनं च । (६)

The text does not insert ^१प. २ I read, आग्निगोत्रायाः । च
अभिगोत्रायाः । ३ The text reads कूटसाक्ष्यं for कूटसाक्ष्यं ४ The
text adds निरोपाहरणं after भृमपहरणं. ५ Except A. H. do not
insert च and separate the सूत्र

स्वमुः सहेयाः सगोत्राया उत्तमवर्णायाः
कुमार्यो रजस्वलायाः शरणागतायाः
प्रव्रजिताया निक्षिप्तायाश्च' । (७)

(वि. स्मृ. ३६. १-७)

इति ।

अथ अनुपातकप्रायश्चित्तम् ।

तत्र प्रायश्चित्तं विष्णुरेवाह—

'अनुपातकिनस्त्रेते महापतकिनो यथा ।

अभमेधेन शुद्ध्यन्ति तीर्थानुसरणेन वा' ॥

(वि. स्मृ. ३६. ८)

इति । तत्राभमेधः सार्वभौमराजविषयः ।

'राजा सार्वभौमोऽभमेधेन यजेत' ।

इति श्रुतेः । तीर्थस्नानमितरविषयम् । तच्च साधारणप्रा-
यश्चित्तम् । यत्र प्रतिपदोक्तं प्रायश्चित्तं नास्ति नोपलक्ष्यते वा
तत्रेदं साधारणं ब्रह्म्यम् । यागस्थक्षत्रवधस्य तादृशवैश्यव-
धस्य च पठ्याध्याये—

'विद्ये वा क्षत्रियं वार्ष्णि'

(प. स्मृ. ६. १७)

इत्येतस्य व्याख्यानप्रसङ्गे प्रायश्चित्तं दर्शितम् । तथा चा-

१ Except A. I and the text all others read सट्टु for सट्ट्या .

२ The text adds अत्यजाया after कुमार्या ३ C and F. are quite mistaken here They omit from प्रव्रजिताया to कृष्णानप (P. 94, L. 3, to 422 L. 6) ४ Except A. C. F. and I others substitute च for वा .

५ B D G and J. substitute तत्र for तच्च

न्तर्वन्त्या अविगोत्रायाश्च वधे तत्रैव प्रायश्चित्तमभिहितम् ।
अविज्ञातगर्भवधे प्रायश्चित्तं चतुर्थाध्याये—

‘गर्भपात च या कुर्यात्’

(प. स्मृ. ४. १७)

इत्यस्मिन् प्रसङ्गे वर्णितम् । ज्ञारणागतावधः परिशिष्यते ।
मनुस्वन्त्यान्यपि ब्रह्महत्यासमान्याह—

‘अनृतं च समुत्कर्षे* राजगामि च पैशुनम् ।

गुरोश्चालीकैर्निर्वन्धः समानि ब्रह्महृत्यया’ ॥

(म. स्मृ. ११. ५५)

इति । याज्ञवल्क्यश्चापरोण्याह—

‘गुरूणामध्यधिक्षेपो वेदनिन्दा मुहद्वधः ।

ब्रह्मत्यासमं ज्ञेयमधीतस्य च नाशनम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २२८)

* समुत्कर्ष इति निमित्तसप्तमी । सम्पूरु जातिषु समानेषु राजसमा-
दिषु वा उत्कर्षं प्राप्स्यामीति हेतुपूर्वकं यदनृतमभिधीयते तद्ब्रह्महत्या-
सममिति भावः । ‘राजगामि पैशुनं’ राजकुलात्तेन सह विवादो निर्बन्धो
अनृतादिशसनं वा । यदाह गौतमः—

‘गुरावनृताभिश्शसनम्’

इति । यद्यपि अत्र ‘गुरो’ इत्युक्त तथापि अनृताभिश्शसनस्य गुरो
राजकुले वा तुल्यत्वेनैव ब्रह्महत्यासमत्वमिति गुपीभिरुक्तम् ।

१ Except A. and I. all others read विज्ञात- for अविज्ञात, but it
seems to be incorrect २ B and D read अधिरनिर्वन्ध सप्तमं for
अनीहानिर्वन्ध. समानि. ३ I adds अवि before आश

इति । अत्र शरणागतवधादियु पादन्यूनां ब्रह्माहृत्याग्रतमव-
गन्तव्यम् । समशब्दस्य—

‘ राजसमो मन्त्री ’

इत्यादावीपन्न्यूने प्रयोगदर्शनात् । मनुस्त्वधीतत्यागादी-
नां सुरापानसमत्वमाह—

‘ ब्रह्मोज्झं* वेदनिन्दा च कूटसाक्ष्यं सुहृद्वधः ।

गार्हिता-ऽनाद्यैर्जग्धिः सुरापानसमानि पद’ ॥

(म. स्मृ. ११. ५६)

इति । तत्र ब्रह्मोज्झस्य प्रायश्चित्तं वसिष्ठ आह—

‘ ब्रह्मोज्झः कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा

पुनरुपयुञ्जीत† वेदमाचार्यात्’ ।

(व. स्मृ. २०. ११)

इति । इदं च प्रायश्चित्तं प्रोमादिकाध्ययनत्यागविषयम् ।
नास्तिकतया तत्त्यागे पादन्यूनां सुरापानव्रतमिति मनोर्मतम् ।
यद्यपि वसिष्ठेनोक्तम्—

* ब्रह्मोज्झं अधीतवेदस्यानभ्यासेन विस्मरणमिति मेधातिथि कुल्लुकौ ।
अधीतस्य वेदस्य असच्छास्त्राश्रयेणोपेक्षामिति गोविन्दराजः । वेदस्या-
त्यन्तत्यागोऽनभ्यन वेति सर्वज्ञनारायणः । इदमेव युक्तं भाति ।

† द्वादशरात्रकृच्छ्रचरणानन्तरं पुनरप्याचार्यात् वेदमुपयुञ्जीत अ-
धीयातेत्यर्थः ।

१. The text reads this line —

‘ ब्रह्मोज्झता वेदनिन्दा कूटसाक्ष्यं सुहृद्वधः ।

२ B D E H and J read गार्हिताचार्यायो for -ऽगार्हिता -ऽनाद्ययो ३ I.
reads प्रमाद-याभ्यादिनिषयम् for प्रामादिकाध्ययनत्यागविषयम्

‘गुरोरेलीकनिर्वन्धे कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा
सचैलं स्नात्वा गुरुमसादात् पूतो भवति’ ।

(व. स्मृ. २१. २८)

इति । तदेतदमतिपूर्वं सकृदनुष्ठाने वेदितव्यम् । विष्णुना
ऽनुक्रान्तस्य कौटसाक्ष्यस्य द्वादशवार्षिकं प्रायश्चित्तम् । तथा
च तद्वतानुवृत्तौ शङ्ख आह—

‘कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा निक्षेपमपहत्य च ।

एतदेव व्रतं कुर्यात् त्यक्त्वा च शरणागतम्’ ॥

(शं. स्मृ. १७. ५)

इति । यत्र साक्ष्यनूनवदनेन वर्णिनो बधप्राप्तिः तद्विषय-
मिदम् । अपरमपि ब्रह्महत्यासमं विष्णुर्दर्शयति—

‘आकृष्टस्ताडितो वागपि धनैर्वा विप्रयोजितः ।

यमुद्दिश्य त्यजेत् प्राणांस्तमाहुर्ब्रह्मशतकम्’* ॥

(वि. स्मृ. ३. ४६)

* पूर्वं ‘चण्डालादुदकात् सर्पात्’— (माधवाचार्यटीका अ. ११.
श्लो. १६-१८) इत्यादिनोक्तादात्मघातिनोऽभ्युपेयं ब्रह्मघाती । तत्र तु न
कस्याप्युद्देशः । केवलमसह्यदुःखादिना देहत्यागे प्रवृत्तिः । किंच आ-
कौशनादिनिमित्तं विना देहत्यागे स आत्मघाती भवति न तु ब्रह्मघाती ।

१. The text reads this Sūtra as follows :—

गुरोरेलीकनिर्वन्धे सचैलं स्नात्वा गुरुं प्रसाहयेत्
प्रसादात्पूतो भवतीति विज्ञायते ।

२. E. H. and I read तथा for एतदेव, while the text reads this verse.—

‘कौटसाक्ष्यं सचैलं स्नात्वा निक्षेपं च पहत्य च ।

एतदेव व्रतं कुर्यात् त्यक्त्वा च शरणागतम्’ ॥

but it seems to be incorrect. ३. B. and D. read अथर्वनिनो for
वर्णिनो.

इति । आक्रोशनादिनिमित्ताभावे मृतस्यैव हत्यादोषः । न नृदेहेयस्य । तथा च स्मृत्यन्तरम्—

‘अकारणं’ तु यः कश्चित् द्विजः प्राणान् परित्यजेत् ।
तस्यैव तत्र दोषः स्यान्न तु यं परिकीर्तयेत् ॥

इति । याज्ञवल्क्योऽपि सुरापानसमान्युदाजहार—
‘निषिद्धभक्षणं जैहयमुत्कर्षे च वचोऽनृतम् ।
रजस्वलामुखास्वादः सुरापानसमानि तु’ ॥

(या. स्मृ. ३. १११)

इति । एवमादिषु सर्वत्र येन साम्यमुच्यते तदीयं प्राय-
श्चित्तं किञ्चिन्न्यूनमनुष्ठेयम् । सा च न्यूनता निमित्तगौरव-
लाववानुसारिणी कल्पनीया । सुवर्णस्तेयसमे तु ब्राह्मणभूम्य-
पहरणे मरणान्तिकप्रायश्चित्तेषु न्यूनत्वकल्पनाऽऽसम्भवात् द्वाद-
शवार्षिकादिव्रतानि यथायोग्यं कल्पनीयानि । याज्ञवल्क्यो-
ऽन्यानि सुवर्णस्तेयसमान्याह—

‘अश्व-रत्न-मनुष्य-स्त्री-भू-धेनुहरणं तथा ।
निक्षेपस्य च सर्वे हि सुवर्णस्तेयसम्मितम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २३०)

* अकारणमिति आक्रोशनादावपि देहत्यागस्य न किमपि कारणम् ।
किन्तु प्रत्याक्रोशनादयोऽन्ये वा उपाया अनुष्ठेया । तानकृत्वा यो देह-
त्यागं करोति स अकारणप्राणत्यागी एव भवतीति तात्पर्यम् ।

१ H reads उद्देश्य, while D omits the following portion ननु-
देहस्य । तथा च स्मृत्यन्तरम्—

‘अकारणं तु यः कश्चित् द्विजः प्राणान् परित्यजेत् ।
तस्यैव तत्र दोषः ॥

२ B and D read य for न । E reads उत्कर्षेण for उत्कर्षे च
४. Except A all others read नृदेहेयं ५ J reads -मरण for हरण

इति । मनुरपि—

‘निक्षेपस्यापहरणं नरा-ऽश्व-रजतस्य च ।

भूमि-वज्र-मणीनां चै रुक्मस्तेयसमं स्मृतम्’ ॥

(म. स्मृ. ११. ५७)

इति । पितृव्यपत्न्यादिगमनानां गुरुतल्पसमानानां दश-
माध्याये—

‘ मातृत्वसृगमे चैवम् ’

(प. स्मृ. १०. १)

इत्यास्मिन् प्रकरणे प्रपञ्चितम् ।

उपपातकस्वरूपम् ।

अनुपातकानन्तरं विष्णुरुपपातकमनुक्रम्य तस्वरूपमेवं

निर्दिदेश—

‘ अनृतवचनमुत्कर्षे । (१) राजगामि च पैशुन्यम् । (२)

गुरोश्चात्मीकनिर्वन्धः । (३) वेदनिन्दा । (४) अधी-

तस्य च त्यागः । (५) अग्नि-मातृ-पितृ-मुत-दाराणां च ।

(६) अभोज्यान्नाभक्षेगभक्षणम् । (७) परस्वहरणम् ।

(८) परदाराभिगमनम् । (९) अयाज्ययाजनम् । (१०)

विकर्मणा जीवनम् । (११) असत्यतिग्रहः । (१२)

क्षत्रिय-विट्-गूत्र-गोवैधः । (१३) अविक्रेयविक्रयः ।

१ G. I and the text do not insert च. २. B. D. E. and H. read अ-
भोज्याभक्षयभक्षणम्, I अभोज्यान्नभक्षणम्, J. अभोज्यभक्षणम्; and G
अभोज्यभोज्यभक्षणम् all for अभोज्यभक्षयभक्षणम् & We follow here A.
and the text, while all others read गुह्यसाराभिगमनम् “for परसाराभिगमनम्
The Vijnāśāra also reads परसारा (Fide १ २१५-२४२ Commentary)
y. G. omits -गो, but it seems very proper.

(१४) परिवर्त्तिताऽनुजेने ज्येष्ठस्य । (१५) परिवेदन
च । (१६) तस्य चै कन्यादानम् । (१७) याजनं च ।
(१८) व्रात्यता । (१९) भृतकाध्यापनम् । (२०) भृतका-
ध्ययनादानम् । (२१) सर्वाकरेणधीकार । (२२) म-
हायन्त्रप्रवर्तनम् । (२३) द्रुम-गुल्म-लतौषधीना हिंसा ।
(२४) स्त्रिया जीवनम् । (२५) अभिचारः । (२६)
मूलकर्मसु च प्रवृत्तिः । (२७) आत्मार्थं च क्रिया-
रम्भः । (२८) अनाहिताग्निना । (२९) स्तेयम् । (३०)
‘देवर्षि पितृणामणस्येनपक्रिया । (३१) असच्छास्त्रा-
धिगेनेनम् । (३२) नास्तिकता । (३३) कुशीलता ।

* अत्र विज्ञानेश्वरेऽपीदं सूत्रमेवैव पपाठ । तथा च सति देवादीनां
त्रयाणां क्रणानपक्रियायां परिगणितत्वाद् ‘क्रणानपक्रियादीन्पुदा
अहार’ इयेतन्न सङ्गच्छेत । भनोऽत्र व्यावहारिकस्य क्रणस्य ग्रहणं
माधवाचार्यस्य नाभिमतमिति अवगतव्यम् ।

१ All except A I and the text read परिवर्त्तिताऽनुजेने for परिवर्त्तिता
ऽनुजेने २ I does not insert these two Sūtras namely :—

तस्य चै कन्यादानम् । (१७) याजनं च । (१८)

and also B D E F G H and J omit याजनं च ३ B and D
read भृतकाध्यायनादानम् and E G H J भृतकाध्ययनादानम् while I
omits च ४ G and J read सर्वाकरिणु for सर्वाकरिणु while B D and
C read अधिकार for अधीकार ५ G reads वर्तनम् for प्रवर्तनम्

६ Except A I and the text all others read द्रुम गुल्म लतौषधिमाहिंसा
while the text adds चक्षि after गुल्म and also the Vjñātesvara follows
it ७ I and the text do not separate these two Sūtras I reads अभि-
चारमूलवर्त्मसु and the text अभिचारमूलकर्मसु for अभिचार and मूलकर्मसु
८ The text reads आत्मार्थं and omits च ९ All except A read
स्तय while the text omits it १० B D and J read यापित्वितृणामत-
क्रिया, G यापित्वितृणां सर्वाक्रिया, H and J योषित्वितृणामसत्क्रिया but
C has a marginal reading ऋग्भि for प्रिया for देवर्षि पितृणामणस्येनप-
क्रिया ११ B D G J and the text read भिगमनम् for भिगमनम्
१२ B and D read कुशीलता and the text कुशीलवत् both for कुशीलता

(३४) मद्यपस्त्रीनिषेवणम्* । (३५) इत्युपपातकानि ।
(वि. स्मृ. ३७. १-३६)

इति । याज्ञवल्क्यस्तु विष्णुना अनुक्तान्यपि कानिचिदुप-
पातकानि ऋणानपक्रियादीन्युदाजहार—

‘गोवधो ब्राह्म्यता स्तेन्यमृणानां चानपक्रिया† ।
अनाहिताग्निताश्पण्यैविक्रयः परिवेदनम् ॥
भृतादध्ययनादानं भृताकाध्यापनं तथा ।
पारदार्यं पारिवित्त्यं वार्धुष्यं लवणक्रिया‡ ॥
§ स्त्री-शूद्र-विद- क्षत्रवधो निर्दितार्योपजीवनम् ।

* सर्वाणीमानि व्याख्यातानि पूर्वमेव तत्रतत्रेति नात्र पुनर्व्या-
ख्यानम् ।

† अत्र ‘गोवध’शब्देन गोपिण्डव्यापादनं ‘स्तेन्य’शब्देन ब्राह्मणमुव-
र्ण-तत्तमव्यतिरिक्तपरिव्यापहरणं, ‘ऋणानामनपक्रिया’ इत्यनेन उत्तम-
वर्णाद् गृहीतरस्य ऋणस्याप्रदानं इति यथावयमूहनीयम् । यस्तु—‘गृहीतरस्य मु-
वर्णादेरप्रदानं ऋणानामनपाकरणम्’—इत्युक्त्वा ‘तथा देवर्षिपितृणा ग-
र्भ-वर्णस्यानपाकरणं च’—इति विज्ञानेश्वरेणोक्तं तच्च । माधवाचार्यस्याभि-
मतमिति प्रतिभानि । विष्णुना अनुक्तानां केषांचिदुपपातकानां प्रदर्शनायैव-

‘गोवधो ब्राह्म्यता स्तेन्यमृणानां चानपक्रिया’ ।

इत्यादिगात्रवल्कीयवचनानामत्रोदाहृतत्वादिति मुषियो विदो मुहुर्नु ।

‡ ‘लवणक्रिया’ लवणस्योत्पादनमित्यर्थः ।

§ स्त्रिया वधः भविष्यीत्यतिरेकेण ब्राह्मण्या अपि । भविष्यास्तु-

‘गर्भहा च यथावर्णं तयात्रेयीनिपूदकः’ ।

(या. स्मृ. ३. २५१)

इत्यनेन ब्रह्महत्यादिसमत्तरूपनेन ब्रह्महत्यादिवनोक्तः । शूद्रवध-
वदीक्षितक्षत्रिय वैश्यवधः ।

१. Except A. and the text all others do not insert इति २ B and D. read गज-ब्राह्मणवधः स्तेन्यम् for गोवधो ब्राह्म्यता स्तेन्यम्, while the text and H substitute स्तेन्यम् for स्तेन्यम् ३. G. F. read उपवध- for उपवध V. J. reads निर्दितार्यो अपि.

नास्तिक्यं व्रतलोपं* च मुतानां चैव विक्रयः ॥

† धान्य-कुप्य-यशुस्तेयमयाज्यानां च याजनम् ।

पितृ-मातृ-मुत्त्यागस्तटाकाराभविक्रयः ॥

कन्यासन्दूषणं ‡ चैव परिवेदकयाजनम् ।

कन्याप्रदानं तस्यैव कौटिल्यं § व्रतलोपनेम् ॥

* व्रतलोपः ब्रह्मचारिणः स्त्रीप्रसङ्गः ।

† धान्यं व्रीह्यादि, कुप्यमसाराद्व्यं श्वपु-मीसादि, पशवो गवादयः तेषामपहरणम् । 'गोवधो ब्रान्यता स्नेयम्' इत्यनेन स्नेयग्रहणेनैव सिद्धे पुनर्धान्य-कुप्यादिस्नेयग्रहणं नित्यार्थम् । अतो धान्यादिव्यतिरिक्तद्रव्य-स्नेये नावदपमेतदेव प्रायश्चित्तम् । अपि तु ततो न्यूनमपि भवत्येव । तथा चैतेन बान्धवत्यागग्रहणेनैव सिद्धे पुनः पित्रादित्यागग्रहणं व्याख्यातम्-इति विज्ञानेश्वरः ।

‡ कन्याया दूषणं अंगुन्यादिना योनिविदारणम् । न तु सम्भोगः । तस्य—

‘सखिभार्या कुमारीषु’

(या. स्मृ. ३. २३१)

इत्यत्र गुरुतत्पसमन्वस्योक्तत्वात् ।

§ कौटिल्यं गुरोरन्यत्र । गुरुविषयस्य तु कौटिल्यस्य—

‘निषिद्धभक्षणं जैष्ठ्यम्’

(या. स्मृ. ३. २२९)

इत्यत्र मुरापानसमन्वस्योक्तम् । तथा च पूर्वं ‘नास्तिक्यं व्रतलोपं च’ ।

१. Except A. C. F. and I. all others read - रूप्य- for - कुप्य .
२. I. reads कन्यासु दूषणं for कन्यासन्दूषण. while the text परिवि-
न्दन- for परिवेदक- ३. J. reads च कुमारीषु for व्रतलोपनेम्, but it does
not give any good sense.

आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो मद्यपस्त्रीनिषेवणम् ।
 स्वाध्यायाग्नि-सुतत्यागो बान्धवत्याग एव च ॥
 इन्धनार्थं व्रुमच्छेदः स्त्रीहिंसौपधजीवनम् ।
 हिंसेयन्त्रविधानं च व्यसनान्यात्मविक्रयः ॥
 शूद्रमेष्ट्यं हीनसख्यं हीनयोनिनिषेवणम् ।
 तथैवानाश्रेमे वासः परांजपरिपुष्टता ॥
 असच्छास्त्राधिगमनमाकरेण्वधिकारिता ।
 भार्याया विक्रयश्चैषामेकैकमुपपातकम्' ॥

(या. स्मृ. ३.२३४-२४२)

इति । यद्यपि-

‘अनृतं च समुत्कर्षे’।

(म. स्मृ. ११. ५५)

इत्येतन्मनुना ब्रह्महत्यासमेषु पठितं याज्ञवल्क्येन सुरापान-
 समेषु विष्णुना उपपातकेषु तथापि विषयभेदेन त्रैविध्यं वक्तुं
 शक्यत्वान्न किञ्चिदपि साङ्कर्यम् । विषयभेदस्तु दृश्यते । द्वेष्ट्यं
 पुरुषं राजभृत्यादिभिर्गारयितुं तस्मिन्नविद्यमानमपि महान्त-

इत्युक्त्वा पुनः ‘व्रतलोपनम्’ इत्युक्तेः । अशिष्टाप्रतिषेधेऽपि ‘श्रीहरि-
 चरणकमलप्रेक्षणात् प्राह तांभूलादिकं न भक्षयामि’ इत्येवंरूपेण
 निषेधे प्राप्तर्यम् । न तु स्नानकव्रतप्राप्त्यर्थम् । तत्र-

‘स्नानकव्रतलोपे च प्रायश्चित्तमभोजनम्’ ।

इति मनुना लघुप्रायश्चित्तस्य प्रतिपादितत्वात् ।

१. J. reads विनायन्म- for विषयभेद- २. I. reads शूद्रादेर्य for शूद्रमेष्ट्यं
 ३. I. reads भन्दाभवे for अनाभवे ४. I. reads किञ्चिदपि साङ्कर्यं for
 किञ्चिदपि साङ्कर्यं

मपराधमारोप्यानृतं चेद्भूयात् तद् ब्रह्महत्यासमम् । वधपर्य-
वसायित्वात् । यस्तु लाभ-भूजा-ख्यातिकामो राजसभादौ
स्वस्मिन् अविद्यमानमपि चतुर्वेदाभिज्ञत्वं प्रकटयितुमनृतं
ब्रूते तत्सुरापानसमम् । अतिगर्हितत्वात् । यस्तु भुखगोष्ठ्यादौ
परोपकारमन्तरेण वृथाऽनृतं ब्रूते तस्यैतदुपपातकम् । तत्रा-
द्ययोः प्रायश्चित्तं पूर्वमेवोक्तम् । तृतीये तु कामकृते याज्ञव-
ल्क्य आह—

‘ मयि तेज इति छायां स्वां दृष्ट्वाऽम्बुगतां जपेत् ।
सावित्रीमशुचौ दृष्टे चापल्ये चानृतेऽपि च ’ ॥
(या. स्मृ. ३. २७९)

इति । अकामकृते तु मनुनोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘ मुक्त्वा क्षुत्वा च भुक्त्वा च निर्विद्योक्त्वाऽनृतानि च ।
पीत्वाऽन्येऽप्येवमाणश्च आचरेत् प्रयतोऽपि सन् ’ ॥
(म. स्मृ. ९. १४६)

इति । राज्ञोऽग्रे साक्षात् परम्परया वा परदोषकथनं राज-
गामि वैशुन्यम् । गुरावलीकानिर्वन्धो द्विविधः । तत्र राजगृ-
हादौ स्वयं समर्थः सन् असमर्थस्य गुरोर्द्व्यन्धोऽभाक्षुपरोपकारणं
निर्वन्धं करोति चेत् सोऽयमलीकानिर्वन्धो ब्रह्महत्यासमत्वेन
मनुनोक्तः । यत्र वाक्पारुष्यादिमात्रेण गुरोरप्रियमुपजायते

१. I. reads मुख्यगोष्ठ्यादौ for सप्तगोष्ठ्यादौ. २. I. reads अपि for मयि
३. B. and D. read आचरेत् for आचरेत्, while G. आचरेत् for the
same. ४. All others except A. and I. read गुरोरलीक- for गुरावलीक-;
while G. omits the following portion —

निर्वन्धो द्विविधः । तत्र राजगृहादौ स्वयं समर्थः सत्रसमर्थस्य
गुरोर्द्व्यन्धोऽभाक्षुपरोपकारण.

५. H. reads राजगृहाङ्गणे for राजगृहादौ.

सौम्यमलीकनिर्वन्ध उपपातकम् । वेदनिन्दा त्रिविधा । बुद्धा-
र्हतादिशास्त्राण्यभ्यस्य वेदानामग्रामाण्यप्रतिपादने निर्वन्ध एका
निन्दा । सेयं याज्ञवल्क्येन ब्रह्महत्यासमेपूपवर्णिता । सत्या-
मपि वेदग्रामाण्यबुद्धौ जल्प-चित्पण्डादिहेतुशास्त्रव्यसनितया
श्रुति-स्मृत्युक्तस्यानुष्ठानस्यावज्ञा द्वितीया निन्दा । एतदेवा-
भिप्रेत्य मनुराह—

‘यो ज्वमन्येत ते नूमे हेतुशास्त्राश्रयात् द्विजः ।

स साधुभिर्बहिष्कार्यो नास्तिको वेदनिन्दकः’ ॥

(म. स्मृ. २. ११)

इति । सेयं निन्दा मुरापानसमेषु मनुनोदाहता । यस्तु
‘वेदिकं कर्मानुतिष्ठन्नपि नात्यन्तं तत्कले श्रद्धते ‘किमेनेन
भविष्यति जनापवादभयादेव केवलमनुतिष्ठामि’— इत्येवं
निन्दति सेयं निन्दोपपातकेषु पठ्यते ।

एवमध्ययनत्यागादेरेकैकस्य बहुविधस्यानुक्रान्तस्य गौरव-
लाघवे पर्यालोच्यावान्तरभेदः कल्पनीयः ।

‘अग्नि-मानृ-पितृ-मुत-दाराणाम्’

(नि. स्मृ. ३७. ६)

इत्यत्रापि त्याग इति पदमन्वेति । अनुक्रान्तानामुपपात-
कानां पूर्वोक्तेभ्योऽप्रतिपातक-महापातका-ऽनुपातकेभ्योऽन्वया-
दुपपातकार्यम् । तदुक्तं स्मृत्यन्तरे—

१. B. and D. read ब्रह्महत्यासमीपवर्णिता याज्ञवल्क्येन and omit नूमे.
२. A. and the text read नूमे for नूमे ३. All, except the text and A
read -भयो for -भ्यान् ४. I. reads नृपतृ for नृपतृ ५. B, D and
I. omit -दृष्ट. ६. I. reads पूर्वोक्तेभ्यो for पूर्वोक्तेभ्यो, while except A
and I. all others do not insert -अनुरागक-.

‘महापातकतुल्यानि पापान्युक्तानि यानि तु ।

तानि पातकसंज्ञानि तन्न्यूनमुपपातकम्’ ॥

इति ।

अथ उपपातकस्य साधारणं प्रायश्चित्तम् ।

तस्य चोपपातकजातस्य साधारणं प्रायश्चित्तं विष्णुराह—

‘उपपातकिनस्त्वेते कुर्युश्चान्द्रायणं नराः ।

पराकमथ वा कुर्युर्यजेयुर्गोसवेन च’ ॥

(वि. स्मृ. ३७-३९)

इति । तत्रैतेषामावृत्तानां सङ्घाते गोसवो द्रष्टव्यः* । एकै-
कस्य च शक्तम्प्रति पराकः अशक्तम्प्रति चान्द्रायणम् । याज्ञ-
वल्क्योऽपि साधारणं प्रायश्चित्तमाह—

‘उपपातकशुद्धिं स्यादेवं चान्द्रायणेन वा ।

पयसा वाऽपि मासेन पराकेणाथ वा पुनः’ ॥

(या. स्मृ. ३. २६५)

इति । एवमित्यनेन पदेन प्रकृत गोवधग्रतमतिदिडयते ।
अतिदेशस्योपदेशान्न्यूनविषयत्वात् । गोत्रताङ्गानि गोचर्मादी-
नि कानिचिद्विषयान्तरेषु निवर्तन्ते । एतच्च घृतचतुष्टयमका-
मकारे शाक्यपेक्षया विकल्पितं द्रष्टव्यम् । कामकारे तु—

* नरा इत्युक्तेः सर्वेषामेव वर्णानामिदं प्रायश्चित्तम् । तत्र दक्षिणादी-
नामनधिकारात् गोसवो ब्राह्मणस्यैव, चान्द्रायण-पराके द्विजातिसा-
धारणे, शूद्रस्य दानादिकमिति व्यवस्था दृष्टव्या ।

१ The text reads पराकं च तथा for पराकमथ वा and substitutes
गामपन for मासवेन २ I. omits च and reads अशक्तम्प्रति पराकः and
शाक्यपेक्षया ३ B. G. and I substitute निमित्त for पुन
४ G. adds पुन before पराक

‘ एतदेव व्रतं कुर्युरुपपातकिनो द्विजाः ।

अवकीर्णवर्ज्यं शुद्ध्यर्थं चान्द्रायणमथापि वा’ ॥

(म. स्मृ. ११. ११७)

इति मनुनोक्तं त्रैमासिकं द्रष्टव्यम् । एतच्च साधारणप्राय-
श्चित्तं प्रतिपदोक्तप्रायश्चित्ताभावे तदनुपलम्भे वा द्रष्टव्यम् ।

प्रतिपदोक्तप्रायश्चित्तानि ।

प्रतिपदोक्तानि प्रायश्चित्तानि यथासम्भवमुदाहरामः । तत्र
गुरोरलीकनिर्वन्धोपपातकस्य प्रायश्चित्तं विष्णुराह—

‘समुत्कर्षेऽनृते गुरोरलीकनिर्वन्धे

तदाक्षेपणे च मौसं पयसा वर्तेत’ ।

(वि. स्मृ. ५४. ५४)

इति । अग्नित्यागे स एवाह—

‘वेदाग्न्युत्सादी त्रिपत्रणस्नाय्यधःशायी

संवत्सरं सकृद्वैक्षेण वर्तेत’ ।

(वि. स्मृ. ५४-१३)

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘ योऽग्नीनपविद्धयेत् सं कृच्छ्रं द्वादशरात्रं

चरित्वा पुनराधानं कारयेत् ’ ।

(व. स्मृ. २१. २७)

१. I. reads अवकीर्णं नु शुद्ध्यर्थे चरेषांशवर्णं द्रवम्. २ G. substitutes
च for वा. ३. I reads समुत्कर्षेऽनृते. ४ The text adds च after गुरोः.
५. We follow here only A. and the text; while all others read
तदाक्षेपणे for तदाक्षेपणे. ६. J. reads चवत्सरं for च वत्सरं. ७. Except
A. and I. all others read विष्णुः for स. ८. I. reads वेदाग्न्युत्सादिन
for वेदाग्न्युत्सादी. ९ The text omits स. १०. C. F. E. H. an
read पुनराधेयं for पुनराधानं.

इति । मनुसपि—

‘अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् ब्राह्मणः कामकारतः ।
चान्द्रायणं चरेन्मासं वीरहत्यासमं हि तत् ॥
अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् मासादूर्ध्वं तु कामतः ।
कृच्छ्रं चान्द्रायणं चैव कुर्यादेवानिचारयन् ॥
(म. स्मृ. ११. ११९-१२० आन्ध्र पुस्तके) ।

इति । हारीतः—

‘संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्रे चान्द्रायणं कृत्वा
पुनरादध्यात् । द्विवर्षोत्सन्ने सौमन्तपनं
चान्द्रायणं च कुर्यात् । त्रिवर्षोत्सन्ने
संवत्सरं कृच्छ्रमभ्यस्य पुनरादध्यात् ।
(नृ. स्मृ. ३. १९-२१)

इति । शङ्खोषि—

‘अभ्युत्सादी संवत्सरं श्राज्यापश्यं
चरेत् मां च दद्यात् ।
(शं. स्मृ. ११. २३)

इति । भरद्वाजः ।

‘द्वादशाहानिक्रमे ब्यहमुपवासः । मासार्तिक्रमे
द्वादशाहमुपवासः । संवत्सरातिक्रमे मासोपवा-
सः । पयोभक्षणं च ।

१. S. reads संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्रे for संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्रे. २. B. and D. read सौमन्तपनं for सौमन्तपनं and omit चान्द्रायणं च, E. and F. read the same, but do not omit चान्द्रायणं. E. H. I. and J. read सौमन्तपनं for सौमन्तपनं; while J. -सत्सन्ने for -सन्ने. ३. G. reads भारद्वाज for भरद्वाज. ४. H. and D. read द्वादशाहानिक्रमे ब्यहमुपवासः. संवत्सरातिक्रमे मासोपवासः पयोभक्षणं च ।

इति । एतत्सर्वमालस्यादग्नित्यागविषयतया यथायोगमू-
हनीयम् । यत्तु भरेद्वाजगृह्येऽभिहितम्—

‘प्राणायामशतमा दशरोत्रं कुर्यात् । उपवासः स्यादा
विंशतिरात्रम् । अत ऊर्ध्वमा पष्टिरात्र तिस्रो रात्री-
रुपवसेत् । अत ऊर्ध्वमा संवत्सरात् प्राजापत्यं व्रतं
चरेत् । अत ऊर्ध्वं कालंबहुत्वे दोषबहुत्वम् ।

इति तत् प्रमादादग्नित्यागविषयम् । नास्तिक्यात् त्यागे
तु व्याघ्र आह—

‘योऽग्निं त्यजति नास्तिक्यात् प्राजापत्यं चरेद् द्विजः ।
अन्यत्र पुनराधानं दानमेव तथैव च’ ॥

इति । प्राजापत्यस्योपलक्षणत्वात् त्यागकालस्य गौरव-
लाघवानुसारेण व्रतान्तराण्युहनीयानि । व्रतान्तरभावि
कर्तव्यमाह जातूऋण्यः—

‘अतीतकालं जुहुयादग्नौ विप्रो यवानयम् ।
नष्टेऽग्नौ विधिवद्व्यात् कृत्वाऽऽधानं पुनर्द्विजः’ ॥

इति । एतद्योपासनाग्निविषयम् । दासत्यागे शातातप
आह—

१ G reads भारद्वाजगृहे २ C E F add कुर्यात् after -मा दशरोत्रं,
but of no use here ३ E reads उपवासः, स्वर्गिण्यतिपाद्यं कुर्यात् I,
उपवासमा विंशतिरात्रं कुर्यात् both for उपवास स्यादा विंशतिरात्रं ४ I except
I all others do not insert व्रतं ५ I omits -आदि II and D, read
व्रतान्तरं कर्तव्यमाह and except E, II व्रतान्तरभावि कर्तव्यमाह both for
व्रतान्तरभावि कर्तव्यमाह ६ We are unable to find out a correct reading
II and D read विप्राय प्राजापत्यम् II and F विप्राय प्राजापत्यम्, G II
विप्रायऽप्राजापत्यम्, E and J विप्राय प्राजापत्यम् all for विप्रो यवानयम् ७ 10
II अतीतं कालं for अतीतकालं ८ G and H read माष्टऽग्नौ for नष्ट-
ऽग्नौ and C and F, गृहेऽग्नौ for the same

‘कौमारदारत्यागी’ मासं पयोभक्षः शुद्ध्यति ।

(शा. स्मृ. १. २७)

इति । अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं त्वेकादशाध्याये
प्रपञ्चितम् ।

अथ परस्वहरणप्रायश्चित्तम् ।

तत्र परस्वहरणे मनुराह—

‘धान्याऽन्न-धन-चौर्याणि कृत्वा कामाद् द्विजोत्तमः ।

स्वेजातीयगृहादेव कृच्छ्राब्देन विशुद्ध्यति ॥

मनुष्याणां तु हरणे स्त्रीणां क्षेत्र-गृहस्य च ।

कूप-वापी-जलानां च शुद्धिश्चान्द्रायणं स्मृतम् ॥

द्रव्याणामल्पसाराणां स्तेयं कृत्वाऽन्यवेदमनः ।

चरेत् सान्तपनं कृच्छ्रं तन्निर्यात्यात्मशुद्धये ॥

भक्ष्य-भोज्यापहरणे यान-शय्यासनस्य च ।

पुष्प-मूल-फलानां च पञ्चगव्यं विशोधनम् ॥

तृण-काष्ठ-द्रव्याणां च शुष्कान्नस्यं शुद्धस्य च ।

* ‘कौमारदार’—इत्यनेन ब्राह्मेण विधिना कौमारेण पस्पृष्टा स्त्री उपल-
क्षिता भवति । तस्या एव त्यागे दोषः । नतु गान्धर्वादूढाया शक्ति तात्पर्यम् ।

१. II. omits following —

अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं तु एकादशाध्याये प्रपञ्चितम् ।
तत्र परस्वहरणे मनुराह—

‘धान्याऽन्न-धन-चौर्याणि कृत्वा कामाद् द्विजोत्तमः ।
सज्जातीयगृहादेव कृच्छ्राब्देन विशुद्ध्यति ॥

while C. reads अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं तु एकादशाध्याये प्रपञ्चितम् ।
तत्र परस्वहरणे मनुराह— १. I. reads सज्जातीय- for स्वजातीय-. २. The
text reads -वेदमन- for -वेदमन-. ३. B. and D. read तन्निर्यात्यात्मशुद्धये for
तन्निर्यात्यात्मशुद्धये १. I. reads शुष्कान्नस्य for शुद्धस्य.

चैले-चर्मामिषाणां च त्रिरात्र स्यादभोजनम् ॥

मणि-मुक्ता-प्रवालानां ताम्रस्य रजतस्य च ।

अयः कांस्योपलानां च द्वादशाहं कणात्रता ॥

कार्पास-कीटजोर्णानां द्विशफैकशफस्य च ।

पक्षि-गन्धोपधीनां च रज्ज्वाश्चैव त्र्यहं पयः' ॥'

(म. स्मृ. ११. १६२-१६८)

इति । एतेषां विषयाणां मध्ये धान्यस्य परिमाणविशेषेण
व्रतविशेषः स्मृत्यन्तरे अभिहितः—

‘ धान्यं दशभ्यः कुम्भेभ्यो हरंतोऽभ्यधिके वेधः' ।

इति । यत्तु जायबालिनोक्तम्—

‘ तिल-धान्या-ऽन्न-वस्त्राणां शय्यानामामिषस्य च ।

संवत्सरार्धं कुर्वति व्रतमेतत्समाहितः' ॥

इति तदेतदकामकृतविषयम् । अल्पत्वात् । भक्ष्यस्य तु
सकृद्भोजनपर्याप्तिकस्यापहरे पैठीनसिराह—

‘ भक्ष्य-भोज्यान्नस्योदरपूरणमात्रहरणे

त्रिरात्रं पञ्चगव्याहारः' ।

इति । यानि तु मनूक्तेषु विषयेषु व्रतान्तराण्यन्यैर्मुनिभि-

१. J. reads तैल, while B. D. I. and the text चेत्त for चेत्त.
२. B. C. D. E. G. H. and J read द्विशफैकशफस्य for द्विशफैक-
शफस्य. ३. B. and D. read ऽभ्यधिको and I. ऽभ्यधिक for ऽभ्यधिको;
while H. हन्तेऽभ्यधिके वध for हरंतोऽभ्यधिके वध. ४ B and D read
शय्यायाः for शय्यानाम्. ५ H. reads कामकृतविषयम् । अल्पत्वात् । भक्ष्यस्य तु । ६. We follow here A and I ;
while all others read सकृद्भोजनपर्याप्तिकस्यापहरे पैठीनसिराह, but it is quite con-
trary to the quoted Sutra.

दर्शितानि तेषु व्रतेषु यानि समानि न तत्र विवादः । न्यूना-
नामकामकारविषयत्वं अधिकानां तु कामकृताभ्यासविषय-
त्वमिति विवेकः । तत्र वचनानि—

‘द्रव्याणामल्पसाराणां सान्तपनम् । (७) भक्ष्य-
भोज्य-येन-शय्यासन-मूल-पुष्प-फलानां हरणे
पञ्चगव्यपानम् । (८) ‘तृण-काष्ठ-द्रुम-शुल्का-
त्र-शुद्ध-वस्त्र-चर्मामिषाणां त्रिरात्रमुपवसेत् ।
(९) मणि-मुक्ता-प्रवालानां ताम्र-रज्जता-भ्यः-
कांस्थानां द्वादशाहं कणानभूयात् । (१०)
कार्पास-क्रीडजोर्णाद्यपहरणे त्रिरात्रं पयसा
वर्तेत । (११) दिशफिकशरुहरणे त्रिरात्रमुपव-
सेत् । (१२) पक्षि-गन्धोषधि-रज्जु-वैदलानाम-
पहरणे दिनमुपवसेत् । (१३)

दैवेषापहतं द्रव्यं धनिकस्याभ्युपायतः ।

प्रायश्चित्तं ततः कुर्यात् कल्मषस्यापनुत्तये ॥ (१४)

(वि. स्मृ. ५२. ७-१४)

इति । जावालिः—

‘अश्व-गो-भूमि-कन्याश्च हत्वा चान्द्रायणं चरेत् ।

अपहत्य पशून् क्षुश्रान् प्राजापत्यं समाचरेत् ॥

गुड-कार्पास-धान्यानि सर्पिलवर्णमेव च ।

पक्तात्रमौषधं तैल शय्यां वास उपानहौ ॥

१. The text and G read -पान for -यान and the text omits -हरण.
२. G. reads तुष-रज्जताशय- . ३. The text reads अपहरणे for -हरणे
४. ■ and ॥ omit this Sutra. ५. B. and D read यथेवोपहत for
हरिपपहत ६. The text reads अनुपायत.

कांस्या-ज्यस्ताम्र-सीसं वा केच्छं कृच्छार्धमेव च ।
 उदके फल-मूलेषु पुष्प-पर्णे-सुगन्धिषु ॥
 मृद्गाण्ड-मधु-मासेषु कृच्छ्रपादो-विधीयते ।
 *व्यापादनापहारेषु सन्तोष्य स्वामिनं ततः ॥
 पापं निवेद्य विप्रेभ्यः प्रायश्चित्तेन युज्यते ।
 अपहृत्य तु वर्णानां धनं विप्रः प्रमादतः ॥
 प्रायश्चित्तं च यस्मोक्तं ब्राह्मणानुमते चरेत् ।
 राजस्वस्यापहरणे रमणीनां† जनस्य च ॥
 धनापहरणे चैव कुर्यात्संवत्सरव्रतम् ।

इति । परदारगमनस्य तु प्रायश्चित्तं दशमाध्यायेऽभिहितम् ।

अयाज्ययाजनप्रायश्चित्तम् ।

अयाज्ययाजने मनुराह—

*व्यापादनं तत्तद्व्यवनाशः । अपहारी उपहरणम् । तत्र प्रथमं त-
 द्द्व्यवस्वामिनं प्रसाद्य अनन्तरं विप्रेभ्यः पापं निवेद्य प्रायश्चित्तमाचरेत् ।

†अत्र 'रमणी'शब्देन सामान्यवनिता, वेद्योपलक्षितेति प्रतिभाति ।
 राजद्रव्यवत् वेद्याद्रव्यमपि प्रतिग्रहानर्हमिति मन्वादिभिर्हक्तम् । अथवा
 'जनस्य रमणीना' परस्त्रीणां परकीयधनस्य चापहरणे इत्येव व्याख्या-
 तुमुचितं भवेत् ।

१. B and M substitute संकुत् for कृच्छ्र and वा for च २. H. omits
 फल मूलेषु but it seems a mistake, while E and I पुष्पपर्णे for पुष्प-पर्ण-
 ३. M and D read मृद्गाण्डसमस्तेषु for मृद्गाण्ड-मधु मासेषु and the next
 line —

व्यापादनीयहारेषु सन्तोष्य स्वा तनुं ततः ।

for

व्यापादनापहारेषु सन्तोष्य स्वामिनं ततः ।

५ M D and G read ब्राह्मणानुमत for ब्राह्मणानुमते ६ C F G and
 H. read राजस्वस्यापहरणे and J राजसस्यापहरणे both for राजस्वस्यापह-
 रणे, while A reads रमणीना च जनस्य वा for रमणीना जनस्य च

‘ब्राह्म्यानां याजनं कृत्वा परेषामन्येकर्म च ।
अभिचारमहीनं च त्रिभिः कृच्छ्रैर्व्यपोहति’ ॥
(म. स्मृ. ११. १९७)

इति । यत्तु प्रचेतसा शूद्रयाजकादीननुक्रम्योक्तम्-
‘एते’ पञ्चतपो-ऽभ्रावकाश-जलशयनाद्यनुष्ठेयुः
क्रमेण ग्रीष्म-वर्षा-हेमन्तेषु । मासं गोमूत्र-
यावकमग्नीयुः’ ।

इति तत् कामकृताभ्यासविषयम् । यत्तु यमेनोक्तम्-
‘पुरोधाः शूद्रवर्णस्य ब्रह्मणो यः प्रवर्तते ।
स्नेहादर्थप्रसङ्गाद्वा तस्य कृच्छ्रं विशोधनम्’ ॥
(य. स्मृ. ६. ९)

इति तदशक्तविषयम् । यत्तु गौतमेनोक्तम्-
‘निषिद्धमन्त्रप्रयोगे सहस्रानुवाकं जपेत्’ ।
(गौ. स्मृ. २२. ३३)

१ अत्र मूलपुस्तकोपलब्धभावात्-‘अब्रावकाश’-इत्यस्य शूद्र. पाठो न
निश्चेत्तु शक्यते । सर्वे व्याटर्शपुस्तकेषु न्यूनाधिक्येनाशुद्धा एव पाठा दृ-
श्यन्ते । नादपर्यस्तु-धीमे पञ्चतपाः वर्षासु वृष्टिसह हेमन्ते जलशयी
भवेदिति । चतुर्थं दिक्षु चतुरोऽग्नीन् सस्त्राप्य तन्मन्त्रे रिपन्ता पञ्चम
सूर्यनाप संहेत् इति पञ्चतपाः । जलशयनं च उदके आरुण्डमपस्नि-
ष्ठेत् इति संशयः ।

१ C F G and H read अन्तर्यं while J reads अन्तर्यं च for
परेषामन्येकर्म च २ B D and H read अहीना for अहीन ३ C and
F. तपोऽभ्रावकीश- and G तपोऽभ्रावकीश for तपोऽभ्रावकाश, while
I तपोऽभ्रावकीश तपोऽभ्रावकीशानुष्ठेयं for तपोऽभ्रावकाशमन्यताद्यनुष्ठेयं ४ G
and J substitute च for वा ५ text निषिद्धमन्त्रप्रयोगे शस्त्रमुवाक्येन and
except A all read to प्रयोगे.

इति तत् कामतोभ्यासविषयम् । यत्तु पैठीनसिनोक्तम्—
 'शूद्रेयाजकः सर्वद्रव्यपरित्यागात् पूतो भवति ।
 प्राणायामसहस्रेषु दशकृत्वोभ्यस्तेषु' ।

इति तदकामतोभ्यासविषयम् । असत्प्रतिग्रहे याज्ञव-
 ल्क्य आह—

'गोष्ठे वसन्ब्रह्मचारी मासमेकं पयोव्रतम् ।
 गायत्रीजाप्यनिरतः शुद्धयतेऽसत्प्रतिग्रहात्' ॥
 (या. स्मृ. ३. १९०)

इति । अत्र जपसङ्ख्या मनुना दर्शिता—
 'जपित्वा त्रीणि साविध्याः सहस्राणि समाहितः ।
 मासं गोष्ठे पयः पीत्वा मुच्यतेऽसत्प्रतिग्रहात्' ॥
 (म. स्मृ. ११. १९४)

इति । एतच्च दातृ-द्रव्ययोरुभयोःसत्त्वे वेदितव्यम् । अ-
 न्यतरस्यासत्त्वे तु पदत्रिंशन्मते दर्शितम्—

'पवित्रेष्ट्या विशुद्ध्यन्ति सर्वे धीराः प्रतिग्रहाः ।
 ऐन्दवेन मृगारेष्ट्या कयाचिन्मित्रविन्दया ॥
 देव्या लक्षजपेनैव शुद्ध्यन्तेऽसत्प्रतिग्रहात्' ।

इति । यत्तु वृद्धहारीतवचनम्—

१. C. F. G. and H read शुद्धस्थ याजकः for शुद्धयाजक. २. I. reads वसेत् for वसत्; while except A and the text all others पयोव्रत for पयोव्रत and except A. H. and the text जप्यनिरत for जाप्यनिरत. ३. H C. D. and F. omit उभयो. ४. I. reads विन्दवेन, but it seems incorrect. ५. I. substitutes शुद्धयते, J. शुद्धयतो for शुद्धयते and D. and D. शुद्धपरिग्रहात् for असत्प्रतिग्रहात् ६. G. reads बृहहारीत. for वृद्धहारीत.

‘राज्ञः प्रतिग्रहं कृत्वा मासमप्सु सदा वसेत् ।

पष्टे काले पयोभक्षः पूर्णं मासे प्रमुच्यते ॥

तर्पयित्वा द्विजान् कामैः सततं नियतव्रतः ।

(वृ. हा. स्मृ. ११.७१-७२)

इति तदापदि कुरुक्षेत्रोपरागादौ कृष्णाजिनादिप्रतिग्रह-
विषयम् । अल्पव्रत्यपरिग्रहे ‘हारीतः—

‘मणि-वासो-गवादीनां प्रतिग्रहे साविध्यष्टसहस्रं जपेत्’ ।

(हा. स्मृ. २१. ३)

इति । पदत्रिंशन्मतेऽपि—

‘भिक्षामात्रे गृहीते तु पुण्यं मन्त्रमुदीरयेत्’ ।

इति । चतुर्विंशतिमतेऽपि—

‘प्रतिपिण्डेषु सर्वेषु पष्टांशं परिकल्पयेत्’ ।

इति । दानार्थमिति शेषः । विकर्मणा जीवने तु चान्द्रा-
यणम् । तथा च भटादीन् विकर्मणा जीविनोऽनुक्रम्य यम
आह—

‘एतेषामेव सर्वेषां प्रत्यापत्तिस्तु मृग्यताम् ।

भैक्ष्यान्नमुपयुज्जानो द्विजश्चान्द्रायणं चरेत्’ ॥

(य. स्मृ. ६. १३)

इति । नारदोऽपि—

१ B. C. F. D. G. and H. do not insert अपि. २. G. reads पारिवर्त-
येत् for परिकल्पयेत्. ३ E adds तम् before दानार्थम्. ४. I. reads जीवि-
ताम् for जीविन. ५. H. reads एतेषां नैव सर्वेषां for एतेषामेव सर्वेषां and
मृग्यतां for मृग्यताम्; while I. reads प्रत्यापत्ति for प्रत्यापत्ति. ६ C. F.
G. and H. substitute भैक्ष्यान्न for भैक्ष्यान् and ७. उपयुज्जान. for उप-
युज्जान.

‘कर्मणा गार्हितेनैव यद्विन्नं समुपार्जितम् ।
 तस्य त्यागेन शुद्ध्यन्ति धर्मस्यान्वेपणेन वा ॥
 अप्सु प्रास्येत तद् द्रव्यमन्यायेन यदागतम् ।
 उपयुक्तानुशिष्टं च देयं वा ब्रह्मवादिने’ ॥
 (ना. स्मृ. १४. ७-८)

इति । क्षत्रियादिवधस्य प्रायश्चित्तं षष्ठाध्याये वर्णितम् ।
 गोवधस्य त्वष्टम-नवमाध्याययोस्तत् प्रपञ्चितम् ।

अविक्रीयविक्रयप्रायश्चित्तम् ।

अविक्रीयविक्रयस्य चतुर्विंशतिमते दर्शितम्—

सुराया विक्रयं कृत्वा चरेत् सौम्यचतुष्टयम्* ।
 लाक्षा-लवण-मांसानां चरेद्यान्त्रायणत्रयम् ॥
 मध्वाज्य-तैल-सोमानां चरेद्यान्त्राणद्वयम् ।
 पयः पायसापूपानां चरेद्यान्त्रायणव्रतम् ॥
 दध्याज्येक्षुरसानां च गुड-खण्डादिविक्रये ।
 सर्वेषां स्नेहपक्वानां पराकं तु समाचरेत् ॥

*सौमसम्बन्धित्वादस्य कृच्छ्रस्य सौम्य इत्यभिधानम् । स च चान्द्राय-
 णकृच्छ्रशब्देनान्यत्राभिहितः ।

१ H substitutes च for वा २ H reads प्रास्येच for प्रास्येत ३ G.
 omits च, while B. and D read ब्राह्मणाय च for ब्रह्मवादिने ४ B. and D.
 omit -वधस्य, while I reads क्षत्रियावधस्य for क्षत्रियादिवधस्य ५ All,
 except A. and I, read अष्टम नवमाध्याये for अष्टम-नवमाध्याययोः, while G.
 has mistaken and omits तु ६ I reads सौम्यं for सौम्य ७ G.
 substitutes मध्वाज्येक्षुरस and B दध्याज्येक्षुरस both for मध्वाज्येक्षुरसानां

सिंद्धान्नविक्रये विप्रः प्राजापत्यं समाचरेत् ।
 उपवासं तु तक्रस्य नक्तं काञ्जिकविक्रये ॥
 पूगीफलानि मञ्जिष्ठा द्राक्षा खर्जूरमेव च ।
 एतेषां विक्रये कृच्छ्रं पनसस्य दिनत्रयम् ।
 कदली नारिकेलं च नागरं बीजपूरकम् ।
 एतेषां पादकुच्छ्रः स्याज्जम्बीरादेस्तथैव च ॥
 कस्तूरिकादिगन्धानां विक्रये कृच्छ्रमाचरेत् ।
 कर्पूरादेस्तदर्थं स्याद्दिनं हिग्वादिविक्रये ॥
 तिलानां विक्रयं कृत्वा प्राजापत्यं समाचरेत् ।
 यज्ञार्थं कृपिजातांश्च दानलब्धांश्च विक्रयेत् ॥
 रक्त-पीतानि वस्त्राणि कृष्णाजिनमथापि वा ।
 एतेषां विक्रये कृच्छ्रं गर्गस्य वचनं यथा ॥
 गोविक्रयं द्विजः कुर्याद्वाभार्थं धनमोहितः ।
 प्राजापत्यं प्रकुर्वीत गजानामैन्दवं स्मृतम् ॥
 खरा-ऽश्वा-ऽजाविकानां च कैरभाणां च विक्रये ।

१ B and D read सिंद्धान्न- for सिंद्धान्न २ B. and D read कर्पूरादि-
 for कर्पूरादे ३. H. and I. read विक्रये for विक्रयेत् ४. H omits the
 following lines :—

रक्त-पीतानि वस्त्राणि कृष्णाजिनमथापि वा ।
 एतेषां विक्रये कृच्छ्रं गर्गस्य वचनं यथा ॥
 गोविक्रयं द्विजः कुर्याद् वाभार्थं धनमोहितः ।
 प्राजापत्यं प्रकुर्वीत गजानामैन्दवं स्मृतम् ॥
 खरा ऽश्वा ऽजाविकाना च कैरभाणा च विक्रये ।

५. C. and F substitute वस्त्राणि for वस्त्राणि, but it does not give any
 good sense here. ६ Except १. H. and I. all others read -मयेव च for
 -मयापि वा ७ I reads खराभाणा for खराभाणां

पराकं तत्र कुर्वीत नृणां द्विगुणमाचरेत्*॥
 नारीणां विक्रयं† कृत्वा चरेच्चान्द्रायणं व्रतम् ।
 द्विगुणं पुरुषाणां च व्रतमाहुर्मनीषिणः ॥
 चान्द्रायणं प्रकुर्वीत एकाहं वेदविक्रये ।
 अङ्गानां तु पराक स्यात् स्मृतीनां कृच्छ्रमाचरेत् ॥
 इतिहासपुराणानां चरेत् सान्तपनं द्विजः ।
 रहस्य-पञ्चरात्राणां कृच्छ्रं तत्र समाचरेत् ॥
 गाथानां नीतिशास्त्राणां प्राकृतानां तथैव च ।
 सर्वासामेव विद्यानां पादकृच्छ्रं समाचरेत्‡ ॥

इति । हारीतो अपि—

‘गुड-तिल-पुष्प-मूल-फल-पक्वान्नविक्रये सौम्या-
 यनम् । लाक्षा-लवण-मधु-मांस-तैल-क्षीर-
 दधि-तक्र-घृत-गन्ध-चर्म-वाससामन्यतमविक्रये

* नृणां तत्तज्जातीयपुष्पशूना विक्रये द्विगुणं पराकद्वयम् ।

† मनुष्यजातीयस्त्रीणां विक्रये चान्द्रायणम् । तज्जातीयपुरुषाणां
 विक्रये पूर्ववदेव चान्द्रायणद्वयम् ।

‡ अत्र अङ्गादीनां विक्रयो ज्ञ्यापनरूपेणैवेति भाति । नतु पुस्तकरूपेण ।
 तथा सति सर्वसामान्यमेव प्रायश्चित्तं वदेत् । किञ्च ‘सर्वासामेव विद्या-
 नाम्’ इति उपसहारात् विद्याविक्रय एवात्र विवक्षितः । न पुष्पकविक्रय
 इति सुधियो विदा कुर्वन्तु ।

१ All, except A and I others, read शुना for मृणा while G sub-
 stitutes द्विगुणमेव च for द्विगुणमाचरेत् २ II adds, इति after आचरेत्
 ३ II D and G read सोमयानम् C, and F. सोमयानम् F II and J.
 सामायनम् all for सौम्यायनम् ४ I omits क्षीर while II and D
 read क्षीर पुन गन्ध औद्र दधि-तक्र for दधि-तक्र घृत-गन्ध

चान्द्रायणम् । तयोर्णा-केश-केसर-भू-धेनु-वे-
 दैम-शास्त्र-विक्रये च । मत्स्य-मांस-स्त्राग्वस्थि-
 -शृङ्ग-नख-शेख-शुक्तिविक्रये तसकृच्छम् ।
 हिङ्गु-गुग्गुलु-हरिताल-मनःशिला-ञ्जन-गैरिक-
 क्षार-लवण-मणि-मुक्ता-प्रवाल-वैणव-मृन्मयेषु
 च । आराम-तटाकोदपान-पुष्करिणी-सुकृतवि-
 क्रये विपवणस्त्राय्यध-शायी चतुर्थकालाहारे
 दशसहस्रं जपेद्रायत्रीं संवत्सरेण पूतो भवति ।
 हीनमानोन्मापनसङ्कीर्णविक्रये च ।

(हा. स्मृ. ४. ४-१०)

इति । ईदृशेष्वेकविषयबहुत्रतेषु असकृत्पूर्वमुक्तया नीत्या
 यथायोगं व्यवस्था कल्पनीया ।

परिविष्ट्यादीनां चतुर्णां प्रायश्चित्तं चतुर्थाध्याये वर्णितम् ।
 'अथ ब्राह्मणां प्रायश्चित्तम् ।

ब्राह्म्यो नाम सावित्रीपतितः । तस्य प्रायश्चित्तं मनुराह-

'येषां दिज्ञानां सावित्री नानूच्येत यथाविधि ।

तांश्चारयित्वा त्रीन् कृच्छ्रान् यथाविध्युपनाययेत्' ॥

(म. स्मृ. ११. १९१)

१ Except A. and G. others read तयोर्णकेश केसरि-, while I. तयो-
 र्ण केसरि- both for तयोर्णा-केश केसर २ B, D H and J add अदम-
 after वेदम. ३. C P. H. G J and I. omit-स्त-., while B. and D.
 substitute नख- for the same ४ B and D. read-हिङ्गु- for -हिङ्गु-
 गुलु and G. हिङ्गुगुलु for the same B and D. मन शैलाञ्जन- for मन
 शिला-ञ्जन- and add शण- after लवण. ५ G omits च ६. B D. and
 G. read हीनमानोन्मानोन्मापनसङ्कीर्णविक्रये च I. हीनमानोन्मानसङ्कीर्ण-
 for हीनमानोन्मापनसङ्कीर्णविक्रये च. ७. I reads असकृत्पूर्वमुक्तानि याति तेषु for
 असकृत्पूर्वमुक्तया नीत्या, while except A and I. all others omit यथायोग
 and substitute कहनीया for कल्पनीया

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘पतितसावित्रीक उद्दालकव्रतं चरेत् । (७६) द्वौ
मासौ यावकेन वर्नयेत् मासं पयसार्धमा-
समामिक्षया अष्टरात्रं घृतेन पद्मात्रमयाचितं ह-
विष्यं भुञ्जीत त्रिरात्रमभक्षोऽष्टोरात्रमुपवसेत् ।
(७७) अश्वमेधावभृतं वा गच्छेत् । (७८)
ब्राह्म्यस्तोमेन वा यजेत’ । (७९)
(व. स्मृ. ११. ७६-७९)

इति । तत्र मानवमापद्विषयम् । उद्दालकव्रतं त्वनापद्विषयम् ।
यत्तु यमेनोक्तम्—

‘सावित्री पतिता यस्य दशवर्षाणि पञ्च च ।
सशिखं वपनं कृत्वा व्रतं कुर्यात् समाहितः ॥
एकविंशतिरात्रं च पित्रेऽपसृतिर्यावकम् ।
हविषा भोजयेच्चैव ब्राह्मणान् सप्तपञ्च* च ॥
ततो यावकगुह्यस्य तस्योपनयनं स्मृतम्’ ।
(य. स्मृ. ५. २७-२९)

इति तन् मनुसमानविषयम् । यस्य पित्रादयोऽप्यनुप-
नीताः तस्यापस्तम्भोक्तं द्रष्टव्यम्—

‘अयं यस्य पिता पितामह इत्यनुपेनी स्यातां ते
ब्रह्महंसस्तुताः । (३१) तेषामभ्यागमनं भोजनं

* यदि चकारो विकल्पार्थो भवेत्तर्हि सप्त पञ्च वेति स्यात् । अन्यथा
सप्तसन्निवृत्तपञ्चाशद्ब्राह्मणान् भोजयेदिति स्यात् ।

१. All, except A. and I, omit द्रष्टव्यम् २. Except A. and the text
all others omit अयं. ३. B. C. D. H F G. H and J. read पितामह
आनुपनीतो; while I. पितामह इत्यनुपनीतो for पिता पितामह इत्यनुपनीतो.
16

विवाहमिति च वर्जयेत् । (३३) तेषामिच्छतां प्राय-
श्चित्तम् । (३४) यथा प्रथमेशतिक्रमे ऋतुरेवं संवत्से-
रः । (३५) अयोपनयनम् । (३६) ततः संवत्सर-
मुदकोपस्पर्शनम् । (३७) प्रतिपूरुषं सद्व्याय संव-
त्सरान् यावन्तोऽनुपेताः स्युः । (१) सप्तभिः पावमा-
नीभिः 'यदन्ति यच्च दूरक' इत्येताभिर्यजुःपवित्रेण
सामपवित्रेणाद्विरसेनेति । (२) अथ वा व्याहृतिभि-
रेव । (३) अथाध्याप्यः । (४) जपं यस्य प्रपिता-
महादेर्नानुस्मर्यत उपनयनं ते इमंशानसस्तुताः ।
(५) तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्ज-
येत् । (६) तेषामिच्छतां प्रायश्चित्तम् । (७) द्वादश-

१ Except A 1, and the text all others omit the following —

ब्रह्मप्ररोहः । तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्ज-
येत् । (३३) तेषामिच्छतां प्रायश्चित्तम् । (३४) यथा प्रथमेशति-
क्रमे ऋतुरेवं संवत्सरः । (३५) अयोपनयनम् । (३६) ततः
संवत्सरमुदकोपस्पर्शनम् । (३७) प्रतिपूरुषं सद्व्याय संवत्सरा-
न्यावन्तोऽनुपेता स्युः । (१) सप्तभिः पावमानीभिः 'यदन्ति
यच्च दूरक' इत्येताभिर्यजुःपवित्रेण सामपवित्रेणाद्विरसेनेति ।
(२) अथवा व्याहृतिभिरेव । (३) अथाध्याप्यः । (४) अथ यस्य
प्रपितामहादेर्नानुस्मर्यत उपनयनं ते इमंशानसस्तुताः । (५)
तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्जयेत् । (६) तेषा-
मिच्छतां प्रायश्चित्तम् । (७) द्वादशवर्षाणि चैविद्यकः ब्रह्मचर्यं
पर्येषोपनयनं ततः उदकोपस्पर्शनं । शतमान्यतरेति । (८).

and read for the above Sūtras —

तस्य वसतः चैविद्यकः ब्रह्मचर्यं वरु-
प्रपितामहादेर्नानुस्मर्यत उपनयनं तस्य
द्वादशवर्षाणि चैविद्यकं ब्रह्मचर्यम्

while 1. reads ब्रह्मप्ररोहः. २ I does not insert च ३. The text
does not separate this Sūtra and 1 omits संवत्सरं ४ The text substitutes
अथ वा for अथ वा ५ I. omits अथ ६ The text reads प्रपितामहादि for
-प्रपितामहादि ७ I does not insert च

वर्षाणि त्रैविद्यकं ब्रह्मचर्यं चरेदथोपनयनं तत
उदकोपस्पर्शनम् । पौर्वमान्यादिभिः' ।

(आ. ध. सू. १. १. १. ३२-३७. २. १-८)

इति ।

भृतकाध्ययनाध्यापनप्रायश्चित्तम् ।

भृतकाध्ययनाध्यापनयोर्हारीत आह—

‘भृतकाध्यापनं कुर्वन् भृतकाध्यापितश्च यः ।

अनुयोगप्रदानेन त्रीन् पक्षास्तु पयः पिबेत्’ ॥

इति । हुमादिहिंसायां मनुराह—

‘कलदानां तु वृक्षाणां छेदने जप्यमृक्शतम् ।

गुल्म-वल्ली-लतानां च पुष्पितानां च वीरुधाम् ॥

कृष्टजानामौषधीनां जातानां च स्वयं वने ।

वृथाश्लम्भेऽनुगच्छेद्रां दिनमेकं पयोव्रतम्’ ॥

(म. स्मृ. ११. १४२-१४४)

इति । एतच्च यज्ञार्थवृक्षच्छेदनादिभ्यतिरिक्तविषयम् । अतः

एव याज्ञवल्क्योऽपि वृथेति विशिनष्टि—

‘वृक्ष-गुल्म-लता-वीरुच्छेदने जप्यमृक्शतम् ।

स्यादोषधिवृथाच्छेदी क्षीराशी गोऽनुगो दिनम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २७६)

१. I. omits पादमान्यादिभिः and separates one Sutra into three.
२. Except A. and J. all others read कृक्श for कुर्वन् ३. G. reads
पिबन् for पिबेत्. ४. II and the text read पयोव्रतम्. ५. G. reads
याज्ञवल्क्येनोक्तम्, while all others except I. वृथाच्छेदीति for वृथेति
६. The text reads -छेदी for -छेदी ७. C. F. read दिनम् for दिनम्.

इति । यत्तु हारीतेनोक्तम्—

‘स्थावर-सरीसृपादीनां वधे यस्येदं प्राणमित्ये-
तयाऽज्यं हेत्वा तिलपात्रं ब्राह्मणाय दद्यात्’ ।
(हा. स्मृ. २१. ४५)

इति तदभ्यर्थादिपुण्यस्थावरविषयम् । महाफलप्रदस्य
पनस-नारीकेलादिवृक्षजानस्य छेदनावृत्तौ शङ्ख आह—
‘संवत्सरव्रतं कुर्याच्छ्रित्वा वृक्षं फलप्रदम्’ ।
(शं स्मृ. १७. ४९)

इति । दृष्टार्थत्वे न दोषः* ।

‘फल-पुष्पोपगान् पादपोत्रं हिंस्यात् ।
कर्पणकार्यार्थमुपहन्यात्’ ।

इति स्मरणार्थः ।

अथ नास्तिव्रप्रापश्चित्तम् ।

नास्तिस्य तु वाचिकं चैतदुपपातकम् । यथा ऽऽहुः
पौराणिका —

‘नास्तिका. त्रिविधा. प्रोक्ता धर्मज्ञैस्त्वदर्गाभिः ।
क्रियादुष्टो मनोदुष्टो वाग्दुष्टश्च तथैव च ॥

* अपवादोऽयम् । यद्यपि फलदवृक्षच्छेदने दोषः पूर्वमुक्तः तथापि
छेदने यदि दृष्टार्थत्वं दृष्टप्रयोजनत्वं स्यात् तदा न दोषः, तत्र प्रमाण-
माह । फल-पुष्पोपगानिति ।

१. G. reads अद्वयम् for इत्या २ The text reads विपलपात्रम् for
पात्रं फलप्रदम् ॥ II. reads पात्रान्कर्पणकार्यार्थमुपहन्यात् for वाक्पात्र
हिंस्यात् कर्पणकार्यार्थमुपहन्यात् । ३ All others, except I., omit स्मर-
णम् ५ I. reads क्षणनिर्णय for वाचिक

उपपातकस्तु क्रियादुष्टो वाग्दुष्टः पातकः स्मृतः ।

अभ्यासात् क्रियादुष्टो महापातक इष्यते' ॥

इति । तत्रोपपातकनास्तिक्ये वसिष्ठ आह—

‘नास्तिकः कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा

विरमेन्नास्तिक्यात्’ ।

(व. स्मृ. २१. २१)

इति । यत्तु शङ्केनोक्तम्—

‘नास्तिको नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः कृद्व्य-

वहारी मिथ्याभिज्ञमीर्येते पञ्च, संवत्सरं

ब्राह्मणगृहे भिक्षं चरेयुः’ ।

इति तदेतत् महापातकनास्तिक्यविषयम् ।

व्रतलोपप्रापश्चित्तम् ।

व्रतलोपिनोऽवकीर्णव्रतं याज्ञवल्क्य आह—

‘अवकीर्णी भवेद्वर्षा व्रतचारी तु योषितम् ।

गर्दभं पशुमालभ्य नैर्ऋतं स विगुह्यति’ ॥

(या. स्मृ. ३. २८०)

इति । मनुष्ये—

‘अवकीर्णी तु काणेन गर्दभेन चतुष्पथे ।

स्थालीपाकविधानेन यजेत निर्ऋतिं निशि ॥ (११८)

१ A. reads उपपातकी मुवाग्दुष्टो मर्नोपुनाऽमुपातकी for उपपातकस्तु क्रियादुष्टो वाग्दुष्टः पातकः स्मृतः and G. reads उपपातमर्नोपुना वाग्दुष्टः पातकः स्मृतः for the same. २ H and D read मदनानामर्नो मास्मिकयद्विषयम् and (F F. G H and J मदनानामर्नो मास्मिकयद्विषयम्, the latter seems to be incorrect and the first does not give proper sense ३ H and D read ऽवकीर्णो व्रतः, C F. J. ऽवकीर्णं व्रतं and G and H. ऽवकीर्णं व्रतं all for ऽवकीर्णव्रतं ४ H. reads वृषा for वर्षा ५ The text reads पाकयतिविधानेन for स्थालीपाकविधानेन

हुत्वार्मि विधिवद्दोमेमन्ततश्च सम्मेत्यृचैः* ।

वातेन्द्र-गुरु-बह्वीनां जुहुयात् सर्पिषाऽऽहुतीः ॥ (११९)

एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते वसित्वा गर्दभाजिनम् ।

समागारान् चरेद्द्वैद्वयं स्वकर्णं परिकीर्तयन् ॥ (१२२)

तेभ्यो लब्धेन भैक्षेण वर्तयन्नेककालिकम् ।

उपस्पृशंस्त्रिपवर्णमग्रेण स त्रिशुद्धयति* ॥

(म. स्मृ. ११. ११८-१२३)

इति । वसिष्ठोऽपि—

‘ब्रह्मचारी चेत् स्त्रियमुपेयादरण्ये चतुष्पथे

लौकिकेऽप्यौ रक्षोदैवतं गर्दभं पशुमालभते ।

(१) नैर्ऋतं वा चरुं निर्वपेत् । (२)

* काणः* इत्यपे विशेषोऽत्र दृष्टव्यः । नैर्ऋतदैवतैर्मन्त्रैः प्रधान देवतायै वपादिहोमान् हुत्वा तदग्ने—

‘समा सिञ्चन्तु मरुतः समिद्रः समूहस्पतिः ।

तश्चापमग्निः सिञ्चतु प्रजया च धनेन च’ ॥

इत्येतेन मन्त्रेण मार्गतेन्द्र-बृहस्पत्यपीना घृतेनाहुतीर्जुहुयात् । केषु-
चित्पुस्तकेषु समातिचतीति पाठः । केषुचित्च शमित्युचेति पाठः । तत्र
शमभिरभिरिति ऋक् याज्ञा स्यात् । वस्तुतस्तु इदमप्रामाणिकमिति
प्रतिभाति । विज्ञानेश्वरस्तु—

‘समायमद्भि सिञ्चन्ता पशसा ब्रह्मवर्चसेन’

इति पठन्ति तदापि चिन्त्यम् ।

१ All others, except A. I. and the text, read होमान् for होम.
२ B. C. D. E. F. and I. read शभिः कृत्वा, E. G. H. and J. शमिरकृत्वा
both for शभिः कृत्वा ३ C. D. E. F. G. and J. read वायु- for वान-
४ G. reads सशमारे for सशमारात्. ५. The text adds तु after विपश्यन्.
६. The text reads आनयेत् for आनयेत्.

तेस्य जुहुयात्-कामाय स्वाहा, कामकामाय
स्वाहा, निर्ऋतये स्वाहा । रक्षो देवताभ्यः
स्वाहा ' । (३)

(व. स्मृ. २३. १-३)

इति । तत्र श्रोत्रियस्य पशुरश्रोत्रियस्य चरुरिति द्रष्टव्यम् ।
शङ्खस्तु* वर्णभेदेन व्रताविशेषमाह-

‘ गुप्तायां वैश्यायामवकीर्णः संवत्सरं
त्रिपवणमनुतिष्ठेत् क्षत्रियायां द्वे वर्षे ।
ब्राह्मण्यां त्रीणि वर्षाणि*’ ।

इति । यदप्यङ्गिरसोक्तम्-

‘ अवकीर्णिनिमित्तं तु ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ।

चीरवासास्तु पण्मासान् तथा मुच्येन किल्बिषात्’ ॥

इति तदीपद्वयभिधार्णिीविषयम् । अत्यन्तव्यभिचारिणीषु
पुनः शङ्ख आह-

* या स्त्री वैवाहिके पत्यौ मृते जीवति ॥ तमुनाम्य मन्त्रापिता वान्य-
मेकमेवाश्रयेत् । ननु कुलटा भवेत् सा गुप्तेत्यभिधीयते । तादृशवेद्य-
जानीपस्त्रियामवकीर्णः क्षत्रियाब्राह्मण्योभावकीर्णः उक्तं प्रापश्चित्तमाचरे-
दित्यग्नयः ।

१ All, except I and the text, add तत्र before मय २ H, D, G, and J, omit कामकामाय स्वाहा, while except A, B, D, and the text omit निर्ऋतये स्वाहा and B, D and the text read निर्ऋतये for निर्ऋतये ३ H, C, and D, F, omit पशु श्रोत्रियस्य The Vyāṇeswara quotes following Sūtras under the name of Śaṅkha Likhita and it may be possible. ४ I reads अवकीर्णः for अवकीर्णः. ५ Except A, C, F, G, I, all others read पण्मासान् ६ B, H, and G read मयम for मदीयम् ७ I, and D, read अत्यन्तव्यभिचारिणीषु and C, F, G, H, and J, अत्यन्तव्यभिचारिणीषु all for अत्यन्तव्यभिचारिणीषु

‘स्वैरिण्या ब्राह्मण्यामवकीर्णं पङ्कान्मुपो-
पितो गा दद्यात् । क्षत्रियायामुपोपित-
स्त्रिरात्र घृतपात्र दद्यात् । वैश्याया चतुर्थ-
कालाहारो ब्राह्मणान् भोजयित्वा यवस-
भार च गोभ्यो दद्यात् । वृषल्यामवकीर्णं
सचैलस्नात उदकुम्भ ब्राह्मणाय दद्यात् ।
गोप्त्रवकीर्णं प्राजापत्य चरेत् । रण्डाया-
मेवकीर्णं पलालभार सौसमाघ च दद्यात् ।

इति । अत्र च

‘ब्राह्मणस्या र्षे क्षत्रियं ’

इति न्यायो नास्ति किन्तु समानमेव त्रयाणां वर्णानाम् ।
तदाह शाण्डिल्य —

‘अवकीर्णी द्विजो राजा वैश्यश्चापि खरेण तु ।

इष्ट्वा भैक्षादिनो नित्यं शुद्ध्यन्त्यद्वात् समाहिता ’ ॥

इति । अभ्यासे कण्व आह—

‘प्रथमे दिवसे गत्रात्रकीर्णी गर्दभेन तु ।

यजेदेव यथाभ्यासमर्धेनैकेन शुद्ध्यति ’ ॥

१ Except A and I. all others omit घृतपात्र दद्यात् २ B and D omit च ३ We follow here A and I while all others read पण्डाया for रण्डाया and H सपलालभारं for पलालभारं V] incensura also reads पण्डाया ४ I reads शयिष्यत्य for शयिष्ये ५ G substitutes तथा for तत्र ६ G reads अवकीर्णा for अवकीर्णी ७ We are unable to find out the proper reading of His quotation B C D F F G H and J read प्रथमे दिवसे सत्रात्रकीर्णी गर्दभेन तु यजेत् । एव यथाभ्यासासमर्धेनैकेन शुद्ध्यति ॥ while G omits तु and I reads अथयम दिवसे सत्रात्रकीर्णी गर्दभेन यजेत् । वा य शशुद्धनः अभ्यासमर्धेनैकेन शुद्ध्यति ॥

इति । तत्र विशेषमाह गौतमः—

‘तस्याजिनमूर्ध्ववालं परिधाय लोहितपात्रैः

सप्त गृहान् भिक्षं चरेत् कर्माचक्षाणः’ ।

(गौ. स्मृ. २४. १६)

इति । अवकीर्णलक्षणमाह जानूकर्ण्यः—

‘स्कन्दितं प्रतिना रेतो यैन स्याद्ब्रह्मचारिणा ।

कामतोऽकामतः प्राहुरवकीर्णीति तं बुधाः’ ॥

इति । धेति-वनस्थयोस्त्वधिकं व्रतमाह शाण्डिल्यः—

‘वानप्रस्थो यतिश्चैव स्कन्दने सनि काशतः ।

पराकत्रयसंयुक्तमवकीर्णव्रतं चरेत्’ ॥

इति । यतैः पुनर्गार्हस्थ्यस्वीकारे संवर्त आह—

‘संन्यस्य दुर्मतिः कश्चित् प्रत्यापत्तिं व्रजेद्यदि ।

स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यवन्तरम्’ ॥

(सं. स्मृ. १९९)

१ G I and J read लोहितपात्र for लोहितपात्र. २ () D F. G. and H substitute स्कन्दित for स्कन्दित while I स्कन्दितप्रतिना for स्कन्दित प्रतिना. ३ C and F omit यति- ४ Except A and J, all others substitute स्कन्दने for स्कन्दने ५ B and D omit the following —

‘संन्यस्य दुर्मतिः कश्चित् प्रत्यापत्तिं व्रजेद्यदि ।

स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यवन्तरम्’ ॥

इति । वृत्तपराशरोऽपि—

‘य प्रत्यवन्तितो विन प्रव्रज्याना विनिर्गन्त ।

अनाश्रान्निवृत्तश्च गार्हस्थ्यं च चिकीर्षति ॥

चरेत् षण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहित ।

चरेत् वीणि च कृच्छ्राणि वीणि चा-द्रायणानि च ॥

६. H. reads प्रत्यापत्त्य for प्रत्यापत्ति and the text reads —

— — — — — अप्रत्यार्थं विन व्रजेत् ।

स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यवन्तरम्’ ॥

while I reads प्रत्यव व्रतम् for प्रत्यवन्तरम्

इति । वैद्वपराशरोऽपि—

‘यः प्रत्यत्रसितो विप्रः प्रवज्यातो विनिर्गतः ।
अनाग्रकनिवृत्तश्च गार्हस्थ्यं च विकीर्षति ॥
चरेत् पाण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहितः ।
चरेत्रीणि च कृच्छ्राणि त्रीणि चान्द्रायणानि च ॥
ज्ञानकर्मादिभिः सर्वैः संस्कृतः शुद्धिमाप्नुयात्’ ।

इति । तत्र ब्राह्मणस्य पाण्मासिककृच्छ्रः । क्षत्रियस्य चान्द्रायणत्रयम् । वैश्यस्य कृच्छ्रत्रयमिति व्यवस्था । अत्र पाण्मासिकादित्रयत्रय ब्राह्मणस्यैव सकृदभ्यासाद्यपेक्षया व्यवस्थापनीयमित्यन्ये । व्रतान्तरलोपेऽप्यश्वकीर्णव्रतमतिदिशति मनुः—

‘अकृत्वा भैक्षचरणमसमिद्वयं च पावकम् ।

अनातुरः सप्तरात्रमवकीर्णव्रतं चरेत्’ ॥

(म. स्मृ. २. १८७)

* विज्ञानेश्वरस्मृ—‘ब्राह्मणस्यैव शक्ति-सकृदभ्यासाद्यपेक्षया व्यवस्थितं पाण्मासिकं द्रष्टव्यम्— इत्याह ।

१ C and F read त्वराशरोऽपि The Viṣṇuśāra quotes this following line under the name of Parāśara (vide 3280 Com) not Vṛādh Parāśara, but these lines do not occur in the text of Parāśara २ Viṣṇuśāra substitutes चेत् for च Except I, all others omit this line —

चरेत्पाण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहितः ।

but the author by means of this line ३ A reads स चेत् यीणि कृच्छ्राणि for चरेत्रीणि च कृच्छ्राणि ४ All others, except A and I, read व्यवस्थापनीयम् and omit इत्यन्य-

इति । यत्तु याज्ञवल्क्य आह—

‘भैक्षान्निकार्ये त्यक्त्वा तु’ मन्त्रावमनानुर ।

कामावकीर्ण इत्याभ्यां जुहुयादाहुतिद्वयम् ॥

उपस्थानं ततः कुर्यात् सम्मासिञ्चत्वेन तु’ ।

(या. स्मृ. ३. २८१-२८२)

इति ! होममन्त्रो तु—

‘कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि काम-

कामाय स्वाहा । कामावपन्नोऽस्म्यवपन्नो-

ऽस्मि कामकामाय स्वाहेति ’ ।

(गौ. स्मृ. २५. ९-१०)

इति ! एतच्च गुरुशुश्रूषादिकार्यव्यपनयाङ्करणे द्रष्टव्यम् ॥

सुतादिविक्रयप्रायश्चित्तम् ।

सुतादिविक्रये उपपातकसाधारणोक्त प्रायश्चित्तं ध्येयम् ।

यत्तु शङ्खेनोक्तम्—

‘देव-गृह-प्रतिश्रयोद्याना-ऽऽराम-सभा-प्रपा-तटाक-

पुण्य-सेतु-सुतविक्रय कृत्वा तप्तकृच्छ्रं चरेत्’ ।

*‘अनानुर.’ व्याधिरहितो ब्रह्मचारी । ‘सम्मासिञ्चतु’ इति मन्त्र ।

१ B II G and J read समर्पिष्वे त्वनन तु for सम्मासिञ्चत्वेन तु while I is quite mistaken here २ II reads कामकीर्णोऽस्मि कामकामाय स्वाहा for कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि कामकामाय स्वाहा ३ I and the text read कामाभिदुग्धाऽस्म्यभिदुग्धाऽस्मि but neither our mantric scripts nor Vijnaneshvara follow this reading

इति यच्च वृद्धपराशरेणोक्तम्—

‘विक्रीय कन्यकां गां च कृच्छ्रं सान्त्वयनं चरेत्’ ।

इति तदापद्यकामतो द्रष्टव्यम् । यत्तु चतुर्विंशतिमते-
भिहितम्—

‘नारीणां विक्रयं कृत्वा चरन्त्यायणव्रतम् ।

द्विगुणं पुरुषस्यैव व्रतमाहुर्मनीषिणः’ ॥

इति तैत्तिरीय कामतो द्रष्टव्यम् । यत्तु पैटीनसिराह—

‘आराम-तटाकोदपान-पुष्करिणी-सुकृत-सेन-

विक्रये त्रिपणणस्नाय्यध-गायी ब्रह्मचारी

चतुर्थकालाहारः संवत्सरेण पूतो भवति’ ।

इति तदभ्यासविषयम् ॥

कन्यादूषणप्रायश्चित्तम् ।

कन्यादूषणे उपपातकसाधारणप्रायश्चित्तं विज्ञेयम् । यत्तु
शङ्ख आह—

‘कन्यादूषी मोमविक्रयी च कृच्छ्राद्धं चरयाताम्’ ।

१ B and D, omit the following —

----- कृच्छ्रं सान्त्वयनं चरेत् ।

इति तदापद्यकामतो द्रष्टव्यम् । यत्तु चतुर्विंशतिमतेभिहितम्—

‘नारीणां विक्रयं कृत्वा चरेत्यायणव्रतम् ।

द्विगुणं पुरुषस्यैव व्रतमाहुर्मनीषिणः’ ॥

and II omits the following —

यत्तु चतुर्विंशतिमतेभिहितम्—

‘नारीणां विक्रयं कृत्वा चरेत्यायणव्रतम् ।

द्विगुणं पुरुषस्यैव व्रतमाहुर्मनीषिणः ॥

इति तदभ्यासविषयम् ॥

२ f, G I and J omit नम before तद्वत् ३ G I do not insert
मम ४ B D and G read कृच्छ्राद्धं ५ G I read

इति यच्च हारीतः—

‘केन्यादूपी सोमविक्रयी वृपलीपतिः कौमार-
दारत्यागी सुरा-मद्यपः शूद्रयाजको गुरोः
प्रतिहन्ता नास्तिको नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः
कूटव्यवहारी ब्रह्मघ्नो मित्रघ्नो मिथ्याजभिर्शंसी
पतितसंध्यवहारी मित्रधुक् शरणागतघाती
प्रतिरूपकवृत्तिरित्येते पञ्चतपोऽभावकाशजल-
शयनाद्यनुतिष्ठेयुर्ग्रीष्म-वर्षा-हेमन्तेषु । मासं
गोमूत्रयावकमश्रीयुः’ ।

(हा. स्मृ. २. ४-५)

इति तत् प्रातिलौम्येन कन्यादूपणे द्रष्टव्यम् ॥

अथ द्यूतादिव्यसनप्रायश्चित्तम् ।

द्यूतादिव्यसनेष्वन्युपपातकसाधारणोक्त प्रायश्चित्तं योज्य
म् । यत्तु वीधायनः संवत्सरव्रतमाह—

‘अथाशुचिकराणि । (१५) द्यूतमभिचारो
ऽनाहिताग्नेरुच्छ्वृत्तिता समावृत्तस्य भैक्ष-
चर्या तस्य चैव गुरुकुले वास ऊर्ध्वं चतुर्भ्यो

१ B D and H. read कन्याविक्रयी and G reads कन्याविक्रयी
for कन्यादूपी २ J does not insert नास्तिको ३ Except I, all other.
read ब्राह्मण मित्रघ्नो for ब्रह्मघ्नो मित्रघ्नो, C and F. add प्रायश्चित्तं विज्ञेयम् ।
यत्तु शङ्खभाट्ट कन्यादूपी सोमविक्रयी प्रतिरूपकवृत्ति &c, after शरणा
४ All others, except A B H. and I read प्रतिरूपकवृत्ति for प्रति-
रूपकवृत्ति ५ I reads पञ्चतपोऽजल शयनाद्यनुतिष्ठेयु for पञ्चतपो-
भावकाशजलशयनाद्यनुतिष्ठेयु ६ B and D read वदय, C I आनश्य
च G यदय च, H E and I आनाद्य च and J. वस्स च all for तस्य चैव

मासेभ्यो येश्च तमध्यापयति । नक्षत्रनिर्देशने
 चेति । तेषां तु निर्वेशः (१६) द्वादश मासान्
 द्वादशार्धमासान् द्वादश द्वादशाहान् द्वादश-
 पडहान् द्वादश ज्यहान् द्वादशाहं पडहं ज्यह-
 मेकाहमिति अंशुविकरनिर्वेशः । (१७)

(चौ स्तु २. १. २. १६-१७)

इति तदध्यासविषयम् । यदप्याह प्रचेता -

अनृतवाक् तत्करो राजभृत्यो वृक्षारोपकवृत्ति-
 र्गर्दोऽग्निदध् रय-गजारोहणवृत्ति रङ्गोपजीवी
 कूटपणिक शूद्रोपाध्यायो वृषलीपतिर्भाण्डिको
 नक्षत्रोपजीवी श्वेवृत्तिर्ब्रह्मजीवी चिकिस्सको
 देवलक पुरोहितः कितवो मय्यप कूटकारको-
 ऽपत्यविक्रयी मनुष्य-पशुविक्रेता चेति^१ । वानु-
 हरेत् समेत्य न्यायतो ब्राह्मणो व्यवस्थया सर्व-
 द्वैध्यस्यागे चतुर्वकालाहारा सवत्सरं विपवण-

१ I reada यथारूपमापन and the text तस्य व्याप्यापन for यश्च तमध्यापयति while G adds अग्नि for अध्यापयति २ The text reads नक्षत्रनिर्देशः for तमध्यासनिर्वेशः ३ We follow here A and the text, while all others omit तेषां तु निर्वेशः ४ G omits द्वादशार्धमासान् द्वादश ५ G reads पड द्वादश-ज्यहान् for द्वादश पडहान् द्वादश ज्यहान् ६ Except A and the text, all others omit द्वादशाहं पडहं ७ The text reads यथाकर्मोभ्यासः for अंगविकरनिर्वेशः ८ D omits अग्नि ९ B D and G omit गजारोहणवृत्ति while except A, all others read श्वगणिक १० B D and E omit श्वेवृत्तिर्ब्रह्मजीवी ११ G substitutes वा for च. १२ C E and G read सर्वस्थाने for सर्वत्रव्यप्यागे

मुपस्पृशेयुः । नस्यान्ते देव-पितृतर्पणं गेवाद्विकं
चेत्येवं व्यवहार्याः ।*

इति तदभ्यासविषयम् ॥

अनाश्रमवासे प्रायश्चित्तम् ।

अनाश्रमवासे हारीतेन प्रायश्चित्तमुक्तम्—

‘अनाश्रमी संवत्सरं प्राजापत्यं कृच्छ्रं चरित्वा-
ऽऽश्रममुपेयात् । द्वितीयेऽतिकृच्छ्रं तृतीये कृच्छ्रा-
तिकृच्छ्रमत ऊर्ध्वं चान्द्रायणम्’ ॥

इति ।

शूद्रसेवाप्रायश्चित्तम् ।

शूद्रसेवायां बौधायन आह—

‘भेमुद्रसंयानम् (१) ब्राह्मणन्यासापहरणम् (२)
सर्वापण्यैर्व्यवहरणम् । (५) भूम्यनृतम् । (४)
शूद्रसेवनं च । (६) शूद्राभिजननम् । (७)
तदपत्यत्वं च । (८) तेषां च निर्वेशः । (९)

* सर्वा अपीमावृत्तयो गह्वा ब्राह्मणादिवैवर्णिकानामेव । अत एव
प्रायश्चित्तमपि तेषामेव । न तु येषां पारम्पर्यक्रमेणागता वृक्षारोपणाद्या
वृत्तयः । तत्र अनृतवाक् तस्करः गरदोजमिदश्च सर्ववर्णसाधारणाः ।
ब्रह्ममीध्यादयो द्विजा एव ।

१ G. reads चाद्विक for गेवाद्विक. २ H reads अतिकृच्छ्रातिकृच्छ्र
for कृच्छ्रातिकृच्छ्र. ३. B. and D. read समुद्रयानम्, C and F. अद्र
दयानम् and L. G. H. and J. read समुद्रयानम् all for समुद्रसंयानम्, while
I reads समुद्रयाने । ब्राह्मणन्यासापहरणे । सर्वापण्यैर्व्यवहरणम् । भूम्यनृते ।
४. The text reads ब्राह्मणस्वन्यासापहरणम् ५. The text interchanges
these two Sūtras ६ Except A and I, all others read शूद्रसेवाया च ।
शूद्रायामभिजायते तदपत्यं च भवति for शूद्रसेवनम् । शूद्राभिजननम् । तदपत्यत्वं
च । while G omits च after सेवाया ७ The text reads वृक्षारोपणमन-
मरुत्वा for नेषाच निर्वेश .

चेतुर्यकाले मितभोजिनः स्युरपोऽभ्युपेयुः स-
वनानुकल्पम् । स्थानासनाभ्यां विहरन्त
एते त्रिभिर्वपैस्तदपहन्ति पापम् । (१०)

(त्रौ. स्मृ. २. १. २. २-१०)

इति तद् बहुकालाभ्यामविषयम् ॥

जातिभ्रंशकरापापप्रायश्चित्तम् ।

उपपानकानन्तरं जातिभ्रंशकराणि विष्णुनाऽनुक्रान्तानि ।

‘ब्राह्मणस्य रुजःकरणम् । (१) अत्रैर्यमद्ययो-
प्रतिः । (२) ज्यैष्ठ्यं पशुपु मेथुनाचरणं पुंसि
च । (३) इति जातिभ्रंशकराणि’ ।

इति । तेषु साधारणं प्रायश्चित्तं मनु-विष्णु आहृतुः—

‘जातिभ्रंशकरं कर्म कृत्वान्यतममिच्छया ।
चरेमान्तपनं कृच्छ्रं प्राजापत्यमनिच्छया’ ॥

(म. स्मृ. ११. १२४; वि. स्मृ. ३८. ७)

इति । तत्र ब्राह्मणस्य रुजःकरणे प्रायश्चित्तमेकादशाध्या-

१ I. reads चतुर्यकाले मितभोजिनः and the text चतुर्यकालमितिभोजिनः both for चतुर्यकाले मितभोजिनः. २ E. reads सवनानुकल्पम्, B. and D. सवनानुकल्पम् for सवनानुकल्पम्. ३ B C D E F. G. H. and J read सपहरन्ति and the text सपहरन्ति for सपहरन्ति. ४ C E F. G. H. and J. read भयम् for अप्रयम्, while G. omits the following portion:—

—प्रति. ज्यैष्ठ्यं पशुपु मेथुनाचरणं पुंसि च । इति जातिभ्रंशकराणि’ ।

इति । तेषु साधारणं प्रायश्चित्तं मनु-विष्णु आहृतुः—

‘जातिभ्रंशकरं कर्म कृत्वान्यतममिच्छया ।

चरेमान्तपनं कृच्छ्रं प्राजापत्यमनिच्छया ॥

इति । तत्र ब्राह्मणस्य रुजःकरणम्.

५ I reads ज्यैष्ठ्यं for ज्यैष्ठ्यं, but it seems quite wrong. ६ Except the text, all others omit पुंसि. ७ The Vishnū reads पुंसि for पुंसि. ८ J reads भयम् for तत्र.

ये (५२-५३ श्लोकाभ्याम्) अभिहितम् । पशु-
मैधुने तु दशमाध्याये (१३ श्लोके) अभिहितम् ॥

सङ्करीकरणपापप्रायश्चित्तम् ।

जातिभ्रंशकरानन्तरं सङ्करीकरणान्यनुक्रान्तवान् विष्णुः-

‘ग्राम्यारण्यानां पशूनां हिंसा सङ्करीकरणम्’ ।

(वि. स्मृ. ३९. १)

इति । तत्र साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह-

‘सङ्करीकरणं कृत्वा मासमश्नोत यावकम् ।

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा प्रायश्चित्तं तु कारयेत्’ ॥

(वि. स्मृ. ३९. २)

इति । प्रतिपदं तु पष्ठाध्याये (२-१५ श्लोकैः) अभिहितम् ।

अपात्रीकरणपापप्रायश्चित्तम् ।

‘सङ्करीकरणानन्तरमपात्रीकरणमनुक्रान्तवान् विष्णुः-

‘निन्दितेभ्यो धनादानं वाणिज्यं कुसीदजीवनर्म-

सत्यभाषणं शूद्रसेवनमित्यपात्रीकरणम्’ ।

(वि. स्मृ. ४०. १)

इति । तस्य च साधारणं प्रायश्चित्तं मनुराह-

‘अपात्रीकरणं कृत्वा तप्तकृच्छ्रेण शुद्ध्यति ।

शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धिर्महासान्तपनेन वा’ ॥

(वि. स्मृ. ४०. २)

१. I. omits तु २ All others, except A. G. I. and the text, read संकीर्णकरणम् for सङ्करीकरणम् ३. Here also, except A. G. I. and the text, all read संकीर्णकरणम् for सङ्करीकरणम् ४. I. reads कृदिमयेन for कुसीदजीवनम् ५. The following quoted verse does not appear in the Manu, but appears in the Vishnu. ६. The Vishnu reads भूयं for शुद्धि..

इति ॥

मलिनीकरणपापप्रायश्चित्तम् ।

अपात्रीकरणानन्तरं मलिनीकरणमनुक्रान्तवान् विष्णुः—

‘पक्षिणां जलचराणां जलजानां च घातनम् । (१)

कृमि-कीटानां च । (२) मद्यानुगतभोजनम् । (३)

इति मत्तावहानि’ । (४)

(वि. स्मृ. ४१. १-४)

इति । तत्र साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह—

‘मलिनीकरणोयेषु तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् ।

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमय वा प्रायश्चित्तं विशोधनम्’ ॥

(वि. स्मृ. ४१. ९)

इति ॥

प्रायश्चित्तविशेषः ।

अथ प्रकीर्णरूपप्रायश्चित्तविशेषोऽभिधीयते । तत्र

शरणागतस्याग्रे मनुराह—

‘शरणागतं परित्यज्य वेद विप्राप्य च द्विजः ।

संवत्सरं यत्राहारस्तत्पापमपेक्षेधाति’ ॥

(म. स्मृ. ११. १९८)

इति । पतितादिसन्निधावध्ययने वसिष्ठ आह—

‘पतित-चण्डालोरावश्रवणे विरात्रं वाग्य-

१ Except A and the text, all omit पतितां जलचराणां जलजानां च घातनम् and read कृमि-कीटानां for कृमि कीटानां च २ B. D. and G read भक्षणार्थं for अपक्षिणां, while F has तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् before शरणागतं परित्यज्य ३ B. C D F. and G. read यत्राहारस्तत्पापमपेक्षेधाति, but it may be चण्डालोरावश्रवणे, while E I. and J read -चण्डालादिभ्रवणे and II -वाग्ये for चण्डालोरावश्रवणे.

ता अनश्रन्त आसीरन् । (३४) सहस्रपरमां
वाचमभ्यस्य ततः पूता भवन्तीति विज्ञायते ।

(व. स्मृ. २३. ३४-३५)

इति । एतद्बुद्धिपूर्वकविषयम् । अबुद्धिपूर्वके तु पदत्रिंश-
न्मतेऽभिहितम्—

‘चण्डालश्रोत्रावकाशे श्रुति-स्मृतिपाठे
एकरात्रमभोजनम्’ ।

इति । सर्पाद्यन्तरागमने तु यम आह—

‘सर्पस्य नकुलस्याथ अज-मार्जारयोस्तथा ।

मृषिकस्य तयोष्ट्रस्य मण्डूकस्य च योषितः ॥

पुरुषस्यैडकस्यापि शुनोऽश्वस्य खरस्य च ।

अन्तरागमने सद्यः प्रायश्चित्तमिदं कृणु ॥

त्रिरात्रमुपवासश्च त्रिरहश्चाभिषेचनम् ।

प्रागान्तरं वा गन्तव्यं जानुभ्यां नात्र संशयः’ ॥

(य. स्मृ. ६. ४८-५०)

इति । खरोष्ट्रयानारोहणादौ प्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्यः—

१ I. reads याग्यतेऽनदनप्रापीन खरखरया वाचमभ्यस्य ततः पूता भवन्तीति G and the text omit वाच and the text substitutes -परमं for -परमां, while J. reads सहस्रपरमा वा तदभ्यस्यान्ततः पूता भवन्तीति G. substitutes भन्त for तत while the text reads वा मयभ्यस्य २ I omits न ३ I. adds कृते after -श्रोत्रावकाशे ४. J. reads तद्विद्वन्तरागमने, but it does not give any proper meaning

‘प्राणायामी जले स्नात्वा खरयानोद्भ्यानगः ।

नम्रः स्नात्वा च भुक्त्वा च गत्वा चैव दिवा स्त्रियम्’ ॥

(या. स्मृ. ३. २११)

इति । इदं चाकामकारविषयम् । कामकारे तु यम आह—

‘खरोद्भ्रविपमा नारी, समारुह्याथ वा पुमान् ।

यजने याजने कृच्छ्रमग्निधैव विनश्यति ॥

‘उद्भ्यानं समारुह्य खरयानं च कामतः ।

सवासा जलमाप्नुत्य प्राणायामेन शुद्ध्यति’ ॥

(म. स्मृ. ११. २०१)

इति ॥

मूत्र-पुरीषप्रापश्चित्तम् ।

अप्सु मूत्र-पुरीषादिकरणे मनुराह—

‘विनाप्रद्विरप्सु वाऽध्व्यातः शरीरं सन्निवेदय तु ।

सचैतो बहिरौऽऽप्नुत्य गामालभ्य त्रिगुह्यति’ ॥

(म. स्मृ. ११. २०३)

इति । इदमकामकारविषयम् । कामकारे तु यम आह—

१ B C. D and F. read प्राणायाम. II. प्राणायामो and I प्राणायाम all for प्राणायामी २ A I and J. substitute मनु for यम the following quoted two verses are not found in the text of Manu. The second verse occurs in Manu, but differs in reading in the second half as follows—

स्नात्वा तु विषो विन्यास - - - - -

३ This verse is omitted by all others except A. and G. ४ Manu reads तु for च. ५ B. and D. read स्नात, II reads अनामः and G. आप्याय्य all for भात. ६ All others, except A. I. and the text, read सन्निवेद्य for सन्निवेदय, while the text substitutes च for तु ७ I. reads द्रुप for बहि

‘आपद्रतो विना तोयं शारीरं यो निषेवते ।

एकाहं क्षपणं कृत्वा सचैलं स्नानमाचरेत्’ ॥

(य. स्मृ. ५. २६)

इति । यच्चाहे सुमन्तुः—

‘अप्स्वग्नौ वा मेहतस्तप्तकृच्छ्रं कार्यविशोधनम्’ ।

इति तदनार्तपरतया योज्यम् ।

कर्मलोपप्रायश्चित्तम् ।

श्रौत-स्मार्तकर्मादिलोपे मनुराह—

‘वेदोदितानां निस्थानां कर्मणां समतिश्रमे ।

स्नातकव्रतलोपे च प्रायश्चित्तमभोजनम्’ ॥

(म. स्मृ. ११. २०३)

इति । अत्रोपवासस्य अनिपदोक्तेष्ट्यादिना समुचयः ।

पञ्चमहायज्ञाद्यकरणे बृहस्पतिरोह—

‘अनिर्वर्त्य महायज्ञान् यो भुङ्क्ते प्रत्यहं गृही ।

अनातुरः सति धने कृच्छ्रार्धेन विगुह्यति ॥

आहिताग्निरुपस्थानं न कुर्याद्यज्ञकर्मणि ।

अग्नी न गच्छेद्द्वार्या वा सोऽपि कृच्छ्रार्धमाचरेत्’ ॥

(यु. स्मृ. २. १३-१४)

इति ।

वैषम्यदानप्रायश्चित्तम् ॥

एकपङ्क्त्युपविष्टानां वैषम्येण दानादौ यमः—

१ B. C. D E. P. H. and J. read अथ वराह and G. for वराह
२ The word कार्यविशोधनम् occurs only in I. ३. All others, except A.
and I., omit भार. ४. H. and D substitute यज्ञकर्मणि for यज्ञकर्मणि.

‘न पङ्क्त्यां विषमं दद्यान्न याचेन्न च दापयेत् ।

प्राजापत्येन कृच्छ्रेण मुच्यते कर्मणस्ततः’ ॥

इति । पतितादिसम्भापणे तु गौतमः—

‘न म्लेच्छाग्नेयधार्मिकैः सह सम्भापेत् । (१९)

सम्भाप्य पुण्यकृतो मनसा ध्यायेत् । (२०)

ब्राह्मणेन वा सह सम्भापेत् ’ । (२१)

(गौ. स्मृ. १. १९-२१)

इति । अशुचिर्भोजने शातातप आह—

‘ भूत्रोष्णं द्विजः कृत्वा अकृत्वा शौचमात्मनः ।

मोहाद्भुत्वा त्रिरात्रं स्याद्भुत्वा सान्तपनं चरेत्’ ॥

(शा. स्मृ. २. ६४)

इति । बृहशातातपो अपि—

‘ भूत्रयिष्या यजन्मार्गं स्मृतिभ्रंशाज्जलं पिबेत् ॥

अहोरात्रोपितः स्नात्वा जुहुयात्सर्पिषाऽऽहुतीः’ ।

(वृ. शा. स्मृ. १३-१४)

१. G. omits —

— विषमं दद्यान्न याचेन्न च दापयेत् ।

प्राजापत्येन कृच्छ्रेण मुच्यते कर्मणस्ततः’ ॥

२. B. and D. read न म्लेच्छेधार्मिकैः omitting -ऽग्नेय- G. E. F. and G. read म्लेच्छाग्नेयधार्मिकैः, but the word अग्निः seems to be incorrect, both for न म्लेच्छाग्नेयधार्मिकैः ३. G. H. and I. do not insert सह and J. also does the same. ४. B. D. G. and J. read अशुचौ for अशुचे and I. read अशुचिर्भोजने for अशुचेर्भोजने. ५. H. and F. substitute लोचनं for भूत्रोष्णं, but it is meaningless. ६. G. reads भुत्वा सान्तपनं for भुत्वा सान्तपनं. ७. I. reads मार्गं for मार्गं.

इति । व्याघ्रोऽपि—

‘अस्पृश्यस्पर्शनं कृत्वा यदा भुङ्क्ते गृहाश्रमी ।
अकामतस्त्रिरात्रं स्यात् पद्मात्रं कामतश्चरेत् ॥
यतिश्चैव वनस्थश्च कुर्यातां तौ तदेवे’ तु ।

इति । उशना अपि—

‘चण्डाल-श्रपचैः स्पृष्टो विण्मूत्रोच्छिष्ट एव च ।
त्रिरात्रेण विगुहः स्याद्भुक्तोच्छिष्टः पडाचरेत्’ ॥

इति । बृहस्पतिरपि—

‘अस्नात्वा तु यदा भुङ्क्ते पिण्डं दत्त्वा पितुर्ब्रती ।
स्पृष्टा शवमुदक्यां वा चण्डालं सूतिकां तथा ॥
अकामतस्त्रिरात्रं स्याद्गुह्यां सान्तपनं चरेत्’ ।

इति । ब्रह्मसूत्रं विना सूत्र-पुरीषादिकरणे स्मृत्यन्तरे प्राय-
श्चित्तमुक्तम्—

‘विना यज्ञोपवीतेन यद्युच्छिष्टो भवेद् द्विजः ।
प्रायश्चित्तमहोरात्रं गायत्र्यष्टशतं तु’ वा । ॥

इति । इदं च कामकारविषयम् । अकामतस्तु—

‘पित्रतो मेहतश्चैव भुञ्जतोऽनुपवीतिनः ।
प्राणायामत्रयं षट्कं नक्तं च त्रितयं क्रमात्’ ॥

१ J. reads तदेव for तदेव २ Except A, all others read विगुहः for विगुहः ३ I reads इत्याऽपि तद्ब्रती for इत्या पितुर्ब्रती ४ C. F. and G substitute च for वा ५ G reads गुह्या for गुह्या ६ B. and D. omit the following—

ब्रह्मसूत्रं विना सूत्र पुरीषादिकरणे स्मृत्यन्तरे प्रायश्चित्तमुक्तम्—

विना यज्ञोपवीतेन यद्युच्छिष्टो भवेद् द्विजः ।

७ 1. reads अपेत् for तु वा and G अपेत् for the same, while some substitute च for वा ८. Except A, all others omit च

इति । भोजनान्तरमाचमनमकृत्वासनादुत्थाने प्राय-
श्चित्तमाश्वमेधिकेऽभिहितम्—

‘यद्युत्तिष्ठत्यनाचान्तो भुक्तवानासनान्ततः ।
सद्यःस्नानं प्रकुर्वीत सोऽन्यथाऽप्रयतो भवेत्’ ॥
(‘भा. आ. प. १०६.२०’)

इति । अपाङ्गेयपङ्कौ भोजने मार्कण्डेय आह—
‘अपाङ्गेयस्य यः कश्चित् पङ्कौ भुङ्क्ते द्विजोत्तमः ।
अत्रोरात्रोपितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति’ ॥
इति । नीलीरक्तवस्त्रधारणे त्वापस्तम्ब आह—
‘नीलीरक्तं यदा वस्त्रं ब्राह्मणोऽङ्गेषु धारयेत् ।
अत्रोरात्रोपितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥ (४)
रीमकूपैर्यदाऽग्नाच्छेदसौ नील्यास्तु कस्यचित् ।

* वरुणमिदं ‘त्रिवेन्द्रम्’ नगरीस्य राजकीयपुस्तकस्य दुहस्य भारतान्तर्गते
आश्वमेधिके पर्वणि दृष्टव्यम् । देवनागराक्षरमुद्रितपुस्तकेषु नैपाल-
भ्येत इति शौर्षकेर्वादिताव्यम् ।

१ B and D read प्रायश्चित्तमुक्तम् for अदिहितम् २ text read, यथा
मिदं यथाभ्यान्ता अन्तःश्रावणं तत्र and F and D read नान्यथाऽप्रयतो for
साऽन्यथा प्रयतो ३ B and D read अपाङ्गस्य for अपाङ्कस्य
४ B C D F G and J omit the following —

नीलीरक्तवस्त्रधारणे त्वापस्तम्ब आह—

नीलीरक्तं यदा वस्त्रं ब्राह्मणोऽङ्गेषु धारयेत् ।

अत्रोरात्रोपितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥

५ The text reads कर्हिद्वन्द्वं for कस्यचित्

इति । भृगुरपि—

‘स्तिथृता शयने नीली ब्राह्मणस्य न दुप्यति ।

नृपय वृद्धवैश्यस्य पर्वद्वयं हि धारणम् ॥

कम्बले पटसूत्रे च नीलीसगो न दुप्यति’ ।

इति । ब्रह्मतरुर्निर्मितखट्वाद्यारोहणे शङ्खः—

‘अध्यास्ये शयनं याचमासनं पादुके तथा ।

द्विजः पलाशवृक्षस्य विरात्रं तु व्रती भवेत् ॥

क्षत्रियस्तु रणेऽर्त्वां पृष्ठं प्राणपरायणः ।

संवत्सरं व्रतं कुर्याच्छित्त्वा पिप्पलपादपम् ॥ (४९)

क्षौत्रियो ब्राह्मणा-अग्री वा दम्पती गो-द्विजोत्तमौ ।

अन्तरेण यदा गच्छेत् कृच्छ्रं सान्तपनं चरेत् ॥

होर्मकालं तथा दोहे स्वाध्याये दारसद्दहे ।

अन्तरेण यदा गच्छेत् द्विजश्चान्द्रायणं चरेत् ॥

(डा. स्मृ. १७. ४८-५१)

१. C. F. read वृद्धी पर्वद्वयस्य for वृद्धवैश्यस्य and B. C. B. C. F. G. and H. read पर्वद्वयं विधारणम्, while I. स्वर्गो पर्वयैः धारणम् both for पर्वद्वयं हि धारणम् २. B. reads कम्बली पटसूत्रे च नीलीसगो D reads the same, but substitutes पट for सूत्र ३. B. and D. read दारस्य for अध्यास्य, but it seems to be a mistake; while G. reads अध्यास्य for the same and the text omits this and following one line ४ I. reads विरात्रम् for विरात्रं तु. ५ We follow here A. and the text, while all others read पृष्ठं पृष्ठं for पृष्ठं पृष्ठं, the text substitutes दारस्य दारस्य and प्राणपरायणम् for प्राणपरायणम्. ६, Except A. and the text all others read वृक्षकल-प्रश्न for पिप्पलपादपम्, but the reading is quite useless here. ७. This and the following three lines are not found in the printed copy of the text Bombay edition, but these occur in the manuscript copy. ८. B. and D. omit this and the following one line.

इति । दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ स एवाह—

‘दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ घृतं हिरण्यं च दद्यात्’ ।

इति । तीर्थयात्रामन्तरेण देशान्तरगमने देवलः प्रायश्चित्तमाह—

‘सिन्धु-सौगन्ध-सोवीरान् तथा प्रत्यन्तवासिनः ।

अङ्ग-वङ्ग-कलिङ्गांश्च गन्वा संस्कारमर्हति’ ॥

(दे. स्मृ. ६१)

इति । सूर्योदयादिकालशयने प्रायश्चित्तमाह यमः—

‘सूर्योदये तु यः शेते सूर्याभ्युदित उच्यते ।

अस्तं गते तु यः शेते सूर्यनिर्मुक्त उच्यते ॥

ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यगहोगत्रोपितौ’ शुची ।

गायत्र्या दशसाहसं कुर्यादिकौट्टिकं पृथक्’ ॥

इति । मनुषि—

‘तं चेदभ्युदियात् सूर्यः शयनं कामकोरतः ।

निम्नोर्चेदाभ्यविज्ञानात् जपश्रुपवोऽहिनम्’ ॥

(म. स्मृ. २. २२०)

१ All others, except A. and I, omit -इति- . २ B and D. read स्वप्नारिष्टदर्शने, || and H. दुःस्वप्नारिष्टदर्शनात् both for दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ ३. J. reads सावीरान् for -सोवीरान् . ४. I. reads कलिङ्गाद्यान् for कलिङ्गान् . ५. G. and F. omit सुषारवादिगान्धरायने प्रायश्चित्तमाह यमः ; while B and D. omit only यमः & Except १ and J. all others read अहोगत्रोपितौ शुची- . ६. B. and D. read कुर्यादिकौट्टिके, G. कुर्यादिकौट्टिके both for कुर्यादिकौट्टिकं ; while I. is that late. पृथक् for पृथक् . ७. B. D. and G. read अभ्युदियाम् for अभ्युदियाम् & The text reads कामकोरतः for कामकोरतः . ८. || and || read निम्नोर्चेदा for निम्नोर्चेदा

इति । गौतमस्तु ब्रह्मचारिणो विशेषमाह—

‘मूर्याभ्युदितो ब्रह्मचारी तिष्ठेदहरभुञ्जानो
अभ्यस्तमितश्च रात्रिं जपेत् सावित्रीम्’ ।

(गौ. स्मृ. २३. २१)

इति । यति-वनस्थयोर्विशेषमाह वसिष्ठः—

‘वनस्थश्च यतिश्चैव सूर्येणाभ्युदितौ यदि ।

ब्रह्मकूर्वाणिनौ भूत्वा जपेतां मणव त्वहः’ ॥

(व. स्मृ. २८. ४१ आन्ध्रपुस्तके)

इति । दण्ड-कमण्डल्यादिनाशे प्रायश्चित्तमाह पैठीनसिः—

‘नष्टे दण्डकाष्ठे भैक्षं दत्त्वा ब्राह्मणाय तदह-
रुपवसेत् । अन्यं प्रयच्छेद्गुरुः । कमण्डलाव-
प्येवमेव । नद्यायां मेखलायां त्रिवृत्तमाश्रेत्’ ।

इति । सन्ध्या-अधिकार्यलोपे संवर्तः—

‘सन्ध्यामापदि नोपास्ते अधिकार्यं यथाविधि ।

सावित्र्यष्टसहस्रं तु जपेत् स्नात्वा समाहितः’ ॥

(सं. स्मृ. २. २७)

इति । स्वगकृत्रिरीक्षणे प्रायश्चित्तमाह यमः—

१. All others, except A I. and J., read गिराज or रात्रि २ B C. D E F. G. H. I. and J. read सूर्येणाभ्युदितो for सूर्येणाभ्युदितौ. ३ We follow here A. and J., while B. C. D. F. G. and H read गत्वा दत्त्वा, E. omits दत्त्वा and I. गत्वा तदत्त्वा all for दत्त्वा ४ G. reads सन्ध्यामापिनोऽप्यास्ते for सन्ध्यामापदि नोपास्ते ५ Except A. and I all others do not insert यम., but the quoted verse elsewhere is quoted under the same name (Vol. I, Part 3, p 226, l. 4)

‘प्रत्यादित्यं न मेहेत न पश्येदात्मनः शकृत् ।
दृष्ट्वा सूर्यं निरीक्षेत गामार्गं ब्राह्मणं तथा’ ॥
(य. स्मृ. ५. १३)

इति । भोजनकालेऽगुचित्वे वृद्धशातातपः—

‘यदा भोजनकाले तु अगुचिर्भवति द्विजः ।
भूमौ निक्षिप्य तं प्रासै स्नात्वा त्रिमो विगुह्यति ॥
भक्षयित्वा तु तं प्रासमहोरात्रेण गुह्यति ।
अशित्वा सर्वमेवात्रं त्रिरात्रेण विगुह्यति’ ॥
(वृ. शा. स्मृ. १६-१७)

इति । श्राद्धे निमान्नितस्य कालातिक्रमे यम आह—

‘केतनं कारयित्वा तु योऽतिपातयते द्विजः ।
ब्रह्मद्रव्याभैवान्नोति शूद्रयो नो प्रजायते ॥
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते ब्राह्मणो नियतव्रतः ।
यतिचान्द्रायणं चीर्त्वा ततश्चान्द्रायणं धरेत्’ ॥
(य. स्मृ. ५. १४-१५)

इति । क्षात्रियाद्युपसंग्रहणे हारीत आह—

‘क्षत्रियाभिवादने श्चोरात्रमुपवसेत् । वै-
श्यस्यापि । शूद्रस्याभिवादने त्रिरा-
त्रमुपवासः । तथा शय्याऽऽस्तुपादुको-

१. G. substitutes च for तु २. B. C. D. G. and H. read गमनापि for भवाप्नोति. ३. A. reads नीर्त्वा for चीर्त्वा. ४. J. omits शयिवास्तु-
संग्रहणे हारीत आह-, while B. and H. read हारीत omitting आह. ५. H.
and J. read उपवासः, while I. inserts दद्यात् after उपवासः. ६. C. F.
and J. omit अपि । दृष्ट्वा- and read वैददस्मिन्निवादने, while B. and D.
omit अपि. ७. B. and H. omit उपवासः दद्यात् पादुकोपवासः शयि-
वास्तुपादुकोपवासः

पानदारोपितपादोच्छिष्टा-श्मभकारस्थ आह-
कृत्तपदेवतापूजाभिरतार्थभिरादने त्रिरात्र-
मुपवास स्यात् । अन्यत्र निगन्त्रितेनो-
न्यत्र भोजने अपि त्रिरात्रमुपवासे ।

(वा स्मृ २१ ७-१०)

इति ॥

अभिगमनप्रापश्चिन्तम् ।

मिथ्याभिगमने* प्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्य -

‘मन्त्रापापीपपाभ्या यो-भिगमसेन्मृषा परम् ।

अंभक्षो मासमासीत स जापी नियतेन्द्रिय ’ ॥

(या स्मृ ३ २८५)

इति । अपश्च शुद्धवतीनां[†] कार्यं । तथा च वसिष्ठ -

‘ब्राह्मणमनुतेनाभिगमस्यै पतयिनोप-

पननीयेन वा मासमभक्ष शुद्धवती-

रावर्तयत् । अश्वमेधानभृथ वा गच्छेत् ।

(व स्मृ २३ ३९)

* मिथ्याभिगमनं निर्दुष्टमपि दोगानयमिति प्रख्यापनम् ।

† ‘एतेऽन्तिन्द्रस्तगमीशान’—इत्यादिका ऊरु शुद्धवतीसक्तता । ता
आवर्तयेत् नपेदियर्थः ।

१ C and I read यावत्कारणस्य अपि for यावत्वापानपरापित while
H and J पावत्कारणस्य अपि for the same and अध्यात्म for
अध्यात्म २ All others except A I read त्रिरात्रमुपवास for त्रिरात्र
मुपवास ३ H D and I insert गान after उपवास ४ C and I
read मरम् for परम् ५ G and J read अन्या for अपन्या ६ Except
A C and the text all others read आनयन् for अनयन् ७ Except
A I and the text all read स मासम् for मासम्

इति । हारीतोऽपि—

‘अनृताभिशांसनाक्रोशे गुरूणां पैशुनेषु च ।

एकविंशतिरात्र तु पिबेद्ब्राह्मो सुवर्चलाम्’ ॥

(हा. स्मृ. ११. ३)

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः कूटव्यवहारी

ब्राह्मणवृत्तिघ्नो मिथ्याभिशांसन इत्येते

पञ्चसंवत्सरान् ब्राह्मणगृहे भैक्ष्यं

चरेयुः । संवत्सरं धौतं भैक्ष्यमन्नीयुः ।

पण्मासान् वा गा अनुगच्छेयुः’ ।

इति । एतेषां वचनानां यथायोगं व्यवस्था द्रष्टव्या ॥

अभिशास्तप्रायश्चित्तम् ।

अभिशास्तप्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्यः—

‘अभिशास्तो मृषा कृच्छ्रं चरेदग्नेयमेव वा ।

निर्वपेत्तु पुरोडाशं वायव्यं पशुमेव वा’* ॥

(या. स्मृ. ३. २८७)

* अग्नेयमग्निदेवताकं चरुं निर्वपेत् । अथ वा वायुदेवताकं चरुमित्यन्वयः । अपराकार्दिसर्वसम्मतो ज्यमेव पाठः । काचित् ‘चरुम्’ इति पाठो दृश्यते । तत्र अग्निदेवताकं चरुं वायुदेवताकं पशुमित्यन्वयः । तथापि नार्य पाठो युक्तः । चरुनिर्वापस्य पश्नालभनस्य च लघुत्व गुरूत्वात् तयोः समविरुद्धो न सम्भवति ।

१ G reads अनृताभिशांसनाक्रोशे for अनृताभिशांसनाक्रोशे E and I. read पैशुनेषु च for पैशुनेषु च ३ J omits धौत ४ G and I omit वा. ५ Only A. and the text substitute चरुम् for पशुम् and G reads च for वा.

इति । यत्तु वसिष्ठवचनम्—

‘देतेनैवाभिशास्तो व्याख्यातः’ ।

(व. स्मृ. २३. ३७)

इति तत्तद्देवाकृतप्रायश्चित्तस्ये द्रष्टव्यम् । यत्तु पैडीनसि-
नोक्तम्—

‘अनृतेनाभिशास्तः कृच्छ्रं चरेत् । मासं
पातकेषु । महापातकेषु द्विमासम्’* ।

इति तदपि वसिष्ठेन समानविषयम् ।

तदेव विष्णुनाञ्जुःकान्तानामतिपातकादीनां प्रेक्षणीयका-
न्तानां दशविधानां पापानां सामान्यतो विशेषतश्च प्रायश्चि-
त्तानि प्रतिपादितानि ॥

अथ रहस्यप्रायश्चित्तान्यभिधीयन्ते ।

यत् पाप कर्तव्यतिरिक्तेनान्येन केनचिदपि न ज्ञातं तद्रह-
स्यम् । तस्य प्रायश्चित्तमपि रहस्येव कर्तव्यम् । तथा च
हारीतः—

* पातसलक्षणं पूर्वमुक्तम् । तेन पातकेनाभिशास्तो मासं महापातके-
नाभिशास्तो मासद्वयं कृच्छ्रमाचरेत् ।

१. B C H and F read अकृतप्रायश्चित्तं for अकृतप्रायश्चित्तस्य and
G omits यत्तु before देतेनैतेनालम् २. G and H read विष्णुना
कान्तानां for विष्णुनानुकान्तानां ३. B C and D omit प्रेक्षणीयकान्तानां
दशविधानां, while G omits दशविधानां.

‘अथ ब्राह्मणस्य श्रुतधर्मशास्त्रस्य *रहस्यमनु-
क्रमिष्यामः । रहस्ये रहस्यं प्रकाशो प्रकाशम्’ ।

(हा. स्मृ. ३०. १-२)

इति । यमः—

‘रहस्ये रहस्यं प्रकाशो प्रकाशम् । रहस्यकृते रहस्य-
मेव कर्तव्यम् । प्रकाशकृते प्रकाशमेव कर्तव्यम्’ ।

इति । रहस्यत्वादेव नास्ति परिपदनुमत्यपेक्षा । तदाहनुवृ-
हस्पति-याज्ञवल्क्यौ—

‘विख्यातदोषः कुर्वीत पर्पदोनुमत व्रतम् ।

अनविख्यातदोषस्तु रहस्यव्रतमाचरेत्’ ॥

(या स्मृ. ३. ३०१)

*श्रुतधर्मशास्त्रम्येति विशेषणात् धर्मशास्त्रज्ञ एव रहस्यप्रापश्चित्त
कर्तुमर्हति । न पुनः शास्त्रानभिज्ञ इति सिद्धं भवति ।

१ अत्र विशानेश्वरव्याख्यानमतीव समीचीनं विशदं चेति मत्वा तदेव
सङ्गृह्यते—

‘कर्तृभ्यतिरिक्तैरनविख्यातो दोषो यस्याऽस्ती । रहस्य
अप्रकाश प्रापश्चित्तमनुष्ठेत् । अत स्त्रीसम्भोगादौ तस्या
अपि कारकत्वात् तदितरेरविज्ञातदोषस्य रहस्यव्रतमिति
मन्तव्यम् । * * * अत एव स्त्री शूद्रयोरप्यमुनैव मार्गेण र-
हस्यव्रतज्ञानसिद्धेरधिकारसिद्धिः । नच वाच्यं—रहस्यव्रतज्ञाना
जपादिप्रधानत्वादविद्ययोश्च स्त्री शूद्रयोस्तदनुपपत्तेरनधि-
कार—इति । यतो नैकान्ततो रहस्यव्रतज्ञाना जपादिप्रधानत्वम् ।
दानादेरप्युपदेशात् गौतमोक्तप्राणायामादेरपि सम्भवाच्च’—

इत्यलं विस्तरेण ।

१ II. reads श्रुति for श्रुत—, but it seems incorrect. २ Except A G
and II all others omit रहस्ये रहस्यं प्रकाशो प्रकाशम् । इति यमः । I al omits
this and also omits रहस्ये रहस्यं प्रकाशो प्रकाशम् ३. I. reads पर्यंत for
पर्यन्तो ४ The text reads रहस्य व्रतम् for रहस्यव्रतम्

इति । न च-त्रिनापरिपदं व्रतज्ञानाभाव-इति शङ्कनीयम् ।
शास्त्रज्ञस्य तद्विज्ञानसम्भवात् । इतरेणापि बुद्धिमत्तो विद्वद्दो-
ष्ट्यां केनचिद्व्याजेनावगन्तुं शक्यत्वात्* । यदि तदभि-
ज्ञानाय परिपदोऽग्रे पापं प्रकटीकुर्यात्तदा प्रायश्चित्तं बहुलं
भवति । द्विविधा ह्यशुद्धिः पापेन जन्यते । ऐहिक्यामुष्मिकी च ।
तयोर्ऐहिकी शिष्टैः सह व्यवहारं वारयति । आमुष्मिकी तु नरकं
प्रापयति । तत्र प्रकटपापेषु द्विविधाऽशुद्धिसद्भावात्तन्निवृत्तये
प्रायश्चित्तबाहुल्यमपेक्षितम् । रहस्ये त्वैहिकाऽशुद्ध्यभावादा-
मुष्मिकमात्राऽशुद्धिः स्वल्पेणापि जप-होमादिना निवर्तते । अतः
एव मनुः प्राजापत्यादिब्रतानां जपादीनां च व्यवस्थामाह—

‘एतैर्दिजातयः शोभ्या व्रतैराविष्कृतैर्नसः ।

अनाविष्कृतपापांस्तु मन्त्रैर्होमैश्च शोधयेत् ॥

(म. स्मृ. ११. २२६)

इति । तत्र रहस्यानां साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह—

‘वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या महायज्ञक्रिया क्षमा ।

नाशयन्त्याशु पापानि महापातकजान्यपि ॥ (२४५)

* रहस्यप्रायश्चित्ताधिकारिणभानुविंशतिमते दर्शिताः—

‘आहिताग्निर्विनीतस्य बृद्धस्य विदुषः प्रायश्चित्तं
रहस्येनैव पूर्वोक्तमितरस्याग्निपि’ ।

इति ।

१ G. reads शुद्धिमता for बुद्धिमता. २ R. and D. omit यदि. ३ J. omits अग्नि and except A. and I. all होम. ४ E. I. and J. read पापान्, while B. and D. पापाना.

ययैधस्तेजसा वह्निः प्राप्तं निर्दहति क्षणात् ।

तेषांऽऽज्ञानकृतं पापं कृत्स्नं दहति वेदवित् ॥ (२४६)

सध्याहति-भ्रणवकाः प्राणायामास्तु षोडश ।

अपि भ्रूणहणं मासात् पुनन्त्यहरहः कृताः' ॥ (२४८)

(म. स्मृ. ११. २४५-२४८)

इति । वसिष्ठः—

‘यद्यकार्यशतं साध्रं कृतं वेदश्च धार्यते ।

सर्वं तत्तस्य वेदाग्निर्दहत्यग्निरिवेन्धनम्’ ॥

(व. स्मृ. २७. १)

इति । चतुर्विंशतिमते—

‘कृतैश्च क्रियमाणैश्च करिष्यद्भिर्न सशयः ।

ब्रह्म प्रतिष्ठेत्येतावत् अनुवाकौ जपेद् द्विजः’ ॥

१ B and D read this line as follows —

ययैवा तेजसा वह्निः प्राप्ताग्निर्दहति क्षणात् ।

C and F ययैवा तेजसा वह्निः प्राप्नो निर्दहति क्षणात् ।

G reads ययैधास्तेजसा वह्निः प्राप्ताग्निर्दहति स्वयम् ।

E H and J. ययैधास्तेजसा वह्निः प्राप्ताग्निर्दहति क्षणात् ।

but J differs in प्राप्नो for प्राप्ताम् all for—

ययैधस्तेजसा वह्निः प्राप्तं निर्दहति क्षणात् ।

२ The text reads this line as —

तथा ज्ञानाग्निना पापं सर्वं दहति वेदवित् ॥

३ B C D F H and J read सध्याहृतिका प्रणवा, E सध्याहृतीका प्रणवा, G सध्याहृतिका सध्याहृतीका all for सध्याहृति प्रणवका ४ G

omits इण मासात् पुनन्त्यहर ५ B D and H read यद्यकार्ये कृतं साध्रं सत for यद्यकार्येण

साध्रं कृतं, while G. substitutes वेद्य for वेद ६ G reads सर्वमर्तस्य

and C and E सर्वेष तस्य for सर्वे तत्तस्य ७ H and D read पावनो

यज्ञादि, C F and H पावनो यज्ञेषु G पावनो यज्ञः, I, पावनो यज्ञेषा

and I पयनाय जपेत् All for अनुवाकौ जपत्

इति । यम —

‘सहस्रपरमा देवी शतमध्या दशावराम् ।
 गायत्रीं स जरेन्नित्य महापातकनाशिनीम् ॥
 विराजं द्विगुणं जप्त्वा तदहैव विशुद्ध्यति ।
 द्वात्रिंशद्विगुणं जप्त्वा तदहैव विशुद्ध्यति ॥
 पौरुषं सूक्तमावर्त्य मुच्यते सर्वकिल्बिषात् ।
 वृषभं शतशो जप्त्वा तदहैव विशुद्ध्यति ॥
 वेदेमेकगुणं कृत्वा तदहैव विशुद्ध्यति ।
 रुद्रेकादशकं जप्त्वा तदहैव विशुद्ध्यति ॥

इति । त्रिणु —

‘अथात सर्ववेदपवित्राणि भवन्ति (१) येषां
 जपेन होमेषु द्विजातयः पापेभ्यः पूयन्ते । (२)

१ I reads दशावरम् for दशावराम् २ B D and G read विराजः ,
 C F I and H read विराजः both for विशुद्धं while G reads दशा
 for अथा ३ G inserts इति after विशुद्ध्यति ४ H and D omit the
 following —

यान्द्वयं विराजयेत् तदहैव विशुद्ध्यति ।
 पौरुषं सूक्तमावर्त्य मुच्यते सर्वकिल्बिषात् ॥
 वृषभं शतशो जप्त्वा तदहैव विशुद्ध्यति ॥
 वेदेमेकगुणं कृत्वा तदहैव विशुद्ध्यति ॥

५ I reads दशधा for दशधा ६ F I omit this line ७ Except A I
 and the text all others read दशधा for दशधा ८ Except A I and the
 text all others read दशधा for दशधा ९ H and I substitute पूयन्ते
 for पूयन्त and J प्रमुच्यन्ते for पूयन्त

अगमर्पणम् । (३) देवकृतम् । (४) शुद्धव-
 त्यः (५) । तरत्समन्दीयम् । (६) कू-
 ण्माण्ड्य । (७) णप्रमान्य । (८) दुर्गा सा-
 वित्री । (९) अभीषङ्गा । (१०) वदस्तोभा ।
 (११) सामानि^१ । १२) व्याहृतयो भारुण्डानि ।
 (१३) चन्द्रसाम । (१४) पुरुषव्रते सामनी ।
 (१५) अद्विलगम् । (१६) बार्हस्पत्यम् । (१७)
 गोसूक्तम् । (१८) वाक्सूक्तम् । (१९) अश्वसू-
 क्तम् । (२०) मध्वर्चं सामनी चेन्द्रशुद्धे । (२०)
 व्रतरुद्रीयम् । (२१) अथर्वगिरः । (२२)
 त्रिहोषणम् । (२३) महाव्रतम् । (२४) नाराय-
 णीयम् । (२५) पुरुषसूक्तं च । (२६)

त्रीण्याज्यदोहानि रथन्तरं च

अग्नेर्व्रतं वामदेव्यं बृहच्च ।

१ Here also we follow A and I while all others read तरत्समन्दीय
 धावति and E reads तरत्समन्दीयावति for तरत्समन्दीयम् २ I and the text
 read दुर्गासावित्री for दुर्गा सावित्री ३ The text substitutes अभीषङ्गा
 and B C D F G H and J read अनिषङ्गा for अभीषङ्गा ४ G
 reads महाव्याहृतय for सामानि । व्याहृतयो ५ B and D पुरुषा व्रत इव
 भासमल्लिगा C and F पुरुषव्रत इव भासमालिङ्गा E and G पुरुषव्रत
 इव भासमल्लिगा H पुरुषव्रत इव भासमालिङ्गा and J पुरुषव्रत इव
 भासमल्लिङ्गम् All for पुरुषव्रते सामनी । अद्विलङ्गम् ६ The text and I
 do not insert वाक्सूक्तम् ७ The text and I read अश्वसूक्तम् while
 C and F substitute असूक्तम् । गोसूक्तम् । अश्वसूक्तम् ८ The text and
 I do not insert मध्वर्चं, while E reads मध्वर्च and H also reads the same
 in the marginal correction ९ The text and I read सामनी चन्द्रसूक्ते
 च for सामनी चेन्द्रशुद्धे १० I and the text read त्रिहोषणं for त्रिहोषणम्
 ११ Except A I and the text all others omit च १२ J reads
 आग्नेय व्रतं C I and the text अग्निव्रतं for अग्नेर्व्रतं

एतानि ज्ञानानि पुनन्ति जन्तून्
जातिस्मरत्वं लभते यदीच्छेत्*॥

(वि. स्मृ. ५६. १-२७)

* अधमर्षेण-‘अतः चे’ति ऋक्संहिताया प्रसिद्धम् । देवकृतं । ‘देव-
कृतस्यैनसोऽव्यजनममी’त्यादयो यजुर्मन्त्राः । शुद्धवन्तः पूर्वं विस्तरे-
णोक्ताः । तरस्तमन्दीयं-‘तरस्तमन्दीभावनीति’ ऋक्सूक्तम् । कूष्माण्डः-
पदेवा देवहेलनमित्याद्या ऋचः । पावमान्यः-स्त्रादिष्टमेति सूक्तम् ।
‘जातवेदसे’ इति सूक्तं दुर्गाः । देवस्य त्वेति ऋचः तावित्रा । अभीषन्ताः-
एतदाख्या मन्त्राः । ते च ऋक्संहितायां द्रष्टव्याः । पदस्तोभाः-‘उत्तो-
देवा हिरण्यपा’ इत्यादयः । सामानि प्रसिद्धानि । व्याहृतयः-‘भूरभवे
येत्यादयः । भारुण्डानि-भारुण्डानीत्यपि कश्चित् पाठः । ‘ओम आया-
हीत्यादि गायत्रं साम । चन्द्रसाम-‘गौरमन्त्रेत्पस्यामृचि गीयमानं साम ।
पुरुषव्रते सामनी-‘सहस्रवीर्षा पुरुषः, त्रिपादूर्ध्वं उदैत्’ इत्येतयोर्ज्यो-
गीयमाने सामनी । ‘पुरुषव्रतं साम’ इत्येकवचनपाठे तु-‘वैश्वानरमि-
त्येतत्सामेति बोद्धव्यम् । आठिरुजं-‘आपो हिष्ठेति श्रुचि गीयमानं साम ।
बाह्वस्पत्यं-सूक्तम् । तच्च-‘बृहस्पते प्रयमं वाचो’ इत्यादि । गोसूक्तं-‘आ गावो
आयनो’ इत्यादि । वाक्सूक्तं प्रसिद्धम् । अभिमूक्तं-‘अयं ते अस्तु हर्यत’ इत्यादि ।
नन्दपण्डितस्तु-‘यदिन्द्राहं यथा त्वमस्यामित्यस्यामृचि गीयमानं साम-गो-
सूक्तमभिमूक्तं चेत्याह । मध्वर्च-‘मधुशता कनायने’ इत्यादयो मन्त्राः । ‘इन्द्राय
साम गायत्र’ इत्यादि इन्द्रशुद्धसंज्ञकम् । शतरुद्रीयं अथर्वशिरस्य प्रसिद्धे ।
त्रिमुपगमपि तथैव । महाव्रतं-‘ओमं राजानमित्यस्यामृचि गीयमानं सामेति
नन्दपण्डितः । नारायणीय-‘वौरुषसूक्ते प्रसिद्धे एव । चतुर्दशाधिकाष्टसह-
स्राणि सामानि सन्ति । तेषु त्रीणि आन्यदोहानि रयन्तरं अमेर्जनं वामदेव्यं
नृशंसिने च सप्त सामानि ईश्वरस्तावकत्वात् पाप्मानं पुनन्तीत्यर्थः ।

१. C. E. F. H. and G. read जज्ञा and I. and the text गीतानि
for ज्ञानानि. २. Except A. I. and the text all read य इच्छेत् for
यदीच्छेत्.

इति । चतुर्विंशतिमते—

पावमानीस्तथा कौत्सं पौरुषं सूक्तमेव च ।

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत पवित्रं मधुच्छन्दसम् ॥

मण्डलब्राह्मणं रुद्रं शुक्रियो मोक्षकस्तथा ।

वामदेव्यं बृहत्साम जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते ॥

यज्ञायज्ञीयमादित्यं ज्येष्ठसाम च राजनम् ।

पौरुच्छेपं च सामानि जप्त्वा मुच्येत किल्बपात् ॥

अथर्वशिरसं चैव पौरुषं सूक्तमेव च ।

नीलरुद्रं तथैवैन्द्रं जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते ॥

आथर्वणाश्च ये केचित् मन्त्राः कामविवाजिताः ।

ते सर्वे पापहन्तारो याज्ञवल्क्यवचो यथा ॥

सिंहे मे^१ मन्युरित्येतदनुवाकं जपेद् द्विजः ।

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत बौधायनवचो^२ यथा ॥

ऋग्वेदमभ्यसेद्यस्तु यजुःशाखामथापि वा ।

सामानि सरहस्यानि अथर्वाद्विरसस्तथा ॥

ब्राह्मणानि च कल्पाश्च षडङ्गानि तथैव च ।

* यथा च बौधायनधर्मशास्त्रे—

‘सिंहे मे इत्यपा पूर्णपात्रेज्वेक्ष्य चतुष्पथे ।

मुच्यते सर्वपापेभ्यो महतः पातकादपि’ ॥

(बौ. स्मृ. ४. ७. ७) *

१ We follow here only G, while all others read सपुत्र for पवित्र २ G reads मण्डल while B C D, E F H and J read बिडालब्राह्मण for मण्डलब्राह्मण ३. G reads शुक्रियो and J शुक्रिया both for शुक्रियो ४ B and D read जप्त्वा for यज्ञा-, while J substitutes यज्ञ for यज्ञा ५ B C D G and F, read राजतम् ६ B and D read पौरुच्छेपं च, E माहच्छेपं च and F पारुच्छेपं च all for पारुच्छेपं च ७ Except A and I all read नीलरुद्र for नीलरुद्र < B and D read सिंहे मे and I सहाये for सिंहे मे ९ G, reads अथर्वस्यानि for सरहस्यानि

आख्यानानि तेषांभ्यानि जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते* ॥

इतिहास-पुराणानि देवतास्तवनानि च ।

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत धर्मस्थानैस्तथा परैः' ॥

इति । बौधायनः—

‘विधिना शास्त्रदृष्टेन प्राणायामान् पंडाचरेत् ।

यदुपस्थकृतं पापं पङ्क्यां वा यत् कृतं भवेत् ॥

बाहुभ्यां मनसा वाचा श्रोत्र-त्वक्-प्राण-चक्षुषा’ ।

सायंसन्ध्यामुपस्थाय तेन तस्मात् प्रमुच्यते’† ॥

(बौ. स्मृ. २. ४. ७. १८)

इति । मनुः—

‘महापातकिनश्चैव शेषाश्चाकार्यकारिणः ।

तपसेव सुतमेन मुच्यन्ते किन्विषांततः ॥ (२३९)

यत्किञ्चिदेनः कुर्वन्ति मनो-वाक्कर्मभिर्जनाः ।

तत्सर्वं निर्णुदन्त्याशु तपसेव तपोधनाः’‡ ॥ (२४१)

(म. स्मृ. ११. २३९-२४१)

* कौत्सं कुत्सपिगा दृष्टं—‘अपनः शोशुचदधम्’—इति तत् सूक्तम् ।
माधुच्छन्दसं—‘अग्निमीले’ इत्यादि । अन्यत् पूर्वमुक्तम् ।

† नित्यसन्धानिरिकेने प्रायश्चित्तरूपा सन्ध्या पृथगेवोपास्या ।

‡ तपोरुपनिद प्रायश्चित् तदेव स्तूपते । मेधातिष्पादयस्तु पूर्वोक्त-
व्रताचरणमेव तप तस्यैवेत्युतिरिति मन्यन्ते । मम तु ‘तप सन्तापे’ इत्य-
स्मादानोर्निष्पन्नेन तपशब्देन पञ्चाधिसाधनादिक तप एव ग्राह्य न
व्रतादिकमिति प्रतिभानि ।

१ B and D substitute यथा— for तथा— २ G omits this verse
३ This line does not appear in the text ४ E reads समाचरेत् for
पञ्चमेव ५ The text reads बाहि बाया वा यत्कृतं भवेत् for बाया
श्रोत्र-त्वक् प्राण चक्षुषा ६ This line does not appear in any of
the manuscript except A. and the text ७ B C D E and G
substitute किञ्चिन्विषांततः for किञ्चिन्विषांततः ८ The text reads मनो-
वाक्कर्मभिर्जना for मनो वाक्कर्मभिर्जना ९ The text reads निर्वहन्ति for
निर्णुदन्ति, while B C and E read नष्ट जनः for तपोधनाः .

इति । कूर्मपुराणेऽपि—

‘जपस्तपस्तीर्थसेवा देव-ब्राह्मणपूजनम् ।

ग्रहणादिषु कालेषु महापातकशोधनम् ॥ (१०८)

पुण्यक्षेत्राभिगमनं सर्वपापप्रेणाशनम् ।

देवताभ्यर्चनं नृणामशेषाघविनाशनम् ॥ (१७)

अमावास्यां तिथिं प्राप्य यः समाराधयेद्भवम् ।

ब्राह्मणान् भोजयित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (१८)

कृष्णाष्टम्यां महादेवीं तथा कृष्णचतुर्दशीम् ।

सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (१९)

त्रयोदश्यां तथा रात्रौ सोपहारं त्रिलोचनम् ।

ईदृशं प्रथमे यामे मुच्यते सर्वपातकैः ॥ (१००)

एकादश्यां निराहारः समभ्यर्च्य जनार्दनम् ।

द्वादश्यां शुक्लपक्षस्य सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (१०७)

उपोषितश्चतुर्दश्यां कृष्णपक्षे समाहितः ।

यमाय धर्मराजाय मृत्यवे चान्तकाय च ॥ (१०१)

वैवस्वताय कालाय सर्वभूतक्षयाय च ।

प्रत्येकं तिलसंयुक्तान् दद्यात्सप्तोदकाञ्जलीन् ॥ (१०२)

१ The text reads विनाशनम् for -ग्रणाशनम् २ The text reads पूजयित्वा for भोजयित्वा. ३. We follow here only A and the text, while all others read महादेवीं for महादेवी ४ B D E. I G. J. read दृष्टेय for इष्टेय; while C, F, and H दृष्टेय प्रयतो for इष्टेय प्रथमे ५ The text reads महापापै for सर्वपापै ६ After this line I insert the following two lines —

औदुम्बराय वज्राय नीलाय परमोष्ठिने ।

शुक्रोदराय चित्राय चित्रशुभाय ते नमः ॥

These lines are neither found in our manuscripts nor in the text and the seven names of Yama are complete in this śloka, therefore these lines are quite useless here

आख्यानानि तेषांभ्यानि जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते* ॥

इतिहास-पुराणानि देवतास्तत्रनानि च ।

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत धर्मस्यानैस्तथा परैः† ॥

इति । बौधायनैः—

‘विधिना शास्त्रदृष्टेन प्राणायामान् षड्वाचरेत् ।

यदुपस्थकृतं पापं पत्र्यां वा यत् कृतं भवेत् ॥

वाहुभ्या मनसा वाचा श्रोत्र त्वक्-प्राण-चक्षुषा’ ।

सायसन्ध्यामुपस्थाय तेन तस्मात् प्रमुच्यते†† ॥

(बौ. स्मृ. २. ४. ७. १८)

इति । मनु—

‘मद्रापातकिनश्चैव शोपाश्चाकार्यकारिणः ।

तपसैव सुनमेन मुच्यन्ते किल्बिषात्ततः ॥ (२३९)

यत्किञ्चिदेनः कुर्वन्ति मनो-वाक्कर्मभिर्जनाः ।

तत्सर्वं निर्गुदन्त्याशु तपसैव तपोधनाः† ॥ (२४१)

(म. स्मृ. १२. २३९-२४१)

* कौत्सं कुम्भपिण्डा दृष्टं—‘अपनः श्रोत्रचक्षुर्दधन्’—इत्येतत् सूक्तम् । माधुच्छन्दसं—‘अग्निमीले’ इत्यादि । अन्यत् पूर्वमुक्तम् ।

† नित्यमभ्यातिरिक्तं प्रायश्चित्तरूपा सन्ध्या पृथगेवोपास्या ।

‡ तपोरूपमिदं प्रायश्चित्तं तदेव स्तूपेन । वेधातिभ्यादयस्तु पूर्वोक्त-
व्रताचरणमेव तपः तस्येवैवं श्रुतिरिति मन्यन्ते । मय तु ‘तप सन्तापे’ इत्य-
स्मादातोर्नित्यत्वेन तपश्चाद्वेन पश्चाद्विष्ठाधनादिकं तप एव ग्राह्यं न
व्रतादिकमिति प्रतिभाति ।

१. B and D substitute यथा— for तथा— २. G omits this verse
३. This line does not appear in the text ४. I reads तपश्चरेत् (for
पञ्चचरेत्) ५. The text reads पापि पाप्या वा यत्कृतं भवेत् for वाचा
श्रोत्र-भ्यां प्राण-चक्षुषा ६. This line does not appear in any of
the manuscript except A and the text ७. H C D F and G
substitute शिल्पि ब्रह्मन्विता for किल्बिषात्ततः ८. The text reads मनो-
शास्त्रभिर्जना for मनो वाक्कर्मभिर्जना ९. The text reads निर्गुदन्ति for
निर्गुदन्ति while B C and E read नष्टा जना for तपोधना

‘त्रिरात्रोपोषितो जप्त्वा ब्रह्महा त्वधमर्पणम् ।
अन्तर्जले विगुह्येत गां दत्त्वा च पयस्विनीम् ॥
(या. स्मृ. ३. ३०२)

इति । शङ्ख-लिखितावपि—

‘ब्रह्महा त्रिरात्रोपोषितोऽन्तर्जले ऽधमर्पणं
त्रिरावर्तयेत्’ । . . .

इति । एतच्च कामकारविषयम् । अकामकारविषये तु यमः—

‘एवं ब्रह्महत्या-सुरापान-सुवर्णस्तेय-गुरुत-
ल्पेषु प्राणायामैः श्रान्तोऽधमर्पणं जपेत्’ ।

इति । बोधायनः—

‘प्रामाते प्राचीमुदीर्ची वा दिशमुपनिष्क्रम्य
स्नातः शुचिरुदकान्ते स्थण्डिलमुपलिप्य स-
कृत् क्लिन्नवासाः सकृत् पूतेन पाणिना आदि-
त्याभिमुखोऽधमर्पणस्वाध्यायमधीयीत । (२)
प्रातःशतं माध्याह्ने शतं अपराह्णे शतमपरि-
मितं वा । (३) उदितेषु नक्षत्रेषु प्रसृतियावकं
प्राश्नीयात् । (४) ज्ञानकृतेभ्योऽज्ञानकृतेभ्य-
श्चापपातकेभ्यः सप्तरात्रात् प्रमुच्यते । (५)

१ C. and F omit the following portion —

अन्तर्जले विगुह्येत गां दत्त्वा च पयस्विनीम् ॥

इति । शङ्ख-लिखितावपि—

‘ब्रह्महा त्रिरात्रोपोषितोऽन्तर्जले ऽधमर्पणं.

२ B. and D विवार वि. ३ The text reads तीर्थं गत्वा स्नात शुचिवासा
उदकान्ते स्थण्डिलमुद्धृत्य for प्रामात्प्राचीमुदीर्ची वा दिशमुपनिष्क्रम्य स्नात
शुचिरुदकान्ते स्थण्डिलमुपलिप्य ४. We follow here only A, and the text,
while all others read सायाह्णे शतं परिमितं च for अपराह्णे शतमपरिमितं वा
५ Except A, and the text all others read अज्ञानीयान् for प्राप्तीयान्
६ Except A, and the text all others omit अज्ञानकृतेभ्य and insert
च after अपपातकेभ्यः and read ब्राह्मरात्र्याऽज्ञानकृतेभ्यः । एवं ब्रह्महत्या
सुवर्णस्तेय सुरापानं च for ब्राह्मरात्र्याऽज्ञानकृतेभ्यः सुवर्णस्तेयं सुरापान-
मिति च.

स्नात्वा नेद्यां तु पूर्वाह्ने मुच्यते सर्वपातकैः' ॥ (१०२)

(कू. पु. १. २. ३३. ९७-१०८)

इति । पेट्टीनसिः—

‘सर्वपापप्रक्षोभं ध्यायन्निमिषमच्युतम् ।

पुनस्तपस्वी भवति पङ्क्तिपावनपावनः ’ ॥

इति । चतुर्विंशतिमते—

‘मृगारिष्टिः पवित्रेष्टिस्त्रिहविः पावमान्यपि ।

इद्वयः पापनाशिभ्यो वैश्वानर्या समन्विताः’ ॥

इति । कूर्मपुराणे—

‘अस्मिन् कलियुगे घोरं लोकाः पापानुवर्त्तिनः ।

भाविष्यन्ति महाबाहो वर्णाश्रमाविवर्जिताः ॥

नान्यत् पद्यामि जन्तूनां मुक्त्वा वाराणसीं पुरीम् ।

सर्वपापप्रशमनं प्रायश्चित्तं कलौ युगे’ ॥

(कू. पु. १. १. २८. ९-१०)

इति । इति साधारणप्रायश्चित्तानि ॥

अथ प्रतिपदेत्तानि प्रायश्चित्तानि ।

तत्र याज्ञवल्क्यः—

१ The text substitutes नेद्यां for नेद्यां तु, but it appears meaningless here. २ These quoted four lines are found in the printed copy of the said Purāṇa, but they do not exist in the manuscript copy, which is written in T'egū

‘सुरापः कण्ठमात्रमुदकमवतीर्य सुतसौमात्
प्रसृतिमादायोङ्कारेणाभिमन्त्र्य पिबेत् । ततो
ऽसु निमग्नो मानस्तोकीयं जपेत् ’ ।

इति । याज्ञवल्क्यः—

‘त्रिरात्रोपोपितो हुत्वा कूष्माण्डीभिर्घृतं शुचिः’ ।
(या. स्मृ. ३. ३०४)

इति । मनुः—

‘कौत्सं जस्वाप इत्येतद्वासिष्ठं च प्रतीक्ष्य चम् ।
माहित्रं शुद्धवत्यश्च सुरापोऽपि विशुद्ध्यति ॥ (२४९)
मन्त्रैः शाकलहोमीयैरब्दं हुत्वा घृतं द्विजः ।
सुगुर्वप्यपहन्त्येनो जस्वा वा नम इत्युचम् ॥ (२५६)
महापातकसंयुक्तोऽनुगच्छेद्वाः समाहितः ।
अभ्यस्याब्दं पावमानीर्भिक्षाहारो विशुद्ध्यति ॥ (२५७)
(म. स्मृ. ११. २४९-२५७).

* कौत्सं—‘अपनः शोशुचदघमित्येतत् । वासिष्ठं—‘प्रतिस्तौमेभिरुपसं
वसिष्ठा’ इत्येतत् । माहित्रं—‘माहित्रीणामत्रेचमिति । शुद्धवत्यः—पूर्वमुक्ताः ।
‘दिवकृतस्वैनसो’ इत्यादयो ऽष्टौ मंत्राः शाकलहोमीयाः । नम इत्युचं—‘नम

१. J. reads सुतसौमात् यष्टिमिमादाय for सुतसौमात् प्रसृतिमादाय. २. E. II.
and J. read जपित्वा for जप्त्वा, while I. reads this line as follows :—

‘कौत्स जपित्वाऽप्येनो वासिष्ठ चेत्युच्यते ।

३. E and H. read वासिष्ठ चेति ऋचम्यति, but E. substitutes
ऋच्ये for ऋच्यम् and J वासिष्ठं च ऋच्यं प्रणि both for वासिष्ठं च प्रती-
क्ष्यम्. ४. J. reads शाकलहोमीयैरब्दं for शाकलहोमीयैरब्दं. ५. A. reads
मन इत्युचम् the Commentator Medhātithi follows this reading, while
I reads नमत् for नम, but it seems to be incorrect. ६. J reads समा-
हिता for समाहित.

द्वादशरात्राद्धूणहननं गुस्तल्पगमनं सुव-
 र्णस्तैन्यं सुरापानमिति च वर्जयित्वा । (६)
 एकविंशतिरात्रात् तोन्यप्यतितरति' । (७)
 (चौ. स्मृ. ३. ५. २-७)

इति । मनुरापि—

‘अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य प्रयतो वेदसंहिताम् ।
 मुच्यते पातकैः सर्वैः पराकैः शोधितस्त्रिभिः’॥
 (म. स्मृ. ११. २५८)

इति । बृहद्विष्णुरपि—

‘ब्रह्महत्यां कृत्वा प्राचीमुदीचीं वा दिशमुप-
 प्रभूतेनेन्धनेनाग्निं प्रज्वालयाधमर्षणेनाष्टसहस्र-
 मेज्याहुतीर्जुहुयात्तदेतस्मात्पूतो भवति’ ।

इति । ऐतानि कामाकामकारादिभेदेन व्यवस्थापनीयानि ।
 सुरापाने यम आह—

१. J. reads अनितरति and the text अवि तरति for अप्यतितरति and adds शान्यपि अयति. २. J. reads शोधितै for शोधित. ३. B D E. and H. read आहूती. for आज्याहुती. ४. B. C. D F. and G. omit the following portion —

एतानि कामाकामकारादिभेदेन व्यवस्थापनीयानि । सुरापाने
 यम आह—

‘गुप्तप. कण्ठभाषमुक्तमवतीर्थं घृतसोमाम् प्रसूतिमाशयोक्ता-
 रेणानिमग्न्य विधेत् । ततोऽप्यनिमग्नो मानस्तोकीय अवेत् ।
 इति । याज्ञवल्क्य —

‘विगर्भोपोषितो हत्वा दूष्णाग्नीनिर्धनं शुचि’ ।

इति । मनुः—

‘कौम्यं अशपि—&c . . . &c . up to page 168, line 12.

इति । बृहस्पतिः—

‘सकृज्जप्त्वाऽस्यवामीयं शिवसङ्कल्पमेव वा ।
अपहत्य सुवर्णं वा क्षणाद्भवति निर्मलः’ ॥

इति । याज्ञवल्क्यः—

‘ब्राह्मणः स्वर्णहारी तु रुद्रजापी जले स्थितः’ ।
(या. स्मृ. ३. ३०४)

इति । जपश्चैकादशकृत्वा कार्यः । तदाह अत्रिः—

‘एकादश गुणान् वाजपि रुद्रानावर्यं धर्मवित् ॥
महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः’ ॥
(वृ. अ. स्मृ. ४. ६)

इति । गुरुतल्पे याज्ञवल्क्यः—

‘सहस्रशीर्षाजापी च मुच्यते गुरुतल्पगः ।
गौर्देया कर्मणोऽस्यान्ते पृथगेभिः पयस्विनी’ ॥
(या. स्मृ. ३. ३०५)

इति । यमोशपि—

‘अथ गुरुतल्पगमनं कृत्वाऽऽत्मर्पणमन्तर्जले
त्रिरावर्यं तदेतस्मात् पापात् पूतो भवति’ ।

१ E I. and J. read ब्राह्मणस्वर्णहारी for ब्राह्मण स्वर्णहारी २. The verse occurs in Vrid-dhatri Samhitā, but not Atri or Ātreya. It reads शुद्धपति for धर्मवित् and for the second line it reads महापातकोपपातकेभ्यो मलिनीकरणेभ्यो मुच्येत for महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः. ३ E. I. and J. read सहस्रशीर्षाजापी for सहस्रशीर्षाजापी.

इति । वसिष्ठेः—

‘सुरां पीत्वाऽसु निर्मज्ज्य त्रिः पटेदधमर्पणम् ।

यथाऽश्वमेधावभूयस्तादृशं मनुरब्रवीत्’ ॥

(व. स्मृ. २६. ८)

इति । अत्र ज्ञानाज्ञानाभ्यासानभ्यासैर्व्यवस्था द्रष्टव्या ।
सुवर्णस्नेये शात्तातपः—

‘मद्यं पीत्वा गुरुदारांश्च गत्वा

स्नेयं कृत्वा ब्रह्महत्यां च कृत्वा ।

भस्मच्छत्रो भस्मशय्यां शयानो

रुद्राध्यायी मुच्यते सर्वपापैः’ ॥

(शा. स्मृ. १. ७१)

इति । यमः—

‘आत्मणः सुवर्णस्नेयं कृत्वा हिरण्यं शालायां

मक्षिप्याऽऽसु स्नातो ग्रीवामात्रमुदकं हिरण्य-

वर्णाभिष्वतसृभिरात्मानमभ्युक्ष्य चीन् प्राणा-

यामान् कृत्वा तदेतस्मात् पापात् पूतो भवति’ ।

आविशेन-’ इत्युच्यमिति सर्वज्ञनारायणः । ‘उयं नम आविवात’ इति राम-
चन्द्रः । पावमान्यः ऋक्संहिताया नवमं मण्डलं स्वादिष्टयेत्यारभ्य ‘पते-
राजन्’ इत्यन्तम् ।

१. E and H. omit वसिष्ठः २. The text reads आतो वाऽसु निमज्जानः
निर्मज्जेत् for सुरा पीत्वाऽसु निर्मज्ज्य त्रिः पटेत्. ३. I. reads शय्याशयने and
J. reads शय्याशयानो both. for शय्याशयानो ४. E. and H. omit
तपः. ५. J. reads त्रिण्यशयान्यां for हिरण्यं शालाया. ६. E. H. and J.
read निस्वान् for स्नान

इति । मनुष्ये—

‘एनसां स्थूल-सूक्ष्माणां चिकीर्षन्नपनोदनम् ।

अवेत्यृचं जपेदब्दं यत्किञ्चेदगितीति चे’ ॥

(म. स्मृ. ११. २५२)

इति । अत्र सकृदभ्यासादिभेदेन व्यवस्था द्रष्टव्या ॥

अथ व्रतलक्षणानि ।

तत्र सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि याज्ञवल्क्य आह—

‘ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिर्दानं सत्यमकल्कतो ।

अहिंसाऽस्तेय-माधुर्ये दमश्चेति यमाः स्मृताः ॥

स्नान-मौनोपवासिज्या-स्वाध्यायोपस्थनिग्रहाः ।

नियमा गुरुशुश्रूषा-शौचा-ऽक्रोधा-ऽप्रमादितोः ॥

(या. स्मृ. ३. ३१३-३३४)

इति । अत्र ब्रह्मचर्यं सर्वेन्द्रियनिग्रहः । उपस्थनिग्रहो
लिङ्गनिरोधः । तयोर्गो-बलीवर्दन्यायेन पुनरुक्तिः । अकल्क-
स्वमकुटिलत्वम् ।

१. The text reads वा for च २ Except A all omit तत्र and I reads सर्वव्रतसाधारणान्यङ्गानि for सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि ३ B. D G. and J. read अकल्कता for अकल्कता. ४ Except E. G. I. and the text read -ऽस्तेयमाधुर्यदमश्चेति and II. -ऽस्तेयमाधुर्यं दमश्चेति both for ऽस्तेय-माधुर्ये दमश्चेति ५ G. and the text read स्नान for स्नान, while I. and some others substitute -निग्रह for -निग्रहाः. ६ B D. and the text read -ऽप्रमादता for -ऽप्रमादितो. ७ B. and D read अथ for अथ, while II व्रतचर्य, C. and F. व्रतचर्ये for ब्रह्मचर्य ८ C. F. and G. substitute तथा for तयो, while except G. and J. read अपुनरुक्ति for पुनरुक्तिः. ९ J reads अकल्कत्वम् for अकल्कत्वम्.

इति । मनुष्ये—

‘हविष्यान्तीयमभ्यस्य न तमंह इतीति च ।

जेत्वा च पौरुषं सूक्तं मुच्यते गुरुतत्पगः’ ॥

(म. स्मृ. ११. २५१)

इति । ससर्गं येन सह ससर्गं करोति स तदीयमेव प्राय-
श्चित्तं कुर्यात् ।

‘स तस्यैव व्रतं कुर्यात्’ ।

इति पूर्वमेवोक्तत्वात् ॥

अधोऽपपातकरहस्यप्रायश्चित्तानि ।

तत्र यमः—

‘दशमणवसंयुक्तैः प्राणायामैश्चतुःशतैः ।

मुच्यते ब्रह्महत्यायाः किं पुनः शेषपातकैः’ ॥

इति । याज्ञवल्क्योऽपि—

‘प्राणायामशतं कार्यं सर्वपापापनुत्तये ।

उपपातकजातानामनादिष्टस्य चैव हि’ ॥

(या स्मृ. ३. ३०६)

१ We follow here A and G, while H and D read हविष्यान्तीयमभ्यस्य and others read हविष्यान्तीयमभ्यस्य in the text (Bombay, Manlik's edition) Some places have हविष्यान्तीयम and some हविष्यान्तम but the quoted Mantra is हविष्यान्तमजर &c Therefore all these readings seem incorrect २ The text read अविष्ठा for अन्ता य, while H substitutes नु for य ३ I reads ससर्गं for ससर्गं ४ G substitutes यथा for अथ ५ B and D omit तत्र यम, while L, H G I and J. substitute अथ for तत्र ६ B and D read सर्वपापानुत्तये for सर्वपापानुत्तये

इति । मनुरपि—

‘एनसां स्थूल-सूक्ष्माणां चिकीर्षन्नपनोदनम् ।

अवेत्यृचं जपेदब्दं यत्किञ्चेदमितीति चे’ ॥

(म. स्मृ. ११. २५२)

इति । अत्र सकृदभ्यासादिभेदेन व्यवस्था द्रष्टव्या ॥

अथ व्रतलक्षणानि ।

तत्र सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि याज्ञवल्क्य आह—

‘ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिर्दानं सत्यमकल्कतो ।

अहिंसाऽस्तेय-माधुर्यं दमश्चेति यमाः स्मृताः॥

स्नान-मौनोपवासज्या-स्वाध्यायोपस्थनिग्रहाः ।

नियमा गुरुगुश्रूपा-शौचा-ऽक्रोधा-ऽप्रमादितोः ॥

(या. स्मृ. ३. ३१३-३३४)

इति । अत्र ब्रह्मचर्यं सर्वेन्द्रियनिग्रहः । उपस्थनिग्रहो
लिङ्गनिरोधः । तयोर्गो-बलीवर्दन्यायेन पुनरुक्तिः । अकल्क-
स्वमकुटिलत्वम् ।

१. The text reads वा for च २ Except A all omit तत्र and I. reads सर्वव्रतसाधारणान्यङ्गानि for सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि. ३. B. D G. and J. read अकल्कता for अकल्कता. ४ Except E. G. I. and the text read -ऽस्तेयमाधुर्यदमश्चेति and H. -ऽस्तेयमाधुर्यं दमश्चेति both for स्नय-माधुर्यं दमश्चेति. ५ G and the text read स्नात for स्नान ; while I. and some others substitute -निग्रह for -निग्रहा.. ६. II D and the text read -ऽप्रमादितो for -ऽप्रमादितोः. ७ II. and II. read अय for अत्र, while H व्रतचर्यं, G. and I. व्रतचर्ये for ब्रह्मचर्यं ८. C. F. and G. substitute तथा for तयो ; while except G. and J. read अपुनरुक्ति for पुनरुक्ति. ९ J. reads अकल्पत्वम् for अकल्कत्वम्.

इति । मनुरेपि—

‘अहिंसां सत्यमक्रोधमार्जवं च समाचरेत् । (२२२)
 निरेद्धि विर्विघ्नायां च सवामा जलमाविशेत् ।
 स्त्री-शूद्र-पतितांश्चैव नाभिभाषेत काहंचित् ॥ (२२३)
 स्थानासनाभ्यां विहरेदशक्तोऽथः शयीत वा ।
 ब्रह्मचारी व्रती च स्याद् गुरु-देव-द्विजार्चकः ॥ (२२४)
 सावित्रो च जनेन्नित्यं पवित्राणि च शक्तितः ।
 सर्वेष्वेव व्रतेष्वेवं प्रायश्चित्तार्थमादृतः’ ॥ (२२५)
 (न. स्मृ. ११. २२२-२२७)

इति । तत्र प्राजापत्यप्रसूतक्षणमाह हारीतः—

‘अहं सायं अहं प्रातस्त्र्यहमद्यादयाचितम् ।
 परं अहं वायुभक्ष एष कृच्छ्रं प्रजापतेः’ ॥

इति । मनुरेपि—

‘अहं’ प्रातस्त्र्यहं सायं अहमद्यादयाचितम् ।
 अहं परं तु नाऽश्रीयात् प्राजापत्यं चरेन्द्रिजः’ ॥
 (न. स्मृ. ११. २२१)

* भव द्वौ पक्षौ । तत्र प्रथमं स्वस्थानविबृदिपक्षोऽयं मनुना दाक्षितः—
 ‘अहं प्रातर्भोजनं अहं सायमेव भोजनं । अहमद्याचितं भोजनमिति एकं
 एव नियमं दिनत्रयं धार्यं इत्युक्तमतस्तस्य विबृदि स्वस्थान एव भवति ।

१ The following quoted verses are not found in the Mb of the text of Manu २ B C D E F and G read निरेद्धि for निरेद्धि, while G reads भाविष्येत् for भाविष्येत् ३ I reads अक्रोधा for अक्रोधा ४ G reads स्वस्थान for च शक्तितः ५ B and D read अहं for अहं I and J. आदृत for आदृत ६ I reads अत्र for तत्र ७ I reads प्रजापते for प्रजापते. ८ B, D and J do not insert मनुरेपि, while B substitutes अर्यैरुपि 1b14 may be the writer's mistake ९ The text reads च for न १० G reads चरेत् for चरत्

इति । अस्यैवाधिकारिभेदेन प्रयोगान्तरमाह वसिष्ठः—

‘अहः प्रातरहर्नक्तमहमेकमयाचितम् ।

अहः पराकं तत्रैकमेवं चतुरहौ परौ ॥

अनुग्रहार्थं पित्राणां मनुर्धर्मभृतां वरः ।

बाल-वृद्धा-ऽऽतुराणां* च शिशुकृन्द्मुवाच ह’ ॥

(व. स्मृ. २३. ४२-४३)

इति । एतदुभयमपि प्राजापत्यकृन्द्ं दर्शयति याज्ञ-
वल्क्यः—

‘एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ।

उपवासेन चैकेन पादकृन्द्ः प्रकीर्तितः ॥

यथारूपं चित्रिगुणः प्राजापत्योऽयमुच्यते’ ॥

(या. स्मृ. ३. ३१९. ३२०)

द्वितीयः दण्डकालितवदावृत्तिपक्षोऽयं वसिष्ठेन दर्शित —

तत्र प्रथमे ऽह्नि प्रातरेवैकवारं हविष्यान्नभोजनं कार्यम् । द्वितीये ऽह्नि
प्रापमेकवारमेव न दिवा । तृतीये ऽह्नि एकवारमयाचितमश्रीयात् । अत्र
तत्रैव भोजनं परिमितमेव कार्यम् । न यथेष्टम् । प्रायाश्चितार्थत्वात् । चतु-
र्थे ऽह्नि परारम्भम् । तत्तत्सर्वं पूर्वमेवोक्तम् । एव प्रथमं चतुरहमतीत्य द्वितीयं
तृतीयमपि चतुरहमेवमेव निर्वर्तयेदेव द्वादशदिनसाध्योऽयं कृणुः ।

* यथाह मनुः—

‘चतुरः प्रातरहर्नीवात् पिण्डान् नियः समाहितः ।

चतुरोऽस्तमिते सूर्ये शिशुचान्द्रापर्णं स्मृतम् ॥

इत्याद्यनुगन्धेयम् ।

इति । एकभुक्तेन दिवैव सकृद्भोजनेन । नैक्तेन रात्रौ स-
कृद्भोजनेन । अयाचितेन न विद्यते याचितं यस्मिन् भोजने
तदयाचितम् । तेन । अन कालविशेषाप्रतीतिर्दिवा रात्रौ वा
सकृद्भोजनेन । उपवासेन चैकेन एकस्मिन् दिनेऽनशनेन च
पादकृच्छ्रो भवति । अयमेव पादकृच्छ्रः स्वस्थानविवृद्ध्या वा
देण्डकलितवदावृद्ध्या वा यथा कथञ्चिन्निगुणः त्रिरभ्यस्तं प्रा-
जापत्य इत्युच्यते इत्यर्थः । एकभक्तादिषु ग्राससङ्ख्या आप-
स्तम्बेन दार्शना-

‘सायं द्वाविंशतिर्ग्रासाः प्रातः पञ्चविंशतिः स्मृतौ ।

चतुर्विंशतिरयाच्याः परं निरशनं स्मृतम् ॥

(आ. स्मृ. १. २९)

इति । तत्परिमाणमपि तेनैवोक्तम्—

‘कुक्कुटाण्डप्रमाणं तु यथा वाऽस्य विशेषमुखम् ।

(आ. स्मृ. १. ५०)

इति । चतुर्विंशतिमते तु प्रकारान्तरेण सङ्ख्या श्रूयते—

‘प्रातस्तु द्वादश ग्रासाः सायं पञ्चदशैव तु ।

अयाचिते च द्वावष्टौ परं वै मारुताशनः ॥

इति । अत्र शक्त्यपेक्षया व्ययस्था द्रष्टव्या । आपस्तम्बस्तु
चतुरः पादकृच्छ्रान् कृत्वा तेषां वर्णभेदेन व्यवस्थामाह—

१ B and H omit नैक्तेन रात्रौ सकृद्भोजनेन २ Except A and I read
वण्डकलितवत् for वण्डकलितवत् ३ H C H E F G and H sub-
stitute मत्ता for स्मृता ४ G reads चतुर्विंशतिरात्रौ च for चतुर्विंशतिर-
याच्या ५ G and I omit तु ६ H substitutes वा for च and reads
अहं च, C and F read अहं वा and J अहं वा all for परं वै, while B
and D अहं वै for the same

‘अयं निराशनं पादः पादश्चायाचितं अहम् ।

सायं अहं तथा पादः पादः प्रातस्तथा अहम् ॥ (१३)

प्रातःपादं चरेच्छूद्रः सायं वैश्यस्य दापयेत् ।

अयाचितं तु राजन्ये त्रिरात्रं ब्राह्मणे स्मृतम् ॥ (१४)

(आ. स्मृ. १. १३-१४)

इति । अर्धकृच्छ्र-पादोनकृच्छ्रयोरपि स्वरूपं स एवाह—

‘सायं-प्रातर्दिनार्थं स्यात् पादोनं नक्तवर्जितम् ।

(आ. स्मृ. १. १४)

इति । अयमर्थः । अयाचितोपवास-अह-द्वयानुष्ठानेनार्ध-
कृच्छ्रो भवति । नक्तअहव्यतिरिक्तअहत्रयानुष्ठानेन पादो-
नकृच्छ्रो भवति । अर्धकृच्छ्रप्रकारोऽपि तेनैवोक्तः—

‘सायं प्रातस्तथैवोक्त दिनद्वयमयाचितम् ॥

दिनद्वयं तु नाऽधीयात् कृच्छ्रार्थं तद्विधीयते ।

(आ. स्मृ. १. ४१-४२)

१ The text reads पादम् for पादः २ II reads तम् for पादः
३ B and D read अयाचिते अहम्, C and F अयाचिते अहं both for
अयाचित अहम् while II. reads अयाधनं अहम् for the same ४. The
text reads this line thus —

पादः सायं अहं पादः प्रातर्भाष्य तथा अहम् ।

५ F and J. read पादं for सायं ६ The text reads ब्राह्मणस्य च for
ब्राह्मण स्मृतम् ७ The text reads this line thus —

प्रातः सायं दिनार्थं च पादोनं सायवर्जितम् ।

८. Except A and I read अयाचिमापवासयोस्त्यह इत्या- for अयाचिनो-
पवास इत्या- ९ The text reads this verse as follows —

‘सायं प्रातस्तथैवोक्त दिनद्वयमयाचितम् ॥

सायं प्रातस्तथैवोक्त दिनद्वयमयाचितम् ।

इति । अत्रापि शक्त्यपेक्षया व्यवस्था द्रष्टव्या । यत्तु जप-होमादिवद्ब्रह्मसहितं प्राजापत्यकृच्छ्रं गौतमेनाभिहितम्—

‘हविष्यान् प्रातरागान् भुमेत्वा तिस्रो रात्रीर्ना-
श्रीयात् । (२) अथापरं ज्यहं नक्तं भुञ्जीत ।
(३) अथारं ज्यहं न कञ्चन याचेत् । (४)
अथापरं ज्यहमुपवसेत् । (५) तिष्ठेदहनि, रात्रा-
वासीत् । (६) क्षिप्रकामः । (७) सत्यं वदेत् ।
(८) अेनार्यैर्न सम्भाषेत । (९) रौरव-यौधौ-
जपे *नित्यं प्रयुञ्जीत । (१०) अनुसवनमुद-
कोपस्पर्शनमापोहिष्ठेति तिसृभिः पवित्रवतीभि-
र्मार्जयीत् । (११) हिस्ण्यवर्णाः शुचयः पा-
वका इत्यष्टाभिः । (१२) अधोदकतर्पणम् ।
(१३) ॐ नमो हेमाय मोहमाय संहमाय
धुन्वते तापसाय पुनर्वमत्रे । (१४) नमो नमो

* रौरव-यौधाजपे सामनी ‘पुनानः सोमधारया’ इत्यस्यामृति-
गीति । ते च नित्यं प्रयुञ्जीत गायेत्यर्थः । केचनात्र ‘नित्यं पुनः
प्रयुञ्जीत’ इत्यपि पठन्ति । विज्ञानेश्वरस्तु—‘रौरवयोधां जपेत्’ इत्य-
मेव पठति ।

१. B. and D. read प्रातरागान् भुक्त्वा and II. substitutes भुक्त्वा for
भुक्त्वा. २. B. D. G. and J. substitute अथापरं for अथापरं ३. I.
reads -अनार्यै for अनार्यै. ४. Except A. and the text all others
read यौधाजये; while B and D. read- यौधाजये for the same. ५. The
text reads मार्जयेत् and I. मार्जयित्वा for मार्जयीत्. ६. We consult here
the five manuscripts of the text. Except A. and these manuscripts all
others read नमो हेमाय मोहमाय and I. नमो हेमाय मोहमाय both for नमो हेमा-
यमोहमाय संहमाय; while G. omits मोहमाय and reads गृहमाय for राह-
माय. ७. G. reads पुनर्वासाय for पुनर्वसवे.

मौञ्जायोर्म्याय वसुविन्दाय सर्वविन्दाय नमो
 नमः पाराय सुपाराय महापाराय पारदाय पार-
 यिष्णवे । (१५) नमो नमो रुद्राय पद्मपतये
 महंत देवाय त्र्यम्बकायैरुचरायाधिपतये ह-
 राय शैवायेशानायोग्राय वज्रिणे घृणिने कप-
 दिने । (१६) नमो नमः सूर्यादित्याय ।
 (१७) नमो नमो नीलग्रीवाय शितिकण्ठाय ।
 (१८) नमो नमः कृष्णाय पिङ्गलाय । (१९)
 नमो नमो ज्येष्ठाय श्रेष्ठाय वृद्धायेन्द्राय हरि-
 केशायोर्ध्वरेतमे । (२०) नमो नमः सप्तम्य
 पावकाय पावकवर्णाय कामाय कामरूपाय ।
 (२१) नमो नमो दीप्ताय दीप्तरूपिणे । (२२)
 नमो नमस्तीक्ष्णाय तीक्ष्णरूपिणे । (२३) नमो
 नमः सौम्याय सुपुरुषाय भेहापुरुषाय मध्यम-
 पुरुषाय उत्तमपुरुषाय ब्रह्मचारिणे । (२४)

१ I accept A and the text others do not repeat नमः. २ I reads उभ्याय for ऊभ्याय but it seems wrong. ३ G and I omit सर्वविन्दाय. ४ B and I omit नमो and I reads नमः पाराय महापाराय परदाय omitting सुपाराय. The text omits पारदाय. G, omits महापाराय and substitutes परदाय for पारदाय. ५ I accept A and the text all others do not repeat नमः. ६ I accept A and the text all others read हरये for हराय, while B and D omit दारय. F and H read शम्बाय and I ईश्वराय all for दारय. ७ I accept A and the text all others omit नमः throughout. ८ D and I read नीलकण्ठाय शितिकण्ठाय for नीलकण्ठाय शितिकण्ठाय, while B, F, G, H, J read नीलकण्ठाय for नीलकण्ठाय. ९ I. reads पावकवर्णाय for पावकवर्णाय. १० I accept J. and the text all others do not insert महापुरुषाय.

नमो नमश्चन्द्रललाटाय कृत्तिवाससे पिनाके-
हस्ताय नमो नम इति । (२५) एतदेवा-
दित्योपस्थानम् । (२६) एता एवाज्याहुतयः ।
(२७) द्वादशरात्रस्यान्ते चरुं श्रपयित्वैताभ्यो
देवैताभ्यो जुहुयात् । अग्नये स्वाहा सोमाय
स्वाहा अग्नीषोमाभ्यामिन्द्राग्निभ्यामिन्द्राय वि-
श्वेभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मणे प्रजापतये अग्नये
स्विष्टकृते इति । (२८) अन्ते ब्राह्मणभो-
जनम् । (२९)

(गौ. स्मृ. २७. २-२९)

इति । हविष्यानित्याहुपवसेदित्यन्तेन प्राजापत्यस्य स्वर-
रूपमुक्तम् । तिष्ठेदित्यादिना तस्यैवेति कर्तव्यतीच्यते । अह-
नि तिष्ठेदित्यनेन भोजनाद्यविरुद्धकालेषु अहरुत्थित एव
स्यात् । रात्रावासीनेत्यनेन निद्राया आवश्यकत्वात् तामासीन
एव सेवतेत्युक्तं भवति । क्षिप्रकामोऽपि भवेत् । शीघ्रं शुद्धः
स्यामिति सज्जातकामोऽपि भवेदित्यर्थः । अथवा शीघ्रं शुद्धि-
कामोऽग्निं तिष्ठेन्नरावासीतेत्यर्थः ।

१. Except the text all others omit पिनाकहस्ताय नमो नम इति ।
२. I omits नमः. ३. B. and D. omit देवताभ्यो ४. I. omits इन्द्राग्निभ्याम
५. The text reads ब्राह्मणभोजनम् for ब्राह्मणभोजनम् ६. I except १. and
१. all others omit हस्तनमः. ७. G. reads अनावदय इत्याहुः for आवदय इ-
त्याहुः ८. B. D. and H read स्यादिति for स्यादिति.

एव सत्य वदेदित्याद्यङ्गकलापे क्षिप्रकाम* इति अधिका-
रिविशेषणमनुपज्जनीयम् । अनेन य शनै शनै शुद्धो
भवामीति मन्यते तस्य नाय नियम इति अवगम्यते । शैव-
यौधाजये सामनी । नमोहमायेत्यादयस्त्रयोदश मन्त्रास्तर्पण-
मृयापस्थाना ऽऽज्यहोमेषु द्रष्टव्या । अथवा सम्प्रदानविभक्त्य-
न्ता पट्पञ्चाशन्मन्त्रो । तर्पणमनुसवन कर्तव्यम् । स्नाना-
ङ्गत्वान्तर्पणस्य । तथा च भृगु —

नित्य नैमित्तिक काम्य त्रिविध स्नानमुच्यते ।

तर्पण त्रिविधस्याङ्गमेव एव विधि सदा' ॥

इति । आदित्योपस्थाना-ऽऽज्यहोमौ तु प्रतिदिन सकृत् सकृत्
कार्यौ । 'अथोदकतर्पणमादित्योपस्थानमाज्यहोमश्च'—इति
वक्तव्ये

‘एतदेवादित्योपस्थानम् । एता एवाज्यानुत्तय ।

इति पृथग्योगकरणान् । शिष्ट स्पष्टम् । एतद्वारिताद्युक्त-

* वसिष्ठोप्येवमेवाह—

‘हविष्यान् प्रातराशास्त्रीन् सायमाशास्त्रधैव १’ ।

इत्यागुक्तम्—

‘रात्रौ जलाशये दृष्ट्वा प्राजापयेन तत्समम् ॥ (१७)

(व स्मृ १७-१७)

इत्यादिना ।

१ B C D E F G do not repeat शनै २ B and D omit मया

३ C substitutes मनु for अय ४ B II ar I H do not repeat सप्तम्
while I substitutes कर्नेत्यौ for कार्यौ ५ C and I omit एव

जप-होमाद्यद्भिरहितप्राजापत्यद्वयस्थाने वेदितव्यम् । बहुप्रयास-
साध्यत्वेनातिगुरुत्वात् । अथवा येषां गूढादीनां मन्त्राधिकारो
नास्ति तेषां जप-होमादिगैरहित प्राजापत्य वेदितव्यम् । अतः
एवोक्तमद्विरसा-

‘तस्मान्बुद्ध समासाद्य सदा धर्मपथे स्थितम् ।

प्रायश्चित्तं प्रदातव्यं जप-होमविवाजितम्’ ॥

इति । येषां ब्राह्मणादीनां जप-होमादिः अधिकारस्तेषां गौ-
तमोक्तं वेदितव्यम् ॥

अथातिकच्छ ।

तस्य लक्षणमुक्तं चतुर्विंशतिमते-

‘एकैकं प्रासमश्रीयात् न्यहाणि त्रिणि पूर्ववत् ।

अथ चोपवसेन्नित्यमतिकृच्छ्रं चरन् द्विज’ ॥

इति । एकभक्त-भक्ताभ्यांचित्तदिवसेषु नवस्वेकैकं प्रासम-
श्रीयात् न्यह चोपवसेत् । एव चातिकृच्छ्रो भवतीत्यर्थः ।
यत्तु याज्ञवल्क्येनोक्तम्-

‘अयमेवातिकृच्छ्रं स्यात् पाणिपूरान्नभोजनं’ ।

(या स्म ३ ३२०)

१ B (D I G a 11 H read -द्वयेन व्यवस्थाने for -द्वयस्थान while
H and J द्वयव्यवस्थाने for the same but H gives marginal reading -
द्वयस्थाने २ B D H and J read प्राधिकाश B and F प्राधिकारी
lot for मन्त्राधिराश while G omits गूढादीनां ३ B (D F a 1
G read जप-होमादि for जप होमादिरहित ४ B and D read स्थित
for स्थितम् ५ G omits नस्य ६ C I and J read अह for
न्यह while H reads अहानि G and I अयेन द्विज for अह द्विज
७ H a 11 read नाजने for नाजन

इति—अयमेव प्राजापत्यकृच्छ्रः एकभक्त-नक्तायाचितदि-
वसेषु नवमु पाणिपूरान्नभोजनयुक्तोऽतिकृच्छ्रो भवतीत्यर्थः ।
तदेतदशक्तविषयम् । पाणिपूरान्नस्य अ सपरिमितादन्नादधिक-
परिमाणत्वात् ॥

अथ कृच्छ्रातिकृच्छ्रः ।

तस्य लक्षणं याज्ञवल्क्येनोक्तम्—

‘कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिम्’ ।

(या. स्म. ३ ३२१)

इति । विष्णुरपि—

‘कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिक्षपणम्’ ।

(वि. स्मृ. १६. १३)

इति । यत्तु गौतम —

‘अम्भक्षस्तृतीयः स कृच्छ्रातिकृच्छ्रः’ ।

(गौ. स्मृ. २७ ३२)

इति एकभक्त-नक्तायाचितदिवसेषु यो भोजनकालः
तस्मिन्नेव काले केवलमुदकेन वर्तन कृच्छ्रातिकृच्छ्रो भवतीति
तदेतच्छक्तविषयम् । अतिकृच्छ्र-कृच्छ्रानिकृच्छ्रयोगपि प्राजा-
पत्यकृच्छ्रोक्तेनिकर्तव्यता द्रष्टव्या ।

१ B and I read this —

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिम् ।

but I adds इति and reads अपयेतिनि सेष for अयमेव ३ B and I saw
here A and the text, while all others omit it

‘एतेनैवे* कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ व्याख्यातौ’ ।

(गौ. स्मृ. २७. ३१)

इति गौतमस्मरणान् । पराकलक्षणमाह यमः—

‘द्वादशाहं निराहारो यतात्मा संशितव्रतः ।

कृच्छ्रः पराकनामैव सर्वपापप्रणाशन.’ ॥

इति । पर्णकृच्छ्रलक्षणमाह याज्ञवल्क्य—

‘पर्णोदुम्बर राजीव-त्रित्वपत्र-कुशोदकैः ।

प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः पर्णकृच्छ्र उदाहृतः’ ॥

(या. स्मृ. ३ ३१७)

* इदं सर्वथा मूलविद्वदमिवेति प्रतिभाति । मूले तु, एकोनविंशति
तृणैः पूर्वं कृच्छ्रमभिधाय अनन्तरम्—

‘एतेनैवातिकृच्छ्रो व्याख्यातः’ ।

इत्यनेन द्वितीयमतिकृच्छ्रमभिधाय—

‘अव्यक्तस्तृतीयः स कृच्छ्रातिकृच्छ्रः’ ।

इत्यनेन तृतीयः कृच्छ्र उक्तः । तत्कथमथ पाठः सन्नच्छन्न इति
चिन्तनीय विद्वाद्भिः ।

१ The text reads अतिकृच्छ्रौ व्याख्यातौ for कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ व्याख्यातौ
२ E G and I substitute -वचनात् for -स्मरणात् C and I omit
यम्, while D counts the following portion —

‘द्वादशाहं निराहारो यतात्मा संशितव्रतः ।

कृच्छ्रः पराकनामैव सर्वपापप्रणाशन ॥

इति । पर्णकृच्छ्रलक्षणमाह याज्ञवल्क्य —

‘पर्णोदुम्बर-राजीव-त्रित्वपत्र-कुशोदकैः ।

प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः पर्णकृच्छ्र उदाहृतः’ ॥

इति । पर्णोदुम्बरादिविन्द त्रित्वपर्णानामेकैरुप कथितमुक्तं प्रत्यहं
पिबेत् । कुशोदकं च कृत्स्नव्रतवतीति । पर्णकृच्छ्रस्य सप्तशतान्तरमाह यम् —
३ E C D F and H. read त्रिनाम्ना for यतात्मा while some read
पशित- for संशित-

इति । पलाशोदुम्बरारविन्द-विल्वपर्णानामेकेकेन कथित-
मुदरु प्रत्यह पिबेत् । कुशोदक चेकस्निजहनीति । पर्णकु-
च्छस्य लक्षणान्तरमाह यम् —

‘एतान्येव समस्तानि त्रिरात्रोपोषित शुचि ।

काथयित्वा पिबेदद्वि-पर्णकु छे वि शीयते’ ॥

इति । यदा पलाशादिपत्राण्येकीकृत्याम्भसा काथयित्वा
त्रिरात्रोपवामान्ते कथित तत्पिबत् तदा पर्णकुच्छ्रे भवतीत्यर्थः ।
फलकुच्छ दीना स्वरूपमाह मार्कण्डेय —

‘फलैर्मासेन कथित फलकुच्छ्रे मनीषिभिः ।

श्रीकुच्छ श्रीफलं प्रोक्त पद्माक्षैरपरम्परा ॥

मासेनामलकैरेव श्रीकुच्छमपर स्मृतम् ।

पत्रैर्नन पत्रकुच्छ पुष्पैस्तत्कुच्छ उच्यते ॥

मूलकुच्छ स्मृतो मूकैस्तोयकुच्छ्रे जलेन तु’ ।

इति । यदा विल्वादिकलान्यम्भसा काथयित्वा शाममेरु
तदम्भ पिबति तदा फलकुच्छ्रे भवति । यदा विल्व-पद्मा-
क्ष-मूलानामन्यतमस्य काथ माम पिबेत्तदा पत्र-पुष्प-मूल-
कुच्छाणि भवन्ति ।

१ Except १, all others do not insert गुणादिक वैकल्पिकरहितानि In
connection with this omission the editor of the Calcutta edition
of this work published in the Index Series is quite misled. He writes
in foot note page 460 इत्यनेन पाठः सर्वत्र विल्व पत्र-कुच्छनामरहितः
इति मु भवितुं युक्तम् । २ Except १ and १ others read स्थानमाह
रि मशाना नरमाह ३ ५ does not insert the comment of this block
४ C reads यदि for यदा ५ II reads याव for यत्

वोरुण-स्त्रीकृच्छ्रयोर्लक्षणमाह यमः—

‘ ब्रह्मचारी जितक्रोधो मासेऽप्युदकसंस्तुक्तान् ।
पिवेच्च नियताहारः कृच्छ्रं वारुणमुच्यते ॥
अयं पिवेत् गोमूत्रं अयं वै गोमयं पिवेत् ।
अयं वै यावकेनैव स्त्रीकृच्छ्रं होतदुच्यते ’ ॥
(य. स्मृ. ५. ३१)

इति । सौम्यकृच्छ्रस्वरूपमाह याज्ञवल्क्यः—

‘ पिण्याका-ऽऽचाम-तक्रा-ऽम्बु-सक्तूनां प्रतिवासरम् ।
एकरात्रोपवासश्च कृच्छ्रः सौम्योऽयमुच्यते ’ ॥
(या. स्मृ. ३. ३९९)

इति । आचाम ओदननिस्तावः । पिण्याकादीनां पञ्चा-
नामेकैकं प्रतिदिनमुपभुज्य पटेऽह्न्युपवसेत् । एष सौम्य-
कृच्छ्रः । यत्तु जाबालेन चतुरहव्यापी सौम्यकृच्छ्र इत्युक्तम्—

१ Only I reads वारुणोर्लक्षणमाह for वारुण स्त्रीकृच्छ्र- ३ C and F.
read मासेषु for मासेऽपि ; while I. जितक्रोधो भानिभोरकसक्तूक्तान् for जित
क्रोधो मातःऽप्युदकसक्तूक्तान् ३ II omits:—

----- मुच्यते ।

अयं पिवेत् गोमूत्रं अयं वै गोमयं पिवेत् ।

अयं वै यावकेनैव स्त्रीकृच्छ्रं होतदुच्यते ॥

४ I reads श्रीकृच्छ्रः, while II. तु तदुच्यते for होतदुच्यते ५ II D II.
and II omit -रुच्यते. ६ J omits the following —

‘ पिण्याका ऽऽचाम-तक्रा-ऽम्बु-सक्तूनां प्रतिवासरम् ।

एकरात्रोपवासश्च कृच्छ्रः सौम्योऽयमुच्यते ’ ॥

इति । आचाम ओदननिस्ताव

७ C, and F, omit the following:—

पिण्याकादीनां पञ्चानामेकैकं प्रतिदिनमुपभुज्य पटेऽह्न्युपवसेत् । एष
सौम्यकृच्छ्रः । यत्तु जाबालेन चतुरहव्यापी सौम्यकृच्छ्र इत्युक्तम्.

८ G reads उपभुज्य for उपवस्य

‘पिण्याक सक्तवस्तक्रं चतुर्थेऽहन्यभोजनम् ।

वासो वै दक्षिणां दद्यात् सौम्योऽथ कृच्छ्र उच्यते’ ॥

इति तेदेतेदशक्तविषयम् ॥

अथ तुलापुरुष ।

तत्र आचालिः—

‘पिण्याक च तथाऽऽचामं तक्रं चोदकसक्तवः ।

त्रिरात्रमुपवासश्च तुलापुरुष उच्यते’ ॥

इति । सोयमष्टदिवसमाध्यः । याजवल्क्यस्तु पञ्चदश-
दिवससाध्यमाह—

‘एषां त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्य यथाक्रमम् ।

तुलापुरुष इत्येव’ शयः पञ्चदशाहिकः’ ॥

(या. स्मृ. ३. ३२३)

इति । एषां प्रकृतानां पिण्याकादीनां पञ्चद्व्याणाम् ।
यमस्त्वेकविंशतिदिवससाध्यमाह—

‘आचाममथ पिण्याकं तक्रं चोदक-सक्तुकान् ।

१ B and D. omit एतत् २ B D G and J. omit -वत्- and read
पञ्चदिवससाध्यम् ३ B. and D omit the following —

‘एषा त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्य यथाक्रमम् ।

तुलापुरुष इत्येव शयः पञ्चदशाहिकः’ ॥

इति । एषा प्रकृतानां पिण्याकादीनां पञ्चद्व्याणाम् । यमस्त्वेकविंशति-
दिवससाध्यमाह ४ The text reads इत्येव for इत्येव ५. G omits पिण्या-
कादीनां पञ्चद्व्याणाम् । यमस्त्वेकविंशतिदिवससाध्यमाह—

आचाममथ — — — — — ।

१ B and D read -सक्तुयन् G सक्तुयान् J. सक्तुयान् all for -सक्तुकान्.

व्यह व्यह प्रभुज्ञानो वायुभक्षस्त्यहद्वेयम् ॥

एकविंशतिरावस्तु तुलापुरुष उच्यते ।

इति तदेतत्रय पापतारतम्यविषयतया व्यवस्थापनी-
यम् । अत्रैतिकर्तव्यतामाह ज्ञाति —

‘अथातस्त्रिणयनोक्तस्य तुलापुरुषस्य कल्प
व्याख्यास्याम । (६९)’

अयाज्ययाजन कृत्वा प्राज्य मृव-परीपयो ।

अप्रतिप्राह्यमादाय याजयित्वा विनिन्दितान् ॥ (७०)

मिनायकोपकृतस्य महाप्राधिहतस्य च ।

एतन् कृत्स्नं तुलापुरुषं* महापातकनाशनम् ॥ (७१)

स्वर्गद्वारमिदं पुण्यं महादेवेन निर्मितम् † ।

आचाममथ त्रिण्याकं तत्र चोदकसक्तुकान् ॥ (७२)

व्यह व्यह प्रभुज्ञानो वायुभक्षस्त्यहद्वेयम् ।

वाचा कायेन मनसा कृतानि विविधानि च ॥ (७३)

* तुलापुरुषमिति वक्तव्ये तुलापूर्वमित्यापेक्षम् । उद्दोम्बुरोधादौकमिति
यथाकपञ्चिशोभनीयमिति प्रतिभाति ।

† तत्र तावन् तुलापुरुषं केन कार्यं तदाह । अयाज्ययाजनमित्यादि
महाप्राधिहतस्य चेत्यतेन । एतन् कृत्स्नमित्यनेन तस्य पापपनो-
दकत्वमाह । स्वर्गद्वारमित्यनेन परलोकाप्रप्तिकरत्वमुक्तम् । अतः
एवायं तुलापुरुषः न केवलं प्रापञ्चिकार्थमेव कर्तव्यं इत्युक्तं भवति ।

१ B and D read व्यहम् for व्यहम् २ We follow here A B and D
while all others read व्यहम् for व्यहम् and G reads रात्रात्मक for
रात्रात्मक No doubt the first seems incorrect, but in the
Vaidik rule it is correct ३ B C D T F G and H read पर
व्यहम् for व्यहद्वेयम्, while G reads वरभुञ्जान for प्रभुञ्जान ४ B C
D T and G read वानि विभूतानि च for वानि विविधानि च

आचामस्तानि निर्हन्ति नवथाद्दं च सूतकम् ।

तैक्ष्ण्यं च दारुणं चैतत्केशकीटहतं च यत् ॥ (७४)

आखोर्मूत्र-पुरीषं च ब्रह्महरस्पृष्टमेव च ।

पिण्याकस्तानि निर्हन्ति अस्थि भित्त्वा तु यत् स्थितम् ॥ (७५)

आहारेषु च ये दोषाः स्नेहदोषाश्च ये क्वचित् ।

खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टमुग्रसंस्पृष्टमेव च ॥ (७६)

तन्नेत्रेण तानि निर्हन्ति यच्चान्यत् श्वावलोकितम् ।

कनका-ऽश्व-तिला गावो भूमिराच्छादनं स्त्रियः ॥ (७७)

सर्वं पुनाति धर्मात्मा भूढं चोदकसक्तुभिः* । (७८)

ब्रह्महत्यां भ्रूणहत्यां स्वर्णस्तेयं मुरापानं गुरुदाराभि-
गमनं कन्यादूषणं क्लीचाभिगमनमुदक्याभिगमनं वायुभक्षः
पुनाति । (७९)

* आचाममघेत्यादि वायुभक्षः पुनातीत्यन्तेन तुलापुरुषकर्तृदेह-
शुद्ध्यर्थमधिकारसिद्धयर्थं च पूर्वकर्तव्यं तत्फलं चोक्तम् । अनन्तरं
गन्धोशीरमयौ इत्यनेन मूर्तिद्वयं कर्तव्यतयौक्तम् ।

१ I. reads निशा च for तैक्ष्ण्यं च, while B. and D. तैक्ष्य for तैक्ष्ण्य.
२. B. D. E. G. H. read ब्रह्मसंस्पृष्टम्, C F. and J. ब्रह्मसस्पृष्टम् both for
ब्रह्महरस्पृष्टम् ३. C. and F. read नवभाद्रं च सूतकम् for अभिधि भित्त्वा तु
यत् स्थितम्; while G omits the following:—

अ - - - - - अस्थि भित्त्वा तु यत् स्थितम् ।

आहारेषु च ये दोषाः स्नेहदोषाश्च ये क्वचित् ॥

खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टमुग्रसंस्पृष्टमेव च ।

तन्नेत्रेण तानि निर्हन्ति - - - - - ॥

४. B. and D. उपरास्पृष्ट एव च, C. and F. उपरास्पृष्टमेव च and E. and H.
उपरास्पृष्टमेव च all for उपमंस्पृष्टमेव च. ५. H. C. D. F. G. H. and J. read
कनकाश्च, E. कनकाश्च both for कनका-ऽश्व- ६. E. H. I. and J. omit तुला-
पानं. ७. H. and D. omit कन्यादूषणं क्लीचाभिगमनमुदक्याभिगमनं.

मेन्धोशीग्मयौ कार्यौ पुरुषौ पलसम्भितौ ।
नदीमृत्तिकया वापि पुरुषौ द्वौ च कारयेत् ॥ (८०)

महापशुर्येन शरेण विद्धौ
यद्वा शस्त्रमुभयतो यच्च लक्ष्यम् ।

तेनायसीं मुकृता कारयित्वा

प्रादेशमात्रामुभयतो जातशिक्याम् ॥ (८१)

सौवर्णीं राजती वाऽपि तुला देवीं तु कारयेत् ।
अपि चन्दनवृक्षस्य खदिरस्यापि कारयेत् ।
तस्याऽल्लभे तुला कार्या यथा वाऽप्युपपद्यते * ॥ (८२)

यं पुरुष पिङ्गलो बभ्रुर्हल-मुसल-चक्रपाणि-
स्तमह पिङ्गल चक्र-त्रल-मुसल-शूल-वज्रपाणि-
मावाहयामि । (८३) स्वेत एहि सूत एहि
स्वयाम ण्डि नाग एहि कृष्णाजिन एहि । (८४)

* महापशुर्येन इत्यादि यथावाप्युपपद्यते इत्यन्तेन कस्य द्रव्यस्य कथं वा तुला कार्यमुक्तम् । य पुरुष इत्यादि सयवादिनि इत्यन्तेन देवता पूजनमुक्तम् । देशानां सम्पदमित्यादिना प्रार्थनोक्ता । अग्रे इत्यादिना होम उक्तः ।

१ We follow here A C and F while all others read तद्यन्तनाश्रित्य मयौ पुरुषौ कारयत्ये B and D subst tut ng यन् for त् and पद्मे for पद् २ B and D subst tute वृक्षा for विद्धौ ३ B and D read उदमता G उमता H and I उभयत E and I उपगत all for उभयता ४ B D and G omit this line ५ Except A C and F all others are mistaken here I omit य B D E G H and I omit पुरुष पिङ्गलो बभ्रुर्हल मुसल चक्रपाणिस्तमह and substitute पुरुष for पुरुष ६ I reads एत एहि मातयेहि स्नुषाम् for एत एहि शूल एहि स्वयाम while C and F omit it

भूर्याय दिवोऽधिपतये स्वाहा । (९४) सोमाय नक्षत्रा-
धिपतये स्वाहा । (९५) वासुकेये नागाधिपतये
स्वाहा । (९६) कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा । (९७)
इन्द्राय देवाधिपतये स्वाहा । (९८) ब्रह्मणे त्रैलो-
क्याधिपतये स्वाहा । (९९) देव्यै भगाधिपतये
स्वाहा । (१००) सालरूढकंटाय स्वाहा । (१०१)
कुत्माण्डराजपुत्राय स्वाहा । (१०२) विनायकाय
स्वाहा । (१०३) महानिनायकाय स्वाहा । (१०४)
महामहानिनायकाय स्वाहा । (१०५) वक्रतुण्डाय
गणानां पतये स्वाहा । (१०६) धर्माय स्वाहा ।
(१०७) अधर्माय स्वाहा । (१०८) सुलाय स्वाहा ।

१ B C D I* and G omit the following Sutras —

सुयाय दिवोऽधिपतये स्वाहा । सोमाय नक्षत्राधिपतये स्वाहा । वासुकेये
नागाधिपतये स्वाहा । कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा । इन्द्राय देवाधिप-
तये स्वाहा । ब्रह्मणे त्रैलोक्याधिपतये स्वाहा । देव्यै भगाधिपतये स्वाहा ।

२ I reads दिमाधिपतये for दिवोऽधिपतये ३ F H and J also omit the
following Sutras —

वासुकेये नागाधिपतये स्वाहा । कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा ।
इन्द्राय देवाधिपतये स्वाहा ।

४ I reads हस्तपुण्ड्राय, J reads सालरूढकाय both for सालरूढकण्ठाय,
while B D and G omit it is and the following one Sutra —

सालरूढकाय स्वाहा । कुत्माण्डराजपुत्राय स्वाहा ।

५ B and H omit the Sutras as —

महानिनायकाय स्वाहा । महामहानिनायकाय स्वाहा । वक्रतु-
ण्डाय गणानां पतये स्वाहा । धर्माय स्वाहा । अधर्माय स्वाहा ।
सुलाय स्वाहा । सुगण्डकाय स्वाहा । देव्यै पुनरायमनाय स्वाहा ।

६ Except A and I all others omit the Sutra ७ H and J read
मन्त्रपतये for मन्त्राणां पतये ८ G omits अधर्माय स्वाहा

(१०९) भुलापुरुषाय स्वाहा । (११०) देव्यै पुनरा-
गमनाय स्वाहा । (१११)* सकृच्चरित्या शुचिः पुण्यः
कर्मण्यो भवति । (११२) द्वितीय चरित्या गाणपत्यं
प्राप्नोति । (११३) त्रिचरित्या मन्त्रादेवस्यायसं प्रा-
प्नोति । (११४) आपादद्यां कार्तिभ्या गं फाल्गुन्यां
वा पुण्ये नक्षत्रे ण्य गिहिता धर्मः । (११५)

(हा. स्मृ. ७८, ६९-११५)

इति ॥

अथ कृच्छ्राः ।

चारुणकृच्छ्रः ।

तत्र चारुणकृच्छ्रमात्रं यमः—

‘ब्रह्मचारी जितक्रोधो मामेभ्युदरमनुकुर्यात् ।

विशेष नियतान्तरं कुर्यात् चारुणमुच्यते’ ॥

इति ॥

अथ मर्षणकृच्छ्रः ।

अथ मर्षणकृच्छ्रमात्रं विष्णुः—

‘अथ कृच्छ्राणि भवन्ति । (१) च्यवं नाम्नीयान् ।

* तत्कृच्छ्रान्तेषादिना फलं कायभोगः । उक्तानां च तत्र प्रतिपदं न
व्याख्यातम् ।

* (१) अथ कृच्छ्राणि भवन्ति । (१) च्यवं नाम्नीयान् ।
अथ कृच्छ्राणि भवन्ति । (१) च्यवं नाम्नीयान् ।
(१) च्यवं नाम्नीयान् ।

विष्णुः चारुणकृच्छ्रमात्रं यमः—

Y C ७१ । F ७०३ । अथ कृच्छ्राणि भवन्ति । (१) च्यवं नाम्नीयान् ।
अथ कृच्छ्राणि भवन्ति । (१) च्यवं नाम्नीयान् ।
अथ कृच्छ्राणि भवन्ति । (१) च्यवं नाम्नीयान् ।

(२) प्रत्यहं च त्रिववण स्नानमाचरेत् । (३) मग्न-
स्त्रिववणमर्पणं जपेत् । (४) दिवा स्थितास्तिष्ठेत् । (५)
रात्रायासीते । (६) कर्मणोऽन्ते पयस्त्रिणीं दद्यात् ।
(७) इत्यथमर्पणम् ।

(वि. स्मृ. ४६. १-९)

इति । शङ्खस्तु प्रकारान्तरेणोद्यमर्पणकृच्छ्रमाह—

‘अथ त्रिववणस्नायी मौनी स्यादथमर्पणम् ।

मनसा त्रिः पठेदप्सु न भुञ्जीत दिनत्रयम् ॥

वीरासने सदा तिष्ठेत् गा च दद्यात् पयस्त्रिणीम् ।

अथमर्पणमिस्थेत् प्रैत सर्वाधमूदनम् ॥

(श. स्मृ. १८. १-२)

इति ॥

अथ यज्ञकृत् ।

तत्राग्नाध्विरा—

‘युक्तस्त्रिववणस्नायी सयते मौनमास्थितः ।

प्रातः स्नानसमारम्भं कुर्याज्जप्य च निरयज्ञः ॥

१ B and D read अथ for प्रत्यहं च २ The text reads रात्राया-
सीते for रात्रायासीत ३ B and D all omit after पयस्त्रिणीं ४ B
D and I omit अथमर्पणकृच्छ्रम् ५ Except A I and J all others
substitute अग्नि for मौनी while J शयि for the same and the text
adds more one line and reads these lines thus —

‘अथ त्रिववणस्नाने प्रकुर्यादथमर्पणम् ।

निमज्ज्य मलं शरितं न भुञ्जीत दिनत्रयम् ॥

१ Except A and the text all others omit this line —

वीरासने सदा तिष्ठेत् गा च दद्यात् पयस्त्रिणीम् ।

३ The text reads कर्मणोऽन्ते पयस्त्रिणीम् for अन्ते पयस्त्रिणीम् ४ J inter-
changes these three lines, third for the first and reads रात्रायासीते for
रात्रायासीत ५ B and D read रात्रायासीते for रात्रायासीत

सावित्रीं व्योहतीश्चैव जपेदष्टसहस्रकम् ।
 ॐकारमादितः कृत्वा रूपे रूपे तथाऽन्ततः ॥
 भूमौ वीरासने युक्तः कुर्याज्जप्यं मुसंयतः ।
 आसीनश्च स्थितो वाऽपि पिबेद्रव्यं पयः सकृत् ॥
 गव्यस्य पयसोऽलाभे गव्यमेव भवेद्देधि ।
 दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं तक्राभावे तु यावकम् ॥
 एषामन्यतमं यद्यदुपपद्येत तत् पिबेत् ।
 गोमूत्रेण समायुक्तं यावकं चोपयोजयेत् ॥
 एकाहेन तु कृच्छ्रोऽयमुक्तस्वद्विरसा स्वयम् ।
 सर्वपापहरो दिव्यो नाम्ना यज्ञ इति स्मृतः ॥
 एतत् पातकयुक्तानां तथा चाप्युपपातकैः ।
 महद्भिश्चापि युक्तानां प्रायश्चित्तमिदं शुभम् ॥
 इति ॥

अथ देवकृच्छ्रः ।

देवकृते कृच्छ्रं दर्शयति यमः—

‘यवागूं यावकं शाकं क्षीरं दधि घृतं तथा ।

ज्यहं ज्यहं तु प्राश्रीर्याद्यायुभक्षः परं ज्यहम् ॥

१ Except A, I. and J. all others read व्याहृति for व्यादनी.
 २ C and F omit the following:—

गव्यस्य पयसोऽलाभे गव्यमेव भवेद्देधि ।

दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं तक्राभावे तु यावकम् ॥

एषामन्यतमं यद्यदुपपद्येत तत्पिबेत् ।

३ G. reads पयोदधि for भवेद्देधि. ४. I. reads यजेत for यद्यत्. ५ G. reads शुभ स्मृतम् for इदं शुभम्. ६. B. and D. omit -कृत. ७ G reads अहं ज्यह for ज्यहं ज्यह. ८. The manuscript H. ends here at the word प्राश्रीर्यात् and the following is colophon —

॥ राम ॥ रामः ॥ श्री ॥ राम ॥ श्री ॥ रामाय नमः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ राम

and consequently we have no assistance of this manuscript hereafter,

कृच्छ्रं देवकृतं नाम सर्वकल्मषनाशनम् ।
 मरुद्भिर्वसुभी रुद्रैरादित्यैश्चारितं व्रतम् ॥
 व्रतस्यास्य प्रभावेन विरजस्का हि तेऽभवन् ।

इति ॥

अथ यावककृच्छ्रः ।

यावककृच्छ्रमाह शङ्खः—

‘गोपुरीष-यवाभ्यासो मासमेकं समाहितः ।

व्रतं तु यावकं कुर्यात् सर्वपापपनुत्तये’ ॥

(शं. स्मृ. १८. १०)

इति । देवल्लोषि—

‘यवानामप्सु साधितानां सप्तरात्रं पक्षं मासं वा
 प्राशनं यावकः । एतेन यावक-पायसौदकानि
 व्याख्यातानि । यावक-पायसौदकानि प्राजाप-
 त्याविधानेन व्याख्यातानि भवन्ति’ ।

इति ॥

अथ प्रसृतियावककृच्छ्रः ।

अथ प्रसृतियावकः । तत्र हारीतः—

‘यं आरम्भकृतैः कर्मभिर्गुरुमात्मानं पश्येत् आ-
 र्त्मायं प्रसृतियावकं श्रपयेत् । (३१) ततोऽग्नौ

१ I. reads गोपुरीष-यवाभ्यां च for गोपुरीष-यवाभ्यासः ; while the text reads गोपुरीषायसो भूया मासं निर्य for गोपुरीष-यवाभ्यासो मासमेकं. २ The text reads वाल्मिक for यावक. ३. Except A. and J. all others omit भवन्ति. ४. E. G. F. H. and J. read प्रसृत- for प्रसृति. ५. B. D. and I. read अयस्मरुते, E. and H. अयस्मरुते, G. अयस्मरुते all for अयस्मरुते ; while E. substitutes कर्मरुते. for कर्मभिः and B. H. F. and G. omit the same. ६. A. E. F. G. and J. read द्रष्टव- for प्रसृति.-

जुहुयात् । (३२) तदेव बलिकर्म । (३३)

शृत चाभिमन्त्रयेत् । (३४]

यवोक्षति धान्यराजो वा चारुणो मधुसयुत ।

निर्गेद सर्वपापाना पत्रिमृषिभि स्मृतम् ॥ (३५)

घृत यवा मधु यवा आपोहिष्ठाभ्मन यवा ।

सर्वं पुनन्तु मे पाप यन्मया दुष्कृत कृतम् ॥ (३६)

वाचाकृत कर्मकृत मनमा दुर्विचिन्तितम् ।

अलक्ष्मा कालरुणौ च सर्वं पुनत मे यवा ॥ (३७)

माता पित्रोरशुश्रूषा यौर्वने कारिता तथा ।

श्व-सूकरावलीढ च उच्छिष्टोपन्त च यत् ॥ (३८)

सुवर्णस्तेय प्रात्येख गालवादात्मनस्था ।

ग्राह्यणाना परीणाद सर्वं पुनत मे यवा ' ॥ (३९)

श्रेष्ठ्यमाणे रक्षा कुर्यात् । (४०) नमो रुद्राय भूता

धिपतये द्या सावित्री मानसोक्तेति पात्रे त्रिन

विध्य 'यि देवा मनोजाता मनोयुज मुदक्षा दक्ष-

पितरस्ते न पान्तु ते नोऽनृतु तेभ्यो नमस्तेभ्य

१ G and H read शुने for शुनं and C and J a l t utr वा for व
२ I reads एविष फ्रिभि स्मृत for एविषगद न स्मृतम् but the १ a l k
Brahmas read in the १ r d l i c e r n o n s i l s m a t r a एविषमृषिभि
स्मृतम् ३ H D F and C read पुनान्तु पुनन्तु while G a l t t u r s
रार्ने f r सर्व ४ B a t D r e d यौवनान् while F t G H and
J read यवता both for यौवन ५ H D a l l read वापिरिषा चारुणम्
while G प्राग्वय for प्राग्वयश्च and सा ररा चारुणान् J वा रराणाऽऽ न्यग
all for वातरवाग्वयम् ६ B D a l G read श्रेष्ठ्यमाण इ श्रेष्ठ्यमाण
F श्रेष्ठ्यमाण and H and I श्रेष्ठ्यमाणाः all for श्रेष्ठ्यमाण ७ All
others except A and I on वि ८ H and D read मायुजा and
F F H मनायुजा for मनायुज ९ I I a u l l read दक्षपितर (I) for
दक्षपितर

स्वाहा'—इत्यात्मनि जुहुयात्* । (४१) त्रिरात्रमेवार्थार्थी । पापकृत् पद्मात्रं पीत्वा पूतो भवति (४२) सप्तरात्रं महापातकी । (४३) द्वादशरात्रं पीत्वा सर्वपुरुषकृतं पापं निर्देहति । (४४) निःसृतानां यवानामेकविंशतिरात्रं पीत्वा गणान् पश्यति । (४५) गणाधिपतिं पश्यति । (४६) विद्यां पश्यति । (४७) विद्याधिपतिं पश्यति । (४८) योजनीयाद्यावकं पक्वं गोमूत्रे सकृदधि-क्षीर-सर्पिः प्रमुच्यते सोऽहंसः क्षणादित्याह भगवान् मैत्रावरुणिः । (४८)

(हा. स्मृ. २८. ३२-४८)

इति । इत्थं प्राजापत्यादिग्रतानि निरूपितानि ॥

अथ व्रतग्रहणप्रकारः ।

तत्र विष्णुः—

‘सर्वपापेषु सर्वेषां व्रतानां विधिपूर्वकम् ।

ग्रहणं सम्प्रवक्ष्यामि मायश्चित्ते चिकीर्षिते’ ॥

* यवोऽसीत्यादिना प्रार्थनोक्ता । नमो रुद्रायेत्यादयो हवनमन्त्राः । हवनं च स्वात्मन्येव । त्रिरात्रमेवेत्यादिना काम्यत्वनिर्देशपूर्वकं प्रायश्चित्तार्थत्वेन फलमुक्तम् ।

१. G. reads त्रिरात्रमेवार्थार्थी for त्रिरात्रमेवार्थार्थी. २. Except A and I. all others read पापकृत for पापकृत्. ३. G reads निर्देहति for निर्देहति. ४ G. reads गोमूत्र- for गोमूत्रे. ५ The Manuscript F. ends here and following is colophon:—

इति श्रीमहाराजाधिराज-परमेश्वर वैदिकमार्गप्रवर्तक श्रीवीरबुद्धभूषाल-
गामाश्रयगुरुपरम्य माधवामाख्यस्य कृतो पाशाक्षरश्रुतिप्रवादयाया
माधवीयामे नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥
श्रीगुरु नमस्तु ॥ . ॥

दिनान्ते नख-रोमादीन् प्रवाप्य स्नानमाचरेत् ।

भस्म-गोमय-मृद्धारि-पञ्चगव्यादिकल्पितैः ॥

मलापकर्षणं कार्यं बोह्यशौचोपसिद्धये ।

दन्तधावनपूर्वेण पञ्चगव्येन संयुतम् ॥

व्रतं निशामुखे ग्राह्यं वहिस्तारकदर्शने ।

आचम्यात् परं मौनी ध्यायन् दुष्कृतमात्मनः ॥

मनःसन्तापनं तीव्रमुद्वेष्टोक्तमन्ततः ।

(जि. स्मृ. ३. २१-२५)

इति । वहिः ग्रामान्निष्क्रम्येत्यर्थः । पूर्वसुनिशामुखे व्रतं
परिषदुद्दिष्टप्रकारेण सङ्कल्प्य परेशुरिषवणस्नान-प्रातर्होमाद्य-
ङ्गमहित व्रतमनुष्ठानुमारभेत् । प्रातर्होमाद्यङ्गानि च जाया-
लन दर्शितानि—

‘आरम्भे सर्वकृच्छ्राणां समाप्ती च विशेषतः ।

आज्येनैव हि गालाग्रौ जुहुयादाहुती. पृथक् ॥

श्राद्धं कुर्याद्दनान्ते च गो-हिरण्यादिदक्षिणाम्’ ।

इति । यमोऽपि—

‘पथात्तापो निवृत्तिश्च स्नानं धातृतयोदितम् ।

नेमित्तिकानां सर्वेषां व्रतानां त्रिधिपूर्वकम् ॥

१ B and D, read ब्रह्मरूपीशोऽपि जुदे for ब्राह्मरूपीशोऽपि जुदे २ J, reads एता निशामय for एत निशामय ३ G reads आरम्भ for आरम्भ
४ B and D substitute चै for च and दक्षिणा for दक्षिणाय ५ B and D, read पथात्तापो निवृत्तिश्च for पथात्तापो निवृत्तिश्च

गात्राभ्यङ्गं गिरोऽभ्यङ्गं ताम्बूलमनुलेपनम् ।
 व्रतस्थो वर्जयेत् सर्वं यच्चान्यद्वल-रागकृत्' ॥
 (य. स्मृ. ६.१४)

इति । गृहीतस्य व्रतस्याऽसमापने प्रत्यवायमाह छागलेयः—
 'पूर्वं व्रतं गृहीत्वा तु नाचरेत् कोमतो हि यः ।
 जीवन् भवति चाण्डालो मृतःश्वा चाभिजायते' ॥
 इति ॥

अथ प्रत्याम्नायाः ।

अथ पूर्वोक्तानां व्रतानां केनचिन्निमित्तेनानुष्ठानाशक्तं
 यथायोगं प्रत्याम्नाया उच्यन्ते । तत्र प्राजापत्यस्य प्रत्याम्ना
 याश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः—

'भृच्छ्रो देव्ययुतं चैव प्राणायामशतद्वयम् ।
 तिलहोममहलं तु वेदपारायणं तथा ॥
 विमा द्वादश वा भोज्याः पावकेष्टिस्तथैव च ।
 अथवा पावमानेष्टिः समान्याहुर्मनीषिणः' ॥
 इति । स्मृत्यन्तरेऽपि—

१. B, D J and G read कामवेष्टिः for कामनी हि च, while C omits the following

अथवा भवति चाण्डालो मृतःश्वा चाभिजायते' ॥

इति । अथ पूर्वोक्तानां व्रतानां ॥ निमित्तेनानुष्ठानाशक्तं यथायोगं
 प्रत्याम्नाया उच्यन्ते । तत्र प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायाश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः

२ B and D read कृच्छ्र and G कृच्छ्र both for कृच्छ्र ३ E C II and J. substitute अथवा वा for अथवा, while B. and D. omit the following —

अथवा पावमानेष्टिः समान्याहुर्मनीषिणः' ।

इति । स्मृत्यन्तरेऽपि—

'कृच्छ्रोऽयुतं तु मायया उद्वासमाधैव च ।

४ Except A and I all others omit स्मृत्यन्तरेऽपि.

‘कृच्छ्रोऽप्युतं तु गायत्र्या उदवोसस्तथैव च ।
धेनुप्रदानं विप्राय सममेतच्चतुष्टयम् ॥

इति । स्मृत्यन्तरेऽपि—

‘प्राजापत्यक्रियाशक्तौ धेनुं दद्याद् द्विजोत्तमः ।
धेनोरभावे दातव्यं मूल्यं तुल्यं न संशयः’ ॥

इति । मूल्यं च यथाशक्ति देयम् । अत एव ब्रह्मपुराणे—
‘गवामभावे निष्कं स्यात्तदर्थं पादमेव वा’ ।

इति । यत्र यावत्सङ्ख्यया प्राजापत्यान्यावर्तनीयानि भव-
न्ति तत्र तावत्सङ्ख्यया गोदानान्यावर्तनीयानि । तदपि चतु-
विंशतिमते दर्शितम्—

‘जन्मप्रभृति पापानि बहूनि विविधानि च ।
अर्वाक् तु भूणहत्यायाः पडब्दं कृच्छ्रमाचरेत् ॥
प्रत्याम्नाये गवां देयं साक्षीति धनिना शतम् ।
तथाष्टादशलक्षाणि गायत्र्या वा जपेद्बुधः’ ॥

इति । ननु—उत्तरीत्यो द्वादशवोर्पिकस्य प्राजापत्यस्य प्रत्या-

१. A. G and J. read उदवोसस्तथैव च । २. B. and D. omit अपि. ३. B. and D. omit दानस्य and read मूल्यं तु तुल्यं न संशयः for दानस्य मूल्यं तुल्यं. ४. B. D. and G substitute च for वा. ५. G. reads जन्मप्रभृति for जन्मप्रभृति. ६. I. reads ब्रह्मपुराणे for भूणहत्यायाः. ७. B. reads प्रत्याम्नाये for प्रत्याम्नाये. ८. G. reads साक्षीति. for साक्षीति and J. reads this line प्रत्याम्नाये गवां देयं साक्षीतिधनिनाशतम्. ९. G. reads गायत्र्या for गायत्र्या. १०. E. H and J. read -वीर्या for -वीर्या. ११. G. and I. omit प्राजापत्यस्य and B. and D. read इष्टवार्तिकस्य प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायेन. १२. B. and D. read इष्टवार्तिकस्य प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायेन.

मनायत्वेन पदात्रिंशद्वक्षसङ्ख्याको गायत्रीजपः प्राप्नोति ।
कोटिसङ्ख्याकस्तु चतुर्विंशतिमत एव स्मर्यते—

‘गायत्र्यास्तु जपन् कोटिं ब्रह्महत्यां व्यपोहति ।

लक्षाशीतिं जपेद्यस्तु सुरापानाद्विमुच्यते ॥

पुनाति हेमहर्तारं गायत्रीलक्षसप्ततिः ।

गायत्र्याः पटिभिर्लक्षैर्मुच्यते गुरुतल्पगः’ ॥

इति । तथा च सति परस्परविरोधः स्यात्—इति चेत् । एवं
तर्ह्यनयैवानुपपत्त्या कोटिजपेऽपि न प्रत्याम्नायः । किन्तु द्वाद-
शवार्षिकव्रतसमानविषयतया विकल्प्यते इति कल्पनीयम् ।
चान्द्रायणादीनां प्रत्याम्नायास्तत्रैव दर्शिताः—

‘चान्द्रायणं मृगारेष्टिः पवित्रेष्टिस्तथैव च ।

मित्रविन्दा पशुध्वेय कृच्छ्रं मासत्रयं तथा ॥

तिलहोमायुतं चैव पराकद्वयमेव च ।

गायत्र्या लक्षजप्यं च समान्याह वृहस्पतिः ॥

नित्य-नैमित्तिकानां च काम्यानां चैव कर्मणाम् ।

द्वैष्टीनां पशुबन्धानामभावे चरयः स्मृताः ॥

पराक-तप्तकृच्छ्राणां स्थाने कृच्छ्रत्रयं चरेत् ।

अत-होमादिकं त्रापि कल्पयेत् पूर्वकल्पवत्’ ॥

१. J. omits एव २. G reads जपेत् for जपन्. ३. D and D. read
ब्रह्महा ध्वेय and G ह्येनहर्तार for हेमहर्तार. ४. Except G all others omit
य. ५. I. reads कृच्छ्र for कृच्छ्र ६. E. and G. read या for य.
७. J. reads पशुना for द्वैष्टीनां. ८. D. and G. read जपेत् for चरेत्
and D. substitutes -ध्वे for ध्व.

इति । यस्तु तपस्यसमर्थः धान्यसमृद्धश्च स कृच्छ्रादिग्र-
तानि ब्राह्मणभोजनेन सम्पादयेत् । तदपि तत्रैवोक्तम्—

‘कृच्छ्रे पञ्चाऽतिकृच्छ्रे त्रिगुणमहरहस्त्रिंशदेवं तृतीये
चत्वारिंशच्च तमे त्रिगुणनगुणिता विंशतिः स्यात्पराके ।
कृच्छ्रे सन्तपनाख्ये भवति पृष्ठधिका विंशतिः सेव हीना
द्वाभ्यां चान्द्रायणे स्यात्तपसि कुशवलो भोजयेद्विग्रमुल्यान्’ ॥

इति । अहरहरिति सर्वत्र सम्यङ्घटते । तृतीयः कृच्छ्राति-
कृच्छ्रः । यस्तु प्राजापत्यप्रत्याम्नायत्वेन—

‘विमा द्वादश वा भोज्याः ।’

इति पूर्वमुदाहृतम् । तन्निर्धनविषयम् । धनिकस्य प्रतिदिनं
पञ्च पञ्चेति द्वादशमु दिवसेषु षष्टिब्राह्मणभोजनविधानात् ।
अत एव स्मृत्यन्तरे—

‘प्राजापत्यं चरेद्विग्रो यद्यशक्तः कथञ्चन ।

अहानि पञ्च विप्राभ्यान् भोजयेत् सम्यगीप्सितान्’ ॥

इति । सान्तपनादीनां गोदानप्रत्याम्नायस्त्वैव चतुर्विंश-
तिमते^१ दर्शितः—

१. J. omits ए and G omits कृच्छ्रादि, while H. substitutes इ-
for ए २ B and D. substitute दर्शित्वा for स्मृतेः and H. विग्रहे
for विग्रहे. ३ H D and G. read त्रिगुणिता and I त्रिगुणमगुणिता
both for त्रिगुणनगुणिता ४ I. B and D read सान्तरवायवे, G. सान्त-
पने, H. and J. सान्तरवायवे all for सान्तरवायवे ५ B and D. read
विमा for विमा, while G. reads विमान् for the same and भोजयेत् for
भोज्या. ६. I. reads इत्यन्तरे and G. इत्यन्तरे for the same.
७. We follow here A. and D; while all others omit अह्निरतिवसे

‘प्राजापत्ये तु गामेकां दद्यात् सान्तपने द्वयम् ।
 पराके तप्तकृच्छ्रे च तिस्रस्तिस्रस्तु गास्तथा ॥
 अष्टौ चान्द्रायणे देयाः प्रत्याम्नायविधौ सदा ।
 यथाविभवसारेण दानं दद्याद्विगुह्ये’ ॥

इति । यत्तु स्मृत्यन्तरे चान्द्रायणस्य गोदानत्रयम-
 भिहितम्—

‘प्राजापत्ये तु गामेकामतिकृच्छ्रे द्वयं स्मृतम् ।
 चान्द्रायणे पराके च तिस्रस्ता दक्षिणास्तथा’ ॥

इति तन्निर्धनविषयम् । यथोक्तगोदानादावशक्तो गो-
 भ्यस्तृणं दद्यात् । तथाह कण्वः—

‘एकमध्ययनं कुर्यात् प्राजापत्यमथापि वा ।
 दद्याद्वा दशसाहस्रं गवां मुष्टिं विचक्षणः’ ॥

इति । अध्ययन-जपादीनां पुरुषविशेषेण व्यवस्था चतु-
 विंशतिमते दर्शिता—

‘धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठा. कदाचित् पापमागताः ।
 जप-होमादिकं तेभ्यो विशेषेण विधीर्यते ॥

१. G reads this line thus—

प्राजापत्यद्वये तु गामेकां दद्यात्सान्तपने कृच्छ्रम् । ;
 while H and D read प्राजापत्याय for प्राजापत्ये तु २ I reads पराकृत-
 मातिकृच्छ्रे for पराके तप्तकृच्छ्रे च ३ G reads सप्त for तथा H B and
 D यथा for the same, while E substitutes कण्व for कण्व ४ G and
 I. read दशसाहस्र for द्वादशसाहस्र ५ Except A I and G, all
 others read विशये for विशेषेण, while G omits the following —
 व्यरस्या चतुर्विंशतिमते दर्शिता—

‘धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठा कदाचित् पापमागता ।

जप होमादिकं तेभ्यो विशेषेण - - - - - ॥

१. B. II and G read अभिधीयते for विधीयते.

नामधारकविप्रा ये मूर्खा धर्मविवर्जिताः ।
 कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि तेभ्यो दद्याद्विशेषतः ॥
 धनिना दक्षिणा देया प्रयत्नविहिता तु या ।
 एवं नरविशेषेण प्रायश्चित्तानि दापयेत् ॥

इति । अनयैव दिशा स्मृत्यन्तरे प्रसिद्धास्तीर्थयात्रादिप्र-
 स्याम्नाया यथायोगमुन्नेयाः । अत एव देवलः—

‘अभिगम्य च तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ।
 नरः पापात् प्रमुच्येत ब्राह्मणानां तपस्विनाम् ॥
 सर्वाः समुद्रगाः पुण्याः सर्वे पुण्या नगोत्तमाः ।
 सर्वमायतनं पुण्यं सर्वं पुण्या वनाश्रयाः’ ॥

(दे. स्मृ. ४९-५०)

‘अथ गङ्गा-सरस्वती-यमुना-नर्मदा-विपाशा-वितस्ता-
 कीशिकी-नन्दा-विरजा-चन्द्रभागा-सरयूः-उत्तरपर्वती-
 सिन्धुः-कृष्णा-वेणी-शोणा-तापी-पारावती-पाषाण्की-
 गोमती-गण्डकी-राहुदा पंथा-देविका-कावेरी-ताम्रप-
 र्णी-चर्मवती-वेणवती-गोदावरी-तुङ्गभद्रा-मुचक्षुररुणा

१. I. reads इति and shows that the quotation of Devala is completed here, but the following explanation is of the author, therefore, it is a mistake, and I omits अथ and reads तीर्थानि for अथ. २. Our manuscripts do not give the correct reading. Some read -वन्ती some -वन्ता &c. ३. B and D substitute -द्यानि for -द्या ; while G omits it. ४. J. reads -पाषाणगोमती- for -पाषाण्की गोमती-. ५. B and D. read -वन्ता- and J -देवा- for -पन्ता-; while G adds -वती after -पन्ता. ६. G reads -ताम्रवती- for -ताम्रपर्वती-. ७. J. omits the following:—

तुङ्गभद्रा मुचक्षुररुणापि मलयया मुचक्षुरा ।

गङ्गाद्वारं कनकवर्णं शङ्कावन्तं लोकर पञ्चमम् ।

कार्यध्वान्द्रायणयुता केवला वा विशुद्धये ।
 उपवासस्त्रिरावं वा मासः पक्षस्तदर्धकम् ॥ (२४)
 पडहो द्वादशाहानि कार्या शुद्धिः फलैर्विना ।
 उपपातकयुक्तानामनादिष्टेषु चैव हि ॥ (२५)
 शक्ति-जाति-गुणान् दृष्ट्वा सकृद्धुदिकृतं लघु ।
 अनुबन्धादिकं दृष्ट्वा कल्प्यं सर्वं यथागमम् ॥ (२६)
 प्रकाशो उक्त यत्किञ्चिदिशो भागो रहस्यके ।
 विशद्वाग पट्टिभागः कल्प्यो जात्याद्यपेक्षया ॥ (२७)
 (ना. स्मृ. १३. २१-२७)

इति ॥

इति कुच्छ्रप्रत्यासाया निरूपिताः ।

इति श्रीमहाराजाधिराज-परमेश्वर-वैदिकमार्गप्रवर्तक-
 श्रीवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरन्धरस्य माधवामात्यस्य कृतौ
 पराशरस्मृतिव्याख्यायां द्वादशाध्याये प्रायश्चित्तप्रकरणम् ॥

१ G reads चान्द्रायणयुताः सर्वे for कार्यध्वान्द्रायणयुता २ B, D, G, H and J substitute सिद्धि for शुद्धि ३ H and D read मन्त्रादिष्टेषु for भनादिष्टेषु ४ B and D read शुद्धिहृत for शुद्धिकृत ५ G reads यथागमे for यथागमम् ६ F and J प्रकाशयुक्त and G प्रकाशयुक्त both for प्रकाश उक्त ७ Except ५, others omit this.

अथ कर्मविपाको निरूप्यते ।

यद्यपि लोके कर्मशब्दः सुकृत-दुष्कृतयोः साधारणः तथाप्यत्र प्रायश्चित्तस्य भूतत्वात्तत्रिवर्त्यतया दुष्कृतस्यैव बुद्धिस्थत्वात्तत्रैव पर्यवस्यति । विशेषेण पचनं विपाकः फलदेशा । कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः । स च विपाकस्त्रिविधः जन्म चाद्युर्भोगश्चेति । एतत्सर्वं पतञ्जिलिर्योगशास्त्रे सूत्रयामास-

‘सति मूले तद्विपाको जात्यायुर्भोगाः’ ।

(यो. सू. २. १३)

इति । अस्य सूत्रस्यायमर्थः-भविष्याभस्मिता-राग-द्वेषाभिनिवेशात्मकाः पञ्च क्लेशाः कर्मणां मूलम् ।

‘क्लेशमूलः कर्माशयः’ ।

(यो. सू. २. १२)

इति सूत्रितत्वात् । सति तस्मिन् पञ्चक्लेशात्मके मूले तानि कर्माणि विपच्यन्ते । दग्धक्लेशग्रीजस्य तु जीवन्मुक्तस्य न सञ्चितानि कर्माणि फलमारभन्ते । ज्ञानाग्निना भस्मसात्कृतत्वात् । यथा विगुणो मोहिर्न प्ररोहति तद्वत् । तेस्य तुपस्थानीयं क्लेशपञ्चरुमुपजीव्यैव कर्माणि जन्मादिवयरूपेण विपच्यन्ते । तत्र जन्म कृत्यादि ।

१. I. reads गर्भसूत्रः through mistake. २. B. and D. पुनरप्येव. O. पुनर्येव for पुनरुत्पद्येव. ३. B. and D. omit कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः । शब्द विपाकः. 4. while E. G. H. and J. omit कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः. ५. J. omits पञ्च क्लेशाः. ६. B. D. and O read हृत्- for हृत्. ७. I. reads तस्मान् वीजस्यालोच्य for तत्र तुपस्थानीय. ८. B. and D. जन्मकृतादि and G. जन्मकृतादि for जन्म कृत्यादि.

प्रायश्चित्तविहीना ये राजभिश्चाप्येदण्डिताः ।
 नरकं प्रतिपद्यन्ते तिर्यग्योनिं तथैव च ॥ (४)
 मनुष्यमपि चोसाद्य भवन्तीहे तथाङ्किताः ।
 प्रायश्चित्तमतः कार्यं कल्मषस्यापनुत्तये ॥ (५)
 (वि. ध. २. ७०. ३-५)

इति । भविष्योत्तरे-पि-

‘देव-तिर्यङ्-मनुष्याणामधर्मनिरतात्मनाम् ।
 धर्मराजः स्मृतः शास्ता सुगैरेर्विविधैर्वधैः’ ॥
 नियमाधारसक्तानां धर्मादात् स्खलितात्मनाम् ।
 प्रायश्चित्तैर्गुरुः शास्ता न तु तैरिष्यते यमः ॥
 पारदारिक-चौराणामन्यायव्यवहारिणाम् ।
 नृपतिः शासकः प्रोक्तः प्रच्छन्नानां च धर्मराट् ॥
 तस्मात् कृतस्य पापस्य प्रायश्चित्तं समाचरेत्’ ।

इति । ब्रह्मपुराणे-

‘ततश्च यातनादिहं क्लेशेन प्रतिपद्यते ।
 तत्कर्मजं यातनार्थमभातापितृसम्भवम् ॥

१ The text reads अपसिता for अवण्डिता २ B D E G substitute या for च ३ B and D read भवन्ति हतपण्डिता for भवन्तीह नपाङ्किता ; while G substitutes इति for इह. ४ B D G E and H read अन्यसरात्मनाम् for -निरतात्मनाम् ५ I reads विधै and B वधे (or दधै). ६ B and D read प्रमादसखलितात्मनाम् for प्रमादसत् स्खलितात्मनाम् ७ G reads ननु for ननु

तत्प्रमाणवयो-श्वस्या-संस्थानैः प्राक्तनं यथा ।

विहाय मुमहागुप्तं शरीरं पाञ्चभौतिकम् ॥ (२९)

अन्यत् शरीरमादत्ते यातनार्थं स्वकर्मजम् ।

मन्मात्रेणुणसंयुक्तं नानात्मीयं स्वकर्मजम् ॥

द्वढं शरीरमाप्नोति सुख-दुःखोर्षभुक्तये । (३१)

तेन भुम्स्वा स्वकर्माणि पापकर्ता नरो भृशम् ॥

सुखानि धार्मिकोऽशुष्टं इहानीतो यमक्षयात् ॥ (३२)

(ब्र. पु. ११४. २८-३२)

इति । मनुस्तु मानमादिकर्मविशेषेण विपारुविशेषमाह—

‘चतुर्वर्ण्यस्य कृत्स्नोऽयमुक्तो धर्मस्त्वया ज्ञेय ।

कर्मणां फलानवृत्तिं शमं नस्तत्त्वतः पराम् ॥ (१)

स तानुवाच धर्माग्मा महर्षीन् मानवो भृशुः ।

अस्य सर्वस्य भृशुत कर्मयोगस्य निर्णयम् ॥ (२)

शुभाशुभफलं कर्म मनो-वाग्देहसम्भवम् ।

कर्मजा गतयो नृणामुत्तमा-ध्रम-मध्यमाः ॥ (३)

१ The following is not in the text —

सत्यं यातनादं कृतेन प्रतिपद्यते ।

सकर्मजं यातनार्थममातापि नृसम्भवम् ॥

तत्प्रमाण-वयोऽश्वस्या संस्थाने ज्ञानेन यथा ।

२ B. and D. read स्थापने for -संस्थाने while F. II सथा for यथा and

G. प्राकृतै for प्राक्तनं ३ B. and D. read भृशुत for अन्यत् ४ B. and D.

omit this line and G. reads तन्मात्रा for तन्मात्र while H. तन्मात्र for the

same ५ G. reads पशुनये for पशुनय ६ H. reads पापकर्ता for पापकर्ता

७ I. reads धार्मिकोऽशुष्टं for धार्मिकोऽशुष्ट ८. J. reads कृतनय ९ J.

II. and D. read स्वमत परम् for तत्त्वत परम् while G. substitutes कर्म

for परम्. १. B. D. E. G. and H. read नृणाम for नृणा

तदेवं सञ्चिन-सञ्चेप्यमाणयोरुपयोगः । आरब्धफलेषु
प्रतिकूलफलस्ये प्रत्यक्षदर्शनादेवोद्देगः सिद्ध्यति । प्रवर्तकं
तु व्याध्यादिनिवृत्तिरूपस्य प्रायश्चित्तविपाकस्योपवर्णनम् ।
अतः क्षयरोगादिरूपस्तन्निवृत्तिरूपश्च विपाकोऽत्र निरूप्यते ।

तत्र सामान्येन पापकर्मविपाकः शिवधर्मोत्तरेऽभिहितः—

‘अथातः पततां पुंसामधर्मः परिकीर्तितः ।

नरकार्णवे महायोरे पातनात् पापमुच्यते’ ॥

इति । विष्णुधर्मोत्तरेऽपि—

‘अतिवाहिकसंज्ञस्तु देहो भवति भार्गव ।

केवलं तन्मनुष्याणां मृत्युकाल उपस्थिते ॥ (१)

याम्यैर्नरैर्मनुष्याणां तच्छरीरं भृगूत्तम ।

नीयते याम्यमार्गेण नान्येयां प्राणिनां द्विज ॥ (२)

मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते स्वर्गं नरकमेव वा ।

नैवान्ये प्राणिनः केचित् सर्वे ते फलभोजिनः ॥ (४)

शुभानामशुभानां चै कर्मणां भृगुनन्दन ।

सञ्चयः क्रियते लोके मनुष्यैरेव केवलम् ॥ (५)

१. H omits फलस्य २. J omits च ३. B D. and G. omit this one line H. also omits it, but gives in the marginal correction ४. I. reads नरकासौ for नरकार्णवे and B D. and I read पतनात् for पातनात्. ५ B. and D. omit विष्णुधर्मोत्तरेऽपि, while G. omits अपि भैस्य for अतिवाहिकसंज्ञस्तु. ७ B. D E H. read भार्गव for भार्गव, but it seems incorrect as the quoted verses are addressed to Bhārgava ८. J reads प्रतिपद्यन्त for प्रतिपद्यन्त ९ Except A. and the text all others read फलभोगि for फलभोजिन १० The text reads वा for च

तस्मान्मनुष्यस्ते मृतो यमलोकं प्रपद्यते ।

नान्यः प्राणी महाभाग फलयोनौ व्यवस्थितः ॥ (६)

याम्यलोकं प्रपन्नस्य पुरुषस्य तथा यमः ।

योनीश्च नरकांश्चैव निरूपयति कर्मणा' ॥ (७)

(वि. ध. १ १०२. २-७)

इति । ब्रह्मपुराणेष्वपि—

'कर्मणा मनसा वाचा ये धर्मविमुक्ता नराः । (१३६)

यमलोके तु ते' घोरं लभन्ते परियातनाम् ।

इहाल्पमपि कृत्वा तु नरः कर्माशुभात्मकम् ।

प्राप्नोति नरकं घोरं यमलोकेयुं यातनाम्' ॥

(ब्र. पु. १२६. १३६-१४२)

इति । विष्णुपुराणेष्वपि—

'पापकृच्छाति नरकं प्रायश्चित्तपराङ्मुखः ।

पापानामनुरूपाणि प्रायश्चित्तानि यथया ॥

तथा तथैव संस्मृत्य प्रोक्तानि परमर्षिभिः' ।

(वि. पु. ४. ६. २१-२२)

इति । विष्णुधर्मोत्तरे—

'प्रायश्चित्तैः क्षयं याति पापं कृतमसंशयम् । (३)

१ Except A and the text all others read मनुष्यस्य or मनुष्यस्य for मनुष्यस्य. २ The text reads यच्छेदोक्तं for याम्यलोकं. ३. The text reads कर्मणा for कर्मणा. ४. B D G. E. H and J do not insert उपि. ५. B and D. read ता for मे and J घोरे for घोरं. ६ B and D read इहाल्पमपि, G इहाल्पमपि and H. इहान्यमपि all for इहाल्पमपि. ७. B D G. and J read मन्त्रादिषु for यमनाकम्. ८. Except A and L. all others omit उपि. ९ L. reads तथया in यथया. १० G reads प्रायश्चित्तपराङ्मुखः याति for प्रायश्चित्तैः क्षयं याति while I reads कृतं पापं म साय and B and D पापं कृतमसंशयम् both for पापं कृतमसंशयम्.

तस्येह त्रिविधस्यापि व्यधिष्ठानस्य देहिनः ।
 दशलक्षणयुक्तस्य मनो विद्यात्प्रवर्तकम् ॥ (४)
 परद्रव्येष्ट्वभिध्यानं मनसाग्निष्टचिन्तनम् ।
 वितथाभिनिवेशश्च त्रिविधं कर्ममानसम् ॥ (५)
 पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यं चापि सर्वशः ।
 असम्बद्धप्रलापश्च वाह्मयः स्मृच्चतुर्विधम् ॥ (६)
 अदत्तानामुपादानं हिंसा चैवाविधानतः ।
 परदारोपसेवा च शारीरं त्रिविधं स्मृतम् ॥ (७)
 मानसं मनोभेदाद्यमुपभुङ्क्ते शुभाशुभम् ।
 वाचैव वाङ्मनं कर्म कृतिर्नैव तु कार्याकम् ॥ (८)
 गरीरजैः कर्मदोषैर्यानि स्थावरता नरः ।
 वाचिकैः पक्षिमृगमा मानमैरन्ध्रजानिताम् ॥ (९)
 (म स्मृ. १२. १-९)

इति । हारीतोऽपि—

'सर्वाभक्ष्यभक्षणमभोज्यभोजनमपेक्षपानमगम्या-
 गमनमयाज्ययाजनमसत्प्रतिग्रहणं परदाराभिग-
 मनं द्रव्यापहरणं माणिर्हिंसा चेति गारीराणि ।
 (१३) पारुष्यमनृतं विवादः श्रुतिप्रक्रियश्चेति वा-

१. J. reads अभिघ्ननस्य & I reads ह्यभिघ्नानस्य both for व्यधिष्ठानस्य
 २. I except A and the text all others read चैव for चापि & D, D 1.
 II I and J read अनिष्टम् and G अनिष्टम् for असम्बद्धम् & J reads
 विविधं for त्रिविधं ५ We follow here only A and I, while B D F.
 G H and J read वाह्मयः and the text वाह्मयः वाह्मयः for वाचैव वाह्म-
 यः ३ The text and statutes say for मृ ० II and D, read thus (and thus) —
 मानमैरन्ध्रजानिताम् मानमैरन्ध्रजानिताम् ॥
 II I om to भरयन्ताम् & II reads -कर्म for विकर्म

चिकानि । (१४) परोपतापन पराभिद्रोहः क्रोधो
 लोभो मोहोऽहङ्कारश्चेति मानसानि । (१५) तदे-
 तान्यष्टादश नैरयाणि कर्माणि यस्मिन् यस्मिन्
 वयसि करोति यः स तस्मिन् तस्मिन् वयसि शा-
 रीर-वाचिक-मानसानि प्राप्नोति । (१६) एवं ह्याह—
 यस्यां यस्यामवस्थायां यत् करोति शुभाशुभम् ।
 तस्यां तस्यामवस्थाया तत्तत्फलमवाप्नुयात् ॥ (१७)
 शरीरेणैव शरीरं वाङ्मयेन तु वाचिकम् ।
 मानस मनसेवायमुपभुङ्क्ते शुभाशुभम् ॥ (१८)
 (हा. स्मृ. ३२. १३-१८)

इति । आत्मन ईश्वररूपत्वं प्रतिपाद्याह याज्ञवल्क्यः—

‘यद्येवं स कथं ब्रह्मन् पापयोनिषु जायते ।
 ईश्वरः स कथं भाविरनिष्टैः सम्प्रयुज्यते ? ॥ (१२९)
 करणैरन्वितस्यापि पूर्वज्ञानं कथंच न ।
 वेत्ति सर्वगतां कस्मात् मर्षगोपि न वेदनाम् ? ॥ (१३०)
 अन्त्ये-पक्षि स्थावरतां मनो-वाक्काय-कर्मजैः ।
 दैवैः प्रयानि जीवोऽयं भवयोनिशतेषु च ॥ (१३१)

१ G omits लोभो २ B and D omit मानसानि ३ I omits वयसि and J substitutes काले for वयसि and G omits करानि यः स तस्मिन् तस्मिन् वयसि ४ B and D read मानसान्यप्राप्नोति, G I II and J मानसान् प्राप्नोति for मानसानि प्राप्नोति ५ G, omit. हि ६ G reads उपयुते for उपभुङ्क्ते. ७ The text reads करणैरन्वितस्यापि for करणैर-
 न्वितस्यापि. ८, J and the text reads पूर्वज्ञानं for पूर्वज्ञान. ९ B and D reads न वेदनाम्, J, निवेदनाम् for न वेदनाम् १०. G, reads भव्य-
 for भव्य

अनन्ताश्च यथा भावा शरीरेषु शरीरेणाम् ।
 रूपान्यपि तथैवेह सर्वयोनिषु देहिनाम् ॥ (१३०)
 विषाक कर्मणा प्रेत्य केषाचिदिह जायते ।
 इह चोमुत्र चैकेषा भावस्तत्र प्रयोजनम् ॥ (१३१)
 परद्रव्याण्यभिधायन्तथाऽनिष्टानि चिन्तयन् ।
 त्रितथाभिनिवेशी च जायतेऽन्त्यासु योनिषु ॥ (१३२)
 पुरुषोऽनन्तवादी च पिशुन परुषस्तथा ।
 असम्बद्धप्रलापी च मृगपक्षिषु जायते ॥ (१३३)
 अदत्तादाननिरत परदारोपसेवक ।
 हिसकश्चाविधानेन स्थावरेष्वभिजायते ॥ (१३४)
 (या स्मृ ३ १०९-१३६)

इति । सत्त्वादिगुणविशेषेण त्रिषाकविशेष स एवाह—
 'आत्मज्ञ शोचैवान् दान्तस्तपस्वा विजितेन्द्रिय ।
 धर्मकृद्देवदियाति सात्त्विको देवयोनिताम् ॥ (१३७)
 असत्कार्यरतो धीर आरम्भी विषयी च यः ।
 स राजसो मनुष्येषु मृतो जन्माधिगच्छति ॥ (१३८)

१ B and D read अनिजायत for इहजायत २ The text reads वा for
 both च in this line ३ I read ऽत्याह for ऽत्याह ४ I
 read एतन्नाम for एतन्नाम ५ J reads अनिबद्ध प्रलापी च
 for असम्बद्धप्रलापी च ६ F I and J read मृत पक्षिषु for मृग पक्षिषु
 ७ Before साधवान् J adds वृत्त ८ J reads कमकृत for धर्मकृत The
 text reads धर्मकृद्देवदियानि for धर्मकृद्देवदियानि while G omits the
 following —

धर्मकृद्देवदियानि सात्त्विका देवयोनिताम् ।

असत्कार्यरतो धीर आरम्भी विषयी च यः ।

१ I reads विषयाचय for विषयी च य

निद्रालु क्रूरकृष्टुब्धो नास्तिको याचकस्तथा ।
 प्रेमादवान् भिन्नवृत्तो भवेत्तिर्यक्षु तामस ॥ (१३९)
 रजसा तमसा चैव समाविष्टो भ्रमन्नहि ।
 भावैरनिष्टैः सयुक्तः ससारः प्रतिपद्यते ॥ (१४०)
 (या . स्म ३ १३७-१४०)

इति । मनुस्मृति—

‘सत्त्वं रजस्तमैश्चेति त्रीन् विद्यादात्मनो गुणान् ।
 यैर्योष्येमान् स्थितो भावान्मन्त्रान्मर्यादशेषतः ॥ (२४)
 यो यदैषां गुणो देहे सारूप्येनातिरिच्यते ।
 स तदा तदुपप्राप्य तं करोति शरीरिणम् ॥ (२५)
 सत्त्वं ज्ञानं तमोऽज्ञानं रागद्वेषो रजः स्मृतम् ।
 तैश्चैषां निमित्तैरेषां सर्वभूताश्रितं तदु ॥ (२६)
 तैश्च यत् प्रीतिमयुक्तं किञ्चिदात्मनि लक्ष्येत् ।
 प्रशान्तमिव शुद्धात् सत्त्वं तदुपधारयेत् ॥ २७ ॥

१ J reads प्रमादवान् for प्रमादवान् २ Except 1 and the text all others read त्व for त्व ३ The text substitutes एव for इति ४ J reads this line thus —

या योष्येमान् स्थितो भावान्मन्त्रान्मर्यादशेषतः ।

It substitutes या योष्येमान् for यैर्योष्येमान्, C विद्यमानं for विद्यमानं ५ B and D read रागद्वेषमज्ञानं च while J रागद्वेषज्ञानमज्ञानं ६ C reads एत for एतन् and 1 contains the following line as the word अध्यात्म from मन्त्रमया रागद्वेषाश्रितं तदु ॥ reads मन्त्रमयाश्रितं for एतदध्यात्ममिदं ७ From 1 & 2 the title end of 3 Stokes the portion does not appear in 1

यत्तु दुःखसमायुक्तमप्रीतिकरमात्मनः ।

तद्रजोऽप्रतिधे^१ विद्यात् सतनं नारि देहिनाम् ॥ २८ ॥

यत्तु स्यान्मोहसंयुक्तमव्यक्तं विषयात्मकम् ।

अप्रतर्क्यमविज्ञेयं तमस्तदुपधारयेत् ॥ २९ ॥

त्रयाणामपि धैतेषां गुणानां यः फलोदयः ।

अग्न्यो मध्यो जघन्यश्च^२ तं प्रवक्ष्याम्यशेषतः ॥ ३० ॥

वेदाभ्यासस्मृतौ ज्ञानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः ।

धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च सात्त्विकं गुणलक्षणम् ॥ ३१ ॥

आरम्भरचिता धैर्यममत्कार्यपरिग्रहः ।

विषयोपसेवा चाजलं राजसं गुणलक्षणम् ॥ ३२ ॥

लोभः स्वप्नोऽधृतिः क्रौर्यं नास्तिक्यं भिन्नवृत्तिता ।

यौचिष्णुता प्रमादश्च तामसं गुणलक्षणम् ॥ ३३ ॥

त्रयाणामपि धैतेषां गुणानां त्रिषु तिष्ठताम् ।

इदं सामासिकं ज्ञेयं क्रमज्ञो गुणलक्षणम् ॥ ३४ ॥

१. J. B. D. and G. read अप्रतिधे for अप्रतिप. and H. अप्रतिर for the same. The different commentators of Manu read variously. Medhātithi and Kulluka Bhatta read अप्रतिधे, Rāgharīnanda, Nandana and Rīnchandra अप्रतिप and Govinda Raja follows the same. २ B and D. read अव्यक्तविषयात्मकम् and H. अव्यक्तिविषयात्मकम् for अव्यक्त विषयात्मकम्. ३. B. and D. read अथ. सर्वगुणेषु for धर्मक्रियास्वाचिन्ता च, while G. H. and J. omit this and the following one line—

धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च सात्त्विकं गुणलक्षणम् ॥

अरम्भरचिता धैर्यममत्कार्यपरिग्रहः ।

४ B. omits this line. ५ G. and J. omit this and the following one line—

लोभः स्वप्नोऽधृतिः क्रौर्यं नास्तिक्यं भिन्नवृत्तिता ।

यौचिष्णुता प्रमादश्च तामसं गुणलक्षणम् ॥

६. B. D. H. and J. शौचं for शौच्यं. ७. B. and D. read प्रसादश्च for प्रमादश्च ८ B and D. read सामासिकं for सामासिक.

यत् कर्म कृत्वा कुर्वन्श्च करिष्यन्श्चैव लज्जेते ।

तज्ज्ञेयं विदुषा सर्वं तामसं गुणलक्षणम् ॥ ३५ ॥

येनास्मिन्कर्मणा लोके ख्यातिमिच्छन्ति पुष्कलाम् ।

न च शोचत्यसम्पत्तौ तद्विज्ञेयं तु राजसम् ॥ ३६ ॥

यन् सर्वेणैच्छन्ति ज्ञातुं यन्न लज्जति चाचरन् ।

येन तुष्यति चात्मास्य तत् सत्त्वगुणलक्षणम् ॥ ३७ ॥

नमसो लक्षणं कामो रजसस्त्वर्थ उच्यते ।

सत्त्वस्य लक्षणं धर्मः श्रद्धयमेपां यथाक्रमम् ॥ ३८ ॥

येन यांस्तु गुणैर्नैपां संसारान्प्रतिपद्यते ।

तान् समासेन वक्ष्यामि सर्वस्यास्य यथाक्रमम् ॥ ३९ ॥

देवत्वं सात्त्विका यान्ति मनुष्यत्वं हि राजसाः ।

तिर्यक्त्वं तामसा नित्यमित्येषां त्रिविधा गतिः ॥ (४०)

त्रिविधा त्रिविधेषां तु विज्ञेया गौणिकी गतिः ।

अधमा मध्यमा-ऽग्रा च कर्मविद्याविशेषतः ॥ (४१)

स्थावराः कृमिकीटाश्च मत्स्याः सर्पाः मरीर्मृगाः ।

पशवश्च शृगालार्थं जघन्या तामसी गतिः ॥ (४२)

१ The text reads लज्जति, while B. and D. read लज्जते for the same. २. B and D. read सर्वे नैच्छन्ति for सर्वेणैच्छन्ति ३. The text reads यथाक्रमम् for यथाक्रमम् ४ The text reads येन यत्, but the commentator Medhātithi reads यान्, Kullaka Bhatta and Rāmachandra also follow the same and H. गतेषां तु both for येन यास्तु ५ B. D. and the text substitute च and G. H. and J. तु for च ६. G. reads इत्येषा च त्रिविधा गतिः for इत्येषा त्रिविधा गतिः and J. reads इत्येषा च त्रिविधा गतिः ७. G. reads गतिः for गतिः ८ The text reads मरीर्मृगा for मरीर्मृगा ९. The text substitutes शृगालार्थं for शृगालार्थं

हस्तिनश्च तुरङ्गाश्च शूद्रा म्लेच्छाश्च गर्हिताः ।
 सिंहा व्याघ्रा वराहाश्च मध्यमा तामसी गतिः ॥ (४३)
 चारणाश्च सुपर्णाश्च पुरुषाश्चैव दाम्भिकाः ।
 रक्षांसि च पिशाचाश्च तामसेष्टुत्तमा गतिः ॥ (४४)
 झल्लो मल्ला नटाश्चैव पुरुषाः शंखवृत्तयः ।
 द्यूतपानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥ (४५)
 राजानः क्षत्रियाश्चैव राज्ञां चैव पुरोहिताः ।
 वेद-युद्धप्रधानाश्च मध्यमा राजसी गतिः ॥ (४६)
 *गन्धर्वा गुह्यका यक्षा विबुधानुचराश्च ये ।
 *तथैवाप्सरसः सर्वा राजसेष्टुत्तमा गतिः ॥ (४७)
 सापसा यतयो विषा ये च वैमानिका गणाः ।
 नक्षत्राणि च दैत्याश्च प्रथमा सात्त्विकी गतिः ॥ (४८)
 यजमान ऋषयो वेदा देवा ज्योतीषि वरसराः ।
 पितरश्चैव साध्याश्च द्वितीया सात्त्विकी गतिः ॥ (४९)

१ I reads विगर्हिता for गर्हिता २ The text reads तामसीषु for तामससु ३ E G and H read भद्रा, J निद्रा both for झल्ला, while H and D omit this and the following one line -

झल्ला मल्ला नटाश्चैव पुरुषाः शंखवृत्तयः ।

द्यूतपानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥

४ G reads लु लुक्कृतय, I and H लु लुक्कृतय for शंखवृत्तय ५ T, G and J read प्रथमा for जघन्या while H omits this and the following one line -

द्यूत पानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥

राजान क्षत्रियाश्चैव राज्ञां चैव पुरोहिताः ।

६ B D I G H and J read शान for वाक्- ७ G omits this and the following one line -

गन्धर्वा गुह्यका यक्षा विबुधानुचराश्च ये ।

मथैवाप्सरसः सर्वा राजसेष्टुत्तमा गतिः ॥

८ I I and J read विविधानुचरा for विबुधानुचरा ९ The text reads राजसीषु for राजससु

विरतो विष्णुविद्यासु स प्रेतो जायते नरः ॥ (५०)

सामान्यदर्शिणां लब्ध्वा गृह्णात्येको विमोहितः ।

नास्तिक्यभावनिरतः स प्रेतो जायते नरः' ॥ (५३)

(प. पु. ४५. २७. ५०-५३)

इति । स्कान्दे अमत्कारखण्डे—

‘यो भवेन्मानवः क्षुद्रस्तथा पैशुन्यकारकः ॥

ब्राह्मणान्वयसम्भूतो वृथामांसाशनश्च यः ।

प्राणिनां हिंसको नित्यं स प्रेतो जायते नरः ॥

अकृत्वा देवकार्यं यस्तथा च पितृतर्पणम् ।

योऽश्नाति भृत्यवर्गोभ्योऽदत्त्वा प्रेतः स जायते ॥

परदाररतश्चैव परवित्तापहारकः ।

परापवादसन्तुष्टः स प्रेतो जायते नरः ॥

कन्यां यच्छति वृद्धाय नीचाय धनलिप्सया ।

कुरुपाय कुशीलाय स प्रेतो जायते नरः ॥

देव-स्त्री-गुरुवित्तानि गृहीत्वा नै° प्रयच्छति ।

१ The text reads—

प्रेतो वै गृह्णीतेवासु स प्रेतो जायते नरः ॥

सामान्यां दर्शिणा लब्ध्वा गृह्णीते एकस्व मु ।

नास्तिक्यभावे निरतः स वै प्रेतोऽभिजायते' ॥

- I. reads विरक्तो for विरतो. २ J. reads सामान्यदर्शिणां लब्ध्वा, B. D. लक्षणां for दर्शिणां, E. लब्ध्वा for लब्ध्वा. ३. G. reads एकोविमोहित for एको विमो-
हितः. ४. G. omits इति and reads स्कान्दोऽमत्कारखण्डे for स्कान्दे अमत्कारखण्डे.
५. B. D. and G. read -अशकः for -अशन. ६. J. substitutes वा for च.
७. G. reads योऽप्रात्य-भृत्य- for योऽदनाति भृत्य-. ८. B. and D. read
परापवादसन्तुष्टः for परापवादसन्तुष्टः. ९. E. substitutes ह्रीपाय for नी-
पाय. १०. B. III G. and J. read यो न यच्छति for न प्रयच्छति; while E
and H. योऽनुगच्छति for the same.

विशेषाद्ब्राह्मणेन्द्राणां स प्रेतो जायते नरः ॥
 दीयमानस्य वित्तस्य ब्राह्मणेभ्यस्तु पापकृत् ।
 विभ्रमाचरते यस्तु स प्रेतो जायते नरः ॥
 शूत्राग्नेनोदरस्थेन ब्राह्मणो म्रियते यदि ।
 त्रिकालज्ञो वेदवेदी धर्मज्ञोऽथ षडङ्गवित् ।
 चतुर्वेद्यपि यो विभ्रः^१ स प्रेतो जायते नरः ॥
 शास्त्रकर्ता ग्रन्थकर्ता यद्यपि स्यात् षडङ्गवित् ।
 कुल-देशोचितं कर्म यस्त्यक्त्वाऽन्यत् समाचरेत् ॥
 कामाद्वा यदि वा मोहात् स प्रेतो जायते नरः ।
 उच्छिष्टस्य विशेषेण अन्तरिक्षमृतस्य^२ च ॥
 विषा-ऽग्नि-जलमृत्यूनां तथा चैवात्मघातिनाम् ।
 प्रेतत्वं जायते नूनं सत्यमेतन्न संशयः^३ ॥

इति । अग्निपुराणे-

'मातरं पितरं वृद्धं ज्ञातिं साधुजनं तथा ।
 लोभात्त्यजति यस्त्वेतान् स प्रेतो जायते नरः ॥
 कुञ्ज्योतिः कुत्सितो वैद्यः कुक्षानी च कुदेशिकः ।
 शूत्रानुग्रहकर्ता च स प्रेतो जायते नरः ॥
 निन्दको द्विज-देवानां गीत-वाद्यरतः सदा ।
 वृद्धं बालं गुरुं विप्रान् योऽश्वमत्य भुनक्ति वै^४ ॥
 कन्यां ददाति शुल्केन स प्रेतो जायते नरः ।

१. G. reads समाचरन् for समाचरेत् २. II and D. अन्तरिक्षमृतस्य
 च. ३. G. reads तयान्यैवात्म for तथा चैवात्मघा- ४. G. omits this and
 the following four lines ५. B. and D. read -वेशक- for -देशिकः.
 ६. B. and D. read शूत्रानुग्रहकर्ता for शूत्रानुग्रहकर्ता. ७. J. substitutes
 वा for वै

न्यासापहर्ता मित्रधुक् परपाकरतः सदा ॥
 निर्दोषं सुहृदं भार्या ऋतुकाले न याति यः ।
 न सहेत यशस्तेषां स प्रेतो जायते नरः ॥
 हस्त्यश्व-रथ-यानानि मृतशय्यासनानि च ।
 कृष्णाजिनं तु गृह्णाति अनापदि तु यो द्विजः ॥
 तथोभयमुखीं दोलां सशैलां मेदिनीं द्विजः ।
 कुरुक्षेत्रे च यद्वानं चाण्डालात् पतितात्तथा ॥
 मासिके च नवश्राद्धे भुञ्जन् प्रेतान्नमेव च ।
 भूमि-कन्यापहर्ता च स प्रेतो जायते नरः ॥
 (अ. पु. २०१. ४१-४८)

इति । उमामहेश्वरसंवादे—

'अपहृत्य च सर्वस्वं देवस्त्वं च तथा परम् ।
 दत्तापहारदामाद्य पैशाच्यं याति वै नरः ॥
 योनिकार्यं च यो देवि आहितेन तु कारयेत् ।
 सोऽपि याति पिशाचत्वं स्वामिद्रोहेण मानवः ॥

१. ॥ reads स्वर्गेन काले न याति न (य), B and D स्वर्ग्य काले न या-
 ति यः both for ऋतुकाले न याति यः, while A स्वर्गेन काले न याति यः for
 the same २ B D. I and II read न यत्नेन यशस्तेषां for न सहेत यशस्तेषां while
 J substitutes यत्नेन for सहेत. ३. F II and J. मृगाजिनं for कृष्णाजिन-
 ४ G and J read दोलां and I दोला both for दोला ५ I reads
 प्रेतार्थम् for प्रेतान्नम् ६ B omits इति । उमामहेश्वरसंवादे :—

'अपहृत्य च सर्वस्वं देवस्त्वं च तथा परम् ।

दत्तापहारदामाद्य पैशाच्यं याति वै नरः ॥

while G omits इति only ७ G reads this line thus —

दत्तापहारी दामाद्य पैशाच्यं याति वा नरः ॥

८ B. D. ॥ G and II read आहितेन for आहितेन

स्यामित्रव्यं गृह्णात्वा तु न यजेन्ने ददाति च ।

आग्नयः पोषको मृदः पिशाचत्वं स गच्छति ॥

मेटाधिपत्यं यो देवि कुरुते मदमोहितः ।

विनाशयेन्मदव्यं निर्मान्यं यश्च भक्षति ॥

परस्य योषितं हृत्वा ब्रह्मस्वमपहृत्य च ।

अरण्ये निर्जले देशे भवति ब्रह्मराक्षसः ॥

अधर्म धर्ममिग्याहुर्ये तु मोहवशं गताः ।

हर्तारः परदाराणां चौर्येण बलतोऽपि वा ॥

अरण्ये निर्जले देशे भवन्ति ब्रह्मराक्षसाः ॥

(नास्ति मुद्रितम्. भा. शां. पुस्तके.)

इति । मनुः—

(संयोगं पतिनेर्गत्वा परस्यैव च योषितम् ।

अपहृत्य च विप्रस्त्वं भवति ब्रह्मराक्षसः ॥ (६०) .

गुरुं त्वंकृत्य हुंकृत्य विप्रं निर्जिन्य वादतः ।

अरण्ये निर्जले देशे भवति ब्रह्मराक्षसः ॥

१ B. and D read यो यजेन्, I म यजेन् both for म यजेत्.
२ Except A and I. all others read च for स ३ We follow here A and H, while B. D and I read मदापत्यं च, I मदापत्यं च, G मदापत्यं च and J मदापत्यं च all for मदाधिपत्यं All of these forms are incorrect and meaningless ४ I read ब्रह्मस्वमपहृत्य च for ब्रह्मस्वमपहृत्य च.
५ H reads हृत्वा ह यत्न मोहवशं गता for हृत्वा ह यत्न मोहवशं गताः ६ G. reads च for वा ७ L omits the following. —

इति । मनुः—

संयोगं पतिनेर्गत्वा परस्यैव च योषितम् ।

अपहृत्य च विप्रस्त्वं भवति ब्रह्मराक्षसः ॥

८ Only this and the following one line occurs in the text of Manu, the other four lines in this quotation are not found in the text.

ये ब्राह्मणान् प्रद्विषन्ति गर्हित्वा ते हि राक्षसाः ।
 आचार्यमृत्विजश्चैव गुरुं चैव तपस्विनम् ।
 मुनींश्चाप्येवमन्यन्ते ते भवन्तीह राक्षसाः ॥
 (म. स्मृ. १२. ६०)

इति । वामनपुराणे—

‘चण्डालादन्त्यजाद्वार्षिं प्रतिगृह्णाति दक्षिणाम् ।
 याजको याज्यमानस्तु सोऽऽमान्तः स्थलकीटकः’ ॥
 (वा. पु. ६१. २७)

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘बुभुक्षितेषु भृत्येषु ये एकोऽश्नाति मानवः ।
 श्वयोनिं स समासाद्य चण्डालो जायते नरः ॥
 वेदोक्तं यः परित्यज्य धर्ममन्यं समाचरेत् ।
 दशवर्षसहस्राणि श्वयोनौ जायते ध्रुवम् ॥
 वेदार्थनिन्दका ये च ये च ब्राह्मणनिन्दकाः ।
 इह जन्मनि गूढास्ते मृताः श्वानो भवन्ति हि’ ॥
 (स्क. पु. रे. खं. ३०. ३७-३९)

इति । ब्रह्मपुराणे—

‘यदि पुत्रसमं शिष्यं गुरुर्जह्यादकारणम् ।
 आत्मनः कामकारेण सौगवि हिंस्रः प्रजायते ॥ (४८)

१. I. does not insert this line, also is not occurred in the text of
 anu. २ B. G. and J. read गर्हित्वा and D. गर्हित्वाम् for गर्हित्वा
 ३ B. and D read श्वयोन्यन्ते for याज्यमन्यन्ते ४ I. reads याजमा-
 नश्च रा भ्यान्, B. D. E. H. and J. याजमानस्तु ग भवेत् for याज्यमानस्तु
 सोऽऽमान्त, while H. substitutes रा ह्यानुच्छलकीटक. for सोऽऽमान्तः
 स्थलकीटक. ५ B. E. G H. and J. do not insert स्कान्दे रेवाखण्डे
 ६ G reads एकोऽश्नाति च मानवः for च एकोऽश्नाति मानव ७. I. reads
 ४ for हि ८. B. and D. read तपेन च for प्रजायते.

पितरं मातरं चैव यस्तु पुत्रोऽवमन्यते ।

सोऽपि विप्रो मृतो जन्तुः पूर्वं जायेत गर्दभः ॥ (४९)

गर्दभत्वं तु सम्प्राप्य दश वर्षाणि जीवति ।

संवत्सरं तु कुम्भीरस्ततो जायेत मानवः ॥ (५०)

उद्येष्टं-पितृसमं चापि भ्रातॄरं योऽवमन्यते ॥ (५५)

सोऽपि मृत्युमवाप्नोति क्रौञ्चयोनौ चे जायते । (५६)

आशाष्पहर्ता तु नरः कृमियोनौ प्रजायते ॥

विश्वासहर्ता तु नरो मीनो जायेत दुर्मतिः । (५९)

उपस्थिते विवाहे तु यज्ञे दाने महोरसवे ॥

मोहात् करोति यो विप्रं स मृतो जायते कृमिः ।

कृतघ्नः स मृतो विप्रो यमस्य विषयं गतः ॥ (८०)

यमस्य विनयेः क्रूरैर्वधं प्राप्नोति दारुणम् । (८१)

यातनाः प्राप्य तत्रस्थस्ततो बहोः समा द्विजाः ॥ (८३)

ततो दर्शः कृतघ्नश्च संसारं प्रतिपद्यते ।

जैलप्रवर्पणं यस्तु भिन्द्यान्मत्स्यो भवेत्तु सः ।

१ G substitutes च for तु while except 1 and the text omit —

..... दश वर्षाणि जायते ।

संवत्सरं तु कुम्भीर ॥.

२ G reads चापि for चापि ३. G reads प्रजायते for च जा-
यते ४ G reads च for तु ५. B and D read मन् for मोहात्.
६ I reads कृतघ्नस्तु मृतो for कृतघ्न स मृतो ७ I reads विषये क्रूरैर्वधं
and J विषये क्रूरैर्वधा both for विनये क्रूरैर्वध, while G substitutes
दारुणम् for दारुणम् ८ E G and H read यो द्विज बहोश्च, H and D.
बहोश्च स द्विजः and I बहोश्च भो द्विजाः all for बहोः समा द्विजाः ९. Except
A. all others read मनो गतं for मनो गत १० H and I read जलप्रवर्पणं
for जलप्रवर्पण and D जलस्य बहण for the same

अयोनिगो वृको हि स्यादुलूकः क्रयवज्जनात् ।
 प्रतिश्रुत्य द्विजेभ्यश्चाप्यदत्त्वा मधुको भवेत् ॥
 लभेद्देवलको राजन् योनि चण्डालसञ्ज्ञिताम् ।
 मृतस्यैकादशाहे तु भुञ्जन् श्वो चाभिजायते ॥
 (ज. पु. २१८, ४८-८३)

इति । गरुडपुराणे—

‘कौटंसादयमदाः पापा अमेध्यकृमयश्चिरम् ।
 भूत्वा भवन्ति सर्पास्ते पिशाचास्तदनन्तरम् ॥
 गुह-मित्रबुहः पापा ये च स्वामिबुहो जनाः ।
 द्विज-शिष्यबुहश्चैव कृतप्रा नास्तिकास्तथा ॥
 त्यागिनो बान्धवानां च त्यागिनः शरणार्थिनाम् ।
 अमेध्यकृमयः पापा मृगव्याधा भवन्ति च ॥
 उरुरोगगणोपेता जायन्ते शम्भुको जले ।
 चन्द्रार्कग्रहणे भुक्त्वा जायते कुञ्जरो नरः’ ॥
 (ग. पु. २८१, ५-९)

१ B D and G read वृषो for वृको २ G does not add अपि after द्विजेभ्यः, while J reads द्विजेभ्यश्चाप्यदत्त्वा मधुको भवेत् for द्विजेभ्यश्चाप्यदत्त्वा मधुको भवेत् ३. Except I all read श्वानाऽभिजायते for श्वो चाभिजायते. ४. B D G and H omit इति and B and D substitute गारुडं for गरुडपुराणे ५ B D E G H and J read कूटसादयमदाः for कौटंसादयमदाः ६ E and H read द्विजाः for द्विज ७ G reads परमार्थिनाम् for शरणार्थिनाम् ८ E. I. and G substitute सर्पे for पापा, while H. substitutes मृता for मृतः ९ B D F H and J read पुरो रोगगणोपेता/ J पुरा रोगगणोपेता and I गुरुरोगगणोपेता all for उरुरोगगणोपेता १०. Except A. and I., all read चन्द्रार्क, but the form is incorrect

इति । शिवेधर्मोत्तरे—

‘विप्रः पञ्चमहायज्ञानकृत्वा योज्ज्वलमश्रुते ।
विद्वराहो भवेन्नित्यं क्रैव्याशी व्याध एव च ॥
द्विजस्त्वेकशफानां च विक्रयाज्जायते मृगः ।
मत्सरी^१ विदकृमिश्वैव अवज्ञाकार्यर्थं कृमिः’ ॥

इति । वायुसंहितायाम्—

‘खरो वै बहुयार्जित्वात् काकोऽमन्त्रितभोजनात् ।
अपरीक्षितभोजी स्याद्धानरो विजने वने ॥
अविद्यां यः प्रयच्छेत बलीवर्दो भवेत्तु सः ।
अन्नं पर्युषितं विप्रे दत्त्वा वै कुञ्जतां^२ व्रजेत्’ ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

‘अग्निहोत्रं भवेद्यस्य न कुर्यात्तस्य रक्षणम् ।
पर्वातिक्रमकारी तु मृगत्वं याति ग्राह्यर्णः ॥

१ We are unable to find the text which the following quoted s'lokas really belong to B E, H. and D omit इति and do not insert शिवधर्मोत्तरे, while J omits इति, but inserts विष्णुधर्मोत्तरे for शिवधर्मोत्तरे २ J reads कृव्याशी for क्रैव्याशी ३ G inserts इति after the end of the last line and reads वरसरोदिक्रयश्चैव for मत्सरी विदकृमिश्वैव, while I substitutes मत्सरोऽपि for मत्सरी- ४ H, D E and I substitute अथ for भय ५ I reads बहुयार्जितान् for बहुयार्जितान् while J, reads अमन्त्रितभोजान् and A अमन्त्रितभोज-
मात् for अमन्त्रितभोजनात् ६ F D G and I read कुञ्जता for कुञ्जता,
while E, H omit इति ७ J reads मत्सयाम् for रक्षणम् ८ B, reads
याति च दिव्यं and D यादिनादिव्यं for याति ग्राह्य-; while G, adds इति
after ग्राह्यः

वेदोपजीविकोः पापाः स्त्रीलौलाः सततं च ये ।
 भवन्ति चेह काकाः स्युश्चिरं विद्भुज एव च ॥
 पायसं कृसरं चैव हवींषि मधुराणि च ।
 अदत्त्वा चाग्नि-विप्रेभ्यः प्राशनाद्भुजगो भवेत् ॥

इति । नारदपुराणे—

‘भर्तुः सौख्येन या नारी सौख्ययुक्ता न जायते ।
 सा उयेनी^१ जायते राजन् त्रीणि वर्षाणि पञ्च च ॥
 वाचा चाक्रोशिका या तु सन्निरुध्य पतिं द्वियो ।
 अकार्यं कारयेत् पापा सा नारी वल्गुली भवेत् ॥
 भर्तुरर्थे हि या विनं विद्यमानं न यच्छति ।
 जीवितं वा वरारोहे विष्टायां जायते कृमिः ॥
 कृमियोनिविनिर्मुक्ता काष्ठकीटा भवेन्नु सा ।
 न साधयन्ति कार्याणि प्रभूणां ये विचेतसः ॥
 भूत्वा वेतनभोक्तारो जायन्ते भूतर्ता हि ते^२ ।

(ना. पु. ३१. ९-१४)

इति । वृद्धगौतमः—

‘मौल्याद्वेदोपदेष्टा च व्याघ्रो भवति मानवः ।
 जम्बुको जायते जन्तुरननुज्ञातपाटकः ॥
 गृध्रान् पटन्ति चाण्डालो ब्रह्मद्रव्योपजीवकः’ ॥

१. U. reads वेदोपजीविना for वेदोपजीविना. ३ J. reads नारी for दयेनी. ३ B D. and G. read हि या for द्वियो. ४. B and III read मतिना for भूम्ना. ५. B reads पतिम्, D. पतिने, G. चेतस and I. वमति all for पतिम्. ६ G reads ब्रह्मद्रव्योपजीवक. for ब्रह्मद्रव्योपजीवकः.

इति । याज्ञवल्क्योऽपि—

‘परब्रह्म्याण्यभिधायंस्तथाऽनिष्टानि चिन्तयन् ।
वितथाभिनिवेशी च जायतेऽन्त्यासु योनिषु ॥
पुरुषोऽनृतवादी च पिशुनः पुरुषस्तथा ।
अनिबद्धप्रलापी च मृग-पक्षिषु जायते ॥
अदत्तादाननिरतः परदारोपसेवकः ।
हिंसकश्चाविधानेन स्थावरेषु प्रजायते’ ॥

(नास्तीदं मुद्रितया. स्मृ. पुस्तके.)

इति ॥

अथ नानाविधनिषिद्धकर्मशेषफलानि ।

तत्र उमामहेश्वरसंवादे—

‘श्वपाक-पुत्तृसादीनां कुत्सितानामचेतसाम् ।
कुलेषु तैश्चभिजायन्ते गुरु-वृद्धावमानिनः ॥
गुरुणा ह्यननुज्ञातो यो वेदाभ्याममाचरेत् ।
स तु जातिविहीनेषु जायते भुवि मानवः ।
अधर्म धर्ममित्याहुयं तु मोक्षरशंगताः ॥
ते च कालकृतोद्योगाः सम्भवन्तीह मानुषे ।
निर्दोषा निर्यपदकारास्ते भवन्ति नराधमाः’ ॥

१ The quoted verses are not found in Yājñavalkya Smṛiti but occur in Manu, but with different version (cf. M 12, 5-6 7).
२ II and D read अभिनिवेश- for अभिनिवेश and J भावयन् for the same.
३ G reads ह्य for मृग- . ४ G and I read -देष्ट and J reads मातारि-
धर्मनिर्दोष- for मन्वादिभिर्निर्दोषधर्मिण्य . ५ I reads गुरुणा for गुरुणा.
६ B, D, F, H, read वेदाभ्यामनं परेत् and G वेदाभ्यामनं परेत् both for
वेदाभ्यामनमन्यते . ७ E, I and J read दद्यान्नि विहीनेषु for तु जातिविहीनेषु
८ H, and D substitute ह्य for च while I reads दद्यान्निर्दोष- for दद्यान्निर्दोष-.

इति । स्कान्दे नागरखण्डे—

‘प्राप्नुवन्ति कुदेशे च जन्म ये हेतुवादकाः ।
स्वामिद्रोहरता ये च कुकुले जन्म चाप्नुयुः ॥
अदत्त्वा ये तथाश्नन्ति पितृ-देव-द्विजातिषु ।
दुर्भिक्षे जनतापे च कुदेशे जन्म चाप्नुयुः ॥
ये च कुर्वन्ति दम्पत्योर्विवादं सातुरागयोः ।
विरूपा भ्रममाणाश्च सर्वलोकत्रिवर्जिताः ॥
दरिद्रा जायया भ्रष्टा भवन्ति विगतायुषः ।
कन्यादाने च विभं यो विक्रयं यः करोति वा ॥
स कन्याः केवलाः सूते न पुत्रं केवलं क्वचित् ।
जायन्ते ताश्च बन्धक्यो विधवा दुर्भगास्तथा’ ॥

इति । प्रभासखण्डेऽपि—

‘येन दत्तं नरैः किञ्चित्तेषां चिह्नं दरिद्रता ।
जायन्ते रोगिणो रौद्रा हिंसाः कुञ्जाश्च वामनाः ॥
अपुत्रा कलहाक्रान्ताः परदारोपसेवकाः ।
महारजनक्रमाणि* कुचेलाः कुशरीरिणः ॥

* अत्र-‘राजक’-नया ‘राजिक’ इत्यपरं पाठद्वयं दृश्यते । न तदि-
हापेयुक्तमिति प्रतीतः । -राजक-राजिक- इत्येकार्थमेव । ‘महारजिक’-

१. J. reads नागरखण्डम्. २. B. and D. substitute अनाः for जन्म.
३. I. reads कुपुटे for कुकुले. ४. G. and I. read केवल for केवलाः.
५. B. D. and G. read वर्षक्यो for बन्धक्यो and J. वर्षस्य for the same.
६. We follow here A. G. and I.; while B. D. E. H. and J. substitute
क्वचित् for क्वचित्. ७. B. D. E. and H. omit इति; while J. इति । प्रभास-
खण्डेऽपि. ८. B. D. and H. read वामनाः for वामना. ९. E. G. H.
and I. read महाराजिक- and B. D. and J. महाराजिक- for महाराजिक-.

कुदम्भाध्वपत्ता सुब्धा मूर्खा निमुरभाविण ।
दानहीना भवन्त्येते देव-ब्रह्मस्वभक्षकाः ॥

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘पिता माता गुरुर्भ्राता अन्यो वा विकलेन्द्रिय ।
भवन्ति नादृतो यैस्तु ते भवन्ति नराधमा ॥
इह मानुषलोके अस्मिन् दीनान्धास्ते भवन्ति च ।
ये त्यजन्ति स्वका भार्या मूढा पण्डितमानिन ॥
ते यान्ति नरकं घोरं तामिस्रं नात्र सशयः ।
तत्र वर्षशतस्यान्ते इह मानुषता गता ॥

साध्याश्च (१. १. १०) इत्यमरसिंहो गणदेवतानामान्याह । तथा च—

‘महाराजिक्रनामानो द्वे शते विंशतिस्तथा’ ।

इत्याहुः पुराणकारा । अतः महारजनकर्मण इत्येव पाठः साधीयान्
भाति । महारजनं कुसुम्भं तत्कर्म वल्लरजनवर्मेत्यर्थः । ‘रजक रज-
न रजसूपतडस्यान कर्तव्यम्’ इति काशिकोक्त्या न लोपः ।

१ G omits this line,

कुदम्भाध्वपत्ता सुब्धा मूर्खा निमुरभाविण ।

while I reads कुण्डाध्वपत्ता for कुदम्भाध्वपत्ता २ I reads धनहीना for
दानहीना, while B D and G omit the following portion —

‘दानहीना भवन्त्येते देव ब्रह्मस्वभक्षकाः ॥

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘पिता मातागुरुर्भ्राता अन्यो वा विकलेन्द्रियः ।

३ II and D read दानहीना यः for नादृतो यैस्तु ४ All, except A
substitute दे for च ५ B and D insert इति after नात्र सशयः ६ G,
B and D read यत्तु for गता, while U substitutes अनुदानता for
मानुषता

दुधर्मा दुर्भगश्चैव दरिद्रः सम्प्रजायते ।
जायते गृध्रसीयुक्तैः परभार्योपसेवकः ॥
गेहदोऽनृतवादी स्यात् मूकश्चैव गवामृते ।
अन्नं पर्युषितं विप्रे ददन्वै कुब्जतां व्रजेत् ॥
मात्सर्यादपि जात्यन्धो द्वेषाच्च बधिरो भवेत् ।
अदत्त्वा भक्ष्यमन्नाति अनपत्यो भवेच्च सः' ॥

इति । गरुडपुराणे—

‘अवमत्य च ये यान्ति भगवत्कीर्तनं नराः ।
पाधिर्यमुपर्यान्त्याशु ते वै जन्मानि जन्मानि ॥
पश्यन्तो भगवद्द्वारं तामसास्तत्परिच्छदम् ।
अकृत्वा तत्प्रणामादि ये यान्ति पुरुषाधमाः ॥
जात्यन्धास्तेऽभिजायन्तेऽप्यङ्गहीनापरिग्रहाः ।
पद्मवः पादहीनाश्च कुष्ठिनो भुवि ये नराः ॥
विष्णुच्छाया भुवं तैस्तु लङ्घिता स्यान्न संशयः ।
तथा च भगवद्भ्राम्नायामाक्रमते तु यः ॥

१. B. and D. read दुर्भगा for दुर्भग, but it seems incorrect; while L. substitutes दुष्कर्मा for दुधर्मा. २. We follow here only A.; while B. 1). E. and H. read गृध्रसयुक्त, J. गृध्रसम्पृक्त, I. धन्विसयुक्त; and G. गृध्रसयुक्त all for गृध्रसीयुक्तः. ३. B. and D. read this line:—

गरुडोर्वतवादी स्यान्मूपरुधैव जायते ।

४. B. and D. read इह for अपि and G. J. अति and इति. ५. All, except A. and L. substitute शु for च. ६. B. and D. read पाधिर्यन्तु पदान्तराशु. ७. E. substitutes सुनि for भुवि.

अरण्ये जायते पद्मं स वै रोगादिविहितं ' ॥

(ग पु २८१ १३-१७)

इति । विष्णुधर्मोत्तरे श्वे—

पिशुनं पृतिनासं स्यात् सूचकं पूतिवत्सकं ।

खल्वाटो मत्सरी रामे नास्तिको वेदनिन्दकः ॥ (६)

भूय ण्य समाप्नोति तथा नास्तिकता द्विजं । (८)

शूर्णिकस्तेलिकश्चैव अन्यो भवति मानवः ॥ (९)

प्रतिकूलं गुरोर्यस्तु सोऽस्मादी च जायते ।

मिटौद्येहो महाभाग पातगुल्मी प्रजायते ॥ (१०)

भगवत्तस्तु कुण्डागो वीररोगी च पीडकः । (११)

गुरो स्वामिं द्विजं शोशं वेदान्दा तथैव च ।

धृत्वा भवति दुर्मुद्विग्नधिरा मानसाधमः ॥

देवदत्तेन दीनेन कृत्वा कर्त्तुं गुदुर्मतिः ।

जायते दुष्टदाक्षो या नेत्ररोगयुतोऽपि वा ॥

तथैव दीनरूपश्च तेन पापेन कर्मणा ।

१. H reads वीदिने for वीदिन W has searched the ms. u. c. 11
Vish. dharmottara in the chapter 10th is this subject but very
few quoted lines occur in it. B D G and H read पाप
1 and I नेत्र for दाम while J मत्सरी पाप मासिको for मत्सरी पाप
मासिको The quoted verses are addressed to him therefore the
reading is more correct. 2. J B H and G read पासिक for
पूतिक while L and H पासिक for तस्मै 3. B D H L read
दिन for द्विज 4. H and D read दुष्टदायन for दुष्ट दायन 5. B D
1 and J read मृगयो for विनायो I also reads तस्मै, but
corrects विनायो 6. B and D read दुष्टदायी for मृगदायी 7. G
reads देवनि पात्र देवान् पा १. B and D read जायते रक्त

ये उच्छिष्ट प्रवदति स्वाध्याय चाधिगच्छति ।
 यश्चानध्यायकालेषु मोहादभ्यसते द्विज ॥
 प्रत्यादित्य प्रत्यनल प्रतिगा च प्रतिद्विजम् ।
 ये मेहयन्ति पथि च ते भवन्ति गतायुषः ॥
 (नास्तीद मुद्रितम् भा. पुस्तके)

इति । शिवधर्मोत्तरे—

‘देवद्रव्योपजीवी च स भवेदवग्रहक ।
 देवद्रव्यं स्वयं येन भुक्तं यस्य सदा भवेत् ॥
 रसज्ञाविधुरं कुण्डं कण्डू सर्वाद्विदुषित ।
 देवस्पर्शं नरं कृत्वा परप्रत्ययकारणात् ॥
 मिथ्याचारं चरेत् पश्चाद्दुष्टदास्यो नरो भवेत् ।
 देवदामोदनं भुक्त्वा बृहदुल्मी च वै क्रमात् ॥
 सर्वाद्विदुषी तिभिरी नरो भवति पापत ।
 दीपं देवगृह्णादृत्वा पद्भ्यान्धो भवेन्नर ।
 मूर्च्छां भ्रमी सुरद्वेष्टा पक्षपाती ज्वरी भवेत् ॥
 देवावमन्ता भवति सर्वदा मेथुने रते ।
 सदास्पहतसर्पस्य कुत्सितं काममोहित ॥

१ G omits य - I reads अपनादक for अववाहक ३ G reads यश
 for रस ४ B D and G read रससा बाधिर कण्डं कण्डू G reads कण्ड
 कण्डू रसताविधुर L and H रसताविधिर कुण्ड कण्डू for रसताविधुर
 कुण्ड कण्डू ५ G substitutes अमृतास्या, I H and H अमृतास्यो
 and J अमृताभा for अमृतास्या ६ I वदसाधन for देवसाधन
 ७ B and D read तिभिरी नरा भवति पापत G तिभिरीनरो भवति पापत
 ८ B and D read देवगृह्णादृत्वा and J देवगृह्णादृत्वा both for देवगृह
 रत्ना ९ B D (and J read मूर्च्छा for मूर्च्छा १० G reads
 मेथुनी रत for मेथुन रत

इति । वृद्धगात्रैः—

‘देवद्रव्योपजीवी हृद्रोगी । प्रतिज्ञाय ब्राह्मणस्याऽशानाद-
न्पायुः । पत्नीबहुस्वे सैत्येकारामः क्लीबः । स्वामिना
धर्मे नियुक्तस्तदनुष्ठानाशक्तो जलोदरी । दुर्बलबाधे
बलवतामुपेक्षायामद्गहीनः॥ व्यवहारपक्षपाती जिह्वा-
रोगी । स्वयं प्रवर्तितधर्मानुष्ठानच्छेदने प्रतिपन्नेष्टवि-
योगः । स्वयमप्रभुक् शूलरोगी । परिक्षीणमित्र-बन्धु-
स्वामि-स्वजनावमन्ता परिभूतवृत्तिः । अतिथिं पश्य-
न्नश्रुतः कपालपट्टिका । सूर्यागकाशे प्रतिश्रयादानादि-
ष्टवियोगः । छद्मना गुरु-स्वामि-मित्रमुपचरतः प्राप्तार्थ-
परिभ्रंशः । विलम्भापहारी सर्वदुःखाश्रयः । गोदुःखकारी
गोनांसः । गोनिर्दयश्चिपिटनासः । पथनोशक्तो निस्ते-
जस्कः सभायाम् । गलंगण्डी महदधिक्षेपी । पुण्याक्षेपी

१ (1) adds च after देवद्रव्योपजीवी २ G. reads ब्राह्मणाऽशानात् for ब्राह्मणस्याऽशानाम्, while J. reads प्रतिज्ञायते ब्राह्मणः स्यादन्पायुः for प्रतिज्ञाय ब्राह्मणस्याऽशानान्पायुः. It shows that the word belongs to the first Sutra ३ G. omits सति ४ II and D substitute मूढे for धर्मे and हरी for जलोदरी but the latter seems to be a mistake ५ I. reads -याने and J. व्यवहारे पक्षपाती for -पाती and व्यवहारपक्षपाती ६ E. reads -पट्टिका, for -पट्टिका ७ G reads सूर्यागकाशे for सूर्यागकाशे. ८. II. reads -विश्रुतः for -परिभ्रंशः. ९. II D and G omit the following—विश्रम्भा-पहारी सर्वदुःखाश्रयः । गोदुःखकारी गोनांसः । गोनिर्दयश्चिपिटनासः । पथनाशक्तो निस्तेजस्कः सभायाम् । गलंगण्डी महदधिक्षेपी । पुण्याक्षेपी वक्रनासः ; while E. and J. read सर्वदुःखाश्रयी for सर्वदुःखाश्रयः. १० I. reads गोनामन्त्र for गोनांसः. ११ Except A. and I all others do not insert पथनाशका, but read only निस्तेजस्कः. १२ Except A, all others omit महदधिक्षेपी, while I reads गलंगण्डी for गलंगण्डी

वक्रनासः । शिष्टैर्चीर्णधर्मदूषकः केकराक्षः । साधुजन-
देव-तपस्वि-द्विजे-गुरु-ज्ञान-योगद्वेष्टा वक्रास्यः । तटा-
कारामभेत्ता नेत्राङ्गहीनः । कृतघ्नः सर्वारम्भविकलः ।
परस्वाभिलाषी क्षयरोगी स्यात् । चौररक्षकैः—

व्यवहारेष्वमध्यस्थश्चौरवृत्तिपरश्च यः ।

वाणिज्यलाभो नो तस्य देशान्तरगतस्य च ॥

व्याधिः स्यात् प्राणसन्देहो मृतिस्तत्रैव पापिनः' ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

‘अकृत्वा खलयज्ञं तु यस्तु धान्यं प्रवेशयेत् ।

मरुदेशे भवेद्दृक्षः फल-पुष्पविर्वाजितः ॥

दिव्यं वर्षसहस्रं तु दुरात्मा कर्षको भवेत् ।

तस्यान्ते मानुषो भूत्वा कदाचित् कालपर्ययात् ॥

दरिद्रो व्याधितो मूर्खो ह्यकुलीनस्तु जायते ।

यस्तु भुव्रेण भावेन स्नेहविच्छेदकारकः ॥

सौनपत्यत्वमाप्नोति तस्य पापस्य कारणात् ।

न शृण्वन्ति गुरोर्वाक्यं वेदेवाक्यं च ये नराः ॥

सर्वेषां चैव नास्तिक्यं तेन ते यान्ति मूकताम् ।

प्रार्थयित्वा तु यो गां वै सवत्सां क्षीरसंयुताम् ॥

१. I. reads वक्रनासः, but by grammatical rule it is वक्रनासः २. B. D. E. G. H. and J. read शिष्टैर्चीर्णः, but the reading does not give proper sense here. ३. B. and D. do not insert द्विजः. ४. J. reads नक्रास्यः. ५. G. reads उट्टाक for तटाक- and H. reads तटाक रोमभे-
त्तारो नेत्राङ्गहीनः for तटाकारामभेत्ता नेत्राङ्गहीनः. ६. E. G. and H. read
परम्भिलापी for परस्वाभिलापी. ७. I. reads चौररक्षकः and G. चौररक्ष-
स both for चौररक्षकः. ८. I. omits उमा-महेश्वरसंवादे and also this whole
quotation. ९. B. and G. read मरुदेशे for मरुदेशे. १०. J. reads च for न.
११. E. reads देववाक्य for वेदवाक्य.

आत्मना पिवति क्षीर तेनासौ याति चान्धताम् ॥

प्रसव छीवन वह्नी कृत्वा सर्वाद्गदाहयुक् ॥

उदरे गूलसयुक्तो जायते मनुजाधम ' ॥

इति । शिवेधर्मोत्तरे—

‘मुखकृष्णव्रणी श्वित्री गुरदो मत्तको भवेत् ।

जिह्वा वक्त्रव्रणी ह्येन्यदु खकारी भवेन्नर ॥

अपकार तु य कुर्यादुपकर्तुर्भवेन्नर ।

श्वास-कासी ज्वरी सर्वगात्ररोगी मतप्रज ॥

मृतपुत्रोऽप्यचन्दु स्याद्यो द्वेष्टि परसन्तनिम् ।

परवित्तविनाशाय करोति स विसर्पवान् ॥

अकारणाद्धर्मपत्नीत्यागी स्याच्च जलोदरी ।

वेड्या कुलवधु कृत्वा वर्तते यो नराधम ॥

भक्त भोक्तुमशक्तश्च गण्डपानेन जीरति ।

परेषा चेतस केशकारी भवति मानव ॥

क्षयी ज्वरी प्रेमेद्री च गुल्मी दाहो भगन्दरी ।

रजस्वला ऽन्त्य चण्डाल पापिष्ठ-पातते मन् ॥

व्यवहारी पुष्पवत्या भुक्त्वा कुट्टी ज्वरी भवेत् ।

अनपत्यो दरिद्रश्च विश्वस्तस्य विपप्रद ॥

१ I does not insert शिवधर्मोत्तर and the following nine lines
 २ J reads मुखकृष्णव्रणी for मुखकृष्णव्रणी ३ II reads ह्येन्यदु for
 ह्येन्यदु and B and D substitute तु for दि ४ J reads सर्वगात्ररोगी मतप्रज
 मतप्रज for सर्वगात्ररोगी मतप्रज ५ II reads अचन्दु for अचन्दु
 B and D read च चेतस for चेतस and II and J substitute दारी for दारी
 ६ B D F and J read पुष्पवत्या for पुष्पवत्या II also reads
 पुष्पवत्या and adds तु before भुक्त्वा ८ B and D read विश्वस्तस्य 'or
 विश्वस्तस्य

निपिद्वस्तुभोगेन मोहयेद्यः परोन् पुमान् ।
 परोपदिष्टज्ञानेन भवेदुन्मत्तको ऽपि वा ॥
 ऋणं दत्त्वाधिकां वृद्धिं यो गृह्णातीह मानवः ।
 स भूत्वा धनिनां वंशे ब्रजेद्देशान्तरं ततः ॥
 वाणिज्यलाभस्तर्थापि नास्ति तस्य नरस्य वै ।
 अमुख्यमुख्यकारी यः स ज्वरी श्वासकासवान् ॥
 सर्वाङ्गरोगी पापात्मा द्वेष्टा मृतसमाङ्गभाक्' ।

इति । उमामहेश्वरसंवादे—

'मृष्टान्नेन य आत्मानं पोषयन्ति नराधमाः ।
 बालानां वाक्ष्यमाणानामददन्नत्ति निस्पृहः ॥
 न हुतं न तपस्तप्तं न दत्तं किञ्च ब्राह्मणे ।
 आत्मैव पोषितो येन तत्पापं कथयाम्यहम् ॥
 यत्र देशे त्वनावृष्टिर्यत्र वायुसमुद्भवः ।
 तस्मिन्देसे क्षुधात्ताश्च जायन्ते पापकर्मिणः' ॥

इति । पद्मपुराणे—

'यस्तु विमलमुखस्तृज्य क्षत्रधर्मं निषेवेते ।
 ब्राह्मण्यात् स परिभ्रष्टः क्षत्रयोनौ प्रजायते ॥

१. G. reads परः for परान् २ J. and L. read -ज्ञानो वा for -ज्ञानेन
 ३. B. and D. read सौ for सः and substitute यतः for ततः at the
 end of this line. ४. All, except A. and L. substitute एव for
 अपि. ५. Except A. and L. all others substitute पापेन for पापात्मा,
 while J. reads -सर्पागति for समाङ्गभाक्. and L. reads सर्वाङ्गरोगः for
 सर्वाङ्गरोगी. ६. All, except L. read निस्पृहम् for निस्पृह. ७. Except G
 and H. read एतं for न एतत्. ८. All, except A. and L. read यस्तु
 while G. reads अस्तु. ९. B. and D. read क्षत्रधर्मं for क्षत्रधर्म.

वैश्यकर्मा च यो विप्रो लोभ-मोहव्यपाश्रयेः ।
 'स द्विजो वैश्यतामेति शूद्रकर्म करोति यः ॥
 स्वधर्मप्रच्युतो विप्रः स हि शूद्रत्वमाप्नुयान् ।
 क्षत्रियो वा महाबाहो वैश्यो वा धर्मचारिणौ ॥
 स्वानि कर्माण्यपाकृत्य शूद्रकर्म निषेवते ।
 स्वस्थानाच्च परिभ्रष्टो जायते वर्णसङ्करः ॥
 ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो वा याति तादृशः ।
 शूद्राग्नेनोदरस्थेन म्रियते यदि पुत्रक ॥
 ब्राह्मणः शूद्रतामेति नास्ति तत्र विचारणा' ॥
 (प. पु. ९. २६. ७-१३)

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

'ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः स्ववर्णे पाणिमद्वहम् ।
 अकृत्वा त्वन्यजापाणेः पतन्ति नृप सद्ब्रह्मात् ॥
 यश्च यस्यास्तु हीनायाः कुरुते पाणिसद्वहम् ।
 अकृत्वा वर्णसंयोगं सोऽपि तद्वर्णभाग्भवेन्' ॥
 (नास्तीदं मुद्रितमा. पु. पुस्तके)

१. E. and J. read स्वयाश्रय for स्वराश्रयः. २. G. reads सह शूद्रत्वमाप्नुयान् for सह शूद्रत्वमाप्नुयान्. ३. B. and D. read धर्मचारिण. F. G. and J. read धर्मचारिणि and H. धर्मधारिणि all for धर्मचारिणौ. ४. G. omits the following portion—

..... 'शूद्रो वा याति तादृशः ।
 शूद्राग्नेनोदरस्थेन म्रियते यदि पुत्रक ॥
 ब्राह्मणः शूद्रतामेति नास्ति तत्र विचारणा' ।

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः.

५. B D and J. read पुत्रक for पुत्रकः ६ B and D read अन्यजापाण, F. अन्यजापाणे and I. त्वन्यजापाणे all for त्वन्यजापाणे. ७. B. and D read -संपद. for -संपदम्.

इति ॥

अथ विशेषेण कर्मविपाकः ।

तत्रे हिंसाविशेषाद्योनिविशेषः । तत्र मनुः—

‘यां यां योनिं च जीवोभ्य येन येनेह कर्मणा ।

क्रमशो याति लोकेऽस्मिन्स्तत्तत्सर्वं निबोधत ॥

बहून् वर्यगणान् घोरान् नरकान् प्राप्य तत्क्षयाते ।

संसारान् प्रतिपद्यन्ते महापातकिनस्त्रिमान् ॥

न्ध-शूकर-खरोष्ट्राणां गो-ज्जा-श्वि-मृग-पक्षिणाम् ।

चण्डाल-पुल्कसानां च ब्रह्महा योनिमुच्छति’ ॥

(म. स्मृ. १२. ५३-५५)

इति । नन्दिपुराणे —

‘नरकेषु क्रमेणैव ब्रह्महा पात्यते नरः ।

कल्प कल्प ततश्चान्ते स्थावरश्च प्रजायते ॥

नृण-गुल्म-लता-बल्ली-वीरुद्रुमाविभेदत ।

तृणभेदास्त्वगणिता गुल्मभेदास्तथा मताः ।

लताभेदाश्च नि सङ्ख्या बल्लीभेदास्तथैव च ॥

वीरुद्रुदास्त्वसख्याता असत्या हुमजातयः ।

तेषां च देशभेदेन पुनः कष्टत्वमिष्यते ॥

१ J substitutes अत्र for तत्र and E corrects योनिविशेषा २ E G and I read क्रमशोऽयाति लोकऽस्मिन् तत्सर्वं निबोध मे, while H क्रमशो-
ऽस्तीति for the same ३ B D E G H I and J read तत्क्षयात्
for तत्क्षयाद् ४ E reads संसारान् for संसातान् ५ I reads प्राप्यते
for प्राप्यते ६ B and D read स्थावरश्च for स्थावरश्च ७ G reads
अगुणिता for अगणिता ८ B and D read हुमभेदेन पुनस्तृणत्वम्, G
देशभेदे च पुनः कष्टत्वम् both for देशभेदेन पुनः कष्टत्वम्, while J substitutes
कष्टत्वम् for कष्टत्वम्

तेतः केनापि कालेन नानास्थावरयोनिर्तः ।
 कर्म भुक्त्वा क्रमेणैव भवन्ति च सरीसृपाः ॥
 वृक्ष-वल्कलभेदेन देशभेदेन वाप्यथ ।
 सरीसृपादिभेदेन तत्र भुक्त्वा तु पापकर्म ॥
 मृगेषु जायते मर्त्यो भेदैरगणितैस्ततः ।
 तत्रापि भुक्त्वा स्वं कर्म जायते पशुयोनिषु ॥
 तत्रापि भौतिक भोगं भुक्त्वान्ते गोत्वमाप्य तु ।
 मुच्यते पशुजन्माद्यं ततो जायेत मानुषे ॥
 तत्रापि नियमो नास्ति अपाकाद्येषु जायते ।
 विप्रान्तेषु मनुष्येषु जायते पातकी नरः' ॥

इति । शिवधर्मोत्तरेऽपि—

‘एवं पापविगुह्यार्थं सायशेषेण कर्मणा ।
 ततः क्षिति समासाय जायन्ते देहिनः पुनः ॥
 मघानुभूय दुःखानि जायन्ते कीटयोनिषु ।
 निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यः क्रमाज्जायन्ति पक्षिणः ॥
 मंहिषाः पक्षिभावेन जायन्ते मृगयोनिषु ।
 मृगैर्दुःखमतिक्रम्य जायन्ते पशुयोनिषु ॥

१ I omits this and the following nine lines; while G. reads मृग
 for मघ. २ I. reads -योनिः for -याविन. ३. B. D. G. H and J.
 read वृक्ष वल्कलभेदेन for वृक्षवल्कलभेदेन ४ J. reads पापकर्म for पापकर्म.
 ५ B and H. read गोत्वमाप्य तु, G गारवमाप्य तु both for गारवमाप्य तु.
 ६ B D. E. G and H. read -जन्माद्यं for -जन्माद्य ७ G substitutes
 जय for नर. ८ J. reads विगुह्यार्थं for निगुह्यार्थं ९ B. and D.
 read कीटभावेन for पक्षिभावेन १०. G reads दुःखं तद्वत् for दुःखं तद्वत्.
 while B and D omit this whole line—

दुःखं तद्वत् तद्वत् तद्वत् तद्वत् तद्वत् तद्वत् तद्वत् तद्वत् तद्वत् तद्वत्

पशुयोनिं समासाद्य पुनर्जायन्ति मानुषाः ।
 एवं योनिषु सर्वामु परिध्राम्ये क्रमेण तु ॥
 कालान्तरवशाद्यान्ति मानुष्यमतिदुर्लभम् ।
 उत्तमं चापि मानुष्यं प्राप्यन्ते पुण्यगौरवात् ॥
 विचित्रा गतयः प्रोक्ताः कर्मणां गुरु-लाघवान् ।
 ततो मानुषतां प्राप्य व्याधिभिस्तत्र पीड्यते ॥
 कुष्ठरोगेण घोरं ब्रह्महत्यां प्रयोजयन् ।

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

‘अशस्त्रं पुरुषं हत्वा नरः सज्जायते खरः ।
 कृमिः स्त्रीवधकर्ता च बालहा चोपजायते ॥ (१८)
 वृषस्य वृषणौ छित्त्वा पण्डत्वं प्राप्नुयान्नरः ।
 परिहृत्य ततो भूयो जन्मनामेकविंशतिम् ॥
 कृमि-कीट-पतङ्गेषु स्थितस्तोयचरेषु च ।
 गोत्रं प्राप्य च चण्डाल-पुत्कसादि जुगुप्सितम् ॥ (३३)

१. I. reads परिक्रम्य for परिध्राम्य २. B. D. and J. read प्राप्नुस्ते for प्राप्यन्ते and H. प्राप्नुस्ते for the same, but it seems incorrect. ३. I. reads प्रयोजयन् for प्रयोजयन्. ४. B. D. and J. read कृमि स्त्री-वधहन्ता च, G. कृमिस्तु नरहन्ता च, E. and H. कृमि स्त्रीवधहन्ता च and I. कृमि-स्त्री-परहन्ता च. all for कृमि स्त्रीवधकर्ता च. ५. The text reads बालहन्ता च जायते for बालहा चोपजायते ६. The text does not insert this Sloka —

वृषस्य वृषणौ छित्त्वा पण्डत्वं प्राप्नुयान्नरः ।

परिहृत्य ततो भूयो जन्मनामेकविंशतिम् ॥

७. I. reads तोयनरेषु for तोयचरेषु, while the text reads this line as follows :—

कृमि. कीट पतङ्गोऽथ पक्षी तोयचरो मृगः ।

८. E. G. H. I. and the text substitute गोत्रं for गोत्र. ९. E. G. H. I. and J. read जुगुप्सित for जुगुप्सितम्

पह्म्वन्धो बधिरः कुष्ठो यक्ष्मणा च प्रपीडितः ।

मुखरोगाक्षिरोगैर्वा रोगैरन्यैश्च बाध्यते ॥ (३४)

अपस्मारी च भवति गृध्रत्व चैव गच्छति । (३५)

एष एव क्रमो दृष्टो गो-सुवर्णादिहारिणाम् ॥

विद्यापहारिणां चैव निदेशं प्राशना गुरोः ॥ (३६)

(मा. पु. १५. १८-३६)

इति । ब्रह्मपुराणे—

‘यस्तु रौद्रसमाचारः सर्वभूतभयङ्करः ।

हस्ताभ्या यदि पद्भ्या वा रज्ज्वा दण्डेन वा पुनः ॥

लोष्टे. स्तम्भैरुपायेर्वा जन्तूस्ताडयते अनिशम् ।

हिंसार्थो निकृष्टप्रज्ञ उद्वेजनकरः सदा ॥

१ B D E G H and I read पह्म्वन्धबधिर for पह्म्वन्धो बधिर
२ B and D read मुखरोगाक्षिरोगादि for मुखरोगाक्षिरोगैर्वा while J and
the text substitute च for वा ३ The text reads मुखरोगैश्च for रोगैर-
न्यैश्च ४ The text reads च ग गच्छति for चैव गच्छति ५. G and
the text read सुवर्णादिहारिणाम् for सुवर्णादिहारिणाम् while B and D.
omit the following —

गो सुवर्णादिहारिणाम् ।

विद्यापहारिणां चैव निदेशं प्राशना गुरोः ॥

इति । ब्रह्मपुराणे—

‘यस्तु रौद्रसमाचारः ।

१ The text reads this line thus —

विद्यापहारिणश्चाप्यपि निकृष्टप्रज्ञा गुरोः ॥

२ E G H and J read निषेधप्रशिक्षा गुरो for निषेधप्रशिक्षा गुरो
३ B D and G read कार्योन्मत्तादिप्रतिषेधम् J. अन्तःस्थास्यद्वयं नानाम् both
for अन्तःस्थास्यद्वयं नानाम् while H puts च for वा ४. B. and D read
विद्यापारिषिद्धप्रज्ञ उद्वेजनकरः and G विद्यापारिषिद्धप्रज्ञ उद्वेजनकरः both
for विद्यापारिषिद्धप्रज्ञ उद्वेजनकरः .

एवं शीलसमाचारो निरयं प्रतिपद्यते ।
 स चेन्मेनुष्यतां गच्छेद्यदि कालविपर्ययात् ॥
 वध-बन्धपरिक्रिष्टः कुले जायेत सो ध्यमे ।
 लोकद्वेष्टाश्वमः पुंसां स्वयं कर्मकृतैः फलैः' ॥

इति ।

अथ हित्कर्मशेषफलानि ।

तत्र हित्कर्मविशेषफलानि शङ्ख-लिखिताभ्यां
 दर्शितानि—

‘अत ऊर्ध्वं बहूनि वर्षसहस्राणि यमविषये कु-
 म्भीपाक-रौरवादिषु स्थानेषु दुःखान्यनुभूयेद्
 जातानामिमानि लक्षणानि भवन्ति । तद्यथा
 ब्रह्महा कुपी गोघ्नश्चान्धो ज्ञेकरोगिणश्च’ ।

इति । यमः—

‘अशुद्धानां तु पापानां पतितानां च कर्मभिः ।
 उत्तीर्णानां च तिर्यक्त्वादेहे भवति लक्षणम् ॥
 इह दुश्चरितैः केचित् केचित् पूर्वकृतैस्तथा ।
 प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो नरा रूपविपर्ययम् ॥
 द्विजघ्नं कुम्भिनं विद्यात् कुनखं स्वर्णहारकम् ।
 ध्यद्वाथौर्धर्मिणश्चैव जायन्ते प्राणिहिंसकाः’ ॥

१. Except A. G. I and J. all read मनुष्यतां for मनुष्यता; while B. and D. substitute प्राप्नो for यच्छेत्. २. B. D. and G. read ध्यमे for ध्यमे. ३. G and I read हिंसा- for हिंस-; while B. and D. read हित्कर्मशेषफलानि. ४. B. D. and H. read कुम्भीपाकारिरौरवादिषु. ५. B. D. E. H. and J. omit मत्, while G. substitutes यत् for सत् and E. H. and J. तथा for तथा. ६. G substitutes च for तू. ७. H substitutes सु for य.

इति । हारीतः—

‘कुनखी भूणहा । ब्रह्मघ्नः कुष्ठी । परदुःखदा-
यिनो नित्यान्धाः । पैरार्तिरता दीर्घरोगिणः ।
दृष्टचपहर्तारोऽन्धाः । श्रोत्रापहर्तारो चधिः ।

वाचोपहर्तारो मूकाः । एवं ह्याह—

यदङ्गं पीड्यते येन तेन हीनोऽभिजायते ।

नाऽकृत्वा लभते किञ्चित् शुभं वा यदि वाऽशुभम् ॥

(हा.स्मृ. २४. ७३-८०)

इति । कैश्यपः—

‘क्षयी स्यात् क्षेत्रहरणे अंशवानृषधेऽपि च ।

जलोदरयुतः सै स्यात् स्वनारीणां च हिमक ॥

कर्णभेत्ता कर्णभूली ओष्ठरोग्योष्ठनाशकः ।

दन्तपातनकर्ता च दन्तरोगी भवेत् सदा ॥

उरस्तम्भादुरस्तम्भी अक्षिरोग्यक्षिनाशकः ।

पदौ तु यस्ताडयति विसर्पी सै भवेन्नरः ॥

१ G. omits भूणहा २ G reads परदुःखदाः and I. परदुःखदाः both for परदुःखदाः. ३. B does not insert कदयन्. ४ D. E G H. and J read क्षय स्यात् क्षेत्रहरणे; while H substitutes पञ्च. for क्षयी and E. reads क्षयः स्यात् क्षेत्रहरणे for क्षयी स्यात् क्षेत्रहरणे ५ B and D read सर्वानृतवधोऽपि च for अंशवानृषधेऽपि च; while H and I. substitute अंशवानृ and H नृषधे for अंशवानृ and नृषधे respectively. ६ D. and D read स्यात् for सै स्यात् ७ E. I. and J. read कर्णभूली for कर्णभूली, while J substitutes कुष्ठ for ओष्ठ. ८. D reads नाशकः. ९ I reads उरस्तम्भादुरस्तम्भी through mistake. १० G reads क्षयी for पदा ११ H H. substitute च for स

पीडाभग्नियकर्ता च धनुर्व्याधिर्धनुर्ग्रहात् ।
 पादकीली स भवति पादहन्ता च यो भवेत् ॥
 से गद्गदी दारयति यो वृक्षानतिविस्तृतान् ।
 शूलेन शूली भवति मनुष्याणां च हिंसक ॥
 अमृग्गदी स भवति यस्तु हिंस्याद्दृढान् पशून् ।
 नक्तान्ध्य जायते तस्य यो गत्रा नयनद्वये ॥
 करोति शूलमक्षेप पूर्वभावप्रचोदित ' ॥

(का स्मृ. ३. ४०-४१)

इति । व्यासोऽपि—

'पितृहा याति पैशाच्य जात्य-गो मानुषातकः ।
 प्राण्यह्न मृगशाव च हत्वा वन्यो मृतमर्जा ॥
 असाध्यरोगी बालघ्न क्षयी स्यात् सर्वजीवहा ।
 गौत्रकृच्छ्री व्रणी श्वित्री विसर्पी परघातक ॥
 नेत्रैरोगो भवेत्तस्य यो ज्येष्ठा दृष्टिवातकः ।
 परेषा रसनाछेदी जिह्वेत्यव्रणवौन् भवेत् ॥

१ J reads धेनुर्व्याधिर्धनुर्ग्रहात् for धनुर्व्याधिर्धनुर्ग्रहात् २ B and D read पादकीली for पादकीली and H पादकी स च for पादकीली स ३ I reads अमृग्गदी for स गद्गदी ४ H reads धारयति for दारयति while J पानयति for the same ५ B and D read अतिविस्तरान् for अति विस्तृतान् ६ E reads अमृग्वादी and I अमृग्गदी both for अमृग्गदी ७ I substitutes वृथा for दृढान् ८ B D and I read मृतमर्जा for मृतमर्जा ९ B H and G read अस्पृश्यरोगी, H असाध्यरोगा both for असाध्यरोगी and J अर्धरागी बालघ्नश्च for असाध्यरोगी बालघ्न १० B and D read गौत्रकृच्छ्री for गौत्रकृच्छ्री ११ D reads नक्षरोगी for नेत्ररोगी B and H read also the same but correct नेत्ररोगी १२ E, G A H I and J read रसनाछेदान् for रसनाछेदी १३ J reads व्रणवाक् for -व्रणवान्

कृतम्. स्फुटिताक्षो वा तृतीयज्वरे संयुतः ।
 चोत्तुर्यकोष्ण-शीतोष्णज्वरी स्यात् सेततं ज्वरी ॥
 ग्रामे वने वा जन्तूनां श्वभिर्यो भीतिमर्पयेत् ।
 भयोद्देगकरोऽन्येषां पापाणेनाथ घातकः ॥
 तलघाती च संभूतः कुलेषु धनिनां नरः ।
 गत्वा देशान्तरं तेषां सत्र रोगो महान् भवेत् ॥
 (व्या. स्मृ. ६. १७-२२)

इति । वृहगौतमः—

‘वृक्षच्छेत्ता वृथा यस्तु स नाडीग्रणवान् भवेत्’ ।

इति । वायुपुराणे—

‘भवेत्स्फुटितपादस्तु यो निहन्त्याद्रनस्पतीन् ।
 प्राणिर्हिंसापरो* जन्तुघाती वा मृतसन्ततिः ॥
 मुखे कृष्णव्रणी श्वित्री बन्धो वा स्याद्विसर्पज्ञान् ।
 वन्मकि तु खनिस्त्रा यो हन्ति वायुभुजो नरः ॥
 गंजवर्मी ज्वरी च स्यादांजया पूर्वकर्मण ।
 भ्रूणहा स्विन्नहस्तैः स्याद्द्रवणीवो न परयहा ’ ॥

* प्राणिर्हिंसापर जन्तुघाती वा मृतापन्न मुखे कृष्णव्रणवान् वा कुट-
 वान् वाऽप्यो वा स्यादित्यर्थः ।

१ Except B D G and I read -कार- for वर २ B D O H, and J read चतुर्षु for चतुर्षु . ३ I reads सप्तमवरी for सप्तम वरी and G, also does the same ४ H reads सप्तम कुलेषु for सप्तम कुलेषु ५ I reads रोगो for रोगो ६ Except A and I, all others omit इति ७ H D and J do not insert इति ८ B and H read श्वभिरागतिः . E, H H and J हनयन्ति both for मृतमेतानि ९ I, reads मृगचर्मो for मृगचर्मो १० B, D H and H, read टिक्कहन for टिक्कहन ११ I reads गृहिणी शस्त्राग्रवादि for गृहिणीशस्त्राग्रवादि, but it is meaningless.

इति । विष्णुधर्मोत्तरे—

‘यं कंचिद्धातयित्वा तु प्राणिनं मृगुनन्दन ।
मांसं भुक्त्वा तु धर्मज्ञ भवतीह गदातुरः’ ॥
(वि. ध. २. १०८. ४)

इति ॥

इति हिंसाशेषकर्मफलानि ।

अथापेयपानाभक्ष्यभक्षणकर्मविशेषाद्योनिविशेषः ।

तत्र शिवधर्मोत्तरे—

‘कृमि-कीट-पतङ्गानां विद्भुजां चैव पक्षिणाम् ।
सुरापः प्राप्यते योनिं पूर्वकर्मानुसारतः’ ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

‘मद्यप्यसनिनो ये च ये मद्यं सेवयन्ति च ।
शालां तु कारयेद्यस्तु मद्यपानं ददाति यः ॥
मद्यविक्रयिणो ये च मद्यं ये क्रीणयन्ति च ।
पिबन्ति ये नरा देवि सर्वे ते समभागिनः
ते शौण्डिका^{*} वा चण्डाला लुब्धका मत्स्यपातका
दासत्वेनैव सुश्रोणि जायन्ते पुरुषार्थमाः ॥

* नरकान्ते मद्यव्यसन्यादीनां जन्मान्याह । ते शौण्डिका इत्यादि । शौण्डिकादिष्वपि दासत्वेनैव न स्वामिनेन । शौण्डिकादिदासा भवन्तीत्यर्थः ।

१. E. G. H. and I. read प्राणिना for प्राणिन २. B. D. substitute इह for तु ३. G. and J. omit कर्म-; while except E and H. हिंसाविशेष for हिंसाशेष ४. J. reads -कर्मविशेष for -कर्मविशेषाद्योनिविशेष . ५. B. and D. read विज्ञानां for विद्भुजां. ६. B. and D. read मद्यपान for मद्यपान, while J. मद्यपानाददाति for मद्यपान ददाति. ७. G. reads मद्ये for मद्यं.

तिर्यञ्चोऽपि समुत्पन्ना यथा भृत्यमुपागताः ।
 मद्यपानरता ये च भृशु तेषां गतिं शुभे ॥
 पेटिवर्षसहस्राणि कृमिर्भूत्वा महीतले ।
 कृमियोनिक्षये भूते पापं तु कथयाम्यहम् ॥
 श्वानयोनिशतं गच्छेज्जम्बुके पञ्चविंशतिम् ।
 मद्यपानरता ये तु कां गतिं यान्ति सुव्रते ? ॥
 शूद्रस्य चेदृशं पापं मद्यपानरतस्य च ।
 विप्रस्य कथयिष्यामि मद्यपरय दुरात्मनः ॥
 काको भूत्वा चिरं देवि विष्ठाभक्षस्तु जीवति ।
 वर्षाणां द्वादशे लैक्षे स जीवेत् पापकर्मकृत् ॥
 स्वे मांसे परमांसेन यो देही वृद्धिमिच्छति ।
 तस्य योनिशतं गत्वा शरीरं व्याधितं भवेत् ॥
 तामु योनिषु जायन्ते नरा मांसस्य भक्षकाः ।
 व्याधि-रोगशतैर्युक्ता जायन्ते तामु कर्मणा ॥

१. I. reads भृत्यमुपागतम् for भृत्यमुपागता २ J. substitutes मभी for शुभे. ३. E omits the following —

पेटिवर्षसहस्राणि कृमिर्भूत्वा महीतले ।
 कृमियोनिक्षये भूते पापं तु कथयाम्यहम् ॥
 श्वानयोनिशतं गच्छेज्जम्बुके पञ्चविंशतिम् ।

४. B D. H and J read जम्बुक पञ्चविंशतिम्, and G जम्बुक पञ्चविंशतिः.
 ५. J substitutes वा for च. ६ II and D read पान for पापं.
 ७. Except I read पक्षी. ८ H. reads स्वमासे परमांसेन, and I. स्व-
 मासे परमांसेन, while I substitutes वृद्धति for इच्छति ९. All, except
 A. and I, substitute व्याधित for व्याधित. १० I. reads नरमांसस्य for
 नरा मांसस्य.

इति । मनुः—

‘कृमि-कीटे-पतद्भानां विड्भुजां चैव पक्षिणाम् ।
हिंसाणां चैव सत्त्वानां सुरापो ब्राह्मणो व्रजेत् ॥’
(म. स्मृ. १२.५६)

इति । विष्णुरपि—

‘अभोज्यानां भोजने अभक्ष्यभक्षणे च कृमिः’ ।
(वि. स्मृ. ४४. ११)

इति । वृद्धगौतमः—

‘विप्रवृत्तिविलोपेन दर्दुरः सप्तजन्मसु ।
निपिद्वात्रं तु यो भुङ्क्ते कर्मठः सो अभिजायते ॥
कीटाशी शीतैलाक्षाशी मत्स्याशी याचितान्नभुक् ।
आमन्त्रणं विना भुक्त्वा परात्रं काकतां व्रजेत् ॥’

इति ॥

अथापेयपानादिकर्मशेषफलानि ।

इति । तत्र हारीतः—

‘सुरापो बद्धजिह्वः । अभक्ष्यभक्षः श्यावदन्तः’ ।
(हा. स्मृ. २४. ६८—६९)

१. H reads -कीट- for -कीटि-. २. E. H. and J. read विड्भुजानां च for विड्भुजां चैव. ३. B. D and E. omit च; while E. reads अभोज्यानामभक्ष्यभक्षणे, I. अभोज्यान्नभक्षणे, J. अभोज्यानां भक्षणे, and the text अभोज्यान्नाभक्ष्याशी all for अभोज्यानां भोजने अभक्ष्यभक्षणे च. ४. H and D. substitute गौतमः for वृद्धगौतम; while G. omits इति and वृद्धगौतमः. ५. B and D. read this line thus:—

अविप्रवृत्तिविलोपेन दर्दुरः सप्तजन्मसु ।

G. also the same, but reads अविप्र वृत्तिविलोपेन and -जन्मनि. ६. E. and J. read कर्मठः, G. कर्मठ- and I. कर्मठ. all for कर्मठः. ७. I. reads सूतकाक्षाशी for शीतैलाक्षाशी. ८. Except A. E. and J. all others read -कर्मविशेष- for -कर्मशेष-; while G. reads उपपानादि- for अपेयपानादि-

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे —

‘पापशेषास्तु भवति सुरापः श्यावदन्तकः’ ।

(स्कं. पु. रे. ख. ७१. २६)

इति । शिवधर्मोत्तरे—

‘अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली’ ।

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली’ ।

इति । काश्यपः—

‘सुरापो लोलजिह्वः’ ।

इति ॥

(का. स्मृ. १३. १९)

अथ स्तेयकर्मविशेषाद्योनिविशेषाः ।

तत्र मनुः—

‘लूता-श्लि-सरठानां च तिरश्चां चांम्बुचारिणाम् ।

हिलाणां च पिशाचानां स्तेनो विप्रः सहस्रशः ॥ (५७)

संयोगं पतितैर्गत्वा परस्यैव च योपितम् ।

अपहत्य च विप्रस्वं भवति ब्रह्मराक्षसः ॥ (६०)

१. B. and D. do not insert the quoted sūtra, but substitute तथैव
 २. B. D. G H. and J. reads बलजिह्व for लोलजिह्व. ३. B. D H.
 and J. substitute -विशेष for -विशेषा. ४ All, except A and I., omit
 तत्र and ५. omit also मनु. ६. B and D. read अम्बुचारिणाम् for
 अम्बुचारिणाम्. ७ I. reads स पिशाचानां for च पिशाचानां. ८ B. D.
 G I. and J. read भवन्ति ब्रह्मराक्षसा for भवति ब्रह्मराक्षस.

मणि-मुक्ता-प्रवालानि हत्वा लोभेन मानवेः ।
 विविधानि च रत्नानि जायते लोहकर्तृषु ॥
 धान्यं हत्वा भवत्याखुः, कांस्यं हंसो, जलं प्लवः ।
 मधु दंशः, पयः काको, रसं श्वा, नकुलो घृतम् ॥
 मांसं गृध्रो, वसां मद्गुस्तैलं तैलेपकः खगः ।
 चीरीवाकस्तु लवणं, बलाकांशकुनिर्दधि ॥
 कौशेयं तिचिरिर्हत्वा क्षौमं हत्वा तु दर्दुरः ।
 कार्पास-तान्तवं क्रौञ्चो, गोधा गां, वाग्गुदो गुडम् ॥
 चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान्, पत्रं शाकं तु बर्हिणः ।
 श्वावित् कृताञ्जं विविधमकृताञ्जं तु शल्यकः ॥
 बंको भवति हत्वाऽग्निं, गृहकारी ह्यपस्करम् ।
 रत्नानि हत्वा वासांसि जायते जीवजीवकः ॥
 वृको मृगेभं, व्याघ्रोऽश्वं, फेल-मुष्पं तु मर्कटः ।
 स्त्रीमृक्षस्तौकको वारि, यानान्युष्टः पद्मनजः ॥
 यद्वा तद्वा परद्रव्यमपहृत्य बलान्नरः ।

१ G. I and J. read मानवाः and जायन्ते the plural forms instead of मानवः and जायते the singular ones. २ The text substitutes वपां for वसां. ३. B. D. E H. and I. read तैलेपक and J. and G. तैलेपक both for तैलेपक. ४. We follow here A. G. and the text; while B. and H. read चीरीकाक, E. and H. क्षीरहार, I. क्षीरवास and J. क्षीरपाक, all for चीरीवाक. ५ I reads बालक for बलाका. ६. I. reads कार्पास तान्तव for कार्पास तान्तव. ७. B. and D. चागुलो गुडम्, F. चागुल गुडम्, H. वाग्गुलो गुडम्, I. वाग्गुलो गुडम् and J. वाग्गुलो गुडम् all for वाग्गुदो गुडम्. ८ The text substitutes चुच्छुन्दरी for चुच्छुन्दरी. ९. B. D. substitute काको for बंको and गृहकारी for गृहकारी. १० E. reads जायन्ते जीवजीवका. ११. B. and D. read फल-मुष्प and the text substitutes फल-मूल for फल-मुष्प.

अवश्यं याति तिर्यक्त्वं जग्ध्वा चैवाहुतं हविः ॥

स्त्रियोऽप्येतेन कल्पेन हत्वा दोषमवाप्नुयुः ।

एतेषामेव जन्तूनां भार्यात्वमुपयान्ति ताः' ॥

(म. स्मृ. १२. ५७-६९)

इति । याज्ञवल्क्यः—

‘हीनजातौ प्रजायेत परस्नापहारकः ।

पत्रशाक शिखी हत्वा, गन्धाञ्चुच्छुन्दरी शुभान् ॥

मूषको धान्यहारी स्याद्यानमुष्ट्रः फल कपिः ।

जलं प्लवः, पयः काको, गृहकारी ह्युपस्करम् ॥

मधु दशः, पल गृध्रो, गां गोधा. अग्नि बकस्तथा ।

श्वित्री वस्त्रं, श्वा रसं च, चीरी लवणहारकः ॥

प्रदर्शनार्थमेतच्च मयोक्त स्तेयकर्मणि ।

द्रव्यप्रकारा हि यथा तथैव प्राणिजातयः' ॥

(या. स्मृ. ३. २१३-१६)

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

‘न्यासापहर्ता नरकादिमुक्तो जायते कृमिः । (६)

धान्यं यवास्तिलान्माषान्कुलित्यान्सर्षपाञ्चणान् ॥ (७)

१. B G and D read चैव इत for चैवाहुत २. B D E. G H. and J read परस्त्रीत्वम् for भार्यात्व, while H D and J. substitute तान् for ता ३. E H and J. read चुच्छुन्दरी for चुच्छुन्दरी ४. G reads फल for पल ५. I and the text substitute नु ६. I reads through mistake प्राणिजायते for प्राणिजातय ७. I. reads पुसोऽपहर्ता for न्यासापहर्ता ८. I. reads कुलित्यान्, E H and the text कुलित्यान् both for कुलित्यान्

सस्यान्यन्यानि वा हत्वा मोहाज्जन्तुरचेतनः (८)
 सञ्जायते मेहावक्त्रो मूषको वज्रसन्निभः ॥ (९)
 भोजनं चोरयित्वा तु भक्षिको जायते नरः । (१९)
 हत्वा दुग्धं तु मार्जारो जायते नरकाक्षयुतः ।
 तिल-पिण्याकसम्मिश्रम् हत्वा तु मूषकः ॥ (२०)
 घृतं हत्वा तु नकुलः काको मुहुरजामिपम् ।
 द्येनो^१ मार्गामिपं हत्वा चीरी लवणहारकः ॥ (२१)
 चोरयित्वा पयश्चापि बलाका सम्प्रजायते । (२२)
 यस्तु चोरयते तैलं तैलपायी च जायते ।
 मधु हत्वा नरो दंष्ट्रो घृतं हत्वा पिपीलिका ॥ (२३)
 चोरयित्वा तु निष्पावान् जायते गृहगोलर्कः ।
 आसनं चोरयित्वा तु तित्तिरित्वमवाप्नुयात् ॥ (२४)
 जैवो हत्वा तु पापात्मा वायसः सम्प्रजायते ।

१. J. substitutes महावक्त्रो for महावक्त्रो; while the text वज्रसन्निभः for वज्रसन्निभः. २. B. and D. read भक्षिको for भक्षिका. ३. The text reads अन्तु स for दुग्धं तु. ४. The text reads च for सु. ५. H. J. and the text read मुहुरजामिपम्. G. मधुरजामिपम् both for मुहुरजामिपम्. ६. In the text we find these following two lines are for this line, viz.—

मरुत्पक्षापदत्तं काकः द्येनो मार्गामिपपदम् ।
 चीरीकाकस्त्वपहते लवणे दधनि क्षुवि ॥

७. H. substitutes अन्तु for मधु, while B. and D. हंष्टो for दंष्ट्रो and G reads thus —

अपहृष्टा एने दंष्ट्रो घृतं हत्वा पिपीलिकाः ॥

And in the text we find अपहृष्टा for घृतं ८. B. D. E. G. H. I. and J. read गृहगण्डकः for गृहगोलर्कः. ९. The text reads भासव for आसनं and gives therefore a good sense. १०. E. and G. read अयो for अजो.

हते कांस्ये च हारीतः कपोतो रौघ्यजे हते ॥ (२५)
 जीवञ्जीवकतां याति रक्तवस्त्रापहारकः ॥ (२६)
 चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् सस्यं हत्वा शशो भवेत् ।
 पण्डः पलालहरणे काष्ठहत् धुणकीटकः ॥ (२७)
 पुष्पापहृद् दरिद्रश्च पशुयानापहारकः ।
 शाकहर्ता च हारीतस्तोयहर्ता च चातकः ॥ (२८)
 भूहर्ता नरकान् गत्वा रौरवादीन् मुदारुणान् ।
 नृण-गुल्म-लता-वल्ली-त्वक्सार-तरुतां क्रमात् ॥ (२९)
 (मा. पु. १५. ६-३२)

इति । गौतमः—

‘अनृतवाक् स्खलितजिह्वो मुहुर्मुहुः सल्लभवाक् ।

१ I reads रौघ्यके for रौघ्यजे and the text रूप्यभाजने for रौघ्यजे हते २ E and H. substitute चाता for याति. E. L. J. and the text read रक्तवस्त्रापहरक for रक्तवस्त्रापहारक ३ B. and D. omit this and the following three lines —

चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् सस्यं हत्वा शशो भवेत् ।

पण्डः पलालहरणे काष्ठहत् धुणकीटकः ॥

पुष्पापहृद् दरिद्रश्च पशुयानापहारकः ।

शाकहर्ता च हारीतस्तोयहर्ता च चातकः ॥

G omits this and the following two lines, while the text reads छत्रान्दरि and E. H. and J. read the same for चुच्छुन्दरी. ४ I reads रस and the text वासो both for सस्यं. ५. E. H. and J. read पलालहरणे for पलालहरणे, while the text substitutes कलापहरणात् for the same. ६. I. reads धुणकीटक for धुणकीटक ७. The text reads उपहरकः for अपहारकः. ८. B. D. E. G. H. I. and J. read यन for क्रमात् ९. We consulted here five different manuscripts and one printed copy of the text of Gautama, manuscripts do not concord with one another Some omit this portion altogether In the printed copy some Sūtras are found, but their version is quite different, while H. reads स्खलित for स्खलित- and I. सल्लभो for सल्लभजिह्वो.

जलोदरो दारत्यागी । कूटसाक्षी क्षीपदी उच्छून-
जङ्घाचरणः । विवाहविप्रकर्ता छिन्नोष्ठः । अवगूरुण-
च्छिन्नहस्तः । मातृग्नोऽन्धः । स्नुषागामी वातवृषणः ।
चतुष्पथे विष्मूत्रविसर्जने मूत्रकुच्छ्रः । कन्यादूषकः
पण्डः । पर्युषितभोजी कृमिः । ईर्ष्यालुर्मशकः ।
पित्रोर्विप्रदमानोऽपस्मारी । न्यासापहार्यनपत्यः ।
रत्नापहार्यस्यन्तदरिद्रः । विद्याविक्रयी पुरुषमृगः ।
वेदविक्रयी द्वीपी । वहुयाजको जलप्लवः । अया-
ज्ययाजको वराहः । अनिमग्नितभोजी वायसैः ।
मृष्टैकभोजी बानरः । ईतस्ततोऽश्वन् मार्जारः ।
कक्षवनदाही खद्योतः । दारकाचार्यो मुखविगन्धः ।
अदत्तादायी वलीवर्दः । मत्सरी भ्रमरः । अद्र्युत्सादी
मण्डलकुटी । शूद्राचार्यः श्वपाकः । गोहर्ता सर्पः ।
स्नेहापहारी क्षयी । अन्नापहार्यजीर्णा । ज्ञानापहारी

१ मातृग्नोऽन्ध । स्नुषागामी वातवृषण । these two Sutras do not appear in others than A and I, while II omits ईर्ष्यालुर्मशक २ B D E, G, H and J do not insert पर्युषितभोजी कृमि here, and change place and insert after मुखविगन्ध । ३ B D E, G, H and J, omit पित्रोर्विप्रदमानोऽपस्मारी ४ B D E G and H substitute कन्यापहारी for न्यासापहारी and J, omits अनपत्यहा । रत्नापहारी and reads न्यासापहार्य-स्यन्तदरिद्र ५ J reads पुरुषो मृग for पुरुषमृग ६ J substitutes -याचको for -याजको. ७ B D, G omit this Sutra ८ I reads यन्- for इत . ९. H reads अदत्तादायी for अदत्तादायी १० E, J and I, read भ्रमर for भ्रमर ११ J reads मण्डली कुटी for मण्डलकुटी

मूकः । जलापहारी मत्स्यः । क्षीरहारी बलाकः ।
परद्रव्यापहारी परप्रेष्यः ।

(गौ. स्मृ. २०. ४-३८)

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘ वैश्यापहारी अद्रिसर्पः । परजलापहारी शिशु-
मारः । सस्यापहारी कपोतः । कव्यापहारी वायसः ।
ताम्रापहारी वल्गुलः । अपूपापहारी प्रेतः । शालाप-
हारी जडः । छत्रापहारी कारण्डर्वः । गन्धापहारी
पतङ्गः । ध्वजापहारी कुक्कुलः । शाकापहारी
पशुः । शय्यापहार्यशयनेः । पुष्पापहारी दुर्गन्धी ।
फलापहार्यफैली । दीपापहारी कौशिकः ।
भूम्यपहारी नकुलाहि-विडाला-ऽऽखुनामन्यतम
इति ।

१. Except A. and I, all others substitute जलाहारी for जलापहारी.
२. Except E and I, others read बलाकी for बलाक. ३. B reads
ऽहारी for उपहारी ४. B reads वैश्यापहारी, D. and G. वैश्यापहारी
for वैश्यापहारी and all manuscripts, except A and I, omit -सर्प and read
only अद्रि, while G. reads अहि for अद्रिसर्प ५. G. substitutes
सर्व for पर-, while I. omits पर ६. D reads सस्यापहारी for सरयापहारी,
while B. omits this and the following three Sūtras:—

सरयापहारी कपोत । कव्यापहारी
वायसः । ताम्रापहारी वल्गुल ।

७ G. and J. substitute कव्यापहारी and D. II. कव्यहारी both for कव्या-
पहारी. ८ G. reads ताम्राहारी and I बलाक for ताम्रापहारी and वल्गुल
respectively ९ D omits these following Sūtras and reads इति
at once. १०. B. omits कारण्डर्व and गन्धापहारी, while I reads कारण्ड
for कारण्डर्व and, G कदम्ब and J. कौटुम्ब. for the same II. also reads
कौटुम्ब, but gives marginal reading कारण्डर्व. ११ G. reads अणति.
for अधयन. १२ B. and G. read अफलादि for अकली.

यद्वा तद्वाशपि पारक्यं स्वल्पं वा यदि वा बहु ।
हत्वा वै योनिमाप्नोति तत्तद्भोगानुरूपतः ॥

इति ॥

अथ स्तेयकर्मशेषफलानि ।

तत्र विष्णुधर्मोत्तरे—

‘मणि-मुक्ता-प्रवालानि रत्नानि विविधानि च ।

अपहृत्य नरा रामं जायन्ते हेमकर्तृषु ॥ (२)

यद्वा तदा परद्रव्यमपहृत्य बल्लान्नरः ।

माप्नोति भृगुशार्दूल मानुष्ये भारवाहिताम् ॥ (३)

धान्यचोरोऽद्भहीनः स्यादस्यद्भो मिश्रहृद् भवेत् ।

व्याधितश्चान्नहर्ता स्यान्मूको वागपहारकः ॥ (४)

वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् पङ्गुश्चाऽश्वापहारकः । (५)

अन्धो दीपापहारी स्यात् काणो निर्वापको भवेत् ॥ (७)

दरिद्रः परवित्तघ्नश्चोन्मत्तश्च तथामिदः ॥ (८)

पङ्गुरेव तथा ज्ञेयः सर्वयानापहारकः ।

१ B D G H. and J read यद्वा तद्वा परद्रव्य for यद्वा तद्वाऽपि पारक्य
२ All others, except A, do not insert अथ ३ H reads विष्णोत्तरे
for विष्णुधर्मोत्तरे ४ G reads in singular form as नरो . जायेत ५ We
follow here only A and the text, while all others read राजन्, but the
quoted verses are a dialogue between पुष्कर and Parasurama and
Pushkara addressed to Parasurama. The vocative राजन् is not ap-
propriate to Parasurama ६ B and D read हत्वा गामिश्रकृद्भवेत्, E and H
अन्त्यगो मिश्रकृद्भवेत्, I अत्यन्त मिश्रको
भवेत् and the text अन्वज्ज्ञो मिश्रकृद्भवेत् all for अन्वज्ज्ञो मिश्रकृद्भवेत्
७ G reads च for स्यात् ८ G omits this line -
वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् पङ्गुश्चाश्वापहारकः ।

९ The text substitutes तथा for भवेत् १० We follow here only A and
the text, while all others read उन्मत्तश्चापहस्तिनः ।

अन्धश्च जायते लोके गां हत्वा च नराधमः ॥ (८)

वैश्व-भोज्यापहर्तारो तथा नय-बुभुक्षितौ ।

रत्नापहारी भवति तथा कुट्टी नराधमः* ॥ (९)

(वि. ध. २. १०७. २-९)

इति । वायुपुराणे—

‘वातव्याधियुनः स्तेयी* तथा कुट्टी नरो भवेत् ।

ब्राह्मणस्वर्णहारी च प्रमेही जायते नरः ॥

प्रस्विन्नपाणि-पादः स्यादाहरेद्यो रसादिकम्* ।

अन्नचोरो भवेद्यस्तु सोऽकस्माज्जायते कृशः ॥

स्वरोपघाती वाक्य च हत्वा मर्त्यः प्रजायते* ॥

(वायु. पु. २. ३१. २५-२७)

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

‘धान्यचोरस्तु हीनाङ्गस्तृणहर्ता तु वा पुनः ।

परब्रव्यापहारी च भृत्यानां वृत्तिजीवकः ॥

अन्नं क्षेत्रं गृहं वाऽपि परब्रव्यं हरन्ति ये ।

सुवर्ण-मणि-मुक्तानि वस्त्राण्याभरणानि च ॥

* आहरेत् चोरयेत् । वाक्य हत्वा स्वरोपघाती भवतीत्यर्थः ।

१ The text does not insert this and the following two lines, but for these three lines, the text gives one line —

अन्धो भवति योऽप्यनु चाण्डिकस्तैलिकस्तथा ।

B D also omit these three lines २ H reads वस्त्र पूजापहर्तारो for वस्त्र भोज्यापहर्तारो ३ G omits इति ४ G substitutes घाल- for घात- ५ J. reads ब्राह्मण स्वर्णहारी for ब्राह्मणस्वर्णहारी ६ B D G. and H. substitute धान्यचोरः for अन्नचोर. ७ B and D read परोपघाती for स्वरोपघाती, while E reads स्वरो नृपतिवाक्य च हत्वा and J स्वरोपघातिवाक्य च हत्वा both for स्वरोपघाती वाक्य च हत्वा. ८ B and D read धान्यचोरोऽङ्गहीन न्यात् for धान्यचोरस्तु हीनाङ्ग ९. I. reads खल for अन्न.

आसनानि विचित्राणि धन-गान्धमुपस्करम् ।
 ये हरन्ति नरा नित्य परद्रव्याणि मोहिता ॥
 देहलोकमृताना च तेषामेष विधि स्मृत ।
 नम्रो दीना क्षुधार्त्ताश्च कुचैला दु खिता सदा ॥
 बन्धुभि परिभूताश्च भोग्य-भोगविवाजिता ।
 तास्तु ते प्रार्थयन्तीह दार्सवृत्तिमुपागता ॥
 ये हरन्ति च सूर्याणि वाद्यानि विविधानि च ।
 तेन पापेन ते देवि तिर्यम्ब यान्ति मानवा ॥
 हत्वाऽऽर्नेहादिवाद्यानि झल्लरी-पटहानि च ।
 तेन पापेन ते मूढा वाग्भिर्य यान्ति मानवा ॥
 कौस्यक मुरज वश वीणा तुम्बुरुक तथै ।
 ये हरन्ति च पापेनै पिशाचास्ते भजन्ति च ॥
 पटेन लेपन चैव तथा सम्पुटिकाश्च ये ।

१ B D G I and J read इहलोकमृताना । इहलोकमृताना both for इहलोकमृताना २ B and D substitute एष for एष ३ B and D read गान्धा दीना, G नम्रो दीना both for नम्रो दीना ४ H and J read भाग्यभाग for भाग्यभोग ५ I reads सूर्यानि and E and J वगुनि both for सगुत ६ B H and I substitute राग for वास ७ J reads गुपानि for सूर्यानि ८ B and D omit the following —

तत्र पापानि स रवि तिर्यम्ब यान्ति मानवा ॥

हत्वाऽऽर्नेहादिवाद्यानि झल्लरीपटहानि च ।

९ F reads मण्डपादि G मूढादि I मद्रादि- and J मद्रादि all for ऽऽर्नेहादि- १० B D F and I read रागि G and H वाग्भिर्य both for वाग्यक ११ F G H and J read तुम्बुरुक and I तुम्बुरुक for तुम्बुरुक १२ G and I read पापानि for पापन १३ J reads the line as follows —

पटे गह्वरेण चैव तथा सम्पुटिकाश्च ये ।

while G substitutes एष for एष and B and D सम्पुटिकाश्च for सम्पुटिकाश्च

हरन्ति पुष्करं ये तु तेन ते यान्ति मूकताम् ॥
 प्रासादेषु च ये देवि हेरन्ते दीपकान् नराः ।
 गृहेषु चैव विप्राणां तेन ते यान्ति चान्धताम् ॥

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘सुवर्णस्तेयी कुनखी । वस्त्रापहारी श्वित्री । हिर-
 ण्यापहारी द्रुणः । तैजसापहारी मण्डली* । स्ने-
 हापहारी क्षयामयी । अंजीर्णवानन्नापहारी । वाग-
 पहारी मूकः । गृध्रो देवद्रव्योपजीवकः । पाण्डु-
 रोगी दीपहारी । ब्राह्मणवृत्तिघ्नश्च दरिद्रः । कर्मफल-
 विशेषेण कुब्ज-पण्ड-पङ्गु-दरिद्राश्च जायन्ते’ ।

इति । यमः—

द्रव्योपधापहर्ता च दीर्घरोगिर्ब्रह्माप्नुयात् ।
 धान्यचोरो व्रणी च स्यात् कांसी भक्तापहारकः ॥
 गलगण्डी गणद्रव्यैर्हर्ता भवति मानवः ।

* मण्डलं कुष्ठप्रभेदः सोऽस्मास्तीति मण्डली । अन्यत् मुगमम् ।

१. II D. III G. H and J. read पुस्तक for पुष्कर २ G. reads मूकता for मूकताम् ३ I. reads हरन्ति दीपिका for हरन्ते दीपकान्. ४ B and D. omit क्षयामयी । अंजीर्णवानन्नापहारी and read स्नेहापहारी वा-
 न्ताम् for the above omitted portion. ५. G. and H. read अंजीर्ण-
 वान्तापहारी for अंजीर्णवानन्नापहारी. ६. B. D. G. H. and J. read कुष्ठ- for कुब्ज-; while III कुण्ड- for the same ७ B. reads -दरिद्रश्च
 जायेत, G reads -दरिद्रो स जायते, H. and J. दरिद्रा सञ्जायन्ते. ८. G.
 reads दीर्घरोगान् for दीर्घरोगिर्ब्रह्म ९ H. reads कृमि for कांसी. १०. I.
 reads गलगण्डी- for गणद्रव्यैः, but it seems meaningless here

विधृतिर्वलहतां च द्येनो मांसापहारकः' ॥

(य. स्मृ. ५. ३-५)

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘मानकूटं* तुलाकूटं कूटसादयं वदन्ति ये ।

नरके तेऽन्धतामिले प्रपच्यन्ते नराधिपे ॥

शतसाहस्रिकं कालमुपित्वा तत्र ते नराः ।

इह शत्रुगृहे घृष्टा भ्रमन्ते कालमोत्पितम् ॥

कुनखी स्वर्णहरणान्मूकः पुस्तकहारकः ।

फल्गुन्याहरतो अस्थं ग्रियते नात्र संशयः' ॥

(स्कं. पु. रे. खं. ७१. ३६-४०)

इति ॥

अथागम्यागमनकर्मविशेषाद्योनिविशेषः ।

तत्र स्कान्दे रेवाखण्डे—

‘गुरुदाराभिभर्त्री च कृकलासो भवेद्भुवम् ।

राहीगामी भवेद्देष्टो वृश्चिको वृषलीपतिः' ॥

(स्कं. पु. रे. खं. ७१. २९)

*मानं पान्यादिमापनसाधनं द्रोणादकादि । तस्मिन् कूटं कपटं
म्यूनत्वमित्यर्थः ।

V. I. reads this line as follows:—

विहृतिर्मदहतां च द्येनोमांसापहारकः ।

while E. reads वा द्येनोमांसापहारकः. B. द्येनोमांसापहारकः. II. द्येनोमा-
सापहारकः and J. द्येनोमांसापहारकः, all for द्येनो मांसापहारकः. २. I. reads
‘मनिदुर’ for मानकूटं through mistake. ३. I substitutes ॥ for ते
V. I. reads नराधमा for नराधिप, but the quoted lines are addressed to
the King. ४. E. reads नराधमा, II. नराधमा and J. नराधमा all for
नराधमा. ५. J. reads नराधमा for नराधमा.

इति । गौतमः—

‘चाण्डाली-पुल्कसीगमने ऽजगरः । प्रव्रजिता-
गमने मरुपिशाचः । शूद्रागमने दीर्घकीटः ।
सर्वेर्णाभिगामी दरिद्रः । गोगामी मण्डूकः’ ।

(आन्ध्रपुस्तके गौ. स्मृ. २०. ३५-४०)

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

‘पैरदाराभिगमने रक्तद्रोणस्तु जायते । (१)

अ-सृगालेभ-गृध्रेषु क्रमाज्जातिषु जायते ।

भ्रातृभार्या च दुर्बुद्धिर्यो धर्षयति पापकृत् ।

पुंस्कोकिलत्वमाप्नोति स पापो नरकाद्ध्युतः ॥ (१०)

सखिभार्या गुरोर्भार्या राजभार्या च पापकृत् ।

मैधर्षयित्वा कामात्मा सूकरो जायते नरः ॥ (११)

शूद्रश्च ब्राह्मणां गत्या कृमियोनौ प्रजायते ।

तस्यामपत्यमुत्पाद्य काष्ठान्तः कीटको भवेत् ॥ (१५)

सूकरः कृमिको मदुध्वण्डालश्च प्रजायते’ ॥ (१६)

(मा. पु. १५. १- १६)

१ These quoted Sutras are not found in the text २ J. reads स्ववर्णाभिगामी for सर्वर्णाभिगामी ३ B and D read परदारानिगामी च रक्ता घोर E and H परदारानिगामी तु रक्तो घोर, G. and J परदारानिगामी तु रक्ता घोर for परदारानिगमने रक्तद्रोण, while the text reads this line thus —

परदारानिगमन्तु वृकी घोरौ ऽभिजायते ।

४ The text reads this line as follows :—

अथ शृगालो बका गृध्रो व्याल (व्याल) कडूस्त्रया क्रमात् ।
while B and D अथ शृगाल गृध्रेषु, L. and G अथ शृगालसु गृध्रेषु and H.
अथ शृगालक गृध्रेषु all for अथ शृगालभ गृध्रेषु ५ The text reads चापि for
पापो ६ B D E G H and J read प्रपश्यन् for प्रवर्षयित्वा, while
G and I पापवत्मा for कामात्मा

इति । ब्रह्मपुराणे—

‘सखिभार्या गुरोर्भार्या रैजभार्या तथैव च ।

प्रधर्पयति कामाद्यो मृतो जायेत सूकरः ॥ (६८)

सूकरः पञ्च वर्षाणि दश वर्षाणि वै वृक ।

पिपीलिका तु मासास्त्रीन् कीट स्यान्मासमेव तु ॥ (६९)

एतानासाद्य ससारान् कृमियोनौ प्रजायते ।

तत्र जिवति मासाश्च कृमियोनौ चतुर्दश ॥ (७०)

ततो ऽयमक्षय कृत्वा ततो जायेत मानव । (७१)

परदारभिमर्शं तु कृत्वा जायेत वै वृक ।

श्वा सृगालस्ततो गृध्रो व्यालं काको वकस्त्वथा । (६६)

भ्रातृभार्या तु पापात्मा यो रोचयति *मोहित ।

कोकिलमवाप्नोति सो ऽपि सवत्सरं द्विज ॥ (६७)

मनसाऽपि गुरोर्भार्यां यः शिष्यो याति पापकृन् ।

उग्रान् स याति ससारानधर्मेणेह चेतसा ॥

श्वयोनौ तु स सम्भूतस्त्रीणि वर्षाणि जीवति ।

तत्रापि निरय भ्रातः कृमियोनौ प्रजायते ॥

*मैथुनायमिति शेष । नाय वैधनियोगस्य निन्दार्थवादः । रोचयतीत्युक्ते सकामत्वं लक्ष्यते । नियोगे तु स-नानजननेच्छाया एव मुख्यत्वात् । ‘स मानवः’ स पापकलभोक्ता पुरुषश्च भूत्वा तत्र कृकलासो भवतीत्यर्थः ।

१ I reads शिष्यभार्या for राजभार्या २ I reads कामात्मा for कामाद्यो
३ G reads च for तु ४ G and H read एतान्मासाश्च for एतानासाद्य
५ G reads परदारभिमर्शं तु कृत्वा for परदारभिमर्शं तु कृत्वा ६ B D
E G H and J substitute दशवर्षं for व्यालं ७ B and D substitute
भ्रातृभार्या and G भ्रातृभार्या both for भ्रातृभार्या and I धर्पयति for रोचयति

कृमिभावमनुप्राप्य वर्षमेकं तु जीवति ।
 ततस्तु निरयं प्राप्नो ब्रह्मयोनौ प्रजायते ॥
 वृषलो ब्राह्मणी गत्वा कृमियोनौ प्रजायते । (७७)
 ततः सम्प्राप्य निधनं जायते सूकरः पुनः ॥
 सूकरो ज्ञातमात्रस्तु रोम्भेण म्रियते द्विर्जाः ।
 श्वां ततो जायते मूढः कर्मणा तेन भो द्विर्जाः ॥ (७८)
 श्वा भूत्वा कृकलास्तु जायते मानवस्ततः ॥ (७९)
 तत्राप्ययं समुत्पाद्य ततो जायेत सूषकः' ॥ (८०)
 (न. पु. ११७. ६६-८०)

इति । नारदपुराणे—

'चिन्तयेद्दीक्षयेद्वापि जननीं वा सुतां च वा ।
 वैधूं वा भ्रातृदारान् वा गुरुभार्यां नृपत्रियम् ॥

१ B D and G omit this and the following two lines —

कृमिभावमनुप्राप्य वर्षमेकं तु जीवति ।
 ततस्तु निरयं प्राप्नो ब्रह्मयोनौ प्रजायते ॥
 वृषलो ब्राह्मणी गत्वा कृमियोनौ प्रजायते ।

२. E and H. omit this line ३ G substitutes पुष्य for पुन
 ४ B D and G read द्विज for द्विजा, but the quoted lines are
 addressed to the Rishis ५ B and H omit this line —

श्वा ततो जायते मूढः कर्मणा तेन भो द्विजा ।

६ G substitutes द्विज for द्विजा ७ E does not insert नारदपुराणे
 and the following quoted six lines and इति G and H insert नारदपु-
 राने but omit the following six lines and इति । इयमिन्द्रादिनी
 म्रियते वराहपुराणे ८ B and D. read ईक्षमेत् and J शिक्षयेत् both for
 शिक्षयेत् ९ J reads वृद्धा for वधू and B. D. and J substitute -भार्या
 instead of सपत्न.

च याति नरकं घोरं सञ्चिन्त्य अपचीमपि ।
 वृद्धा हि प्रमदा ह्येता यः क्षोभं व्रजते नरः ॥
 तस्य पुण्यं कृतं सर्वं वृथा भवति नान्यथा ।
 पुण्यस्य सङ्क्षयात् पापी पापाणश्च भवेद्भुवम् ॥

इति । व्यभिचारिणीम्प्रति त्वेराज्ञपुराणे—

‘तनः शुनी भौत् पश्चात् मूकरी च ततः परम् ।
 कर्मक्षये ततः पश्चान्मानुषी कुत्सिता भवेत् ॥
 न च सोऽख्यमवाप्नोति तेन दुःखेन दुःखिता’ ।
 (व. पु. २०२ ७१-७२)

इति ।

‘तृण-गुल्म-लतानां च ऋव्याद-दष्टिणामपि ।
 कूरकर्मरतानां च ऋमशो गुह्यतल्पगः ॥
 हिंसा भवन्ति ऋव्यादाः ऋमशोऽभक्ष्यभक्षिणः ।
 परम्परादिना मृत्स्था भ्रष्ट्याऽन्येऽस्त्रीनिषेजकाः’ ॥
 (व. पु. २०२. ३०-३१)

१ B and D read तु प्रमदा ह्येता for प्रमदा ह्येता २ B and D read स पुण्यस्य सङ्क्षयात् पापी for पुण्यस्य सङ्क्षयात् पापी, while I substitutes पापं for पापी ३ M and D substitute त्वेराज्ञपुराणे for पराशरपुराणे ४ G read, शुनी for शुनी ५ B D and G read कुत्सिता for कुत्सिता ६ G substitutes भवेत् for भवेत् ७ B D E G I and J insert इति and show that the quotation of Varā's purāṇa is completed here, and the next four lines are separate ८ A and H do not insert इति and show the next lines belong to the quotation of Varā's purāṇa ९ B D and G substitute पापं for तृण- and कूरकादि for ऋव्याद- and I and J, कूरकादि for the same १० I substitutes मृत्स्था ११ B and D read तत्त्वति-भवा, H अन्येऽस्त्रीनिषेजका for अन्येऽस्त्रीनिषेजका.

इति । अगम्यागमनकर्मविशेषात् फलविशेषः पद्मपुराणे—

‘उदरव्याधियुक्तस्तु तथा गुर्वद्वनागमे ।

आचार्यभार्यागमने भेगन्दरयुतो भवेत् ॥

तथा पापेन महता गुल्मी स्यादन्यजागमे’ ॥

इति । विष्णुधर्मोत्तरे—

‘पण्डथ जायते लोके दारातिग्रामकारकः ।

परपुंसि प्रसक्ता च तस्य भार्या तथा भवेत् ॥

कुष्ठी भवति धर्मज्ञे अपहृत्य तथा स्त्रियम् ।

लिङ्गव्याधिमवाप्नोति वियोनौ मैथुने रतः ॥

गां गत्वा तु द्विजश्रेष्ठ लिङ्गनाशमवाप्नुयात् ।

दृष्ट्वा परस्त्रियं नग्रां नरो दुष्टेन चेतसा ॥

जात्यन्धस्त्वमवाप्नोति परलोके न संशयः ।

अवकीर्णां च भवति लिङ्गव्याधिसमन्वितः ॥

प्रकीर्णमैथुनो जन्तुः क्लीबो भवति वै द्विज’ ।

(वि. ध. २. ७०. ४१—४६)

इति । शङ्ख-लिखितौ—

‘पर्वमैथुनी प्रमेही । पुरुषव्याधिपीडितः ।

परदारगाम्यगुप्तदारः । गोप्यवकीर्णां दुश्कर्मा ।

१ G. reads भगस्ययुतो for भगन्दरयुतो २. M and D. omit this and the following three lines. ३ H. and J read धर्मज्ञ for धर्मज्ञ. ४ B D G. and H. read स्वयोनौ for वियोनौ ५ E and I. read गां च गत्वा for गां गत्वा तु, while B and D. substitute द्विजश्रेष्ठो for द्विजश्रेष्ठ. ६. M D. and G. substitute अनुदुष्टेन and J. अतिदुष्टेन both for नरो दुष्टेन; while A. मनोदुष्टेन चक्षुषा for नरो दुष्टेन चेतसा ७. I. reads प्रकीर्णमैथुने. for प्रकीर्णमैथुनी. ८ I. reads पर्वमैथुने and J परमैथुने both for पर्वमैथुनी. ९. G reads परदारगाम्यगामी for परदारगामी, while G. reads अगुप्तदार and I. अगुप्तदारक for अगुप्तदार.

खेराभिगामी मूत्रमेही । सगोत्राभिगामी मद्यप-
स्त्रीगामी च श्लेषदी । मातृ-पितृ-भगिनीगाम्य-
वीजी । स्त्रदारादन्यत्र दीव्यतः केशाल्पत्वम् ।
गुरुतल्पगो दुश्चर्मा । चण्डाल्यवकीर्णी कन्या-
दूषी सगोत्राभिगाम्यवीजी । धर्मपत्न्यामास्ये
प्रवर्तकः खल्वाटः ।^१ मातृ-भगिनीगाम्यव-
कीर्णी श्लेषदी वैध्री मधुमेही च ।

इति । वृद्धबोधायनः—

‘गां गत्वा मधुमेही स्यान्मूत्रकृच्छ्री चतुष्पदम् ।
मधुमेही खगश्चादेगामी भवति मानुषः ॥
सवर्णागमने रक्तः पितृहा पाण्डुरोर्यथ ।
अन्त्यजागमने मर्त्यो जायते नात्र संशयः’ ॥

इति । वृद्धभोक्तमः—

‘धर्मपत्नीं गुरोर्गत्वा वृश्चिको भुजगस्तथा ।
पक्षि-दंष्ट्रि-मृग-व्याल-क्रव्यादोऽपि ततोऽसकृत् ॥
तथा मानुष्यतां प्राप्तः क्षयी कुष्ठी च वा भवेत् ।
महोदरी प्रमेही च दुश्चर्मर्षि भगन्दरी ॥
ज्वरातिसारी दाही च पाददाही कुम्भिप्रणी ।
गत्वा तु मातृभगिनीं दारैर्धुं मधुमेहवान् ॥

१ I reads this Sutra as— खराभाभिगामी मधुमेही, while G reads पुममेही for मधुमेही. २ B and D read श्लेषादी and A. श्लेषादी both for श्लेषदी, while E substitutes श्लेषादी for the same. ३ I substitutes वैध्री for वैध्री. ४ I reads उदरः for रक्त. ५ I, reads अथ for अथ and II अथ for the same. ६ B and D, read भवेत् for असकृत्. ७ G, reads तथा for च वा. ८ B, D and I, substitute च for अपि. ९ G reads अतिसारी दाही च for ज्वरातिसारी दाही च, while I, reads दाही for दाही. १० B, and II read ज्वरेण, I, नलेण both for श्लेषेण.

कन्यागाम्यश्मरी शूलो प्रमेही मूत्रकृच्छ्रपि ।
 कन्यां च गोत्रजां गत्वा बाहुहीनो भवेन्नरः ॥
 सगोत्रां च सवर्णां च गत्वा स्यात् क्षीपदी नरः ।
 मातरं च स्वसारं च गत्वा क्षीपद्यजीवकः ॥
 अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् श्वश्रूगः सखिभार्यगः ।
 मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिह्वी स्नुषागो मुष्कवृद्धिमान् ॥
 रजस्वलाभिगामी च चण्डालीगमने रतः ।
 दाहज्वरी भवेन्मर्त्यः अन्यजन्मसु गुल्मवान् ॥
 गत्वा तपस्विनीं नारीं गुर्विणीं मूत्रकृच्छ्रपि ।
 स्यादामयावी भवति विधवागोऽश्मरीयुतः ॥
 प्रमेही मूत्रकृच्छ्री च शूलो मर्त्योऽभिजायते ।
 परदाराभिगामी च प्रमेही गुरुदारगः ॥
 दासीगामी क्रूरकर्मा सदा कामरतो भवेत् ।
 स्वजातिपरनारीगः कुप्री मर्त्योऽभिजायते ॥
 वक्त्रमैधुनकर्ता च खल्वाटो जायते नरः ।
 गत्वा तु महिषीं राज्ञः पण्डो भवति मानवः ॥

१. B. and D. substitute चैव for शूलो. २. E reads श्रीपद्यजीवकः
 for क्षीपद्यजीवकः. ३. I. reads अजिह्व for अजिह्वी ४. B. and D.
 omit this and the following two lines —

मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिह्वी स्नुषागो मुष्कवृद्धिमान् ॥

रजस्वलाभियामी च चण्डालीगमने रतः ।

दाहज्वरी भवेन्मर्त्यः अन्यजन्मसु गुल्मवान् ॥.

५. E. and J. insert इति after भवेत्.

नेत्ररोगी भवेत् प्रेक्ष्य नितरां परयोपितः ।
 बहुल्ये योपितामेकपत्नीगैः खञ्जतां व्रजेत् ॥
 स्वदारभ्यो ज्ञ्यतो दीव्यन्नल्पकेशो भवेन्नरः ।
 पुंश्चन्यो योपितो बालरण्डाः स्युर्वधिरासनया ॥
 दास्यो वा दीर्घरोगिण्यो दृष्टिहीना भवन्ति तौ ॥

इति । ब्रह्मपुत्रणे—

‘परदारेषु ये चापि चक्षुर्दुःखं नयुज्जने ।
 तेन दुष्टस्वभावेन क्लीबस्त्रमुपयान्ति वै ॥ (६४)
 पशूश्च ये विव्रजन्ति ये चैव गुरुतल्पगाः ।
 प्रकीर्णभेषुना ये च क्लीवा जायन्ति ते नराः ॥ (६५)
 (ब्र. पु. २१७. ६४-६५)

इति । तदेवं कानिचिन्नाद्याण्युदाहृत्य क्रियानपि कर्म-
 विपाको निरूपितः । अनयैव दिशा विपाकान्तराण्युन्नेयानि ।
 नहि नि. शोभेन केनचिदुदाहर्तुं शक्यन्ते । तदुक्तं विष्णुधर्मोत्तरे—

‘उक्तास्तेमार्सु मया तिरश्चां
 या योनयो यानि च लक्षणानि ।
 शक्यानि कारस्त्र्येन मया न वक्तुं
 या योनयश्चैव नराधनानाम् ॥

(वि. ध. २. ७२. ६७.)

१. We only follow here १ and J, while all others read योपिता ११ ।
 पुषीग, but it seems meaningless. २ G substitutes दिग्दश for योपिता
 ३ H. D and H substitute ने for सा ४ H reads दुष्ट for द्रष्टु.
 ५ G reads दुष्टभावेन for दुष्टनभावेन ६ B and D read यद्वि द्रष्टव्यं
 for विव्रजन्ति ७ B and D substitute जायन्त एव ने ८ H does not
 insert इति ९ J reads विशाकान्तराण्युपयानि । नहि विधेयेन, G reads
 also विधेयेन for हि धेयेन १० I reads शक्यम् for शक्यन् ११ G reads
 मयाचिन्ति, I reads मयाचिन्ति for मयाधनम्

इति । अशक्तिश्च कर्मनन्त्यात् । यद्यप्यतिपातकादीनि प्रकीर्णकान्तानि पापानि दशविधत्वेन विष्णुना सङ्कलितानि तथाप्यतिपातकादिजात्युपाधावेव तत्सङ्कलनम् । पापव्यक्तीनां तु स्वरूपतो देश-काले-कर्मवस्थादिभेदाच्च नेयत्ता । यदा कर्मणा-मेवेयत्ता नास्ति तदा तद्विपाकानामियत्ता दूरापास्ता । एकैकस्य कर्मणो बहुविधेविपाकवत्त्वस्मरणात् । उदाहृताश्च बहुविपाका-भिधायिकाः श्व-सूकरेत्यादिस्मृतयः । तथापि तेषां नि.शेष-कथन मनसाऽपि चिन्तयितुमशक्यम् । अतो दिङ्मात्रं प्रदर्शितम् ।

एतर्धं विपाकाभिधानं सञ्ज्ञेयमाणेभ्यः पुरुषं निवर्तयत् सञ्चितेषु चोद्देशे जनयन्निषेधेषु प्रायश्चित्तविधिषु चार्थवादतया ऽन्वेतीति पूर्वमभिहितम् । तत्र निषेधा आचारकाण्डे प्रपञ्चिताः । प्रायश्चित्तविधयश्च प्रायश्चित्तकाण्डे । तानि च प्रायश्चित्तानि सञ्चितविषयाणि । प्रारब्धे तु विचारणीयम् । किं प्रायश्चित्तमस्ति उत नेति ? । तत्र तावदस्तीति केन्निदाहुः ।

उदाहरन्ति च वचनम्—

‘पूर्वजन्मकृतं पापं व्याधिरूपेण बाधते ।

तच्छान्तिरौषधैर्दानैर्जप-होमा-ऽर्चनादिभिः’ ॥

१ II and D omit देश- and J. omits -काल and both read कर्तव्यवस्था for देश काल कर्तव्यवस्था २ E G II I and J omit -विध, while I reads विपाकस्मरणात् for विपाकवत्त्वस्मरणात्. ३ G reads बहुविपाकाश्च सूकरेत्यादिस्मृतयः and J reads बहुविपाका श्व-सूकरेत्यादिस्मृतयः for बहुविपाकाभिधायिका श्व सूकरेत्यादिस्मृतयः ४ E G and II substitute सद्यः and J सद्यः for एतद्यः ५ B II and G read शेषतोऽपि for उद्देशे ६ II reads प्रारब्धे for प्रारब्धे ७ B, D II G II and J read प्रारब्धे for प्रारब्धे ८ II and J, read बाधते, while J. substitutes व्याधिरूपेण for व्याधिरूपेण

इति । ननु—नैतद्युक्तिसहम् । तथाहि । निषिद्धस्य कर्म-
णः प्रायश्चित्तनिवर्तनीयत्वम् । यदा फलमारब्धं तदैव कर्म-
त्वदशामतीत्य फलत्वदशायां प्रविष्टम् । नच फलस्य प्राय-
श्चित्तं कश्चित् प्रसिद्धमस्ति ।

नायं दोषः । फलत्वदशायामपि कर्मत्वस्यात्यान्तिकनिवृत्त्य-
भावात् । अन्यथा पापकर्मणः फलमिति व्यवहारानुपपत्तेः ।
अथवा प्रायश्चित्तसदसद्भावः शास्त्रैरुचमधिगम्यः । शास्त्रं
चेत् फलस्यापि प्रायश्चित्तं ब्रूने किं तत्र निष्ठयते ? । उदाहृतं
च शास्त्रम्—

‘नच्छान्तिरौपधैः’ ।

इत्यादि । तस्मादारब्धफलस्याप्यस्यैव प्रायश्चित्तम् ।

अपरे पुनर्मन्यन्ते । नास्त्येवोरब्धफलस्य प्रायश्चित्तम् ॥
कुनखिरादिनिवृत्त्यदर्शनात् । यैद्यारब्धफल प्रायश्चित्तान्निवर्तते

१ B and D read लघुनिराहम् for लघुनिराहम् २ B and D read
प्रायश्चित्तनिवर्तनीयम्, C प्रायश्चित्तनिवर्तनीयम्, E and H प्रायश्चित्तनिवर्तनीयम्
all for प्रायश्चित्तनिवर्तनीयम् ३ G E read तद्वत् for तदैव and H
reads तद्वत् for the same B and D तद्वत् for तदैव ४ B H and J
read फलदशाया for फलत्वदशाया ५ P D read उद्यन्त for उद्यन्तिक-
while H reads निवृत्तिकभावात् and J निवृत्त्यभावात् for निवृत्त्यभावात्
६ B and D read—समधिगम्य for—समधिगम्य ७ I omits the
following —

‘न किं तत्र निष्ठयते’ । उदाहृतं च शास्त्रम् । ‘नच्छान्तिरौपधैः’

इत्यादि । तस्मादारब्धफलस्याप्यस्यैव प्रायश्चित्तम् । अपरे

पुनर्मन्यन्ते । नास्त्येवोरब्धफलस्य प्रायश्चित्तम् ।

८ G H and J omit ओषधी ९ I omits पुन १० B and H read
य for एव ११ B and D read कुनखिरादीना for कुनखिरादि
१२ H. reads यद्यारब्ध फल and G यद्यारब्ध for यद्यारब्धम् while
B D and C read प्रायश्चित्त निवर्त for प्रायश्चित्तान्निवर्त and मैतर्गि
करुणांति for मैतर्गि करुण

तदा नैसागिकमपि कुनखित्वादिकं प्रायश्चित्तान्निवर्त्तेत । न त्वेव-
मुपलभामहे । यथा* मुक्तस्येषोर्लक्ष्यवेधोऽप्रतिसमाधेयः तथा
प्रारब्धफलं न प्रतिसमाधानुं शक्यम् । एतदेवाभिप्रेत्य भगवान्
वादरायणः सूत्रयामास—

‘अनारब्धकार्य एव तु पूर्वं तदवधेः’ ।

(वा. सू. ४. १. १५)

इति । अस्यायमर्थः—ये मुकृत-दुष्कृते तत्स्वज्ञाननिवर्त्यत्वे-
न पूर्वयोरधिकरणयोः (१) प्रकृते, ते अनारब्धकार्ये एव ।
न त्वारब्धफलयोः मुकृत-दुष्कृतयोर्निवृत्तिः । कुतः । तदवधेः ।

‘तस्य तावदेव चिरम्’ ।

(छां. उ. ६. १४. २)

इति श्रुतावुत्पन्नज्ञानस्यापि मोक्षम्प्रति शरीरपातावधिश्च-
णादिति । एवं—वाहं तच्छान्तिरित्यादिः का गतिः?—इति चेत् ।
उच्यते । न ह्यत्र प्रायश्चित्तमभिधीयते । तत्प्रकरणे पाठाभावात् ।
चिकित्साप्रकरणे हि उदं पठितम् । तथा च चिकित्सा यथा

* इदुष्टान्नेन साधितोऽयमर्थस्तत्रभवद्भिः श्रीमद्भगवत्पूज्यपादैः । ‘यथा
आरब्धवेधस्य लक्ष्यमुक्तस्येषादेर्वेगक्षयादेव स्थितिः । ननु लक्ष्यवेधसम-
कालमेव’—इत्यादिना ।

१. B D. and G. substitute प्रायश्चित्त for प्रायश्चित्तात्, while J.
निवर्त्तेते for निवर्त्तेत २ B and D substitute तत्र for तस्य- and B, D.
and G. read निवृत्तत्वेन for निवर्त्यत्वेन ३ B and D omit कार्ये एव, न
त्वारब्ध- ४ B D and G do not insert कृत ५ B and D श्रुत्या
माधव्यन्तज्ञानस्यापि for श्रुतावुत्पन्नज्ञानस्यापि ६ B D. and J read
नया चेत् चिकित्सा and omit यथा while G. reads तथा चिकित्सा
and omit यथा. E and J. also omit तथा and gave in marginal
correction.

रोगनिवर्त्तेद्दृष्ट उपाय तथा दानादिरप्येदृष्ट उपाय । तथा सति
चिकित्सावसानादेर्नात्रै प्रायश्चित्तत्वम् । किन्तु रोगनिवर्त्तक कि-
चित् प्रबल सकृत्तापूर्वमुत्पादयन्ति दानादयः । तच्च सुकृतप्रवृ-
त्तान्यपि फलानि प्रतिपद्य स्वफल प्रयच्छति । प्रतिबद्धश्च फ-
लशेष स्वमादौ जन्मान्तरे वोपभुज्यते । एतत् सर्वमुपपुराणे
पराशरेण प्रपञ्चितम्—

‘शरीरारम्भक कर्म योगिनोऽयोगिनोऽपि च ।
विना फलोपभोगेन नैव नश्यत्यसशयम् ॥
वर्तमानशरीरेण सम्पन्न कर्म देहिन ।
इह वाऽमुत्र वाऽज्ञस्य ददाति स्वफल शुक् ॥
इहैव फलद कर्म प्रारब्ध प्रतिपद्य च ।
फल ददाति स्वप्ने वा जाग्रदकालेऽथ वाऽनघ ॥
निवृत्तप्रतिपन्धे नु प्रारब्ध कर्म सत्तम ।
निरेद्धाशफलं स्वप्ने ददाति स्थिरमुत्तमम् ॥
निरुद्धाशममो भोगो यैथोद्भूतश्च जाग्रति ।
तेषां निरुद्ध नेनैव सह कर्म ददाति वै ॥
एव निरुद्धभोग नु स्वप्ने जाग्रति वा फलम् ।

१ B D F G H and J om t अवि, wl lo I sub st t ites दृष्टोपाय
for अदृष्ट उपाय ॥ २ B D F G H and J om t अवि १ B D F G H and J
a bit tale विन्दु for किन्तु ४ J reads फलविशेष for फलत्वम् ५ B
D G and H a i t tute च for वा and G and I उपभुज्यते for उप
भुजयत १ B and D om t पराशरम् wl lo H and I sub st tute
वाग्यार for पराशरम् ७ J reads वा for च ८ B D and I sub st tute
both च for b t वा wl ९ B and D ज्ञस्य for ज्ञस्य १ B a d D
read युन for युन १० H a d H sub st tute प्रतिपद्यत for प्रतिपद्य च
११ I reads निवृत्तप्रतिपद्य and H निवृत्तप्रतिपद्य both for निवृत्तप्रतिपद्य
१२ J reads निरुद्धाश for निरुद्धाश १३ B D F G H and J
read यग for यग; while J जाग्रत for जाग्रति १४ B D F G H
and J read सप्त for सप्त १५ I reads निरुद्धभाग for निरुद्धभाग

आरब्धस्यानुगुण्येन भुङ्क्ते देही न संशयः ॥
 अत्युत्कटैरिहत्यैस्तु पुण्य-पापैः शरीरभृत् ।
 प्रारब्धं कर्म विच्छिद्य भुङ्क्ते नत्तफलं बुधः ॥
 प्रारब्धशेषं विच्छिन्नं पुनर्देहान्तरेण तु ।
 भुङ्क्ते देही ततो भुङ्क्ते तल्लङ्घयति कः पुमान् ? ॥
 अवश्यमनुभोक्तव्य प्रारब्धस्य फलं जनैः ।
 देहेनैकेन वाऽन्येन युगपद्वा क्रमेण वा ।
 श्व-सूकर-खरोष्ठादिविरुद्धैर्विग्रहेरपि ।
 भोक्तव्यस्य फलस्यैवं शुक कर्माणि च क्रमात् ॥
 कारणानि भवन्तीह चक्रवत्परिवर्तने ।
 आरभन्ते क्रमेणैव तेषां नाशस्तु भोगतः ॥
 सञ्चितेषु समस्तेषु प्रबलं कर्म देहिनः ।
 फलमारभते देहमपि तत्साधनं बुधः ॥
 दुर्घटं सकलं शक्तिर्माया माहेश्वरी जडा ।
 घटयत्यत्र सन्देहो नास्ति सा तादृशी गतिः ॥

इति । प्रबलेन कर्मणा प्रारब्धफलस्य प्रतिबन्धाक्षीकारे नै-
 सर्गिकाः कुनखित्वादयोऽपि कश्चित् प्रतिबध्येरन्-इति चेत् ।

१ E reads ततो, I मनो, J नरो all for ततो while G reads बुधे देही च न
 भुङ्क्ते for भुङ्क्ते देही ततो भुङ्क्ते २ I reads अवश्य ननु भोक्तव्य for अवश्य
 मनुभोक्तव्य ३ I reads देहेनान्येन चान्येन for देहेनैकेन वाऽन्येन ४ I.
 reads भोक्तास्यैव फलस्यैव for भोक्तव्यस्य फलस्यैव ५ G reads चागुवन्
 for च क्रमात् ६ II reads एव for इह ७ B. and D प्रबुधत् for चक्रवत्,
 and G परिवर्तन for परिवर्तने ८ M reads न्यात् for सा

प्रतिग्रन्थां नाम । यत्र प्रतिबन्धो न दृश्यते तत्र दौर्बल्यं कल्पनीयम् । प्रेचलस्य तु वर-शापाभ्यां जन्मान्यथाभावोऽपि कश्चित् स्मर्यते । तथा च स्कन्दपुराणे व्याघ्र ईश्वरेण गणेश्वरस्य प्राप्त इत्याभिहितम् । महाभारते नहुषस्येन्द्रपदमेप्सोरगस्त्यशापिनाऽजगरत्व* प्राप्तमित्याभिहितम् । यदा जातस्य देहस्यापि प्रवलेन निमित्तेनान्यथाभावोऽस्ति तदा किमु वक्तव्यं कौनल्यादेरन्यथाभाव इति ।

एव च सति रोगशान्त्यादिप्रतिपादकानि सर्वाणि शास्त्राणि प्रारब्धभोगाविरोधेनानुगृहीतानि भविष्यन्ति । रोगशान्तिश्चौ-

* उक्तं चैदमाख्यानं महाभारते उद्योगपर्वणि अष्टमाध्यायमारभ्य-
षोडशाध्यायपर्यन्तं नवभिरध्याये शास्त्रं युधिष्ठिरसहादेन । तत्र विश्वरूप-
प्राप्त्यवधौत्पन्नब्रह्महत्याभयेनेन्द्रस्य पलायनं, देवेरभ्यर्चितस्य नहुष-
स्येन्द्रपदस्वीकारं, तस्यैश्वर्यमयं, इन्द्राणीप्राप्त्यर्थं निर्वन्धं । अगस्त्यशापनं
नहुषस्याजगरत्वमित्यादि वर्णितम् । वनपर्वणि च शतोपरितप्ततप्ततितप्त-
मध्यायमारभ्य शतोपरि एकाशीतितमाध्यायपर्यन्तेन ग्रन्थतान्दभेण अज-
गरशरीरान् नहुषस्य मोक्षोऽभिहितः । तत्र भीमस्य शरीरवेष्टनं अनन्तरं
प्रद्वेनैरराधो नहुषस्य मुक्ति इत्यादिभिहितम् । 'इन्द्रपदमेप्सो' इति मद्-
भान्वाग्येणोक्तं तत्-उपरि निर्दिष्टोपाख्याने इन्द्रपदप्राप्तेः स्पष्टत्वेन निरू-
पणाद्विरुद्धमिव प्रतिभाति । तत्र इन्द्रपदं प्रकर्षेणैच्छतीति विग्रहे इन्द्राणी-
प्राप्त्यैव प्रकृष्टेनेन्द्रपदप्राप्तिरिति हेरिन्द्राण्यभिप्रेतोऽस्ति व्याख्येयमिति
प्रतिभाति ।

१ I read प्रवलेन for प्रवलेन and वर शापाभ्यां for वर शापाभ्यां
२ J read भावोऽपि for भावोऽपि ३ J read व्याघ्र for व्याघ्र while
II and D read व्याघ्र for व्याघ्र and substitute गणेश्वरं for
गणेश्वरं ४ B and D read तदा गणेश्वरं for उद्योगस्य but without
elle it is incorrect ५ B D and G read शास्त्राणि ६ B and D
read प्रारब्धभोगाविरोधेन and II प्रारब्धभोगाविरोधेन both for प्रारब्धभा-
गाविरोधेन

पधादिसोऽध्या । तत्रौषधान्यायुर्वेदप्रसिद्धानि । दानानि च
बौधायनकल्प-ब्रह्माण्डपुराणादिभ्योऽवगन्तव्यानि । जपस्तु
शौनकादिप्रोक्तऋग्विधान-सामविधानादौ बहुधा प्रपञ्चितः ।
तथा चै ऋग्विधाने स्मर्यते—

‘ ऋतस्येति जपेत् सूक्तं ज्ययुतं विष्णुमन्दिरे ।

अश्वत्थे माघमासे च भूत्ररोगो विनश्यति ॥ (१२३)

वायो शुक्रो जपेत् सूक्तमश्वत्थे ज्ययुतं तु चेत् ।

नानाविधो वातरोगो विनश्यति न संशयः ॥ (१२४)

वारुणं वा जपेत् सूक्तमयुतं धात्रिमूलके ।

तापादिव्याधिनाशे तु सुखी पश्चात्स्थितो भुवि ॥ (१२५)

कहुद्राय जपेत् सूक्तं शीतज्वरविनाशनम् ।

लिङ्गं स्पर्ष्ट्वा ज्युतं धीमानारोग्यं शीघ्रतस्तथा ॥ (१२६)

इमा रुद्राय तवसे जपेत् सूक्तं शिवालये ।

उष्णज्वरविनाशाय अयुतं नात्र संशयः ॥ (१२७)

१. J. omits the following portion —

—सोऽध्या । तत्रौषधान्यायुर्वेदप्रसिद्धानि । दानानि च बौधायन-
कल्प ब्रह्माण्डपुराणादिवगन्तव्यानि । जपस्तु शौनकादि ।

२. B and D omit दानानि च ३. B. D. E. G. H. read तथाहि for तथा
च, while J omits च ४. D omits the following portion :—

..... ज्ययुतं विष्णुमन्दिरे ।

अश्वत्थे माघमासे च भूत्ररोगो विनश्यति ॥

वायो शुक्रो जपेत् सूक्तं ;

while G. substitutes अयुतं for ज्ययुतं ५. E. G. H. and J. read बहु
विधो वातरोगो ; while I. बहुधा वातरोगोऽपि both for नानाविधो वातरोगो
६. I. substitutes वातादि for तापादि- ७. H. reads सुखे and I. सुखे,
but the words are complicated ८. H. reads -निवारणम् for -विनाशनम्
९. H. D. and J. read दृष्टु for स्पर्ष्ट्वा, while G. substitutes जपेत् for
ऽयुत. १०. I. reads नारोग्य for आरोग्य ११. I. reads “अयुतं for अयुतं

इमां रुद्राय सूक्तं तु जपेच्चैच्छिवमन्दिरे ।
 कौस-शूलादिरोगघ्नमयुतं नात्र संशयः (१२८)
 ईक्ष्यन्ती जपेत् सूक्तं लक्षं बिल्वे शिवेश्वरि वा ।
 कुष्ठनाशो भवेच्छीघ्रं माघमासे न संशयः ॥ (१०१)
 हंसमन्त्रं जपेद्दीमान् च्युतं विष्णुमन्दिरे ।
 अथै दद्यात् कुष्ठरोगी सुवर्णसमतामियात् ॥ (१०२)
 जपेच्चित्रं देवमन्त्रं शिष्टे रोगो विनश्यति ।
 आयुर्वृद्ध्यादिकं पश्चादयुतं विष्णुमन्दिरे ॥
 अभीवहा स्वमयुक्तं जपेत् सूक्तं शिवालये ।
 च्युतं चेत् कुष्ठरोगी स्वर्णवर्णं प्राप्नोति सः ॥ (१०७)
 मित्रस्येति जपेत् सूक्तमपस्मारी विनश्यति ।
 महापातकयुक्तोऽपि नीरोगी भूतले स्थितः ॥ (१०८)
 उदसौ कुक्षिशूलौ तु जपेत् सूक्तं शिवालये ।
 अयुतं माघमासे तु मुच्यते नात्र संशयः ॥ (१०९)

१ B and D. read this aṅka after the sixteenth line of this quotation, namely:—

अथै दद्यात् कुष्ठरोगी सुवर्णसमतामियात् ॥

while शिवसन्निधौ for शिवमन्दिरे. २. B. D. E. G. and J. substitute काय- for यत्त-; while H. काल- for the same. ३. I. reads विश्वेश्वरि वा for बिल्वे शिवेश्वरि वा. ४ G. and J. read अयुतं for शुभं. ५. I. reads जपेच्छीघ्रं for जपेच्छीघ्रं. ६ B. and D. substitute पश्चात् for पश्चात्. ७ G. substitutes अयुतं for अयुतं. ८. B. D. E. G. H. and J. read मित्रस्येति for मित्रस्येति. ९. I. reads नीरोगी for नीरोग्यं. १०. G. reads कुक्षिशूलौ तु for कुक्षिशूलौ तु.

सूर्यो नो दिवः सूक्तं प्रत्यहं प्रजपेद्दश ॥

वदैर्या च त्रिवर्षं तु क्षयादिव्याधिनाशनम्' ॥ (११०)

(ऋग्विधान १०१-१६२)

इति । त एते जपा ऋग्विधाने शौनकेन प्रोक्ताः । होमं च तत्र स एवाह—

'ततश्च चित्रमन्त्रेण होमं कुर्यात् सहस्रकम् ।

अर्केण त्रिमधुं कृत्वा शिरोरोगो विनश्यति ॥

सप्तम्यां रवियुक्तायां जलमध्ये यदा दश ।

करवीरेस्तु गायत्र्या होमं कुर्यात् सहस्रकम् ॥

व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं मृत्युं जयति सः पुमान्' ।

(ऋ. वि. १६१-१७१)

इति । बौधायनोऽपि—

'असाध्यव्याधिना ग्रस्तं उग्रं प्राणहारिणा ।

ओं ते रुद्रेति सूक्तेन प्रत्यृचं वाग्यतः शुचिः ॥

पूर्वमाज्याहुतीहुत्वा उपस्थाय च शङ्करम् ।

हविःशेषेण वर्तेत एकोत्तरमतन्द्रितः ॥

पूर्णे मासे जयेन्मृत्युं रोगेभ्यश्च विमुच्यते ।

होमकर्मण्यशक्तानां जपस्तद्विगुणो भवेत्' ॥

१. I reads सूर्येण for सूर्यो and प्रत्यब्ध for प्रत्यह २ B and D read बाधिर्येण for वदैर्याणु. ३ B D. II and H read समग्रकम् for सहस्रकम् ४ I reads यया for यदा ५ G and J read य for स. ६ B. D. II and H read मरुता for मरुत ७ E G and H. read अग्ने रौद्रेण, I अतिरुद्रेण and J. अतिरौद्रेण all for आ ते रुद्रेति ८. B D E G H. and J substitute आहति for आहती ९. I. reads अतद्वित for अतद्वित. १०. I. reads पूर्णे मासे for पूर्णे मासे.

इति । तैत्तिरीयकशाखायां च द्वितीयकाण्डे रोगनिवृ-
त्त्यर्था होमा बहुधोषवर्णिताः । तत्र तावत्पथममश्वे काम्य-
पशुप्रकरणे प्रथमानुवाके—

‘ वायव्यं श्वेतमालभेत ’ ।

(तै. सं. २. १. १. १)

इति श्वेतपश्वालम्भनानुवृत्तौ श्रूयते—

‘ वायवे नियुत्वत आलभेत ज्योगामयावी ’ ।

(तै. सं. २. १. १. ३)

इति । ज्योगामयावी दीर्घरोगी । वायोरश्वानियुतः स द्वेते
नियुत्वते । फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्—

‘ स एवास्मिन् प्राणापानौ दधारयुत
यदीतासुर्भवति जीवत्येव ’ ।

(तै. सं. २. १. १. ४)

इति । स एव नियुत्वान् वायुरेव । अस्मिन् दीर्घरोगवति
इतासुर्गतमाणः । द्वितीयानुवाके श्रूयते—

‘ यौ वरुणगृहीतः स्यात् स एवं वारुण
कृष्णमेकाशितिपादमालभेत ’ ।

(तै. सं. २. १. २. १)

१. G. omits from वायव्यं श्वेतमालभेत to द्वितीयानुवाके श्रूयते. २. B. and D. omit from श्वेतपश्वालम्भना ... to फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्. We do not give any readings on these mantras though they are found in manuscripts both including यदीतासुर्भवति E. and D. omit श्वेतपश्वालम्भन and श्रूयते and then read वायवे नियुत्वत आलभेत and add इत्युपक्रम्य omitting ज्योगामयावी । इति । ज्योगामयावी दीर्घरोगी । वायोरश्वानियुतः स द्वेते नियुत्वते । फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्—स एवास्मिन् प्राणापानौ दधारयुत and substituting यदीतासुर् for यदीतासुर्. ३. J. reads वायुरेव for वायव्ये.

इति । वरुणगृहीतो जलोदराख्यव्याधिगृहीत इत्येके ।
अज्ञातरोगग्रस्त इत्यन्ये । एकः शितिः श्वेतः पादो यस्य स
एकशितिपात् ।

‘ स एवैनं वरुणपाशाद्विमुञ्चति ’ ।

(तै. सं. २. १. २. २)

इति फलम् । स एव वरुण एव । वरुणपाशादुक्तरो-
गात् । तस्मिन्नेवानुवाके-

‘ आग्नेयं कृष्णग्रीवमालभेत सौम्यं बभ्रुं ज्योगामयावी ’ ।

(तै. सं. २. १. २. ७)

इति । बभ्रुः पिङ्गलवर्णः । तत्फलं तु-

‘ अग्नेरेवास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद्र-
समुत यदीतामुर्भवति जीवत्येव ’ ।

(तै. सं. २. १. २. ७)

इति । चतुर्थानुवाके-

‘ यदि विभीयादुश्वर्मा भविष्यामीति
सोमा षोष्णं श्याममालभेत ’ ।

(तै. सं. २. १. ४. ३)

इति । कण्डूत्यादिभिश्चिह्नैर्भविष्यद्रोगं निश्चितवतः तस्मा-
द्भयं सम्भवत्येव । तत्फलं तु-

‘ न दुश्वर्मा भवति ’ ।

(तै. सं. २. १. ४. ३)

१. G. omits from जलोदराख्यव्याधिगृहीत —to तस्मिन्नेवानुवाके । - आग्ने-
यम् both including and substitutes षोष्णं for कृष्ण २ B and D read
महादराख्यादि for जलोदराख्यव्याधि . ३ B and L read प्रज्ञातरोग for
अज्ञातरोग , while E. H. I and J. mist-ग्रस्त -

इति । पष्ठानुवाके—

‘प्राजापत्यं तूपरमालभेत यस्यावज्ञातमिव ज्योगामयेत्’ ।

(तै. सं. २. १. ६.३)

इति । तूपरः शृङ्गहीनः पशुः । तत्फलं तु—

‘स एवैनं तस्मात् क्षामान्मुञ्चति’ ।

(तै. सं. २. १. ६.५)

इति । स एव प्रजापतिरेव । तस्मात् क्षामादस्पष्टादीर्घ-
रोगात् । नवमानुवाके—

‘मैत्रश्चेतमालभेत वारुणं कृष्णं ज्योगामयावी’ ।

(तै. सं. २. १. ९. ३)

इति । तत्फलं तु—

‘साक्षादेवैनं वरुणपाशान्मुञ्चति उत
यदीतासुर्भवति जीवत्येव’ ।

(तै. सं. २. १. ९. ३)

इति । एवमेते रोगनिवर्तकाः पञ्चत्रयः प्रथमप्रश्नेऽभिहितः ।
तथा द्वितीयप्रश्ने काम्येष्टिप्रकरणे प्रथमानुवाके श्रूयते—

‘अग्नये मुरभिमतं पुरोडाशमष्टाकपालं
निर्वपेयस्य गावो वा पुरुषा वा प्रमोयिरन्
यो वा चिभीयात्’ ।

(तै. सं. २. २. २. ३-४)

इति । भयप्रतियोगी तु रोगात्मकः पूतिगन्धोऽवगन्तव्यः ।
वाक्यशेषे—

‘पूतिगन्धस्यापहत्यै’ ।

(तै. सं. २. २. २. ४)

इति तत्फलसंकीर्तनार्त्तम् । तृतीयानुवाके—

‘अग्नये पवमानाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपे-
दग्नये पावकाग्नये शुचये ज्योगामयावी’ ।

(तै. सं. २. २. ४. २)

इति । तत्फलं तु—

‘यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवा-
स्मिस्तेन दधाति । यदग्नये पावकाय वाचमेवा-
स्मिस्तेन दधाति । यदग्नये शुचये आयुरेवास्मि-
स्तेन दधाति । उत यदीतामुर्भवति जीवत्येव’ ।

(तै. सं. २. २. ४. २-३)

इति । तथा तत्रैव श्रुतम्—

‘एतामेव निर्वपेच्चक्षुष्कामः’ ।

(तै. सं. २. २. ४. ३)

इति । चक्षुष्कामो नेत्ररोगग्रस्तः ।

‘यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिस्तेन
‘दधात्युत यद्यन्धो भवति प्रैव पश्यति’ ।

(तै. सं. २. २. ४. ३-४)

१ III and D. read भयप्रतिरोगित्वात् तत्र रोगात्मकः. II भयप्रति-
रोगात्स्वन्नरोगात्मकः, F and G भयप्रतिरोगी स्वन्नरोगात्मकः and J. भयप्रति-
रोगात्मकः for भयप्रतियोगी तु रोगात्मकः. २ I reads कीर्तनात् for
-संकीर्तनात्

इति तत्फलश्रवणात् ।

अनयैव दिशा वाक्यान्तराण्यप्युदाहरणीयानि । ऋग्वेद-
यजुर्वेदाश्रितौ जप-होमौ प्रदर्शितौ सामवेदाश्रितावपि सामवे-
दपर्यालोचनया प्रदर्शनीयौ ।

अर्चनानि तु शैव-वैष्णवाद्यागमादिषु प्रसिद्धानि । अर्च-
नादिभिरित्यादिशब्देनाप्य-ध्यानयोग-प्राणायामादयो दृष्टादृष्टो-
पाया व्याधिनिवर्तका अवगन्तव्याः । ते च योगशास्त्रादौ प्र-
सिद्धाः । अस्माभिर्ग्रन्थविस्तरभयाच्चात्र लिख्यन्ते ।

नच-उक्तेषु जपादिष्वनुष्ठितेष्वपि क्वचित्फलविसंवादा-
'दर्शनात् न विस्मम्भप्रवृत्तिरिति शङ्कनीयम् । औपधेव्यस्य
न्यायस्य संमानत्वात् । तत्रापि मा भूद्विस्मम्भ-इति चेत् । हन्तैव-
मायुर्वेदो दत्तजलाम्बलिः स्यात् ।

अथ मन्यसे प्रयुज्यमानेष्वौपधेषु कस्माद्विद्वेषानिवर्त्य-
दोषप्रचलत्वाद्वा निवर्तकोपधप्रयोगस्याभ्यासोऽपेक्षितः -इति ।
तार्हं जपादिष्वपि तुल्यमेतदुत्तरम् ।

‘सकृत्कृते कृत्वा शास्त्रार्थः’ ।

इति न्यायस्य दृष्टफलेष्वेवावगन्तव्यो न दृष्टफलेषु । अ-
त एवावगातादिष्वानुष्ठितः परिकल्प्यते । न खल्वनिष्पन्नेषु
तण्डुलेषु मकुन्मुमल्यन्तरेणावगातविधेभ्यरितार्थतां मीमांसका

१. I. reads सामवेदाश्रितौ जप-होमौ प्रदर्शितौ सामवेदाश्रितावपि सामवे-
दपर्यालोचनया प्रदर्शनीयौ. २. I. G. and
H. read आगमादिषु for अर्चनानि. ३. B. D. and E. read सामान्यस्यात्
for सामवेदाश्रितौ. ४. J. reads सकृत्कृते for सकृत्कृते. ५. B and D. add
न before मीमांसका.

मन्यन्ते । तत्र यथा तण्डुलनिष्पत्तिपर्यन्तोऽवघाताभ्यासः ए-
वमन्त्रापि रोगनिवृत्तिपर्यन्तो जपाद्यभ्यासो द्रष्टव्यः ।

यत्तु कचिज्जपादीनामल्पसङ्ख्याश्रवणं तदल्पदोषविषयत-
या व्यवस्थापनीयम् । एवं च सति न कापि विसंवादः ।

अयं च व्याधिप्रतीकारन्यायः सर्वेष्वपि अनिष्टेषु प्रारब्ध-
फलेषु कर्मसु योजनीयः । यदैव जपादीनां प्रायश्चित्तत्वमङ्गीकृत्य
प्रारब्धकर्मनिवृत्तिरभ्युपेयते यदि वा तदनङ्गीकारेण फलमात्रप्र-
तिबन्धः सर्वथाऽपि विहिते जपादौ विलम्बेण प्रवृत्तिः सिद्ध्यति ।

यदा भौगैकनिवर्त्यत्वशङ्कायुक्तेष्वपि प्रारब्धफलेष्वङ्गीकृता-
प्रतीकारविलम्बः तदाऽनारब्धफलेषु कर्मसु प्रायश्चित्तप्रवृत्ति-
विलम्बोऽस्तीति किमु वक्तव्यम् ? तस्माद्यथोक्तेषु प्रायश्चित्तेषु
निःसन्दिग्धतयैव प्रवर्तितव्यमित्यशेषमतिमद्बलम् ॥

तदेवमयं भगवान् पराशराचार्यः काण्डद्वयेन व्यवहारमू-
चनसहितमाचारप्रायश्चित्तप्रपञ्चमभिधाय शास्त्रमुपसंहरति-

एतत्पाराशरं शास्त्रं श्लोकानां शतपञ्चकम् ।

द्विनवत्या समायुक्तं धर्मशास्त्रस्य सङ्ग्रहः ॥

इति । पराशरेण कस्यंचिदुपपुराणस्यापि निर्मितत्वात्तस्य च
ज्ञानप्रधानत्वात् तद्व्यवच्छेत्तुमेतदित्युक्तम् ।

‘अथातो हिमशैलाग्रे’-

(प. स्मृ. १. १.)

१ ॥ reads -अभ्यासो द्रष्टव्यः for -अभ्यासो द्रष्टव्यः २ B and D do
not insert this यदि ३ ॥ and D do not insert यदि ४ I omits
सिद्ध्यति ५ ॥ and D read तदेवमाह for तदेवमय ६ B D E. G.
H and J read प्रायश्चित्तप्रपञ्चम for प्रायश्चित्तप्रपञ्चम् ७ B and D read
उपपातकरयापि for उपपुराणस्यापि, but it seems quite wrong

इत्यारभ्य प्रणीतो द्वादशाध्यायात्मको ग्रन्थसन्दर्भः प्रकृतत्वा-
देतच्छब्देन परामृश्यते । अस्य शास्त्रस्य कलिधर्मविषये प्रा-
माण्यातिशयं पूर्वोक्तमनुस्मारायितुं पराशरसम्बन्धोपवर्णनम् ।
शास्त्रशब्दोऽत्र विधायकं वचनमाचष्टे । शासनाच्छास्त्रमिति त-
द्व्युत्पत्तेः । ननु-शंसनाच्छास्त्रमित्यपि तद्व्युत्पत्तिरस्ति । तदुक्तं
पुराणे-

‘शासनाच्छंसनाच्चैव शास्त्रमित्यभिधीयते’ ।

इति । आहम् । सा व्युत्पत्तिर्मोक्षशास्त्रविषया । तस्य ति-
हैत्रह्यतश्चाख्यानरूपत्वात् । अत्र त्वनुष्ठेयार्थक्यनात्पूर्वोक्तैव ।
नदेवाभिध्यञ्जयितुं धर्मशास्त्रस्येत्युक्तम् । वचनान्तराणामा-
वापोद्वापनिवृत्तये संलेशाभिधानम् । मन्वादिसमृतिवद्वन्वदाहु-
ल्याभावात् केषांचिद्दर्माणामनुक्तिमाशङ्क्य तद्व्यवच्छेदाय स-
हृह इत्युक्तम् ।

अस्य शास्त्रस्यार्थानुष्ठानमथनत्वात् पाठस्य स्वर्गम्पति
अकिंचित्करस्वमाशङ्क्य वेदाध्ययनवत्स्वगसाधनत्वमाह-

यथाऽध्ययनकर्माणि धर्मशास्त्रमिदं तथा ।

अध्येतव्यं प्रयत्नेन नियतं स्वर्गगाभिना ॥

१ I and J. substitute पराशरसंहिताऽत्र for शास्त्रशब्दोऽत्र; while G. reads शासनात् for शासनात्. २ I reads द्वादशरासद्वयम्, G -प्रक्षा-
ख्यान-, H -प्रक्षादख्यान and J -प्रक्षादख्यान- all for द्वादशरासद्वयम्. ३ I reads शास्त्रमिदं यत् for धर्मशास्त्रस्येत्युक्तम्. ४ I omits उन्विषा-
मम्. ५ मन्वादिसमृतिवद्वन्वदाहु-
ल्याभावात् केषांचिद्दर्माणामनुक्तिमाशङ्क्य तद्व्यवच्छेदाय स-
हृह इत्युक्तम्. ६ I and D omit अवापनिवृत्तये and read शास्त्रम्. ७ B D, E,
and H. substitute तस्य for अस्य. ८ B. and H substitute अथा-
for तथा.

निगदव्याख्यातमेतत् ।

अनु-व्यासेन कलिधर्माणां पृष्टत्वात्

“कलौ पाराशराः स्मृताः” ।

(प. स्मृ. १. २४.)

इति पाराशरेणोत्तरितत्वाच्च पाराशरोक्ताः सर्वे कलिधर्मा
एवेति वक्तव्यम् । किञ्च ।

‘शेषं मुनिविभाषितम्’ ।

(प. स्मृ. १. ३४)

इति इतरमुक्तकालिनिषेधानामप्यभ्युपगतिः स्पष्टं ल-
क्ष्यते । अतो मूलोक्ताघसङ्कोचादीनां मूलोन्नीतदूरयात्रादीनाम-
स्मिन् युगे प्रवृत्तावप्रवृत्तौ च विरोधो जागरूकः । नच-
बाहुल्यमात्रेण स्मृतेः कलिधर्मविषयत्वं किं न स्यात् ?-
इति वाच्यम् । विभाजकनिमित्ताभावात् । निषेधवचनानां
निमित्तत्वे कृत्यादिकस्यापि अननुष्ठेयत्वापत्तेः । एतद्वन्धोक्त-
व्यतिरिक्तविषयाणां तेषां निमित्तत्वे अघसंकोचादीनामपि कृ-
त्यादिवदनुष्ठेयत्वापत्तेः । संन्यासाद्याश्रम-कृत्यादिव्यतिरिक्ता-
पट्टाक्षः सेतुयात्राव्यतिरिक्तदूरयात्रादीनामप्राह्यत्वापत्तेः । आ-
चारस्य तथात्वे अतिप्रसङ्गापत्तेः । स्मृतिवैयर्थ्यापत्तेश्च-इति
चेत् । अत्रोच्यते-

१. B, D G and J. read निगदव्याख्यानमेतत् for निगदव्याख्यातमेतत्
२. From this word to (P 292, L. 23) the end of माधवाचार्यकृत्यं the
intermediate portions have not appeared in B, D, E, G, H, and J, but
occurs in A. and I. It is possible no doubt the coin of author
३. I. reads पृष्टत्वात् for पृष्टत्वात्. ४. I. reads पाराशरस्मृतिः.

कलौ पराशरोक्तं तद्वचनोन्नीतं च सर्वमप्यनुष्ठेयमेव ।
 नानुष्ठेयं किञ्चिदप्यस्ति । किन्त्वनुष्ठाने विशेषो विज्ञायते ।
 समन्वयबलात् । तथाहि—निषेधाश्च युगप्रयुक्तानुपपत्ति-
 मूलकाः । अन्यथा विध्युत्पत्तिवैयर्थ्यात् । अनुपपत्तिश्च
 वृष्टाऽवृष्टा चेति द्विविधा । तत्र वृष्टानुपपत्तिमूलकानामनु-
 ष्ठानमननुष्ठानं चानिन्दितम् । यत्र अनन्यथासिद्धिप्रति-
 पत्तविविधिरुन्नीयते तत्र वृष्टानुपपत्तिः कल्प्यते ।

“दूराध्वोपगतं श्रान्तं”

(प. स्मृ. १. ४१)

“यति हस्ते जलं दद्यात्”

(प. स्मृ. १. ५३)

“वैश्वदेव उपस्थितम्”

(प. स्मृ. १. ४१)

“चातुर्वर्ण्याश्रमागतम्”

(प. स्मृ. २. १)

“एकपिण्डास्तु दायादाः”

(प. स्मृ. ३. ७)

“देशान्तरमृतः कश्चित्”

(प. स्मृ. ३. १०)

“ब्रह्मचारी गृहे येषाम्”

(प. स्मृ. ३. १८)

“सप्ततः सप्तपूतश्च”

(प. स्मृ. ३. २१)

“आहिताग्निश्च यो द्विजः”

(प. स्मृ. ३. २१)

“राशश्च सूतक नास्ति”

(प. स्मृ. ३. २२)

“यस्य चेच्छति पार्थिवः”

(प. स्मृ. ३. २२)

“सम्पणीतः श्मशानेषु”

(प. स्मृ. ८. २२)

“दास-नापित-गोपाल-कुलमित्रा-र्षसीरिणः”

(प. स्मृ. ११. २१)

“यजेत वाश्वमेधेन”

(प. स्मृ. १२. ७१)

इत्याद्यन्यथानुपपत्त्या दूरयात्राविधिरुन्नेयः ।

“एकाहाच्छुद्धयते विप्रः”

(प. स्मृ. ३. ४)

इत्यपसङ्कोचविधिर्यायावरविषयत्वेन वा औपासनोक्ताप-
वादप्रतिप्रसवविषयत्वेन वा अन्यथासिद्धः ।

“नेष्टे मृते प्रव्रजिते”

(प. स्मृ. ४. २८)

इति पुनरुद्गाहविधिः परिवेदनाद्यक्रमाविवाहविषयत्वेन
अन्यथासिद्धः ।

“क्षेत्रजश्चैव”

(प. स्मृ. ४. २१)

इत्यादि क्षेत्रजादिपुत्रभेदप्रदर्शनं कुण्ड-गोलकप्रदर्शनवत्
प्रायश्चित्तार्थत्वेन अन्यथासिद्धम् ।

न च-दत्तौरसयोरपि तथा स्यात्-इति वाच्यम् । ऋतुगम-
नप्रशंसनेन वैपरीत्यानिन्दनेन च औरसस्येव लक्षणप्रणयनेन
दत्तस्यापि विध्यभिप्रायविषयत्वप्रतिपादनात् दत्तौरसकथनं न
प्रायश्चित्तरूपमिति स्पष्टीकृतम् ।

“संसर्गमाचरेद्विभः”

(प. स्मृ.)

इत्यादि संसर्गप्रायश्चित्तं लोकविलक्षणयाजनादिविषय-
त्वेन अन्यथासिद्धम् ।

“आसनात् शयनात् यानात्”

(क. स्मृ. १२, ७९)

इति तु पातित्यमात्रापादकत्वेन अन्यथासिद्धम् ।

अन्यत्र गोवधादौ अदृष्टानुपपत्तिः कल्प्यते । तेषामनुष्ठानं
निन्दितम् । यत्र प्रत्यक्षोऽपूर्वविधिर्दृश्यते कृष्यादौ तस्य अन-
नुष्ठानं निन्दितम् । तदितरविषयत्वेनैव निषेधानां प्रवृत्तत्वात् ।
पूर्वोक्तानन्यथासिद्धविधिविषयाणामप्येवमेव द्रष्टव्यम् । तेषा-
मपि स्वस्यविषयेषु प्रत्यक्षापूर्वविधित्वात् । एतदभिप्रायेणैव
सर्वमपि व्याख्यानं सङ्गच्छत इति सर्वं समञ्जसम् ।

अध्यायाचारकाण्डानभिहितसमयाचारभेदान् द्वितीये
काण्डेऽध्यायाष्टकेऽपि कचिदनभिहितान् निष्कृतीनां प्रभेदान् ।

अध्याये द्वादशेऽस्मिन्नकथयदनयः शक्तिसूनुर्मुनीन्द्रः

न शिष्टोऽनुग्रहार्थं सुविवृतमकरोन्माधवाचार्यवर्यः ॥ १ ॥

अध्यायेऽत्रावशिष्टं समुदितमुभयो काण्डयोर्द्वादशे स्यात्
प्रायश्चित्तं यदस्मिन्ननुपदमवैदत्पातकादौ रहस्ये ।

अन्यत् सौम्यादिकृच्छ्रं सुविहितफलदं कर्मणो यो विपाकं
सर्वं भावोपलक्ष्य स्मृतिहृदयविंदा व्याकृतं माधवेन ॥ २ ॥

इति श्रीमहाराजाधिराजपरमेश्वर-वैदिकमार्गप्रवर्तक-श्री
वीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरन्धरस्य माधवाचार्यस्य कृतौ परा-
शरस्मृतिव्याख्यायां माधवीयायां द्वादशोऽध्यायः समाप्तः ।

समाप्तमिदं प्रायश्चित्तकाण्डम् ।

१ ॥ D and H read 'आवशिष्टं' ॥ स्वावशिष्टं and G वा ऽवशिष्टं
for ऽवशिष्टं but it seems incorrect, २ B D ॥ H J and I read
अगमत् for अवगत ३ B D E G ॥ and J read रहस्यम् for रहस्य
४ E and I read स्मृतिहृदयमिदं for स्मृतिहृदयविषयं while ॥ D H
substitute व्याकृतं for व्याकृतं ५ B and ॥ read 'महाराजाधिराज' for
महाराजाधिराज ६ B D F G H and J read प्रवर्तकस्य for
प्रवर्तक ७ B and ॥ read only अश्वत्थस्य for माधवाचार्यस्य

The names occurring in the Parāśara Śāṃhitā.

ADHYĀYA XII

उशना. 12, 53.	/ रामचन्द्रः 12, 70.
पराशरमतम् 12, 75.	विन्ध्य 12, 75
पराशरम् 12, 82.	सायम्भुवः 12, 8.
मनुः 12, 88.	

A list of the names of authors and works, &c, occurring in Mādhavāchāryā's Commentary on the
Parāśar Sāmhita, Adhyāya XII

१ अगिराः—50, 7. 51, 6 67,
16 74, 2 76, 8. 83, 5.
178, 4 190, 14	१६ गङ्गपुराणम्—226, 6 232, 7.
२ अभिपुराणम्—231, 13	१७ गौतमः—56, 4 56, 9 59,
15 86, 5 114, 12 129,
1 142, 11 148, 1 174,
2 179, 12 180, 3 257,
10 265, 1
३ अग्निः—167, 6	१८ चतुर्विंशतिमत्—28, 8 47,
11 74, 8 88, 7 116, 11
117, 9 183, 4 165, 11.
159, 1 162, 6 172, 15
178, 10 196, 11 197, 9
199, 15 200, 13
४ अभिधानम्—206, 6	१९ वमत्कारखण्डम् (स्कन्दपुरा-
णम्)—220, 5
५ आपस्तम्ब—57, 14 65, 15
89, 6 121, 18 144, 9
172, 7 172, 18	२० छन्दोगा—1, 15
६ आश्वमेधिकम्—144, 2	२१ छाण्डोग्य—196, 4
७ उदाहरणम्—273, 16	२२ जमदग्निः—203, 5
८ उनामहेश्वरसंवादः—223, 11
227, 11 229, 11 238,
8 240, 8 240, 11 261,
12	२३ जातुकर्ष्य—80, 11 109, 13.
९ उशनाः—143, 11	२४ जावाति—111, 10 113, 17.
183, 5 193, 11
१० ऋग्विधानम्—279, 4	२५ तैत्तिरीयब्राह्मणम्—35, 4
११ कण्वः—48, 15 128, 15
200, 10	२६ तैत्तिरीयारण्यकम्—18, 7
१२ कात्यायन—12, 12	२७ तैत्तिरीयसंहिता—53, 15 282,
1
१३ काश्यप—49, 1 60, 5
247, 11 253, 9	२८ दक्ष—13, 1 67, 9
१४ कूर्मपुराणम्—6, 17 8, 2
14, 2 17, 7 161, 1.	
१५ गर्ग—13, 10	

- ३९ देवल - 37, 12 61, 1 67,
22 82, 9 147, 4 192,
10 201, 6
- ४० नन्दपुराणम्-212, 11
- ४१ नागरखण्डम्(स्कन्दपुराणम्)
230, 1
- ४२ नारद - 12, 8 116, 19 203,
8
- ४३ नारदपुराणम्-228, ० 267,
10
- ४४ पतञ्जलि - 200, -
- ४५ पद्मपुराणम्-219, 16 240,
1० 2६9, 1
- ४६ पराशरौषधपुराणम्-27८, 6
- ४७ पुराणम् 263, ८
- ४८ पुलस्त्य - 77, 16 80, 15
- ४९ ऐशिनसि - 2१, ० 6१, 11
111, 1३ 11१, 1 182, 7
118, 9 1०2, 1०2, 3
- ४० पौराणिका - 121 1,
- ४१ प्रतीता - 111, ४ 134, 7
- ४२ प्रजापति - 17, ३ 49, 9 71,
८
- ४३ महाभारतम्-230, 12
- ४४ यजुः - 2 ६
- ४५ दण्डीय - 3, ६ 27 १
- ४६ यमपुराणम् - 7, ८
- ४७ यक्षिणु - १, 1
- ४८ याम्यति - 1८, 7 28, 1 7०,
10 7०, ५ 91, ५ 81, 2
141, 1३ 143, ६ 1०3 ६
167, 1
- ४९ बौधायन 15, 6 15, 11
138, 14 13५, 11 160,
4 163, 10 181, 12
- ५० ब्रह्मपुराणम्-197, 6 209, 6
210, 14 224, 18 245,
7 268, 1 272, 6
- ५१ मरद्वाज - 108, 17
- ५२ मत्स्यपुराणम्-८6, 7 ८7
16
- ५३ मत्स्योत्तरम् - 210, 6
- ५४ भारद्वाजगृह्यम्-100, 2
- ५५ भगु - 146, 1 177, 7
- ५६ मनु - 4, 9 27, 12 34, 2
37, 13 42, 10 49, 6
54, 1० 53, 14 57, 4
८0, 10 69, ५ 80, 10
82, 5 82, 12 80, 9 87,
6 90, 8 9१, 6 96, 1
9८, 14 99, 1 103, 18
104, 11 107, 6 107, 1
109, 1 110, 6 111, 17
113 12 11०, 9 120 1,
123, 9 12१, 17 170, 11
136, 17 11 1 7 136
1५ 110, 12 141, 11 147,
1० 154 10 160, 10 161,
5 167, 7 1०२, 1 169,
1 170, 1 170, 13 211,
9 215, ८ 223, 11 212,
3 2०२, 1 252, 12
- ५७ मायमाद्विरा - 11 12 72, 7
- ५८ महाभारतम्-2००, 10
- ५९ मार्कण्डेय - 111, ८ 181, ६
- ६० मार्कण्डेयपुराणम्-211, 11
211, ८ 2०५, 16 2८5, ८

- ६१ यम-3, 16 41, 15 42,
2 50, 1 63, 6 114, ■
116, 14 121, 10 139,
8 140, 4 140, 16 141,
31 147, 8 149, 10 153,
4 156, 1 163, 7 164,
14 166, 12 167, 15 168,
10 180, 3 181, 3 183,
1 183, 14 189 11 191,
10 190, 16 246, 13 263,
11
- ६२ याज्ञवल्क्य-13, 5 44, 5
48, 3 54, 10 50, 7 68,
9 70, 5 71, 14 70, 13
81, 14 84, 15 101, 3
104, 0 106, 10 115, 4
128, 15 120, 13 131, 1
100, 8 161, 13 153, 8
162, 17 165, 4 167 4
167, 10 168, 13 169,
7 171, 7 179, 6 180,
6 182, 7 183, 8 213,
11 229, 1 250, 5
- ६३ लिङ्गपुराणम्-14, 6
- ६४ ब्रह्मपुराणम्-263, 5
- ६५ बलिष्ठ-11, 13 23, 4 71,
1 73, 2 88, 18 89, 13
96, 9 107, 16 121, 1
123, 4 126 8 139, 14
149, 5 150, 12 100, 1
106, 1 171, 1
- ६६ वामनपुराणम्-224, 3
- ६७ वायुपुराणम्-219, 10 211,
5
- ६८ वायुसंहिता-227, 6
- ६९ विश्वामित्र-203, 1
- ७० विष्णु-5, 10 6, 17 64,
9 92, 4 94, 7 97, 11
99, 11 106, 5 107, ■
136, 7 137, 4 137, 13
138, 3 156, 10 189, 10
194, 13 252, 5
- ७१ विष्णुपुराणम्-209, 12
- ७२ विष्णुधर्मोत्तरम्-203, 8
209, 17 219, 8 233, 8
200, 1 260, 5 260 5
270, 14
- ७३ बृहद्गीता-228, 16 237, 1
249, 8 252, 8 270, 13
- ७४ बृहदपराशर-4, 3 10, 16
130, 1 132, 1
- ७५ बृहद्वैशम्पयन-270, 8
- ७६ बृहदमनु-30 10
- ७७ बृहदशतानप-142, 12 149,
1
- ७८ बृहदहारीत-110, 18
- ७९ व्यास-11, 12 81, 10 100,
8 140, 1
- ८० व्यास-10, 14 16, 11 75,
10 70, 9 80, 1 219, 9
- ८१ शङ्ख-20, 9 62, 0 60, 12
(8,) 97 6 100, 13
121, 6 120 7 127, 1
127, 14 131, 14 140
5 190, 6 192, 6
- ८२ शङ्ख लिखितौ-1 1, 5 100,
1 210, 7 203, 6 200,
1 200, 4 209, 16

८३ शाण्डिल्य -128, 12 129, 8	९० स्कान्दे रेवाखण्डम्- 221, D. 231, 3 253, 1 264, 3
८४ शानातप -4, 6 142, 8 160, 6	९१ स्मरणम्- 78, 10 83, 14. 124, II 206, 3 206, 8.
८५ शिवधर्मोत्तरम्-208, II 227, 1 236, 6 239, 4 243, 11 200, 8	९२ स्मृत्यन्तरम्- 76, I 90, 14. 143, 12 196, 16 197, 3 199, 12 200, 5
८६ भुक्ति-275, 9	९३ स्वप्नाध्यायविद-3, 1
८७ षट्त्रिंशन्मतम्-73, 6 87, 11 115, 14 116, 9 189, 5	९४ हारीत -43, 7 49, 14 75, 6 108, 7 116, 6 119, 10 123, 6 124, 1 183, 1 185, 5 149, 16 161, 1 170, 10 184, 4 192, 17 212, 14 247, 1. 252, 15
८८ सवर्त-39, 8 57, 10 58, 7 85, 11 129, 11 148, 13	
८९ सुमन्तु -61, 9 72, 12 83, 11 141, 4	

Index of Quotations, Vol. II., Part II.

१. अङ्गिरा-

- आसीनश्च स्थितो वाजपि 191, 4
आहिताग्नेर्द्विजाभ्यस्य 76, 9
अङ्कारमादित कृत्वा 191, 2
एकाक्षेण तु कृच्छ्रोऽयम् 191, 9
एतत्पातकमुक्तानां 191, 11
एषामन्यतम यद्यत् 191, 7
कृत्वा पाप न गृहेत 51, 7
गव्यस्य पयसो ज्ञात्मे 191, 5
गृहस्थोक्तानि पापानि 75, 3
गोमूत्रेण समायुक्त 191, 8
आतुर्ध्वो विकल्पी च 50, 5
तस्माच्छूद्र समासाद्य 178, 5
दग्धोऽभाये भवेत्तक्र 191, 6
पर्यद् या ब्राह्मणानां तु 74, 3
पर्यद् या ब्राह्मणानां च 67, 11
प्रायश्चित्तं प्रदातव्यं 178, 6
प्रातः स्नानसमारम्भ 190, 16
पुनर्न च विभेज्जानु 83, 10.
बृहस्पतिसन्नेष्टा 83, 6
प्रदहत्याग्रतः कुर्यात् 76, 10
भूमिप्रदानं यः कुर्यात् 83, 11
भूमौ वीरासने युक्त 191, 3

- महाङ्गिरापि युक्तानां 191, 13
युक्तलिपवणस्नायी 190, 15
वैश्यानां त्रिगुणां प्रोक्ता 67, 12
74, 4
शौचवज्जोधनं कुर्युः 75, 4
समत्वं ब्राह्मणीर्गच्छेत् 83, 7
सर्वपापहरो दिव्यो 191, 10
सावित्री व्यादवीधैव 191, 1

२. अग्निपुराणम्-

- कन्या ददाति शुल्केन 221, 20
कुज्योति कुत्सितो वैद्य 221, 10
कुरुक्षेत्रे च वदानं 222, 7
कृष्णाग्निं तु गृह्णाति 221, 5
तयोभयमुखी दोला 222, 6
न सहेत वदस्तेषां 222, 3
हिन्दको हिज-देवानां 221, 18
निर्दोषं सुहृद भार्या 222, 2
न्यासापहर्ता मित्रभुक् 222, 1
भूमि-कन्यापहर्ता च 232, 9
मातरं पितरं वृद्ध 221, 14
मासिके न नवभादे 223, 8
तोभाश्चजति यस्त्वेतान् 221, 15
वृद्धं बालं गुरुं विप्रान् 221, 19

शूत्रानुमहकर्ता च 21, 1

हस्त्यश्व-रथ यानानि 22, 4

३ अग्नि-

एकादशगुणान् यज्ञे 167, 8

महापापैरपि स्पृष्टो 167, 9

४. अभिधानम्-

यमलोके तु ने घोरा 206, 7

५ आपस्वम्-

अथ यस्य 122, 8

अथ यस्य पिता 121, 10

अथ वा 122 -

अधोपनयनम् 122, 3

अयाचित तु राजन्ये 173, 1

अश्वेरात्रोपितो भूत्वा 144, 11

अश्वेरात्रोपितो भूत्वा 145, 7

कुक्षुटाण्डप्रमाणं तु 172, 13

गुरु हत्वा 16, 2

चतुर्थकाल 89, 7

चतुर्थशतितिरयास्या 172, 10

नत सपरस्तरम् 122, 1

तेषामभ्यागमन 121, 20

तेषामभ्यागमन 122, 10

तेषामिच्छता 122, 1

तेषामिच्छता 122, 11

अग्निराग्नं पाद 173, 1

त्रिषर्गेषु च सामान्य 140, 1

दातार नोपतिष्ठेत् 11, 12

दिदय तु नादनीयान् 173, 11

द्वादश वर्षाणि 122, 11

नास्मिंस्तोके 16, 4

नीलीदार यदा भिन्नाद् 11, 8

नीलीमाये तु गच्छेद्वा 145, 6

नीलीरक्त यदा प्लव 144, 10

नीलीरक्तेन प्लवेग 145, 11

पतितस्तु भयोहिम 115, 3

पालनं विक्रयश्चैव 14, 2

प्रतिपूरय 122, 4

प्रातः पाद चरेच्छूद्र 173, 3

यथा प्रथमेशतिक्रमे 122, 2

रोमकृपैर्यदाऽऽगच्छेत् 144, 12

लोहितकेन 58, 15

विग्रहाऽग्नये 16, 16

नृया तस्य मदायजा 115, 11

शोणितं वृश्यते तत्र 145, 9

सप्तभिः पावमानीभिः 122, 1

स्नानं दानं जपे होम 145, 4

सायं श्वहं तथा पाद 173, 2

सायं द्वाविंशतिर्मासा 172, 1

सायं प्रातर्दिनार्थं स्यात् 173, 1

सायं प्रातस्तथैवोक्त 173, 12

स्त्रीणां त्रीण्यर्थसम्भवे 11, 10

६. आश्वमेधिकम्-

यश्चित्त्वत्यनान्तो 144, 1

मथ स्नानं प्रकुर्यात् 144, 1

७ उदाहरणम्-

न-अग्निरोपिर्दाने 273, 19

पूरंजन्मकन पाप 273, 17

८. उग्रामहेश्वरसंवाद-

अकृत्वा खलयज्ञं तु 238, 9
 अग्निहोत्रं भवेद्यस्य 227, 13
 अदत्त्वा चाग्निं विप्रेभ्य 228, 4
 अधर्म्मं धर्ममित्याहु 229, 16
 अन्नं क्षेत्रं गृहं यापि 261, 15
 अपहृत्य च सर्वस्व 222, 12
 अरण्ये निर्जले देशे 228, 6
 अरण्ये निर्जले देशे 223, 9
 आत्मन पोषको मूढ 203, 2
 आत्मना पिषति क्षीर 230, 1
 आत्मैव पोषितो येन 210, 12
 आसनानि विचित्राणि 263, 1
 इहलोकमृतानां च 262, 3
 उदरे शूलसयुक्त 239, 3
 काको भूत्वा त्रिर देवि 251, 9
 कास्यकं मुरजं वज्र 260, 11
 कुलेषु तेऽभिजायन्ते 229, 13
 कृमियोनिक्षये भूते 251, 4
 गुरुणा ह्यनुज्ञातो 229, 14
 गृहेषु चैनं विप्राणा 263, 3
 तस्मिन् देशे क्षुधार्ताश्च 240, 14
 तस्य योनिशतं गत्वा 251, 19
 तस्यान्ते मानुषो भूत्वा 238, 19
 तास्तु ते प्रार्थयतीह 260, 6
 तिर्यञ्चोऽपि समुत्पन्ना 251, 1
 ते च कालकृतोद्योगा 229, 17
 तेन पापेन ते देवि 260, 8
 तेन पापेन ते मूढा 262, 10

ते शौण्डिका वा चण्डाला 200, 16
 दत्तापहारदानाच्च 222, 13
 दरिद्रो व्याधितो मूर्खो 238, 13
 दासत्वेनैव सुश्रोणि 250, 17
 दिव्यं दर्पसहस्रं तु 238, 11
 धान्यचोरस्तु मीनाग 261, 13
 नमा दीना क्षुधार्ताश्च 200, 4
 न हुन न तपस्तप्त 240, 11
 न शृण्वन्ति गुरोर्वाक्य 238, 10
 निर्होमा निर्वपद्कारा 229, 18
 पृथक् लेपनं चैव 262, 13
 परद्रव्यापहारी च 261, 14
 परस्य योषितं हत्वा 228, 5
 पर्वातिक्रमकारी तु 227, 13
 प्रसवं धीवनं वन्हौ 239, 2
 पायसं कूसरं चैव 228, 3
 प्रार्थयित्वा तु यो गा वै 238, 18
 प्रासादेषु च ये देवि 263, 2
 पिबति ये नरा देवि 200, 10
 वन्धुभिः परिभूताश्च 262, 5
 बालानां वक्ष्यमाणानाम् 240, 10
 भवन्ति चेह काका स्यु 228, 11
 मडाधिपत्यं यो देवि 223, 11
 मद्यपानरता ये च 251, 2
 मद्यपानरता ये तु 251, 6
 मद्यविक्रयिणो ये च 250, 14
 मद्ययसिनो ये च 200, 12
 मरुदेशे भवेद्भूय 238, 10
 मृदात्वेन य आत्मान 210, 9

यत्र देशे व्यनामृष्टि 240, 13
 यस्तु क्षुद्रेण भावेन 238, 11
 यासु योनिषु जायन्ते 251, 13
 ये हरन्ति च पापेन 262, 12
 ये हरन्ति च तूर्याणि 262, 7
 ये हरन्ति नरा नित्य 2 3, 2
 योनिकार्यं च यो देवि 223, 11
 यर्थाणां द्वादशे लक्षे 251, 10
 विनाशयेन्मदद्रव्य 228, 4
 विप्रस्य कथायिम्यामे 251, 8
 वेदोपनीविका पापा 228, 1
 व्याधि रोग उत्तैर्मुक्ता 251, 14
 श्वाक पुलकसादीना 229, 12
 शाला तु कारयेद्यस्तु 200, 13
 श्वानयोनिशत गच्छेत् 251, 0
 शूद्रस्य जेवृश पाप 201, 1
 पश्चि रपैतद्व्याधि 201, 9
 स तु जातिविहीनेषु 229, 15
 सर्वेषां चैन न स्निह्य 238, 1
 स्नाम्निद्रव्य गृहीत्वा तु 228, 1
 सुवर्णं मणिमुक्तानि 261, 16
 स्त्रैर्मांसैः परमासेन 251, 11
 सौम्यपत्यत्वमाप्नोति 238 15
 सोऽपि याति पिशाचत्वं 222, 10
 हरति पुष्करं ये तु 263, 1
 हर्तारं परदारणा 223, 8
 हत्वाऽऽनन्दादिवाद्यानि 262, 9

९ उदना—

नण्डाल-श्वपनं स्पृष्टो 113, 6

विरात्रेण विशुद्ध स्यात् 113, 7

१०. ऋग्निधानम्—

अयुत माघमासे तु 280, 11
 अर्केण त्रिमधुं कृत्वा 181, 7
 अर्घ्यं दद्यात् कुष्ठरोगी 280, 6
 अश्वत्ये माघमासे च 279, 3
 आयुर्वृद्ध्यादिक पश्चात् 280, 8
 इमा रुद्राय सूक्तं तु 230, 1
 इमा रुद्राय तवसे 271, 18
 ईद्वयन्ती जपेत् सूक्तं 280, 3
 उदसौ बुधिशुक्ली तु 280, 13
 उत्पञ्जरविनाशाय 279, 14
 कृतस्येति जपेत् सूक्तं 279, 0
 रुद्राय जपेत् सूक्तं 279, 11
 करीरैस्तु गायत्र्या 281, 9
 कासं शूलादिरोगघ्नं 280, 2
 कुष्ठनाशो भये-उर्ध्वं 280, 4
 जपेच्चित्रं देवमंत्रं 280, 7
 ततश्च त्रिवमत्रेण 281, 0
 तापादि-वाधिनाशे तु 279, 10
 श्ययुत चेत्कुष्ठरोगी 280, 10
 न नाविधो वातरोगो 279, 8
 महापातकयुक्तोऽपि 280, 12
 मित्रस्येति जपेत् सूक्तं 280, 11
 लिंगं स्पृष्ट्वाऽयुत धीमान् 279, 13
 वायो शुक्रो जपेत् सूक्तं 279, 7
 ग्राहणं वा जपेत्सूक्तं 279, 9
 व्याधिनाशाय भये-उर्ध्वं 281, 10
 तदर्थं च त्रिवर्षं तु 281, 0

सप्तम्या रावेयुक्ताया 231, ■
सूर्यो नो दिव सूक्तं 281, 1
हसमंत्र जपेद्दीमान् 280, 5

११. कण्व —

एकमध्ययन कुर्यात् 200, 11
दद्याद्वा दशसाहस्र 200, 12
प्रथमे दिवसे रात्रौ 128, 16
यजेदेव यथाभ्यास 128, 17
यत्नोत्सर्ग गृही कृत्वा 48, 16
वानप्रस्थो यतिश्चैव 48, 17

१२. कात्यायन —

निर्गम कारयोद्दिप्रम् 13, 14
प्रव्रज्यावसिता यत्र 13, 13

१३. काश्यप —

अमृगदी स भवति 249, 5
उरस्तम्भादुर स्तम्भी 247, 14
कर्णभेत्ता कर्णशूली 247, 12
करोति शूलप्रक्षेप 248, 7
क्षयो स्यात् क्षेत्रहरणे 247, 10
जलोदरयुत स स्यात् 247, 11
नीर्धनासी कुशाच्छादी 60, 7
उन्तपातनकर्ता च 247, 13
नक्तान्ध जायते तस्य 248, 6
पदा तु यस्ताडयति 247, 15
पत्रित्रपाणिर्दण्डी च 60, 6
प्रादकीली स भवति 248, 9
पीडामप्रियकर्ता च 248, 1
वानप्रस्थो यतिश्चैव 49, 3

शूलेन शूली भवति 248, 4
स गददी दारयाति 248, ■
धुरापो 253, 9
सूर्यस्य त्रिर्नमस्कारम् 49, 2

१४. कूर्मपुराणम् —

आभिप्रवेश य कुर्यात् 8, 3
अपोमूनपुरिषाद्यैर् 7, 1
अप्रायत्ये ममुत्पन्ने 17, 8
अमावास्या तिथिं प्राप्य 161, 6
अस्मिन् कलियुगे घोरे 162, 10
अहीनागो ह्यरोगश्च 8, 8
आभेय मस्मना पाद 14, 4
इष्टेशं प्रथमे यामे 161, 11
उपोषितधनुर्दद्या 161, 14
एकादश्या निराहार 161, 12
कृष्णाष्टम्या महादेवी 161, 9
गगा यमुनयोर्मध्ये 8, 7
गङ्गादिषु बालेषु 161, 3
जपस्तपस्तीर्थसेवा 161, 2
जले याज्नाशके याजपि 8, 4
जलप्रवेश य कुर्यात् 9, 1
तदा सान्तपन कृच्छ्र 7, 2
तावद्दर्पसदस्याणि 8, 10
त्रयोदश्या तथा रात्रौ 161, 10
देवताभ्यर्चन नृणा 161, 9
द्वादश्या शुक्लपक्षस्य 161, 13
नान्यत् पश्यामि जन्तूना 162, 12
पुण्यक्षेत्राभिगमन 161, 1
प्रत्येक तिलसमुक्तान् 161, 17

ब्राह्मणान् भोजयित्वा च 161, 7
 ब्राह्म तु मार्जनं मन्त्रैः 15, 11
 ब्राह्मदीनि तथाऽशक्तौ 17, 9
 भविष्यन्ति महाबाहो 162, 11
 यमाय धर्मराजाय 161, 15
 यावन्ति रोमरूपाणि 8, 9
 राट्टमस्ते यदा सोमे 9, 2
 वैवस्वताय कालाय 161, 16
 सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे 161, 9
 सर्वपापप्रशमन 162, 13
 सौमलोकमत्राप्नोति 3, 3
 स्नात्वा नद्या तु पूर्वाण्ये 162, 1

१५ गर्ग —

अभ्यासे चैन्द्रः प्रोक्तम् 44, 1
 त्रिरात्रमेकरात्रं वा 43, 11
 मासं भुक्त्वा ब्रह्मचारी 43, 12
 मांसाशनेऽनृतोक्तौ च 44, 3
 वनस्थस्त्रिगुणं कुर्यात् 44, 2

१६. गरुडपुराणम्—

अकृत्वा तस्मिन्नामादि 232, 11
 अमध्यकृमय पापा 226, 12
 अग्नये जायते पशु 233, 1
 अवमस्य च ये यान्ति 232, 8
 उरुरोगगणोपेता 226, 13
 कौटसाक्ष्यमत्र पापा 226, 7
 गुरु मित्रद्रुह पापा 226, 9
 चन्द्रार्कग्रहणे भुक्त्वा 226, 14
 जात्यन्धास्तेऽभिजायन्ते 232, 12
 तथा च भगवद्दाम् 232, 10

त्यागिनो बान्धवानां च 226, 11
 द्विज-शिशुद्रुहश्चैव 226, 10
 पद्मं च पादहीनाश्च 232, 13
 पश्यन्तो भगवन्नार 232, 10
 बाधिर्यमुपयान्त्याशु 232, 9
 भूत्वा भवन्ति सर्पास्ते 226, 8
 विष्णुशया पुत्र तैस्तु 232, 11

१७ गौतम —

अग्न्युत्सादो 209, 12
 अन्नघ्नेनस्त्री 86, 3
 अथापर 171, 1
 अथापर श्रयहम् 174, 6
 अथापर श्रयहमन् 174, 11
 अथेदकतर्पणम् 174, 12
 अदत्तादायी 253, 12
 अनार्यैर्न 174, 8
 अन्ते 176, 8
 अनिमित्रितभोजी 252, 9
 अनुत्तयनम् 174, 9
 अनृतवाक् 207, 11
 अन्नापहारी 208, 11
 अभक्ष 179, 13
 अयाज्ययाजक 258, 8
 अवगूरण 208, 2
 इतस्ततोऽश्नन् 208, 10
 ईर्ष्यालु 208, 5
 एतदेव 176, 2
 एतेनैव 180, 1
 एता एव 176, 3

ओं नमो हमाय 174, 13
 कक्षत्रनदाही 258, 11
 कूटसाक्षी 258, 1
 कन्यादूषकः 258, 4
 कामात्रपन्नोऽस्मि 131, 8
 कामावकीर्णो 131, 7.
 क्षिप्रकामः 174, 7
 क्षीरहारी 259, 1
 खट्वाङ्ग-कपालपाणिः 56, 2
 खट्वाङ्ग-कपालपाणिर्वा 59, 16
 योगामी 265, 4
 शोहर्ता 258, 13
 घण्डाली- 265, 2
 चतुष्पथे 258, 1
 जलापहारी 259, 1
 जलोदरो 258, 1.
 ज्ञानापहारी 258, 14
 तस्याजिनम् 129, 2
 तिष्ठेदहनि 174, 6
 दारकाचार्यः 258, 11
 द्वादशरात्रस्थ 176, 4
 नमोनमो 174, 14
 नमोनम कृष्णाय 175, 8
 नमो नमो ज्येष्ठाय 175, 9
 नमो नमो दीप्ताय 175, 12
 नमो नमो नीलमीवाय 175, 7
 नमो नमो रुद्राय 175, 3
 नमो नमश्चन्द्र- 176, 1
 नमो नमः सत्याय 175, 10
 नमो नमः सूर्याय 175, 6

नमो नमः सौम्याय 175, 13
 नमोनमस्तीक्ष्णाय 175, 13.
 न म्लेच्छा-ऽशुचि-142, 4
 निषिद्धमन्त्र-114, 13
 न्यासापहारी 258, 6
 परब्रह्मापहारी 259, 2
 पर्युषितभोजी 258, 5
 पित्रोर्विवदमानो 258, 6
 प्रव्रजिता-265, 2
 बहुयाजकः 258, 8
 ब्राह्मणेन 142, 0
 मन्त्ररी 258, 12
 मातृघ्नः 268, 3
 मृगमघकपालपाणिर् 56, 7.
 मृष्टैकभोजी 258, 10
 यथोपक्रामेत् 60, 1
 रत्नापहारी 258, 7
 रौरव-174, 8
 विद्याविक्रयी 258, 7
 विवाहविघ्नकर्ता 259, 2
 वेदविक्रयी 258, 8
 शूद्राग्रमने 265, 3
 शूद्राचार्य 258, 13
 सत्य वदेत् 174, 7
 सम्भाष्य 112, 5
 सूर्याभ्युदितो 148, 2
 स्थानाऽऽसनाभ्यां 60, 2
 सुषागामी 258, 3
 खेहापहारी 258, 14

हविष्यान् 174, 11.

हिरण्यवर्णाः 174, 11.

१८. चतुर्विंशतिमत्—

अङ्गानां तु पराकं स्यात् 119, 5.

अथर्वशिखरं चैव 159, 8.

अथवा पादमानेष्टिः 196, 14.

अन्यानि वा पवित्राणि 47, 16.

अर्वाक् तु भूगहत्यायाः 197, 12.

अयाचिते च हायटौ 172, 17.

अष्टौ चान्द्रायणे देयाः 200, 3.

आख्यानां नि तथान्यानि 160, 1.

आत्मनुल्यं मुवर्णं वा 89, 8.

आयर्वेणाथ ये केचित् 159, 10.

इतिहास-पुराणानां 119, 6.

इतिहास-पुराणानि 160, 2.

इष्टीनां पशुबन्धानाम् 198, 16.

उपनास तु तरुस्य 118, 2.

फल्ग्वेदमभ्यसेद्यन्तु 159, 14.

फलावृत्तौ प्रयुञ्जानः 23, 10.

एकैकं चासमभ्रीयात् 173, 11.

एतेषां पादकृच्छ्रः स्यात् 118, 6.

एतेषां विक्रये कृच्छ्रं 118, 12.

एतेषां विक्रये कृच्छ्रं 118, 4.

एवं नरविशेषेण 201, 1.

कदली नारिकेल च 118, 3.

कर्पूरादेस्मर्दं स्यात् 118, 8.

कस्तूरिकादिगन्धानां 118, 7.

कृतेभ्यस्त्रिगुणमात्रेण 157, 11.

कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि 201, 1.

कृच्छ्रे पञ्चाशतिकृच्छ्रे 199, 3.

कृच्छ्रे सन्तापनाख्ये 199, 5.

कृच्छ्रो देव्ययुतं चैव 196, 12.

कृच्छ्रोऽयुतं च गायत्र्याः 47, 12.

खरा-ऽध्वा-ऽजात्रिकानां च 118, 15.

गायानां नीतिशास्त्राणां 119, 8.

गायत्र्या लक्षगण्यं च 198, 14.

गायत्र्याः पष्टिभिर्लक्षैः 193, 6.

गायत्र्यास्तु जपन् कोटिं 198, 8.

गोविक्रय द्विजः कुर्यात् 118, 13.

चान्द्रायणं प्रकुर्यात् 119, 4.

चान्द्रायणं मृगारेष्टिः 193, 11.

जन्मप्रभृति पापानि 197, 11.

जप-होमादिकं तेभ्यो 200, 10.

जप्या पापैः प्रमुच्येत 160, 3.

जप्या पापैः प्रमुच्येत 159, 14.

जप्या पापैः प्रमुच्येत 159, 2.

तथाष्टादशलक्षानि 197, 14.

तिलहोमसहस्रं तु 196, 10.

तिलहोमसहस्रं तु 47, 11.

तिलहोमायुतं चैव 193, 13.

तिलानां विक्रय कृत्वा 118, 9.

तीर्थानि भ्रमते विद्वान् 83, 10.

ते सर्वे पापदन्तारो 159, 12.

अथ चोपसंवेष्टितम् 174, 12.

द्विगुणं पुस्तकाणां च 117, 14.

द्विगुणं पुस्तकस्यैव 132, 6.

द्विगुणं पुस्तकस्यैव 132, 6.

द्विगुणं पुस्तकस्यैव 201, 1.

धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठाः 200, 15.
 धेनुप्रदान विषय 47, 13.
 नामधारकविषय ये 201, 1.
 नारीणां विक्रय कृत्वा 119, 2
 नारीणां विक्रयं कृत्वा 132, 5
 नित्य-नैमित्तिकानां च 198, 15.
 नीलरुद्रं तथैवैन्द्रं 150, 9
 पराक-तप्तकृच्छ्राणां 198, 17
 पराकं तत्र कुर्वति 119, 1
 पराके तप्तकृच्छ्रे च 200, 2
 पयः पायसा-स्पृश्यानां 117, 13
 पादोभं क्षत्रियः कुर्यात् 74, 10
 पादच्छेपं च सामानि 159, 7.
 पायमानीस्तथाकौत्सं 159, 2
 प्रतिपिडेयु सर्वेषु 116, 12
 प्राजापत्यं प्रकुर्वति 118, 14
 प्राजापत्ये तु गामेका 200, 1
 प्रत्याम्नाये गवां देयं 197, 13
 प्रातस्तु द्वादश मासाः 172, 16
 प्रायश्चित्तं यदाभ्यासं 74, 9.
 पुनाति हेमवर्तारं 198, 5
 पूगीफलानि मञ्जिष्ठा 118, 3.
 ब्रह्मप्रतिष्ठेत्येतावत् 155, 12
 ब्राह्मणानि च कल्पांश्च 159, 16
 मण्डलब्राह्मण रुद्र 159, 4
 मध्वाज्य-तैल-सोमानां 117, 12.
 मित्रविन्दा पशुश्चैव 198, 12
 मृगारेष्टिः पवित्रेष्टिः 162, 7.
 यथाविभवसारेण 200, 4.

यज्ञार्थं कृषिजातांश्च 118, 10
 यज्ञायज्ञीयमादित्यं 159, 6.
 रक्त-पीतानि वस्त्राणि 118, 11.
 रहस्य-पञ्चरात्राणां 119, 7
 लाक्षा-लवण-मासानां 117, 11
 लाक्षाशीतिं जपेद्यस्तु 198, 4.
 वामदेव्यं बृहत्साम 159, 5
 विषा द्वादश वा भोज्याः 196, 14.
 विषा द्वादश वा भोज्याः 47, 15
 व्रतहोमादिकं वापि 198, 18
 वैश्वानरीं घ्रातवतीम् 28, 9
 शूद्रः समाचरेत् पादम् 74, 11.
 पडदं वा चरेत् कृच्छ्रं 83, 9
 सर्वांसामेव विद्यानां 119, 9
 सर्वेषां स्नेहपक्वानां 117, 15
 सामानि सरहस्यानि 159, 15
 सुराया विक्रयं कृत्वा 117, 10
 सिद्धास्तविक्रये विषः 118, 1.
 सिंहे मे मन्युरित्येतत् 159, 12

१९. चमत्कारखण्डम्—

अकृत्वा देवकार्यं यः 220, 9
 उच्छिष्टस्य विशेषेण 221, 10
 कन्यां यच्छानि वृद्धाय 220, 13
 कामाक्षा यदि वा मोक्षात् 221, 9.
 कुरूपाय कुशीलाय 220, 14
 कुल-देशोचिनं कर्म 221, 8
 नानुपेयापि यो विप्रः 221, 6
 त्रिकालज्ञो वेदवेदी 221, 5
 दीयमानस्य वित्तस्य 221, 2.

देव-ह्री-गुरु-वित्तानि 220, 15

परदाररतश्चैव 220, 11

परापवादसमुद्र 220, 12

प्राणिना हिंसको नित्य 220, 8

प्रेतस्य जायते नून 221, 12

प्राज्ञणान्वयसम्भूतो 220, 7

यो भवे-मानस्य क्षुद्र 210, 6

योऽश्नाति भूत्सर्वगोभ्यो 220, 10

विघ्नमायते यस्तु 221

विशेषाद्वाङ्मनेन्द्राणां 221, 1

विषाग्निं जलमृत्पुनः 221, 11

शास्त्रकर्ता मन्थकर्ता 221, 7

शूद्राश्चैवोदरस्थेन 221, 4

२० छन्दोगा —

यदा कर्मसु काम्येषु 2, 1

समृद्धिं तत्र जानीयात् 2, 2

२१ छान्दोग्य —

जीवन् भवति चाण्डालो 196, 1

पूर्वं अतः गृहीत्वा तु 196, 5

२२ जमदग्नि —

तीर्थे तु पाद कृच्छ्रस्थात् 203, 6

विगुणं तु महानया 203, 7

२३ ज्ञानकुर्य —

अतीतकालं जुहुयात् 109, 11

अनुपेतस्तु यो बालो 80, 3

कापनोऽकापनः शत्रु 120, 7

तस्य कृच्छ्रं यः कुर्यात् 80, 4

नष्टेऽग्नौ विधिरक्ष्यात् 109, 15

स्कन्दिनं वार्तिना रेतो 129, 6

२४ छावार्त्तल —

अपहत्य तु वर्णानां 113, 6

अपहत्य पशून् क्षत्रान् 112, 19

अश्वं गो भूमिं कन्याश्च 112, 18

अज्येनैव हि शालाभौ 196, 14

आरम्भे सर्वकृच्छ्राणां 195, 13

उदके फल-मूलेषु 113, 2

कास्याऽयस्ताम्रं सीसं यः 113, 1

गुडं कार्पासं धान्यानि 112, 20

निलं धान्या-ज्जं वज्राणाम् 111, 11

त्रिरात्रमुपवासश्च 183, 7

धनापहरणे चैव 113, 9

पक्वाश्चमौषधं तैलं 112, 21

पापं निर्वेद्य विधिभ्यः 118, 6

प्रायश्चित्तं च यत् प्रोक्तं 113, 7

पिण्याकं च तथा चाम 183, 6

पिण्याकं सक्तयस्तकं 183, 1

मृदाण्डं मधु मासेषु 118, 3

राजस्यस्थापहरणे 113, 8

वासो वै दक्षिणा दद्यात् 183, 2

व्यापादनाऽपहारेषु 119, 4

आहं कुर्यान्नृतास्ते च 195, 10

संनत्सरार्थं कुर्यात् 111, 12

२५ तैत्तिरीयब्राह्मणम् —

योऽश्वत्थः शमीवर्ध 35, 4

२६ तैत्तिरीयारण्यकम् —

पुनर्मांसे 48, 11

गन्धेन रेतः 18, 8

२७ तैत्तिरीयसंहिता—

- अग्नये 284, 17
 अग्नये पवमानाय 28५, 6
 अग्नेरेवास्य 283, 11
 आग्नेय 283, 8
 उत्तयदीतास्तु 285, 13
 उषा वा अश्वस्य 53 11
 एतामेव 28५, 16
 न दुधर्मा 288, 20
 पूतिगन्धस्य 285 3
 प्राजापत्ये 234 2
 मैत्र-श्वेतम् 284 9
 यदमये 28५, 19
 यदमये 28५, 10
 यदमये पावकाय 28५ 11
 यदमये शुचये 235 12
 यदि विभीषात् 283, 15
 यो वरुणगृहीत 282 16
 वायवे 282 7
 वायव्य 232 4
 स एवास्मिन् 282, 11
 स एवैन 283, 4
 स एवैन तस्मात् 284 5
 सर्वं वा एतेन 53 6
 साक्षादेवैन 234 12
 २८ दक्ष —
 आयाय शतसाहस्र 6५ 11
 दाने फलविशेष स्यात् 65 13
 पारिग्रज्य गृहीत्वा तु 13 2

- श्वपदेनाङ्कयित्वा त 13, 3
 सममत्राङ्गणे दान 65, 10
 सम-द्विगुण-साहस्रम् 65, 12
 २९ देवल —
 अग-अग-कलिङ्गाथ 147, 6
 अथ गङ्गा 201 12
 अन्यानि 203 18
 अनुबन्धादि विज्ञाय 68, 2
 अभिगम्य च तीर्थानि 201 7
 एतन 192, 12
 बाधेरीसङ्गम 202 5
 गङ्गाक्षर 202 1
 जाति-शक्ति-गुणापेक्ष 69 1
 तस्या ज्ञान न कुर्वत 23 14
 तस्येय निष्कृतिर्दृष्टा 61, 3
 नर पापात् प्रमुच्येत 201 8
 पुष्कर 20१, 7
 ब्राह्म 202 3
 महानिशा तु विज्ञेया 23 18
 यत् स्यादनभिसन्धाय 61, 4
 यवानामप्सु 192 11
 यात्रक 192 13
 वाराणसी 202 8
 सर्वमायतन पुण्य 201, 10
 सर्वा समुद्रगा पुण्य 201 9
 सिन्धु-सीराट्-सौवीरान् 147, 6
 सुराणामे प्राज्ञेण 8१, 10
 हिमयान् 202 11
 ३० नन्दिपुराणम्—
 कर्म भुक्त्वा व्रमेणैव 243, 2

देव-स्त्री-गुरु-वित्तानि 220, 15

परदाररतश्चैव 220, 11

परापवादसत्तुष्ट 220, 12

माणिना हिंसको नित्य 220, 8

प्रेतत्वं जायते नून 221, 12

ब्राह्मणान्वयसम्भृतो 220, 7

यो भवेन्मानय क्षुद्र 220, 6

योऽभ्राति भूत्वर्गोभ्यो 220, 10

विप्रमात्रते यस्तु 221 8

विशेषाङ्गाभ्रगे-त्राणा 221, 1

विपा-ग्नि जलमृत्युना 221, 11

शालकर्ता मन्थकर्ता 221, 7

शूद्रात्तेनोदरस्थेन 221, 4

२०. उद्देशा —

यदा कर्मसु काम्येषु 2 1

समृद्धिं तत्र जानीयात् 2, 2

२१. उपादेय —

जीवन् भवति चाण्डालो 196, 6

पूर्वं व्रतं गृहीत्वा तु 196, 5

२२. उपादधि —

तीर्थे तु पाद कृच्छ्रस्थात् 203, 6

विगुण तु महानद्या 203, 7

२३. ज्ञातृकर्म —

अतीतकाल जुहुयात् 109, 11

अनुपेतस्तु यो वालो 80, 3

चापलोऽप्यपस्तु फलु 123, 7

तस्य कृच्छ्रस्य कुर्यान् 80, 4

मटेऽग्नौ विधियदयात् 109, 15

स्कन्दित व्रतना रेतो 129, 6

२४. ज्ञावालि. —

अपहृत्य तु वर्णाना 113, 8

अपहृत्य पशून् क्षुद्रान् 112, 19

अथ यो भूमि कन्याथ 112, 18

आज्येनैव हि शालामौ 195, 14

भारम्भे तर्षकृच्छ्राणा 140, 18

उदके फल-मूलेषु 113, 2

कास्या-उयस्तान्न-सीस वा 118 1

गुड कार्पास-धान्यानि 112, 20

विल-धान्या-जत्र वस्त्राणाम् 111, 11

विरात्रमुप गच्छथ 183, 7

धनापहरणे चैव 113, 9

पक्वान्नमौषध तैल 112, 21

पाप निवेश विधेभ्यः 113, 5

शायश्चित्तं च यत् प्रोक्तं 113, 7.

पिण्याक च तथा चाम 188, 6

पिण्याक सक्तवस्तक 193, 1

मृदाण्ड-मधु मासेषु 113, 3

राजस्वस्थापहरणे 113, 11

वासो नै दक्षिणा दद्यात् 183, 2

व्यापादना उपरारेषु 113, 4

आरु कुर्यान्नतान्ते च 195, 10

सप्तसरार्थं कुर्यात् 111, 12

२५. तैत्तिरीयब्राह्मणम् —

योऽपहृत्य शमोषर्भ 35, 1

२६. तैत्तिरीयारण्यकम् —

पुनर्मांसे- 48 11

गन्धेय रेत- 13, 8

२७. तैत्तिरीयसंहिता—

- अग्नये 284, 17.
 अग्नये पवमानाय 285, 6.
 अग्नेरेवास्य 283, 11.
 आग्नेयं 283, 8.
 उत्तयदीतासुः 285, 13.
 उषा वा अश्वस्य 53, 11.
 एतामेव 285, 16.
 न दुश्कर्मा 288, 20.
 पूतिगन्धस्य 285, 3.
 प्राजापत्ये 234, 2.
 मैत्र्यश्चेतम् 284, 9.
 यदमये 285, 10.
 यदमये 285, 10.
 यदमये पावकाय 285, 11.
 यदमये शुचये 285, 12.
 यदि विभीषात् 283, 15.
 यो षष्ठ्यगृहीतः 282, 10.
 वायवे 282, 7.
 वायव्यं 282, 4.
 स एवास्मिन् 282, 11.
 स एवैनं 283, 4.
 स एवैनं तस्मात् 284, 5.
 सर्वं वा एतेन 53, 6.
 साक्षादेवेनं 284, 12.
 २८. दक्षः—
 आचार्य शनसाहस्रं 65, 11.
 दाने फलविशेषः स्यात् 65, 13.
 पारिमज्यं गृहीत्वा तु 13, 2.

- शपदेनाङ्कयित्वा तं 13, 3.
 सममव्राजने दानं 65, 10.
 सम-दिगुण-साहस्रम् 65, 12.
 २९. देवलः—
 अंग-अंग-कलिङ्गांध 147, 6.
 अथ गङ्गा 201, 12.
 अन्यानि 202, 13.
 अनुबन्धादे विज्ञाय 68, 2.
 अभिगम्य च तीर्थानि 201, 7.
 एतन् 192, 12.
 कावेरीसङ्गमं 202, 3.
 गङ्गाक्षरं 202, 1.
 जाति-शक्ति-गुणापेक्षं 68, 1.
 तस्यां ज्ञानं न कुर्वति 33, 14.
 तस्येयं निष्कृतिर्दृष्टा 61, 3.
 नरः पापात् प्रमुच्येत 201, 8.
 पुष्करं 202, 7.
 ब्राह्मं 202, 8.
 महानिशा तु विज्ञेया 23, 13.
 यत् स्यादनभिसन्धाय 61, 2.
 यवानामप्सु 192, 11.
 याचक- 192, 13.
 वाराणसी 202, 8.
 सर्वमायतनं पुण्यं 201, 10.
 सर्वाः समुद्रगाः पुण्याः 201, 9.
 सिन्धु-सौराष्ट्र-सौवीरान् 147, 5.
 सुरापाने ब्राह्मणः 82, 10.
 हिमवान् 202, 11.
 ३०. नन्दिपुराणम्—
 कर्म भुक्त्वा क्रमेणैव 213, 2.

कल्पं कल्पं ततश्चान्ते 242, 13.
 तृण-गुल्म-स्तता-वल्ली- 242, 14.
 तृणभेदास्त्यगणिताः 242, 15.
 ततः केनापि कालेन 243, 1.
 तेषां च देशभेदेन 242, 18.
 तत्रापि निपमो नास्ति 243, 9.
 तत्रापि भुक्त्वा स्य कर्म 243, 6.
 तत्रापि भौतिकं भोगं 243, 7.
 नरकेषु क्रमेणैव 242, 12.
 मुच्यते पशुजन्माद्य 243, 8.
 मृगेषु जायते मर्त्यो 243, 5.
 विप्रान्तेषु मनुष्येषु 243, 10.
 वीरुद्भेदास्त्यसंख्याताः 242, 17.
 वृक्ष-वल्कलभेदेन 243, 8.
 लताभेदाश्च निःसख्याः 242, 16.
 सरीसृपादिभेदेन 243, 4.

३१. नागरखण्डम्—

अद्वया ये तयाऽभ्रन्ति 230, 4.
 कन्यादाने च विप्रयो 230, 9.
 जायन्ते ताश्च बन्धक्यो 230, 11.
 द्रवित्रा जायता भ्रटाः 230, 8.
 दुर्भिक्षे जनतापे च 230, 5.
 प्राप्नुयन्ति कुदेशे च 230, 2.
 ये च कुर्वन्ति दम्पत्योः 230, 6.
 विरूपा भ्रममाणाश्च 230, 7.
 स कन्याः केवलाः सूते 230, 10.
 स्वामिद्रोहरता ये च 230, 3.

३२. नारदः—

अतिकृच्छ्रः पर्णकृच्छ्रः 203, 9.

अनुबन्धादिकं दृष्ट्वा 204, 6.
 अप्यु प्रास्येन तद्दृश्यम् 117, 3.
 उपयुक्तानुशिष्टं च 117, 1.
 उपपानकयुक्तानाम् 204, 1.
 उपयासस्त्रिरात्रं वा 204, 2.
 एते व्यस्ताः समस्ता वा 203, 12.
 कर्मणा गार्हितैव 117, 1.
 कार्योभान्द्रायणयुताः 204, 1.
 जपोपयामकृच्छ्रस्तु 203, 11.
 तस्य त्यागेन शुद्धयन्ति 117, 2.
 विंगङ्गायः पट्टिभागः 204, 8.
 न तस्य प्रतिमोकोऽस्ति 12, 10.
 प्रकाश उक्तं यत्किञ्चिन् 204, 7.
 पानकादिषु सर्वेषु 203, 13.
 महासान्तपनं शौचये 203, 10.
 रात्र एव तु दासः स्यान् 12, 9.
 शक्ति-जाति-गुणान् दृष्ट्वा 204, 5.
 पडहो द्वादशाक्षानि 204, 3.

३३. नारदपुराणम्—

अकार्यं कारयेत् पापा 228, 9.
 कृमियोनिविनिर्मुक्ता 228, 12.
 चिन्तयेद्दीक्षयेद्वापि 267, 11.
 जीवितं वा वरारोहे 228, 11.
 तस्य पुण्यं कृतं सर्वं 268, 3.
 दृष्ट्वा हि प्रमदा ह्येताः 268, 2.
 न साधयन्ति कर्माणि 228, 13.
 पुण्यस्य संक्षयान् पापी 268, 4.
 भर्तुरर्थे हि या चित्तं 228, 10.
 भर्तुः सौख्येन वा नारी 228, 6.

भूत्वा वेतनभोक्तारो 228, 11
 वधू वा भ्रातृदारान वा 267, 12
 वाचा चाक्षोशिका या तु 228, 8
 स याति नरक घोर 268, 1
 सा द्येनी जायते राजन् 228, 7

३४ पतञ्जलि —

केशमूल 20, 12

सति मूले 20, 8

३५ पञ्चपुराणम् —

भयाज्ययाजकश्चैव 21, 17
 आनार्यभार्यागमने 21, 3
 उदरव्याधियुक्तस्तु 26, 2
 क्षत्रियो वा महाबाहो 211, 1
 तथा शपेन मरता 26, 1
 नास्तिन्य भावविरत 220, 1
 प्राक्षग क्षत्रियो धेद्व 211, 7
 प्राक्षग शुद्धतामेति 211, 9
 प्राक्षण्यान स परिभट 210, 12
 यस्तु विषत्यमुत्तुग्य 210, 10
 विरतो विष्णुविद्याय 21, 1
 वैश्यकर्मा य यो विप्र 211, 1
 शुद्धमेवोदरस्थन 211, 8
 स द्विजो वैश्यतामेति 211, 2
 सामान्यदक्षिणा लब्धा 21, 2
 स्वधर्मव्ययुतो विप्र 211, 1
 स्वस्यानाम परिभट 211, 6
 स्थाने यर्माग्यपाकृत्य 211, 1
 ३६ पराशरगोपपुराणम् —
 अत्युक्तं विप्रैः 211, 1

अवश्यमनुभोक्तव्य 277, 6
 आरब्धस्यानुगुण्येन 277, 1
 आरम्भन्ते क्रमेणैव 277, 11
 इह वाऽमुत्र वाऽस्तस्य 27, 10
 इहैव फलद कर्म 27, 11
 एव निरुद्धभोग तु 27, 17
 कारणानि भवन्तीह 277, 10
 घटयत्यत्र सदेहो 277, 1
 तथा निरुद्ध तेनैव 27, 11
 दुर्घ्न सकल शक्ति 277, 11
 देहेनैकेन वाऽन्येन 277, 7
 निरुद्धाशसगो भोगो 277, 1
 निरुद्धाशफल स्यो 277, 11
 नियुक्तप्रतिपन्न तु 277, 13
 प्रारब्धभोग विच्छिन्न 277, 1
 प्रारब्ध कर्म विच्छिन्न 277, 1
 फलमाश्रमे देह 277, 1
 फल ददाति सति वा 27, 12
 भुक्ते देही ततो भुक्ते 277, 1
 भोक्तव्यस्य फलस्यैव 277, 1
 यत्नमानशरीरेण 27, 1
 विना कलोपभोगेन 27, 8
 शरीरारम्भक कर्म 27, 7
 श्व-मृकर-गरुड-नादि- 277, 1
 सन्निवृत्त समन्वय 277, 12

३७ पुराणम् —

नामनाम्ननादि 27, 1

३८. पुलस्त्यः—

- पानसं द्राक्ष-माधुकं 77, 17.
मधूल्यं मैरिमरिटं 77, 18.
समानानि विजानीयान् 78, 1.
सुरायाः सकृत् पाने 81, 1.

३९. पैथीनसिः—

- अकार्यकारिणस्तेषां 63, 1.
अनृतेन 152, 6.
अन्यं प्रयच्छेत् 148, 11.
अपेय तु तदा तीये 25, 6.
आराम-182, 8.
आश्रयः शत्रुदाता च 62, 14.
उपेक्षकः शक्तिमांशेन 62, 14.
कमण्डलौ 148, 11.
तथा शक्त्यनुरूपं च 63, 2.
नट्यायां भेषलायां 148, 12.
नट्टे दण्डकाट्टे 148, 10.
पुनस्तपस्वी भवति 162, 5.
प्राणायामसहस्रेषु 115, 3.
श्रोत्राहकः सहायश्च 62, 13.
भक्ष्य-भोज्यान्नस्य 111, 15.
महापातकेषु 152, 7.
मास 152, 6.
शूद्रयाजकः 115, 2.
सर्वपापसक्तोऽपि 162, 4.
स्नानं चैव न कर्तव्यं 25, 7.
हन्ता मन्तोपदेष्टा च 62, 12.

४०. पौराणिकाः—

- अभ्यासानु क्रियादुष्टो 125, 2.

- उपपातकस्तु क्रियादुष्टो 125, 1.
क्रियादुष्टो मनोदुष्टः 124, 17.
नास्तिकास्त्रिविधाः प्रोक्ताः 124, 16.

४१. प्रचेताः—

- अनृतवाक् 134, 8.
एते पञ्चतपो-114, 5.
तस्यान्ते 135, 1.
तानुद्धरेत् 134, 13.
मासं गोमूत्र-114, 6.

४२. प्रज्ञापतिः—

- अनृती सोमपः कुर्यात् 43, 5.
आदिष्यमर्चयित्वा तु 49, 11.
क्षत्र-विद्-शूद्रजातीनां 74, 7.
द्विगुणं त्रिगुणं चैव 74, 6.
पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् 43, 6.
भये रोगे तथा स्वप्ने 49, 10.

४३. प्रभासजण्डम्—

- अपुत्रा कलहाकान्ताः 230, 15.
कुदम्भाभपला लुब्धाः 231, 1.
जायन्ते रोगिणो रौद्राः 230, 14.
दानहीना भवन्त्येते 231, 2.
महारजनरुर्माणः 230, 16.
यैर्न दत्तं नरैः किञ्चित् 230, 13.

४४. यदृचाः—

- अथ स्वप्नाः 2, 9.
पुरुषं कृष्णं 2, 9.

४५. यादगवणः—

- अनारब्धकार्यं 275, 5.
सूचकश्च हि 3, 10.

४६ बृहदाक्षवल्क्य —

कामादपि च राज-यो 79, 7

मद्यमेव सुरा पीत्वा 79, 8

४७ बृहद्विष्णु —

अमेध्यानि दशैतानि 79 4

माधुर्यमैक्षर मेर 79 2

मधूस्थ चैव माध्वीरु 79 3

४८ बृहस्पति —

अकामतस्त्रिरात्र स्यात् 140 11

अनभिख्यातदोषस्तु 153, 10

अनातुर सति धने 111, 15

अनिर्नर्त्य महायज्ञान् 111, 14

अपहृत्य सुवर्ग वा 167, ७

अरुणाया सरस्वत्या 73 11

अस्मात्वा तु यदा भुङ्क्ते 143 9

आदितामिदपस्थान 141, 16

अतौ न गच्छेद्द्वयं वा 141, 17

कारयेत्तस्य सस्कार 78, 7

क्षिपेत्तया धिनिर्दग्धो 81, 7

गौडी माध्वः सुरा पीष्टी 81, ७

तप्तकृच्छ्र पराक च 81, 4

तथा दक्षति धेदश्च 28, 11

पीत्वा प्रमादतो मद्यम् 78, 6

यथा जातवलो वह्निर् 28, 2

वायव्य गोरज श्लोकम् 16, 8

विद्वत्सरस्वतीप्राप्तम् 16 9

शुद्धचेत्त्रिपणस्नायी 73, 1

सुरापाने कामकृते 81, 6

स्पृष्टा शयमुदक्या वा 143 10

विख्यातदोष कुर्वति 153, 9

सकृज्जम्बाभ्यस्यवामीय 167, ७

४९ बौधायन —

अयाशुचिकराणि 133, 15

असाध्यव्याधिना मस्त 281, 13

आकाशे भुवि मूर्ध्नाति 15 8

आ ते रुद्रेति सूक्तेन 281, 14

उदितेषु 163, 16

एकविंशति-164, 3

एकादशनिनो ज्वेन 46, 3

कपोतव्रतनिष्ठस्य 46, 4

मामात 163, 11

चतुर्यकाले 136, 1

ज्ञानकृतेभ्यो 16७, 17

तदपत्यस्य 185, 16

तेषां च 135, 1०

द्वादशरात्रात् 164, 1

द्वादशमासान् 134, 2

शूतमभियारो 133, 15

नक्षत्रनिर्दशन 134 1

पूर्णे मासे जयेन्मृत्यु 281, 1

पूर्वमाग्याहुतीर्हुत्या 281, 1

प्रातश्चत 163 15

वाहुभ्या मनसा वा वा 160, 1

त्रायण 135, 12

भुवि मूर्ध्ना तयाऽऽकाशे 15

भूम्यनृतम् 11७, 13

भेद्याहारोऽग्निशोक्रिभ्यो 1८, 1

शुपत्यकृत पाप 169, 6

यायावर-वनस्येभ्यो 46, 2.
 विधिना शास्त्रदृष्टेन 160, 5.
 शूद्रसेवनं 135, 14.
 शूद्राभिजननम् 135, 14.
 समुद्रसंयानम् 135, 12.
 सायंसन्ध्यामुपस्थाय 100, 8.
 स्थाना-ऽऽसनाभ्यां 136, 2.
 हविःशेषेण वर्तेत 281, 10.
 होमकर्मण्यशक्तानां 281, 18.

५०. ब्रह्मपुण्यम्—

अन्यत् शरीरमादत्ते 211, 3.
 आत्मनः कामकारेण 224, 19.
 भयोविगो वृको हि स्यान् 226 1.
 आशाऽपहर्ता तु नरः 225, 7.
 हहाल्पमपि कृत्वा तु 209, 9.
 उमान् स याति संसारान् 266, 14.
 उपस्थिते विवाहे तु 225, 9.
 एतानासाद्य संसारान् 266, 6.
 एवं शीलसमाचारे 216, 1.
 कर्मणा मनसा वाचा 209, 7.
 कृतघ्नः स मृतो विप्रो 225, 11.
 कृमिभावमनुप्राप्य 267, 1.
 कोकिलस्यमवाप्नोति 266, 12.
 गर्दभत्वं तु सम्प्राप्य 225, 3.
 गतामभावे निष्कं स्यात् 197, 7.
 जन्मप्रवर्षणं यस्तु 225, 15.
 ज्येष्ठं पितृसमं चापि 225, 5.
 तत्कर्मजं यातनायै 210, 16.

ततो दंशः कृतघ्नश्च 225, 11.
 ततो ऽधर्मक्षयं कृत्वा 266, 8.
 तत्प्रमाणवयो-ऽवस्था-211, 1.
 तत्र जीवति मासांश्च 266, 7.
 तत्रापत्यं समुत्पाद्य 267, 8.
 तत्रापि निरयं प्राप्तः 266, 10.
 तन्मात्रगुणसंयुक्तं 211, 1.
 ततः सम्प्राप्य निधनं 267, 4.
 ततस्तु निरयं प्राप्ते 267, 2.
 तेन दुष्टस्वभावेन 272, 8.
 तेन मुक्त्वा स्वकर्माणि 211, 6.
 वृद्धं शरीरमाप्नोति 211, 5.
 परदारमभिमर्शं तु 266, 9.
 परदारेषु ये चापि 272, 7.
 पशून् ये विव्रजन्ति 272, 9.
 प्रकीर्णमैधुना ये च 272, 10.
 प्रधर्षयाति कामाद्यो 266, 3.
 प्रतिभृत्य द्विजेभ्यश्च 226, 2.
 प्राप्नोति नरकं घोरं 209, 10.
 पिपीलिका तु मासांस्त्रीन् 266, 5.
 भ्रातृभार्यां तु पापात्मा 266, 11.
 मनसाऽपि गुरोभार्या 266, 13.
 मृतस्यैकादशाहे तु 226, 4.
 मातरं पितरं चैव 225, 1.
 मोहात् करोति यो विघ्न 225, 10.
 यदि पुत्रसमं शिष्यं 224, 18.
 यमस्य विनयैः क्रूरेः 225, 12.
 यमलोके तु ते घोरां 209, 8.
 यस्तु रौद्रसमाचारः 215, 8.

यातनाः प्राप्य तत्रस्थः २२५, १३
 लभेदेवलको राजन् २२७, १
 लोकदेष्टाश्चम पुंसो २४७, १.
 लोष्टैः स्तभैरुपायैर्षा २४५, १०
 य-यन्धवारिक्लिष्ट २१७, ३
 वृषलो ब्राह्मर्षो गत्या २७७, ३
 विश्वासदत्ता तु नरो २२५, १
 विहाय क्षुमहागुम् २११, २.
 भयोनौ तु स मभूतः २७०, १५
 आ ततो जायते मुहः २७७, ७.
 आ भूत्या कृकलासस्तु २७७, ७.
 आ शृगालस्ततो गृध्रो २७७, १०
 सखिभार्या गुरोर्भार्या २७७, २
 स चेन्मनुष्यतां गच्छेन् २१७, २
 सवत्सरं तु कुम्भीरः २२५, १
 सुखानि धार्मिकोऽद्भुतः २११, ७.
 मूकरः पञ्च वर्षाणि २७७, १.
 मूकरो जातमात्रस्तु २७७, ७
 सोऽपि मृत्युमयाप्नोति २२३, ७
 सोऽपि विप्रो मृतेः जन्तुः २२५, २
 गृह्णाभ्यां यदि पद्मचा वा २४५, १०
 क्रिमार्था निवृत्तमत्र २१३, ११

५१. भग्द्वारात्—

हान्द्वारात्तिकमे १०३, १-
 पयोभक्षणं १०२, २०
 मामातिक्रमे १०२, १०
 मयासरानिकमे १०२, १०

५२. भविष्यपुराणम्—

गुह्यं वा भविष्यं च १०, ५

मानसं पितरं हत्वा ७७, १.

शुद्धो वा ब्राह्मणं हत्वा ७७, १५.

५३. भविष्योत्तरम्—

तस्मात् कृतस्य पापस्य २१०, १३.
 देव-तिर्यङ्-मनुष्याणां २१०, ७
 धर्मराज स्मृतं शास्ता २१०, ४.
 नियमाचारमक्तानां २१०, १०
 नृपतिं शासकं मेक्तः २१०, १२.
 पारदारिक-पीराणाम् २१०, ११.
 प्रायश्चित्तगुरुः शास्ता २१०, १०.

५४. भग्द्वारात्—

अत्र ऊर्ध्वं १०१, १
 अत्र ऊर्ध्वं काल-१०१, ७
 अत्र ऊर्ध्वमा १०१, ३.
 उपवासः १०१, १
 प्राणायामशनम् १०१, १

५५. धनुः—

कश्यपे पट्टश्रे च १११, १.
 तर्पणं त्रिविधस्याहं १७७, १
 निव्यं नैमित्तिकं काश्यप १७७, १.
 नृपस्य वृद्धेऽक्षय्य ११०, १
 स्त्रीधृता प्रायणे नीलो ११०, २

५६. मनुः—

अहृत्वा भिक्षुपण्यम् १०१, १२
 अग्निशेषपक्षिप्राप्तिम् १०१, २
 अग्निशेषपक्षिप्राप्तिम् १०१, ४
 अग्नौ मन्थो जडस्य २१०, १
 भद्रानामुत्तरान् २१२, ७.

अधमा मध्यमाऽध्या च 217, 14.
 अनातुरः सप्ररात्रम् 130, 13.
 अनाधिष्कृतपापास्तु 154, 12.
 अनृतं च समुत्कर्षे 95, 7.
 अनृतं च समुत्कर्षे 103, 11.
 अनृतस्यैनसस्तस्य 42, 12.
 अयः-कांस्योपलानां च 111, 3.
 अपहृत्य च विप्रस्त्रं 253, 16.
 अपहृत्य च विप्रस्त्रं 223, 13.
 अपात्रीकरणं कृत्वा 137, 18.
 अपि धूणहणं मासात् 155, 4.
 अप्यकार्यशतं कृत्वा 31, 4.
 अप्रतर्क्यमविज्ञेयं 210, 4.
 अभिचारमहीनं च 114, 2.
 अभिजिह्विश्चजिह्वां वा 60, 6.
 अभ्यस्याब्दं पावमानीः 165, 13.
 अरण्ये निर्जले देशे 223, 15.
 अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य 164, 6.
 अवकीर्णां तु कागेन 125, 18.
 अवकीर्णिष्वर्गं शुद्धधर्मं 107, 2.
 अवश्य याति तिर्यक्स्य 255, 1.
 अघेत्यृचं जपेदम् 169, 3.
 असम्बद्धप्रलापश्च 212, 6.
 अस्य सर्वस्य भुङ्गुत 211, 13.
 अहिंसां सत्यमक्रोधम् 170, 2.
 आचामेदेव भुस्त्वाऽन्नं 4, 11.
 आचार्यमृत्विजश्चैव 224, 2.
 आरम्भरुचिता धैर्यम् 216, 9.
 आभ्रमे वृक्षमूले वा 57, 7.

इदं सामासिकं ज्ञेयं 216, 14.
 इयं विशुद्धिरुदिता 60, 12.
 उत्तमां सास्त्रिकीमेतां 219, 2.
 उदित्यूचा वा वारुण्या 43, 2.
 उपस्पृशंस्त्रिपत्रणम् 126, 6.
 एतद्व्याप्तिमदेतेषां 215, 12.
 एतदेव घ्ननं कुर्युः 107, 1.
 एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते 126, 2.
 एतेषामेव जन्तुनां 255, 3.
 एतैर्हिजातयः शोभ्याः 154, 11.
 एनसा स्थूल-सूक्ष्माणौ 160, 2.
 एष सर्वः समुद्दिष्टः 219, 3.
 कणान् वा भक्षयेद्दं 82, 0.
 कर्मणां फलनिर्वृत्ति 211, 11.
 क्रमशो याति लोकेऽस्मिन् 242, 5.
 कामतो ब्राह्मणवधे 60, 13.
 कार्पास-तान्तयं कौश्लो 254, 8.
 कार्पास-कीटजोर्णानां 111, 4.
 कर्मजा गतयो नृणाम् 211, 15.
 कूप-यापी-जलानां च 110, 10.
 कूष्माण्डैर्वापि जुहुयात् 43, 1.
 कुच्छं चान्द्रायणं चैव 108, 5.
 कृतवापनो वा निवसेत् 57, 6.
 कृत्वा शवशिरोध्वजम् 55, 12.
 कुमि-कोट-पतङ्गानां 252, 2.
 कृष्टजानामौषधीनां 123, 12.
 कौत्सं जप्त्वाप इत्येतत् 165, 8.
 कौशेयं नित्तिरिद्धत्वा 254, 7.
 गन्धर्वा गुह्यका यज्ञाः 218, 9.

गर्हिता-ज्जाद्ययोर्जग्धि 96, 7.
 गृहीत्वा मुसल राजा 86, 12.
 गुरु त्वकृत्य हुंकृत्य 223, 14.
 गुरोर्भार्ताकनिर्वन्ध. 95, 8.
 गुल्म-यल्ली-लतानां च 123, 11.
 गौडी पैटी च माप्ती च 80, 11.
 गोमूत्रमधिवर्षी वा 83, 1.
 गण्डाल-पुल्कसानां च 212, 9.
 घरेत् सान्तपनं कृष्टम् 110, 12.
 चान्द्रायण चरेन्मास 108, 3.
 चारणाथ सुपर्णाथ 218, 3.
 घातुर्वर्ण्यस्य कृत्स्नोऽय 211, 10.
 चीरीवाकस्तु लयण 254, 6.
 घुस्सुन्दरी शुभान् गन्धान् 254, 9.
 धैल-चर्मा-ऽर्धमदाणां च 111, 1.
 जपन् घाङ्ग्यतमं वेद 69, 7.
 जप्या च पीद्य सूक्त 164, 3.
 जपित्वा श्रीणि सावित्र्याः 115, 10.
 जपेहा नियताक्षर. 20, 2.
 जातिभ्रष्टकर कर्म 136, 1.
 ज्ञप्ता मप्ता नष्टाभेय 214, 11.
 ज्ञे भेद्भुविद्यात् सूर्य 147, 11.
 तत्सर्प निर्गुदन्त्याशु 100, 11.
 तज्ज्ञेय विरुपा सर्व 217, 2.
 तत्र यत् प्रीतिसयुक्तं 213, 1.
 तथाऽऽज्ञानवृत्तं पार्थ 123, 2.
 तथैवाप्तरसा सर्वा 214, 10.
 तत्रजोऽनधि विद्याम् 216, 2.
 तपसा यत्नयुक्तम् 87, 7.

तपसैव सुतप्तेन 100, 12.
 तमसो लक्षण कामो 217, 7.
 तस्येह त्रिविधस्याऽपि 212, 1.
 तान् समासेन यक्ष्यामि 217, 10.
 तापसा यतयो विद्या 218, 11.
 सांभारयित्वा श्रीन् कृष्टान् 120, 17.
 निर्यक्ष्य तामसा नित्यं 217, 12.
 तिर्यग्ययोदराण्यटी 35, 13.
 तृण-काष्ठ-द्रुमाणां च 110, 15.
 तृतीये त्रिगुण धैय 60, 18.
 तेभ्यो लप्तेन भैक्षेण 126, 3.
 त्रयाणामपि चैतथां 216, 13.
 त्रयाणामपि धैरेवा 216, 3.
 त्रिरादि त्रिर्निश्चायां च 170, 1.
 त्रिविधस्त्रिधः कृत्स्न 219, 4.
 त्रिभिषा त्रिभिषा तु 217, 13.
 त्र्यह प्रातस्त्र्यह सायं 170, 14.
 त्र्यह पर तु नाऽभीयान् 170, 15.
 दक्षलक्षणयुक्तस्य 212, 2.
 दशहस्तेन दण्डेन 35, 1.
 द्रव्याणामप्यसाराणां 110, 11.
 धृज-वानदमक्ताश्च 214, 6.
 देवस्य सात्त्विका दान्ति 217, 11.
 धन वा जीवनायाऽर्थं 21, 2.
 धनं वा जीवन्दयाऽर्थं 69, 10.
 धर्मक्षियाऽऽत्मविद्या च 216, 4.
 धाम्य इरवो भवत्याम् 254, 3.
 धाम्या ऽथ-धन-जीर्वाणि 110, 7.
 नक्षत्राणि च देवाश्च 214, 12.

न च शोचत्यसम्पत्तौ 217, 4
 नाशयन्त्याऽऽशुपापानि 27, 14
 नाशयन्त्याऽऽशु पापानि 154, 16
 निम्नोचेष्टाऽप्यविज्ञानात् 147, 15
 तक्षि-गन्धौषधीना च 111, 5
 पञ्च चाभ्यधिक कृत्वा 30, 19
 पयो हृत वाऽऽमरणात् 83, 2
 परदारोपसेषा च 212, 8
 परद्रव्येष्वभिध्यान 212, 8
 पशयश्च शुगलाश्च 217, 16
 प्रमाणमुक्तस्योक्त 30, 16
 प्रशान्तमिव शुद्धाम 215, 14
 पारुष्यमनृत चैव 212, 5
 प्राप्तेदात्मनमप्रौ वा 69, 4
 पितरश्चैव साध्याश्च 218, 14
 पीत्वाऽप्योऽप्येवमाणश्च 104, 13
 पुष्प-मूल-फलाना च 110, 14
 फलदाना नु तुक्षाणा 123, 10
 वक्रो भवति ह्वाऽग्नि, 254, 11
 बहून् वर्षगणान् घोरान् 242, 6
 ब्रह्मचारी व्रती च स्वात् 170, 6
 ब्रह्महत्यापनोदाय 69, 8
 ब्रह्महा द्वादशाष्टानि 57, 5
 ब्रह्मा विश्वसृजो धर्मो 219, 1
 ब्रह्मोऽज्ञ वेदनिन्दा च 96, 6
 भक्ष्य भोज्यापहरणे 110, 13
 मणि-मुक्ता-प्रवालाना 111, 2
 मणि मुक्ता-प्रवालानि 254, 1
 मनुष्याणां तु हरणे 110, 11

मधु दंश-पय काको 254, 4
 मन्त्रैः शाकलहोमोयै 165, 10
 महापातकिनश्चैव 160, 11.
 महापातकसंयुक्तो 165, 12.
 मानस मनसैवायम् 212, 9
 मास गोष्ठे पय पीत्या 115, 11.
 मास गृध्रो वसा मधु 254, 5.
 मास्त्रि शुद्धवत्यश्च 165, 11
 मुच्यते पातकैः सर्वैः 104, 7
 मुनींश्चाप्यस्मन्यन्ते 224, 3
 यज्वान ऋषयो वेदा 218, 13
 यजेत वाऽग्निमेधेन 69, 5
 यत् कर्म कृत्वा कुर्वन् 217, 1
 यत् सर्वेणैच्छति ज्ञातु 217, 5
 यत्किञ्चिदेन कुर्वीत 170, 13
 यत्तु दुःखसमायुक्त 216, 1
 यत्तु स्यान्मोहसंयुक्त 216, 8
 यथैषस्तेजसा वाहि 155, 1
 यथैवैका तथा सर्वा 80, 12
 यद्वा तद्वा परद्रव्य 254, 15
 याचिष्णुता प्रमादश्च 216, 12
 या वा योनिं च जीवीज्य 242, 4
 येन तुष्यति चात्मास्थ 217, 6
 येन वास्तु गुणेनैवा 217, 9
 येनास्मिन् कर्मणा लोके 217, 3
 ये ब्राह्मणान् प्राद्विपन्ति 224, 1
 येया द्विजाना सावित्री 120, 16
 योज्यमन्येत तेतूमे 105, 7
 यो यदेवा गुणो देहे 215, 9.

यो येन पतितेनैवा 90 ७	वेदोदितानां नित्याना 141, ७
यैर्वाप्येमान् स्थितो भावान् 215, 8	शरणागत परित्यज्य 138, 16
रक्षासि च पिशाचाश्च 218, 4	शरीरजै कर्मदोषै 212 11
रक्तानि हत्वा वासासि 254, 12	शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धे 137, 1०
राजान भवियाश्चैव 21९, 7	शुभाशुमफल कर्म 211 14
लक्ष्य शङ्कभृता वा स्यात् 69 ३	श्व-मूकर-खरोष्ट्राणा 242, 8
लूता-गहि-सरवाना च 2०3, 13	आधिन् कृतान्न विविध 254, 10
लोभ स्वमोऽभूति क्रौर्यं 216, 11	सन्नैलो बहिराऽऽमुत्य 11०, 14
वधेन शुद्ध्यति स्नेहो 86 13	स तदा तद्गुणप्राय 215 10
वाग्दैवतैस्तु रक्षमिर् 42, 11	स तस्यैव व्रत कुर्यात् १०, 10
वाचिकै पाक्षे मृगता 212 12	स तानुवाच धर्मात्मा 211, 12
वाचैव वाकृत कर्म 212 10	सत्त्वस्य लक्षण धर्म 217, 8
वातेन्द्र-गुरु-बहीना 126 2	सत्त्वं ज्ञान समोऽज्ञानं 21० 11
वाद्ययुद्धमधानाश्च 218 8	सत्त्वं रजस्तमभेति 215, 7
यान्तो विरिक्त स्नात्या तु 4 10	सत्तागारान् चरेद्देक्ष्य 126, 4
वालवासा द्विजोऽरण्ये 87, 8	सयोग पतिर्नैर्गत्वा 2०3 15
प्रात्याना याजनं कृत्वा 114, 1	सयोग पतिर्नैर्गत्वा 223 12
वितयाभिनिवेशश्च 212 4	सर्वस्व वा वेदविदे 65, 1
वितस्तिद्वितय हस्तम् 85, 17	सर्वस्व वा वेदविदे 69, १
विधे प्रायमिकादस्माद् 60, 17	सर्वेऽप्येव वनेऽप्येव 171, 8
विनाऽद्विरप्सु वाऽप्यार्त 140, 13	सर्वन्तर यथाहार 133, 17
विविधानि च रत्नानि 254 2	सव्याहति-श्रगयका 155, 8
विषयोपसेया याजर्ल 216 10	स साधुभिर्विशिष्टकार्या 105 8
यूको मृगेभ व्याघ्रोऽन्ध 254 13	सत्तारान् प्रातपद्यन्ते 242, 7
यूयाऽस्तम्भेऽनुगच्छेद्वा 123 13	साविर्षा च जपेधिर्य 170, 7
यूद्धो च माता-पितरी 31, ११	सिहा व्याघ्रा वराहाश्च 218, ३
वेदाभ्यासस्तपो ज्ञान 216, 7	सुगुर्यप्यपदन्तेनो 1०० 11
वेदाभ्यासोऽन्वह शस्त्रया 154, 15	सुखा क्षुत्वा च भुक्त्वा च 104, 12
वेदाभ्यासोऽन्वहं शस्त्रया 27, 3	सुरापानापतुर्यर्थ ६2, 7

सुवर्णस्तेयकृद्भिर्गो 86, 10.
 स्थाना-ऽऽसनाभ्यां विहरेत् 170, 5.
 स्थावराः कृमिकीटाश्च 217, 15.
 स्थालीपाकविधानेन 125, 19.
 स्नातकव्रतलोपे च 141, 10.
 ज्ञात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रिः 49, 7.
 स्वजातीयगृहादेव 110, 8.
 स्यमे सिकत्या ब्रह्मचारी 19, 6.
 स्वकर्म ख्यापयन् ब्रूयात् 86, 11.
 त्रियोऽप्येतेन कल्पेन 255, 2.
 श्रीमृक्षस्तोकको वारि 254, 14.
 श्री-शूद्र-पतितांभिव 170, 4.
 हयिष्यभुग्याऽनुनरेत् 70, 1.
 हविष्पान्तीयमभ्यस्य 168, 2.
 हस्तिनश्च नुरंगाश्च 218, 1.
 हुत्वाग्निं विधियद्भोमम् 126, 1.
 हिंसाणां च पिशाचानां 253, 14.
 हिंसाणां चैव सत्त्वानां 252, 3.

५७. मध्यमाङ्गिराः—

गयां सहस्रं विधियन् 64, 13.
 मन् कामकारविषयं 72, 9.
 न तस्य शुद्धिर्निर्दिष्टा 72, 11.
 प्राणान्तिष्ठं च यत् प्रोक्तं 72, 8.
 ब्रह्महा विप्रमुच्येन 64, 11.
 यः कामतो महापाप 72, 10.

५८. महाभारतम्—

अधर्मज्ञा गतानाराः 235, 12.
 अश्यायुषो भवन्तीह 235, 11.
 आयुरस्य निरून्तामि 235, 17.

कुशीला भिन्नमर्यादाः 235, 13.
 नित्योच्छिष्टः सूचकश्च 235, 16.
 प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं 236, 3.
 य उच्छिष्टः प्रवदति 236, 1.
 यश्चानध्यायकालेऽपि 236, 2.
 ये नास्तिका निष्क्रियाश्च 235, 11.
 ये मेहयान्ति पाथि च 236, 4.
 लोटमर्दी तृणच्छेदी 235, 15.

५९. मार्कण्डेयः—

अपाङ्ग्रेयस्य यः कश्चित् 144, 7.
 अक्षोरात्रोपितो भूत्वा 144, 11.
 पत्रैर्मतः पत्रकृच्छः 181, 12.
 फलैर्मत्सेन कथितः 181, 9.
 मासेनामलकैरेयं 181, 11.
 मूलकृच्छः स्मृतो मूलैः 181, 13.
 श्रीकृच्छः श्रीफलैः प्रोक्तः 181, 10.

६०. मार्कण्डेयपुराणम्—

अकृत्वा त्वन्यजापाणेः 241, 18.
 अकृत्वा वर्णसंयोगं 241, 15.
 अपस्मारी च भवति 245, 3.
 अयो इत्या तु पापात्मा 250, 13.
 अद्राक्षं पुरुषं हत्या 244, 9.
 आसनं चोरयित्वा तु 256, 12.
 एष एव क्रमो रष्टो 245, 4.
 कृमि-कीट-पतंगेषु 244, 13.
 कृमिः स्त्रीवधकर्ता च 244, 10.
 गोत्रं प्राप्य च चण्डाल-244, 14.
 घृतं इत्या तु नरुतः 256, 11.
 पुष्पुन्दरी शुमान् गन्धान् 257, 13.

चोरयित्वा तु निष्पावान् 256, 11.

चोरयित्वा पयश्चापि 256, 8.

जीवजीवकतां याति 257, 2.

तस्यामपत्यमुत्पाद्य 265, 14

तिल-पिण्याकसम्मिश्र 256, 5

तृण-गुल्म-लता-वल्ली-257, 8

धान्यं यवांस्तिलान् माषान् 255, 17.

न्यासापहर्ता नरकात् 255, 16

परद्वाराभिगमने 265, 7.

परिहृत्य ततो भूयो 244, 12.

पङ्कजो बधिरः कुष्ठो 245, 1.

पुष्पापहृद् दारिद्र्यश्च 257, 5

पुस्कोकिलस्त्वमामोति 265, 10.

प्रधर्ययित्वा कामात्मा 265, 12.

ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः 241, 12

भ्रातृभार्या च दुर्बुद्धिः 265, 9

भूहर्ता नरकात् गत्वा 257, 7

भोजनं चोरयित्वा तु 256, 3.

मधु इत्वा नरो दशो 256, 10

मुखरोगा-क्षिरोगैर्वा 245, 2.

यश्च यस्यास्तु हीनायाः 241, 14.

यस्तु चोरयते तैल 256, 9.

विद्योपेहारिणां चैव 245, 5

वृषस्य वृषणौ छित्त्वा 244, 11.

शाकहर्ता च हारीतः 257, 6

श्व-सृगालेभ-गृध्रेषु 265, 8

शूद्रश्च ब्राह्मणो गत्वा 265, 13

श्येनो मार्गामिव इत्वा 256, 7.

पण्डः पलालहरणे 257, 4

सखिभार्या गुरोर्भार्या 265, 11:

सस्यान्यन्यानि वा इत्वा 256, 1.

तजायते महावक्त्रो 256, 2.

सूकरः कृमिको महुः 265, 15

इत्वा दुग्धं तु मार्जारो 256, 4.

इते कांस्ये च हारीतः 257, 1.

६१ यमः—

अजीर्णोऽभ्युदिते यान्ते 4, 1.

अतो बालतरस्यास्य 64, 2

अथगुह्यतल्प-167, 16.

अथ वै ब्रह्महत्यायाम् 59, 2

अपूर्णेकादशाम्दस्य 68, 11.

अशीतिर्व्यस्य वर्षाणि 63, 7.

अशुद्धानां तु पापानां 246, 14

अस्तं गते तु यः शेते 147, 10.

अन्तरागमने सद्यः 139, 12.

आचाममय पिण्याक 183, 15.

आपहृतो विना तौव 141, 1

इह दुश्चरितैः केचित् 246, 16.

उत्सीर्णानां च पापानां 246, 15

उद्व्यानं समाहृत्य 140, 7.

एककालं चरेद्भैक्ष्यम् 59, 11.

एकविंशतिरात्रस्तु 184, 2.

एकविंशतिरात्रं च 121, 13.

एकाहं क्षणं कृत्वा 141, 2.

एतस्मिन्नेनमि प्राप्ते 149, 13

एतान्येव समस्तानि 181, 4

एतेषामेव सर्वेषां 116, 16

एवं वृद्धमतो नित्यम् 59, 7.

- एवं ब्रह्महत्या 163, 18.
 एवं सञ्चरमाणस्तु 59, 12.
 क्षत्रियस्य पराकं तु 42, 5.
 कृच्छ्रः पराकनामैव 180, 5.
 कृच्छ्रं देवकृतं नाम 192, 1.
 केचिदाहुरपापं तु 42, 7.
 केतनं कारयित्वा तु 149, 11.
 क्वाथयित्वा विवेदग्निः 181, 5.
 खरोद्गुषियमा नारी 140, 5.
 गलगण्डी गणद्वय- 263, 14.
 गात्राभ्यङ्गं शिरोऽभ्यङ्गं 196, 1.
 गायत्र्या दशसाहस्रं 147, 12.
 गायत्रीं स जपेन्नित्य 156, 8.
 मामान्तरं वा गन्तव्यं 189, 14.
 चरेद् मतं यथोद्दिष्टम् 59, 6.
 ततो ऽप्नु 105, 2.
 ततो यायकशुद्धस्य 121, 15.
 निराश्रमुपवासस्य 139, 18.
 ज्यहं ज्यहं तु प्रादनीयात् 191, 17.
 ज्यहं विवेक्तु गोमूत्रं 182, 4.
 ज्यहं ज्यहं प्रभुञ्जानो 184, 1.
 ज्यहं धै यावकेनैव 182, 5.
 दशमणयसंयुक्तेः 169, 11.
 द्वादशाहं निराहारो 180, 4.
 दिनमं कुष्ठिनं भिक्षान् 246, 18.
 दुःस्वप्ने दुर्जनस्पर्शो 4, 2.
 दृष्ट्वा सूर्य निरीक्षित 149, 2.
 द्रव्यीषपापकर्ता च 263, 12.
 धान्ययोरो मयी च स्यात् 263, 13.
 न पङ्क्त्यां विषमं दद्यात् 142, 1.
 नैतन्मम मतं यस्मात् 42, 8.
 नैमित्तिकानां सर्वेषां 195, 18.
 पञ्चात्तापो निवृत्तिश्च 195, 17.
 प्रकाशकृते 158, 6.
 प्रत्यादित्यं न मेहेत 149, 1.
 प्राजापत्यं चरेद्दिप्रः 41, 17.
 प्राजापत्येन कृच्छ्रेण 142, 2.
 प्रायश्चित्तार्थमर्हन्ति 63, 8.
 प्रायश्चित्तं चरेद् भ्राता 68, 12.
 प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो 246, 17.
 विवेक नियताहारः 189, 18.
 विवेक नियताहारः 182, 3.
 पुरुषस्थैः षडकस्यापि 189, 11.
 पुरोधाः शूद्रवर्णस्य 114, 0.
 पूर्णे तु द्वादशे वर्षे 59, 18.
 पौरुषं सूक्तमावर्त्य 150, 0.
 ब्रह्मचारी जितक्रोधो 189, 12.
 ब्रह्मचारी जितक्रोधो 182, 2.
 ब्रह्मणे देहि मे भिक्षाम् 59, 10.
 ब्रह्महत्यामयामोति 149, 12.
 ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यक् 147, 11.
 ब्रह्महा यावकाचेन 42, 4.
 ब्राह्मणावसथान् सर्वान् 59, 4.
 ब्राह्मणः 166, 13.
 भैक्ष्यान्नमुपयुञ्जानो 116, 17.
 मरुद्भिर्वसुभी रुद्रेः 192, 2.
 मुच्यते ब्रह्महत्यायाः 168, 12.
 मृषिकस्य तथोद्गस्य 199, 10.

मृण्मयेन कपालेन 59, 3
 यजने याजने कृच्छ्रम् 140, 6
 यतिचान्द्रायण चीर्त्वा 149, 14
 यवागू यावक शाकं 191, 16
 रहस्यकृते 153, 5
 रहस्ये रहस्य 153, ॥
 राजदण्डो न तस्यास्ति 64, 3
 रुद्रैकादशकं जप्त्वा 156, 9
 वामदेव्य त्रिरावर्त्य 150, 5
 विभृतिर्वलहर्ता च 264, 1
 विप्रस्य वधसंयुक्तम् 42, 3
 विराज द्विगुण जप्त्वा 156, 4
 धृषभ शतशो जप्त्वा 156, 7
 धृषलस्य त्रिरात्र तु 42, 6
 वेदमेकगुणं कृत्वा 156, 8
 व्यङ्गाधार्मिणश्चैव 246, 19
 व्रतस्थो वर्जयेत् सर्वं 190, 2
 व्रतस्यास्य प्रभावेन 192, 3
 शोचन् विनिन्दन्नात्मानम् 59, 5
 पद्मात्र तु चरेद्द्वैदय 41, 18
 सञ्चरेत्तानि शनकैर् 59, ॥
 सप्तागाराण्यपूर्वाणि 59 8
 सर्पस्य नकुलस्यापि 139, ॥
 सवासा जलमाप्नुव्य 140, 8
 सशिले वपनं कृत्वा 121, 12
 सहस्रपरमा देयी 156, 2
 सावित्री पतिता यस्य 121, 11
 सराप 163, 1
 सूर्योदये ॥ य शोने 147, 9

स्वभार्या तु यदा क्रोधाद् 41, 16
 सेहादर्यप्रसगाद्वा 114, 10
 हविषा भोजयेच्चैव 121, 11
 ६२. याज्ञवल्क्य —
 अदत्तादाननिरत 229, 6.
 अदत्तादाननिरत 214, ॥
 अन्तर्जले विशुद्धचेत 163, 2
 अन्त्य-पाक्षे-स्यावरता 213 1
 अनभिषयातदोपस्तु 139 10
 अनन्ताश्च यथा भावा 214 1
 अनाहिताग्निताऽप्यय-101, 6
 अनिबद्धप्रलापी च 229, 6
 अभक्षो मासमासीत 150, 10
 अभिशस्तो मृषा कृच्छ्र 151, 14,
 अयमेयातिरूष् स्यात् 178, 16
 अवकीर्णा भवेत्तस्या 120, 14
 असत्कार्यरतो धीरः 214, 15
 असम्बद्धप्रलापी च 214, 6
 असच्छास्त्राभिगमनम् 103, 7.
 अहिंसा स्तेय-माधुर्यं 169, 9
 आत्मज्ञ शौचवान् दान्त 214, 13
 आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो 103, 1.
 आनीय विप्रसर्वस्य 69, 14
 इन्धनार्थं हुमच्छेद 103, 3
 ईश्वर स कथं माये 213 13
 इह चामुत्र वैकेया 214 4
 उपपातकजातानाम् 163, 15
 उपपातकशुद्धिं स्यात् 100, 12
 उपवासेन वेकेन 171, 10

- उपस्थानं ततः कुर्यात् 131, 4.
 एकभक्तेन नक्तेन 171, 9.
 एकरात्रोपवासश्च 182, 9.
 एषां त्रिरात्रमभ्यासात् 183, 10.
 कन्याप्रदानं तस्यैव 102, 5.
 कन्यासन्दूपणे चैव 102, 4.
 करणैरन्वितस्यापि 213, 14.
 कामावकीर्णं इत्याभ्यां 131, 3.
 कुच्छातिकुच्छः पयसा 179, 7.
 कृष्णलः पञ्च ते मापः 85, 4.
 गर्दभं पशुमालभ्य 125, 15.
 गायत्रीजाप्यनिरतः 115, 7.
 गुरुणामध्यधिक्षेपो 95, 11.
 गौरस्तु ते त्रयः पद ते 85, 8.
 गोधधो ब्राह्मता स्तेन्यम् 101, 5.
 गोष्ठे वसन् ब्रह्मचारी 115, 6.
 गौर्देया कर्मणोऽस्यान्ते 167, 13.
 चरेद्भूतमदत्त्वापि 75, 16.
 जलं नैव पयः काको 255, 9.
 जालसूर्यमरीचिस्य 85, 1.
 तस्यावनाय निर्वाप्य. 44, 7.
 तथैवानाश्रमे वासः 103, 6.
 तथाऽश्वमेधावमृत्य-68, 11.
 सन्निमित्तं क्षतः शस्त्रैः 68, 15.
 तुलापुरुष इत्येव 183, 11.
 वेष्टौ लिखा नु नास्तिस्रो 85, 11.
 त्रिरात्रोपोषितो जम्बा 163, 1.
 त्रिरात्रोपोषितो हुत्वा 165, 5.
 दण्डप्रणयनं कार्यं 74, 15.
 हृष्टं पथि निरातङ्गं 68, 18.
 द्रव्यप्रकारा हि यथा 255, 13.
 द्विगुणं सवनस्थे तु 65, 2.
 दीर्घन्तीश्रामयमस्तं 68, 12.
 दोषैः प्रयाति जीवोऽयं 218, 17.
 धर्मकृद्देदविद्याति 214, 14.
 धान्य-कुप्य-पशुस्तेयम् 102, 2.
 नास्तिन्यं व्रतलोपं च 102, 1.
 निद्रालुः क्रूरकृद्भूयो 215, 1.
 नियमा गुरुशुश्रूषा-169, 11.
 निर्वपेत्तु पुरोडाश 151, 15.
 पञ्चशाकं शिखी हुत्वा 255, 7.
 पयसा वाऽपि मासेन 103, 18.
 पर्णोदुम्बर-राजीव-180, 7.
 परब्रह्मप्यभिधायन् 229, 2.
 परब्रह्मप्यभिधायन् 214, 5.
 पारदार्यं पारिविन्यं 101, 11.
 पात्रे धनं वा पर्याप्तं 54, 11.
 पिण्याकं वा कणान्वापि 81, 16.
 पिण्याका-ऽऽचाम-तक्राम्बु-182, 8.
 पितृ-मातृ-हृतत्यगः 102, 3.
 पुरुषोऽनृतवादी च 214, 7.
 पुरुषोऽनृतवादी च 229, 4.
 प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः 180, 11.
 प्रदर्शनार्थमेतत्तु 255, 12.
 प्रमादवान् भिन्नमृतो 215, 2.
 प्रतज्याऽवसितो राज्ञो 13, 6.
 प्राणायामशतं कार्यं 168, 14.
 ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिः 169, 8.

ब्रह्महा द्वादशाध्यानि 55, 9
 ब्रह्महत्यासम ज्ञेय 95, 12
 ब्राह्मणः स्वर्गहारी तु 167, 6
 ब्राह्मणस्य परित्रागान् 68, 10
 भावैरनिष्टैः संयुक्तः 215, 4
 भार्याया विक्रयधैषाम् 103, 8
 भूतादभ्ययनादानं 101, 7
 भैक्ष्या-श्रमिकोर्ये स्वयत्वा तु 131, 2
 मज्जान्त जुहुयाद्वापि 70, 8
 मधु दंशः पल गृध्रः 255, 10
 मयि तेज इति च्छायां 104, 1
 महापापोपपापभ्या 150, 9
 मूयको धान्यहारी स्यात् 255, 8
 यथाकर्षाचित् त्रिगुणः 171, 11.
 यद्येवं स कथं ब्रह्मन् 213, 12
 यन्मेष रेत इत्याभ्यां 48, 4
 रजसा तमसा चैव 215, 8
 स्थाण्यपि तथैवेह 214, 2
 लोमभ्याः स्वाहेत्येव हि 70, 7.
 वर्णिनां हि कथो यत्र 44, 6
 बालयासा जटी वापि 81, 15
 विद्ययातदोषः कुर्वीत 153 ॥
 वृक्ष-गुल्म-लता-त्रीरत्-121, 17
 वितपाभिनिवेशी च 214, 6.
 वितपाभिनिवेशी च 229, 3
 विपाकः कर्मणां प्रेत्य 214, 3
 वेत्ति सर्वगतं कस्मात् 213, 15
 शिरःकपाली ध्वजवान् 55, 14.
 शूद्रये १५५ 103, 5

शिवी यत्न आ रस च 255, 11
 स राजसो मनुष्येषु 214, 10
 सहस्रशीर्षाजापी च 167, 12
 सावित्रीमशुचौ दृष्टे 101, 9.
 सनान्तरे भुवोर्मध्ये 48, 5
 स्नान-मीनेपवासेज्या 169, 10
 स्यादोषधिवृथाच्छेदी, 123, 18
 स्वाध्याया-श्रमि-सुतत्यागो 103, 2
 ली-शूद्र-विट-क्षत्रयधो 101, 9
 हिंसकभाविधानेन 229, 7.
 हिंसकभाविधानेन 214, 10
 हिंसयन्त्रविधानं च 101, 1
 क्षिणगातौ प्रजायेत 255, 6.
 ६३. लिंगपुराणम् —
 ईशानेन शिरोदेश 14, 7
 उरोदेशमपोरेण 14, 8.
 सद्येन पादौ सर्वाङ्ग 14, 9.

६४. वराहपुराणम् —
 कर्मक्षये ततः पश्चात् 208 7
 क्रूरकर्मरताना च 203, 12
 ततः शुनी भवेत् पश्चात् 203, 8
 तृण-गुल्म-लताना च 202, 11
 न च सौख्यमवाप्नोति 208, 8.
 परस्परादिनो मत्स्या. 209, 11
 हिंसा भवन्ति क्रश्याया 209, 1-

६५. वसिष्ठः —
 अनुषङ्गार्थं विनाशां 171, 4
 अपिवापि-11, 18

अपि वैतेन कल्पेन 11, 17.
 अधमेधावभृयं 150, 15.
 अधमेधावभृयं 121, 6.
 अस्थीनि 72, 1.
 अहः पराकं तत्रैकम् 171, 3.
 अहः प्रातरहर्नक्तम् 171, 2.
 एवं जप्यपरो नित्यम् 28, 6.
 एतेनैवाभिदशस्तो 152, 2.
 गुरोरलीकानिर्वन्द्ये 97, 1.
 जीवन्नात्मन्यामी 11, 14.
 ततस्तस्मै 89, 2.
 तस्य जुहुयान् 127, 1.
 त्रिराश्रं वा प्युपनसेत् 11, 15.
 स्वधं 71, 4.
 तेनात्मानं 89, 3.
 द्वादशरात्रम् 73, 3.
 द्वौ मासौ 121, 3.
 नास्तिकाः 125, 4.
 निष्कालको 89, 14.
 नैर्भूतं वा 126, 11.
 पतित-138, 20.
 पतितमाधिव्रीकः 121, 2.
 प्राणानात्मनि संयम्य 11, 16.
 बाल-वृद्धा-ज्जुरागां च 171, 5.
 ब्रह्मकूर्ध्वशिखौ मृत्या 148, 7.
 ब्रह्मनारीचेत् 126, 9.
 ब्राह्मणमनुतेन 150, 12.
 ब्रह्मोज्झः 90, 10.
 मज्जान 72, 3.

मांसं 71, 8.
 भेदो 71, 10.
 यद्यकार्यशतं सामं 155, 7.
 ययामिर्वायुनाऽऽत्मातो 28, 5.
 ययाऽधमेधावभृयः 166, 3.
 योऽग्नीनपविद्धचेत् 107, 17.
 रक्षोदेवताभ्यः 127, 2.
 लोमानि 71, 2.
 लोहितं 71, 6.
 वनस्यथ यतित्रैव 148, 5.
 व्रात्यस्तोमेन 121, 7.
 समागाराण्यसंकल्पितानि 58, 5.
 सर्वं तत्तस्य वेदामिद् 155, 8.
 सहस्रपदमां 139, 1.
 दुरां पीत्वाऽप्सु निर्भज्य 166, 2.
 सुवर्णस्तेयी 89, 10.
 स्नायुं 71, 12.
 स्तेनः प्रकीर्णकेशो 89, 1.
 ६६. वामनपुराणम्—
 चण्डालादन्त्यजाहापि 224, 6.
 याजको याज्यमानस्तु 224, 7.
 ६७. वायुपुराणम्—
 अथचोरो भवेद्यस्तु 261, 9.
 गजन्तर्मा ज्वरी च स्यात् 249, 16.
 मस्तिष्मपाणि-पादः स्यात् 261, 8.
 प्राणिर्हितापरो जन्तु-219, 12.
 ब्राह्मणस्वर्णहारी च 261, 7.
 भवेत् स्फुटितपादस्तु 249, 11.
 भूगदा स्विघहस्तः स्यात् 219, 16.

मुखे कृष्णवर्णी शिरी 219, 13.
 वल्मकि तु खनिस्वा यो 219, 14.
 वातव्याधियुतः स्तेयो 261, 6.
 स्यरोपपातो वाक्यं च 261, 10.

६८. नापुसंहिता —

अर्धं पर्युदितं विप्रे 227, 10.
 अपरीक्षितभोजी स्यात् 227, 8
 अविद्यां यः प्रयच्छेत् 227, 9.
 खरो वै यदुयाजित्वान् 227, 7.

६९. विश्वामित्रः—

कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि 203, 2.
 प्रकाशे च रहस्ये च 203, 3.
 प्राजापत्यं सान्त्वनं 203, 4.

७०. विष्णुः—

अग्नि-मातृ- 99, 15.
 अग्नि-मातृ- 105, 16.
 अधमर्षणम् 157, 1.
 अग्नेय-136, 8.
 अथ 189, 17.
 अथर्वशिरः 157, 10.
 अथातः 156, 11.
 अधीतस्य 99, 14.
 अनाहिताग्निता 100, 11
 अनुपातकिनस्त्वेते 94, 8.
 अनृतवचनम् 99, 13.
 अल्लिंगम् 157, 7.
 अभिचारः 100, 6.
 अभीपङ्गाः 157, 4.
 अभोज्यानां 252, 6.

अभोज्यान्- 99, 16.
 अयाज्ययाजनम् 99, 17.
 अविक्रेयविक्रयः 99, 19.
 अभिमूक्तम् 157, 8.
 अभ्यमेधेन शुद्धयन्ति 94, 9.
 असत्यतिग्रहः 99, 18.
 असच्छाखा-100, 9.
 आकुटस्ताडितो वाजपि 97, 12.
 आचम्यातः परं मौनी 195, 6.
 आत्मार्थं 100, 7.
 इति जाति-136, 10.
 इति मलावहानि 138, 6.
 इत्यधमर्षणम् 190, 4.
 इत्युपपातकानि 101, 1.
 उपपातकिनस्त्वेते 106, 6.
 एतानि जप्तानि पुनन्ति जन्तून्
 158, 1.
 कर्मणोऽन्ते 190, 3.
 कार्पास-112, 10.
 कुशीलता 100, 10.
 कूटसाक्ष्यं 93, 15.
 कूष्माण्डधः 157, 2.
 कृत्रातिकृच्छ्रः पयसा 179, 10.
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा 138, 10.
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा 137, 9.
 कृमि-कोटकानां 138, 5.
 क्षत्रिय-विद्- 99, 19.
 ग्रहणं सम्भवदयार्थं 194, 15.
 गाम्या-ऽऽरण्यानां 187, 5.

तस्मान्मनुष्यस्तु मृत- 209, 1
 तस्यापि तादृशी बाधा 235, 7
 ताडितस्ताडयते लोके 235, 3
 हरिश्च परचित्तघ्न 260, 14
 दृष्टिभ्यश्च नखिभ्यश्च 234, 15
 दृष्ट्वा परस्त्रिय नमो 269, 11
 देवदत्तेन दीपेन 233, 18
 द्वेप्यो भवति लोकेऽस्मिन् 234, 6
 धान्यचोरोऽगहीन स्यात् 260, 10
 नरक प्रतिपद्यन्ते 210, 3.
 नान्ये प्राणी महाभाग 209, 2
 नास्तिकस्तु हरिश्च स्यात् 234, 10
 नीयते याम्यमार्गेण 208, 12
 नैवान्ये प्राणिन केचित् 208, 11
 परदाररता केचित् 219, 12
 परपुंसि प्रसक्ता च 269, 7
 परिवेत्ता तथा लोके 231 7
 पगुरेव तथा जेय 260, 15
 प्रकोर्णमैधुनो जन्तु 269, 11
 प्रतिकूल गुरोर्यस्तु 231 8
 प्राप्नोति भृगुशार्दूल 260, 9
 प्राप्नोति यादृशी बाधा 235 6
 प्रायश्चित्तमत कार्य 210, 4
 प्रायश्चित्तविरतीना ये 210, 1
 प्रायश्चित्ते क्षययानि 260 18
 पिशुन पतिनास स्यात् 233 4
 प्रसस्यशार्ङ्गिभेदे 210 11
 मगमसस्तु कुण्डशी 233 10
 भूय एव समाप्नोति 223 6

प्राणि-मुक्ता-प्रवालानि 260 6
 मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते 208 13
 महत्पाप समुत्पन्न 219, 10
 मांस भुक्त्वा तु धर्मज्ञ 250, 3
 मानुष्यमपि नासाद्य 210, 3
 मित्रद्रोहरता केचित् 219 15
 मिष्टाश्वेको महाभाग 233, 9
 मूलकर्म तथा कृत्वा 234, 1
 य कश्चित् पातयित्वा तु 250, 2
 यद्यत् परस्या-ऽऽचरति 235 5
 यद्वा तद्वा परद्रव्य 260, 8
 याम्यलोकं प्रपन्नस्य 209 3
 याम्यैर्नैर्मनुष्याणां 208, 11.
 योनौ च नरकाधिव 200 4
 रत्नापहारी भवति 261 3
 लिंगव्याधिमवामोति 260, 2
 वल-भोज्यापहत्तारो 261, 2
 वलापहारी शिवो स्यात् 260 12
 विनाऽपराधेन तथा 234, 3
 विरूप एव भवति 234 2
 वेदविक्रयिको मूर्ख 234, 9
 व्याधितश्चाऽऽहर्ता स्यात् 260, 11
 भुत्वा भवति दुर्बुद्धिः 233 12
 शत्रूयानि कात्स्न्येन 272 17
 शुभानामशुमाना च 208, 16
 अपाक-पुष्कसादीना 231, 12
 श्वे तु मरण लोके 234 14.
 स राजमयमाप्नोति 231, 4.
 सम्बन्ध क्रियते लोके 208, 16

स्वकर्मभिभ्युताः सर्वे 219, 14.
 पण्डथ जायते लोके 269, 6
 हत्वा वधमवाप्नोति 235, 4.
 हीनवर्णस्तदा लोके 234, 1.

७३. वृद्धगौतमः—

अनस्थि-पाणि-सादः स्वात् 271, 5
 अतिथिं 237, 8.
 आमन्त्र्ये विना भुक्त्वा 252, 12
 कन्यागाम्यश्मरी झूली 271, 1.
 कन्यां च गोत्रजां गत्वा 271, 2
 कृतघ्नः 238, 8
 कीटाशी शीतलान्नाशी 253, 11
 गत्वा तपस्विनीं नारीं 271, 9.
 गत्वा तु मातृभगिनीं 270, 19.
 गत्वा तु महिषीं राज्ञः 271, 16
 गलगण्डी 237, 13.
 गोदुःखकारी 237, 11.
 गोनिर्दय 237, 12
 चौररक्षकः 238, 4
 छद्मना 237, 10.
 जम्बुको जायते जन्तुः 228, 18.
 ज्वरा-अतिसारी दाही च 270, 18.
 तटाका- 238, 2.
 तथा मनुष्यतां प्राप्तः 270, 16
 दास्यो वा दीर्घरोगिण्यो 272, 5
 दासीगामी क्रूरकर्मा 271, 13.
 दाहज्वरी भवेन् मर्त्य 271, 8.
 दुर्बलबाधे 237, 4.
 देवब्रह्मोपजीवी 237, 2

धर्मपत्नीं गुरोर्गत्वा 270, 14
 निषिद्धानं तु यो मुक्ते 252, 10.
 नेत्ररोगी भवेत् प्रेक्ष्य 272, 1.
 पक्षि-दंष्ट्रि-मृग-श्याल-270, 15
 पत्नीबहुत्वे 237, 3.
 पयनाशकः 237, 12.
 परदारामिगामी च 271, 12.
 परिक्षीण- 237, 7.
 पुण्याक्षेपी 237, 14.
 पुष्पल्यो योषितो बाल-272, 4
 प्रतिज्ञाय 237, 2
 प्रमेही मूत्रकृच्छ्री च 271, 11.
 बहुत्वे योषितामिक- 272, 2.
 महोदरी प्रमेही च 270, 17.
 मातरं च स्वसारं च 271, 4.
 मूत्रकृच्छ्री तथा अजिच्छ्री 271, 6
 मौल्याद्देशोपदेष्टा च 228, 17.
 राजस्वतामिगामी च 271, 7.
 वक्त्रमैधुनकर्ता च 271, 15
 वाणिज्यलाभो नो तस्य 238, 6
 विप्रवृत्तिवितोषेन 252, 9.
 विस्मयापहारी 237, 11
 वृक्षच्छेत्ता वृथा यस्तु 219, 9
 व्यवहारपक्ष-237, 5
 व्यवहारेष्वमध्यस्थः 238, 6
 व्याधिः स्यात् प्राणसन्देशो 238 7
 शिट्नीर्ण-238, 1.
 शूद्रान् पठति चाण्डालो 228, 19.
 सगोत्रां च सवर्णां च 271, 2

साधुजन- 238, 1
 स्वजानिपरनारीमः 271 11
 स्वदारेभ्योऽन्यतोदीयन् 272 ,
 स्वयं 237, 6
 स्वयमपभुक् 237, 7
 स्वामिना 237, 1
 स्यादामयायी भवती 271, 10
 नृयाप्रकाशे 237, 9

७२. वृद्धपराशर —

अनाशकान्निवृत्तश्च 100, 3
 अनाशकान्निवृत्तस्तु 10 17
 यथा च शतदानेन 11, 6
 चण्डाल स तु विज्ञेयो 10, 18
 चरेत् पाण्डासिक कृच्छ्र 100, 1
 चरेन्नोणि च क्रूराणि 130, 5
 चिति धूप-श्मशानाना 1 5
 जला-प्रतिपतने चैव 11 3
 जातकर्मादिभिः सर्वैः 100 6
 ता च भिक्षा समश्रीयात् 11 12
 तेभ्यो जातान्यवल्यानि 11 2
 दुःस्वप्ने मेष्टुने यान्ते 1, 1
 प्रत्यावसितयर्णाना 11, 4
 प्राश्रणस्य प्रवक्ष्यामि 11 7
 प्राश्रणाना प्रसादेन 11 5
 मैत्र्यार्या विचरेद् माम् 11 11
 मुख्यते सर्वपापिभ्यो 11, 10
 यः प्रत्यवसितो विप्रः 100, 2
 कुतर्पमास्तु चण्डाला 11, 1
 विप्रिणि वन्दरा गा च 132 2

साशिखं वपनं कृत्वा 11 8

सावित्र्यष्टसङ्ख्यं तु 11 9

७५. वृद्धबोधायन —

अन्त्यजागमने मर्त्यो 270, 12
 ना मत्वा मधुमेही स्यात् 270 9
 मधुमेही खरा-श्वादि-270 10
 सवर्णागमने रक्त 270, 11

७६. वृद्धमनु —

तान्येव दश गोचर्म 30 2

सन्नहस्तेन दडेन 30 1

७७. वृद्धशातानप —

अशित्वा सर्वमेवाह्न 143 8
 अहोरात्रोपितं ज्ञात्वा 143 11
 भक्षयित्वा तु तं मांसं 149 7
 भुनोति क्षिप्य स मांसं 149 6
 भूक्षयित्वा व्रज-मार्गे 142 1
 यदा भोजनकाले तु 140, 1

७८. वृद्धहारीत —

नर्पयित्वा हिमन् कामैः 116,
 रात्रिं प्रतिपन्नं कृत्वा 116, 1
 पटे काले पयो भक्ष 116 2

७९. ग्याध —

अकामनखिरात्रं स्यात् 140, 3
 अन्यत्र पुनराधानं 109, 10
 अस्पृश्यस्पर्शनं कृत्वा 143, 1
 ततोऽभिषर्णी ता पीत्वा 81, 12
 मयः यच्छब्दममृतम् 41, 14
 मत्या मयममत्या या 81 11.

यतिर्धैव वनस्थश्च 143, 4.
यत्रोक्तावात्मनः पीडा 44, 13.
योऽग्निं त्यजति नास्तिव्यात् 109, 9.

८०, व्यासः—

असाध्यरोगी बालघ्नः 248, 12.
आग्नेये भस्मना स्नानं 16, 1.
आदौ तावत् प्रभासे 16, 17.
उभौ मध्वातवक्षीयौ 79, 10.
एकपर्यङ्कशयितौ 79, 11.
एतदेव व्रतं कुर्यात् 82, 2.
कृतघ्नः स्फुटिताक्षो वा 249, 1.
कृतमंगल-पुण्यादिः 16, 15.
गत्वा देशान्तरं तेषां 249, 6.
गात्रकृच्छ्रीं ग्रणीं चित्रीं 248, 13.
यामे वने वा जन्तूनां 249, 3.
चातुर्थकोष्ण-शीतोष्ण-249, 2.
तज्ज्ञः सम्पादयेत् स्नानं 16, 13.
तलघाती च सम्भूतः 249, 5.
दाक्षायणमयैः कुम्भैर् 16, 14.
धर्मार्थं यतमानस्तु 75, 11.
नेत्ररोगो भवेत्तस्य 248, 14.
पञ्चगव्यं च तस्योक्तं 82, 3.
परेषां रसनाच्छेदी 248, 15.
पितृहा याति पैशाच्यं 248, 10.
प्राण्यङ्गं मृगशावचं 248, 11.
प्राप्तो भवति तत्पुण्यं 75, 12.
ब्राह्ममामेयमुद्दिष्टम् 15, 15.
ब्राह्मं तु मार्जनं मन्त्रैः 15, 17.
भयोद्देशकरोज्ज्वेषां 249, 1.

यत्तु सातपथ्येण 16, 2.
यौगिकं स्नानमाख्यातं 16, 4.
वारुणं यौगिकं तद्वत् 15, 16.
वारुणं चावगाहस्तु 16, 3.
राहुग्रस्ते च सोमे 17, 1.
स्वयमेवोपपत्ताय 16, 12.

८१, शंखः—

अधमर्षणमित्येतत् 190, 10.
अध्यास्य शयनं यानं 146, 11.
अन्तरा वा 88, 6.
अन्तरेण यदा गच्छेत् 146, 18.
अन्तरेण यदा गच्छेत् 146, 11.
अभ्युत्सादी 108, 14.
एतदेव 66, 18.
एतदेव व्रतं कुर्यात् 97, 8.
कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा 97, 7.
कन्यादूषी 133, 15.
क्षत्रियायाम् 128, 2.
क्षत्रियस्तु रणे ऽदृष्ट्वा 146, 8.
गवां द्वादशानां 68, 7.
गुप्तायां 127, 7.
गोपुरीष-यवाभ्यासो 192, 7.
गोष्ववकीर्णः 128, 7.
नेयामन्ते गोसहस्रं 65, 7. 66, 14.
त्र्यहं त्रिषवणक्षायी 190, 7.
द्वादशे वर्षे 68, 6.
द्विजः पलाशवृक्षस्य 146, 7.
दुःस्वप्नारिष्ट-147, 2.
देव गृह-131, 15.

हो विप्रो ब्राह्मण-श्रेयो वा 146, 10.

नास्तिको 125, 8.

प्रमाप्य द्वादश-65, 6. 66, 13.

ब्रह्महा परिपदानुमतः 56, 10.

ब्राह्मण्यां 127, 9.

ममता त्रिः पदेष्टु 190, 8.

एण्डायाम् 128, 7.

वीरासनं सदा तिष्ठेत् 190, 0.

वृषल्यां 128, 5.

व्रतं तु यावत् कुर्यात् 192, 8.

विद्यायां 128, 8.

शून्याणार-वदी-पर्वत- 56, 12.

सद्य एवांश-58, 8.

संवत्सरं व्रतं कुर्यात् 146, 9.

संवत्सरं व्रतं कुर्यात् 121, 7.

सर्वेषां पर्णनाम् 65, 8.

श्रीरण्यां 128, 1.

होमकाले तथा होह 146, 12.

८२. शंख-लिखितो—

अजीर्णयान् 203, 7.

अन ऊर्ध्व 246, 9.

अपूपपहारी 259, 7.

अमर्यपेम्पेरी 253, 7.

कर्मरुत-213, 9.

कंध्यापहारी 259, 6.

गवामिगामी 270, 1.

गण्डापहारी 259, 8.

गुप्तो 263, 8.

गोप्यवकीर्णी 269, 16.

चण्डाल्यवकीर्णी 250, 4.

उन्नापहारी 259, 8.

तद्यथा 246, 11.

नाम्नापहारी 269, 7.

वैजसापहारी 263, 6.

दीपापहारी 259, 11.

धर्मपल्यामास्ये 270, 5.

ध्वजापहारी 259, 9.

नास्तिकवृत्तिः 151, 6.

पर्यमैयुनी 269, 17.

परजलापहारी 259, 3.

परदारगामी 269, 18.

पाण्डुरोगी 263, 8.

पुरुषव्याधि-269, 17.

पुष्पापहारी 259, 10.

कलापहारी 269, 11.

ब्रह्महा 163, 5.

ब्राह्मणवृत्तिप्रः 263, 3.

भूयपहारी 259, 12.

मातृभविनी-270, 6.

मातृ-पितृ-270, 2.

यद्वा महागर्व पारक्यं 260, 1.

यत्नापहारी 263, 5.

यामपहारी 263, 7.

वेदमापहारी 259, 6.

शाम्यापहारी 259, 10.

आकापहारी 259, 6.

आत्मापहारी 259, 7.

सज्जोआमिगामी 270, 1.

सस्यापहारी 259, 6
 संवत्सर 151, 9.
 सुवर्णस्तेयी 263, 5.
 स्वदारादन्यत्र 270, 8.
 खेहापहारी 263, 6.
 हिरण्यापहारी 263, 5.
 हत्वा वै योनिमामोति 260, 2.

८३. शाण्डिल्यः—

अवकीर्णो द्विजो राजा 128, 13.
 इष्टा मैक्षाशिनो नित्यं 128, 14
 पराकत्रयसंयुक्तम् 129, 10.
 वानप्रस्थो यतिश्चैव 129, 9.

८४. शातातपः—

अनृतौ तु यदा गच्छेत् 4, 8.
 कर्तौ हि गर्भशङ्कित्वात् 4, 7.
 ब्राह्मणो ब्राह्मणम् 55, 15.
 भस्मच्छन्नो 166, 9.
 मघं पीडया 166, 7.
 मूर्खोधार द्विजः कृत्वा 142, 9.
 मोहाद्भुक्त्वा विरात्रं स्यात् 142, 10.

८५. शिवधर्मोत्तरम्—

अकारणाद्धर्मपत्नी-239, 11.
 अयातः पततां पुंसां 208, 6.
 अनपत्यो ददित्रश्च 239, 18.
 अपकारं तु यः कुर्यात् 239, 7.
 अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली 258, 6.
 अमुख्यमुख्यकारी चः 240, 6

उत्तम चापि मानुष्यं 244, 4.
 ऋणं दत्त्वाजधिकां वृद्धिं 240, 3.
 एवं पापविशुद्धाश्च 248, 12.
 एवं योनिषु सर्वासु 244, 2.
 कात्तान्तरवशाद्यान्ति 244, 3.
 कुष्ठरोगेण घोरेण 244, 7.
 कृमि-कीट-भतंगानां 250, 9.
 क्षयी ज्वरी प्रमेही च 239, 15.
 जिह्वा-यक्ष्मप्रणी सन्य-239, 6.
 ततः क्षितिं समासाद्य 243, 15.
 ततो मानुषतां प्राप्य 244, 6.
 तत्रानुभूय दुःखानि 248, 34
 दीपं देवगृहात् हत्वा 236, 14.
 देवद्रव्योपजीवी च 236, 7.
 देवद्रव्यं स्वयं येन 236, 8.
 देवदासोद्वनं भुक्त्वा 236, 12.
 देवस्पर्शं नरः कृत्वा 236, 10.
 देवावमन्ता भक्षति 236, 16
 द्विजस्त्वेकशक्रानां च 227, 4.
 नरकार्णवे महाघोरे 208, 7.
 निषिद्धवस्तुभोगेन 240, 1.
 निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यः 243, 15.
 परवित्तविनाशाय 239, 10.
 परेषां चेतसः क्रेश-239, 14
 परोपदिष्टज्ञानेन 240, 2.
 पशुयोनिं समासाद्य 244, 1.
 भक्तं भोक्तुमशक्नुव 239, 13.
 मत्सरी विदकृमिभ्य 227, 5.
 मिथ्याचारं परेत् पश्चात् 236, 11.

मुखकृष्णवर्णी श्वित्री 239, 5.
 मूर्च्छा भ्रमी सुरद्वेष्टा 236, 15
 मृगदुःखमतिक्रम्य 243, 17.
 मृतपुत्रोऽप्यवन्धुः स्यात् 239, 9
 रजस्वला-जन्त्य-चाण्डाल-239, 16.
 रसज्ञाविधुरः कुम्भः 236, 9.
 व्ययहारी पुष्पयत्यां 239, 17.
 वाणिज्यलाभस्तत्रापि 240, 5.
 विचित्रा गतयः प्रोक्ताः 244, 5.
 विद्धराहो भवेन्नित्य 227, 3.
 विप्रः पञ्चमहायज्ञान् 227, 2.
 वेद्यां कुलवधु कृत्या 239, 12.
 श्वास-कासी ज्वरी सर्व-239, 8.
 संक्रिष्टाः पक्षिभायेन 243, 16.
 सदापद्धतसर्वस्यः 236, 17.
 स भूत्या धनिनां वंशे 240, 4.
 सयोज्जकुटी तिमिरी 236, 18.
 सयौगरेणी पापात्मा 240, 7.
 चरापः प्राप्यते यौनि 250, 10.

८६. श्रुतिः—

तस्य तायदेव 275, 10

८७. पदत्रिंशन्मतम् —

अपदस्य सुवर्णस्य 83, 1.
 ऊर्ध्व प्राणान्निकं श्रेयम् 89, 4.
 ऐन्दवेन मृगारेष्ट्या 115, 16
 कुर्यात् सान्तपनं कृच्छ्र 87, 19
 गायत्र्यष्टसदृशं च 87, 15.
 गोमूत्रपापकाशरः 93, 2

गौरसर्पपमात्रे तु 87, 16.
 चाण्डाल-139, 6. .
 चान्द्रायणं प्रकुर्वीत 73, 8.
 देव्या लक्षजपेनैव 115, 17.
 पवित्रेष्ट्या विशुद्ध्यन्ति 115, 15.
 बालाममात्रेऽपहते 87, 12.
 भिक्षामात्रे गृहीते तु 116, 10.
 यवमात्रसुवर्णस्य 87, 17.
 राजसर्पपमात्रे च 87, 14.
 लिक्षामात्रेऽपि च तथा 87, 13
 सुवर्णकृष्णलं द्वयम् 87, 18.
 सुवर्णस्यापहरणे 88, 3.
 पण्डं तु ब्राह्मणं हत्वा 73, 7.

८८. संवर्तः—

अनेन तु विधानेन 58, 15.
 ख्यापयन्नात्मनः पापम् 58, 14
 चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यम् 58, 11.
 ततो मुसलमादाय 85, 12.
 ब्रह्मणस्तु वनं गच्छेद् 58, 8.
 ब्रह्महा शब्दशाश्वानि 57, 11.
 भिक्षार्थं विचरेद् माम् 58, 10.
 भैक्ष्यं नैव ममादाय 58, 12.
 यदि जीयति स स्नेनः 87, 13
 वनवासी ह्यपि स्पृश्येत् 58, 13.
 वन्यान्त्येव फलान्यभन 58, 9.
 स कुर्यात् कृच्छ्रमभ्रान्तः 129, 13.
 सन्ध्यामापदि नोपास्ते 148, 14
 सद्रस्यस्य दुर्मतिः कश्चित् 129, 12.
 सावित्र्यष्टसदृशं तु 143, 15 .

संकटे विपमे चैव 39, 9.

हृद-पट्टनमार्गे च 39, 10.

८९. सुमनुः—

अत्यर्थं निर्गुणो विप्रो 62, 3.

अधःशायी 72, 13.

अप्स्वग्नौ वा 141, 5.

अभमेधावमृध-88, 15.

केश-रमभु-नखादीनि 62, 7.

क्रोधाहै विद्यते यस्तु 62, 3.

गण्डेद्वापि विशुद्धार्थं 61, 13.

तप्तकृच्छ्रेण 83, 14.

तिरस्कृतो यदा विप्रो 61, 10.

त्रैवार्षिकं व्रतं कुर्यात् 61, 12.

निर्गुणः सहसा क्रोधात् 61, 11.

ब्रह्मचर्यं चरन् विप्रो 62, 8.

ब्रह्महा 72, 13.

ब्राह्मणस्य 83, 12.

वत्सरव्रित्तयं कुर्यात् 62, 4.

संवत्सरे 72, 16.

सावित्र्यदत्तहस्तं 83, 13.

९०. स्कान्दे (रेवाण्डम) —

अदत्त्वा भक्ष्यमभ्राति 232, 6.

अक्षं पर्युपित विप्रे 232, 4.

इह जन्मनि शुद्रास्ते 221, 15.

इह मानुषलोकेऽस्मिन् 231, 6.

इह शत्रुगृहे यदाः 264, 7.

कुनखी स्वर्णहरणान् 264, 8.

गरदोग्धनपादी स्यात् 232, 3.

गुरुदाराभिमर्शं च 264, 14.

जायते गृधसीयुक्तः 232, 2.

तत्र वर्षशतस्यान्ते 231, 9.

ते यान्ति नरकं घोरं 231, 8.

दश वर्षसहस्राणि 221, 13.

दुश्कर्मा दुर्भगधैव 232, 1.

नरके तेऽन्धतामिक्षे 264, 5.

पापशेषास्तु भवति 253, 2.

पिता माता गुरुभ्राता 231, 4.

फलाभ्याहरतोऽपत्य 264, 9.

भवन्ति नादृता यैस्तु 231, 3.

बुभुक्षितेषु भृत्येषु 221, 10.

मात्सर्यादपि जात्यन्धो 232, 6.

मानकूटं तुलाकूटं 264, 4.

ये त्यजन्ति स्वकां भार्या 231, 7.

राक्षसीगामी भवेदुष्टो 264, 15.

वेदार्थनिन्दका ये च 221, 14.

वेदोक्तं यः परित्यज्य 224, 12.

शत-साहस्रिकं कालं 264, 6.

श्रयोर्नी स समासाद्य 224, 11.

९१. स्मरणम् —

कर्षणकार्यार्थम् 121, 11.

तद् ब्राह्मणेन नाक्षय्य 78, 12.

पतितं याजयित्वा तु 206, 1.

फल-पुत्रोपगान् 121, 10.

यद्य-रद्य-विशानार्थं 78, 11.

यमलोके तु ते घोरं 206, 7.

स्तेये ब्रह्मस्वभूतस्य 83, 13.

स्यामिनेऽपहतं देयं 83, 14.

९२. स्मृत्यन्तरम्—

- अहत्वाऽपि यथावर्णं 76, 2.
 अहानि मञ्च विप्राभ्याम् 199, 14.
 कृच्छ्रोऽप्युतं तु गायत्र्याः 197, 1.
 चान्द्रायणे पराके च 200, 8.
 धेनुप्रदाने विप्राय 197, 2.
 धेनोरभावे दातव्यं 197, 5.
 पिबतो मेहतथैव 143, 17.
 प्राजापत्यक्रियाशक्तौ 197, 4.
 प्राजापत्यं चरेद्दिप्रो 199, 13.
 प्राजापत्ये तु गामेकां 200, 7.
 प्राणायामत्रयं पट्कं 143, 18.
 प्रायश्चित्तमहोरात्रं 143, 15.
 विना यज्ञोपवीतेन 143, 14.
 संसर्गदोषः पपिपु 90, 15.

९३. श्वमाभ्यायविदः—

- अयगूहति यं स्वमे 3, 7.
 आरोहणं गोवृष-कुञ्जराणां 3, 2.
 कृष्णाम्बरधरा नारी 3, 6.
 विष्टाऽनुलेपो रुदितं मृतं च 3, 1.

९४. शरीतः—

- अकुक्षः 187, 4.
 अमये 187, 14.
 अय तुलाम् 187, 5.
 अय ग्रामणस्य 153, 1.
 अघातः 184, 5.
 अधर्माय 184, 11.
 अनाभमी 185, 6.

- अनुयोगप्रदानेन 128, 8.
 अनृताभिर्शतनाक्रोशे 151, 2.
 अन्यत्र 150, 3.
 अपि चन्दनवृक्षस्य 186, 8.
 अप्रतिपाद्यमादाय 184, 8.
 अमठ्यमक्षः 252, 16.
 अलक्ष्मीं कालकर्णीं च 193, 8.
 अस्माकं सम्पदं वृष्टिं 187, 11.
 आखोर्भूत्र-पुरीषं च 185, 8.
 आचाममय पिण्याकं 184, 12.
 आचामस्तानि निर्हन्ति 185, 1.
 आयाज्ययाजनं कृत्वा 184, 7.
 आराम-तटाको-120, 6.
 आपाङ्घ्यां 189, 5.
 आहारेषु च ये दीपाः 185, 5.
 इन्द्राय 188, 4.
 उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्यात् 49, 14.
 ऋषिसत्यं 187, 5.
 एकविंशतिरात्र तु 181, 11.
 एतत् कृच्छ्रं तुलापुरुषं 184, 10.
 एवं त्वह 213, 5.
 एवं 217, 5.
 कनका-ऽन्ध-तिला गान्धो 185, 8.
 कन्यादुषी 183, 2.
 कुनली 217, 2.
 कुबेराय 188, 3.
 कुष्माण्ड-189, 7.
 खरोट्टमुखसंस्पृष्टम् 185, 5.
 क्षत्रियामिवादाने 149, 17.

गणाधिपति 194, 5
 गन्धोशीरमयौ कार्षी 186, 1.
 गुड-तिल-119, 11.
 घृतं यवा मधु यवाः 193, 5.
 तद्वेण तानि निर्हन्ति 185, 7
 ततोऽग्नौ 192, 20
 तथा शय्याऽऽरूढ-149, 19
 तयोर्णा-केश-120, 1
 तदेतानि 213, 2
 तदेव 193, 1
 तदेव द्विगुणं कुर्याद् 49, 15
 तस्यात्तानि तुला कार्षी 186, 9
 तुलायै 188, 11
 तुलापुरुषाय 189, 1
 तेनायसीं सुकृतां कारयित्वा
 186, 5
 तैक्ष्ण्य च दाहणं चैतत् 185, 2
 च्यहं च्यहं प्रयुज्जानो 184, 18.
 च्यहं साय च्यहं प्रातः 170, 11
 त्रिरात्रमेव 194, 1
 त्रिवर्षोत्सन्ने 108, 10
 त्रिभारित्वा 189, 4
 द्वादशरात्र 194, 3
 द्वितीय 189, 3
 द्वितीयेर्जितकृष्णं 135, 7
 द्विवर्षोत्सन्ने 108, 11
 दृष्ट्यपहतरी 247, 4
 देशानां सम्पद ब्रूहि 187, 8
 देव्यै 188, 11

देव्यै पुनरापमनाय 189, 1
 धर्माय 188, 9
 नदीमृत्तिकया वापि 186, 2
 नमो रुद्राय 198, 13
 नाऽकृत्वा लभते किञ्चित् 247, 7
 निःसृजानां 191, 4
 निर्णोदः सर्वपापानां 193, 4
 परदुःखदायिनो 247, 2
 परं च्यहं वायुमक्ष 170, 12
 परं चैव तर्षुं मम्येत् 187, 13
 परार्तिरताः 247, 3
 पारुष्यमनृते 212, 18
 परोपतापनं 213, 1
 पिण्याकस्तानि निर्हन्ति 185, 4
 पूतस्तदहरेव स्यात् 75, 8
 प्रतिभुस्यानृतं ब्रूयात् 48, 8
 श्रावक्षितेभ्यश्चैतितै 75, 7
 ब्रह्मघ्नः 247, 2
 ब्रह्मणे 188, 4
 ब्रह्महत्यां 185, 10
 ब्राह्मणानां परीवादे 193, 12
 बीजानां सम्पदं ब्रूहि 187, 9
 भगवते 187, 1
 भृतकाध्यापनं कुर्यात् 123, 7
 मणि-वासो-116, 7
 मत्स्य-मांस-120, 2
 महापशुर्धेन श्रेष्ठेन विद्धः 186, 1
 महाविनायकाय 188, 8
 माता-पित्रोरष्टभूपां 194, 9

मासं गोमूत्र-183, 8.
 य आत्मकृतैः 192, 18
 यदन्न पीड्यते येन 247, 6
 यदानु गुरुमात्मानम् 187, 12
 यः पूरुषः 186, 10.
 यवोऽस्ति धान्यराजो वा 193, 3
 योऽश्नीयात् 194, 7.
 रहस्ये 183, 2
 राक्षां च सम्पदं ब्रूहि 187, 10
 लाक्षा-लवण-119, 12
 धक्रतुण्डाय 188, 8.
 याचाकृत कर्मकृत 193, 7
 वाचा कायेन मनसा 184, 14
 वाचोपहर्तारो 247, 5.
 वायवे 187, 14
 वासुकथे 188, 2
 विनायकोपसृष्टस्य 184, 9.
 विनायकाय 188, 7
 विद्यां पश्यति 194, 8
 विद्याधिपतिं 194, 7
 वैश्यस्यापि 149, 17
 शरीरेणैव 213, 8
 शृतं च 193, 2

अप्यमाणे 193, 13
 भोत्रापहर्तारो 247, 4
 भ-सूकरावलोढ च 193, 10
 शूद्रस्याभिवादाने 149, 18
 सकृन् 189, 2
 स तप्तकृच्छ्रसहित 43, 9
 समरात्रं 194, 3
 सर्वं पुनाति धर्मात्मा 185, 9
 सर्वं पुनन्तु मे पाप 193, 8
 सर्वाभक्ष्य-212, 15
 सवत्सरोत्सवे 108, 8
 सालकट 188, 6
 सुरापो 252, 16
 सुवर्णस्तेयं प्रास्यत्व 193, 11
 सूर्याय 188, 1
 सोमाय 188, 1
 सौवर्णीं राजती वाऽपि 186, 7
 स्यान्नर-सरोत्सपादीनां 124, 2
 स्वत एहि 186, 12.
 स्वर्गहारमिदं पुण्यं 184, 11
 स्वागतम् 187, 1
 त्रिङ्गु-गुग्गुल- 120, 4
 हीनमानो 120, 9

THE GENERAL INDEX OF QUOTATIONS

occurring in

MĀDHAVĀCHARYA'S COMMENTARY

on the

PARĀSARA DHARMA SAMHITĀ,

Vols I—II.

अ—

अक —

अकर्ममामनदकान् V I, P I, 457, 8	अकारणपरिख्यता V I P II, 300, 15
अकल्पितामातृभृत्य V I, P I 40, 7, 2	अकारणान्तरमदशनी V II, P II, 239 11
अकर्मले समिद्धाग्निः V II, P I 192 93	अकारणान्तरं नामाऽन्ते V I, P I, 324 2
अकामकृतपापाणां V II, P I, 200, 9	अकार्यस्याऽस्तुतरे च V I, P I, 84, 8
अकामन कृते पापे V II, P I 201, 12	अकार्ये कारयेत्पापा V II, P II, 228, 9
अकामन कृते पापे V II, P I, 200, 5	अकार्यकारिणस्तेषां V II, P I, 285, 15
अकामनस्तु राजन्यं V II, P I, 98, 9	अकार्यकारिणस्तेषां V II, P II, 63, 1
अकामनस्तु द्यौ विम V II, P I 308, 8	अकिञ्चनमतम्बन्धन् V I, I I, 398, 19
अकामन स्त्रिय हत्वा V II, P I, 103, 8	अकुर्वन् प्रत्ययैः V II, P I, 8, 7
अकामनस्त्रिरात्र ह्यात् V II, P II, 143 11	अकुर्वन् विहितं वर्म V I, P I, 54, 4
अकामनस्त्रिरात्र ह्यात् V II, P II 143, 3	अकुर्वन् विहितं वर्म V II, P I, 7, 19
अकामादाः पाकामादाः V II, P I, 252 10	अकुर्वन् विहितं वर्म V II, P I, 6, 17
अकामादाः पाकामादाः V II, P I, 252 10	अकृतं तद्विजातीयान् V I, P II, 116 14
अकामादाः पाकामादाः V II, P I, 111 13	अकृतं तद्विजातीयान् V I, P II, 446, 12
अकामादाः पाकामादाः V II, P I, 14 11	अकृतं तद्विजातीयान् V I, P I, 40, 7

- अहस्ता खलयत्तु ॥ V II, P II, 238, 9
 अहस्ता तत्पणामादि V II, P II, 232, 11
 अहस्ता त्वन्यजापाने V II, P II, 241, 13
 अहस्ता देवतायै च V II, P II, 220, 11
 अहस्ता देवपूजा च V I, P I, 215, 6
 अहस्ताऽन्यतम यत् V I P I, 168, 10
 अहस्ता पादयो औचम् V I, P I, 247, 17
 अहस्ता नैक्यचरणम् V I, P II, 44, 7
 अहस्ता नैक्यचरणम् V II, P II, 130, 12
 अहस्ता वपन सेवा V II, P I, 290, 10
 अहस्ता वर्णसयोग V II, P II, 241, 15
 अहस्ता वै निवृत्ति यः V II, P I, 376, 11
 अहस्त मूल फलम् V I, P II, 138, 7
 अभता च भता चैव V I P II, 58, 1
 अभताभि सपुष्पानि V I, P II, 398, 2
 अभताया भताया वा V II, P I, 47, 18
 अभता सिकता लाजा V II, P I, 192, 11
 अभताला च गृहीयात् V I, P II, 164, 6
 अभय नत्र वत्त स्यात् V I, P I, 70, 5
 अभययग्यभयम् V I, P I, 176, 16
 अक्षार-लक्षण कृत V II, P I, 247, 9
 अक्षार लवणाजा स्यु V I, P II, 293, 11.
 अक्षीणाश्चैव गोपागाद् V II, P I, 155, 10
 अक्षराणामपि नास्ति V II, P I, 154, 18
 अक्षोभ्यानि तद्भागानि V II, P I, 153, 1
 अक्षो पञ्चदशी चैव V I, P I, 367, 18
 अक्षोपना सुप्रसादा V I, P II, 74, 17,
 अक्षोपनै औचपतै V I, P II, 365, 8
 अक्षोपनो रतात् सम्यक् V I, P II, 424, 6
 अक्षुब्धः V II, P II, 187, 4
 अक्षुब्धन्तोऽनसूयन्त V I, P I, 144, 13
 अक्षेणेन शरीरस्य V I, P I, 338, 15
 अग्न.—
 अग्नप्रत्यङ्गसम्पूर्णं V II, P I, 266, 6
 अग्नं वज्रं चलिङ्गाद्य V II, P II, 147, 6
 अग्नान्यत्र शिरो हस्तौ V II, P I, 65, 13
 अग्नाना तु पराक् स्वात् V II, P II, 119, 5
 अग्नानि पिमृयजस्य V I, P II, 444, 10
 अग्नार तुष कीना अस्ति V I, P I, 238, 6
 अग्नार तुष केशा अस्ति V II, P I, 154, 2

अङ्गुल्यये रिपत वाऽपि V. II, P. I, 302, 10.	अगारसाही गरद V I, P. II, 350, 17
अङ्गुल्या जपसख्यानम् V. I, P. I., 309, 4	अगारसाहिनथैव V. I, P. II., 358, 9
अङ्गुष्ठमात्र पुरुष V. I, P I, 431, 3.	अगुरु सविद्याया न्य V. II, P I, 231, 9
अङ्गुष्ठ उष्टिर्ग मोर्क V. I, P. I., 266, 8	अगोष्ठम न्य यत्काञ्च V I, P. II., 369, 5.
अङ्गुष्ठ नासद विद्यात् V. I., P. I, 309, 17.	अम आवाहि V I, P II., 135, 17.
अङ्गुष्ठमूलस्य V. I., P. I, 335, 14.	अमये V II, P II., 187, 11
अङ्गुष्ठाऽनामिकाभ्यां जु V. I, P I., 238, 2.	अमये V II, P II., 287, 17
अङ्गुष्ठेन जपेज्जप्य V. I, P I, 310, 2.	अमये चैव गोमाय V II, P I, 437, 17.
अङ्गुष्ठेन विनाऽभाति V. I, P. II, 123, 7.	अमये पद्मानाय V II, P. II., 245, 6
अङ्गुष्ठेन प्रवेदिन्या V. I, P. I, 238, 1.	अमया यच्च ह्यन्ते V. II, P I., 302, 9
अङ्गुष्ठेन विना जप्ये V I, P. I., 310, 3	अमि परिमया या न्य V I, P II., 57, 11
अगनेऽति रक्षोक्त्या V. I, P. II, 220, 5.	अमि प्रत्येयात् V I, P II., 434 3
अगस्यागमने चैव V. II., P. I., 307, 17	अमि वै जात पाप्मा जपाह V. II, P I., 222, 15
अगरथ्य सारपूर्व V. I., P. II., 394, 12	अमि स्वास्थानि सस्याप्य V I, P. II., 156, 11
अगन्निर्मापयभैव V. I, P. I. 441, 18.	अमिन्दन वरिन्ग गर्भा V I, P I, 321, 10
अगस्तिर्गस्तिर्द्वानलथ V. I, P. I, 433, 13.	अमिनाऽऽदिष्य V I, P. I, 118, 3
अगस्त्यगीता ग्रीष्मया V. I, I I. 109, 11	अमिना भगवता चैव V I, P. I., 429, 10
अगस्त्याभय V I, P II, 300 C	अमिना मृगुवादेन V. II, P. I. 21, 29
अगाधनाथराशि वा V. I, P. II., 229, 12.	अमिन्दव्ययमया V I, I II. 140, 16
	अमिन्दराय न्य कुर्वान् V II, P II., 8, 3
	अमि न्य V II, P II., 103 1
	अमि नाह V II, I II., 7, 15

अग्निमीळे V II P II, 135, 13
 अग्निमेव तदादित्येन V I, P I
 118, 2
 अग्निराप्याययत्यन्नम् V I, P I,
 493, 7
 अग्निर्वा V I, P I, 47, 6
 अग्निर्वा कृतम् V I, P I, 118, 2
 अग्निर्विष्णु प्रजापति V I, P I
 351, 3
 अग्निर्हि प्राण V I, P I, 155, 13
 अग्निश्च V I, P I, 50 B
 अग्निष्वाप्ता सोमपाश्च V I, P I,
 850, 16
 अग्निष्टोमाऽयानिष्टोम V I, P II,
 V I, P I 141 2
 अग्निष्टोमोऽत्यग्निष्टोम V I, P II,
 18, 15
 अग्निस्त सोमयामास V I, P II,
 40 9
 अग्निदान भवेद्यस्य V. II, P II,
 227, 12
 अग्निदान हरकाले च V I, P II,
 159 9
 अग्निदानदत्ताय V I, P I
 280 16
 अग्निर्गोविनाशो नु V. I, P II,
 170, 1
 अग्निर्गार्हपत्याय V. I P. I.
 135 5.
 अग्निर्गार्हपत्युक्तार्थं V I, P II
 231, 19
 अग्निर्गार्हपत्युक्तं V I, P II,
 117, 3
 अग्निर्गार्हपत्युक्तं V I, P II,
 117, 10
 अग्निर्गार्हपत्युक्तं V I, P II
 210, 10
 अग्निर्गार्हपत्युक्तं V II, P
 I, 52, 19

अग्निर्होत्रपविध्यामीन् V II, P II,
 108, 2
 अग्निर्होत्रपविध्यामीन् V II, P
 II, 108 4
 अग्नीनात्मनि वैतानान् V. I, P II,
 145, 18
 अग्नीनात्मनि संस्थाप्य V I, P II,
 154, 18
 अग्नीन्वाऽप्यात्मसात्कृत्वा V I,
 P I 145, 19
 अग्नीन्धन भैक्षवर्ग्यो V I, P II,
 14, 17
 अग्नराय V I, P I 105, 6
 अग्नेरिव शिखानाऽप्या V I, P II,
 169, 4
 अग्नेरेवात्य V II P II, 283, 11
 अग्नेर्गवामधालम्भ V I, I I, 239, 4
 अग्नेर्गवामधालम्भ V II, P I, 102,
 15
 अग्नीकरणक्षेप नु V I, I II 112,
 12
 अग्नीकरणवचनं V I, P II, 415,
 15
 अग्नीविरिष्यन्तादाय V I, P II,
 111, 10
 अग्नी क्रियायता देवा V I, P I,
 317, 5
 अग्न्यगार जलान्ते वा V I P I,
 307 9
 अग्न्यभाय स्मृतन्तादस V I
 P II 414 1
 अग्न्यभाय नु विप्रस्य V. I, I II,
 413 17
 अग्न्यभाय नु विप्रस्य V. I, P II,
 413 14
 अग्न्यर्थे लीरिक्त वाचि V I, P
 II 112 22
 अग्न्याधानं नु यज्ञाय V I, I I,
 112, 11

अग्न्याधानाऽग्निपेकादौ V. I., P. I., 461, 12	अघमर्षणमित्येतत् V. II., P. II., 190, 10
अग्न्याधेयमग्निहोत्र V. I., P. I., 163, 13	अघमर्षणसूक्तेन V. I., P. II., 276, 17.
अग्न्याधेयोऽग्निहोत्र V. I., P. II., 19, 12	अघवृद्धिमहाशौच V. I., P. II., 264, 21
अग्न्युत्सादी V. II., P. II., 258, 12	अपानां योगपर्ये तु V. I., P. II., 265, 13
अग्निं शुचिब्रह्मतम V. II., P. I., 185, 1	अग्नयेनस्वी V. II., P. II., 86, 3
अग्निं शुचिब्रह्मतम V. I., P. I., 66, 12.	अग्रेय V. II., P. II., 136, 8
अघ चतुर्गुणीकरय V. I., P. I., 302, 13	अचः—
अघज्जथ यथाऽनग्नि V. I., P. II., 356, 5	अचानवित्ता तस्याथ V. I., P. II., 435, 8
अघज्जानुमत् कुर्यात् V. I., P. II., 356, 0	अच्छिन्नापात् सपनाथ V. I., P. I., 254, 7
अघतोऽथ प्रविन्दस्य V. I., P. II., 28, 1.	अच्छिन्ननाभ्या कर्तव्य V. I., P. II., 23, 6
अघतो विष्णवे कल्पयामि V. I., P. I., 373, 9	अच्छाया तु कन्याया V. I., P. II., 242, 6
अघमम चरन्तीनाम् V. I., P. I., 273, 11	अजः—
अघान्वा गृहवेच्छुद्धा V. II., P. I., 193, 2	अजचरणादि द्वितीये V. I., P. II., 293, 12
अघेतिधिवृपति V. II., P. I., 50, 20	अज मेघावनद्वाह V. II., P. I., 20, 11 .
अग्यासनीपविष्टस्तु V. I., P. I., 426, 21.	अजस्य गो. प्रवेशादि V. II., P. I., 124, 13
अग्यो मध्यो जघन्यथ V. II., P. II. 210, 6	अजा गावो मष्टिप्यथ V. II., P. I., 156, 1
अग्या सर्वेषु देवेषु V. I., P. II., 337, 10	अजातवन्तास्तु V. I., P. II., 246, 16
अचः—	अजातदन्ते तनये V. I., P. II., 243, 14
अथ रा केवलं सुदृक्ते S. I., S. I., 217, 10	अजातदन्ते तनय V. I., P. II., 242, 6
अघमर्षणम् V. II., P. II., 157, 1	अजातवन्तं बाले V. I., P. II., 239, 9, 214, 9

- अजातशत्रुः मासैर्वा V I, P. II, 238, 2
 अजानन्यस्तु विदूयात् V II, P. II, 235, 1
 अजातिक प्रोष्ठपदे V I, P. II, 313, 5
 अजातिकवधे विराध V II, P. I, 93, 1
 अजातिका माहिविका V I, P. II, 358, 16
 अजा-अदिरेणुसत्पसात् V II, P I, 188, 17
 अभिह वण्डक पङ्क्तु V I, P II, 185, 7
 अजीर्णं सुतं हन्तुम् V II, P I, 414 12
 अजीर्णवान् V II, P II, 263, 7
 अजीर्णं अमुदिने वान्ने V II, P II, 4 1
 अजीवन्त V I, P II, 194, 3
 अजैरुपादहिर्मुन्य V I, P I, 357, 17
 अजाणी सन्धिनीश्वर V II, P. I, 405, 9
 अत हि बालमित्राद् V I, P I, 334, 12
 अतानात्माद्य विष्णुश्च V II, P I, 369, 19
 अतानुल-नामान V I, P I, 399, 3
 अतानुल-नामान V I, P I, 398, 17
 अतानाद्यपि वा मोहान् V I, P I, 259, 8
 अतानात्पशंसति वा V II, P I, 427, 11
 अतानादुज्जने विद्या V II, P I, 418, 10
 अतानामुपदेष्टव्य V II, P I, 234, 8
 असौ भवति वै बालः V I, P I, 334, 10
 अतः—
 अतव्यां च समुत्पन्ना V I, P II, 392, 2
 अतो पर्वता पुण्या V I, P II, 303, 10
 अतः प्रथिर्वी सतां V I, P II, 338, 12
 अतः—
 अतव्या वर्जित लिङ्गश्च V II, P. I, 322 8
 अनीयान् धुरधापया V I, P I, 89, 9
 अतः—
 अत ऊर्ध्वं V I, P II, 107, 14
 अत ऊर्ध्वं V II, P II, 246, 9
 अत ऊर्ध्वं V II, P II, 109, 4
 अत ऊर्ध्वं काल V II, P II, 109, 6
 अत ऊर्ध्वं वयोऽन्येते V I, P. I, 131, 11
 अत ऊर्ध्वं वयोऽन्येते V I, P I, 53, 8
 अत ऊर्ध्वं न कर्तव्यम् V I, P II, 329, 20
 अत ऊर्ध्वं न शेष इयान् V II, P I, 424, 4
 अत ऊर्ध्वं वयश्चापि V II, P I, 216, 8
 अत ऊर्ध्वं V II P II, 109, 5
 अत ऊर्ध्वं समोपवीत V I, P II, 170, 11
 अत एव च निरवशम् V I, P I, 113, 13

अन एव्यामि- V I, P I, 58, 17	अतिमानप्रवृत्तस्तु V II, P II, 234, 11
अतिकृच्छं चरेत्तु V II, P I, 460, 3	अतिरात्रे शोडशिन V I, P II, 373, 13
अतिकृच्छं च रुधिरं V II, P I, 459, 3	अतिवादास्तितिक्षेत V I, P II, 194, 7
अतिकृच्छं चरेत्तु V II, P I, 372, 13	अतिवाहिकसप्तस्तु V II, P II, 208, 9
अतिकृच्छं चरेदासा V II, P I, 49, 14	अतिवृद्धानभार्याश्च V I, P II, 355, 4
अतिकृच्छं तप्तकृच्छं V II, P I, 323, 15	अतिवृद्धानतिकृष्टाश्च V II, P I, 254, 5
अतिकृच्छं पर्णकृच्छं V II, P II, 203, 9	अतिश्रेष्ठ विपुलश्च V I, P I, 434, 15
अतिक्रम्य द्विभवरान् V I, P II, 348, 10	अतीक्ष्णेनाऽऽनुपायेन V I, P I, 461, 8
अतिक्रम्य महारौद्रं V I, P II, 348, 15	अतीतकालं शुद्ध्यात् V II, P II, 109, 14
अतिथिं V II, P II, 237, 8	अतीतज्ञ स्मरेद्भोग्यात् V I, P II, 196, 11
अतिथिमहानार्थाय V I, P II, 393, 6	अतीते दृष्टाव V I, P II, 234, 7
अतिथिं याऽऽगतं तच्च V I, P I, 440, 2	अतीतेऽष्टेऽपि कर्तव्यं V I, P II, 234, 19
अतिथिं पूजयेद्यस्तु V I, P I, 216, 10	अथापि विदुषीता V I, P II, 307, 7
अतिथिर्यस्य भग्नघोः V I, P I, 115, 10	अवसास्तत्र येऽस्त्यस्तु V I, P II, 325, 20
अतिथिर्गृहमभ्यर्च्य V I, P I, 215, 14	अतैजसानामेव V II, P I, 149, 21
अतिथिर्यस्य भग्नघोः V I, P I, 403, 1	अतैजसानि पात्राणि V I, P II, 191, 6
अतिदाहातिदोहाभ्या V II, P I, 273, 4	अतो दिवा वा रात्रौ वा V II, P I, 167, 10
अतिदूरागतं आन्तं V I, P I, 397, 3	अता ॥ रोहितर्ष्यं हि V. I, P II, 292, 20
अतिवाह्यश्च पक्षिण V II, P I, 254, 2	अताऽन्यथा तु मानुष्ये V I, P I, 184, 10
अतिपातकिनस्त्वेते V II, P I, 320, 11	

अतोऽन्यथा तु सत्येन V I, P I,
354, 18
अतोऽन्यथा सङ्करकारणानि V II,
P I, 326, 10
अतोऽन्येय च भुक्त्वाञ्च V II, P I,
426, 4
अतो बालतरस्यास्य V II, P II,
64, ■
अतो विवर्जयेद् प्राप्ती V I P I,
194, 10
अथ कूर्चं ददाति V I, P I 373, 7
अथ च पित्राधा भवति V I,
P II, 419 2
अथ पितर V I, P II, 432 9
अथ पितरो मादयध्व V I, P II
402, 0
अथ स्थानानि कल्पयति V I, P I,
373, 8
अथ ह्येयदपत्य भवतीति V II, P I,
104, 2
अथाथ स्थानानि V I, P I,
369, 15
अत्रिरवशादीर्षाय V I, P I, 11, 5
अत्रिर्वतिष्ठ तद्वय V I, P II
71, 15
अत्यस्ताप्रस्तु पिण्डोऽस्ति V I,
P II, 414, 14
अत्यन्तमलिनं कामा V I, P I,
259 15
अत्यन्तरोमयुक्ताङ्ग V I, P I,
133, 14
अत्यन्तं लुप्तमाययात V I
P II, 383, 18
अत्यर्थं निर्गुणा विप्रो V II, P II,
62 2
अत्यर्थं निर्गुणा विप्रः V II, I II
62 ■
अत्यर्थं यज्ञं स्वीया V II, P I
165, 17

अत्यस्करैरिह्यैस्तु V II, P II,
377, 2
अत्युद्यमतिहस्व च V I, P II,
73, 8
अत्युष्णं सर्वमन्नं स्यात् V I P II,
427, 17
अत परं तु छन्दसि V I, P II,
135, 5
अत काम्यानि वृक्ष्यानि V I, P II,
315, 7
अत परं प्रवक्ष्यामि V I P II,
193 13
अत पराद्यते गान V I P I, 74 3
अत सुतेन कर्तव्य V I, P II,
440 21

अथ,—

अथ V II, P II, 189, 17
अथ काण्डकधीनेतान् V I P I,
357, 5
अथ कापायवासा V I P II,
178 18
अथ केयवाहिनामनि V I P I,
370, 21
अथ कृष्णाणि भवन्ति V II, P I,
30 1
अथाभरेण स्वात्मानं V I P I,
432 4
अथ खल्वयं पुरुषो V II, P I
10 18
अथ गङ्गा V II, P II, 201, 12
अथ शुक्लत्व-V II, P II 167 16
अथ चाद्रावणम् V II P I, 304 2
अथ चन्द्रनारा प्रमीयन् V I P II,
266, 21
अथ चन्द्रनारा प्रमीयेत V I, P II,
266 22
अथ लुप्तम् V II P II, 167, 5

अथ सक्षिपत् V I I I 352 7	अथवा यद् गुरुर्नूयान् V II I I 40 17
अथ स्वप्रतिष्ठाया V I P II 258 8	अथ वै ब्रह्महत्याया V II P II 39 2
अथ पुनर्जती V I P II 151 II	अथ व्याहृतिभिर्निर्गोत्व व्यवहारोत्तरत अण्डेशाय V I I I 8 4 1
अथ पुरुषस्य काल V II P I 14 16	अथ व्याहृतिभिर्ममान्य व्यवहारोत्तरता विष्णुकसेनाय V I I I 30 6
अथ बलिहरणम् V I I I 381 1	अथ आश्रमनावास्थाया V I I II 322 3
अथ ब्राह्मणस्य V II P II 153 1	अथ संवत्सरे पूर्वे V I I II 451 11
अथ यद्विंशं भूषणम् V I I I 314 10	अथ सविण्डीकरणम् V I I II 451 6
अथ यदि ते V I I I 140 15	अथ सविण्डीकरणम् V I I II 451 8
अथ यदि वसराय V I I II 26 4	अथ सर्वानि धाम्यानि V II P I 366 1
अथ यदि वाता V I I I 349 10	अथ सायशात V I P I 380 14
अथ यस्य V II I II 12 8	अथ साविर्षी V I I I 343 14
अथ यस्य पिता V II P II 121 19	अथ सावित्र्या V I P I 300 2
अथ धाम्नि V I I I 173 17	अथ मीनन्तोत्तवन V I I II 21 7
अथ योऽयमतिर्व्यूषम् V I P I 126 11	अथ स्वप्ना V II I II 20
अथ योऽयमनवाश्रमम् V I I I 126 12	अथ स्वागतनाभिगन्धति स्वागतमधुना V I P I 369 11
अथ यो ह खलु वा V I P I 106 10	अथ स्वागतनाभिर्नात स्वागतमनु स्वागत V I P I 33 4
अथर्वशिर V II P II 15 10	अथ ह खलु वा V I I I 106 11
अथर्वशिरस्यैव V II I II 159 8	अथ ह याज्ञवल्क्यस्य V I I I 11 6
अथर्वशिरसाऽध्वेता V I I II 342 15	अथ हेन विहन्ध V I I I 205 10
अथर्वशिरसीऽध्वेता V I P II 341 11	अथामष्टेत बोद्धाया V I I II 34 5
अथर्वशिरसोऽध्वेता V I I II 144 13	अथाऽऽगन्धगृहं विप्र V I P II 311 6
अथ वा V II I II 122 "	
अथवा अशुर्विशालिषाणि V I I II 197 13	
अथवा वेधमीशानि V I I I 372 5	
अथवा पावनाणि V II I II 196 14	

अथाऽऽचम्य निरुद्धास्तु \ I P
II 102 13

अथाऽऽचान्तेषु आचम्य V I P II
434 II

अथाता \ I P I 38 7

अथाता महापुरुषस्य \ I P I
369, 1

अथाता महावदस्याहरह \ I P
I 372 17

अथात \ II, P II 106 11

अथात \ II, I II 181 5

अथात पङ्क्तिपावना भवति \ I
P II 42 5

अथात पतता पुता \ II I II
208 6

अथात प्राणादिति \ I I I,
117 10

अथात सन्ध्यापातनविधि \ I P
I 991 12

अथातश्चान्द्रायणम् \ II P I 299
10

अथात स्वाध्यायावाक्ये \ I I
II 127 5

अथादित्यस्यान्तमयान् \ I P II
154 17

अथानवेभ्यस्याप \ I I I II
-37 18

अथापकृत्य विष्णुम् \ I I I
226 9

अथापरं \ II P II 174 4

अथापरं च्यह \ II, P II
174 5

अथापरेष्वाम्बु \ II I II
174 II

अथापरं परिश्रावकानिष्ठं \ I P
II, 170 II

अथाऽऽर्चनकराणि \ II P II
123 13

अथाऽऽर्चनारणम् \ I P II 207
14

अथादभिर्नामधेयै V I, P I 311
18

अथेतरथा पशूना \ I P I,
52 6

अथैकोद्विमेक \ I P II 147,
20

अथेतानुप्रतिष्ठत \ I P II, 133,
18

अथैन स्नापयति \ I P I 370 8

अथैन स्नापयित्वा \ I P I,
374 2

अथात्तरत \ I P II 67, 15

अथात्कृतवपम् \ II, I II 171
12

अथापतिष्ठेदादित्यम् \ I I I
297, 1

अथापनयनम् \ II I II 1-2, 3

अथ —

अथ ऋषान् ऋक्षान् राजान् \ I I
I 16 3 1-3 C 147, 3

अथस्ताना जायन्ते \ I I I 176
14

अथत्ताशाननिरत \ II I II
211 3

अथत्ताशाननिरत \ II P II
29 6

अथत्ताशानुपाशान \ II I II
112 7

अथत्ताशायी \ II I II 208 13

अथत्ताशमिहीनस्य \ I I II
781 15

अथत्ता कर्षको शत्रि \ I I I,
14 16

अथत्ता आग्नि विप्रभ्य \ II P II,
222 1

अथत्ता द्विष वक्ष्य \ L, P I
434 13

- अद्वया भक्ष्यमग्राति V. II, P II, 232, 6
- अद्वया ये तयाऽग्रान्ति V. II, P II, 230, 4
- अद्वचे तु. निराशास्ते V. I, P. I, 362, 17
- अदीयमाना भर्ताम् V I, P II, 81, 8
- अदीर्घसूत्र स्मृतिमान् V I, P I, 462, 13
- अदुष्टश्चेद्वरो राज्ञा V I, P II, 90, 2
- अदुष्टमङ्गिर्निर्गन्तः V II, P I, 196, 7
- अदेशकाले यद्दानम् V I, P I, 184, 3
- अदेशं तद्विमानयित्वा V I, P I, 388, 6
- अद्भ्यः पृथिवी V I, P I, 105, 7.
- अङ्गिर्वाचा च दत्ताया V I, P II, 93, 3
- अङ्गिस्तु प्रकृतिस्योनि V I, P I, 236, 6
- अङ्गिस्तु प्रोक्षणं वीच V II, P I, 177, 7 148, 15
- अङ्गिर्वातर्पयन्निव्य V II P, 253, 5
- अङ्गिस्तु सङ्गुताभिस्तु V I, P I, 236, 2
- अध.—
- अधर्मं वाचिकं प्राहुः V I, P I, 305, 2
- अधर्मानि तु शेषानि V I, P I, 183, 2
- अधर्मान्यवशिष्टानि V I, P I, 183, 10
- अधर्मा प्रोच्यते निव्य V I, P I, 309, 15
- अधर्मा मध्यमाऽध्या च V. II, P. II, 217, 14
- अधर्माय V II, P II, 188, 1
- अधर्मोत्तम मध्यानाम् V I, P I, 272, 3
- अधर्मं धर्ममित्याहुः V II, P II, 229, 16
- अधर्मज्ञा मत्ताचार्य V II, P II, 235, 12
- अधर्मशपि बह्मभागो V I, P I, 453, 15
- अधर्मो धर्म इति च, V I, P I, 88, 4
- अधर्मं प्रगृहीत स्यात् V. I P I, 476, 13
- अन्धश्च यावत्ते लोके V II, P II, 261, 1
- अन्धश्च तिसृन्नि कार्ये V I, P I, 272, 10
- अधस्ताच्छतकृत्वा ऽपि V I, P I, 248, 1
- अधस्तात् समिध V I, P II, 66, 17
- अधस्तात्तन्वनाम्नासान् V I, P II, 240, 14
- अधर्मादिकं सत्कर च V I P II, 134, 8
- अधिकं वाऽपि विद्येन V I P. I, 169, 11
- अधीतवेरो जपकृन् V I, P II, 147, 8
- अधीतस्य V II, P II, 99, 14
- अधिविज्ञा तु ना भारी V II, P I, 357, 11
- अधिविज्ञा तु या नारी V I, P II, 115, 5
- अधीत्य चतुरो वसान् V I, P I, 153, 11

अधीत्य चाधिगम्यार्थे V I, P II,
54, 11

अधीत्य विधिवदेवान् V I, P II,
150, 1

अधीत्य विस्मृते वेदे V. I, P II,
358, 16

अधीत्य शाखाभारतीया V I P
I, 153, 11

अधिविज्ञापि भर्तव्या V I, P II,
112, 1

अधिष्ठानानि दानानां V I, P I,
180, 11

अधीष्व भी इति ब्रूयान् V I, P I,
147, 11

अधोगतिं ब्रजेत् क्षिप्रम् V. I, P
II, 92, 4

अधोच्छिष्टे स्वहोताद्यन V II P I,
163, 6

अधीष्टुर्निष्कृतिकः V I, P I,
198, 1

अधीवायुसमुत्सर्गं V I, P I, 240 1

अध राट्याऽऽतनाः V I, P II,
293, 18

अध राट्या V II, P II, 72, 18

अध राट्या जरापारी V II, P I,
320, 18

अध्यापिता ये V I, P I, 75, 3

अध्यापनं च देशना V I, P II,
83, 2

अध्यापनं चाध्ययनं V. I, P I,
145, 15

अध्यापनं याजनं च V I, P I,
339, 4

अध्यापनं याजा च V I, P I,
310, 7.

अध्यापयामास विष्णु V I, P I,
331 7

अध्यापयेत् प्रथम V I, P II,
31 2

अध्यात्मनिरतिर्ज्ञानम् V I, P I,
218, 4

अध्यात्मरतिरासीनो V I, P II,
174, 11

अध्यायानामुपाकर्म V I, P II,
126, 19

अध्यास्य दानं यान V II, P II,
146, 6

अध्यर्धयामास सायं V I, P I,
297, 20

अध्यप्यमाणं तु गुरु V I, P I,
147, 10

अध्वगः क्षीयदृष्टिश्च V I, P I,
411 16

अध्वगः प्रतिपन्नस्य V I, P I,
411, 19

अध्वनोऽध्वगस्त विप्र V I, P I
405, 5

अध्वर्युर्गृहपति V I, P I, 219, 4

अन्.—

अन्ते च वातसा ख्याम V II P I
170, 1

अन्ते पुनर्वशापी तु V. I, P I,
421, 16

अन्तरप्रभवात्त च V II, P. I,
125, 0.

अन्तरागमने सद्य V II, P. II,
139, 12

अन्तरा जन्म-मरणे V. I, P. II,
263, 19

अन्तराला बहिर्वर्णा V I, P II,
122, 4

अन्तरा वा V II, P I, 68.

अन्तरेण दद्यात् गच्छेत् V. II, P. II,
146, 13

अन्तरेण दद्यात् गच्छेत् V. II, P.
II, 146, 11.

अस्तः पक्वकषायोऽसौ V. I, P. II., 155, 17.	अन्त्यजानामुच्छिष्ट- V. II, P. I, 394, 4.
अन्व-पुरप्रचारं च V. I, P. I, 469, 11	अन्त्यजेन तु सम्पर्कं V II, P. I, 34C, 11.
अन्तः प्रविष्टः V I, P. I, 214, 10	अन्त्यजे स्थानिता कृष्ण V I, P I, 111, 15
अन्तः प्राण्यवपक्षां च V. I, P. I, 227, 18.	अन्त्ये स्वन्त्यानाम V. I, P II., 294, 9
अन्तर्जले विद्युच्छेत् V. II., P. II, 163, 2.	अन्त्य पाक्षि स्थावरतां V. II, P. II., 212, 16.
अन्तर्जालु शुष्मी वेद्ये V. I, P I, 284, 15	अन्त्यभाण्डरिपक्षा स्तेते V II, P I, 115, 4
अन्तर्जने कुक्षच्छिन्ने V I, P II, 406, 4	अन्त्याना भुक्तघेदं तु V II, P I 397, 6
अन्तर्ग्राहे जातस्य V. I, P II 280, 17	अन्त्यावसायिनीगमने V I, P I, 308, 18.
अन्तर्ग्राहे ह्येते तु V I, P II, 291, 10.	अन्त्यावसायिनां भुक्त्वा V. II, P I, 388, 2
अन्तर्ग्राहे भुक्त्वाजं V II, P I, 422, 12	अन्त्यावसायिनामजम् V. II, P. I., 116, 10, 368, 10
अन्तर्ग्राहे विमस्य V. I, P. II., 283, 13	अन्धताविद्यम् V II, P. I, 19, 11.
अन्तर्ग्राहे स्वाता चैत् V I, P II, 263, 15	अन्धवन्मुकस्य पशु V I, P. II. 190, 12.
अन्तर्ग्राहोपरतस्य V I. I. II. 230, 20	अन्धो वीपाखारी स्वान् V. II., P II., 260, 13.
अन्तर्धाय तृणैर्गन्धैः V. I, P. I., 221, 17.	अनघ्निक प्रवासी च V I, P II, 331, 12
अन्तर्द्वनी तु या नारी V II, P. I, 349, 4.	अनघ्निकस्तु वा विप्र V I, P I, 332, 15
अन्तर्द्वनी तु युवतिः V II, P I, 346, 8	अनघ्निरनिकेतं स्थान् V. I, P II, 145, 9
अन्तर्धायते मृतेषु V. I, P. I., 417, 18.	अनघ्निर्यथायं वृद्धिना V I, P II, 415, 9
अन्त्यघ्रागमने गर्भो V. II., P. II, 270, 12.	अनघ्नस्तस्मिन् मां च V. II, P I. 367, 20
अन्त्यजानां तु गमने V. II., P I., 106, III	अनघ्नः शिबं हर्षं V. I, P I, 190, 16

अनतीतद्विषयस्तु V. I., P. II.,
941, 15.

अनद्वन्द्वमहैव V. I., P. II., 276, 4.

अनध्यायस्तु कर्तव्यो V. I., P. I.,
105, 14.

अनध्यायस्तु नाङ्गेषु V. I., P. I.,
109, 2.

अनध्यायेष्वधीस्तं यत् V. I., P. I.,
154, 15.

अनधीर्य एतौ वेशात् V. I., P. II.,
150, 7.

अनन्तं दुहितुर्दानं V. I., P. I.,
186, 12.

अनन्तमक्षयं चैव V. I., P. II.,
338, 18.

अनन्तरमरिं विद्यात् V. I., P. I.,
459, 14.

अनन्तर्यमिणं सायं V. I., P. I.,
257, 1.

अनन्ताश्च यथा भावा V. II., P.
II., 214, 1.

अनन्यपूर्विकां कान्ताम् V. I., P.
II., 55, 2.

अनपश्य स्वैकपुत्रम् V. I., P. II.,
106, 19.

अनपश्यो हरिद्वज V. II., P. II.,
291, 18.

अनपाकृत्य मोक्षं तु V. I., P. II.,
150, 4.

अनन्यध्यायपात्रं तु V. I., P. II.,
433, 16.

अनन्यसूया च तथा V. I., P. II.,
81, 13.

अनन्यासाय वेदानाम् V. II., P. I.,
9, 14.

अनभिख्यातशेषस्तु V. II., P. II.,
153, 10.

अनभिर्वा न चाऽनिको V. I., P. II.,
34, 19.

अनर्चितं वृथामांसं च V. II., P. I.,
389, 5.

अनर्चितं वृथामांसं V. II., P. I.,
383, 1.

अनर्हते यदवाति V. I., P. I., 189, 9.

अनर्हेषु च रामेन V. I., P. I.,
180, 8.

अनमतापि सततम् V. I., P. I.,
380, 12.

अनष्टरसनाण्डानां V. II., P. I.,
124, 12.

अनष्टां चैव हितायां V. II., P.
I., 85, 9.

अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् V. II., P.
II., 271, 5.

अनस्थि एतमेकं तु V. I., P. I.,
136, 9.

अनाप्ययाय स्वतोय V. I., P. II.,
91, 21.

अनागतं तु ये वृत्ताम् V. I., P. II.,
164, 18.

अनातुरः सति धने V. II., P. II.,
141, 15.

अनातुरः समराजम् V. I., P. II.,
44, 8.

अनातुरः समराजम् V. II., P. II.,
130, 13.

अनानेयीं राजन्यहिंसायाम् V. II.,
P. I., 102, 14.

अनानिष्टया चैवम् V. II., P. I.,
97, 15.

अनाहताश्च यत्नैरे V. I., P. I.,
377, 13.

अत्र क्षेत्रं गृहं वाऽपि V. II., P.
II., 261, 15.

अत्रचोपे भवेद्यस्तु V. II., P. II.,
261, 9.

अत्र तस्य न नाकृत्य V. II., P. I.,
449, 12.

अज तु सवाधि-क्षीर V I, P II, 371, 15	अजात्परुष V I, P I, 105, 7
अजधानादृते सर्वम् V I, P II, 417, 4	अजातो V I, P I, 47, 7
अज दृष्टाप्रम्याऽऽसौ V I, P I, 417, 12	अजापहारी V II, P II, 258, 14
अजार्धैर्गता माहं V II, P I, 224, 19	अजेन चात्रस्य V I, P II, 10, 15
अजेन पूजनीयश्च V I, P I, 413, 2	अनापद्यवि धर्मेण V I, P I, 201, 15
अजेनैवाहिक क्रियास्तु V I, P II, 334, 17	अनामिकाऽग्रहा दिश्य V I, P I, 266, 9
अज पर्युषित विभे V II, P II 24, 2	अनायासप्रसादीनि V I, P I, 434, 6, 439, 7
अज पर्युषित विभे V II, P I, 227, 10	अनारब्धकार्ये V II, P II, 275, 5
अज पाणितल इत्त V I, P II, 416, 1	अनापद्य सर्वकामा V I, P I, 281, 9
अज पात्रे समुद्रस्य V I, P II, 365, 2	अनासंभोऽनुजेयस्तु V I, P I, 301, 13
अज पुष्टिकर न्यास्तु V I, P I, 433, 12	अनार्यैर्न V II, P II, 174, 8
अज बलाय मे भूमे V I, P I, 333, 9	अनापय प्राकृतानाम् V I, P II, 73, 7
अज भुक्त्वा द्विजः क्रियास्तु V II P I, 446, 11	अनाविष्कृतपापास्तु V II, P II 154, 12
अजमय हि V I, P I, 103, 20	अनासन्नविषुत्तश्च V II, P II, 130, 3
अजमेकादश पक्ष V II, P II, 143, 7	अनाशनी V II, P II, 135, 6
अजमेव पर गावा V II P I, 248, 17	अनाहितामिता स्तेन्यम् V II, P I, 17, 1
अज विद्या-मधु-स्त्रीणा V I, P I, 183, 3	अनाहितामिता V II P II, 106, 8
अज व्याहृतिमर्हत्या V I P I, 382, 18	अनाहितामिताऽपण्य V II, P II, 101, 6
अजहीन क्रियाहीन V I, P II, 421, 4	अनाहितामयोऽज्ञानाः V II, P I, 209, 19
अजहीनो दशेष्टाद् V I, P I, 170, 2	अनाहितामिरेकेन V I, P II, 286, 20
	अनाहितामेवैष्टाद्यम् V I, P I, 318, 17
	अनाहितामे प्रेतस्य V I, P I, 453, 7.
	अनाहितामिस्तौपासन V I, P II, 413, 8

अनिमहाद्येन्द्रियाणां V II, P I, 7, 16	अनिवेद्य न भोक्तव्य V. I, P. II, 433, 13
अनिमहाद्येन्द्रियाणां V. I, P I, 54, 5	अनिष्टं व्याप्यनिष्टेषु V I, P I, 448, 18
अनिन्दन् भक्षयेदित्य V I, P I, 127, 15	अनिष्टं दुष्ट-शब्दोपमा V. I, P. II, 303, 2
अनिन्द्यजीव-कर्मा च V I, P I, 181, 2	अनिष्टत्वाद्विद्वत्वाद्वा V I, P. II, 423, 12
अनिन्द्येषु विवाहेषु V I, P II, 118, 13	अनिष्टत्वाद्विद्वत्वाद्वा V. I, P II, 423, 12
अनिन्द्येनामन्त्रिते V I, P II, 306, 7	अनिष्टयज्ञीऽपुत्रात्मा V I, P I, 101, 4
अनिन्द्यतां च मर्त्यानां V I, P II, 107, 1	अनिष्टा येन यज्ञेन V. I, P II, 150, 8
अनित्यो विजयो यस्मात् V I, P I, 460, 2	अनिष्टा नवयज्ञेन V I, P I, 168, 14
अनित्यस्यलापी च V II, P II, 229, 5	अनुक्त्यस्त्वयं ज्ञेय V I, P II, 344, 18
अनिर्मात्रतभोजी V II, P II, 285, 9	अनुक्तनिष्कृतीनां तु V II, P I, 460, 16
अनिर्चितैरमाहृतैः V II, P I, 234, 17	अनुक्तनिष्कृतीनां तु V II, P I, 460, 16
अनिर्दिष्टाहोर्ध्वे V II, P I, 405, 10	अनुक्तनिष्कृतीनां तु V II, P I, 460, 16
अनिर्दिष्टाया गो क्षीरत् V I P II, 380, 11	अनुक्तं विधिं ज्ञात्वा V. II, P I, 461, 14
अनिर्दिष्टाहे पारणावे V II, P II, 421, 7	अनुक्तीनामवाहक V I, P. I, 182, 8
अनिर्दिष्टाहे साम्यवि च V II, P I, 403, 10	अनुगच्छति नतार V II, P I, 54, 10
अनिर्दिष्टाश्चैकशकान् V I P II, 387, 4	अनुगम्याम्भासि सात्त्वा V I, P II, 280 20
अनिर्दिष्ट्य महायज्ञात् V II, P II, 141, 14	अनुमहं तु वक्ष्यामि V II, P I, 376, 2
अनिर्दिष्टे द्यावे तु V I, P II, 230, 8	अनुमहपरं मयो V I, P II, 185, 8
अनिर्दिष्टं च मां प्राह V I, P I, 368, 9	अनुमहार्यं विप्राणां V. II, P. II, 171, 4

- अनुत्तेन V. II, P II, 152, 6
 अनुत्तौ तु यदा गच्छेत् V. II,
 P. II, 4, 8
 अनृण स्यात् वितृणां तु V. I, P.
 II, 465, 21
 अनृणा अधो V. I, P. II, 150,
 19
 अनेकधर्मशास्त्रज्ञ V. II., P I,
 230, 11
 अनेकानि सहस्राणि V II., P. I.,
 54, 1
 अनेकैरुभयो हि वृत्तायाम् V. I,
 P II, 94, 3
 अनेन तु विधानेन V II., P. II,
 58, 15
 अनेन प्रसविष्यध्वम् V I, P I,
 159, 11
 अनेन विधिना गोघ्नो V II., P. I.,
 218, 6,
 अनेन विधिना वेष्ट V I, P II,
 10, 12
 अनेन विधिना निग्य V I, P. I.,
 311
 अनेन विधिना यस्तु V II., P I,
 247, 1
 अनेन विधिना पाञ्चि V. I, P I,
 139, 13
 अनेन श्रविषा वृत्त V I, P. I.,
 375, 14
 अनौद्धत्यमदीनत्व V. I, P II,
 161, 13
 अनौत्तरेषु पुत्रेषु V I, P II,
 249, 12
 अनौत्तरेषु पुत्रेषु V I, P II,
 270, 10
 अनौत्तरेषु पुत्रेषु V I, P II,
 250, 4
 अन्ये प्रयच्छन् V II., P II,
 14- 11
 अन्यथा गा-रुण्याग्निः V. I,
 P II, 436, 15
 अन्यत् शस्त्रास्त्रादन्ते V II., P. II,
 211, 3
 अन्यत्र V II., P II, 150, 2.
 अन्यत्र कुलदा पण्ड- V. I, P I.,
 202, 10
 अन्यथा गर्भविधेयात् V. II., P I,
 167, 5
 अन्यथा श्वि सक्त्रा-ऽऽ ज्य V I,
 P. I., 422, 17
 अन्यत्र इध्नी शीराद्वा V. I, P. II,
 425, 21.
 अन्यथा पुनराधान V. II., P. II,
 109, 10
 अन्यत्र भोजनं कुर्यात् V. I, P. II,
 279, 4
 अन्यथा माता पिता V I, P II,
 278, 9
 अन्यथा रामभाऽज्ञाऽवि- V II,
 P. I, 18, 14
 अन्यथा तुलजाऽऽशीम् V. I, P
 I., 302, 2
 अन्यथा शिरण्यादन्ते V. I, P. II,
 331, 16
 अन्यथा निष्कलं तस्य V. I, P II,
 117, 1.
 अन्यथा शत्रुयन्त्रं सत्तन V I,
 P. II, 7, 9
 अन्यथा वर्तमानो मां V. I, P. II,
 143, 17
 अन्यथा विप्रश्च V I, P I,
 177, 15
 अन्यथा मङ्गुर- V. I, P II,
 61, 6
 अन्यद्वयमुक्तं मेन V. I, P I,
 2-3 4
 अन्यद्वयैरुक्तं यत्न V II., P I,
 305, 17

- अन्यदशगता पत्नी V I, P II
439, 5
- अन्यानि V II P II, 292, 13
- अन्यानि वा पवित्राणि V II,
P II, 17, 16
- अन्याभितेष्ट शरंष्ट V I, P II,
270, 16
- अन्यास्ता चैव नारतानां V II P I,
56, 12
- अन्याभ्यानिमतान्नेवात् V I, P I
565, 7
- अन्यास्मिन्नाभिदौ तस्मिन् V I,
P II, 331, 10
- अन्यस्मै विधिवद्वा V I, P II,
89, 9
- अन्यस्मै विधिवद्वा V I, P I,
81, 9
- अन्य एव विजानन्ति V I
P I 38 10
- अन्येषां प्रेतकार्याणि V I, P II
407, 14
- अन्येष्वपि तु कालेष्ट V I, P I,
157, 10
- अन्यै शतवृत्ताहोनात् V I, P I,
312, 1
- अन्यैरपि कृते कृते V I, P I,
250, 5
- अन्यदृश्ये च पूर्वेषु V I, P II,
114, 4
- अन्विता यान्त्यचरित V II, P I,
5, 7
- अप —
- अपकार तु ■ कुर्यात् V II,
P II, 239, 7
- अपत्नीक प्रवासी च V I, P II,
333, 19
- अपत्नीक समारोप्य V I, P II,
138, 3
- अपत्य स्तनमेवैक V I, P II,
106, 18
- अपत्य रोहिणीषु V I, P II, 313,
17
- अपत्यकामो रोहिण्यां V I, P II,
312, 11
- अपत्यजन्म दूशायां V I, P II,
97, 18
- अपत्यलाभाया तु स्त्री V II, P.
I, 30, 3
- अपत्य-विजयैर्धन्य—V I, P I,
18, 13
- अपत्यस्यैव आपत्ययन् V I, P I,
131, 19
- अपत्यार्थं स्त्रिय सृष्टा V I, P II,
76, 16
- अपत्यक्षे आह कुर्यात् V I, P II
121, 20
- अपत्यद्वयं V I, P II 276, 11
- अपराधधनहेतु V I, P I, 181, 8
- अपरा दूषणी हेतु V I, P
II, 856, 21
- अपराहे न मयाहे V I, P I,
436, 9
- अपरीक्षितमोक्षी स्यात् V II,
P II, 227, 8
- अपराधार्थं V I P I, 384, 13
- अपर विष्कृति भूयद् V II, P I,
201, 3
- अपरैरश्वेन किञ्चित् V I P I,
304, 7
- अपवित्रकर कश्चित् V I, P I,
240, 8
- अपवित्रीकृतौ तौ तु V I, P I,
270, 9
- अपराधो वा V I, P I, 66, 16
- अपत्यानापिन कष्टान् V II, P I,
1, 18

अपश्यत्तन्धको दग्ध V I, P I, 317, 5	अपहृत्य सुवर्णं वा V II P II, 167, 1
अपसव्यं तत कृत्वा V I P II, 407, 5	अपहृत्य सुवर्णम् V II, P II, 88 1
अपसव्यं तत कृत्वा V I, P II, 407, 17	अपा घञ्शनोद्धार V II, P I, 153 14
अपसव्यं तत कृत्वा V I P I, 357, 18	अपादेयस्य य कश्चित् V II P II 144 7
अपसव्यं तत कृत्वा V I, P I, 356 8	अपादेयान् यमुग्दिद्य V II, P I, 425 1
अपसव्यं तु तत्राणि V I, P II 437, 1	अपाद्व्यं स विज्ञेय V I, P II, 353 10
अपसव्यं तु तत्राणि V I P II, 437, 1	अपा द्वावस गण्डूषे V I P I, 25, 17
अपसव्यं न कुर्वति V I, P II, 430 5	अपा समीपं नियता V I P I, 344 17
अपसव्येन कर्तव्यं V I, P II 432 11	अपाणि पादा V I, P I 104, 14
अपसव्येन कर्तव्यं V I P II, 417 3	अपात्रीकरणं कृत्वा V II P II 137, 18
अपसव्येन विज्ञेयं च V I P II 361 20	अपात्रीकरणं ज्ञेयम् V II, P I 17, 10
अपस्मारि कुलं यद्य V I P II, 73 12	अपानाय स्वाहेति V I P I 418 4
अपस्मारि च भवति V II P II 345 3	अपाने द्याने V I, P I 420 4
अपहृता इति तिलान् विकीरेत् V I P II 402 1	अपापमक्तिस्त्रयम् V I P I 273 16
अपहृत्य च विमेषः V II I II 223 13	अपापरोक्षी धर्मात्मा V I P I 181, 1
अपहृत्य च सर्वम् V II I II 222 12	अपामार्गं स्वमस्माकम् V I I I, 274, 1
अपहृत्य तु वर्णानां V II I II, 113 6	अपामार्गं शिरीषा ऽक-V II, P I, 192, 7
अपहृत्य नरा राम V II P II 20 7	अपि चन्दनवृक्षस्य V II, P II, 186 8
अपहृत्य पशून् धृष्टान् V II, P II, 111, 1 ^a	अपि चायेत साऽस्माकं V I, I II 307, 10
	अपि न सकुले भूयान् V I, P I, 363, 11

अप्रलोपोऽतिथि सायम् V I P I,
397, 17

अप्रत्यक्षमविज्ञेय V II P II
216, 4

अप्रतिपाद्यमादाय V II, P II,
184, 8

अप्रवृत्तां स्त्रिय इत्या V II P I,
84, 10, 102, 5

अप्रयत्न सुखार्थेषु V I P II
145, 20

अप्रयत्नश्च V I, P I, 929, 15

अप्रयच्छन् समाप्नोति V I, P II,
80, 8

अप्रसस्तेषु यागेषु V I, P I
430, 1

अप्रामाण्यं तां तस्मै V I P II,
77, 6

अप्रायश्च सत्सुखं V II P II,
17, 8

अप्रीडाया च कन्याया V I,
P II, 245, 3

अप्येष्टम सुगमयानि V I, P II,
392, 22

अप्येकपङ्क्त्यां नार्भायाश्च V I,
P I, 429, 5

अप्येवमौ हृदये सूक्ष्मे V I, P I,
367, 3

अप्येवमौ वा V II, P II 141, 5

अप्येकार्यस्य कृत्वा V I, P I,
198, 15

अप्येकार्यस्य कृत्वा V II P II,
34, 4

अप्यु प्राप्त्य विनष्टानि V I P II
38, 20

अप्यु प्राप्त्यन तद्व्ययं V II, P II,
117, 3

अफ —

अफालकृष्टेनार्थश्च V I, P II,
140, 19.

अव.—

अवन्तिरुक्तमभ्यास V. II, P I
21, 13

अवन्तिरुक्तमभ्यास V I, P I, 279, 1

अवन्तिरुक्तमभ्यास V II, P I
394, 10

अवन्तिरुक्तं सुखा इत्या V II P I,
219, 7

अवन्तिरुक्तं सानयनम् V II, P I,
40, 1, 6

अवन्तिरुक्तमभ्यास चैव V II, P I,
174, 12

अवन्तिरुक्तमभ्यासश्च V I, P II,
376, 14

अवन्तिरुक्तमभ्यासश्चैव V I P I,
295, 11

अवन्तिरुक्तं सुखादिना V I,
P II, 120, 1

अवन्तिरुक्तं V II, P II, 179, 18

अवन्तिरुक्तं मासमासात् V II, P II,
150, 10

अवन्तिरुक्तं विदुषन् वाऽपि V I, P I,
16, 6

अवन्तिरुक्तमभ्यासश्चैव V II, P I,
229, 15

अवन्तिरुक्तं V II, P II 137, 7

अवन्तिरुक्तं जपार्थं V I, P I,
278, 14

अभ.—

अभक्ष्याणामभेद्यानाम् V II, P I,
371, 15

अभक्ष्य तद्विजातानां V II, P I,
357, 5

अभक्ष्यमक्षी V II, P II 253, 7

अभक्ष्यमक्षी गण्डमानी V II,
P II 253, 5

अभक्ष्यमक्षी V II, P II, 253, 16

अभक्ष्या पशुजालीना V I, P II 388, 12	अभिरम्यत्वानिति वृत् V I, P II, 417, 17
अभय सर्वभूतेभ्यो V I, P II 160, 8	अभिवादनार्थालस्य V I, P I, 336 ७
अभारोद्वहने चति V I, P II, 366, 1	अभिवाद्य ततो निघ्न V I, P I, 306 11
अभावे ज्ञातयस्तेषा V II, P I 350, 3	अभिवाद्य द्विजं ब्रूह V I, P I, 327 6
अभावे प्रीति पक्ष्या V I, P I, 315, 20	अभिवादात् पर निघो V I, P I, 302 16
अभानृका प्रशस्यामि V I, P II, 70, 18	अभिवादे तु य पूर्वम् V I, P I, 325, 1
अभावे बीजिनो माता V I P II, 339, 4	अभिवादे कृते यस्तु V I, P I, 324, 16
अभावे सर्वस्वम् V II, P I, 122 7	अभिवाद्य द्विजा माहात V I, P I, 330, 14
अभिक्रुद्धावगूरण V II, P I 456, 9	अभिवाद्यो नमस्कारं V I, P I, 327, 2
अभिरगच्छति या नारी V II P I 350, 15	अभिवाद्य पतितं पौनर्भव— V II, P I, 333 12
अभिरम्य कृष्णक्षिप्ता V I P II 187, 21	अभिवास्त पतित— V I, P I, 175, 4
अभिरम्य च नीर्धानि V II, P II 201, 7	अभिवास्तस्य चोरस्य V II, P I, 364 9
अभिरम्य तु यशान V I P I 124, 14	अभिवास्तो मृषा कृच्छ्र V II, P II, 151, 14
अभिव्यार V II, P II 100 6	अभिवापाहुरोरागात V I, P II, 76, 4
अभिव्यारमहीन च V II P II 111, 2	अभिवेक्षणं शुद्धिं ह्यात V II, I I 164 10
अभिजिह्विभजिग्रहा वा V II P II, 69 6	अभिसन्धाय तु कलय V I, P I, 160 1
अभिप्रतार्थसिद्धयर्थे V I P II 360, 12	अभिसन्धिकृत पादे V II, P I, 201, 2
अभिमन्याय भूरिति V I. P II 37, 7	अभिसन्धिपाषाणं V I P II 70, 4
अभिमनिस्यपदसाम्नु V I, P I 52 10	अधि काष्णार्थस्य इयान V II P I, 54 6
	अर्थापङ्गा V II, P II, 157, 4

अभीष्टदेवताना च \ I P I
193 6

अभुक्तवन्ति नाऽभीयान् \ I P II
10 11

अभुक्तवस्तु चेत्यु \ I P I 414 8

अभाज्य तद्विज्ञानायाव \ II I I
337, 16

अभाज्य तद्वद्वज्र \ I I I I
4-6 1

अभोज्य तद्विज्ञानीयात् \ I I I I
4 2 " 4-6 16

अभाज्य प्राद्वत्तार \ I I I II
83 11

अभाज्यभाजन गत \ II I I I
4 1

अभाज्यस्तद्वत्ता प्रादि \ II P I
179 3

अभाज्यानां तु भुक्तवान् \ II P I
304 10

अभाज्यानां तु सर्वेषु \ II P I
386 1

अभाज्यानां \ II I II 56 1

अभाज्यानां \ II I II 93 10

अभ्यङ्ग मन्त्रन आदिना \ I I II
40 1

अभ्यङ्गन व्यापन च \ I I I I
3 1 1

अभ्यङ्गन व्यापन च \ I I I II
4 3

अभ्यङ्गतात्पर्य नैव \ I I I I
330 9

अभ्यङ्ग्याद्य पापमानात् \ II I II
11 13

अभ्यङ्ग्य विद्या वैद्वत्ताया \ II I I
3 " 11

अभ्यङ्गता अभिधायिनी \ I I I I
334 10

अभ्यङ्गि च मन्त्रादभ्यङ्ग \ II I I
3 " 1

अभ्यासे ऐन्व प्रोक्त \ II
I II 44 1

अभ्यङ्गाद्यैव यच्छिष्टं \ II I I
394

अभ्यासात्तु क्रियानुष्टो \ II P II
1 1

अभ्यङ्ग्य किञ्चिदुद्भूत्य \ II P I
143 14

अभ्युत्थानं निधात्तवै \ I, P II
1 3 14

अभ्युत्थय यथाशक्ति \ I P I
359 1

अभ्युत्साही \ II I II 108 14

अम —

अम्वद्व शूद्रा निधाव \ I P II
11

अमङ्गल तद्यत्नन \ V I P II,
103 18

अमरकण्ठकपवत् \ I I II 305
11

अमर्या तु इयं श्रुत्या \ II P I
5 3

अमर्या व्यक्षयवत्ता \ II I I
" 11

अमर्या दाद्वत्ताश्रयम् \ II I I
305 19

अमर्या प्राद्वत्ता श्रव्य \ II I I
14 201

अमर्येतानि यन् अश्रव्य \ II I I
101 -

अमादाय्या नर्तमाना \ II I I
200 4

अमादाय्या न भुञ्जीत \ II I I
3

अमादाय्या वैजनाय्या \ II I I,
343

अमावास्या तिथि प्राप्य V II, P II 161, 16	अमृतापिधानमसि V I, P I, 431, 17
अमावास्या प्रकुर्यात् } I, P II, 331, 22	अमृते च मृते चैव V II, P II, 43 1
अमावास्या प्यतीपात V I, P II 308 19	अमृतेनाथ वा जीवित् V I, P I, 340 11
अमावास्यानपरपक्षे V I, P II, 402, 7	अमृतोपस्तरणमसि V I, P I, 419, 8
अमावास्यामहर्नी च V I P II, 100 20	अनेभ्यःकुमय पापा V II P II 226 12
अमावास्यायापुषीष्य V II, P I, 300 8	अनेभ्यःभुज्य V II P I 403 16
अमावास्याया च V II P I, 304 4	अनेभ्यः सव शुद्धान्त्य—V I P I, 155, 3
अमावास्याया सर्वम् V I P II, 317, 5	अनेभ्याःशगतै स्तुष्ट V I P II, 377, 2
अमावास्याऽऽका कृष्टि V I P II 308, 6	अनेभ्याना च सर्वेषा V II P I, 368, 16.
अमाहृषीषु गोवर्जम् V II, P I 330 16	अनेभ्यानि सत्तेवानि V II P II 79 4
अमाहृषीषु गोवर्जम् V II, P I, 340 3	
अमाद्यद्यैव वर्त्तत V I P I, 472, 18	अयःसीवैरनादैश्च V I, P I, 223 3
अमाद्या तु क्षयो यस्य V I, P II, 446, 16	अयःक्षोपसीती V I, P II 171 9
अमीमदन्तेत्यनुमन्य V I, P II 433 1	अयनाद्विषये आह्वय V I P II, 326, 18
अमुक्तयोरस्तगद्यो V I P I, 435 4	अयनाशौ सदा वैद्य V I, P I 192, 3
अमुक्तयोरस्तगद्या V I, P I 435 14	अयने विषये चैव V I, P I, 15 3
अमुक्तयोरस्तगद्यो य V II, P II, 240, 6	अयने विषये चैव V I, P I 487 3
अमृतं मदिदुर्ज्ञा V I, P I, 202 4	अयमेवाऽतिकृच्छ्रः स्वात V II, P I, 449, 13
अमृतापिधानमसि V I P I, 420 18	अयमेवाऽतिकृच्छ्रः स्वात V II, P II, 178 16

अय —

अयसो महदानोति V I, P. I, 16,
4; 129, 7, 447, 10

अयाज्ययाजक V. II, P. II,
258, 8

अयाज्ययाजनम् V. II, P. II,
99, 17.

अयाज्ययाजन कृत्वा V. II, P. II,
184, 7

अयाज्ययाजकश्चैव V. II, P. II,
219, 17.

अयाज्ययाजकश्चैव V. II, P. II,
234, 8

अयाचितं तु राज-ये V II, P. II,
173, 4

अयाचितं स्वाकृतं V. I, P. I,
340, 12

अयाचिते च द्वावद्वौ V. II, P. II,
172, 17

अयाचितं हि तर्जैर्भ V. I, P. II,
188, 15

अयाचितकयई चैव V. II, P. I,
460, 2

अयाचिताहं माह्वम् V. I, P. I,
202, 9.

अयाचिनोपपत्तेषु V I, P. I,
202, 3

अयाचनं सीरमानान् V. L, P. II,
346, 15

अयातयापान्यस्व V. I, P. I, 173,
18

अयातयापाने इनाः V I. P. I,
256, 5

अयातयामान्येतादि V I. P. I.
256, 8.

अयातयामेच्छन्तीति V. I, P. II.,
152, 18

अयुजो भोजयेच्छाते V. I, P. II,
362, 9.

अयुते पाषण्यते तु V. II, P. II.,
280, 13

अयोनिर्गा वृको हि स्यात् V. II,
P. II, 226, 1.

अयोनी सङ्ग्रहं कृते V. I. P. I,
136, 8

अयो इत्या ह पापात्मा V. II, P. II,
256, 13

अय.कांस्योपमानां च V. II, P. II,
111, 3

अर.—

अरण्ये जायते वहु V. II, P. II,
233, 1.

अरण्ये निर्जले वेद्ये V. II, P. II,
223, 6.

अरण्ये निर्जले वेद्ये V II, P. II,
223, 9

अरण्ये निर्जले वेद्ये V. II, P. II,
223, 15

अरण्ये नि चलाके वा V. I, P. I,
46, 6

अरण्ये वा विरभरय V. II, P. I,
164, 6

अरविषाधनुस्त्वय V. I, P. II,
429, 11.

अराजके हि सौकेऽस्मिन् V. I, P. I,
447, 18

अरिषि धियर्जु न V. I, P. I,
252, 5.

अरुणायाः सरस्वत्या V. II, P. II,
73, 11.

अरुणोदयवेलायां V. I, P. I,
289, 16.

अरुणमहं निषज V. I, P. I, 469,
15

अरोगिणीं भ्रातृमतीन् V. I, P II, 55, 7.	अर्थो वा एष आत्मनो V II, P I, 350, 6
अरोगित्वं यतो वीत V. I, P. II, 312, 4	अर्थाकं तु भूषहत्याया V I, P II, 197, 12
अर्केण विष्णु कृत्वा V II, P II 281, 7	अर्थाकं विपक्षात् विनिघा V I, P II, 233, 1, 234, 10
अर्थे इत्वा तु वेवाय V I, P I, 468, 13	अर्थाकप्रसूतेरुत्पन्नं V II, P I, 16, 15
अर्थे इध्यात्कुटरोगी V II, P II, 280, 6	अर्थागच्छाद्य च V I, P II, 454 II
अर्थार्थं विस्पायेषु V I, P II, 455, 2	अर्थागच्छात्मान् विह V I, P II 467, 7
अर्थो पुष्पैश्च गन्धैश्च V I, P II, 410, 8	अर्हन्ति पितरस्तीस्तीन् V I, P I, 351, 11
अर्थेन सम्प्रवक्ष्यामि V I, P I, 365, 1	अर्ह्यार्थाकवाक्यानि V I P I, 10, 7
अर्थैर्विद्वत्स्वात् खटा च V I P I, 358, 4	अर्हत्तमाय विप्राय V I, P I, 396, 2
अर्थस्य सम्प्रवक्ष्यामि V I, P. II, 145 2	अर्हत्तमाय विप्राय V I, P II, 339, 7
अर्थानामुचिते पात्रे V I, P I, 179, 13	अर्हति स्वर्गवासोऽपि V I, P II 456, 15
अर्थार्थननिगच्छन्ति V I, P II, 187, 2	अर्हाऽनर्हापरिज्ञानात् V I, P I, 189, 10
अर्थार्थान्नेऽथ वा कुर्वात् V. I P I, 293, 10	
अर्थमस्तुतिमात्रा तु V I, P I, 232, 11	अल —
अर्थमर्थं नृपादीनां V. II, P I, 44, 6 328, 21	अलङ्कृतश्च सम्प्रद्वेत् V I, P I, 471, 16
अर्थमावहनं प्राप्तम् V I, P II, 287, 11	अलङ्कृत्य सुताशान V I, P II, 84 10
अर्थमास तु शुभूषा. V I, P II, 207, 5	अलङ्कृतस्य वातव्यम् V I P II 27, 111
अर्थमासेन वैदयस्तु V I, P I, 277, 9	अलङ्करी कालकर्णी च V I, P II, 259, 2
अर्थमात्राद्वस्ताद्यन् V I, P II, 129, 6	अलङ्करी कालकर्णी च V II, P II, 123, 2

अलक्ष्य चैव लिप्सेत V I, P I, 472, 11.	अल्पस्वाद्धीमकालस्वे V I, P I, 260, 1
अलातुं किमुर्कं चैव V. II, P I, 404, 10	अल्पशौचे भवेदुद्धि V II, P I, 150, 3
अलातुं दासपात्रं वा V. I, P II, 191, 8	अल्पशौचा भवन्त्येते V II, P I, 180, 6
अलाभे कन्याया V I, P. II, 96, 1.	अल्पस्य धान्यस्य V. II, P. I, 178, 1
अलाभे सावपाथस्य V I, P. I, 240, 8	अल्पतंसमैत्रुं परिलेखनम् V II, P I, 149, 19
अलाभे स्वन्दगेहाणां V I, P II, 41, 19	अन्पात्राभ्यवहारेण V. I, P II, 194, 15
अलाभे वन्तकाद्यानां V I, P I, 258, 16	अल्पायुषो भवन्तीह V II, P II, 235, 14
अलाभे देवसानानां V I, P. I, 280, 8	अल्पेनाल्पेन द्येन V I, P II, 461, 9
अलाभे धौतवज्रस्य V. I, P I, 255, 16	अल्पो वाऽपि महान्वाऽपि V I, P II, 88, 7.
अलाभे ध्यानि भिभूना V. I, P. II, 340, 1	अथ.—
अलाभे न विपारी स्यात् V I, P II, 186, 10	अवध्या सर्वं तदेव V I, P I, 138, 7
अलाभे घन केनापि V I, P. I, 381, 15	अवकर हत्येके V II, P I, 341, 13
अनुमतेषां वा पूर्वे V I, P II, 296, 10	अवकीर्णेषु V I, P I, 50, 4
अनेद्यानामपेयानाम् V II, P I, 369, 1	अवकीर्णेषु सुदुर्णये V. II, P II, 107, 2
अनेद्यानामपेयानाम् V II, P I, 367, 1	अवकीर्णां कुण्ड गोलौ V. I, P. II, 348, 20
अल्पं पुनरुपपद्य V I, P II, 426, 5	अवकीर्णां न भवति V II, P II, 269, 13
अल्पं वा बहु वा यन्म V I, P I, 331, 9	अवकीर्णां न वाग्राणो V. I, P II, 359, 4
अल्पं वा बहु वा यन्म V. II, P I, 319, 19	अवकीर्णां मुक्तायेन V II, P II, 125, 18
	अवकीर्णां दिवा रात्रौ V II, P. II, 123, 13

अवकीर्णा भवेत्तत्त्वा V II, P II, 125, 14	अवाच्यं ब्राह्मणस्योक्तत्वा V I P I, 455 4
अवभृतावठादित V I, P II, 377, 17	अवाप्नोति न सन्नुहं V I, P II, 318, 17
अवगूण V II P II 258 9	अवारिपूर्वं प्रप्ता तु V I P II, 246, 8
अवगूयं चरेत्कृच्छ्रम् V II, P I, 457, 2	अविक्रियविक्रयाः V II P II, 99, 19
अवगूयं त्वज्जसत् V II, P I, 406, 14	अविगन्था रसायिता V II P I, 155 9
अवगूहति यं स्वप्न V II, P II 8 7	अविज्ञातस्तु चण्डाली V II, P I, 360 8
अवध्यान् ब्राह्मणमाह V I, P I 456, 7	अविज्ञातश्च चण्डाल V II P I, 120 1
अवमत्य च वे याति V II P II 232 8	अविद्यमाने सृष्टा V I P II, 81 3
अवमत्य तु या पूर्व V II P I, 228 3	अविद्यमाने सर्वस्व V II, P I 217, 4
अवमुञ्ज्यान् च स्नाता V I P I, 263, 7	अविद्यमानं सर्वस्व V II I I, 251, 14
अवश्यं ब्राह्मण V I, P I, 163 6	अविद्यमाने सर्वस्व V II, P I, 218 9
अवश्यमनुभोक्तव्यं V II P I, 11, 13	अविद्या य प्रयच्छत V II P II, 227, 9
अवश्यमनुभोक्तव्यं V II I I, 277, 6	अविहान् प्रतिगृह्णाना V I P I 203 3
अवश्यमेव वातव्यं V I I I, 408, 8	अविप्रतप्रक्षयवं V I, P II, 74 13
अवश्यं याति तिर्यक्त्वे V II, P II, 255 1	अविप्रतप्रक्षयव्यो V I P II 5 1
अवरध्वं वरं V I P II, 276, 18	अविमुने प्रतिगतां V I P II, 183, 2
अवश्यं मक्ष्यमानं वा V II P I, 366, 2	अविमुक्ता मुल्लसत्य V I, P. II., 229, 3
अवनीष्टं च-मार्जार- V I, P II 382 1	अविरोधनं धर्मस्य V I, P II, 182 11
अवस्था-वैद्य कोशाली V I P I, 191, 12	अविनीतं नया तदिः V II, P I, 145 9
अवाचीनपानि V I P I, 3-4 20	अविशेषणं कर्मस्य V I, P II 460 11.

अवीचिमन्धतामिह V. II., P. I.,
5, 4.

अवीरा स्त्री स्वर्णकार- V. I., P. II.,
384, 17.

अवीरा स्त्री स्वर्णकार- V. II., P. I.,
381, 3.

अवीरास्त्री स्वर्णकार- V. II., P. I.,
388, 10.

अवेक्षेत न चास्त्राणि V. I., P. I.,
336, 15.

अवेक्ष्य न बलं चैव V. II., P. I.,
131, 17.

अवेष्टुर्न जपेद्वद V. II., P. II.,
169, 3.

अवेष्टाकताश्च निर्याताः V. I., P. II.,
376, 2.

अप्यङ्गनङ्गी सौम्यगान्गी V. I.,
P. II., 55, 7.

अप्यप्रत्नमनिर्वेष्टो V. I., P. I.,
305, 9.

अप्यप्रत्नपर्वोत्तरस्य V. I., P. I.,
357, 6.

अप्याप्तं चैवमध्यमेन V. II., P. I.,
155, 3.

अप्याभाधैवमध्यमेन V. II., P. II.,
155, 13.

अप्रती-मुप्रती वाऽपि V. II., P. I.,
68, 1.

अश.—

अशक्तस्यापि बालस्य V. II., P. I.,
129, 5.

अशक्ता काश्चन वद्यान् V. II., P. I.,
162, 16.

अशक्ती भेषजस्यार्थे V. I., P. II.,
10, 4.

अशक्ती भोगमप्यन्यः V. I., P. I.,
317, 16.

अशङ्कयन्तु शुश्रूषां V. I., P. I.,
485, 15.

अशङ्कं पुरुषं हरता V. II., P. II.,
244, 9.

अशाल्मीकेषु चान्येषु V. I., P. I.,
446, 7.

अशित्वा तु परे लोके V. I., P. I.,
409, 4.

अशित्वा सर्वमेवात्र V. II., P. II.,
149, 8.

अशीतिर्यस्य वर्षाणि V. II., P. II.,
63, 7.

अशीतिर्यस्य वर्षाणि V. II., P. I.,
35, 14.

अशीत्यर्थे क्षिते दद्यान् V. II., P. I.,
73, 16.

अशुचेर्वा विना सहस्रयां V. I., P. I.,
307, 2.

अशुद्धा शान्धवाः सर्वे V. I., P. II.,
204, 4.

अशुद्धान्स्वयमप्येतान् V. II., P. I.,
110, 18.

अशुद्धान् स्वयमप्येतान् V. II.,
P. I., 110, 3.

अशुद्धानां तु पापानां V. II., P. II.,
246, 14.

अशुल्का नास्त्राहार्थं V. I., P. II.,
88, 17.

अशून्यं तु करं कुर्यान् V. I., P. I.,
256, 14.

अशून्यं चारुनामं च V. II., P. I.,
416, 10.

अशुभं जपेद्दद्यादतिपूर्यो V. I.,
P. II., 422, 2.

अशीयाचन्मना भूत्वा V. I., P. I.,
421, 13.

अश्रीयिषः पिता यस्य V. I., P. II.,
337, 5.

अभोत्रियश्रेणिगुणम् V II P I, 44, 429, 2	अहत्तासु स्वहोतृणम् V I, P I, 156, 15
अभोत्रियो वा पुत्र स्वात् V I, P II, 337, 6	अहमीहितयं चैव V I, P II, 31, 4
अभद्रया हते हन् V I, P I, 205, 1	अहमे पुष्टिः V I, P II 317, 19
अभ्राह्मेयानि धाम्यानि V I, P II, 373, 4	अहमे लोकयाषा हु V I, P I, 438, 11
अभ-गो-भूनि कन्याश्च V II, P II, 112 1	अहमे वापि कर्तव्यं V I, P II 27, 9
अभ्वत्पुत्रं च समालभेत् V I, P I, 322, 3	अहम्या च चतुर्दश्या V I, P I 283 1
अभ्वत्ये नापमासे च V II, P II, 279, 6	अहम्यामपि वापिचयं V I, P II, 315, 18
अभ्वभूमिं प्रशंसन्ति V I, P I, 457, 4	अहम्या सर्वसम्पत्त V I P II 110 15
अभ्वमेध राजसूय-V I, P I, 164 6	अहवर्षं प्राशनम् V I, P I 148 1
अभ्वद्वयं शरूनवमी V I, P II 311, 12	अहवर्षा भवेत्सौरी V I P II, 19, 4
अभ्वमेधावभृथ V II, P II 150, 13	अहवर्षो भवेत्सौरी V I, P II, 79, 10
अभ्वमेधावभृथ V II, P II, 121, 6	अनाभरविधानम् V I, P. I, 366, 5.
अभ्वमेधावभृथ-V II, P II 83, 15,	अनागर्ध धर्म्यहम् V I, P II, 5, 16
अभ्वमेधावभृथ वा V. II, P I 330, 9	अनाचत्वारिंशद्वर्षाणि V. I., P. II, 179, 9
अभ्वमेधावभृथस्यनेन वा V II, P I, 330, 11	अनाचत्वारिंशद्वर्षासौ V. I., P. II, 197, 14
अभ्वमेधेन शुद्धयन्ति V II, P II, 94 9	अनाचत्वारिंशद्वर्षा V II, P I, 165, 18.
अभ्वगुक्तम् V II, P II, 157, 8,	अनाचत्वारिंशत् स्नानं स्यात् V II. P I., 166, 16
अभ्वगुप्तीयायाम् V I P II 316, 19	अनाचत्वारिंशद्वर्षा V I, P II, 25, 3
अभ्वानाबुध विधिबल V I, P II 312 11	अनाचत्वारिंशद्वर्षा V I, P I, 308, 5
अप —	अनाचत्वारिंशद्वर्षा V I, P II, 84 7
अभका-पार्वणभाट्ट V I, P I, 163, 12	
अभका-पार्वणभाट्ट V I, P II 18 11	

अभिवेणस्य भासेन V I P II, 372, 4	असम्भोजतायाऽपि V II, P I, 20, 20
अद्यायेते यतस्त्वस्मात् } I P II, 392 8	असंस्कृतप्रणीताना V I P II 426 8
अदाह्न तु वैद्यस्य V I P II 239 5	असंस्कृता तु सा ह्यस्य V I P II 246 9
अभानरताता कुर्वाण V I P I 300 13	असंस्कृताया कन्याया V I P II 82 4
अभक्षरताता माता V I P I 309 18	असंस्थितेऽप्रीधीमिमे V I P II 385 7
अभौ घातान् प्रतिदिनं V II P I 304 8	असंगान् सगीत्रा वा V I P II 290 16.
अभौ घाता मुनेर्भक्ष्या V I P I 421 19	असंछाद्य V II P II 100 9
अभौ चान्द्रायण इया V II P II 200 3	असंछाद्यमसङ्गाहम् V I P II 134 12
अभौ दत्त द्वादशवर्षाणि V I P II 355 10	असंछाद्याधिगमनम् V II P I 17, 2
अभौ विण्ढान कुम्भा V I P II 50 8	असंछाद्याधिगमनम् V II P II 103 7
अभौ मासान् विहार स्यात् V I P II 182 19	असंस्कार्यरताऽधीर V II P II 214 15
अभौ कृष्णमार्दव्यात् V II P I, 74 1	असंस्कृता निराश्रय V I P I 215 15
असं —	असंस्कृतमप्यस्तान् V I P I 184 4
असंनिधी लङ्गायाऽ I P II 43 2	असंस्पृतिमह V II P II 90 18
असंभक्तप्रलापय V II, 1 II, 212 6	असंस्पृन्तस्तु विज्ञया V II P II 122 9; 12 7
असंभक्तप्रलापी च V II P II, 214 8	असंस्तु शिनिमुञ्जीत V I P I 188 12
असंभक्त मया दद्याम् V I I I 39, II	असंभालापनवृत्त V I P II 134 11
असंभक्त तु पूर्वस्य V I I II 180 11	असंक्षिप्तप्यते पापं V I, P I 205 2
असंभक्त परितुर्गा V I, P II 70 2	असंज्ञा इदमप्य V I P I, 100 1
असंभक्त परितुर्गा V I, P II 300 10	असंविष्टे स्ववेद्यनि V I I II 251 10
	असंविष्टे द्विजं प्रभं V I I II, 200 1

भसपिण्डा च वा मातुः V. I., P. II., 62, 10.	भसिपञ्चनं सेव्य V. II., P. I., 353, 2.
भसमक्षं तु सम्पद्योः V. I., P. I., 312, 6.	भसुषाणां कुले जाता V. I., P. II., 393, 10.
भसमानं द्वितीयेन V. I., P. II., 265, 7.	भसुषाणां हि तत् पात्रम् V. II., P. I., 302, 3.
भसमानैश्च सङ्कीर्णः V. I., P. II., 226, 4.	भसुषपहवं सर्वं V. I., P. II., 308, 7.
भसमानैश्च सङ्कीर्णः V. II., P. I., 21, 5.	भसुषमद्यपाने च V. II., P. I., 369, 16.
भसरूपे स्तुवं नक्तं V. II., P. I., 426, 15.	भसुयकायाऽशृङ्गं V. I., P. I., 147, 3.
भसवर्णास्त्रिया सार्धं V. I., P. I., 425, 18.	भसुयकांश्चादिद्रव्यसंयोगे V. II., P. I., 178, 7.
भसवर्णास्तु कन्यास्तु V. I., P. II., 98, 1.	भसुयगती स भवति V. II., P. II., 285, 5.
भसवर्णास्तु सम्पूज्याः V. I., P. I., 328, 8.	भसौ श्वलको नाम V. I., P. II., 353, 9.
भसवर्णास्त्वयं ज्ञेयो V. I., P. II., 98, 6.	भसौ नामाहवर्त्तति V. I., P. I., 322, 17.
भसहिष्ठुतयान्मस्व V. II., P. II., 219, 9.	भसौ स्वर्गाय शौकाय V. II., P. I., 73, 7.
भसाध्यतोगी बालग्न V. II., P. II., 248, 12.	भसौ स्वर्गाय शौकाय V. II., P. I., 73, 7.
भसाध्यम्याधिना मन्त V. II., P. II., 281, 13.	भस्कन्धवेस्तन्मनाथ V. I., P. I., 420, 11.
भसानध्यानं कुर्वाद्यं V. I., P. I., 276, 14.	भस्कृते तु यं ज्ञेयं V. II., P. II., 147, 10.
भसाधकस्तु यः प्रोक्तः V. I., P. I., 340, 8.	भस्वि चर्वविनिर्मुक्त V. II., P. I., 154, 10.
भसाधवनेनिहृद्वेति V. I., P. II., 431, 6.	भस्वितैश्च शरीरस्य V. I., P. II., 453, 13.
भसाधविरयः V. I., P. I., 118, 2.	भस्वीनि V. II., P. II., 72, 1.
भसाधवत्त इति V. I., P. II., 431, 14.	भस्विनि विगुणं प्रोक्तं V. II., P. I., 23, 8.
भसिपञ्चनं चैव V. II., P. I., 5 5	भस्विमज्जः यथां कृत्वा V. II., P. I., 267, 6.
	भस्विमज्जः यथां कृत्वा V. II., P. I., 267, 10.

- अस्थिभेदेऽतिकृच्छ्रस्तु V. II, P. I.,
 458, 2.
 अस्थिमतां तु राखानां V. II., P. I.,
 84, 6.
 अस्थिमतां सहस्रं तु V. II., P. I.,
 85, 1.
 अस्थिमद्वये तु द्विगुणस्तु V. I., P. I.,
 132, 12.
 अस्थिसञ्चयनं कार्यं V. I., P. II.,
 294, 14.
 अस्थिसञ्चयनार्थान् यद्वि V. I.,
 P. II., 284, 20.
 अस्थिसञ्चयनार्थान् रुक्मिणा V. I.,
 P. II., 283, 12.
 अस्थिसञ्चयनार्थान् V. I., P. I.,
 136, 4.
 अस्थिसञ्चयने विप्रो V. I., P. II.,
 284, 9.
 अस्मात्तच्च पुनात्राहो V. I., P. I.,
 268, 14.
 अस्मात्त्वा चान्यद्वत्त्वा च V. I.,
 P. II., 208, 8.
 अस्मात्त्वा नाचोक्तं कर्म V. I., P. I.,
 258, 13.
 अस्मात्त्वा तु यथा भुङ्ते V. II.,
 P. II., 143, 9.
 अस्तुद्वयस्पर्शनं कृत्वा V. II., P. II.,
 143, 2.
 अस्तुद्वयस्पर्शने नैव V. I., P. I.,
 228, 2.
 अस्माकं नैव सर्वेषां V. II., P. I.,
 236, 3.
 अस्माकं निरयमस्त्वन्तम् V. I., P. I.,
 417, 13.
 अस्माकं सम्पदं क्षुति V. II., P. II.,
 187, 11.
 अस्तिज्जाले न शेषः स्यात् V. I.,
 P. II., 29, 11.
 अस्मिन् कालियुगे घोरे V. II., P. II.,
 162, 16.
 अस्तु तु वेदादिस्तात् V. I., P. I.,
 39, 8.
 अस्यां यो जायते पुत्रः V. I.,
 P. II., 70, 14.
 अस्तु वेदस्य सर्वज्ञः V. I., P. I.,
 113, 3.
 अस्तु सर्वस्य शृणुत V. II., P. II.,
 211, 14.
 अस्तुमै लोकविहिंसं V. I., P. II.,
 65, 7.
 अस्तुमै साक्षुतिः सा स्यात् V. I.,
 P. II., 279, 8.
 अस्तुतन्वा धर्मं क्षी V. II., P. I.,
 18, 17.
 अस्तुतः सर्वमेवेतत् V. I., P. I.,
 472, 6.
 अह.—
 अहं तद्विजानीयात् V. I., P. I.,
 264, 15.
 अहंतावि यथावर्णं V. II., P. II.,
 76, 2.
 अहन्त्यहनि यच्छास्त्रं V. I., P. II.,
 300, 4.
 अहन्त्येकादशे तेषां V. I., P. II.,
 458, 16.
 अहन्त्येकादशे जाय V. I., P. II.,
 19, 11.
 अहमेव न जानामि V. II., P. I.,
 377, 2.
 अहर्हर्माशनेभ्यांऽहं V. I., P. I.,
 392, 1; 400, 6.
 अहविष्यात् V. I., P. I., 382, 7.
 अहस्तद्वत्तकन्यास्तु V. I., P. II.,
 245, 4.

अहानि पञ्च विद्याभ्यान् V II P II, 100 14	अहोरात्रापापितो भूत्वा V II P II 145 7
अहिंसक शुभाचार V I P I 482 11	अहोरात्रोपविष्टो भूत्वा V II P II, 144 8
अहिंसा शुद्धभूषा V I P L, 111 11	अहोरात्रापापितो भूत्वा V II P L, 391 11
अहिंसा सत्यमक्रोध V II P II 170 11	अहोरात्र तृतीयेऽह्नि V II, I I, 162 11
अहिंसा सत्यमस्तय V I P II, 181, 10	अहोरात्रं न भक्षयाम V I P L, 437 4 437 14 439 8
अहिंसा सत्यवन्दनम् V I I I 128 1	अह पाठशकं यत् V L, I II 319 10
अहिंसा श्लेष्-माशुष्य V II I II, 169 11	अह-सवत्सरावर्षाक V I I II 233, 2
अहिंसा सत्यमक्रोधी V L, I II, 366 3	अह-रोष हा-दान V L, I II, 266 23
अहिंसाया च भूतानाम् V I P II 194 18	अह पशकं गवेकम् V II, I II, 171 3
अहोनाम्नो ह्यतोमर्थ V II, P II 8 8	अह प्रातरहरेकम् V II, I II 171 2
अहुराश्रमिसम्पत्त्यै V L, I L, 400 3	अह-पश्य भुङ्क्तेषु V L, P II, 291 3
अहोरात्राचया शुद्धि V I P II 243 15	अह पूर्वे दिवाय वा V L, I II 7 3
अहोरात्रापकारान् V II, P I, 374 4	अह्नि चान्नं कुर्वान् V I I II 255 7
अहोरात्रोपवि स्नात्वा V I I L, 438 4	अहो नाशय वस्त्रां वा V L, I II, 140 1
अहोरात्रापापित स्नात्वा V II, I L, 453 11	
अहोरात्रोपवि स्नारवा V II I L, 110 6	आ
अहोरात्रोपवि स्नात्वा V II, P II, 142, 15	आकण्ठस्य धनार्थं तु V II, P I 123, 4
अहोरात्रस्य च सन्धि V L, P L, 269 15	आकाशं गवयेतिह V I I II 40 10
अहोरात्रोपवि भूत्वा V II, I L, 320 1	आकाशवि वक्ष्यते V II I I 414 II
अहोरात्रोपवि भूत्वा V II P I 420 9	

- आकाशमिव चंद्रः V. I., P. I.,
 198, 18.
 आकाशाद्युः V. I., P. I., 105, 6.
 आकाशे भुवि मूर्ध्नीति V. II., P. II.,
 15, 8.
 आकाशे सगुणो वायुः V. I., P. I.,
 96, 7.
 आकाशेऽतिर्बया क्षिप्तः V. I., P. II.,
 196, 6.
 आकाशिकमनःसायं V. I., P. I.,
 158, 8.
 आकिञ्चन्यमवम्भश्च V. I., P. II.,
 196, 8.
 आकीर्णं मिश्रकैर्वाच्यैः V. I., P. II.,
 190, 7.
 आक्रुष्टस्तद्विज्ञो वाऽपि V. II., P. II.,
 197, 12.
 आक्रोशममृतं कृत्वा V. II., P. I.,
 455, 6.
 आक्रोशानर्थं हिंसायाश्च V. II., P. I.,
 180, 13.
 आक्रोशेऽमृतवादे वा V. II., P. I.,
 458, 13.
 आभिषेधो नौपवीजश्च V. I., P. II.,
 76, 6.
 आद्यं युष्मक-माज्जर- V. I., P. II.,
 388, 14.
 आद्यनृकुल माज्जरी V. II., P. I.,
 66, 12.
 आद्येदेवं युतिश्च V. II., P. II.,
 185, 3.
 आद्यमानानि तद्यान्वानि V. II.,
 P. II., 160, 1.
 आद्यमानानि निरासांश्च V. I., P. II.,
 422, 7.
 आद्यमिच्छति क्षयाच्च V. I., P. I.,
 185, 6.
 आद्यः सपि नया ऽन्वेष्टु V. I., P. I.,
 455, 1.
 आग्नेयं V. II., P. II., 283, 8.
 आग्नेयं भस्मना-ऽऽपाद- V. II., P. II.,
 14, 4.
 आग्नेयं भस्मना स्नानं V. II., P. II.,
 16, 1.
 आग्नेयमष्टाकपातं V. I., P. I.,
 449, 18.
 आवनेत विमुद्ध्यर्थं V. I., P. I.,
 278, 10.
 आचम्य च ततः कुर्यात् V. I., P. I.,
 393, 1.
 आचम्य च ततो रद्यात् V. I., P. I.,
 364, 4.
 आचम्य देवं ब्रह्माणं V. I., P. II.,
 193, 8.
 आचम्य प्रयतो निर्यात् V. I., P. I.,
 303, 2.
 आचम्य प्रयतो नित्यं V. I., P. I.,
 258, 6.
 आचम्य प्रयतः पश्चात् V. I., P. I.,
 279, 9.
 आचम्य प्रयत् पश्चात् V. I., P. I.,
 279, 12.
 आचम्याङ्गहवाग्नेयं V. I., P. I.,
 432, 1.
 आचम्यान्वादि-सलिलम् V. I.,
 P. II., 295, 4.
 आचम्यातः परं मौनी V. II., P. II.,
 195, 6.
 आचम्याऽऽर्चनानीऽकांश्च V. I.,
 P. I., 415, 8.
 आचरेदुपरि स्नानं V. I., P. I.,
 260, 6.
 आचान्तः पुनराचामेत् V. I., P. I.,
 241, 15.
 आचान्तः पुनराचामेत् V. I., P. I.,
 431, 18.
 आचान्तः पुनराचामेत् V. I., P. I.,
 241, 12.

आचान्तेषु पुनर्दद्यात् V. I, P. II, 434, 17.	आचार्य-विजुषाभ्यासात् V. I, P. II, 278, 12.
आचान्तेष्वेके V. I, P. II, 430, 10.	आचार्यपुत्रः शुश्रूषु V. I, P. I, 146, 8.
आचान्तेभ्यो हिमेभ्यस्तु V. I, P. II, 437, 0.	आचार्य-आचार्य-V. I, P. II, 336, 1.
आचान्तेष्वकं दद्यात् V. I, P. II, 434, 12.	आचार्यभार्यागमने V. II, P. II, 269, 3.
आचान्तीद्यभुविस्वाह V. I, P. I, 432, 9.	आचार्य-मातापते V. I, P. II, 249, 8.
आचार्यपरिणामात् V. I, P. II, 305, 19.	आचार्यभूतिमयैव V. II, P. II, 224, 2.
आचार्यमय विष्वाक V. II, P. II, 184, 3.	आचार्य वाऽऽकृषाभ्यास V. I, P. II, 279, 1.
आचार्यमय विष्वाक V. II, P. II, 183, 15.	आचार्ये राक्षसात्मन् V. II, P. II, 65, 11.
आचार्यस्तानि निर्दिष्टा V. II, P. II, 185, 1.	आचार्येभ्यश्च गन्धर्वानि V. I, P. I, 336, 13.
आचार्येभ्यश्च भुक्त्वात् V. II, P. II, 4, 11.	आचार्यस्य च राक्षस V. II, P. I, 325, 10.
आचार्येभ्युपात्तं च V. I, P. I, 239, 8.	आचार्यस्य पराकं तु V. II, P. I, 228, 6.
आचार्येस्तन्मन्त्रं नैषां V. I, P. I, 307, 3.	आचार्ये स्वपुत्राभ्यास V. I, P. II, 278, 4.
आचार्यस्तानो धर्मः V. I, P. I, 143, 10.	आचार्य चार्यद्विषा च V. I, P. II, 24, 2.
आचार्यनिःकृतिश्च V. I, P. II, 351, 12.	आचार्यस्य वा V. I, P. II, 33, 1.
आचार्यान् कीर्तिनाम्नां V. I, P. I, 143, 11.	आचार्यमस्तु नौमास्यं V. I, P. II, 245, 12.
आचार्याहमेन द्यायुः V. I, P. I, 143, 10.	आचार्यमस्तु चैवमभ्यास V. I, P. I, 130, 7.
आचार्ये च देव V. I, P. II, 43, 3.	आचार्यवार्ध धर्मस्तु V. I, P. I, 454, 6.
आचार्ये तु स्वपुत्रे देवैः V. I, P. II, 48, 9.	आचार्ये च गार्हपत्ये तु V. I, P. I, 159, 1.
आचार्यनिन्नाभयान V. I, P. I, 131, 1.	आचार्ये च दौर्दृष्टीभ्यस्तु V. I, P. II, 154, 14.
आचार्ये-यानी V. I, P. II, 249, 3.	आचार्ये दध्यमनारीये V. I, P. II, 317, 4.
आचार्ये-रन्ती दध्युता V. II, P. I, 317, 9 320 2.	

- आङ्गहोमो हविषश्चा- V. II., P. I.,
 299, 15.
 आङ्गनैव हि शास्त्राग्नौ V. II., P. I.,
 195, 14.
 आत्माच्छेदी मम द्वेषी V. II., P. I.,
 9, 22.
 आत्मास्पृशित्वा वृक्षान् V. II., P. II.,
 114, 17.
 आदकैस्तैश्चतुर्भिश्च V. I., P. II.,
 141, 10.
 आततायिदिवाभ्यासां V. I., P. I.,
 134, 8.
 आदत्तेर्नो जनं तेषां V. I., P. II.,
 424, 7.
 आतुराणां च संन्यासे V. I., P. II.,
 149, 19.
 आतुरस्तान् उत्पन्ने V. II., P. I.,
 169, 10.
 आतुरानभिष्टुक्तां वा V. II., P. I.,
 246, 7.
 आतुरानभिष्टुतां च V. II., P. I.,
 214, 18.
 आत्मज्ञः शीघ्रवान् ज्ञानः V. II.,
 P. II., 214, 12.
 आत्मघातकस्पर्शन- V. II., P. I.,
 26, 1.
 आत्मगुरुं हृदयं वा V. II., P. II.,
 88, 8.
 आत्मना पिबति क्षीरं V. II., P. II.,
 239, 1.
 आत्मना राजघातो वा V. II., P. I.,
 71, 4.
 आत्मना च सनिषीते V. II., P. I.,
 22, 20.
 आत्मना सम्मितं कूपे V. II., P. I.,
 345, 9.
 आत्मनैव सहायेन V. I., P. II., 194, 12.
 आत्मनः कामकारेण V. II., P. II.,
 224, 19.
 आत्मनः पोषको मूढः V. II., P. II.,
 223, 2.
 आत्मवत्त्वमतीभवं V. I., P. I., 84,
 12.
 आत्मनो यदि वाऽन्येषां V. II., P. I.,
 248, 7.
 आत्मनो यदि वाऽन्येषां V. II., P. I.,
 246, 11.
 आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो V. II., P. II.,
 103, 1.
 आत्मन्यग्नीन् समारोप्य V. I., P. II.,
 159, 20.
 आत्मन्यग्नीन् समारोप्य V. I., P. II.,
 162, 19.
 आत्मनस्त्यागिनां नास्ति V. I., P. I.,
 1, 8.
 आत्मन्येव च सन्मुहः V. I., P. II.,
 176, 17.
 आत्मानं घातयेद्यस्तु V. II., P. I.,
 20, 22.
 आत्मानं घातयेद्यस्तु V. I., P. II.,
 228, 6.
 आत्मानं घातयेद्यस्तु V. II., P. I.,
 22, 9.
 आत्मानं वृत्तिपाहीनो V. I., P. I.,
 170, 3.
 आत्मानं धर्मकृत्स्ने च V. I., P. II.,
 385, 2.
 आत्मानं पीडयित्वापि V. I., P. II.,
 190, 18.
 आत्मानं सर्वकार्याणि V. I., P. I.,
 467, 13.
 आत्मानं स्पर्शयेद्यस्तु V. II., P. I.,
 47, 4.
 आत्मार्थं V. II., P. II., 100, 7.
 आत्मार्थं च क्रियारम्भो V. II., P. I.,
 16, 13; 304, 2.

आत्मा विपुलः सरस्व V. I, P. II, 474, 2	आदित्याभिमुखो भूत्वा V. II, P. I., 302, 11.
आत्मा वा इव V. I, P. I, 99, 11.	आदित्याभिमुखस्तिष्ठन् V. I, P. I, 296, 2.
आत्मीयेन्द्रिये न स्नायात् V. I, P. I, 286, 1	आदित्या वचनो कृता V. I, P. I, 315, 3.
आत्मैव पोषितो वेव V. II, P. II, 240, 12	आदित्ये दर्शयित्वा V. I, P. II, • 193, 6.
आविपस्तात् विराज स्वात् V. I, P. II, 232, 19	आविप्रभृति वा साधनी V. II, P. I, 58, 7.
आधर्षणाच्च ये केचिन् V. II, P. II, 159, 11.	आदिष्टे प्रयत्ने विन्दे V. I, P. II, 456, 10.
आद्रीत वृक्षेऽप्यथ V. II, P. I, 19, 16	आदि-मध्याऽवसानेषु V. I, P. II, 40, 3
आद्रीत यतो ज्ञान V. I, P. I, 322, 13.	आद्रीते वेशविक्रमे V. II, P. I, 449, 21.
आद्वयानिर्धेनोऽप्याग्नि V. I, P. I, 161, 11.	आद्री तावत् प्रभाते V. II, P. II, 16, 17.
आदर्शज्ञान-माङ्गल्य- V. I, P. I, 320, 17.	आद्री मध्येऽवसाने वा V. I, P. II, 321, 20
आदाने च दिसर्गे च V. I, P. I, 470, 7.	आद्ये आद्यमगुह्योऽपि V. I, P. II, 467, 17.
आ शहास वसाहा V. I, P. II, 464, 5.	आद्यन्तयोर्वर्णयोस्तु V. I, P. II, 448, 19.
आधिकर्ता स भूताना V. I, P. I, 106, 3	आद्यमेकवर्षी कुर्वीत V. I, P. II, 468, 9.
आदिरयकिरुतै. वृत्त V. I, P. I, 287, 10.	आद्ये कृते तु यो धर्म V. I, P. I, 83, 1
आदित्यमन्त्रिका विष्णु V. I, P. I, 365, 1	आद्रीऽवसाने आदित्य V. I, P. II, 401, 21
आदित्यमन्त्रयित्वा तु V. II, P. II, 49, 11	आद्येन्द्रादेव कर्तव्या V. I, P. II, 216, 9
आदित्यवारे त्वारोग्य V. I, P. II, 315, 1.	आ शारदाहारादिनां V. II, P. I, 166, 15
आदित्यादिमहात्मा च V. I, P. I, 193, 7.	आ शार्विषाण भयवन्धो V. I, P. II, 31, 13.
आदित्यादिहिन्देन्द्र V. I, P. II, 315, 10	आधम विवरो गर्भम् V. I, P. II, 438, 11

- आधानकाले सोमे च V. L., P. II.,
 296, 20.
 आधायामीन् विशुद्धात्मा V. L., P. I.,
 161, 16.
 आभारतोये तु V. II., P. I., 145, 12.
 आध्यात्मिका कथां मुक्त्वा V. I.,
 P. II., 183, 5.
 आनन्दो महेति V. I., P. I., 102, 16.
 आनन्द्याकुलधर्माणां V. L., P. II.,
 453, 12.
 आनन्द्यायैव कल्पन्ते V. I., P. II.,
 372, 10.
 आनीय विप्रसर्वम् V. II., P. II.,
 68, 14.
 आनुलोम्येन कुर्वति V. II., P. I.,
 151, 7.
 आनुलोम्येन सम्भूता V. I., P. II.,
 118, 17.
 आनुभूतस्य सुकृतस्य V. I., P. I.,
 367, 9.
 आनुवंत्येन परी धर्मे V. I., P. II.,
 316, 14.
 आप एष सप्त ब्रूयाः V. I., P. I.,
 287, 4.
 आपत्काले स्वयं कूर्चन् V. L., P. II.,
 5, 7.
 आपत्पवि च कदापि V. I., P. II.,
 5, 3.
 आपद्रतः सम्प्रगृह्यन् V. II., P. I.,
 414, 2.
 आपद्रतो विना तार्थं V. II., P. II.,
 141, 1.
 आपद्रुमेषु यन् प्रोक्तं V. II., P. I.,
 233, 12.
 आपद्रुग्धः पट्टिर्याहः V. I., P. II.,
 448, 15.
 आपद्यन्मो मोक्षे च V. I., P. II.,
 334, 2.
 आपद्यपि च कदापि V. I., P. II.,
 257, 17.
 आपद्यपि न कांस्वे तु V. I., P. II.,
 191, 10.
 आपदृन्निर्दिनाम्याणां V. I., P. I.,
 136, 10.
 आपीनहस्त-पादां च V. I., P. II.,
 56, 3.
 आपोद्यनक्रियापूर्वं V. I., P. II.,
 43, 7.
 आपोद्यानं प्रवाद्याथ V. I., P. II.,
 421, 8.
 आपोहिष्टेदमावध V. I., P. I., 275, 8.
 आपोहिष्टेयूचैः कुर्यात् V. I., P. I.,
 293, 3.
 आपः पुण्याः पवित्राश्च V. I., P. I.,
 275, 4.
 आपः पुनन्तु V. I., P. I., 55, 8.
 आपः प्रवाय V. I., P. I., 408, 11.
 आपः पुनन्तु मन्त्रेण V. I., P. I.,
 297, 10.
 आपः पुनन्तु मध्याह्ने V. I., P. I.,
 293, 7.
 आपः शुद्धा भूमिगताः V. II., P. I.,
 191, 5.
 आपः शुद्धा भूमिगताः V. II., P. I.,
 155, 12.
 आपः सुराभाजनस्थाः V. II., P. I.,
 414, 1.
 आपः स्वभावतो मेध्याः V. I., P. I.,
 287, 7.
 आपः विबोध्य विधियन् V. I., P. I.,
 146, 11.
 आपः एतौऽप्येव साधु V. I., P. I.,
 146, 9.
 आप्यायनाय भूतानां V. I., P. I.,
 393, 7.
 आप्यायन्तु V. II., P. I., 299, 14.

आप्रापणात् V I, P II, 193, 1	आमभ्राष्ट्रे तथा भुक्त्वा V II, P I, 425, 3
आपुतान पुनश्चान्तात् V I, P II, 232, 14	आमभ्राष्ट्रे भवेदर्थे V II, P I, 425, 16
आन्त्रिको कृच्छ्रमाद स्यात् V II, P I, 424, 10	आमभ्राष्ट्राद्यने भिरात्र V II, P I, 392, 6
आ म्रह्मस्त्वप्येवन्त V I, P I, 361, 1	आमिषेण तु यक्षिष V II, P I, 172, 3
आभ्युदयिके V I, P II, 459, 10	आभ्युदयाद्यन शौच V I, P I, 233, 9
आमन्त्रण विना भुक्त्वा V II, P II, 252, 13	आभ्युदयो भिद्यमान्विष्टं V I, P II 134, 14
आमन्त्रितश्चिद नैव V I, P II, 267, 1	आम्नातमानुरस्तावे V I, P I, 287, 11
आमन्त्रितश्च योविषा V I, P II, 366, 15	आम पुत्राय शिल्पानां V I, P I, 252, 1
आमन्त्रितस्तु य आष्ट्रे V I, P II, 367, 12	आचान् पालेयताविभुन् V I, P II, 270, 6
आमन्त्रितस्तु य आष्ट्रे V I, P II, 367, 10	आमे कन्यार्थं इत्यादि V I P I, 57, 4
आमन्त्रितस्तु ते विषा V I, P II 366, 1	आमन पर्वत कृत्वा V I, P I, 237, 5
आमन्त्र्य गच्छित V I, P II, 50, 6	आमस तेजस पाचं V II, P I, 302, 2
आम पुनति ससारे V I, P II, 41, 4	आयान्ति तन्मात्तद V I, P II, 23, 17
आम मात पूत शौद्र V II, P I, 115, 3	आयाहीन्द्र पयिनिरीडिनि V I, P II, 65, 15
आम वा यदि वा पक्व V II, P I, 176, 3	आयु क्षीया दिवा विद्रा V. I, P I, 439, 3
आमपाचंऽनवादाय V I, P II, 287, 6	आयु सुवर्णकाराव V. II, P I, 378, 8
आमनेवादर्शान्त्यात् V I P II, 11, 3	आयुरस्य निकृन्तामि V II, P II, 235, 17
आमभ्राष्ट्र द्विज कुर्वान् V I P II, 334, 13	आयुर्वेदं यद्यो वचं V I, P I, 252, 11
आमभ्राष्ट्र द्विजै कयि V. I, P II, 334, 6	आयुर्वेदपादिक पथान V II, P II 250, 8
आमभ्राष्ट्र प्रकुर्वति V I, P II, 334, 3	

- आयुष्मन्त सुत विन्देत् V. I, P. II, 438, 16
 आयुष्य प्राङ्मुखो भुङ्क्ते V. I, P. I, 429, 18
 आयुष्मान् भव सौम्येति V. I, P. I, 324, 1
 अयोगवत् क्षत्ता च V. I, P. II, 121, 5
 आरम्भरक्षिता ऽपैर्यम् V. II, P. II, 216, 9
 आरम्भरक्षिता ऽपैर्यम् V. II, P. II, 216, 9
 आरम्भे सर्वरूपाणां V. II, P. II, 195, 13
 आरण्यानां च सर्वेषां V. I, P. II, 380, 13
 आरन्तात् तथा क्षीर V. II, P. I, 416, 5
 आरब्धस्यानुगुण्येन V. II, P. II, 277, 1
 आरम्भे क्रमेणैव V. II, P. II, 277, 11
 आरम्भेन नैव पार्श्वे V. I, P. II, 368, 5
 आराधयेन्महादेव V. I, P. I, 372, 6
 आराम V. II, P. II, 132, 8
 आराम सगन्ता- V. II, P. II, 120, 6
 आरुणि प्रजापते V. I, P. II, 167, 1
 आरूढपतितस्यैव V. II, P. I, 372, 13
 आरूढपतिताज्जानो V. II, P. I, 306, 11
 आरूढपतिने चैव V. I, P. I, 188, 17
 आरोग्यं शरणं V. I, P. II, 314, 9
 आरोग्य-पुत्र मित्रायी V. I, P. I, 288, 4
 आरोग्यमय सौभाग्य V. I, P. II, 315, 8
 आरुहण गोवृष-कुञ्ज-V. II, P. II, 3, 2
 आर्त्तं न चातुरङ्ग्यन्ते V. II, P. I, 9, 11
 आर्त्तं कुर्याद्यथाशक्ति V. I, P. I, 270, 2
 आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II, P. I, 163, 16
 आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II, P. I, 164, 1
 आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II, P. I, 164, 11
 आर्त्तवी रज्ज्वा प्रोक्ता V. II, P. I, 167, 2
 आर्त्तवे द्वेष्ट कालानां V. I, P. II, 334, 5
 आर्त्तानां मार्गमाप्तानां V. II, P. I, 234, 5
 आर्त्तानामभदानं च V. I, P. I, 191, 7
 आर्त्तिं वा महर्त्तं याति V. II, P. I, 285, 12
 आर्द्रचर्मोऽसृगिर्येतद् V. II, P. I, 366, 9
 आर्द्रं तृणं योमय V. I, P. I, 241, 8
 आर्द्रपादस्तु भुञ्जीयात् V. I, P. I, 415, 15
 आर्द्रवश्च द्रोणे तु V. I, P. II, 403, 12
 आर्द्रवामा जले कुर्यात् V. I, P. I, 249, 5
 आर्द्रवामाभ्येत् कृच्छ्र V. II, P. I, 301, 19

आर्द्रवासास्तु हेमन्ते V. I, P II, 143, 15.	आशौच पुनरागच्छेत् V. I, P. II, 265, 2
आर्द्राया शौथमाप्नोति V. I, P. II, 312, 12	आशौच बान्धवानां तु V. I, P. II, 241, 16
आर्षिकः कुलमित्रश्च V. II, P. I, 441, 6	आशौचान्तं मृजेच्छिन्नं V. I, P. I, 226, 18
आर्षेयैवाथ वैवश्च V I P. II, 45, 10.	आशौचमुक्क विण्डम् V. I, P. II, 458, 8
आर्षे गामिधुमं शुक्लं V. I, P. II, 88, 6	आशौचमन्तरा दशौ V. I, P II, 291, 3
आर्षोडाजः सुतर्ज्ज्वलीन् V. I, P II, 86, 17	आशौचस्य च-न्हासोऽपि V. I, P II, 289, 19.
आलस्यावजशेषश्च V. II, P I, 9, 15	आशौचान्ते ह्य सम्यक् V I, P. II, 294, 4
आवर्तनोल्लेखन V II, P I, 176, 2	आशौचापराधे V II, P I, 420, 5
आवाहन-स्वधाकार V. I, P. I, 384, 18	आशौचे तु व्यविकास्ते V I, P II, 330, 20
आवाहनामीकरण-V. I, P. II. 447, 15	आशौचे तु समुत्पन्ने V I, P II, 24, 4
आवाहयेदनुज्ञातो V. I, P II, 403 5	आशौचे यस्तु शुद्धस्य V. II, P I, 421, 5
आविक मार्गनौद च V. I, P II, 376, 17	आशौचोपरमे कार्यम् V I, P II, 23, 7
आविक वैद्यस्य V I, P II, 85, 20.	आ स्नानानादनम्रश्च V I, P. II, 235, 15
आविक सन्धिनीभीरं V I, P II, 380, 12	आश्रमत्रयमुक्तस्य V I, P II, 182, 1
आवस्य प्राणनायक्य V. I, P. II, 432, 17	आश्रमी चेत्तत्रकृच्छ्रं V I, P II, 107, 2
आशापहर्ता तु नर V II, P II, 225, 7	आश्रमे वृक्षमूले वा V II, P. II, 57, 7
आशिषं वा कुरुश्रेष्ठ V. I, P. I, 324, 17	आश्रमेषु यथाकालं V I, P I, 457, 11
आशौचम् V I, P II, 256 4	आश्रय शस्त्रहाता च V II, P. I, 283, 13
आशौचं तु भवेत्तस्य V I, P II, 277, 4	आश्रय शस्त्रहाता च V. II, P II, 62 14
आशौच न भवेत्लोक V I, P II, 258, 10	आश्रितस्याऽपि विदुष V II, P. I, 325, 9
आशौचं पक्षिणीं रात्रि V. I, P. II, 201, 12	

- आयश्मन्त सुत विन्देत् V I, P II,
 438, 16
 आयुष्यं प्राङ्मुखो भुङ्क्ते V I,
 P I 429 18
 आयुष्मान् भव सौम्यति V I P I
 324, 1
 अयोगवध क्षत्ता च V I P II,
 121 5
 आरम्भरक्षिता ऽधैर्यम् V II P II,
 216 9
 आरम्भरक्षिता ऽधैर्यम् V II P II
 216, 11
 आरभे सर्वरुष्टाणां V II, P II,
 190, 13
 आरण्यानां च सर्वेषां V I P II,
 380, 13
 आरुणाल तथा क्षीर V II, P I
 416 5
 आरुह्यस्यानुगुण्येन V II P II,
 277, 1
 आरुह्यन्ते कर्मण्येव V II, P II,
 277, 11
 आरुहेन नवै पार्श्वे V I, P II
 368 5
 आराधयेन्महादेव V I P I
 372, 11
 आराम V II P II 139 8
 आराम तथाका- V II P II
 120, 6
 आरुणि प्रजापते V I, P II,
 167 1
 आरुह्यपतितस्त्वैव V II P I,
 372 13
 आरुह्यपतितोऽज्जालो V II P I,
 306 6
 आरुह्यपतिन चैव V. I, P I,
 188 17.
 आरुह्यं वारुण V I, P II
 314, 9
 आरुह्य पुत्र मित्रायी V I, P I,
 288 4
 आरुह्यमय सौभाग्य V I, P II,
 315, 8
 आरुहण गोवृष-कुञ्ज-V II, P II,
 3, 2
 आर्तं न चानुकम्पन्ते V II, P I,
 9, 11
 आर्तं कुर्याद्यथाशक्ति V I, P I
 230, 1
 आर्तवाभिप्लुता नारी V II, P I,
 163, 16
 आर्तवाभिप्लुता नारी V II, P I,
 164, 1
 आर्तवाभिप्लुता नारी V II, P I,
 164 11
 आर्तवीरजसा प्रोक्ता V II, P I,
 167, 2
 आर्तवे वेद्य कालानां V I, P II,
 334 5.
 आर्तानां मार्गमाणां V II, P I,
 234 11
 आर्तानामन्नदानं च V I P I
 191 7
 आर्ति वा महर्षी याति V II P I,
 235 12
 आर्द्रजमोऽस्तुदिव्येत् V II, P I,
 306, 1
 आर्द्रं दृष्ट्वा शमय V I, P I,
 211 8
 आर्द्रपावस्तु भुञ्जीयात् V I, P I,
 415 10
 आर्द्रवश्च दद्यते तु V I, P II
 403, 12
 आर्द्रवासा जले कुर्यात् V I, P I
 249, 1
 आर्द्रवासाश्चरत कुण्डे V II, P I,
 301, 12

आर्द्रवासास्तु हेमन्ते V. I, P II, 143, 15	आशौच पुनरागच्छेत् V I, P. II, 265, 2
आर्द्राया शौयमाप्नोति V. I, P. II, 312, 12	आशौच बान्धवानां तु V. I, P II, 241, 16
आर्धिका कुलमित्रश्च V. II, P. I, 411, 6	आशौचान्तं वृजेच्छिन्नं V. I, P I, 226, 18.
आर्षधैवाथ वैद्वश्च V. I. P. II, 45, 10.	आशौचमुदकं पिण्डम् V I, P. II, 458, 8
आर्षे रामिधुन शुष्कं V I, P II, 88, 6	आशौचमन्तरं दशौ V. I, P. II, 291, 3
आर्षोडाज. सुतर्ज्जस्त्रीन् V. I, 1 ^o II, 86, 17	आशौचस्य च-न्दासोऽपि V I, P II, 289, 19.
आलम्बादनशेषाद्य V II, P I, 9, 15	आशौचान्ते सत सम्यक् V. I, P. II, 294, 4
आवर्तनोल्लेखन V II, P I, 170, 2	आशौचापगमे V. II, P I, 420 5
आवाहन-स्वधाकार V I, P I 88, 18	आशौचे तु ग्यतिकान्ते V I, P II, 330, 20
आवाहनामौकरण V. I, P II. 447, 15	आशौचे तु समुत्पन्ने V I, P. II, 24, 4
आवाहयेदनुज्ञातो V. I, P II, 403 5	आशौचे यस्तु शुद्धस्य V. II, P I, 421, 5
आविक मार्गमौद च V. I, P II, 376, 17	आशौचोपरमे कार्यम् V. I, P II, 23, 7
आविक वैद्यस्य V I, P. II, 85, 20.	आ स्मृत्तानादनव्रज्य V I, P II, 235, 15
आविक सन्धिनीक्षीर V I, P II, 380, 12	आश्रमत्रयमुक्तस्य V I, P II, 182, 1
आवस्य प्राणनायक्य V I, P. II, 432, 17	आश्रमी येनसकृच्छ्रं V I, P II, 157, 2
आशापहर्ता तु नर V II, P II, 225, 7	आश्रमे वृक्षमूले वा V II, P. II, 57, 7
आशिष वा क्रुहश्रेष्ठ V I, P I, 324, 17	आश्रमेषु ययाकाले V I, P. I, 457, 11
आशौचम् V I, P II, 256 4	आश्रय सख्यदाता च V II, P. I, 285, 13
आशौचं तु भवेत्तस्य V I, P II, 277, 4	आश्रय सख्यदाता च V II, P II, 62, 14
आशौच न भवेत्लोके V I, P II, 258, 10	आश्रितस्याऽपि विदुषः V. II, P. I, 325, 9
आशौचं पक्षिणीं राशि V. I, P II, 251, 12	

આશ્વયુક્તગુહનવમી V I, P I 1 ^o 16	આસન સંસ્કૃત્તન V I, P II 300 C
આપાદર્યાપ દશમી V I, P I, 150 2	આસનાઽઽયાધ્યાનાત V II P I, 28, 2
આપાદર્યાપિ દશમી V I, P II 311, 15	આસનાદુસ્તિતસ્તસ્મિ V I I I, 132, 12
આપાદાદિગુહનાંસ V I P I 281 6	આસનાનિ ત્રિચિયાણિ V II P II 26 1
આપાતર્દીઞ્ચ અમુર V I P II, 189, 7	આસનારુદ્ધમગ્રાથ V I P II 377 1
આપાદાદિ યજ્ઞ પ્રાપ્તિ V I P II 318 2	આસનાઽઽસયૌ યજ્ઞયૌ V I P I 401 5
આપાદીમવધિ દૃષ્ટા ય વજ V I I II, 321 5	આસન આસન દયાન્ V I I II 402 10
આપાદીમવધિ દૃષ્ટા વચ્ચુત V I I, II, 321 2	આસનેદુષ્કૃતપુ V I P II, 309 2
આપાદયા V II P II 189 5	આસનપુ સાર્વજનિક V I P II 308, 18
આપાત્ત્વા પ્રૌઢવધા વા V II P II 1-7, 16	આ સમામ સશિરસ્ય V I, P II 50 16
આપાદયાનય યાગિનયા V I I II 310 10	આ સમાવર્તનામ કુયાન્ V I, I II 11 18
આપાત્ત્વા વચ્ચુત વસ V I I II 320 6	આમાય સહવિષ્કર્ય V I I II, 115 17
આ પાદવાદાના V II P I 122 2	આમા મહર્ધિચયોના V I, P II, 110 1
આ પાદવાદિ ગ્રાણાય V I I II 31 1-	આમામન્વનય મલ્કા V II, P I, 1 18
આ ગૃહવાન્તિ પ્રાત V I P I 111 6	આમાય યજ્ઞેન પ્રાત V I, P I, 314 15
આગત યૈવ યાત્ર ચ V I P I 470 1	આમાયવાદુને V I I I, 311 11
આગત યાગિન્યાનુ V II I II 1 12	આમાય આહવાનાયા V I, I II, 110 15
આગતે વાચનાય V I P II 181 11	આગિત V I P I, 41 7
આગતે વાગતે યાત્ર V II, I I, 1 16	આગિત વાગિત મલ્કા V I, I I 10 14
આગતે વાગતે યાત્ર V II P I, 127 6	આગિત વાગિત મલ્કા V I, I I, I, 10

आसीनश्च स्थितो वापि V II, P II, 191, 4	आहिताग्नेर्द्विजाम्यस्य V. II, P I, 102, 9
आर्तानास्वपि च स्थितो V II, P I, 246, 6	आहिताग्निर्विधान्याय V I, P II, 236 19
आर्तानास्वपि स्थितः V. II, P I, 249, 9	आहिताग्निर्विद्येयेण V. II, P I, 376, 12
आसुरं तद्वेचल्लुख V I, P II, 442 14	आहिताग्निरुपस्थान V II, P II, 141 16
आसुराविविवाहेषु V I, P II, 417, 9	आहिताग्निस्तु यो विप्रः V II, P I, 378, 3
आसुराविविवाहेषु V I, P II, 457, 2	आहिताग्निस्तु यो विप्रः V II, P I, 375, 9
आस्तिष्य ब्रह्मसत्त्वः V I P II, 181, 1	आहिताग्ने विप्रत्वेन V I, P II, 333, 11
आस्ते यजति यो निरयः V I, P II, 160, 14	आहिताग्ने सिनीवाल्याह V I, P II, 457, 1
आ ज्ञानकाल नापीयात् V. II, P I, 103, 9	आहुतिर्नाविषयः V I P I 314 10
आहरेज्जावनध्यासु V I, P I, 238, 4	आहुतध्यायधीर्मात V I, P I, 151 15
आहस्त्वृत्तिका विप्रः V. I, P I, 227, 7	आहुताध्यायी V I, P II, 49, 8
आहव च तर्ही लब्धः V I, P I, 407, 17	आहुता या हु वै भरवां V II, P I 31, 12
आहवे विप्रः कुर्यात् V I, P I, 407 10	आहुतोऽध्ययनं कुर्यात् V I, P I, 152 10
आहारं तुरह कुर्यात् V I, P I 235 17	आहुय वान कन्याया V I P. II, 84, 13
आहारं मैथुन निद्रा V I P I, 191, 3	आहुय आपवेदेक V II, P I, 236 17
आहारनावाशधिक V I P II 42, 10	आहुताग्न्यधोवायः V I, P I, 228 9
आहाराय द्विजा कृत्वा V II, P I 102 15	आहुत्य दग्धिनाग्निः सु V I, P II, 412 21
आहारेषु च य दानः V II P II, 185, 5	आहुत्य निवदयः V I, P II, 30, 7
आहिताग्निः V I, P II 22, 13	
आहिताग्नेर्द्विजाम्यस्य V II, P II 70, 9	

इ.

इह स्तिपौ धातुनिर्देशः V II, P I, 141, 5

इच्छयाऽन्येयमयोगः V I, P I, 86 1	इतरावपि सख्याहीन V I P I, 401, 1
इच्छन् प्रयावशीश्चाह V I P II, 29, 1	इतरहितसिम्हन् V I, P II, 67, 17
इज्यते भरतश्रेष्ठ V I, P I, 160, 2	इत्यालोऽनमर्थता V I, P I, 120, 15
इज्याऽध्ययनं दानं च V I P I, 87, 4	इत्येता काश्यपेनोक्ता V I, P II, 57, 12
इव सृष्टिर्न भति V I, P II 185 0	इतस्मिन्नाऽहन्तु V II, P II, 268 10
इव यज्ञोपनीतं तु V I, P I 169, 10	इतिहासपुराणानि V II, P II 160 2
इव घाल्य तु कृत्वाऽसौ V I P I 116 0	इतिहासपुराणाना V II P II, 119 6
इव सामाजिकं ज्ञाय V II P II 216 11	इति मत्वा स्वहरेषु V I P II, 102 15
इतिहासपुराणानि V I P I, 348 2	इत्यहं चत्वारिंशन् V I, P II 18 18
इतिहासपुराणाद्ये V I P I 438 20	इत्यादि स्मृत्यन्तररचनम् V I P II 331, 19
इतिहासपुराणानि V I P I 499 4	इतिमन्त्रावहानि V II P II 138 6
इत्युद्यमं स्वहस्तं V I, P I 434 5	इति वरुणधिराऽथ सवित्र्या V I, P I, 379, 14
इत्युक्त्वाकृत्वा प्रियावाच V I P II 437 17	इतरा तु वर्णाना V II P I 55, 19
इत्यतश्चिपलं प्रोक्तम् V I, P I 444, 8	इति सन्निवृत्त्यर्थं चिपलं V I P II 253 2
इति आति V II P II 136 10	इतरा वर्णानां तु V II P I 340 16
इत्यपमर्दनम् V II P II 130, 4	इत्युपपातकानि V II P II 101 1
इति परमप्रेतार V I P I 108 10	इत्यप मुनिनि श्रोत V I P II 38 2
इत्युपायं नरा वक्ष्यान् V I, P I 347 3	इतरेष्ववशिष्टेषु V I P II 87, 3
इति न सप्तमः मासः V I P I 449 11	इन्द्रं निव वरुणमग्निमाह V I P I, 209 6
इत्यपमर्दं द्विज आह V I P I, 425 11	इन्द्रस्य वज्राऽस्ति V I P II, 168, 5
इत्यनेनैर्भाषेयुक्तान् V I P II, 359 14	इन्द्रं तु य इत्युक्त्वाऽऽत V I P I, 274 6

इन्द्र शुद्धा कचश्चाप V II, P I, 301, 16	इय विद्युद्धिरुहिता V I P I 319
इन्द्रा-अनिल यमा-अर्कोणाम् V I P I 447, 20	इय विद्युद्धिरुहिता V II, P II, 60, 12
इन्द्राय V II, P II, 188, 4	इयवत्वाम् V I P II 306, 15
इन्द्रायेन्द्रपुरुषभ्य V I, P I, 394, 11	इयु गृह्णाति V I, P II 98, 18
इन्द्रियाणि तु सर्वाणि V I, P I 96, 9	इये स्वा V I, P II, 135, 15
इन्द्रियाणा निरीधेन V I, P II, 194, 17	इष्टं स्यात् कर्तुमिस्तेन V I P I, 447, 6
इन्द्रियाणि यद्य स्वर्गम् V I, P I, 169, 10	इष्टका लोट-पाषाणे V I, P I, 254, 1
इन्द्रियार्थेषु सर्वेषु V II P I, 10, 8	इष्टान् भोगान् हि वो देवा V I P I, 159, 14
इन्दुभय गजच्छाया V I, P II 310, 16	इष्टान्वा यदि वा अणिगन् V I, P II, 336, 18
इन्दुक्षय मासि मासि V I, P II, 308, 4 445 11	इष्टिभास्ते कर्तुर्वत् V I, P II, 403, 15
इन्द्रा धाता भन वृषा V I, P I, 358, 3	इष्टि वैश्वानरीं कुरुन्तु V I, P. II, 150, 10
इन्धनार्थे हुनच्छब्द. V II P II 103 3	इष्टि वैश्वानरीं कुरुता V I, P II, 156, 10
इन्धनार्थमग्न्युष्काणा V II P I, 16, 12.	इष्टीनां पशुमन्धानाम् V II, P II, 198, 16
इन्धनार्थमथ सूपार्थे V I, P I, 160 11	इष्टे सार्थे तु विधिवन् V I P II, 443, 14
इम मे वरुण V I, P I, 298 18	इष्टा न्य शक्तिमती यस्ते V I, P II, 150, 6
इम लोक मातृभक्त्या V I P I 377, 10	इष्टा भिक्षाणिनां निर्ये V II, P II 128, 14
इमा स्वमिन्द्रमीदृ V I, P II 105 16	इष्टेयं पथये याये V II, P II, 161, 11
इमा रुद्राय तदस्ते V II, P. II, 279, 13	इष्ट्यतेऽनुग्रहस्तेषा V II, P I, 130 12
इमारुद्राय सूक्त तु V II, P II, 280, 1	इष्ट्यस्वदारकाचार्यो V I, P II, 359, 11
इय विद्युद्धिरुहिता V II, P I, 13, 19	इह यामुव धैकेषा V II, P II, 214, 4
	इह अन्नानि घृदस्व V. II, P I, 377, 10.

इह जन्मनि शूद्रास्ते V II, P II,
221 10

इह दुभरिने केचिन् V II, P II
246 11

इह शत्रुपलेकिऽस्मिन् V II, P II
231, 6

इहलोवमृतात् घ V II, P II
202 3

इहवाऽमुत्र वाऽस्तस्य V II, P II,
276 10

इह घृणुगृहे घृष्टा V II, P II,
264 7

इहाल्पमपि कृत्वा तु V II, P II,
209, 0

इदैव फल्गु वर्म V II P II, 270,
11

इदैव सा शुनी शूभी V II, P I
300, 13

ई.

ईक्ष्यन्ती जयेत् सूक्त V II P II
240 3

ईतयो व्याधयस्त द्वी V I P I,
102 17

ईदृशस्य हि धर्मस्य V I P I 88 11

ईदृश्यात् V II P II 28 10

ईदृशावच्छेद्यं खल्व्यथ V I, P II
76 5

ईरा सवस्य जगत V I, P I,
421, 4

ईशान वा पुत्रनामान् V I P I
374 13

ईशानेऽपि शिरसि V I, P II 14 7

ईशानेनाऽधवा रुष्टे V II, P I 372, 8

ईश्वर स कथं भावे V II, P II,
213, 13

ईषद्वीत नव दवेतम् V I, P I, 264,
14

उ.

उक्तलक्षणसम्पन्नै V I, P II,
337, 1

उक्तानां धृतिपात्राणाम् V I P II,
184 15

उक्त्वा धिरजस मन्त्रम् V I P II,
187 12

उक्तास्तवेनास्तु V II, P II, 272,
15

उक्तो वर्णधर्मश्चाश्रमधर्मश्च V II,
P I, 10, 18

उपगन्धीन्यगन्धीनि V I, P II
378, 18

उच्छिष्टं न गृह्यमाणम् V I P II,
440 8

उच्छिष्टं पुरुषं स्पृष्ट्वा V I, P I,
239 2

उच्छिष्टं सत्सुखेदिमा V II, P I,
100 10

उच्छिष्टाद्यनिषेक्तं न V I, I I
224 22

उच्छिष्टभागधेयं स्यात् V I, P II,
426, 9

उच्छिष्टभितरस्त्रीणां V I, P I,
425 13

उच्छिष्टलेपापहतानां V II, P I,
176, 1

उच्छिष्टमभिधानं तु V I, P II
479 8

उच्छिष्टसन्निधौ पिण्डान् V I,
P II, 428, 11

उच्छिष्टस्य विरोधेन V II, P II,
221, 10

उत्सृज्यो गृह्यते यन्तु V II, P I,
48, 2

उच्छिष्टोच्छिष्टसत्पत्तौ V I, P II,
100 13

उच्छिद्योच्छिष्टसस्पृष्टो V II, P I, 170, 19	उत्तरमानसे V I, P II, 306 10
उच्छिद्योच्छिष्टसंस्पर्शो V II, P I, 163, 1	उत्तरत भियै V I, P I, 370, 1
उच्छिष्टदोषो नास्त्यत्र V I, P I, 245, 11	उत्तरतभिमुखान् विप्रान् V I, P II, 399, 16
उच्छिष्टभागदेवेभ्यः V I, P I, 430, 15	उत्तोराना च पापानां V II, P II, 246, 15
उच्छिष्टमल दातव्य V. I, P I, 482, 19	उत्तोर्य पीडयेद्वज्र V I, P I, 262, 2
उच्छिष्ट सस्पृष्टोहिमो V II, P I, 110, 5	उत्तोर्योऽकमाचामेत् V I, P I, 240, 5
उच्छिष्ट तह सम्भावेत् V II, P I, 108, 18	उत्तरेऽक्षतसयुक्तान् V I, P II, 397, 21
उच्छिष्टाः पितरो यान्ति V I, P II 425, 15	उत्तरे विदकार्यै तु V I, P I, 430, 3
उत्त यतीतास्तु V II, P II, 287, 13	उत्तरेऽग्न्यवृषस्य V I, P II, 308 1
उत्कृत्य वृषणौ वाऽपि V II, P I, 315, 12	उत्तरेषामुत्तरं उत्तर V. I, P II, 87, 10
उत्कृष्टायाऽनिरूपाय V II, P II, 77, 5	उत्तरेषु तु वस्त्वक्षि V II, P I, 195, 17
उत्तानेन तु हस्तेन V I, P I, 382, 12	उत्थानेन प्रसादेन V I, P I 452, 19
उत्तम थापि मानुष्य V II, P II, 244, 14	उत्थाद्योत्थाय बीजं मृद्वयम् V I, P I, 220, 16
उत्तमं नाक्रमधितोऽति V I, P I, 350, 1	उत्थाद्योत्थाय बीजं मृद्वयं किमय V. I, P I, 220 14
उत्तमानामुयाजोक्तान् V I, P II, 223, 16	उत्थाय पश्चिमे यामे V I, P I, 468, 7
उत्तमेऽन्तर्गत्य V I, P II, 74, 8	उत्थाय पश्चिमे शमे V. I, P I, 221, 16
उत्तमं उत्तमं कुर्यात् V I, P I, 401, 6	उत्थायार्कं प्रणि मोहेत् V I, P I, 296, 4
उत्तमा सात्त्विकमेता V II, P II, 219, 11	उत्थाय वाससी गुह्यं V. I, P I, 262 11
उत्तरत उमायै कल्पयामि V. I, P I, 373 12	उत्पत्ति-प्रलयौ चैव V I, P I, 186, 1.
उत्तर पूर्वदेशे V I, P I, 384, 16	उत्पद्यते गृहे यस्य V II, P I, 46, 9

- उत्पन्ने सङ्कटे घेरे V. I, P II, 149, 17
- उत्पान्नेय कवच V I, P II, 188, 4
- उत्पादक नद्यवाचो V I, P I, 334 1
- उत्पादयेत् पूनर्भूत्वा V II, P I, 47 2
- उत्पाद्य धर्मेन पुत्राः V I P II 189 18
- उत्पादन च गात्राणां V I, P II, 47 1
- उत्साहं शत्रुपापित्वं V I, P I 454, 9
- उदकं च कृणु भस्म V I, P I 429 18
- उदकं पिण्डदानं च V I, P I, 23 17
- उदकं पिण्डदानं च V I, P II, 224, 13
- उदकं यद्य पक्वान् V I, P I 428 7
- उदकं चोदकान्तं च V I, P I, 226 14
- उदम्यागमने शिरावत् V II, P I, 337, 2
- उदक्यास्तुल्यसङ्कटं V II, P I, 383 4
- उदक्या चोदितं चात्र V I P II 190, 1
- उदक्यामपि चण्डालं V I P I, 426 10
- उदम्या यदि मण्डेत V II P I, 33 1
- उदम्या मृतिवा नारी V I P I 320 13
- उदम्या यदि वा मुदे V II, P I, 163 8
- उदक्या मृतिभि स्नायान् V I, P I, 278, 13
- उदक्यवसुदीप्य स्यात् V I, P II 397, 3
- उदरस्पर्शिता या च V I P II 57, 10
- उदरेनाऽऽसुराणां च V I, P I, 237, 8
- उदके फलं मूलेषु V II, P II 118, 2
- उदङ्मुखं प्राङ्मुखो वा V I, P I 252, 7
- उदङ्मुखस्तु देवानां V I, P II 397, 10
- उदङ्मुखस्तु मध्याह्ने V I, P I 223, 4
- उदङ्मुखेऽप्याचमनमादौ V I, P II, 427 19
- उदङ्मुखा दिवा रुद्रात् V I, P I 228, 15
- उदधानतन्निधी V I P I, 384 14
- उदये विधिवत् सन्ध्याम् V I, P II 179, 14
- उदरव्याधियुक्तस्तु V II, P II 269, 2
- उदरे शनिने चार्धे V I, P I, 267, 8
- उदरे शूलसंयुक्तं V II P II, 239, 8
- उदसौ कुनिशुली तु V II I I, 280 12
- उदस्तवासां जल्लेहेन V I, P I, 236, 10
- उग्रनाथ स्नाहति V I, P I 112 7
- उदाहरत स्वधाम्नाम् V I, P II, 465, 9
- उदितं न विज्ञानीयान् V I, P I, 314, 1

उदिनेऽनुदिने चैव V I, P I, 313, 14	उद्वासनकाले ॐ भू महादेवम् V I, P I, 375, 11
उदिनेष्टु V II, P II, 163, 16	उद्वासनकाले ॐ भू पुरुष V I, P I, 371, 8
उदित्युक्ता वा वारुण्या V, II, P II, 43, 8	उन्मत्त किन्चिदपीकुप्री V I, P II, 355, 19
उदित्युक्ताति मन्त्रेण V. I, P I, 296, 9	उन्मत्त पतित कुप्री V I, P II, 90, 13
उन्मत्त च कामेन V II, P I, 404, 11	उन्मत्तोऽन्धश्च वज्र्यां स्तु V I, P II, 351, 5
उदीप्यस्व इति V I, P I, 374, 13	उन्मादस्वप्नोपो V I, P II, 349, 7
उद्भूतेन जलेनैव V II, P I, 164, 12	उपकार यथा भर्तुः V II, P I, 55, 14
उद्भूतेऽप्यग्निरिस्तावम् V I, P I, 432, 10	उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्वात V II, P II, 49, 14
उत्तसाध्यावि शुद्धधम्मि V II, P I, 156, 5	उपगम्य शुक्लं सर्वान् V I, P I, 322, 8
उत्तस्य सज्जते सर्वे V II, P I, 154, 11	उपगृह्यास्पदं चैव V I, P I, 453, 2
उत्तस्य चतुर पिण्डान् V I, P I, 286, 9	उपश्रव्यानुपश्रवणे V I P I 459, 11.
उत्तस्योद्गमादाय V I, P I, 228, 14	उपेतारमुपय च V I, P I, 470, 3
उत्तस्य वा यथाशक्ति V I, P I, 389 7	उपतिष्ठन्ति वै सम्मया V I, P I, 301, 5
उत्तस्य वामहस्तेन V I, P I, 426, 11	उपतिष्ठतामिष्यस्तस्य-V I, P II, 447, 16
उत्तस्य वैश्वदेवान् V I, P I, 409 9	उपतिष्ठेत् तथा कुर्वात V I, P I, 152, 2
उत्तस्य इतिरातिष्ठ्य V I, P I, 383, 8	उपतिष्ठत सूर्ये तु V I, P II, 187, 11
उद्यन्तमस्त यन्तम् V I, P I, 290, 7	उपनयन एन कुर्वात V II, P I, 403 15
उद्गन्धसाध्यापाने V II, P I, 195 6	उपनयनान्धर्वे V I, P II, 197, 5
उद्गय तमस्तस्पर्शति V I, P II, 192, 2	उपनिषद्भावर्तयेत् V I, P II, 195, 13
उद्गरेत द्विजो भार्या V I, P II, 54, 18	

उपनीय नु तत्सर्वं V. I, P II, 419, 11.	उपनिषे शुचौ देवे V I, P I, 415, 7
उपनीय नु य विष्य V I, P I, 149, 6, 333, 16	उपनिष सने स्थाने V I, P I, 114, 17
उपनीते नु विषम V I, P II, 235, 6	उपवासनय कुर्यात् V. II, P. I, 163, 13
उपन्यासक्रमेणैव V. I, P II, 207, 14	उपवास V II, P II, 104 3
उपपातकजातानां V II, P II, 163, 10	उपवासस्त्रिरात्र वा V II, P II, 204, 2
उपपातकजातानां V. II, P I, 41, 12	उपवास तप्त कुर्यात् V. I, P II 443, 10
उपपातकस्तु क्रियागुणो V. II, P II, 125, 1	उपवास नु तक्रस्य V II, P II, 118, 2
उपपातकिनस्त्वते V II, P II, 106, c	उपवासेन चैकेन V. II, P II, 171, 10
उपपातकयुक्तानां V II, P II, 204, 4	उपवासेन चैकेन V II, P I, 253, 4
उपपातकगुह्यि स्यात् V II, P II, 106, 12	उपवासेन तत्तुल्य V I, P I, 417, 2
उपपातकगुह्यो V II, P I, 247, 8	उपवासेस्त्रिभि र्गुणो V II, P I, 161, 11
उपपातकसयुक्तो V II, P I, 245, 7	उपवासे भवेत्तस्य V II, P I, 405, 6.
उपपातमवस्था च V I, P I, 280, 6	उपवासा यदा निरस्य V. I, P II, 443 9
उपपन्न तद्विरथाः V I, P II, 188, 19	उपविष्टेष्वनुशात V I, P II, 400, 22
उपपन्न सकृद्भूताः V I, P II, 391, 15	उपविष्टस्तु विष्णुवचम् V. I, P I 30, 9
उपयुक्तानुशिष्ट च V II, P II, 117, 4	उपयते वयंरिक्त V I, P II, 33, 3
उपरिटाशपाद्यानाम् V I P II 313, 13	उपयते भूमौ V I, P II, 167, 11
उपरिष्टो न खेवेत् V I, P I, 225, 1	उपयतीती ततो भूत्वा V I, P II, 361, 19
उपरिष्ठारिमासीत् V I, P. I, 459, 7	उपस्थान चन्द्रमसः V II, P I, 299, 16
	उपस्थान तत् कुर्यात् V II, P II, 131, 4
	उपस्थान धृतविद्य V. II, P I, 232, 7

उपस्थान स्वकर्म-वै V I, P I, 297, 4	उपास्ते सन्धिरेलायां V I, P I, 289, 4
उपस्थाने च यत् प्रोक्त V I, P II, 188, 16	उपेक्षक चान्तिमाधेत् V II, P II 62, 15
उपस्थित गृहे विद्यात् V. I, P I, 399, 9	उपेक्षक चान्तिमाधेत् V II, P I, 295, 14
उपस्थित विवाहे तु V II, P II 255, 9	उपेक्षा धैर्यं नाधुय V I, P II, 181, 15
उपस्थितो हि न्यायेन V II, P I, 206, 9	उपेक्षादीचरं चाथ V I, P I, 333, 5
उपस्थितुवर जिह्वा V. I, P I, 455, 18	उपोषितधनुर्विद्या V II, P II, 161, 14
उपस्थाय तत शीघ्रम् V II, P I, 207, 0.	उपोष्यैकाहमाहभ्यात् V I, P I, 138, 10
उपस्थुचालिपरणम् V II, P I, 299, 9	उपोष्य दशशाहानि V II, P I, 370, 15
उपस्थुद्योष्यतुर्धनुः VI, P I, 277, 14	उभयतः प्रणवां V I, P I, 303, 14
उपस्थुणैदकान् सम्यक् V I, P II, 399, 3	उभयतः परिधेयतः V I, P I, 381, 2
उपाकर्तुमि श्रोत्रमै V I, P. I. 157, 17.	उभयतोऽङ्गि V I, P II, 28, 10
उपाकर्तुमि श्रोत्रम् V. I, P. I, 156, 14	उभयत्र दशशाहानि V I, P II, 211, 3, 217, 6
उपाकर्तुमि श्रोत्रं V. I, P. II, 181, 7.	उभयत्र स्थितैर्द्वै V. I, P I, 248, 16
उपाकर्तुं न कर्तव्यं V I, P II, 129, 12	उभया पादयोः सप्त V. I, P I, 229, 12
उपाकर्तुं न कुर्वन् V I, P II, 129, 7	उभयोलाकयोऽङ्गि V I, P. I, 167, 16
उपाकृत्य V. I, P II 130, 2	उभयारण्यसौ शुद्ध V. I. P. I, 249, 3
उपानत् दिव्य यातानि V I, P I, 183, 7	उभयो सप्त दातव्या V. I, P I, 229, 11
उपाध्याय पिता ज्येष्ठो V I, P I, 331, 13	उभयोर्हि तयोर्द्वौ V II., P I, 235 2
उपाध्यायान् दशाचार्यं V I, P I, 331, 14	उभाभ्यामपि हस्ताभ्या V I, P. I., 352, 1
उपानन्देन विष्णुः V II, P I, 153 18	

- उभाभ्यामायि हम्नाभ्याम् V I, P I,
302, 10
- उभाभ्यामप्यजीवस्तु V I, P II,
1, 11.
- उभे सन्ध्ये नु कर्तव्ये V. I, P I,
208 11
- उभे सन्ध्ये रवि भूष V I, P. I,
152 1
- उभौ मन्वास्तवभीवी V II, P II,
79, 10
- उरसि भिद्यत इत्यात् V. II, P I,
73 18
- उर समराजस्य V I, P I, 303 5
- उर स्तम्भादुर स्तम्भी V II, I II,
247, 14
- उरुगगणापेता V II, P II,
226, 19
- उत्तरदेशमघोरण V II, P II,
14 3
- उत्तुर्न कुरर इयेन V I, P II,
88 9
- उल्लिप्त्वापहता इति V I, P II
430 22
- उपस्थुपसि यद्यनान V I, P I,
260 8
- उपस्थुधीदय V I, P I 313 12
- उपाधा अश्वस्य V II P II, 58,
11
- उप शाले नु सम्प्राप्त V I P I,
208 9
- उप शाले समुन्धाय V I P II
173 9
- उपिवा नु गृह द्विज V I P II,
139 16
- उपयान समारुह्य V II, P II,
110, 7
- उर्ध्वं च महिर्धौ भार्त्तौ V II, P I,
402 14
- उष्णश्चरतिनाशाय V. II, P II
279, 14
- उष्णीषी नाऽपि नाऽऽद्यामह V I,
P I, 247, 8
- उष्णे वर्पति क्षीति वा V II, P I,
248, 2
- उष्णे वर्पति क्षीति वा V II, P. I.
246, 11
- उ
- ऊडा च समगोत्रेण V II, P I,
310, 6
- ऊडाऽपि देया साऽन्यस्मै V I,
P II, 91 6
- ऊडाया पुनरुदाह V I, P II,
91, 13
- ऊगया पुनरुदाह V. I P I
134, 2
- ऊनद्विचर्षे प्रेते V I, P II 239,
21 244* 13
- ऊनपस्ताशस्तेपा V I, P. II,
72, 6
- ऊनभ्रातृ न कुर्यात् V I, P II,
450 18
- ऊनपाप्मातिक पष्टे V I, P II,
400, 8
- ऊर ऊहे पडिरयाह V II, P I,
265 10
- ऊरुभ्या नु क्षत इत्यात् V II P I
74 2
- ऊर्जस्वि नर नापाथ V I P I
404 11
- ऊर्वे गच्छन्ति सा तत्र V II, P I
58, 8
- ऊर्वे चतुर्थ्या V I, P II, 322
20
- ऊर्वे ज्ञान्वोरथा नाम्ने V I P II,
18*, 8

ऊर्ध्वं तु कात्तावेतस्मात् V I, P II, 81, 7.	अचो यजुषि सामानि V I, P II, 33 ² , 11
ऊर्ध्वं तिरात्रावप्यु V. II P I 152, 1	अचो यजुषि सामानीति V I, P II, 345, 5
ऊर्ध्वं तिरात्रावप्युता ता V II P I, 163, 17	अजव घनसम्पन्ना V I, P I, 144 14
ऊर्ध्वं नभिर्यानि स्यानि V II, P I, 195, 9	अजवस्ते तु सर्वे स्यु V I P II, 35 8
ऊर्ध्वं पञ्चभ्य V I, P II 138 10	अजवा र्वा V I, P II, 459 11
ऊर्ध्वं प्राणान्तिरु भय V II, P II, 88 4	अजीपपक भक्ष्य स्वात् V I, P II, 364, 5
ऊर्ध्वं प्राणाद्युक्तामन्ति V. I, P. I, 823, 13	अजुसुदु क्षीरं शन्त V I, P II, 341, 21
ऊर्ध्वं सत्यताम् V I P II, 42, 7	अजययमपाहृत्य V I, P I, 154, 15
ऊर्ध्वं पुष्टौ दृश शुभो V I, P I, 208, 1	अज रक्षाधिका वृष्टि V II, P II, 210, 3
ऊर्ध्वरेता V I, P II, 133, 8	अजमस्मिन् सन्नयति V I, P II, 105, 5
ऊर्ध्वं सामाथर्व वरं क्तान् V I, P I, 350, 13	अजानि भीष्यपाहृत्य V I, P II, 150, 3
ऊर्ध्वं सितं नोपेन V I P I, 103 18	अजं चेति पन्थिवा V I, P I, 205, 15
ऊर्ध्वं स्यामयन चैव V I, P II, 141 12	अज त्वा सत्येन V I, P I, 117, 10
ऊर्ध्वं मार्जनं कृत्यम् V I, P I, 298 9	अज सत्यं च गायत्रीम् V II, P I, 301, 14
ऊर्ध्वं पारगा यथ V I, P II, 342 14	अजं चेति जवेस्तुन् V II, P II, 279 5
ऊर्ध्वं सामर्निहर्था V I, P I, 154, 12	अजमिति स्नाप्येन भीषि V I, P I, 370, 5
ऊर्ध्वं धारयन् विप्रो V II, P I 220, 7	अजमिति स्नाप्येन स्याति V I, P I, 373, 16
ऊर्ध्वं पौरुषं सूक्तम् V I P I 367, 8	अजमुप्युपशितं सत्यम् V I, P I, 341, 1
ऊर्ध्वं समभ्यस्यस्तु V II, P II, 159, 14	अजता उज्जताभ्या जीवत V I P I, 340, 15.
ऊर्ध्वं वाऽथ यजुर्वाऽपि V I P I, 313 1	अजावृत्तो यजुश्चान V. II, P II, 29, 10
ऊर्ध्वं तु हव्येति पिता V I, P II, 308, 14	

- ऋतुकाले नियुक्ती वा V. I, P II, 357, 6
 ऋतुकालाभिगमन V I, P II, 104, 11
 ऋतुकालाभिगामी स्यात् V I, P II, 99, 1
 ऋतुकालाभिगामी स्यात् V I, P II, 104, 16
 ऋतुकालेऽपि मारीणाश्च V. I, P II, 111, 9
 ऋतुत्रयमुपास्यैव V I, P. II, 81, 13
 ऋतुमव्यपि तिष्ठेत् V I, P II, 78, 11
 ऋतुमस्या हि तिष्ठन्स्या V I, P II, 78, 13
 ऋतुसन्धिषु भुक्त्वा वा V I, P I, 158, 2
 ऋतुवाना तु या शुद्धा V. I, P II, 82, 7
 ऋतु स्वाभाविक छाया V I, P II, 19, 16
 ऋतौ न गच्छेद्यो भार्यो V II, P I, 35, 1
 ऋतौ न गच्छेद्यो भार्यो V II, P I, 35, 3
 ऋतौ न गच्छेद्यार्यो वा V II, P II, 141, 17.
 ऋतौ नापैति यो भार्याम् V I, P II, 100, 10
 ऋतौ भार्यानुपेयात् V. II, P I, 297, 11
 ऋतौ हि गर्भसङ्कित्वात् V II, P II, 4, 7
 ऋत्यागमाज्जिनार्थ V I, P II, 93, 8
 ऋत्विजाना दीक्षिताना च V. I, P II, 257, 14
 ऋत्विग् पुत्रो गुरुर्भ्राता V. I, P I, 311, 14
 ऋत्विग् पुत्रोऽथ वा पत्नी V. I, P I, 311, 18
 ऋत्विग् पुत्रादयो ह्येते V I, P II, 345, 16
 ऋत्विग्-पुरोहिताचार्ये V I, P. I, 468, 11
 ऋत्विग्-श्वशुर V I, P I, 326, 10
 ऋत्विग्-श्वशुर V I, P I, 326, 14.
 ऋतूणा V I, P I, 48, 19
 ऋषभैकादशाश्च गा दद्यात् V II, P. I, 95, 4
 ऋषयो निष्कृति तस्य V II, P I, 14, 3, 201, 6
 ऋषयश्चक्रिरे धर्मं V I, P I, 334, 14
 ऋषयो दीर्घसन्धत्वात् V I, P I, 300, 17
 ऋषयो वा इन्द्र V I, P I, 11, 3
 ऋषि-देव मनुष्याणां V I, P I, 337, 4
 ऋषिसत्य V II, P II, 187, 5
 ऋषीणामग्निहोत्रेषु V II, P I, 248, 20
 ऋषीणास्तृप्तिता नित्य V I, P I, 259, 1
 ऋषीन् इनेभयान् कृत्वा V I, P II, 131, 8
 ए
 एर्क गोमिष्टुन द्वे वा V I, P II, 84, 16
 एतत् तु आर्जयोद्वय V I, P I, 387 16
 एतत् तु वैषण्व इष्ट V. I, P II, 163, 13

एक तु वैषय वण्ड V I, P II, 172, 22	एक द्विविधं चतु पञ्च V II, P. I, 23, 11.
एक नाम्ना पर तूर्णा V I, P II, 460, 15	एक द्विविधैकने V I, P. II, 450, 11
एक नाम्ना पर तूर्णा V I, P II, 460, 15	एकवचन तु वेदस्य V I, P I, 333, 14
एक प्रेतस्य V I, P II, 455, 8	एकवचने पृथक्कृत्य V. I, P I, 272, 7
एक सद्धिमा V I, P I, 209, 8	एकपञ्चस्यविष्टाना V I, P I, 427, 2
एक एव तु यो भुङ्ते V I, P I 416, 5	एकपञ्चस्यविष्टानाम् V I, P I, 427, 7
एक एव चित् साक्षात् V I, P I, 107, 8	एकपञ्चस्यविष्टाना V I, P II 430, 16
एककाल गतासूना V I, P II, 469, 17	एकपञ्चस्यविष्टाना V II, P II, 79, 11
एककाल चरैकैक्यस्य V II, P II, 59, 11	एकपञ्चस्यविष्टाना V II, P I, 255, 4
एककाल चरैकैक्य V I, P II, 126, 6	एकपञ्चस्यविष्टाना V II, P I, 258, 5
एककाल समद्वाना V II, P I, 320, 19.	एकपञ्चस्यविष्टाना V I P II 114, 9
एककालममावास्यासि V II, P I, 300 15	एकविष्टाना पृथक्कृत्य V I P II, 61, 17
एकविष्टाना समारुढी V I, P. II, 460, 11.	एकपञ्चस्यविष्टाना V I, P I 434, 14
एकच चतुरी मासां V I, P II, 183 1	एकपञ्चस्यविष्टाना V II, P I, 345, 13
एकच लभाद्यो भिन्नु V I P II, 190, 3	एकपञ्चस्यविष्टाना V. II, P. I., 268, 3
एकच सा गता भुंते V. I, P II, 63, 11	एकपञ्चस्यविष्टाना V II, P II 171, 9
एकच समाश्रित्य V I P II, 178, 1	एकपञ्चस्यविष्टाना V I P II, 53, 4.
एकचण्डी विष्टाना वा V I, P II, 179 1	एकपञ्चस्यविष्टाना V I, P I, 128, 17.
एकचण्डी भवत्यादि V I P II, 178, 13	एकपञ्चस्यविष्टाना V. I, P I, 3-3, 19
एकचण्डी भवेद्यादि V. I P. II, 178, 13	

- एकमध्ययनं कुर्यात् V II, P II, 200, 11
 एकमेव बहुर्याग्निं V I, P I, 448, 11
 एकमेव यतीनां स्यात् V I, P II, 38, 4
 एकमेव सङ्कुर्वन्त्वा V II, P I, 372, 8
 एकराजं जले स्थित्वा V. II, P I, 253, 6
 एकराजं तु नाऽजीयात् V II P I, 24, 18
 एकराजं निराहारा V II, P I, 160, 18
 एकराजं पारोक्ष्यं V I, P II, 181, 3
 एकराजं हि निवसन् V I, P I, 397, 7
 एकराजोपवासश्च V II, P II, 182 9
 एकराजोपवासश्च V II, P I, 389, 18
 एकराजोपवासश्च V II, P I, 26 17
 एकराजाविताश्वाः V II, P I, 156 6
 एकवर्षे हस्ते वस्ते V II, P I, 249, 8
 एकवस्त्रो न भुञ्जीत V I, P I, 265, 14
 एकवासा विशुद्धाश्वाः V I, P II, 187, 2
 एकविंशतिः V II, P II, 164 3
 एकविंशतिभिश्चान्यैः V II, P I, 217 12
 एकविंशतिरात्रं च V II, P II, 121 13
 एकविंशतिरात्रं तु V II P II, 151 3
 एकविंशतिरात्रस्तु V II, P II, 184, 2.
 एकविंशतिवर्षो वा V I, P II, 69, 10
 एकवर्षं नवम्याम् V I, P II, 317, 1
 एकवर्षोभयदन्ताद्यने V II, P I, 408, 1
 एकवर्ष्यासनं पङ्क्तिः V II, P I, 28, 11
 एकस्मिन् कृच्छ्रपादने V. I, P I, 168, 4
 एकस्मिन् बृहयते वाक्ये V I P II, 1, 3 7
 एकस्मिन् द्वयार्थिकादिद्विविधिः V I, P I, 328, 7
 एकस्मिन् वा बहुषु वा V I, P II, 403, 18
 एकस्मिन् विंशतिर्हस्ते V I, P I, 229 13
 एकस्मिन् सावने स्वाह्निः V I, P I, 193, 11
 एकस्य शुभस्य V I, P I, 60, 7
 एकस्य बहुषो जाया V I, P I, 91, 3
 एकस्यैव तु ना ह्यात् V I P II, 326 2
 एकहायनममङ्गाहः V II, P. I, 90 15.
 एका घृता बहूनां तु V II, P I, 287, 3
 एकान्तं तु शुभे देशे V I, P I, 307, 18
 एकामनाधाय मनः V I, P II, 424 24
 एकावशगुणान् वापि V II, P II, 167, 7

एकादश नव द्वि-वि- V I, P II, 157, 8	एकादशने विज्ञो V I, P II, 468, 18
एकादशी कण्डवधे V I, P I, 367, 16	एकादशचर्चोद्विज्ञ V I, P I, 376, 2
एकादशे कृष्णादस V I, P II, 317, 20	एकादशमुचिभूत्वा V I, P II, 279, 5
एकादशे पञ्चमे ह्यु V I, P II, 448, 11	एकादस्तु सपिण्डता V I, P II, 250, 14
एकादशेऽपि वा भासि V I, P II, 453, 9	एकादस्तु पुराणेषु V I, P II, 449, 9
एकादशे स्त्रीजननी V I, P II, 114, 3	एकादशे तु कृष्णोऽयम् V II, P II, 191, 9
एकादशेऽङ्गि तत्कुर्वान् V I, P II, 448 18	एकादशे क्षत्रिये बुद्धिः V I, P II, 282 17
एकादशेऽङ्गि यच्छास्त्र V I P II, 208, 3	एकादशपुत्रपते विप्रो V I P II 208 1
एकादश्या तथा धूम V I, P I, 368 8	एकादशपरतो घाने V I P II, 184 13
एकादश्या तथा नारी V I, P II, 110, 17	एकाद क्षपण कृत्वा V II P II, 141, 2
एकादश्या तथा हन्व V I, P II 816 1	एकाद तु पुराणेषु V II, P I, 403 6
एकादश्या तु कर्तव्य V I P II, 337 10	एकाद वैद्य V II P I, 422, 8
एकादश्या निराहार V II, P II 161, 12	एकाद सुमक तत्र V I, P II 251 2
एकाद तु भुञ्जीत V I P II 186 18	एकीभावेन भोक्तव्य V I P II, 415 22
एकामस्कृत्य कामार्थम् V I P II 114 13	एकन तिष्ठताऽधस्तात् V I, P I, 178 4
एका लिङ्गे शुब तिष्ठ V I P I 279, 2	एकन पाणिना हन्त V I P II 382 17
एका लिङ्ग करे सव्ये V I P I 228 17	एकैक भासमभीयात् V II P II, 178 11
एका वैद्यस्य V I P II, 95 16	एकैर पिण्डमभीयात् V II P I, 460 1
एकादधनिनोऽनेन V II, P II, 46 3.	एकैर हासयेत् पिण्ड V II, P I, 303, 7
	एकैक हासयत् पिण्ड V II P I, 299, 8

एकैक वर्षयेत पिण्ड V II, P I, 303, 6	एको भिशयथोक्तस्तु V I, P II, 180, 6
एकैकमष्टलि देवा V I, P I, 351, 8	एको वा तावृषो षण्डी V I, P II, 157, 11
एकैकन्यामुदित V I, P I, 257, 11	एको वाऽध्यात्मवित्तमः V II, P I, 209, 11
एकैकमथ या हौ चीन् V I, P II, 361, 6	एक दायीत सर्गः V I, P II, 46, 5
एकैकमपि विहास V I, P II, 339, 8	एत वै सवाग्मानम् V I, P II, 162, 11
एकैकनेकैकस्य र्वाचीन् V I, P II, 303, 6	एत वैतमाग्मानः V I, P II, 107, 12
एकैकामेव V. I., P II, 116, 10	एतस्कृततम विद्यात् V I, P I, 473, 11
एकैकस्य तु विपस्य V I, P II, 405, 8	एतस्कच्छ मुत्तापुरुषः V II, P II, 184, 10
एको गतिरिति तत् कर्तुम् V. II, P I, 191, 1	एतस्कृतस्य नाम V I, P I, 132, 4
एकोऽनुगच्छन् तस्यार्थम् V I, P. II, 287, 10	एतस्कलु वाव तपः V I, P I, 120, 3
एको देवः V I, P I, 208, 16	एतस्मिन्पूर्ववाद् V I, P I, 297, 13
एकोविंशः तु कर्तव्यम् V I, P II, 447, 2	एतस्माद्वाच्यः नाम V II, P I, 303, 10
एवोदित देवलीनम् V I, P II, 447, 14	एतच्छौन गृहस्थस्य V I, P I, 229, 4
एवोदित न कुर्यात् V I, P II, 458, 15	एतत्तपो विदुर्धारा V I, P I, 128, 2
एकोविंशः परित्यज्यः V I, P II, 446, 11	एतत्तु श्रयणे विद्यात् V. II, P I, 166, 17.
एकादितः ॥ यच्छास्त्रं V I, P II, 300, 6	एतस्मिन् प्रकृषाणः V I, P. II, 180, 9
एकोविंशः सुतैः कार्यः V I, P II, 328, 2	एतस्मिन् समाश्रित्यः V I, P I, 470, 4
एकोविंशविधानेन V I, P II, 454, 6	एतत्तु पण्येष्ट भोक्तव्यः V I, P II, 383, 3
एवादिष्टे तु सम्प्राप्तः V I, P II, 331, 18	एतत्पातकमुक्तानां V II, P II, 191, 11
एवादिष्टे तु सम्प्राप्ते V I, P II, 331, 9	

एतत् विपीलिकामर्थे V. II, P I,
303, 8

एतत् समाहितं कुर्यात् V II, P I,
244, 11

एतन् सर्वं भू V I, P II, 176, 3

एतन् सवत्सराश्वे V II, P I
22, 15

एतदेव V II, P II, 66, 18

एतदेव V II, P II, 176, 3

एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P II,
82, 2

एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P II, 97, 8

एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P I,
99 11

एतदेव व्रतं कुर्यात् V II, P II,
107, 1

एतद्व्याप्तिरीनाम V I, P II,
308, 2

एतद् गृहीत्वा निष्क्रम्य V I, P
II, 160, 11,

एतद्गृहेत्य नानाथ V I, P I,
81, 5.

एतद्विदित्वा य सन्ध्याम् V I, P
I, 302, 18

एतद्विधानमातिष्ठेत् V I, P I,
472 5

एतद् व्याप्तिरद्वैतेषा V II, P. II,
215, 12

एतद्विष्णुपदं नाम V I, P I, 192,
11

एतद्वै अरामर्थम् V I, P I 165, 1

एतद्वै अरामर्थम् V I, P II,
136, 6

एतद् वितरो वासी V I, P II
433, 10

एतदन चोत् साधे V II, P I,
44, 7, 329, 1

एतद्व्यपृष्टवचनं V I, P II,
331, 16

एतन्महाव्रतम् V II, P. I, 99, 2

एतन्मैथुनमष्टाङ्ग V II, P. I,
312, 8

एतन्मर्थमपृच्छन्त V. I, P I,
314, 9

एतन् एवाहम् V I, P II, 106, 7

एतमेव प्रवाञ्जितो V. I, P II,
175, 17

एतमेव विदित्वा V. I, P II,
175 17

एतमथ विधिं कृत्वा V II, P I,
300, 10

एतया निवार स्थपति V I, P I,
49, 5

एतस्मिन्नेतसि प्राप्ते V II, P II,
149, 13

एतस्मिन्नेतसि प्राप्ते V. II, P II,
126, 3

एतद् स्म वै गृहीत्वा V I, P II,
177, 9.

एता एव V II, P II, 176, 3

एता गत्वा द्वयो मोक्षान् V II, P
I, 318, 8

एता गत्वा द्वयो मोक्षान् V II, P,
I, 318, 18

एतान् शुभान् समं परीक्ष्य वेदा V I,
P II, 75 11

एतान् विगर्हिताचारान् V I, P II,
351, 16.

एतान् हत्वा द्वित्रं कुर्यात् V II,
P I, 92, 2

एतानि क्रमशः ऽद्वीयान् V II, P
I 244 ॥

एतां अवाप्तिं पुनः अन्तः V
II, P II 158, 1

एतानि चैव दद्यान् V I, P II,
376 16

एतानि पतिमानां भू V. II, P I,
21, 2, 23, 15

एतानि भक्षयेद्यस्तु V I, P I, 253, 4	एतासामप्यभावे तु V I, P. II, 34, 7
एतानि यतिशक्तानि V I, P II, 191, 2	एतासु गमनं कृत्वा V. II, P. I, 334, 10
एतानि लोकरूपव्यर्थे V. I, P I, 197, 9	एतास्तिष्ठस्तु भार्याय V I, P II, 64, 13
एतानि वाहयन् विप्रो V I, P I, 360, 4	एतास्तिष्ठ स्त्रियो मत्वा V. II, P. I., 321, 3
एतानि विधिवत्कृत्वा V. II, P. I., 305, 11	एते काला समुद्दिष्टा V. I, P. II. 310 17
एतानि सतत पश्येत् V. I, P. I., 321, 6	एत क्रमेण विप्राणां V I, P II, 17, 8
एतानासाद्य सत्ताम् V. II, P II, 206, 6	एते गृहस्थप्रभवा V. I, P. II, 17, 11.
एतानेवमर्थं विधा V II, P I., 301, 12	एते च दिव्या वितर V I, P. I., 358, 6.
एतान्येव समस्तानि V. II, P. II, 181, 4	एते बीजा भवन्तीह V. II, P I, 376, 1.
एतान्येवाऽऽतुरस्य V. II, P. I., 402, 7.	एतेऽ V. II, P II, 192, 12.
एतान्याह पक्षिणानि V II, P. I., 192, 11	एतेन विष्ठा व्याख्यात V I, P. II 455, 10
एतान्यथैव V. I, P I, 324 1.	एतेन सुखयते विप्रो V. II, P I, 310, 2
एताभ्यां भुक्तयुक्तस्य V I, P II, 107, 1	एतेनाऽऽतवातिनो V. I, P. II., 345, 2, 316, 1
एतान्नस्य सन्मास्य V I, P II., 150, 8	एतेनैव V II, P. II, 180 1.
एतामेव V II, P II, 285, 16	एतेनैव व्याख्यातो V. II, P I, 209, 9
एतामेव विधिना V I, P II., 128, 16	एतेनैवानि कृत्वा व्याख्यातः V. II, P I., 253, 10
एताभ्यामथ शमेन V I, P I, 266 1	एतेनैवानिष्ठानो V II, P. II, 152, 2
एताभ्यामथ तेनैव V I, P II., 116 3	एत वस्तुनः V. II, P II, 114, 3.
एतामेव प्रदीप्ता V I, P I, 300, 1	एत श्राद्धपण्डितानां V. II, P I, 357, 7.
एतासां चारुणार्थां V I, P I, 321, 5	एतयोऽप्येव भाष्यानां V II, P. I, 378, 13.
	एत दद्याः समाख्याता V. I, P. I 358, 2.

एते वै श्रावणाऽऽदिभ्यः V. I., P. I. 358, 6	एते गुनासहस्राणाम् V. I., P. I., 200, 11
एते व्यस्ता समस्ता वा V. II., P. II., 203, 12	एते हि योगा सेनाया V. I., P. I., 156 18
एते घृहेषु भोज्यान्ना V. II., P. I. 431, 7	एतैरङ्गुलिभेदेभ्यः V. I., P. I., 206, 10
एतेषा निनद यावत् V. I., P. I., 429, 3	एतैरनयान न हि बन्धनीयो V. II., P. I., 275 11
एतेषा पावरुच्छ स्यात् V. II., P. II., 118, 6	एतैरपि इतं यस्यात् V. I., P. I., 311, 15
एतेषा आह्वयो भुक्त्वा V. II., P. I., 385, 12	एतैरेव मुनेर्मुक्त V. I., P. II., 73, 14.
एतेषा आह्वयो भुक्त्वा V. II., P. I., 387, 11	एतैरेव महायज्ञान् V. I., P. II., 141, 2
एतेषा भक्षण कृत्वा V. II., P. I., 403, 6	एतैरेव द्विगस्याङ्ग V. II., P. I., 66, 13
एतेषामन्यभावे तु V. I., P. II., 34 18	एतैर्द्विभक्तय घोषा V. II., P. II 154 11
एतेषामुदका परिवा V. II., P. I., 371, 18	एतेर्मुक्तस्य सप्तस्य V. I., P. II., 207, 3
एतेषामेव जन्तूना V. II., P. II., 235, 3	एते शाक ऊर्ध्वयुक्त V. I., P. II., 207, 2
एतेषामेव देवाना V. I., P. II., 30, 17	एते सर्वे तु निष्पाता V. I. P. II., 177, 3
एतेषामेव खर्षा V. II., P. II., 116, 16	एते सर्वे एभिन्नलो V. I., P. II., 195, 3
एतेषामेव शवसा V. II., P. I., 387, 9	एषावर्ग मूल-कलम् V. I., P. I. 202 16
एतेषु यथस्ते V. I., P. I., 167, 1	एतसा स्पृश गुह्याना V. II., P. II 163, 3
एतया यान्यपर्यायानि V. I., P. II., 72 2	एभिन्नानि कृता V. I., P. I., 429, 14
एतेषा विकृत्य कृष्टं V. II., P. II., 118, 4	एभिर्भाष्यैर्वि मुने V. I., P. II., 169 7
एतेष्वश्वसज्जान्तु V. I., P. I., 306, 10	एवं V. II. P. II., 247, 3
एतेष्वपिद्यामानेषु V. I., P. II., 42 11	एवं यस्यान्यसंयमाणा V. I., P. I., 24, 10
एते सर्वे V. I., P. I., 11 5	एवं कदम्बवृद्धिः V. II., P. I., 123, 18

- एवं कृते शक्ति V I, P II, 26, 6
 एवं कृतोक्तान् सम्यक् V I, P II, 212, 13
 एवं शक्ति विज्ञाना V I, P II 118, 22
 एवं गच्छन् स्थित आत्मा V I P II, 101, 8
 एवं गृहयति कृत्वा V. I, P I, 380, 0
 एवं अव्ययते स्थिते V II, P II 28, 6
 एवं ते सन्तुष्टान् V II, P I 200, 8
 एवं तेन तद्विधी V II, P I 143 2
 एवं कदाचित्कृतम् V I P. I, 108 7
 एवं कृत्वा तद्विधी V II, P II, 10 7
 एवं वापरासाद्य V I, P I, 132, 4
 एवं विद्यायाश्चिद्विद्य— V II P I, 303 7
 एवं ध्यायमा साधे V I, P I 201 10
 एवं धर्मैः सर्वगतम् V I, P I 57, 2
 एवं धर्मैः सर्वगतम् V I, P I, 15 11
 एवं तद्विद्यया V II P II, 2 1, 1
 एवं विमलम् विमलम् V I, P II, 5 1, 7
 एवं निरुद्धाग्नेः V II P II, 20, 17
 एवं व्यापारिणि कृत्वा V I, P I, 2 2, 2
 एवं विमलम् सर्वम् V II, P I, 1 10
 एवं पञ्चाक्षेण V. I, P I, 420 5
 एवं परिपश्यति V II, P I 211 11.
 एवं पापविमुक्त्या V II, P II 243 12
 एवं पापान् समुद्धृत्य V II P I, 234, 10
 एवं प्रदीपपापाना V I P I 60, 5
 एवं प्रदीपपापाना V I, P II 454, 21
 एवं प्रदीपं कुर्यात् V I, P I 171 12
 एवं प्रदीपत्वा—V II, P II, 163 8
 एवं मातुः 33 महात्मा V I P II, 280 11
 एवं मातुः 33 मातुः V II P I 317, 11
 एवं मातुः 33 मातुः V I P I, 116, 4
 एवं मातुः 33 मातुः V II, P I 11 16
 एवं मातुः 33 मातुः V I P II 307 2
 एवं मातुः 33 मातुः V I P I 1 5 1
 एवं मातुः 33 मातुः V I, P II, 10 1
 एवं मातुः 33 मातुः V II P I 1 7 1
 एवं मातुः 33 मातुः V II, P I 71, 0
 एवं मातुः 33 मातुः V II, P II 243 2
 एवं मातुः 33 मातुः V I P I, 210 15
 एवं मातुः 33 मातुः V I, P I, 502 7

एवं राजन्या हत्या V II, P I, 98, 13	एष मे मण्डल भित्वा V I, P II, 196, 19
एव वनाश्रमे तिष्ठन् V I, P II, 156, 6,	एष वा अनृष V I, P II, 105, 1, 100, 13
एवविधस्य विप्रस्य V I, P II 208, II	एष वोऽभिरितो धर्मो V I, P II, 153, 1
एव वैवस्वत ग्राह V II, P I, 390, 7	एष सर्व सगुहिट V II, P II, 219, 3
एव वैद्यो राजन्यायान् V II, P I, 332, 8	एष स्वधर्मो विद्ययात V I, P II, 181, 19
एव धौलसमाचारी V II, P II, 246 1	एषा विराजमभ्यासात् V II, P II, 183, 10
एव सौमविधिं कृत्वा V I, P I, 233, 17	एषामन्न न भोक्तव्य V II, P I, 381, 8
एव सत्यस्यानस्तु V II P II 59, 12	एषामन्न न भोक्तव्य V I, P II, 334, 21
एव सति दूर शुद्ध V I, P II, 250, 3	एषामन्यतम ययान् V II P II, 191, 7
एव सर्वनिह राजा V I, P I, 71, 4	एषा सापदकार्येषु V II, P I, 217, 16
एवं सर्वे विधायैश्च V I, P I 474, 12	एषा शुनाऽवलीकाना V II, P I, 145, 4
एवं सुचरितप्रायश्चित्ती V II P I, 249 12	एषा सम्यक् समाख्याता V I, P I, 171, 8
एव स्नात्वा सत पश्चात् V I, P I, 262 12	एषु भाद्र न कुर्वति V I, P II, 324, 18
एवं स्वास्तीजसा शुक्ल V I, P I, 240, 6	एषु सर्वेषु कुर्वति V II, P I, 91 4
एवं इत्या च सच्छेष V II, P I, 438 2	एषु स्त्री-तैल मासानि V I, P I, 253, 10
एवहाह V II P II, 213, 5	एषु स्नात्वा च पीत्वा च V II, P I 111, 16
एष एव क्रमो कृष्टो V II, P II, 245, 4	मृद्व्या बहव पुत्रा V I, P II, 3 7, 12
एष चान्द्रायणो V II, P I, 304 II	मृद्व्या बहव पुत्रा V I, P II, 108 13
एष चान्द्रायणो मास V II P I, 300, II	एषोहीति सम्यग्मय V I, P I, 167, 5

ले.

ऐकाश्रम्य V I, P II 135, 9,

ऐनेयमजिनम V I, P II 32 21

ऐन्द्रेण मृगारेष्ट्या V II P II

115, 16

ऐन्द्र स्थानमुपासीना V I, P II,

257, 11

ऐन्द्राग्रमेकादशरुपात् V I, P I'

160, 9, 70 11

ओ.

ओङ्कार पूर्वसुचार्य V I R I 303

11

ओङ्कारेणैव मन्त्रेण V I, P I 254,

19

ओङ्कारपूर्वमाद्याता V II P I,

301, 13

ओङ्कारभावित कृत्वा V II P II,

141 2

ओङ्कारश्चाथ लङ्कार V I P I,

34 4

ओ नदीहमाय V II, P II 174,

13

ओ भू पुरुषम V I P I 369 8

ओ भूर्भुवः स्वरोन् V I, P I, 171 7

ओम भूर्भुवः स्वर्मह— V II P I

299, 18

ओ भू सावित्रीम् V I P II

159, 13

ओ भूरित्यादिना मास्य V I, P II

158 1'

आमापी ज्ञातिरित्यन्त V I P I

292 11

आमिरयेतमात्मानं V I P II,

176 12

आपधाय इति मन्त्रेण V I, P II,

4 3 7

आपधायिमाऽग्रम् V I, P I,

105, 7

ओषधीभ्य स्वाहा V I, P I 21^a

12

ओष्ठौ विलासको स्पृष्ट्वा V I, P I,

24^a, 5

औ.

औरसो धर्मपत्नीम् V II P I

47, 14

औरस क्षेत्रज्ञश्चैव V II, P I, 45 9

औरस पुत्रिकापुत्र V II P I,

47, 10

औषध स्नेहमाहार V II, P I,

283 16

आपध स्नेहमाहार V II, P I, 283, 0

औष्ट्र गम्य तथा भुक्त्वा V II, P I,

3 1, 6

और्ण-कौशेय कुतप V II, P I,

180 5

औदुम्बराय वध्नाय V I, P I,

361, 8

औपासने पचने वा V I, P I, 381, 1

औदुम्बरेण खड्गान V I, P I,

354, 5

औगामहेभराश्चैव V I, P I 109, 1

औदुम्बराः V I, P II, 199 2

औदरुनेव विधिना V I, P II,

429 4

औरत्रिको गारुडिक V I P I,

301 14

औजसे V I, P II, 307, 2

औदुम्बरेण खड्गान V I P II,

340 5

औदुम्बराय नमः V I P II,

373, 11

क.

कण्ठकि शीरवृक्षार्थ V I, P I,

251, 11

कण्ड भिरा विनिर्यातौ V I, P I, 39, 5	कपक्षित् भाष्यार्थं गच्छेत् V II, P I, 330, 14
कण्ड शिरो वा प्रावृत्त्य V I, P. I, 247, 16	कय तस्या भवेच्छौच V. II, P. I, 169, 17
कण्ठाभरणशेषेण V. II, P I, 260, 10.	कर्यमसेतः सञ्जायेत V. I, P I, 102, 4
कण्ठनी वेपथी शुद्धी V I, P I, 390, 3	कर्यं बद्ध चौराणां V II, P I., 380, 11
कण्ठ्य वृद्धतो गा मु V I, P I, 322 7	कर्यं बद्ध चौराणां V. I, P. II, 384, 13.
कण्ठुर श्वेनवृन्ताक V. I, P II, 378, 17	कर्यस्य नृशंस्य V. II, P I, 385, 3
कन्धा कौपीनमाच्छाद्यन् V I, P II, 163, 12	कश्मी वारिकेल च V II, P. II, 118, 5
कन्ध दूल कलाशीनि V II, P. I, 405 3	कवा च नस्तरीयसि V. I, P I, 220, 5
कन्धले पद्मने च V II, P. II, 146, 4	कशाक्षिणि नाभ्येय V I, P I, 158, 12
कक्षधनवाही V II, P II, 258, 11	कशाक्षिन् सुरुत कार्ये V II, P I, 12, 10
कटफल कौटुणी द्राक्षा V. I, P II, 369, 11	कटुद्राय अपिन् सूक्त V II, P II, 279, 11
कटुकानि च सर्वाणि V I, P II, 374, 16	कनक विशाखासु V I, P. II, 314, 4
कणाम् वा भक्षयेद्भ V II, P II, 62, 6	कनक मणि रजत- V II, P I, 175, 19
कण्वाभमे V I, P II, 307, 6	कनका उभ तिला गायो V. II, P. II. 185, 8
कनम आदिस्था इति V I, P i, 206, 14	कनखले V I, P II, 303, 15
कनम इन्द्र V I, P I, 206, 18	कनिष्ठाङ्गुलिवस स्थूल V. I, P. I, 251, 12
कनमे ते त्रयो देवा इति V I, P I, 206, 24	कनिष्ठाङ्गुल्योर्नाभेम् V I, P I, 238, 3
कतमे ते रुद्रा इति V I, P I, 206, 11	कनिष्ठा संनयो V I, P I, 235, 16.
कतमे मे वसव इति V I, P I, 206, 7	कनिष्ठा अनामिका ऽङ्गुष्ठे V I, P. I., 418, 20
कतमे पडिति V I, P I, 206, 21	
कथक्षिप्यतिक्राम्य V I, P II, 366, 12	

कनिष्ठा रक्षणी शोका V I, P I, 310, 10.	कन्याप्रदानमभ्यर्च्य V I, P. II, 84, 19
कनिष्ठास्त नमस्येरहं V I, P I, 335, 4	कन्याप्रदान विधिवत् V I, P II, 81 17
कन्या कन्यावोदेनश्च V I, P II, 316, 8	कन्याप्रदान स्वाच्छन्द्यात् V I, P II, 84, 21
कन्यका तु द्वितीयाया V I, P II, 315, 15	कन्योना वृषकाश्चैव V. I. P II, 358, 13
कन्यागते पशुने तु V I, P II, 32 10	कन्यानामसवर्णानां V I, P I, 134 7
कन्यागते सवितरि V I, P II 323, 17	कन्यानां सम्प्रदान च V I, P I, 469, 11
कन्यागते सवितरि V I, P. II, 318 6	कन्या यच्छति वृद्धाय V II, P II, 220, 13
कन्यागत सवितरि V I, P II, 321, 12	कन्याया मिथुने क्षीने V I, P I, 192, 12
कन्यागाम्यममती गूली V II, P II, 271 1	कन्याया वृषण चैव V II, P I, 16, 6
कन्या च गाम्यमा गत्वा V II, P II 271, 2	कन्याया वृत्तमुल्काया V I, P II, 93, 15
कन्या च बहुपुत्रा च V I, P II, 111 11	कन्याधिनेश्च गन्तव्या V I, P II, 110 12
कन्या चैवामपस्याना V I, P I 191 10	कन्याराशौ महाराज V I, P II, 323 14
कन्या वद्वृक्षलोक V II, P I, 156 21	कन्यासम्पुष्ये चैव V II, P II, 102, 4
कन्यावद्वृक्षलोक V I, P II, 79, 8, 81, 19	कन्यास्थार्कान्वित चैत स्यात् V I, P II 319, 11
कन्या दशति शुल्कन V II, P II, 221 20	कन्यास्थार्कान्वित पक्ष V I, P II, 321, 17
कन्यादाने च विप्रयो V II, P II, 230, 9	कन्यैवाप्तयोनेयां V I, P II, 57, 18
कन्यादूषक V II, P II, 238 4	कपाल वृत्तमूलानि V I, P II, 194 1
कन्यादूषी V II, P II 132 15	कपिलो मुनिरास्तोत्र V I, P I, 441 19
कन्यादूषी V II P II 133 2	कपिलो यदि सर्वतु V I, P I, 34 5
कन्या पुत्रविवाहेषु V I P II 461, 7	
कन्याप्र पुर्ननाथे V I P II 807	
कन्याप्रदान तस्यैव V II, P II 102 5	

कपोतव्रतनिष्ठस्य V II, P II, 46, 4	कर्णमेचा कर्णशूली V II, P II, 247, 12
कमण्डली V II, P II 148, 11.	कर्णश्रुमे तथा स्पृष्टे V I, P I, 250, 11
कथानञ्चि आशुष V II, P I, 418, 4	कर्तव्य भूमिपालेन V I, P I, 467, 4
कच्छ येऽपि चार्थे वै V I, P II 375 13	कर्त्तव्यसूकरालोपात् V I, P I, 271, 10
करकालाहुकादिषु V I, P I 249, 10	कर्तव्यमवितोषेन V II, P I, 453 5
करनैरम्बितस्यापि V II, P II, 218, 14	कर्तव्यमागुपूर्य्येण V I, P I, 415 1
करण्यध पलाण्डुषु V I, P II, 379, 3	कर्तव्यश्च भिभिर्वर्षे V I, P II, 80 2
कराचे च यत्तोय V I, P I 249, 12	कर्तव्यानि पदेतानि V I, P II, 183, 19
करवीरैस्तु माधव्या V II P II, 281, 9	कर्तारैश्च काली च V II, P I, 131, 10
कराभ्या लोयमाशय V I, P I, 296 1	कर्तुमस्मद्विधैर्द्वेष्टान् V I, P I, 88, 5
कराभ्यामज्जलि कुर्या V I, P I, 296 8	कर्तुंस्तत्कालिकी पुष्टि V I P II, 24 6 298, 17
करिष्यति वृषास्तर्गे V I P II, 305, 6	कर्तुंस्तु कालाभिनिययवात् V I, P II, 317, 11
करेण कश्चिन्नेनोर्ध्वे V I, P II, 36, 14	कर्तुंरावेस्तर्ध्वे स्थान् V II, P II, 118 8
करोति ब्राह्मणी श्रेयो V II, P I, 55, 15	कर्मभये तत्त वधात् V II P II, 268, 7
करोति य सप्तगुहो V I, P II, 292, 11	कर्म चाध्यापन शैव V. I. P I, 194, 5
करोति विधिवन्मर्त्य V I, P II, 305 11	कर्मजा गतयो नृणाम् V II, P II, 211, 14
करोति पूजप्रसेप V II, P II, 248, 7	कर्मणा सिद्धि र्द्वे V I, P. II., 313, 18
करोति सा परिख्यायवा V I, P I, 130, 11	कर्मणा गार्हितनेष V II, P II., 117, 1
कर्कशं चरिष्यते भानो V I, P II, 129 16	कर्मणा तेषु वा माहात् V II, P I, 347, 11
कर्कशू-मीवरु पार V I, P II, 269, 12	

कर्मणा कलनिर्मुक्तिं V. II., P. II.,
211, 12 -

कर्मणा मनसा वाचा V. II., P. II.
209, 7

कर्मणोऽस्ते V. II., P. II., 190, 3
कर्मव्यधिकृता ये तु V. I., P. II.,
109, 6

कर्मव्यवाऽधिकारस्तु V. I., P. I.,
61, 9

कर्मविद्यास्तपोमिष्टा V. I., P. II.,
337, 12

कर्मकल V. II., P. II., 263 9

कर्मनि स्वचरीतिस्थे V. I., P. II.,
202, 8

कर्म मुक्ता क्रमेणैव V. II., P. II.,
243, 2

कर्म आद्यादिक चैव V. I., P. I.,
192 20

कर्म स्मर्तुं विवाहादौ V. I., P. I.,
317, 7

कर्माङ्ग नवम प्रोक्तं V. II., P. II.,
233, 17

कर्माणि प्रविभक्तानि V. I., P. I.
86, 2

कर्मानिष्ठयनासाद्य V. I. P. I.,
59, 4

कर्माभ्यां V. I., P. I., 203, 18

कर्मारय तथा तद्वत् V. II., P. I.,
385 2

कर्षणकार्यार्थम् V. II., P. II., 124,
11

कर्तुं समन्वितं बुद्ध्या V. I., P. II.,
446, 4

कर्तुं सत्काकीलं V. II., P. I.,
407, 7

कर्तुं प्रवृत्तं V. II., P. I.,
407, 18

कर्तुं प्रवृत्तं V. I., P. II.
377, 5

कलौ पञ्च न कुर्वीत V. I., P. II.,
91, 14

कलौ पञ्च न कुर्वीत V. II., P. I.,
53, 10,

कलौ पञ्च न कुर्वीत V. I., P. I.,
234, 3

कलौ युगे विमान्धर्मात् V. I., P. II.,
94, 3, 208, 13

कल्प कल्प तत्त्वान्ते V. II., P. II.,
342, 13,

कल्पान्तराणि कुर्वाण V. I., P. II.,
408, 15

कल्पवादनस्य सौम V. I., P. I.,
359, 15

कल्याणहारी V. II., P. II., 259 6

कथेन कोविदारथं V. I., P. II.,
369, 9

कथनानां शुचियुक्तानि V. II., P. I.,
153, 2

कदा पापीयसी भुक्ति V. I., P. II.,
4, 16

कस्तस्या निष्कृतिं कर्तुं V. I., P.,
1, 323, 11

कस्मिन्निष्पत्तिं कृतान्ते V. I., P. II.,
96, 12

कस्त्युरिकादिगन्धानां V. II., P. II.,
116, 7

काश्चान्तं पुत्रवैशेष्यं V. I., P.
II., 324, 7

काङ्क्षन्ति पितरः क्लिष्टा V. I., P.
II., 321, 3

काङ्क्षन्ति पितरः पुत्रान् V. I., P.
II., 305, 4

काण्डान् वाण्डाविति V. II., P.
I., 273, 14

कान्ताऽऽप्यत्र न बुद्धे V. II., P. I.,
273 13

कान्ताऽप्यत्र बुद्धे V. II., P. I.,
237, 9

काश्यक सुरज रंज V II, P. II, 262, 11	कामकारकृतेऽप्याह V II, P I., 200, 6
काश्यतायपाशानाम V II, P I, 122, 2	कामकारकृतेऽप्येके V. II, P I, 200, 10
कास्याऽयस्ताय-सीसे वा V II P II, 113, 1	काम क्रोध च लोभ च V I, P II, 46 2.
काशिय्यादेस्त्वर्थवृद्ध V I, P I, 447, 18	काम क्रोधौ च सदस्य V I, P II, 173, 15
काको भासे च गुप्ते च V II, P I, 82, 15	काम क्रोधौवसे यस्य V I, P. I, 217, 18.
काके शानिस्तु सत्पुटम् V II, P I, 145, 18	कामजेषु प्रसक्तो हि V I, P I, 473, 6
काको भूया चिर रेवि VII, P II, 251, 9	कामन वास्त्वृष्ट V II, P I, 389 4
काकोलुक-कुकलास V II, P I, 89, 17	कामनस्तु प्रवृत्तानाम V I, P II, 94 13
काकोल्याः क्षीरकाकोल्या V I, P II, 370 20	कामनस्तु यथा विप्र V II, P I, 308, 8
काणा कुब्जाश्च वृद्धाश्च V I P. II, 358, 1	काम तान् धार्मिको राज्ञः V I, P II, 165, 2
काशाक्षरक- V I, P I, 43, 10	कामं तु गुह्यस्तीना V I, P I, 329, 1.
कानीनः कन्यकाजातो V II, P I, 17, 17	कामं तु भर्तृनुत्तमा V. II, P I, 28 10
कानीन पशुन प्रोक्ता V II, P I, 47, 11	कामतोऽकामन प्राहुः V II, P. I, 17, 16
कानीनश्च सहोदध V II, P I, 45 11	कामतोऽकामन प्राहुः V II, P II, 109, 7
कापालिकावभोक्तृणा V II, P I, 335, 2	कामतो द्विगुण प्रोक्त V II, P. II, 103, 9
कापालिकास्तु सत्पुट्य V I, P. I, 279, 6	कामतो ब्राह्मणवधे V II, P I, 13, 20
कामकामा ह्यर्थकामा V. I, P I, 132, 13	कामतो ब्राह्मणवधे V. II, P. II, 60, 13
कामकारकृते V I, P I, 14, 12	कामतो व्यवहार्यस्तु V II, P I., 202, 7
कामकारकृते श्वाकानम् V II, P. I, 203, 4	कामन-मन्त्रेणैव V I, P. I, 33, 11

- काममन्त्रविनोऽश्रीयान् V. I, P. II, 44, 14
 काममामरणान्तिष्ठेत् V. I, P. II, 77, 17.
 काममुत्पाद्य कृष्यां तु V. I, P. II, 11, 7.
 कामं वा स्वयं V. I, P. II, 11, 13
 कामं श्रद्धेऽर्चयेन्मित्रं V. I, P. II, 346, 8.
 कामरतहमे V. I, P. I, 103, 13
 कामः सङ्कल्पो V. I, P. I, 103, 17.
 कामाकामकृतं तेषां V. II, P. I, 13, 16.
 कामारकौषाङ्गकान्मोहान् V. II, P. I., 59, 6.
 कामाद्वि च राजन्यो V. II, P. II, 79, 7.
 कामाद्रीचाम्मत्सवाद्या V. II, P. II, 35, 20.
 कामाद्या यदि वा मोहान् V. II, P. II, 321, 9.
 कामावकीर्णं दृष्ट्वाभ्यां V. II, P. II, 131, 3.
 कामावकीर्णो V. II, P. II, 131, 7.
 कामावपर्वऽस्ति V. II, P. II, 131, 8.
 कामाश्रयिद्रवाश्रये V. I, P. I, 132, 12.
 कामोऽथ उव्वजवानमिति V. II, P. I, 412, 9.
 कामोदरु शस्त्रि-प्रज्ञा- V. I, P. II, 289, 2.
 काम्यनन्वेन निरयस्य V. I, P. II, 470, 14.
 काम्यमभ्युदयेऽष्टम्याम् V. I, P. II, 414, 5
 कायदेष्ट ननुदत्तं V. I, P. I, 220, 2.
 कायङ्गसांश्च तन्मूलान् V. I, P. I, 209, 17
 कायजा ये बुधैर्नित्यं V. I, P. II, 178, 8.
 कायेन पशु-भ्यां हस्ताभ्याम् V. I, P. I, 133, 14.
 कारणानि भवन्तीह V. II, P. II, 277, 10.
 कारयेत् तस्य सस्कार V. II, P. II, 78, 9.
 कारयेत्तद्वत्त्वे च V. I, P. II, 117, 11
 कारयेद्दण्डं कृच्छ्रं V. II, P. I, 107, 2.
 कारव विष्पिन्ता वैद्या V. I, P. II, 256, 13
 कारुकार्णं प्रजा हन्ति V. II, P. I, 338, 9.
 कार्तिक सकल मासं V. I, P. I, 281, 1.
 कार्तिकी कार्तुनी V. I, P. I, 156, 18.
 कार्तिकी कार्तुनी चैत्री V. I, P. I, 156, 4.
 कार्तिकी कार्तुनी चैत्री V. I, P. II, 311, 17.
 कार्तिक्यां पुष्करे स्नानं V. I, P. I, 280, 10
 कार्पासकोट्योर्जातं V. II, P. I, 111, 4.
 कार्पास V. II, P. II, 112, 10.
 कार्पासान्तर् क्रौञ्चो V. II, P. II, 254, 8.
 कार्पास भोज-गोपाल V. I, P. II, 36, 3
 कार्पास इन्तकाष्ट च V. I, P. I, 253, 2
 कार्पासो नास्तिष्ठे V. I, P. II, 33, 11.

कार्पासमुपवीत V I, P II, 35, 19.	कालेय कालशाक च V I, P II, 369, 10
कार्पासमुपवीत रसान V I, P II, 35, 15.	कालोदके V I, P II, 306, 9
कार्यं सक्षिप्तं सम्बन्ध V II, P I, 98, 4	कालोपजीविनश्चेव V I, P II, 358, 7
कार्यं सर्वं प्रयत्नेन V II, P I, 236, 21	कालो वा कारणं यत् V I, P I, 449, 10
कार्यं वीक्ष्य प्रयुज्यते V I, P I, 470, 2	कालितसङ्गम V II, P II, 207, 5
कार्याभ्याम्नायणयुता V II, P II, 204, 1	काषाय चैके V I, P II, 33, 5
कार्यं सोऽवेक्ष्य शक्तिं च V I, P I, 448, 11	काषाय धातुरक्तं वा V I, P I, 264, 8
कार्णं रौरव वास्तानि V I, P II, 32, 11	काषायभावसातेऽपि V I, P II, 179, 2
कास काल समासाद्य V I, P I, 128, 12	काष्ठरूपेण धृतो वेन V I, P II, 177, 14
काल समुवर्त्तन्तो V I, P I, 128 11	काष्ठ पाषाणमध्यस्थो V I, P II, 229, 9
कालमेव प्रतीक्षेत् V I, P II, 194 4	काष्ठहिना ताडयित्वा V II, P I, 458, 1
कालशाक महाशक्तं V I, P II, 372, 9	कास-मूलाक्षिरोगं V II, P II, 280, 2
कालान्तरावभोगार्थे V I, P II, 184, 18	काष्ठ भ्रमणं गत्या V I, P I, 429 1
कालान्तरवशाद्यान्ति V II, P II 244, 3	किङ्कुर सर्वकारी च V I, P II, 45, 7
कालापेक्ष क्रियापेक्षम V I, P I, 182, 15	किङ्कसर्वे विमलेक V. II, P I, 458, 4
काली कराली च V I, P I, 166, 14	किञ्चिदेव तु विप्राय V II, P I, 85, 8
काले त्वनुवितं प्राहुः V I, P I, 313, 19	किञ्चिद्वैद्यस्य पात्र V I, P I, 185, 2
काले ऽपराण्डभूयिष्ठे V I, P II, 187, 7	किं न कार्यं ? किमर्थं वा V II P I, 235, 19
कालं प्राप्तस्त्वकाले वा V I, P I, 377, 13	किमस्य यतोपधीत V. I, P II, 171, 14
	किञ्चिदुत्तमं भानं V. II, P I, 376, 4.

- किं हि वचनं न कुर्वान् V II, P I, 202, 16
 कीर्त्तनी गीतलाभासी V II, P II, 252, 11
 कुकुण्डप्रमाणं वा V II, P I, 302, 17
 कुकुण्डप्रमाणं तु V II, P II, 172, 13
 कुक्षे सञ्च विजय V I, P II, 315, 2
 कुक्ष्याति कुक्षितो वैद्य V II, P II, 221 16
 कुक्षीचको नाम V I, P II, 161, 15
 कुक्षीचको नाम V I, P II, 161, 11
 कुक्षीचका परिग्रह्य V I, P II, 162, 9
 कुक्षीचको बह्वको V I, P II, 166 2
 कुक्षीचको बह्वको V I, P II, 160, 17
 कुक्षीचका बह्वका V I, P II, 199, 16
 कुक्षीचको ब्रम्हचारी V I, P II, 167, 12
 कुक्षीचकस्तु सन्यस्य V I, P II, 162, 4
 कुक्षीचका स्वपुत्रगृहेषु V I, P II, 200, 1
 कुटुम्ब पीडयित्वाऽपि V I, P I, 190, 8
 कुटुम्बगतवसनाम् V I, P I, 190 2
 कुटुम्बार्थे तु सच्छूद्रान् V I, P I, 197, 18
 कुण्डादिनी वेवलका V I, P II, 308 10
 कुण्ठ कुनिवाह्य V I, P I, 103, 6
 कुतप चासने वद्यात् V I, P II, 392, 6
 कुतुषं योगपटं च V. I, P I, 265, 17
 कुम्भाभ्यपला कुम्भा V II, P II, 231, 1.
 कुम्भी V II, P II, 247, 9
 कुम्भी स्वर्णहरणात् V II, P II, 264, 8
 कुपुषं पुषमिष्येत् V II, P I, 366, 7
 कुप्यप्रध्यमाने V I, P II, 314, 10
 कुवेराय V II, P II, 188, 3
 कुव्वाच V I, P II, 305, 16
 कुव्व वामन जात्यन्ध V I, P II, 51 6
 कुम्भी कम्बुक वृत्तान् V I, P II, 375, 10
 कुम्भको निधत्त चासी V I, P I, 293, 1.
 कुम्भी तिम्रुमचोर्वाऽपि V I P II, 191, 17
 कुम्भा द्रणहय प्रोक्त V II P I, 141, 11
 कुम्भीपाके महाघोरे V II P I, 352, 17
 कुम्भ सलिलमाशय V. II, P I, 170, 5
 कुमासीगमने चैव V II, P I, 327, 2
 कुमासीगमन विप्र V II P I, 328 12
 कुमारजन्मदिवसे V I, P II, 214 11
 कुमारधारायाम् V I, P II, 306 4
 कुमारप्रसव V I, P II, 213, 18

कुमारिवरण दान V. I., P. II, 77, 11.	कुर्वादेवानुपुष्येण V. II, P. I, 96, 1.
कुरुक्षेत्रे गवां गङ्गां V. I, P. I, 274, 11.	कुर्वादेवह आह्वम् V. I, P. I, 388, 1
कुरुक्षेत्रे गवातीर्थे V. I, P. I, 193, 3.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. I, 279, 14
कुरुक्षेत्रे च यदान V. II., P. II., 229, 7.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 463, 9
कुरुक्षेत्रे प्रयागम् V. I, P. II., 303, 18	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. I, 22, 16.
कुरुक्षेत्रे धर्मतिष्ठपथं V. I, P. I, 448, 12	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. I, 222, 6.
कुरुक्षेत्रे कुशीलाय V. II, P. II, 220, 14.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 463, 8.
कुरुक्षेत्रे यमुनासो V. I, P. II, 411, 20	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 75, 9
कुरुक्षेत्रे स तैरुपतो V. I, P. II, 402, 3.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. II, P. I, 396, 9
कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 447, 7.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. II, P. I, 84, 14
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने गोप्राप्तम् V. II, P. I, 341, 2.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II., 376, 13
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने कुर्वाः V. I, P. II, 446, 24.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 374, 14
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने विप्र V. II., P. I, 96, 4.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. I, 449, 10
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने सवत्सरावर्षात् V. I, P. II, 407, 15	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 24, 18
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने कुरुक्षेत्रे V. II, P. II, 87, 19	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. II, P. II, 221, 8
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने सवत्सरावर्षात् V. I, P. II, 441, 7.	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. I, 446, 11
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने सवत्सरावर्षात् V. I, P. I, 210, 16	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 73, 15
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने सवत्सरावर्षात् V. II, P. I, 11, 3	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. II, 96, 14
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने सवत्सरावर्षात् V. I, P. II, 465, 1	कुर्वात्तैमिनिक स्नान V. I, P. I, 467, 8
कुर्वात्तैमिनिक स्नाने सवत्सरावर्षात् V. I, P. I, 259, 10.	

कुलमुत्पादयेयुस्ते V I, P I, 467, 2	कुशमन्थ्या च रुद्राभै V I, P I, 303, 9
कुलालधिवरुर्वा च V I, P II, 380, 10	कुशमे शङ्कर विद्यात् V I, P I, 251, 16
कुलेषु तेऽभिजायन्ते V II P II, 234, 13	कुशेन चोद्धत तोय V I, P I, 254, 13
कुलेषु तेऽभिजायन्ते V II, P II, 270, 13	कुशपाणि सप्त तिष्ठेत् V. I, P. I, 256, 10
कुलेऽस्माक स जन्तु स्यात् V I, P II 337, 8	कुशपूत भवेत्स्नात V I, P I, 254, 12
कुर्वता चानुराधा च V I, P II, 312, 19	कुशभावे द्विजश्रेष्ठ V I, P I, 255 9
कुर्वत इषावेच्छुःख V I, P II 445, 13	कुशमूलविपकेन V II, P I, 445 7
कुर्वत देवतापूजा V. I, P I, 420 2	कुशमूलविपकेन V II P I, 442, 21
कुर्वत पुत्रिवापुष V I P II, 70, 20, 457, 13	कुशमूले सिन्धो मल्ला V I, P I, 254, 15
कुर्वत भक्तिराम्यतः V I, P I, 430, 5	कुशूल कुम्भीधान्यो वा V I P I, 341 3
कुर्वतात्मन चापि V I, P I, 241 1	कुशलेर्भयित शिष्य V I P II, 187, 13
कुर्वत यदि मूढात्मा V I, P I, 431, 8	कुशीलता V II, P II, 100 10
कुशत यदि मूढात्मा V I, P I 234 7	कुशीला निजमर्यादा V II, P II, 235 13
कुर्वन् दिशो नमस्कुर्यात् V I, P I, 298 17	कुशीलवो ऽवकीर्णा च V I, P II, 350, 11
कुर्वन्नेव कर्माणि V I, P I, 164 9	कुशावर्त V I, P II, 305 14
कुर्वन् प्रतिपदि श्राद्ध V I, P II, 315 14	कुशमृदया समारोह V I, P I 363 5
कुश कार्पासगुह्यैर्वा V I, P II, 157, 12	कुशा शाक पयो मत्स्या V I, P I, 202, 7
कुशा काशा यवा दूर्वा V I, P I, 255 12	कुशइस्तेन यज्जगत् V I, P I, 254 2
कुपै काशीश्च बन्धीयान् V II P I, 273, 20	कुशहस्तस्तु यो शृङ्गे V I, P I, 254 10
	कुशनाश भवेच्छीघ्र V II, P II, 280 4

कुटी भवति धर्मज्ञ V II, P II, 269, 8	कृष्णान्ड महिषीभारि V I P II, 378 4
कुडरोमेण घेरेण V II, P II, 244 7	कृष्णान्डैर्वापि सुहृद्वान् V II P II, 43, 1
कृष्णान्डय V II P II, 157, 2	कुक्कुटसर्प नकुल V II P I, 82, 2
कुसीर कृषि वाणिज्यम् V I, P I, 339, 14 476, 10	कृच्छ्र चान्द्रायण कुर्यात् V I, P I, 328, 13
कुसीर कृषि वाणिज्यम् V I, P II, 5, 6	कृच्छ्र चान्द्रायण कुर्यात् V, II P I, 333, 19
कुसीर कृषि वाणिज्य V I, P I, 85, 7	कृच्छ्र चान्द्रायण चैव V I, P II, 108, 5
कुसीरजीविनो येऽपि V II, P I 21, 9	कृच्छ्र चान्द्रायण चैव V II, P. I, 354, 7
कुसुम्ब कुडुमाना च V II, P I, 185, 10	कृच्छ्र चैवातिकृच्छ्र च V II, P I, 243 1
कुसुम्ब कुडुमै रक्त V II, P I, 185, 7	कृच्छ्र चैवाति कृच्छ्र च V II, P I, 322, 1
कुसुम्ब राजसर्पणम् V I, P II, 875, 6	कृच्छ्र देवकृतं नाम V II, P II, 132, 1
कुहकोन्मत्तचोराश्च V I, P II, 355, 6	कृच्छ्र तान्तपन कुर्यात् V II, P I 91, 8
कुन्ताभी V II P II, 258, 1	कृच्छ्र पराक्रमविष V II, P II, 180, 5
कुन्ताक्ष्य V II P II, 93 15	कृच्छ्र चान्द्रायणे कुर्यात् V II, P I, 41 4
कुन्ताक्ष्य सहस्रध V II, P I, 16 9	कृच्छ्र चान्द्रायणादीनि V II P II, 203 2
कूपैकपानैर्दुष्टानां V II, P I, 125 6	कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि V II, P II, 201, 2
कूपवस्त्राधिता शुद्धिः V II, P I, 115 8 154 15	कृच्छ्र चान्द्रायणे स्यात् V II, P I, 157, 3
कूप वापीजलानां च V II, P II 110, 10	कृच्छ्रेण शुद्धयते पूर्वा V II, P I, 163 2
कूपेयुक्ततर्तयेन V I, P I 295, 3	कृच्छ्रेण शुध्यते पूर्वा V II, P I, 111, 5
कृत्वाष्टायामु च तथा V I P I, 412 4	कृत्वाष्टातिकृच्छ्रं जित्वा शु V II, P I, 455 5
कृष्णान्ड V II, P II 188 7	
कृष्णान्डं बहुजीजानां V I, P II, 378, 7	

कृच्छ्रातिकृच्छ्रो कुर्वीत V. II, P. I,
96, 3

कृच्छ्रातिकृच्छ्रो कुर्वीत V. II, P. I,
457, 3

कृच्छ्रातिकृच्छ्रो कुर्वीत V. II,
P. I, 457, 11

कृच्छ्रातिकृच्छ्रो ऽसूक्ष्माते V. II,
P. I, 457, 7.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II,
P. II, 179, 10

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II, P. II,
179, 7

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II, P. I,
49, 7.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II, P. II,
137, 9

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II, P. I,
84, 2

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II, P. II,
138, 10

कृच्छ्रो वैद्ययुत चैव V. II, P. II,
190, 12

कृच्छ्रो वैद्ययुत चैव V. II, P. I,
35, 10

कृच्छ्राश्चक्षरात्रेण V. I, P. II,
423, 4

कृच्छ्रो द्वौ पतिविभेस्तु V. II, P. I,
49, 13

कृच्छ्रे पञ्चाशतिकृच्छ्रे V. II, P.
II, 193, 11

कृच्छ्रपादे वस्त्रदान V. II, P. I.,
205, 3

कृच्छ्रावपादमुदितम् V. II, P. I,
373, 1

कृच्छ्रावमाचरेज्ज्ञानात् V. II, P.
I, 308, 14

कृच्छ्रमिति प्राजापत्यम् V. II,
P. I, 30, 13

कृच्छ्रोऽयुत नु गायत्र्याः V. II, P.
II, 197, 1.

कृच्छ्रोऽयुतं च गायत्र्या V. II,
P. II, 47, 12

कृच्छ्रार्धे प्राज्ञानी कुर्यात् V. II,
P. I, 151, 12.

कृच्छ्रार्थान् शुद्धयते पूर्वा V. II,
P. I, 161, 9

कृच्छ्रांश्च चतुरः कुर्यात् V. II, P. I,
252, 8

कृच्छ्रे सन्तापनायवे V. II, P. II,
199, 5

कृच्छ्रांस्तु चतुर कृत्वा V. I, P. II,
157, 1

कृच्छ्र सान्तापनायवे V. I, P. II,
164, 4

कृतमिकार्यो भुञ्जीत V. I, P. II,
43, 6.

कृतप्र. V. II, P. II, 238, 3

कृतप्र. स्फुटिताक्षौ वा V. II, P. II,
249, 1

कृतप्रः स द्युतो विभो V. II, P. II,
225, 11

कृते चतुष्पास्तकलः V. I, P. I,
82, 1

कृतशृङ्गोऽनुपेतस्तु V. I, P. II,
465, 8

कृतशृङ्गस्तु कुर्वीत V. I, P. II,
495, 4

कृतशब्द तथा ओही V. I, P. I,
146, 10

कृते उत्तरे त्वहीराज V. I, P. I.,
158, 4

कृते नु केवल स्नान V. I, P. II,
284, 11

कृते नु सञ्चये विप्र V. I, P. II,
284, 11

कृत्तिकादिभिरण्वन्त V. I, P. II,
312, 7

कृत्तकेन नख इमंशु V. I, P II, 193 18.	कृते युगे चतुष्पादः V I, P I, 132, 3
कृत्तिकासु विमृत्तच्य V. I P. II, 312, 10.	कृतवापनोवा निवसेद् V II, P II 57, 6
कृत्तरोम नखेभ्यस्तु V I, P II, 390, 19	कृतवापो वसेन्नोष्ठे V II, P I 247, 10
कृत्तरोवकान् समुत्तीर्णान् V I, P II, 292 1	कृतवापो वसेन्नोष्ठे V II, P I, 245, 8
कृतशरो नैव तिष्ठेत् V I, P I, 317, 18	कृतपारादिद्यौषध V I, P I, 440 7
कृतार्थं नाऽकृतात्नेन V I, P II, 10, 12	कृतचौचावसोपाद्य V I, P I, 271 11
कृतान्नमित्तेभ्य V I, P I, 86, 7	कृतैश्च क्रियमानैश्च V II, P II, 155 12
कृत नाम युगं श्रेष्ठ V I, P I, 191, 18	कृतसन्ध्यस्ततो रात्रि V I P II. 192 15
कृतोपवीती हेवेभ्यो V I, P I, 356, 6	कृत्योत्तानी करो मात V I P I, 305, 6
कृतापसव्य पूर्वेषु V I, P II, 361, 6	कृत्वा तु मानस पाप V I, P I, 138 16
कृतापसव्य स्वधया V I, P I, 379, 4	कृत्वा तैर्निहतास्तदहन् V II, P I, 21, 6
कृते प्रवायते यस्या V I, P I, 124 4	कृत्वा तैर्निहतास्तदहन् V I, P II, 226 5
कृतप्राशनपाक्षज्ज्ञान V I, P II 27, 18	कृत्वा तु वामहस्ते वा V I, P I 294, 4
कृतेऽभुक्षकलो धनं V I, P I, 82, 7	कृत्वा तस्याः समुत्सर्गं V I, P II, 72 11
कृतमगलपुण्याहै V II, P II, 16, 15	कृत्वाथ सौत्र प्रभाल्य V I, P I, 234 11
कृतमिदयेव तस्मिन् V I, P II, 45 11	कृत्वेदं विष्णुरित्यन्ते V I, P II., 420, 6
कृतमूत्रपुरीषो वा V, II, P I, 170, 22	कृत्वा पतति ते तस्मान् V I, P II, 279, 3
कृतमेव न कर्तव्य V I, P I, 131, 19	कृत्वा पाप न गृहेत् V. II, P II, 51, 11
कृतमोदन सक्त्वादि V I, P I, 315 17	कृत्वा पाप न गृहेत् V II, P I, 206, 11
कृतमौना समग्रीधुः V. I, P II, 4-1, 18	

कृत्वा पुनर्जपित्वा च V I, P II, 187, 13	कृमिभूत श्वविद्याया V I, P. II, 12, 4
कृत्वा पुरिषगर्भेषु V. I, P II, 97, 11	कृमिभावमनुयाप्य V II, P. II, 267, 1
कृत्वापवात सप्यासे V I, P I, 234, 13	कृमिरुस्यद्यते यस्य V. II, P. I, 127, 9
कृत्वा मनुष्ययज्ञं तु V I, P I, 344 6	कृमिभूत्वा स वेदान्ते V. II, P I, 421, 8
कृत्वा मूत्रं पुरीष वा V I, P I, 238, 14	कृमिर्गोमिक्तये भूते V II, P II, 251, 4
कृत्वा यज्ञोपवीतं तु V I, P I, 222 13	कृमियोमिदिनिर्मुक्ता V II, P II, 228, 12.
कृत्वा विधानं भूते तु V I, P I, 458, 1	कृमिर्गोमिदस्य गत्वा V II, P I, 36, 12
कृत्वा चावशिरोध्वजम् V II P II, 55, 12	कृमि स्त्रीवधकर्ता च V II, P II, 241, 10
कृत्वाद्यौ च तत शुद्धि V II, P I, 183, 9	कृटजानामौपधीना V II, P II 123, 12
कृत्वा आह्वानि सर्वाणि V I, P II, 157, 5	कृष्णाङ्गारचतुर्विधाम् V I, P I, 361, 5
कृत्वा सदैलं ज्ञानं तु V I, P II, 260, 16	कृष्णधीरो रक्तक्षिण V I, P II, 372 20
कृत्वा चापि कर्म V I, P I, 458 1	कृष्णाङ्गार्जो विद वैद V I, P II, 377, 15
कृष्णो मन्दबुद्धिस्तु V I, P II, 422, 17	कृष्णाग्निं समास्तीर्णं V II P I, 73, 14
कृमि कीटकानां V II, P II, 133 5	कृष्णाग्निं तु गृह्णाति V II, P II 222 11
कृमि कीटं पतङ्गानां V II, P II, 252, 2	कृष्णाग्निना विद्ध तण्डुलै V II, P I, 183, 10
कृमि कीटं पतङ्गानां V II, P II, 250 9	कृष्णाग्निमूत्तरीय V. I, P II, 34 17.
कृमि कीटपतङ्गेषु V II P II, 244 13	कृष्णपथे वसम्यासौ V I, P II, 323, 4
कृमि-कीटं वसोर्गता V II, P I, 17, 11	कृष्णान्वरथय नारी V II, P II, 3 6
कृमिदर्शनं मान्तर्यम् V II, P I 127 15	कृष्ण भवा V I P I, 157 3 कृष्णवर्णस्तिलाश्चैव V I, P II 3 4, 15

कृष्णल पञ्च ते माय V II, P II, 85, 4	केच-कीदावपन च V II, P I, 143, 11
कृष्णल पञ्च ते माय V II P I, 127, 4	केच कीदावपन च V II, P I, 391, 12
कृष्णवर्णाया V I, P II 161, 5	केच कीदावपन च V I, P I, 428, 12
कृष्णहृद वस्त्राजिनानि V I, P II 32, 15	केच कीद घुनामृष्ट V II, P I, 143, 11
कृष्णा श्वेताश्च लासाश्च V I, P II, 368, 15	केशाना रत्नापार्याय V II, P I, 291, 1
कृष्णा वा घन पुरति V, I, P II, 133 6	केशाना रत्नापार्याय V II P I, 291, 8
कृष्णादभ्या महादेवी V II, P II 161, 8.	केशान्त पादय वर्ष V I, P. II, 47, 12
कृष्णसर्वे हिमं नष्ट V. II, P I, 229, 3	केशान्तिका प्राज्ञवत्य V I, P II, 35 7
कृष्ण यावत् वादिष्व V I P I, 86, 5	केच भग्न भुवाङ्गार V I, P I, 353 10
कृषिं कुते V I, P II, 314 6	केच रोष नैवेद्यादि V I, P. II, 221, 11
कृषिमीची गिर्यमीची V I, P II, 35, 13.	कृषर्ष नासायन V I, P. I 370, 11
कृषि समन्वयात् V I, P II, 316, 20	कृष भग्न भुवाङ्गार V II, P II, 62, 5
कृषि साधिति मन्वन्ते V I, P II 4, 11	केच इवभुवि लोकाणि V II, P I, 310, 20
कृषिराक्षौष नवन V I, P II 449 12	केचुत्तान नवरकुम्भसाम् विविरी V I P I, 3 11
कृषिराहृषावर्षं तु V II, P II, 42, 7	कृषर्ष विष्णवर्जानि V I, P II, 317 21
कृषिर्नर्मस्य संरक्षात् V I, P II, 22, 2	कृषर्ष मन्वन्तुत्ताना V II, P II, 233 11
कृषुकेष तथा कर्णे V I, P II, 370, 8.	कृषर्ष स्वर्गभुज नन V I, P I, 127 4
कृषिनाम्न ययान्वाह V I, P II, 353, 11	कृषर्ष नैष निहाय V II, P I, 114 15.
कृषर्षं कारविष्णु तु V II, P II, 147, 11	कृषर्षा मन्वन्ती नैव V II, P I, 274 12
कृषर्षे V I, P II, 2 10	
कृष कीद भुवना V I P II, 2 1, 10	

काकिन्त्वमयाप्राप्ति \ II I II 206 12	कौशिक्याम् \ I P II 306 7
काकिन्त्वमहमाणि \ I P I 94 11	कौशेय तित्तिरित्त्वा \ II P II 254 7
काकिन्त्वयेन राजेन्द्र V I P I 310, 10	कौशेय नीलि लवण V II P I 434 1
कोद्रवान् राजमापाथ \ I P II 374 8	कौशेयाऽऽविज्योरुवे \ II P I, 180 18
का मुदय \ I P II 175 1	कलुभिस्तानि मुदयानि \ I P II 371 13
कायसि द्वय चक्राद् \ I I I 429 6	कलुर्दन्ता वसु वस्य \ I P II, 403 10
को हि जानाति किं कस्य \ II P I 407 5	कल्पयमात्मन चैव V I, P I, 193 1
का हि नरेह यद्यमुनिन \ II P I 40 8	कमणैतान्यवामानि \ I P II 315 11
काऽह माध कथ केन V I P I 126 14	कमण पादशा र्शन V II P I 329 10
कौत्साक्ष्य तथा कृत्वा \ II P II 97 7	कमण्डलु क्रमाद्विन \ II P I 419 14
कौत्साक्ष्यप्रदा पापा \ II P II 296 7	कमणो याति लाकऽभिमत \ II P II 949 5
कौत्स जन्वाऽऽप हयतन V II P II 105 ■	कमणो यायादराणा \ I P II, 140 4
कौपीन कटिसूत्र च V I P II 44 10	कथक्रीता तु या नारी \ I P II 403 19
कौपीन दण्डमाच्छादन \ I P II 174 16	कथक्रीता तु या नारी \ I P II 87 14
कौपीनाच्छादन वस्त्र \ I P II 164 ■	कथ विक्रयाद्यानि \ II P I 2 5, 1
कौपीनाच्छादने वास V I P II 183 13	कथ विक्रय दुग्भाजन \ II, P I 461 8
कौपीनाच्छादन वास V I P II 158 6	कथ विक्रयमभ्यासम् \ I P I 459 3
कौमायनद्वय मे V I P II 89 1	कन्याद कुकट धाम्थ \ II P I 480 91
कौमन्वाश्च मात्स्याश्च V I P I 40 3	कन्यादाना च सेवयाम \ II P I 370 12

कव्याव-पक्षि वाच्य- V. II, P I, 107, 3.	कौडते पतिना सार्धं V. II, P. I, 57, 17
कव्यादिश्च इत्यन्यै V. II, P I, 192, 12.	क्रीडन्तौ पुनै V. I, P II, 103, 20
कव्याव-मृग-पक्षि- V II, P I, 407, 15.	क्रीडमानैरपि सदा V I, P. II, 132, 19
कव्यावान् शकुनीन् सर्वान् V I., P. II, 337, 1.	क्रीषीयाद्यस्त्वप्यर्थ V. II, P. I., 46, 17.
क्रियाङ्गं तत्समुद्दिष्टं V. I, P I, 231, 2.	क्रीतश्च ताभ्यां विक्रितः V. II, P. I., 47, 29.
क्रियते छन्दसां तेन V I, P. II, 132, 17.	क्रीत्वा चैव प्रतिक्रिये V. I, P. I., 477, 8.
क्रियते छन्दसे यत् V. I, P. II., 301, 1.	क्रीत-लब्धाद्यनाथैश्च V I, P II, 293, 15
क्रियापुद्गी मनोपुद्ग. V. II, P. II., 121, 17.	क्रीतस्याऽपि विनिर्दिष्टं V. II, P. I., 113, 9
क्रियन्ते वा क्रिया. पिश्याः V. I, P. II, 464, 8.	क्रुष्टपन्नं न प्रतिक्रुष्टयेत् V. I, P II, 194, 9
क्रियापरा अपि हि ते V. I., P. II, 61, 9	क्रूरकर्मरतानां च V II, P. II., 263, 10
क्रियमाणेऽपकारिणः V. II, P II, 283, 12	क्रूरीयं वनितं द्राव्यं V. I, P. II, 324, 16
क्रियावक्तिर्हि क्रीन्तेव V I, P II, 270, 19 -	क्रूराय वनितं द्राव्य- V II, P I, 381, 2.
क्रियावन्त भोविद्याप्रमनिताः V. II, P. I, 216, 15	क्रौञ्चैऽपि गणे विद्यान् V. I, P I, 461, 13.
क्रियाम्नात तथा पठे V I, P. I., 268, 11	क्रोधान् प्राय विषं वाङ् V II, P I, 21, 7
क्रियास्तान् प्रश्न्यानि V I, P I, 281, 8	क्रोधान् प्राय विषं वाङ् V. I, P. II., 226, 6
क्रियाम्नात समुद्दिष्टं V I, P. I., 269, 6	क्रोधार्थे विद्यते यत् V. II, P. II, 62, 3
क्रियाहीनस्य मूर्धस्य V I, P. II., 212, 10	क्रोधं त्यजं तथा पित्रां V. I, P. I., 397, 3
क्रियाहीनस्य मूर्धस्य V I, P. II., 212, 15	क्रियं निजं चरं चैव V. II., P. I., 412, 17.
क्रौरकर्मणं दानानां V. I, P. I., 317, 2.	क्रिये निजे चर मोच V. II, P. I., 412, 19.

- क्रीडा अभिरुस्त पतितै V II, P I, 143, 12
 क्रीडे दशान्तरस्ये च V I, P II, 354, 20
 क्लेशमूल V II, P II, 205, 12
 कथितानमिदम्याथ V I, P I, 256, 2
 कन्धश्चनेययाजिनो V I, P II, 171, 10
 कापयित्वा पिबेवदि V II, P II, 181, 5
 क्षत्रगर्भवधे चैव V II, P I, 41, 13
 क्षत्तुर्जातस्तपोभावा V II, P I, 70, 2 306, 17
 क्षत्रिय चैव सर्वे च V I, P II, 183, 17
 क्षपिद्याचैव वैद्याया V I, P II, 120, 16
 क्षत्रियोऽपि उदभोजने V II, P I, 303, 18
 क्षत्रियाच्छिष्टाशने V II, P I, 39, 13
 क्षत्रियाणां विद्वान् V II, P I, 91, 1.
 क्षत्रिये विष्णुण प्राहः V I, P I, 186 5
 क्षत्रियो द्वादशाहं तु V I, P II, 20, 12
 क्षत्रिया द्वादशाहेन V I, P II, 209, 15
 क्षत्रियाद्वाह्मणीषु V II, P I, 103, 3
 क्षत्रियाद्वैद्याया V I, P. II, 120 7
 क्षत्रियाभिवादेन V II, P II, 149, 17
 क्षत्रिया मागधं वैद्यान V I, P II, 121, 17
 क्षत्रियायाम् V II, P II, 128 2
 क्षत्रियाया V I, P II, 120, 6
 क्षत्रियाया विराजो V II, P. I, 332, 10
 क्षत्रिययोदितो ब्राह्मण V II, P I, 348, 13
 क्षत्रियो वाऽथ वैश्यो वा V II, P I, 207, 8
 क्षत्रियो वा महाबाहो V II, P II, 241, 4
 क्षत्रियान् विप्रकन्याया V I, P II, 121, 1
 क्षत्रिय विद् V. II, P II, 99, 19
 क्षत्रिया घरम् V I, P II, 98, 14
 क्षत्रियाशूद्रसम्पर्क V II, P I, 151, 4
 क्षत्रियाद्यौने V II, P I, 420 11
 क्षत्रियधैव इत्युक्तो V I, P II, 381, 6
 क्षत्रियस्तु दशहन् V I, P II, 206, 7
 क्षत्रियस्तु रणे दत्त्वा V II, P II, 148, 8
 क्षत्रियस्य V I, P II, 220, 17
 क्षत्रियस्याभिराधया V I, P I, 164, 13
 क्षत्रियस्य श्रेष्ठां कृच्छ्र V II, P I, 151, 13
 क्षत्रियस्य तथा भुक्त्वा V II, P I, 419, 4
 क्षत्रियस्य तु श्रीर्वाजया V I, P II, 34, 2
 क्षत्रियस्य जय प्राप्ता V I, P II, 153, 8
 क्षत्रियस्य ॥ रामाहं V II, P I, 196, 15
 क्षत्रियस्य मन्त्रादे V II, P I, 421, 1

- क्षत्रियस्यापि कथिताः V I, P. II, 153, 13.
 क्षत्रियस्य पराक्रमः V II, P. II, 42, 5
 क्षत्रियस्य पथ कृत्वा V II, P. I, 95, 16
 क्षत्रिया हत्वा V. II, P. I, 104, 7
 क्षत्र विद्-शूद्रजातीनां V. II, P. I, 459, 2
 क्षत्र विद्-शूद्रजातीनाम् V. II, P. I, 419, 12.
 क्षत्र विद् शूद्रजातीनाम् V. I, P. II, 220, 8.
 क्षत्र विद् शूद्रजातीनां V I, P. I, 251, 16
 क्षत्र विद् शूद्रजातीना V. II, P. II, 74, 7
 क्षत्रस्य द्वावधाहानि V. I, P. II, 206, 12
 क्षमा वनो हवा दानम् V. I, P. II, 343, 13
 क्षमा हवा च विज्ञानम् V I, P. I, 418, 3
 क्षमा रास्य हका रीचन V I, P. I, 84, 10
 क्षमी प्रवर्तते प्रमेही च V II, P. II, 239, 15
 क्षमी स्यात् क्षेमहरणे V. II, P. II, 247, 10
 क्षत्वापचाय्यदस्तावी V. I, P. II, 73, 11
 क्षत्वेन कर्मणा जीवेत् V II, P. I, 193, 5
 क्षत्वेन विप्राद्वेन V II, P. I, 177, 4
 क्षत्रेण कृत्वात्मन च क्षमितायाम् V. I, P. II, 431, 4
 क्षत्रेणया विनिर्दिष्टो V. II, P. II, 21, 7.
 क्षित्रेण पयोद्युर्ली र्हीस्तु V. I, P. I, 361, 2
 क्षिप्त मूढ V I, P. I, 42, 7
 क्षिप्तकामः V. II, P. II, 174, 7
 क्षीरिणो वृक्ष गुल्मादीन् V. I, P. I, 251, 9
 क्षीरादि माहिष वधे V. I, P. II, 378, 11
 क्षीरमक्षालन कृत्वा V. II, P. I, 23, 1
 क्षीरमक्षालन कुर्यात् V II, P. I, 71, 7.
 क्षीरमेवम् V. I, P. II, 391, 3
 क्षीरमदगुणं देयं V II, P. I, 435, 4
 क्षीर सुवर्णसम्बन्धं V II, P. I, 345, 12
 क्षीरस्य द्वावधा प्रोक्ता V. II, P. I, 434, 12
 क्षीररसि V. II, P. II, 259, 1.
 क्षुब्ध विराटा-धनार्थोय V. I, P. I, 396, 14
 क्षुत्वाया नानिभुक्तां वा V I, P. II, 103, 2
 क्षुत्वे निविशने क्षुब्धे V. I, P. I, 240, 10
 क्षुधायाः क्षीनेद्यन्मथ V I, P. II, 324, 6
 क्षुधाऽऽर्जुनामुक्त्यागाम V II, P. I, 415, 5
 क्षुद्रजन्मवान्न V. II, P. I, 45, 4
 क्षुत्वे विद्युत्प्रवर्तो V. II, P. I, 313, 12.
 क्षोभीच्यवृत्तयः V. I, P. II, 27, 12
 क्षोबिचक्षेत्रे वीक्षी च V. II, P. I, 43, 10
 क्षेपत्र क्षेपत्राणाम् V. II, P. I, 47, 15

क्षेत्र जीवन्ते इव V I, P II, 76, 19	खरा ऽश्वोद् युगेभानाम V II, P I, 17, 17
क्षेत्र हिरण्य गामश्च V I, P II, 52, 12	खरो वै बहुयाजित्वात् V II, P II, 227, 7
क्षेत्रध्वनेषु य आह V I, P II, 305, 1	खरोद् काकश्च V II, P I, 407, 13
क्षौमेय राजन्यस्य V I, P II, 35, 19	खरोद्मुखसम्पृष्टम् V II, P II, 185, 6
क्षौमिच्छद् बहुज्ञानाम V II P I, 181, J	खरोद्-यान हस्यश्च- V I, P I, 155, 8
क्षौम वासः प्रघसन्ति V I, P I, 264, 7	खरोद्दिपमा नाती V II, P II, 140, 5
क्षपायः V I, P II, 136, 9	खल्गादकम् दुर्बल V I, P II, 352, 14
रा	खल्वान्ते मरुती राम V II P II, 233, 5
खदवाङ्गकपालपाणिर्वा V II, P II, 59, 16	खादिनार्थे पुन खादित V I, P II, 125, 9.
खल्गाङ्गकपादपाणिः V II, P II, 56, 2	खादिरादुष्मराण्यर्ध- V. I, P II, 302 21
खदवाङ्गपाती गुरुतल्पम् V II, P I, 313 7	खादिरि खूवा भवति V I, P I, 60, 4
खदवाद्यया V I P II, 19, 10	खादिर धीर्वैकाग्रस्य V I, P I, 60, 5
खद् वातान् च घटयन् V I, P II, 1, ■	खाति आपस्पृष्टेन् V I, P I, 235, 5
खद्मं च घटयन् चैव V II, P I, 408, 14	खयाता तीर्थे घटगुणा V I, P I, 298, 1
खद्म मौक्तिकहस्तम् V I P I, 51, 10	खयापनेनानुभावेन V II, P I, 198 10
खद्मन वपन चैव V I, P II, 190 18	खयापयनं गुरुतल्पी वा V II, P I, 315, 15
खननात् पूजाहासम् V II, P I, 103, 11	खयापयनात्मना वाप V II, P II, 59 14
खनिन्या गु घनैर्मुनि V I, P II 273 1	■
खग-जन सवतु वृषा V II, I I, 81 1	गङ्गाक्षरं V II, P II, 202, 1
खगानिगात्री V II, P II, 270 1	गङ्गाक्षर V I, P II 205, 13
खगभागाविमाना च V II, P II 116, 15	गङ्गाक्षरे प्रयाग च V I, P II 301, 2.

गङ्गाद्वारे प्रयागे च V I, P I, 195, 1	गन्ध रूपोपज्ञानि V I, P II, 393 3
गङ्गा च यमुना चैव V I, P I 250 4	गन्धर्वा गुह्यका यक्षा V II, P II, 218, 9
गङ्गातोयेन कूरुस्तेन V I, P I, 233, 8	गन्धलेपक्षयकर V I, P I, 231, 7
गङ्गापुत्राय भोष्णाय V I, P I, 362 4	गन्धलेपक्षयकर V I, P I, 226 15
गङ्गाया V I, P II, 305 13	गन्धोशीरनवौ कार्यौ V II, P II, 186, 1
गङ्गाया भास्करक्षेत्रे V I, P II 296, 19	गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि V I, P I, 307, 1
गङ्गा यमुनयोर्मध्ये V II, P II 6, 7	गच्छेद्वापि विशुद्धयर्थे V II, P II, 61 13
गङ्गा यमुनयोस्तीरे V I, P II, 304, 7	गच्छेदस्फुटिता घट्यान् V I, P I, 440, 8
गङ्गा सागरसङ्गमे V I, P II, 306, 14	गच्छेद्द्वयवाथ नतिमान् V I, P II, 162, 9
गच्छयो कूपकौ यस्या V I, P II, 56 1	गच्छन् वेद्यान्तर यद्वि V I, P II, 301, 10
गच्छय पादशौच च V II, P I 173, 3	गच्छन्नेता स्त्रियो मोक्षान् V II, P I, 326, 17
गच्छयसमये विप्र V I, P I, 234 6	गच्छेन्महापथ वाऽपि V I, P II, 248 14
गच्छयस्याऽथ समये V I, P I, 431, 7	गच्छन्मूर्ति उदरी च स्यात् V II, P II, 249, 15
गच्छी यमुनती नाद्यम् V I, P II, 292 9	गच्छे नीलवृक्षा वस्तु V II, P I, 80, 16
गच्छोदक निर्गुणक V I, P II 175, 1	गच्छ हत्वा वस्तु नीलवृक्षान् V II, P I 90, 14
गच्छाता च रसाता च V I, P I, 172, 1	गच्छ गणिका स्तन V II, P. I, 338 5
गच्छान् ब्राह्मणतान् कृत्वा V I, P II, 411, 1	गच्छाधिपति V II, P II, 194 5,
गच्छ पुष्पाणि धूप च V I, P II, 411, 9	गच्छाधिपत्य समग्र्याम् V I, P II 318, 11
गन्ध पुष्पाणि धूप च V I P II, 433, 1	गच्छान् गणिकान् च V II, P I, 339, 4
गन्धापहारी V II, P II, 299, 8	गच्छान् गणिकान् च V II, P I, 378 10

गत्वा कक्षान्तरं सम्यक् V I, P I,
473, 13

गत्वाचान्द्रायणं कुर्यात् V II, P I,
334, 2

गतप्रत्यागतं यथ V I, P I,
286, 11

गत्वा ॥ प्रविशेद्गमि V II, P I,
320, 11

गत्वा सप्तस्विनीं मार्गं V II, P II,
271, 9

गत्वा तु मातृभगिनीं V II, P II,
270, 19

गत्वा तु महिषीं राज्ञं V II, P II,
271, 16

गत्वादेकान्तं विधिवत् V I, P I,
273 1

गत्वा द्वेष्टान्तरं सेवा V II, P II,
249 6

गत्वा निमग्नयेद्देव V I, P II,
301, 14

गत्वा यहीयते ज्ञानं V I, P I,
124 12

गङ्गरोऽनृतवादी स्यात् V II, P II,
232, 8

गमनं तु ज्ञतं यत् स्यात् V II, P I,
333 9

गम्य स्वभावे शङ्कया V I, P II,
80, 11

गमिणीं यादिलां शीघ्रं V II, P I,
254 11

गमिणीं रजस्वला V II, P I,
99 4

गमिणीं वाऽथ वा या स्यात् V II,
P I, 103 10

गर्भादेवावरो रजो V I, P II,
31, 11

गर्भाधानादि V I, P II, 17 20
गर्भाधानाविनिर्भक्त V I, P II,
218, 5

गर्भाधानं पुंसवनं V I, P II,
18, 7.

गर्भाधानमृतौ पुंसः V I, P II,
19, 9

गर्भाधानादिसत्कारैः V II, P I,
208, 16

गर्भपाते समुद्दिष्टं V II, P I,
11, 10

गर्भं भर्तृवधावो च V II, P I,
353, 14

गर्भमाससमा रात्रीः V I, P II,
233, 8

गर्भसुरया यथावासनं V I, P II,
239, 3

गर्भस्पन्दते V I, P II, 21, 11

गर्भस्य एतने चैव V II, P I,
161, 7

गर्भसावे मासमुल्याः V I, P II,
239, 20

गर्भसावे मासमुल्याः V I, P II,
240, 2

गर्भोदयेऽङ्गे कुर्यात् V I, P II,
31, 8 -

गयाया धर्मपुष्टे च V I, P II,
305, 8

गया यास्यति य कश्चित् V I,
P II 305 11

गयाशीर्षे V I, P II 305, 11

गयाशीर्षे वने चैव V I, P II,
305 9

गयाशार्धं वने श्राद्धं V I, P II,
307, 11

गर्भं जारज्जातं च V II, P I,
229 4

गर्भं च तु सम्पाप्य V II, P II,
225 11

गर्भं पशुपालभ्य V II, P II,
127, 15

गन्धमण्डो V. II., P. II., 237, 13.
 गन्धमण्डो गणद्वय V. II., P. II.,
 263, 14.
 गन्धो गोटि इत्युक्तम् V. I., P. I.,
 307, 13.
 गन्धप्रानेषु कान्तेषु V. II., P. I.,
 172, 10.
 गन्धो च परिशतेन V. II., P. I.,
 194, 7.
 गन्धो च सप्तशतेन V. II., P. II.,
 11, 6.
 गन्धो द्वावसानो V. II., P. II.,
 65, 7.
 गन्धो दृष्टानि वेष्टानि V. II., P. II.,
 199, 2.
 गन्धो मूत्र-पुटिरेव V. II., P. I.,
 165, 5.
 गन्धो मूत्र-पुटीरेव V. II., P. I.,
 127, 10.
 गन्धमनुगन्धं कुर्वन् V. II., P. I.,
 254, 13.
 गन्धमनुगन्धं श्वेद V. II., P. I.,
 253, 4.
 गन्धमग्रे निरुक्तं स्यात् V. II.,
 P. II., 197, 7.
 गन्धमग्रे निरुक्तं वा V. II., P. I.,
 275, 1.
 गन्धं वासा/मित्रं V. I., P. II.,
 32, 12.
 गन्धव पयसोः सारि V. II., P. II.,
 191, 5.
 गन्धं कुत्रोद्गच्छन् V. II., P. I.,
 371, 11.
 गन्ध-रूप-वागवा V. II., P. I.,
 1 2, 3.
 गन्धं सत्यं विविक्तं V. II., P. II.,
 64, 13.
 गन्धमग्रे ननु निरुक्तं V. II., P. I.,
 43, 12.

गरिमा-ऽनाशयोर्जम्भिः V. II., P. II.,
 26, 7.
 गरिमानाद्ययोर्जम्भिः V. II., P. I.,
 363, 11.
 गात्रं पयः पुनाम्याद्यु V. I., P. I.,
 295, 13.
 गां गत्वा तु द्विजश्रेष्ठ V. II., P. II.,
 269, 10.
 गां गत्वा मनुमेयी स्यात् V. II., P. II.,
 270, 9.
 गां वेदकामनो हन्यात् V. II., P. I.,
 251, 14.
 गां यैस्तु गन्धमग्रे भवन्ति V. II., P. I.,
 249, 17.
 गां यैस्तु गन्धमग्रे भवन्ति V. II.,
 P. I., 252, 17.
 गां यैस्तु गन्धमग्रे भवन्ति V. II., P. I.,
 247, 14.
 गां च वेदकामनं V. II., P. I., 251, 9.
 गां वेदकामनं V. I., P. I., 212, 8.
 गन्धमग्रे विविक्तं V. I., P. II.,
 60, 1.
 गन्धमग्रे विविक्तं V. I., P. II.,
 12, 13.
 गन्धमग्रे गन्धमग्रे V. I., P. II.,
 81, 9.
 गन्धमग्रे गन्धमग्रे V. II., P. I.,
 331, 6.
 गन्धमग्रे वा च विविक्तं V. I., P. II.,
 65, 2.
 गन्धमग्रे ३३ गन्धमग्रे V. I., P. II.,
 33, 4.
 गन्धमग्रे ३३ गन्धमग्रे V. II.,
 P. II., 212, 13.
 गन्धमग्रे वा च विविक्तं V. II., P. I.,
 173, 14.
 गन्धमग्रे ३३ गन्धमग्रे V. II.,
 P. II., 196, 1.

- गायत्री शिरसा चैव V II P I,
207, 7
- गायाना नीतिशास्त्राणा V II,
P II., 119, 8
- गायत्रि कुञ्जरोद्री च V II P I
408 11
- गा यौल्ले V I P II., 14, 10
- गायत्री च V I, P II., 167, 11
- गायत्रीजाप्यनिरत V II, P II
115, 7
- गायत्री छन्दसा माता V II, P I,
63, 8
- गायत्री तु जपेभिरयम V I P I,
308, 8
- गायत्री तु भवेद्वक्ता V I, P I,
290 12
- गायत्री शोष्येन नरमान् V I, P I,
289 14
- गायत्री प्रणव चान्त V I, P I,
303, 12
- गायत्री गान पूर्वाह्न V I P I,
289, 11
- गायत्री ब्रह्मरूपा तु V I P I
290, 4
- गायत्रा ब्राह्म V I, P II 197, 6
- गायत्री ननुर्गी V I I II
420, 16
- गायत्री शिरसा शार्धे V I P I
291, 5
- गायत्री स जपेभिरयं V II P II,
150, 8
- गायत्रा भारिषो V I P I
272, 14
- गायत्रा तु यथापदि V I P I,
297, 14
- गायत्रा वृषगाह्व V II P II,
147, 12
- गायत्रा न च जप्यन् V I, P I,
310, 12
- गायत्र्या न पर ध्यानम् V I P I,
310, 13
- गायत्र्या लभजप्य च V II, P II,
198, 14
- गायत्र्यदसहस्र च V II, P II,
87, 15
- गायत्र्यदसहस्र वा V II, P I,
113, 2
- गायत्र्या पठिभिर्यौ V II, P II
198, 6
- गायत्र्यान्तु जपन् कोटि V II,
P II, 198, 3
- गा योन् V I, P I, 477, 11
- गार्हपत्यं ब्रह्मचर्यं च V I, P II,
152, 12
- गार्हपत्यमुदितं स्वेकम् V I P II,
153, 10
- गार्हपत्यमिच्छन् भूषात् V I, P II,
51, 17
- गाव पवित्र परम् V II, P I,
249 2
- गाव प्रतिष्ठा भूताना V II, P I,
248 16
- गाव क्षत्रयो निरय V II, P I,
248, 15
- गाव स्वर्गस्य साधन V II, P I,
249, 3.
- गावो यथायैशुभता V I, P I,
160, 9
- गावो वा एतन् V I P I, 51 7
- गाथानुगच्छन् सततम् V II, P I,
10, 10
- गिरिपुष्टं तपारुह्य V I, P I, 476
14
- गिरि कुम्भपानं च V I P II,
26, 7
- गिरि कुम्भपानं च V II, P I,
21, 8
- गुहं गच्छन्तं V I, P II., 42 7

गुरुणाऽनुमतः स्नात्वा V I, P II, 54, 17	गुरुपत्नी तु युवति V I P. I 329, 4
गुरुणा तप्तु गृह्येण V I, P II, 265 16	गुरुपत्न्या च कार्याणि V I, P II, 47, 4
गुरुणा ह्यनुज्ञातो V II, P II, 229, 14	गुरुपत्न्या न कार्याणि V I, P II, 328, 13 328 16
गुरु हत्वा V II, P II 66, 2	गुरुभिर्न च सूर्ये च V I, P I 320, 14
गुरु शैवाप्युपासीत V I, P I, 151, 14.	गुरु मान पिबत्याम V II, P I, 15, 3
गुरुनामभ्यधिकेणो V II P II, 95, 11	गुरु निषदुह वापा V II, P II, 226, 9
गुरुच्छिष्ट नेषजार्थे V I, P II 46, 12	गुरोर्गुरौ सन्निहित V I, P I 335 20
गुरुतत्त्वगमन V II, P I, 316 2	गुरुवत्प्रतिपूजया स्यु V I, P I, 228, 7
गुरुतत्त्वज्ञत क्रुश्यान् V II I I 315, 13	गुरव तु वर दत्त्वा V I P II 52 6
गुरुतत्त्वज्ञत तुर्वांठ V II P I 311, , 325, 5	गुरु वशऽभिपूज्यात् V I P II, 341, 17
गुरुतत्त्व्याभिभाष्येन V II P I 314, 10	गुरव मातुल्यासीनाम् V I, P I, 309, 6
गुरुतत्त्वी शिला तप्तान V II, P I 315, 11	गुरवो मान-वित्र-पत्न्या V II, P I, 320 3
गुरु चक्रस्य गवण V II P I 104, 12	गुरुश्च गुरु शनि-गह कतव V I P I, 221, 3
गुरु स्वचक्रस्य हचक्रस्य V II, P I 454, 10	गुरुमुपपूजया शैव V I, P I, 377, 11
गुरु स्वचक्रस्य हचक्रस्य V II, P II, 223, 14	गुरुमुपपूज्यो शम्भा V I, P I, 144, 16
गुरुशरगामी सौवर्णर V II P I, 324, 14	गुरु स्वामि द्विजाक्रास V II P II, 233 11
गुरुशरानिर्गर्गी च V II, P II 261, 14	गुरु हत्वा श्रोत्रिक च V II P II 66, 9
गुरुशापवगमन V II, P I, 315 2	गुरुभिर्न देवदूत्येण V I, P I, 170 13
गुरुशोषु कुर्यात् V I, P I. 465, 4	गुरुर्ध्वं वित्र वाचर्थे V I P II 2 8
गुरु र सविण्डे वा V I, P II, 48 10	
गुरुन् पुरोहितान विमान् V I, P I 455 7	

- गायत्री शिरसा चैव V II P I, 207 7
 गायाना नीतिशास्त्राणा V II, P II, 119, 8
 गायत्र कुञ्जगणौ च V II P I 408 11
 गा वौष्णे V I P II, 314, 10
 गायत्री च V I P II 167, 11
 गायत्रीजाप्यनिरुत V II, P II 116, 7
 गायत्री छन्दसा गाता V II, P I, 63, 8
 गायत्री न जपेन्निरुतम् V I P I, 308, 8
 गायत्री तु भवेद्रक्ता V I P I, 290 12
 गायत्री प्रीक्ष्यते तस्मान् V I, P I, 289 14
 गायत्री प्रणव चान्न V I, P I, 303, 12
 गायत्री नाम पूर्वाह्न V I P I, 289 11
 गायत्री प्रहस्त्या तु V I P I 290, 4
 गायत्री ब्राह्म V I P II 197 6
 गायत्री मधुमती V I P II 420, 16
 गायत्री शिरसा सार्धम् V I P I 291, 5
 गायत्री स जपेन्निरुतम् V II P II, 156 3
 गायत्र्या भादिष्यो V I, P I 272, 14
 गायत्र्या तु यथाशक्ति V I P I, 297, 14
 गायत्र्या वृत्तादहम् V II P II 147, 12
 गायत्र्या न परं जप्यम् V I, P I, 310, 12
 गायत्र्या न पर ध्यानम् V I P I, 310, 13
 गायत्र्या लभज्यम् च V II P II 198, 14
 गायत्र्यद्वयसहस्रम् च V II, P II 87, 1
 गायत्र्यद्वयसहस्रं वा V II, P I, 443 2
 गायत्र्या चठिर्निर्लक्ष्ये V II, P II 198, 6
 गायत्र्यास्तु जपन कोटि V II, P II, 198 3
 गा रथेन् V I P I, 477, 11
 गार्हस्थ्यं ब्रह्मचर्यं च V I, P II, 152, 12
 गार्हस्थ्यमुपैत त्वेकम् V I, P II, 153, 16
 गार्हस्थ्यमिच्छन् भूषात् V I, P II, 51, 17
 गाव पवित्र परम् V II, P I 49 2
 गाव प्रतिष्ठा भूताना V II, P I, 248, 16
 गाव सूरभयो निरुतम् V II P I 248, 15
 गाव स्वर्गस्य सापान V II, P I 249, 11
 गावो यत्तार्थमुपपन्ना V I, P I, 160, 1
 गावो वा एतम् V I, P I, 51 7
 गाव्यानुगच्छन् सवतम् V II, P I, 290 10
 गिरिपुष्टं समारुह्य V I, P I, 478, 14
 गिरि वृक्षप्रपातं च V I, P II, 2-6, 7
 गिरि वृक्षप्रपातं च V II, P I, 21, 11
 गुरुः " V I, P II, 49, 7.

गो-ब्राह्मणहस्तानां च V I, P II, 227 3	गोमूत्रं गोमय क्षीरं V II, P I, 31, 1
गो-प्राक्ष्यणहस्तानां V I, P II, 225, 2	गोमूत्रेण चरत् स्नानं V II P I 246, 2
गो-भू-तिल-हिरण्यादि V I P I, 177, 11	गोमूत्रेण समायुक्तं V II P II 131, 8
गो-भू-हिरण्य-वासांसि V I, P II 436, 10	गोमूत्रमग्निद्वयं वा V II, P II 83, 1
गो-विराजयन्नात कालाद् V II, P I, 113 12	गोमूत्रे माषकान्यष्टौ V II, P I 434, 11
गो-यो-यशस्कं इत्या V II P I 342, 2	गोमूत्र-यावकैर्मासात् V II, P I, 348, 2
गो-यध-मरण-लोके V II, P II 235, 2	गोमूत्र-यावकाहारा V II, P I, 162, 15
गो-यज्ञ-लाभौ वैश्वाना V I, P II, 258, 19,	गोमूत्र-यावकाहार V II P I, 233 12
गो-यर्त्ता-कीर्तयिष्यामि V II P I, 248 13	गोमूत्र-यावकाहारी V II P I, 122 4
गो-यर्त्ता-च-अपदिद्यात् V II, P I, 247, 17	गोमूत्र-यावकाहारा V II P I, 122 18 330 15 330 17
गो-यस्यान् V I, P II, 306, 13	गोमूत्रयावकाहार V II P II, 88, 2
गो-यधेन-गोचर्ममात्रं V II, P I 301, 7	गोमूत्रवत् पृते श्वेत् V II P I 434, 13
गो-ययन्-द्विगुणं मूत्रं V II, P I 435, 3	गो-यान-ऽष्ट-दिवा-चैव V II, P I, 342 6
गो-ययेनो-लिप्स्यात् V II, P I, 19, 1	गो-रजो-विमुषच्छाया V II, P I 191, 1
गो-ययेना-नुलिप्स्यात् V I P II 396 19	गो-रक्षा-कृषि-याजिज्ज V I P I, 476, 18
गो-ययेनो-पातिष्ठत् V I P II 307, 6,	गो-रक्ष-चैव-सन्तुष्ट V II P II, 386, 10
गो-मांस-मक्षणे-प्रायश्चित्तं V II, P I, 317, 14	गो-यधे-च-तया-कुर्वीत V II, P I, 251, 6
गो-मांस-मातुष-चैव V II P I, 367, 4	गो-यधो-ऽवाज्यसंवाज्य V II, P I, 16, 2
गो-मिना-मेष-ते-वत्सा V II P I 4, 2	गो-विध्य-द्विज-कुर्वीत V II P II, 118 13
गो-महिष्य-ज्ञानात् V I, P II 380, 16	

गो गङ्गाऽभारिष्टसु V I P II
303 5

गोगामी V II P II 265 4

गोगमने च V II P I 311, 3

गोग कुर्वीत संस्थान V II, P I
242, 4

गोग पञ्चगम्याहार V II P I,
243 13

गोगप्राग्भावन चरत V II P I,
269, 1

गोगस्त्वन्मूर्धन्याहारा V II, P I,
249, 8

गोगस्त्वन्मूर्धन्याहारा V II, P I
250 1

गोग सौम्यकथ कुवात् V II I I,
253 11

गोगस्य गोमदानं गोष्ठ V II I I
245 1

गोगस्य पञ्चगम्यन् V II P I,
24, 8

गोगस्य पावन सन्ध्यन् V II I I
253 10

गोग पञ्चगम्याहार सन्ध्यन् V II
P I, 250, 5

गोगात् च कुत वाम्ने V II, P I
137, 5

गोगात् च कुत वाम्ने V II, I I,
283 3

गोग-गङ्गा-गङ्गा नदिर्यत्र V II
P I 405 15

गोगद्विभागे पञ्चमि V I, I I
137, 11

गोगात् च गङ्गापि V I I II
172,

गोग-गङ्गापि च V I P II
287, 20

गोग नाम गङ्गापि V I, P I
302 1

गोगिण स्नानमुद्रा स्तु V I
P II 250 17

गोगान्मातु सविष्टासु V I I I
133 9

गोग प्राप्य च चण्डाल V II, P II,
241 14

गोग सम्बन्ध नामानि V I P II
420 11

गोगुखकाटी V II, P II 237,
11

गोगान् हु प्रवत्त्वान्ने V II P I
98 5

गोगान् सर्व शक्यता च V II P I
253 7

गोगावर्याम् V I P II 306 12

गोगाहनाय विष्टे V II P I
302 7

गोगाहनाय विष्टे V I, P II,
188, 1

गोगान् वसिष्ठा वयम् V II P I,
115 16

गोगा कूर्मं चतुष्पादं V I P II
389 4

गोगावैरिभुविर्भूते V I P II
370 15

गोगान्क-पाप कार V II P I
89 4

गोगा सुगामी V II P I 23 3

गोगान्पि V II P II 237, 12

गोगीपि च गङ्गापि V II, I I,
192 7

गोगान्-गङ्गापि चण्डाल V II I I
41, 12

गोगान्गङ्गापि चण्डाल V I I I
407, 11

गोगा गङ्गापि चण्डाल V I I I
254, 11

गोगा गङ्गापि चण्डाल V II I I
254 7

गा-ब्राह्मणहस्तानां च V I, P II, 227 3	गोमूत्रं गोमयं क्षीरं V II, P I, 31 1
गो-ब्राह्मणहस्तानाम् V I, P II, 225 2	गोमूत्रेण चरेत् स्नानं V II P I 246, 2
गा भू तिल हिरण्यादि V I, P I 177, 11	गोमूत्रेण समालुक्त V II P II 191, 8
गो भू हिरण्यं वासांसि V I, P II, 436, 10.	गोमूत्रमभिवर्णे वा V II, P II 83, 1
गोभिराक्रमणात् कालाक् V II, P I, 113 12	गोमूत्रे माषकान्वष्टौ V II, P I 431, 11
गो-यो यवावकं इत्या V II P I 342, 2	गोमय-यावकैर्मासात् V II, P I 348 9
गो-यध मरण लोके V II, P II 235, 2	गोमूत्रं यावकाहारं V II, P I, 162, 15
गोमूत्रं सारौ वैद्यना V I, P II, 258, 19.	गोमूत्र-यावकाहारं V II P I, 253 12
गोमर्ती कीर्तयिष्यामि V II P I, 248 13	गोमूत्र-यावकाहारौ V II, P I, 122 4
गोमर्ती च ऊपदिष्यामि V II P I, 247, 17	गोमूत्र-यावकाहारं V II, P I, 122 18 330 15, 330 17
गोमस्याम् V I, P II, 306, 13	गोमूत्रयावकाहारं V II, P II, 89, 2
गोमयेन गोचर्ममात्रं V II, P I 301, 7.	गोमूत्रवत् पूते क्षेयं V II P I 434, 13
गोमयं तु द्विगुणं मूत्रं V II, P I 435, 8	गोमान्ऽष्टु दिवा चैव V II, P I, 342, 8
गोमयेनोऽलिप्याय V II, P I, 19, 1	गौरजो विमुषडद्यात् V II, P I 191, 1
गामयेनानुलिखाया V I, P II 390, 19	गोरक्षां कृषि-शानिषत्वं V I P I, 476, 18
गोमयेनोपालिष्यु V I, P II 307, 6.	गारसं चैव समूत्रं V II P II, 386, 10
गोमासमसत्वे प्रायश्चित्तं V II, P. I, 317, 14.	गोवधे च तथा कुर्वीत V II, P I, 251, 6
गामासं मानुषं चैव V II, P I 367, 4	गोवधोऽथावधौवाधस्य V II, P I, 16, 2
गोमिनामेव ते वरणा V II, P I 4*, 2	गोविधस्य दिवाः कुर्वीत V II P II, 118 17
गो महिष्यजानात् V I, P II. 380, 10	

मोक्षिक्यी च दुर्वाण. V I P II
 357, 5
 मोक्षालरज्जुमम्बज्ज V I, P II,
 162, 14
 मोक्षो व्याख्यता स्तैन्य V II, P II,
 101, 5
 मादृष्टेण शतं स्नान V II, P I
 64, 1
 मोक्षज्ञमात्रमुत्तरं V I, P I,
 261, 5
 मोक्षेणो मोक्षुगामो V II, P I,
 242, 21
 मोक्षं वरान् प्रत्ययाती V II, P II,
 115, 6
 मोक्षं वरान् यथायुं V II, P I,
 272, 6
 मोक्षया धर्मिक्यने भ्रातृ V I, P II
 300, 17
 मोक्षवर्णीयं V. II, P II, 122, 7
 मोक्षवर्णीयं V. II, P II, 206,
 18.
 मोक्षवर्णीयं. यक्षराते V I, P I
 311, 9.
 मोक्षवन् V II, P II, 157, 8
 मोक्षं वै V. I, P I, 51, 15
 मोक्षहये शतं वाऽपि V. II, P I
 251, 13.
 मोक्षिणी मोक्षुगामी स्थानं V II,
 P I 252, 12
 मोक्षो V. II, P II, 252, 13
 मोक्षी वेदी च वाणी च V. II, P II,
 8, 11.
 मोक्षी वाणी वाणी वेदी V II,
 P II, 25, 9.
 मोक्षवातिनीयं वा V. I, P II,
 171, 10
 मोक्षो कर्षणीयं वा V. II, P II,
 17, 17
 मोक्षी वावायुतं V. I, P II,
 79, 7

मोक्षी वृत्तारुपं V II, P I
 156, 20
 मोक्षो वा पुष्टे V II, P I, 189, 15
 मोक्षोपमाये तु V II, P II,
 87, 16
 मोक्षे मे वयं यद्वे V II, P II,
 85, 3
 मन्यार्यता विमानाति V I, P II,
 207, 15
 मन्योदय विधौ पुनं V I, P I,
 436, 15
 मन्योदेवास्तमानं तु V I, P I,
 436, 17
 मन्ये तु ने तु वाऽऽप्यनेत् V I, P I,
 242, 14
 मन्यति च नाभीयान् V I, P I,
 112, 12
 मन्यं तु मनेदिनीं V I, P I,
 47, 17
 मन्योतिषु कालेषु V. II, P II,
 161, 1
 मन्यन्तिरित्येके V I, P II,
 47, 8
 मन्ये सङ्कल्पे वाऽपि V II, P I,
 6, 10
 मन्यं सम्यक्वाभि V. II, P II,
 104, 15.
 मान-मोक्षीकरावाध V. I, P II,
 114, 2
 मानान्ते वा मन्तव्यं V. II, P II
 139, 14
 मानान्ते मानतीमान् V I, P II,
 152, 13
 मानं V. II, P II, 163, 11
 मानाद्वदन्त्येकं वा V II, P I,
 174
 मानाद्वदन्ति वा V. I, P I,
 145, 15

पामावाइत्य वाऽभीयात् V I, P II, 146 1	भीष्मे राजन्य. V I, P I, 162, 4
पामवाहान्तरास्था V I, P I, 228, 8	भीष्मो वै राजन्यस्य V I, P I, 162, 4
पामे मनसा V I, P I, 345, 17	घ.
पामेननसाऽभीधीत V I, P I, 347, 15	घना घनमुदृत्य V II, P I, 153, 10
पामनभ्यगतां यावत् V I, P II, 263, 2	घटयत्यत्र सन्देशो V II, P II, 277, 15
पामे वने वा जन्मना V II, P II, 249, 8	घूर्णिकस्तैलिकधैव V II, P II, 233, 7
पामिन्द्रे कुलपतो V I, P II, 263, 4	घृतकुम्भ वराहे नु V II, P I, 8, 13
पामस्य तावदाशीच V I, P II, 263, 2	घृतकौशिक V I, P I, 10, 16
पाम्याऽऽरण्याना V II, P II, 137, 5	घृत च सार्धं तैल V I, P I, 283, 11
पाम्याऽऽरण्याश्च पञ्च V I, P I, 180, 12	घृत नु पायस क्षीर V II, P I, 145, 14
पासानास्याविकारमभीवात् V II, P I, 304, 2	घृताद् तिलतैलाद्वा V II, P I, 395, 5
पासान्वर्धयते सोम V II, P I, 303, 4	घृत तैल तथा क्षीरम् V II, P I, 427, 1
पासोपचयभीजी सन् V. II, P I, 290, 2 299, 4	घृतेन क्षीपो क्षतश्च V. I, P II, 395, 8
पासमात्र परगृहान V I, P II, 324, 10	घृतेनाभ्यक्तमाहाद्य V I, P II, 287, 5.
पासमात्र भवेद्विक्षा V I, P I, 392, 12	घृताद् केन घृतात्मज V I, P II, 379, 17
पास रोषेण ऊर्ध्वत V II P I, 302, 16	घृतादिशने तैजसानि V I, P II, 418, 14
पासरोष न चाभीयात् V I, P I, 424 4	घृत-रधि-पयस्तक्राणाम् V II, P I, 145, 11
पासमुदृत्याम्रियोगान् V II, P I, 143, 6	घृतपात्र नु विधाय V I, P I, 408, 15
पीष्मे V I, P I, 48, 15	घृत यथा नपु यथा V II, P II, 193, 5
पीष्मे पञ्चाम्रिभ्यस्थो V I, P II, 143, 14	घृतं हृत्वा नु नकुल V II, P II, 25C, 6

ધોરસન્યાસિકા V I, P II, 198, 15	ચાણ્ડાલાજ દ્વિતીયો બુક્ત્વા V II, P I, 117, 18
પ્રાચ્ચા ચૈવોષ્ણના ચૈવ V II, P I, 375, 13	ચણ્ડાલાજ પ્રમાણેન V II, P I, 368, II
ચણ્ડાલ-V II P II 139 II	ચણ્ડાલાજ પ્રમાણેન V II, P I, 117, 7
ચણ્ડાલી-V II P II 265 2	ચણ્ડાલાજ બુક્ત્વા V II P I, 117 1
ચણ્ડાલકુપચાણ્ડાલ V II P I 113 1	ચણ્ડાલાજ બુક્ત્વા V II, P I, 393 II
ચણ્ડાલાશ્રિરમધ્યાગ્રિ V I P II 280, 15	ચણ્ડાલાજ બુક્ત્વા V II, P I, 393 II
ચણ્ડાલાશ્રમધ્યાગ્રિ V II, P I 192 17	ચણ્ડાલ-વર્તિતોદકયા V I P I 428 16
ચણ્ડાલી નાદુર્ભા શાન્તી V II P I, 200, 7	ચણ્ડાલ-વર્તિતારીનામ V II, P I, 397, 10
ચણ્ડાલકથાને સુર્યવર્ણનમ્ V II, P I 101 10	ચણ્ડાલ-વર્તિતારીનામ V II, P I, 118, 1
ચણ્ડાલાદિધર્મચરિ V II, P I, 178, 5	ચણ્ડાલવર્તિતારીનામ ચરિ V II, P I, 113, 5
ચણ્ડાલાદિધર્મચરિ V II, P I, 224 6	ચણ્ડાલ પુસ્તકચાના નુ V II, P I, 308, 13
ચણ્ડાલાદુરચારાત્પર્ણ V I P II, 224, 11	ચણ્ડાલ પુસ્તકચર મ્નેષ્ટ V II P I, 347, 3
ચણ્ડાલાદુરચારાત્પર્ણ V II, P I 22, 15	ચણ્ડાલી પુસ્તકચર મ્નેષ્ટ V II, P I 318, 2
ચણ્ડાલાદુરચારાત્પર્ણ V II, P I, 424 16	ચણ્ડાલ-પુસ્તકચાના ચ V II, P II 242, 9
ચણ્ડાલાલીન ગ્રે હામે V I, P I, 231, 9	ચણ્ડાલી કથાકી લેદયા V II, P I, 310, 3
ચણ્ડાલાલી ચાકીન V II P I, 162 3	ચણ્ડાલ-મ્નેષ્ટચાનાય V I, P. I 239 1
ચણ્ડાલાલીનુ મંદુર V II P I, 177, 3	ચણ્ડાલીનય ચા ચારી V I P I 229 1
ચણ્ડાલાઽનુવિન ચર V II P I, 193 17	ચણ્ડાલા ગર્ભચારી V II P I, 313, 3
ચણ્ડાલા ઽનુવિન ચર V II, P I 117, 14	ચણ્ડાલચારી ચૈતન V I, P II, 158 1
ચણ્ડાલેન નુ મંદુર V II P I 310, 1	ચણ્ડાલચારી V II, P I, 158 1

चण्डालो वाऽयं वा पाप V I, P I, 413, 4	चन्द्रना-ऽग्रणी चोमे V. I., P. II, 394 15
चण्डालवधसंभ्राविद् V II, P I, 107, 1	चन्द्रमहे तु वामास्थीन V. I, P I, 436 7.
चण्डालो इव भ्राता वा V I, P I, 413, 1	चन्द्रभागायाम् V. I, P. II., 306, 15.
चण्डाल-शव-सुपाथ V I, P I, 268, 16	चन्द्रार्कमण्डपमुखा V II, P. II., 226, 14.
चण्डाला-ऽगानि-यन्त्रा-ऽहि-V II, P I, 23, 4	चन्द्र-वित्तेशयोश्चैव V. I, P. I., 447, 21
चण्डाल भवन् कृत्ता V II P I, 116, 13	चन्द्रसाय V. II P. II, 157, 6.
चण्डाले भवन्ने सृष्टे V II, P II, 110, 14	चन्द्र-सूर्यपते चैव V. I, P I, 438 7.
चण्डाल-भवन्ने सृष्टो V II, P II, 143, 5.	चन्द्र-सूर्यमहं भुक्त्वा V I, P. I, 436, 12.
चण्डाले सङ्करे विम V II, P I, 123, 17	चन्द्र-सूर्यमहे नाद्यात् V I, P I, 455, 3
चण्डालसङ्करे स्वभवन V II, P I, 121, 18.	चन्द्र सूर्यमहे नाद्यात् V. I, P. I., 437, 9
चण्डाल-सूतिक-शवै V I, P I 278, 7.	चक्षुर्नाशे तनोर्नाश V I, P II., 106, 21
चण्डाल सगुविनेयो V II P I, 10, 18.	चक्षुर्नाशे च कर्णौ च V I, P I, 455, 19
चण्डालस्पर्शने V II, P I, 109, 6.	चक्षुरेक च पुत्रश्च V. I., P. II., 106, 20.
चण्डाले सह सम्भास्य V II, P I, 108, 13.	चक्षु-श्रोत्रविहीनश्च V II, P. II, 90, 14
चण्डाले सह सवागे V II, P I, 128, 2	चक्षुर्जीवी शान्धर्व V I., P. II, 355, 13
चण्डाले सह संवासं V II, P I, 191, 12.	चक्षुर्जीवी रजक V II, P I, 386, 7
चण्डालहस्ताशवाय V II P I, 416, 1.	चक्रवाक तथा क्रौञ्च V II, P I, 78, 7.
चन्द्रा-कुक्षम-कर्पूरा-V I, P II, 395, 2.	चक्रवाक द्वय कोक V II, P. I, 409, 3.
चन्द्रोभिनसर्वाङ्ग V I P II, 287, 6	चक्रोत् कीकिला रज्जु V I, P. II, 388, 10.

अणका राजमायाश्च V I, P II 376 5	अनुर्धकाले V II, P II, 136, 1
असत् एव सन्त्याहवा V. II, P I. 353, 6	अनुर्धकालिको वा स्यात् V I, P II, 145, 6
असत्स्तु परिख्याया V II, P I, 353 9	अनुर्धकालमधीयात् V II, P I, 246, 1
अनु पञ्चापिका या तु V I P I 309 14	अनुप्या क्षुद्रपक्ष V I, P II, 316, 19
अनु प्रकार विविधम् V I, P I, 179, 6	अनुर्ध क्षुद्रपशुमान् V I, P II, 317, 14
अनुसङ्गलेन मभात्य V I P II, 192, 14	अनुर्धे तु सया भागे V I, P. I, 313, 9
अनुर्धुन कर्महृत V I P I, 188, 15	अनुर्धे विज्ञो V I, P II, 295, 2
अनुर्धुन तदुच्छिष्ट V II, P I, 372, 18	अनुर्धे परस्मै ह्येते V I, P II, 160 18
अनुर्धुन विपक्षे तु V II, P. I, 22, 14	अनुर्धे परस्मैथ V I, P II, 161 3
अनुर्धुन ह्यन नृभि V II, P I 68, 11	अनुर्धे प्रहरे चरत्यान V I, P I, 435, 20
अनुर्धर्न नृपताना V I P II, 5 17	अनुर्धेमायुषा भाग V I P II, 147, 3
अनुर्धर्मादि वर्णांता V I, P II 204, 4	अनुर्धेमाभ्रम मच्छत V I, P II, 156 7
अनुर्धर्मादि वर्णांता V I, P I, 359, 17	अनुर्धे मासि कलेष्यन् V I, P II, 23, 4
अनुर्धर्मादि वर्णांता V II P I, 101, 14	अनुर्धे मासि कर्मेष्यन् V I, P II, 26, 14
अनुर्धर्मादि वर्णांता V II P I 101, 16	अनुर्धे मासि वक्तव्य V I, P II, 26 10
अनुर्धर्मादि वर्णांता V I P II, 21, 6	अनुर्धे वजा ऽस्म- V I P II, 49, 4
अनुर्धर्माभ्रम कृष्या V II P I 401 7	अनुर्धे सा न यश्चाऽङि V I, P II 110, 1
अनुर्धर्मादि वर्णांता V II, P I, 230 4	अनुर्धे सा न यश्च ऽङि V I, P II, 110 4
अनुर्धेमाभ्र V II, I II 6, 7	अनुर्धे स्वेतिषा घञा V II, P I, 333 4
	अनुर्धेऽङि V I, P II, 109 16.
	अनुर्धे ऽङि मय्यान् V II, P. I, 167, 18

चतुर्थोऽप्रवेष्टेऽपि V I P I, 157, 11	चतुर्भिश्चाभिचारात् V I, P I, 257, 8
चतुर्देश भातुपराद्धि V I, P II, 318, 3	चतुरा आक्षेपस्याद्यान् V I P II, 86, 3
चतुर्देश कुतानीमा V I, P II 78 6	चतुर्विधमेध्य च V II, P I, 365, 12
चतुर्वर्गो लक्षणो य एव V I, P I, 386, 17	चतुर्वर्गे चरेद्भैक्ष्यम् V I, P II, 41, 1
चतुर्वर्गविध शाल्म V I, P II, 76 1	चतुर्विधा भिन्नवस्तु V I, P II, 161, 1
चतुर्विद्या क्रिया कार्या V I, P II 327, 6	चतुर्विधा भिन्नवस्तु V I, P II, 160, 15
चतुर्विद्या च मोनानि V I, P II, 450 21	चतुर्विधतिरिदाध्या V II, P II, 172 10
चतुर्विद्या जयोद्दिष्टा V I, P II, 296 16	चतुराभनवाद्याथ V I, P II, 309, 13
चतुर्विद्यामुपौघ्याथ V II P I 480, 4	चतुरा द्वि च्छद्म V I, P I, 234 2
चतुर्विद्या यदा गच्छेत् V I, P II 111, 8	चतुर्लये V II, P II, 258, 4
चतुर्विद्ययन्त्री चैव V I, P II, 102, 1	चतुर्लिङ्गजुले पुण्ड V I, P I, 267, 5
चतुर्विद्ययन्त्री वशं V I, P I 339 9	चतुर्लोक्यपु सामीनान् V I, P II, 414, 16
चतुर्धा भिक्षुका प्रोक्ता V I, P II, 172 16	चतुरल चिकीर्ष वा V I, P I, 414, 18
चतुर्धाऽय पुत्राणेषु V I P I, 94 17	चतुरल वर्तुल वा V I, P II, 159 1
चतुर्धुर्गात् भय त्यक्त्वा V I, P II, 185 16	चत्वर वा द्दशान वा V I, P I, 242, 8
चतुर्धुर्गसहस्र तत् V I, P I, 94, 5	चत्वार आश्रमा V I, P II 51, 11 140, 8
चतुरा मातरमीयात् V II, P I, 303 17	चत्वार आश्रमा V I, P II, 140 13
चतुर्भिः कुडवै प्रत्य V II, P I, 141, 9	चत्वार आश्रमाश्चैते V I, P II, 153 11
चतुर्भिर्बभूविस्तुलै V I, P I, 357 5	चत्वार आश्रमा प्रोक्ता V I P II, 197, 2
चतुर्भिर्नितरे सार्धम् V I P II 19, 17	चत्वार आश्रमास्तान् V I P II, 153, 18

- चिकित्सकाऽऽनुवेष्टव्य V. II, P I, 331, 1
 चिकित्सकान् देवलकान् V. I, P II, 350, 3
 चिकित्सकस्य क्रूरस्य V. II, P. I, 384, 7.
 चिकित्सको यत्कुरुते V. I, P. II, 255 19
 चिकित्सयथाऽचिकित्सयथ V. I, P II, 76, 2
 चीर्णान्ते प्राच्यामुशीष्या V II, P. I, 370, 6
 चीर्णान्ते हिरण्यं वचात् V II, P I, 93, 2
 चीर्णे प्रायश्चित्तं V. II, P I, 122, 6
 चीरीवाकस्तु लवणं V II, P. II, 254, 6
 चुचुन्वरी शुभान् गन्धान् V II, P II, 254, 9
 चुष्टन्वरी शुभान् गन्धान् V II, P II, 257, 8
 चुडाकर्तुं द्विजातीनाम् V I, P II, 242, 10
 चुडाकरणे सद्यः शौचम् V I, P II, 245, 9
 चुडाहोत्रे निवृत्ते तु V. II, P. I, 420, 2
 चुडाहोत्रे विजानीयात् V I, P I, 459, 11
 चैत्यं चत्वर-सौधेषु V I, P II, 102, 7
 चैवकूप्यपतुर्भक्ष्याम् V I, P. I, 280, 11
 चैत्रे वा मार्गशीर्षे वा V I, P. I, 456, 14
 चैत्रं तमोऽऽमिषाणां च V II, P II, 111, 1.
- चैलपाव सुराजीव- V. I, P II, 384, 20
 चैलपाव सुराजीव- V II, P I, 381, 11
 चैलवर्ज्मणा शुद्धिः V II, P. I, 182, 11
 चांरुनाऽनुपलब्धेष्ट V. I, P I, 8, 12
 चांरुनालक्षणोऽप्या V I, P I, 87, 6
 चोरं पट्टं व्याप्रादिभ्यो V II, P I, 249, 12
 चौरा-ऽनृत्यजाति चण्डालैः V II, P I, 21, 22
 चोरमिच्छा पयश्चापि V II, P II, 256, 8
 चोरस्तक. V II, P II, 238, 4
 चोरा वार्धुषिका दुष्टा V I, P II, 359, 12
 चोरैरुत्तमते भामि V I, P I, 158, 7.
 चोप्य-वेयसमूहं च V I, P II, 363, 9
 चौर्यणादि विवाहेन V I, P. II, 81, 12
 च्यवते पितृलोकास्तु V I, P. II, 330, 12
 च्योन्तने वै स्वधाक्राता V. I, P II, 440, 11
- छ.
- छन्दास्तुर्ध्वनलोऽभ्यस्त्यन् V I, P II, 152, 9
 छत्राक-चक्राकारे V II, P I, 403, 9
 छत्राक विद्वताई च V II, P I, 400, 12
 छत्राक विद्वता च V. II, P I, 402, 13

- उष चोष्णीषममल V I, P II, 54, 7
- उष पवित्रं सौर्षी च V I, P II, 158, 8
- उषापहारी V II, P II, 259, 11
- उष वेदनमौसीरम् V I, P I, 482, 19.
- उषा यथेष्टेष्टरसतपते V II, P I, 363, 1
- उषायामन्धकारे वा V I, P I, 224 8
- उष्ण्यात् प्रावेष्टामार्गं तु V I, P II, 406 8
- उष्णे नाले सत पश्चात् V I P II 23, 4
- उषादिकाल कथित V I P I 193 17
- उषादिसमयः प्रोक्त V I, P I 194 2
- उषसा V II, P II, 237, 10
- ज
- जहुयोर्भुक्तिकास्त्रिभः V II, P I, 188, 2
- जम्बुकी जायते जम्बु V II P II 288, 18
- जम्बुक काक-मार्जार V II, P I, 16 14
- जगत प्रसवित्री वा V I, P I, 289, 16
- जगत्सवित्रे शुचये V I, P I, 364 6
- जगत्सर्वनिह हन्यात् V I, P I, 456, 5
- जगत्परेऽन्धुपदसेत् V II, P I 31, 2
- जग्धा मासं नष्टा च V II P I, 371, 10
- जग्धा मासमगर्भं च V II, P I, 394, 11
- जगह पात्रमृग्वेदात् V I, P I, 17, 3
- जघन्यघात्री पूर्व स्वात V I P II, अटिलः V I, P II, 49, 6
- जन्ति चाऽनधीयान V I, P II, 350, 3
- जङ्-मुका ऽन्ध बधिर-V I, P II, 305, 3
- जननादृष्टाये V I, P II 23, 5
- जनने मरणे चैव V I, P II, 258 11
- जननाद्यौचनधी V I, P II, 464 1
- जनयद्वयना तस्मात् V I, P II, 111 2
- जनयित्वा सुतं तस्या V I, P II, 96, 18
- जनौ सपिण्डा शुचय V I P II 212, 1 259, 15.
- जन्मनो गर्भाधानात् V I, P II, 77, 10
- जन्मप्रभृति पापानि V II, P II, 197, 11
- जन्मप्रभृति वरिष्कपितृ V I, P I, 313, 9
- जन्मप्रभृति सत्कारे V II, P I, 103, 15
- जन्म घातोर विद्याभित् V II, P I, 208, 3 221, 11
- अपकाले न भायेत V I, P I, 306 9
- अपेक्ष्य देवमेव V II, P II, 280, 7
- अपतो शुद्धता वाऽपि V II, P I, 376, 8

- चत्वारि तस्य वर्धन्ते V. I., P. I.,
 416, 16
 चत्वारि तस्य वर्धन्ते V. I., P. I.,
 336, 8
 चत्वारोऽप्याश्रमा ह्येते V. II., P. II.,
 416, 14
 चत्वारो ब्राह्मणस्योक्ता V. I., P. II.,
 153, 7
 चत्वारो ब्राह्मणस्याद्या V. I., P. II.,
 86, 7
 चत्वार्यधीत वेदानाम् V. I., P. II.,
 206, 17
 चत्वारो वाचयोवाऽपि V. II., P. I.,
 231, 17
 चत्वारो वा त्रयो वाऽपि V. II., P. I.,
 217, 9.
 चत्वारो वैवर्धन्ता V. II., P. I.,
 209, 10
 चत्वारि वेदव्रतानि V. I., P. II.,
 18, 9
 चत्वारिंशद्दण्डयेके V. I., P. II.,
 229, 10
 चमसाना महाना च V. II., P. I.,
 149, 3
 चत्वारि क्षीणि च कृच्छ्राणि V. II.,
 P. II., 131, 5
 चरेत् चाण्मासीक कृच्छ्र V. II.,
 P. II., 136, 4
 चरितध्वमो नित्य V. II., P. I.,
 4, 13
 चरेत् सान्तपन कृच्छ्र V. II., P. II.,
 110, 12
 चरेत् सान्तपन कृच्छ्र V. II., P. II.,
 130, 12.
 चरेत् सान्तपन मुक्त्वा V. II., P. I.,
 426, 3
 चरेत् सान्तपन विप्रः V. II., P. I.,
 114, 3
 चरेदर्थं व्रत तप V. II., P. I.,
 260, 11
 चरेद्भूतमहरवापि V. II., P. II.,
 75, 16
 चरेद्भूतमहरवापि V. II., P. I., 41, 3.
 चरेद्भूत यथोद्दिष्टम् V. II., P. II.,
 59, 0
 चरेन्मासत्रय विप्र V. II., P. I.,
 322, 2.
 चरेन् माधुकर भैक्ष V. I., P. II.,
 186, 17.
 चरुणा चक्षुषाणां च V. II., P. I.,
 149, 4
 चरुर्भक्ष सक्तु कण-V. II., P. I.,
 300, 1
 चरु वा श्रपयेन्नित्य V. II., P. I.,
 301, 20
 चरुसेवेनाटभिर्नामधेयै V. I., P. I.,
 375, 5
 चरु-सुक-सुद-सखेद्-V. II., P. I.,
 149, 8.
 चर्मकार विपाद- V. II., P. I.,
 398, 14
 चर्मकारस्य वैजस्य V. II., P. I.,
 385, 1
 चर्मणाऽऽर्धेण सङ्गत V. II., P. I.,
 293, 8
 चर्यं पातेवता ऽक्षा-V. I., P. II.,
 369, 8
 चातुर्थकोष्णशीताण्य-V. II., P. II.,
 249, 8
 चातुर्वैद्यापि यो विप्र V. II., P. II.,
 221, 6
 चातुर्वैद्यो विकल्पी च V. II., P. II.,
 50, 8
 चातुर्वर्ण्यं चरेद्भक्ष्यम् V. II., P. II.,
 58, 11
 चातुर्वर्ण्यं कुर्यात्तोऽथ V. II., P. II.,
 211, 10

चारणाथ सुपर्णाथ V. II, P. II, 218 8	चान्द्रायणं समकृच्छ्रम् V II, P I, 322, 10
चारे सुविदिताभ्यास V I, P I, 456, 20	चान्द्रायणवय कुर्यात् V II, P I, 372, 7
चापाथ रक्तपाशाथ V II, P. I., 407, 9	चान्द्रायणे द्वे कृच्छ्रस्य V II, P I, 151, 2
चान्द्र कृच्छ्रं तदर्थं तु V. II, P. I., 397, 7.	चान्द्रायण द्विविधम् V II, P I, 300, 14
चान्द्रायणेन शुद्धयेत V II, P I, 378 9	चान्द्रायण वा क्षीन् मासान् V II, P I, 324, 7.
चान्द्रायणेन वर्तेत V I, P II, 163, 21	चान्द्रायण वा क्षीन् मासान् V II, P I, 321, 13
चान्द्रायण नवभाजे V I, P II, 449, 8	चान्द्रायणं विधीयते V II, P I, 329, 5
चान्द्रायण नवभाजे V. II, P I, 428, 5	चान्द्रायणग्रहतर V I, P. II, 341, 15
चान्द्रायण नवभाजे V II, P I 424, 8	चान्द्रायणविधानैर्वा V I P II, 145, 7
चान्द्रायण सकृच्छ्रं तु V II, P I, 151, 6	चित्ति च चित्तिकाष्ठं च V II, P I, 111, 3
चान्द्रायणैर्नयेत् काल V I, P II, 143 10	चित्तौ र्भा पथि र्भा V I, P I, 255, 15
चान्द्रायणे पराजे च V II, P II, 200, 8	चिति युप दमयानाना V II, P II, 4, 5
चान्द्रायणं प्रकुर्वीत V II, P II, 73 8	चित्ते विभावयेत्तास्मिन् V I, P I, 405, 8
चान्द्रायण प्रकुर्वीत V II, P II, 119, 4	चित्तकर्म यथाऽनेके V II, P I, 221, 11
चान्द्रायणं सुगोचरे. V II, P II, 108, 11	चित्तोद्भवो V. I, P I, 173, 3
चान्द्रायण चरेत् सर्वान् V II, P I, 107, 9	चिन्मयद्वीपस्येहापि V II, P II, 267, 11
चान्द्रायण चरेन्मास V II, P II, 108, 3	चिन्तयेत्तुर्न-कामार्थान् V I, P I, 469, 8
चान्द्रायणं चरेद्दिन V II, P I, 97, 11,	चिद्धिर्ह सर्वम् V I, P I, 99, 4
चान्द्रायणे तदर्थान् V II, P I 367, 19	चिरकारी भवेद् घोरी V I, P. II., 867, 3
	चिकित्साका-ऽऽशुर कुक्ष-V I, P II, 381 5

अपतो जुहोती वाऽपि V. II, P I, 376, 16	अप-होमादिकं तेभ्यो V. II, P II, 200, 16.
अपिस्ता श्रीणि सावित्र्या V II I II, 116, 10	अप-होमैरप्येतेनो V. I, P. I, 196, 12.
अमुकानः परिव्राजि V I, P. I 269, 3	अपस्तेनैव वाऽऽहृत्य V. I, P II, 132, 18.
अप्ता य दीरुषं मूक्तं V II, P II, 168, 3	अपे होने च होने च V I, P I, 256, 13
अप्ता येव तत कुर्यात् V I, P I, 350, 14	अपस्तरत्सयन्नीय V. II, P I. 226, 5
अप्ताऽथ प्रणव वाऽवि V. I, P I, 350, 17	अपस्त्रियवपसायी V. II, P. I, 442, 13
अप्ता पावे प्रमुच्येत V II, P II, 159, 14.	अपस्त्रयस्तीर्यसेवा V. II, P II, 161, 2
अप्ता पावे प्रमुच्येत V. II, P. II, 159, 14.	अवशमिर्नवदात्री V I P II, 71, 18.
अप्ता पावे प्रमुच्येत V. II P. II, 160, 3.	अरातुता ऽण्डजाभैव V I, P I, 136, 6.
अप्ता यथागुह्यं वाच्य V I, P. II, 421, 13.	अरया वा V. I, P II, 136, 6
अपशब्दापयेष्टिष्ठान् V. I, P I, 336, 14.	अर्तितास्तु किला मीक्ता V I, P II, 391, 21
अपेशाचान्द्र म इति V. I, P II, 408, 20.	अस्य प्रव पव काको V II P II, 256, 9
अपेक्षा नियताश्रयः V. II, P. II, 70, 2	अस्तिशान्नमस्तुतय V I P I 364 13
अप-यानविद्येदेव V. I, P. II, 192, 7.	अतपाय पवित्र च V I P II, 162, 15
अप-यान्यनम वेव V II, P. II, 64, 7.	अनपूर्वेऽथ वा नर्ते V I, P I, 253 9
अप-यान्विद्यभूत सम्य V I, P I, 291, 2.	अनपूर्वे तथा इत्य V I I I, 295 14
अपेक्षान्नमस्तुतय V II, P II, 204, 11.	अनमयवर्षं यस्तु V II, I II, 225, 15
अपयस्तपतिस्तुतय V. I, P. I, 14, 6	अनमयवर्षं यस्तु V. II P II, 9 1
अप-यान् च सुपानो V. I, P I 220 3	अन्येकान्नाकारे V I, P II, 244, 9.

अलवास्तुनवान् मार्ग V I, P I, 456, 19	जाते कुमारे तदह V. I, P. II, 213, 14
अला म्रिपतने चैव V II, P II, 11, 3	जातदन्तस्य वा कुर्यान् V I, P II, 242, 19
अलान्तं छन्दसां कुर्वात V I, P II, 131 16	जातिधर्मा वयोधर्मा V I, P. I, 81, 3
अलापहारी V II, P II, 259, 5	जाते पुत्रे पितु लान V. I, P II, 22, 17, 213, 2, 260, 5
अलापहारी V. II, P II, 259, 1	जातप्रायणचन्द्रस्य V I, P I, 483, 14
अलाभिमन्त्रण चैव V I, P I, 276, 26	जातिभेदकर कर्त V II, P II, 136, 11
अलाशयेषु स्वल्पेषु V II, P I, 154, 14	जातिभेदकर कर्त V II, P II, 136, 12
अलाशयेष्वधानेषु V. II, P I, 115, 7.	जातिभेदकोषु V II, P I, 14, 19
अलेखराश्च अलजान् V II, P I, 409, 7	जातयुते V. I, P II, 231, 8
अलेखिमस्तुम्भज्य V I, P I, 284, 8	जातिमाचोपजीवी च V I, P II, 218, 4
अलेखाऽनाशको वाऽपि V II, P II, 8, 4	जातिमाचोपजीवी च V II, P I, 208, 12
अलोदरयुत स स्यात् V II, P II, 247, 11	जातभ्रातृ न इत्याहुः V I P II, 23, 12
अलोदर V II, P II, 258, 1	जातभ्रातृ नवभ्रातृ V. II, P I, 462, 9
अलोद्भवानि सदापि V I, P II, 393 6	जात्युक्त पारिवार्ये वा V II, P I 324, 11
अलोकावद विवत्राद् V I, P I, 461 3	जात्य च निर्दिष्ट सतिश्च V I, P I, 252, 4
अलोपपल्लवे मत्ता V II, P I, 281 1	जात्यन्धत्वमवामोति V II, P II, 269, 12
आगृह्यात् राजिमेतां तु V I, P II, 159 5	जात्यन्ध संऽनि जायते V II P II 232, 12
आनकर्म तत् कुर्यान् V I P II, 22 14	जात्यन्ध सतां वागध्या V I, P I 207, 3
आनकर्मादिनि सर्वे V II P II, 150, 11	जात्युत्कर्षा इत्य ह्य V I, P II 122 13
आने गत मत्त पश्चात् V. II P. I., 349 6	

- जाताद्यौषं नु सर्वेषां V I, P II, 260, 9
 जाति शक्ति गुणपेक्ष V II, P I, 235, 14
 जाति शक्ति-गुणपेक्ष V II, P II, 68, 1
 जातीय विप्रो दशाहेन V I P II, 215, 7
 जानासीत्यस्ति तत्रापि V I, P I, 88, 12
 जानाहि पर्यद पन्थाः V II, P I, 234 6
 जानन्तो न प्रवच्छन्ति V II, P I, 234 4
 जानु कृत्वा तथा सप्य V I, P II, 431, 20
 जान्वाल्भ्यततोदेवाम V I, P II, 399, 10
 जान्वाल्भ्ये जले तिष्ठेत् V I, P I, 241, 5
 जायानिर्जमशमिध V I, P I, 108, 7
 जायवो यानि गेहानि V I, P II, 112 8
 जायते गन्धसीयुक्तः V II, P II, 232, 2
 जायते जुहुवाक्षो वा V II, P II, 234 14
 जायमानो वै V I, P II, 104, 19, 150, 11
 जायन्ते बुद्धिवाहे नु V. I, P II, 87, 4
 जायन्ते साध बन्धक्यो V II, P II, 230, 11.
 जायन्ते रोगिणो रौद्रा V II, P II, 230 14
 जायात्मनेषु यदन V I, P I, 186, 10
 जायोपेतो V. I, P II, 130, 11
 जारगर्भे विशेषः स्यान् V II, P I, 41, 11
 जालपादान् खञ्जरीटान् V II, P I, 407, 8.
 जालमूर्ध्वमरीचिस्य V II P II, 85, 1
 जालमूर्ध्वमरीचिस्य V II P I, 127, 1
 जिघासया नाक्षणस्य V II, P I, 456, 15
 जिह्वा सपूजयेद्देवान् V I P I, 460, 6.
 जितेन्द्रियैर्जितक्रोधे V I, P II, 178, 9
 जितेन्द्रियो जितक्रोध V I P II, 145, 1
 जितेन्द्रियो धर्मपर V I, P I, 217, 7
 जिह्वयैव मतेरज V I, P I, 418, 12
 जिह्वा वक्त्रजनी अन्य V II P II, 239, 8
 जीग कार्त्तिक बस्तावीन् V II, P I, 101, 8
 जीर्णानि चैव वासांसि V I P II, 142, 12
 जीविका तस्य बालस्य V I, P II, 28 4
 जीवजीवकता याति V II, P II, 257, 2
 जीवजं च सर्वेन धूपार्थम् V I P II, 394 17
 जीवतो यद्वत् मोक्ष V II, P I, 23, 7.
 जीवस्थिता पितामह्या V I, P II, 456, 6

जीवन जातो यदि ततो V I, P I, 231 12	जेन्द्रांशुति न मेधुन्य V II P I, 17, 6
जीवनात्मरयागि V II, P II, 11 14	जातीना तु भवेच्छुद्ध V I P II, 326 14
जीवनेषु भवेत् शुद्धे V II P I, 376 10	जाति बन्ध-सुदृष्टिष्वै V I P II 461, 19
जीवन भवति व्याज्जालो V II, P II, 196 6	जातिभ्यो श्रविणं वरा V I I II 84 20
जीवनाया भवेच्छुद्धो V I P I, 301 3	जातिभेदय जयोवद्या V I I II 316 3
जावितारव्यवसायो V II, P I 413 5, 414, 10	जातिभेदय समानीति V I I I, 433 3
जावितारव्यवसायो V II, P I 194, 17	जातिभेदय रावकाणाम V I I II 316 11
जावितेनाऽथ विज्ञेय V II P I 36 11	जातिभेदय वरस्य V I I II, 314, 2
जावितं वाग्ये V I I II 314, 12	जातिभेदय विरचयति V I I II 317 3
जावित वा वरासहै V II I II, 228 11	जानकृतेषां V I P II 363 17
जावित रात्रेधरे V I P II 314 18	जान-कर्मे युगापताः V I P I 327, 5
जावहाऽपि शिमीकृतिः V I P I, 341 3	जानाह कृष्णरात्रिर्द्विद्व V II I I 315 3
जावितप्रधानायां V I, P II, 184 10	जानकृता भूता वरा V I I II 173 7
जाव्य भूमिर्हैतं कुर्वत् V II I I, 36 2	जानासारवन्निकः प्रारतः V I P I 95 6
जावभिमिति न योक्ता V I, P I, 421 17	जानवीर तु कैवल्यव V I I I 38 11
जमुखात् राविबाधकतं V I P I, 331, 12	जान व्यानानिमु-दस्य V I I I 37 8
जमुखात्तयशाहि V I P II, 44, 20	जानपूर्वे वराक रथात् V II, I I 107, 7
जम्बिनाऽथ वरासहै V I, P I, 212 7	जानावराति V II, P II, 2-2 14
जवाधानाया वीरा V I P I 471 6	जानावरात नृणां V I P II, 177, 6
जेन्द्रां V II P II, 13 4	जानवेव वा मेवां V I I II, 162, 3

- ज्ञान विज्ञानमास्तिक्थे V I, P I, 86, 4
 ज्ञानचिखिनी ज्ञाननिष्ठा V I, P II, 169, 3
 ज्ञानं पुंसवने भान्द V I, P II, 301, 7 404, 2
 ज्योतिषि च परसिद्धा V I, P I, 307, 6
 ज्योतिषानवने चैव V II, P I, 230, 9
 ज्योतिषानवने चैव V I, P II, 337, 7
 ज्योतिषाया एवमुक्तान् V II, P I, 82, 14
 ज्योतिषाया एवमुक्तान् V I, P II, 357, 18
 ज्योतिषाया एवमुक्तान् V II, P I, 51, 5
 ज्योतिषा न विवेकतः V I P II, 116, 18
 ज्योतिषं ज्ञानमात्रं V I P II, 103, 10
 ज्योतिषं ज्ञानं कर्माणां V II P I, 49, 1
 ज्योतिषी भगवद्विद्वत्तमः V. I, P I, 333, 3
 ज्योतिषं मासि मिने वसे V I, P I, 283, 12
 ज्योतिषरूपं विज्ञानं च V I, P II, 313, 1
 ज्योतिषान्ता या मासि V II, P I, 169, 16
 ज्योतिषादी राक्षी च V II, P II, 270, 18
 ज्योतिषं मासं विज्ञानं V I, P I, 307, 7.
 ज्योतिषमग्निमुक्तम् V I, P II, 347, 11
 ज्योतिषमात्रं चैव V II, P I, 315, 3
 ज्योतिषी वा सूर्यामास्तिप्यान् V II, P I, 316, 8
 झ.
 झळा नमः नमः चैव V. II, P II, 228, 5
 झप कर्कटसङ्क्रान्ती V I, P I, 192, 8
 ट.
 टिड्ढिं आलमादं च V. II, P I, 78, 9.
 ड.
 डिन्माहवहताना च V I, P II, 268, 10
 ढ.
 ढं कानीनं विज्ञानीयात् V II P I, 46, 14
 ढं गत्येवम् V I, P II, 167, 6
 ढं योक्तुमिच्छामि सूर्यं V II, P II, 147, 14
 ढं न बुद्धा एवमेव मार्गात् V I, P I, 446, 6.
 ढं न लोकं ज्ञेयं न च ज्ञानम् V. II, P I, 130, 3
 ढं गृह्योक्तम् V I P I, 40, 17
 ढं मुनिनाभये V I, P II, 306, 8
 ढं योमाहनिनि V II P I, 222, 15
 ढं धामा V I, P I, 42, 18
 ढं नमस्तस्मात् V I, P I, 167, 3
 ढं यथा ज्ञेयम् V I, P I, 10, 17
 ढं ननु V I, P I, 49, 17
 ढं यथायथागमः V. I, P I, 210, 14

न य न जयेजोम V I P I 473 9	तत कमलि निवृत्त V I I II 439 13
न राजा मणयन सम्पदक V II P I 449 3	तत क्षिति समासाद्य V II I II 243 13
न वसिष्ठ V I I I II 4	तत पर प्रकृष्टाया V I I II, 245 15
न क्रम तानि निर्वन्ति V II P II 180 7	तत पर स्थानेन V I, P II 234 2
न क्षात्रं यमेकलुब्ध V II P I 398 6	तत पादक शुद्धस्व V II I II 1-1 10
न चक्षुर्भवे इति न्य V I P I, 29 12	तत पुनरपा क्ता V I I II 400 18
तद्य न सुखम V I, P II 1-4 10	तत प्रभुत्वनध्यायान् V I I II 31 3.
तद्य सर्व जयेद्व्य V I P I 368 14	तत संभ्यासुपासीन V II I L, 425 17
नष्टास्य कर्म कुर्वीत V I P I 130 11	तत संश्लेष निधन V II I II, 267 4
नष्टान्निरीपयेशाने V II I II 273, 18	तत सम्प्राप्तन कुर्वीत V I I I 273, 6
नष्टं केवल स्मृता V II P I 04 17	तत सवस्तर पूर्वे V L I II 435, 6
ननुभेदाक्षय V I I I II 9	तत सवस्तरम V II I II, 102 3
नज्जालीयैवरे सम्पदक V I P II 403 12	तत संवत्तरे पूर्वे V I I II 08 8
नज्ज सम्पादयेत् स्थानं V II P II, 16 18	तत संवत्सारक्यान् V L I I 182 2
नज्जका V II P II 033 0	तत सर्वेषु कामेषु V L I L, 287 5
नज्जका 55रात्र शराणां V II I I 16 7	तत सुवागिनी-मुक्ति V L I L, 414 11
नज्जुलीयक शाक य V I P II 3 6 11	तत शारदा निष्पद्य V L I II 100 12
नन भाग नयति V I I II, 402 19	तत सुप्रिमर्षणय V II, I L, 418 14
नन धृत्युर्म नाम V I P I 152 2	तत सुमी नरेन दधान V II, P II 200 6
नन धृत्वा निरीतं तु V I, P I 300 4	
नन कनारि काम्य V II, I II 213 1	

तत् आह भद्रात्तस्य V I, P II, 297, 5	तत्पावनाय निर्वर्त्य V. II, P II. 43, 7
तत् सङ्कल्पदोषेण V I, P I, 182, 6	ततोऽस्तु V. II, P. II, 165, 2
तत् सङ्कल्पानेऽनौ V II, P I, 179, 8.	ततोऽस्तु निमग्न V. I, P. I, 275, 13.
तत् ऊर्ध्वं न कर्तव्यम् V I, P II, 330, 7.	ततोऽपि तारस्य पुण्य V I, P I, 285, 9
तत् कामकार विषयं V II, P II, 72, 9	ततो ब्राह्मणहस्तिषु V. I, P II, 410, 10
तत्कर्मज यातनार्थं V II, P II, 210, 16	ततो भूयस्ततो भूय V I, P I, 461, 10
तत्कर्म नान्यौ जानाति V I, P II, 255, 16.	ततोऽस्मिन्निमग्नः V. I, P I, 276, 5
तत्कर्म सकल ज्ञेयम् V. I, P II, 129, 2.	ततो नातामहाना च V I, P I, 359, 2
तत् पाप तस्य तिष्ठन् V. II, P I, 291, 11.	ततो मानामहाना च V. I, P. II, 489, 20
तत्पापं प्रभुवर्त्योः V I, P I, 310, 6	ततो मयाहस्तमथ V I, P I, 269, 14
तत् पाप दत्तधा भूत्वा V II, P I, 211, 2	ततो मानुष्यता प्राप्य V II, P II, 244, 6.
तत् पाप दत्तधा भूत्वा V II, P I, 352, 14	ततो मुसलमाहाय V II, P II, 85, 12
तत्पुण्यफलमाप्नोति V I, P I, 407, 7	ततो यता प्रवर्तन्ते V I, P I, 134, 7
तत्पान्थे बाहुनभ्ये नु V I, P I, 297, 9	ततो यत् इन्द्र V I, P I, 273, 1
तत् प्राक्प्रणीतमिदं वाह V I, P II, 188, 13	ततोऽङ्गमीक्ष्य श्रीगुह्य V I, P I, 275, 10
तत्प्रमाण V. I, P I, 5, 6	तत् नारायणो देवो V I, P I, 70, 4
तत्प्रमाणद्वयोवस्था V II, P II, 211, 1.	ततोऽलङ्कृतगान्ध. तत् V I, P I, 468, 14
तत् प्रयत्नेन कर्तव्यम् V II, P I, 236, 19.	ततो वै V I, P I, 47, 15.
तत् प्रयत्नेन कुर्वन् V I, P. II, 135, 2	ततो वाग्दानपर्यन्त V I, P II, 245, 14
तत्पराय मर्ये च V. I, P. II, 247, 1.	ततो वृश्चिकसम्प्राप्नोति V I, P II, 323, 19
	ततो गोरोहमात्र वै V. I, P I, 393, 5

ततोऽनौ V II., P. II., 192, 20	ततश्च 'सुप्रोक्षितम्' V. I., P. II., 428, 1
ततोऽपि वृत्तौ ता पीत्वा V. II., P. II., 81, 12	ततश्चीर्णं वत कुर्वान् V II., P I., 244 13
ततो मायं व्रजे-मन्त्रं V. I., P II., 187, 17	ततश्च वैश्वेदेवा-न्त V I., P II., 441, 1
तत् ज्ञेयं विदुषा सर्वे V. II., P II., 217, 2	ततस्तद्गानगतश्चैव V I., P II., 464, 10
तत्पुत्रयेऽन भुवि वसमेतत् V I., P I., 386, 11	तत्पुत्रां च स्तुषा मत्वा V II., P I., 328, 4
तत्पुत्रावने देवम् V. I., P I., 189, 14	ततस्त्वतीये कर्तव्यं V. I., P II., 26, 13
तत्तद्व्यावगच्छत् V I., P I., 411, 4.	ततस्तु मानं कुर्वीत V. I., P II., 24, 14
तत्पु मक्षालितं कृत्वा V I., P II., 381, 11	तवस्तु भिरयं प्राप्य V. II., P II., 267, 2.
तत्तीयं च पिबेद्दिग् V II., P I., 111, 12	तत सम्भ्याहृतासीत् V I., P II., 441, 7
ततो वृषाः कृतमन्त्रं V II., P. II., 225, 14	ततस्त्वत्. सन् V I., P I., 431, 1
ततोऽधर्मभयं कृत्वा V II., P II., 260, 8	ततस्त्वसोवृत्ते भ्राता V I., P II., 462, 10
ततोऽनप्राप्तान् भाति V I., P II., 27, 8	ततस्त्वस्मै V. II., P II., 89, 2
ततोऽन बह्वसस्कारम् V I., P. II., 368, 8	तन्मूत्रभारदीप्योगी V I., P II., 168 15
ततो निवृत्त्य तत् पात्रं V I., P II., 192, 6	तत्पुत्रं विहितं येन V I., P II., 168, 13
ततोऽन्येषां च विप्राणां V I., P. I., 185, 12	तत्सन्निधौ वैरव्याग V I., P I., 72, 1
ततश्चतुर्थे वर्षे तु V I., P II., 81, 2	तत्स्पृष्टेन स्पृष्टोद्यस्तु V I., P I., 278, 1
ततश्च चित्रमवेण V II., P II., 281, 6	तत्स्पृष्टस्पृष्टेन स्तुष्टा V. I., P I., 278, 9
ततश्चान्द्रायणं कुर्यात् V II., P I., 368, 10	तत्तत्पुत्रस्य होतव्यं V. II., P I., 437, 2
ततश्चान्द्रायणं कुर्यात् V II., P I., 117, 8	ततस्तु वेदय-शूद्रेभ्यः V. I., P I., 107, 17
ततश्च ग्राह भगवान् V I., P I., 142 11.	ततस्ते मणिपामेन V II., P I., 235, 17.

- तसकृत् प्रकुर्यात् V II, P I, 327, 11
 तसकृत् दत्तेनैव V II, P I, 21 16,
 23 16
 तसकृत् मर्या V II, P I 369, 11
 तसकृत् विज्ञानीयान् V II, P I,
 26, 18
 तस्य शयने सार्धम् V II, P I,
 315 7
 तमे लाहशयने V II, P I, 315, 19
 तपस्वातिथ्यस्यैव V I, P I, 448, 3
 तपो शान्तदृष्टेः V I, P II,
 256, 18
 तपो धर्म कृतयुगे V I, P I 121 4
 तपो नाऽनशानात् परम् V I, P I,
 120 2,
 तपो निश्चयस्योगात् V II, P I,
 3, 8
 तपोविशेषविधिः V I, P I,
 151, 1
 तपःसाऽपनुमुत्तु V II P II,
 87, 7
 तपसैव सुतमेन V II, P II, 160, 12
 तप स्वधर्मवर्तिरिव V I, P I,
 120 7
 तमभ्यापयति V. I, P I, 148, 1
 तमपीह गुरु विद्याम् V I, P I,
 331, 10
 तमपीह गुरु विद्याम् V II, P. I.
 319, 20
 तमीमे विज्ञानीयात् V II, P I.
 46 2.
 तमेव आपजीवरम् V I, P I
 335 5
 तमसा लभ्य कामा V II, P II,
 217 7
 तमाहृत V I, P I, 47, 14
 तयो परोक्षद्वये V I. P. I., 436,
 18, 437, 13
 तयोऽपि पिता भेषान् V. I, P. I,
 333, 3.
 तयोर्वान च कन्याया V. II, P I,
 16, 5
 तयोनाना V I, P I, 385, 1
 तयोस्तु वारुण मुख्य V. I, P. I.,
 268, 7
 तर्जनी तु बहि कृत्वा V. I, P. I.,
 418, 21.
 तर्जनी मध्यामाऽङ्गुष्ठ V I, P I,
 418, 18
 तर्जन्यङ्गुष्ठयोगेन V I, P I,
 238, 7
 तर्पणं तृणवैतस्य V I, P I,
 261, 2
 तर्पणे तुनयेनैव V I P I,
 352, 15
 तर्पणं विविधस्याङ्ग V II, P II,
 177, 9
 तर्पणाशीनि कर्माणि V I, P I,
 255, 10,
 तर्पयिषु यथाकामम् V I, P I,
 353 16
 तर्पयित विदपूर्वं तु V I, P II,
 310 11
 तर्पयित्वा विज्ञानं कानै V II, P II,
 116, 3
 तर्पयन् विधिना विप्री V I P I,
 413 8.
 तरति ब्रह्महत्या V II P I,
 11 5
 तरत्समन्वीयम् V II, P II,
 157, 2
 तरव पुष्पिता मध्या V II P I,
 192, 5
 तस्मिन्नेरर्पयन्मन्त्रे V I P I,
 365 4
 तस्मिन्नेरर्पयन्मन्त्रे V I. P I,
 356, 20

समपासी च सम्भूत V II, P II, 249, 5	तत्र ब्रह्मचारिण- V. I, P II, 197, 5
सर्वपुत्राद् धातुव्य-V I, P II, 167, 3	तत्र ब्रह्मवाहिनीनाम् V I, P II, 82, 13
सर्वशिक्ष- V I, P I, 43, 2	तत्र भुक्त्वा पुन किंचिन् V I I I, 472, 8
तत्र गत्या शुची वेष्टे V II, P I, 439, 10	तत्राऽपि गृहमध्ये तु V II P I, 352 12
तत्र गच्छन् सशामोति V I, P II, 367, 7	तत्रापरय समुत्पाद्य V II, P II, 267, 8
तत्र गावेत साध्यानि V I, P I, 274, 7	तत्र परन्त्यापि कुर्वति V I P II, 458, 5
तत्र जीवन्ति नासांश्च V II, P II, 200, 7	तत्रापि निवर्णे नास्ती V II, I II, 243, 9
तत्र तत्र वेष्टे प्राणाप्यन V I, P II, 67, 18	तत्रापि विरय प्राग् V II P II, 20, 16.
तत्रात्मभूते कालज्ञे V I P I, 471 6	तत्रापि भुक्त्वा स्वं कर्षे V II, P II, 243, 6
तत्रोत्तमानि चक्षारि V I, P I, 183, 1	तत्रापि भौतिकं भीर्ष V II, P II, 243 7
तत्र त्याग्यानि वासांसि V I, P II, 290 2	तत्र प्रतिक्षण V I, P I, 42, 8
तत्र त्रिरात्रमासौ च V I, P II, 228 7	तत्र प्रायश्चित्तं कुर्वति V II, P I, 10, 21
तत्र दुर्गाणि कुर्वति V I, P I 464 2	तत्र प्रायश्चित्तनवमाहन् V II, P I, 109, 6
तत्र शनादिकं कुर्वति V. I, P I 193, 9	तत्राप्ययमन करणे V I P I 318, 11
तत्राधिकृत्य मृतक V I, P II 264, 8	तत्र पापवध्याद्धन् V I, P II, 330, 14
तत्र इद्यात् सुवर्णं तु V I, P II 23, 18	तत्र परमहन्ता नाम V I, P II, 16 5
तत्र द्रव्याणि तपोनि V II, P I, 179, 10	तत्रापि अपत्यादिभ्यः V I, P I, 440, 1
तत्र दोषो न आस्तीनि V I, P I, 129, 18	तत्र यत्नं प्रीतिसमुत्क V II P II, 215, 13
तत्रानुभूय इ त्वानि V II, P II, 243 14	तत्रैव क्षित्तिशायी स्यात् V II, P I, 244, 6
तत्र बह्वहकानाम् V I, P II 162, 18	तत्र बह्वहकानाम् V II P II, 44, 14

- ननु साय-शास्त्रोपपत्त्य V. I, P. I, 318, 14.
 ननु सर्वं निर्वृत्तस्त्वानु V. II, P. II, 160, 14.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. I, 15, 5.
 ननु सर्वोपपत्त्योपपत्त्य V. I, P. I, 130, 10.
 ननु सर्वोपपत्त्योपपत्त्य V. I, P. II, 480, 7.
 ननु सर्वोपपत्त्योपपत्त्य V. I, P. II, 70, 5.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 329, 15.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 167, 18.
 ननु सर्वोपपत्त्योपपत्त्योपपत्त्य V. II, P. II.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 282, 15.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 228, 12.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 155, 2.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. I, 223, 9.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 200, 15.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 236, 15.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 29, 3.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. I, 234, 2.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 191, 8.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 315, 2.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. II, 242, 4.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 269, 4.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. I, 151, 11.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 191, 8.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 314, 1.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 305, 15.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 270, 16.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. II, 400, 4.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. I, 173, 8.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. II, 113, 6.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 110, 2.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 332, 6.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 276, 16.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. I, 329, 14.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 95, 13.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. I, 173, 10.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 460, 5.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 351, 4.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 462, 2.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. I, 468, 4.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 63, 2.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. II, P. II, 149, 19.
 ननु सर्वोपपत्त्य V. I, P. II, 310, 15.

तथाऽभवेधावभृष V II, P II, 68, 11	तथोभयमुखा होला V II, P II, 222, 1
तथाष्टादशलक्षानि V II, P II, 197, 14	तथोर्णो-केच V II, P II 120 1
तथा सतिमहान्वीष V I, P I, 427, 12	तन्वेण अपण कुर्यात् V I, P II, 469, 11
तथा समाहित कुर्यात् V I, P I, 418, 5	तन्वित्यभस्त्रवस्त्रयोन् V I, P II, 301, 9
तथा सर्वाणि भूतानि V I, P I, 363, 5	तन्निमित्त भद्रः शलौ V II P II, 68, 15
तथा हीनतरे चैव V I P II, 208, 3	तन्नाम रूपान्याम् V I, P, I 100, 10
तथा हिरण्यवर्णाभि V I, P I, 275, 6	तन्नास्ति वस्त्राहन्वस्य V I P II, 256, 15.
तथैव तात् V I P I 75 6	तन्मात्रगुणसमुक्त V II P II, 211, 14.
तथैव हीनरूपश्च V II, P II, 238, 15	तन्मात्रा सन्पितानद्या V I P II, 457, 1
तथैव वादसाहेन V I, P II, 206 8	तन्मात्रमुदुन शुद्धयेत् V II, P I, 145, 8
तथैवानाभवे वात V II, P II, 103, 6	तन्मध्ये हापयेदेव V I, P II 211, 10
तथैवागुपनीत जु V I, P II, 243 16	तनुलोम केच-वचना V I P II, 53, 8
तथैवान्यतमालाभे V II, P I, 302, 4	तपोऽग्निहोचमन्त्रेषु V I, P II, 358 11
तथैवोपातन दृष्ट V I P I, 318, 9	तपोऽग्निहोच मन्त्रेषु V II P I, 52 21
तथैवास्तरस सर्वा V II, P II, 218, 10	तप्तकाचनवर्णेन V I. P II, 189, 3
तथैव भागधो वैश्यात् V I, P II, 121, 12	तप्तसीर धृता-ऽम्बुतात् V II, P I, 26 16
तथैव धन्विनी शता V I, P II, 368, 4	तप्तकृच्छ्रेण V II, P II, 83, 14
तथैव - द्युपपत्तादी V II, P I, 209, 3	तप्तकृच्छ्रेण शुद्धयेत् V II, P. I, 308, 7
तथैवाहनय सर्वा V I, P I, 292, 4	तप्तकृच्छ्रेण पराक च V II, P I, 322, 18
तथोन्नम धिवायेति V I, P I, 372, 10	तप्तकृच्छ्रेण पराक च V II, P II, 84, 4
तथापवास वैश्यस्य V II, P I, 411 7	तप्तकृच्छ्रेण शु या गत्या V II, P I, 240, 15
	तप्तकृच्छ्रेणपरिहृष्टो V II, P I, 369, 17.

तदपत्य भागिनेयम् V. II, P. I., 326, 10	तद्वामजमिति प्रोक्तं V. II, P. I., 163, 16
तदप्यदेव कर्तेष्वम् V. I., P. II., 404, 14	तद्यथा आग्ने कलार्थे V. I., P. I., 56, 10
तदप्यदेव कर्तेष्वम् V. I., P. II., 300, 7.	तद्यावार्थमिति प्रोक्तं V. I., P. II., 301, 11
तदभुवर्गसर्वकेन V. I., P. II., 247, 6.	तद्यथा V. II, P. II, 240, 11.
तद् आक्षयेन वाच्यम् V. II, P. II., 28, 12.	तद्यद्विनाशस्तु V. I., P. I., 200, 11.
तद् नैश्वर्यम् अपेक्षितम् V. II, P. I., 311,	तदर्थानन्तरित्याह V. I., P. I., 180, 6
तद्गमिष्यी V. I., P. II., 64, 4.	तदार्द्रकाष्ठ शुष्क वा V. I., P. I., 251, 3
तद्गमिष्यथ नष्टव्यसारः V. II, P. I., 326, 9.	तदूर्ध्वं नासिकानां स्वाह V. II, P. II., 454, 12
तद्वर्षा-पुत्रयोश्चैव V. I., P. II., 46, 11.	तदूर्ध्वं तु श्रीदेव. V. II, P. I., 114, 4
तदस्मादिष्टि गृहीत्वैव V. II, P. I., 71, 6.	तदूर्ध्वेन वृक्षाणां V. II, P. I., 100, 20
तद्वातरी मातुला V. II, P. I., 326, 8.	तदूर्ध्वेन वृक्षाणां V. II, P. I., 399, 3.
तद्वातरी मातुला V. I., P. II., 64, 4.	तदूर्ध्वेन वृक्षाणां V. I., P. II., 47, 19.
तद्व्याधे कालिकापार्थी V. I., P. II., 200, 8	तद्गमोऽप्रतिषि विद्यात् V. II, P. II., 216, 2.
तद्व्याधे च वृषाति. V. I., P. II., 403, 11.	तदेव V. II, P. II., 193, 1
तद्व्याधे निदिष्टम्. V. I., P. I., 354, 15.	तदेव क्षत्रियस्यापि V. II, P. I., 330, 7
तद्व्याधे यथावा वा V. I., P. I., 316, 1	तदेव द्विगुणं कुर्यात् V. II, P. II., 49, 15
तद्व्याधे एवमिति V. I., P. II., 341, 5	तदेवाष्टगुणं पुसां V. I., P. I., 440, 4
तद्व्याधेऽस्य सनये V. I., P. II., 48, 4	तदेकं प्राजापत्याम् V. I., P. II., 153 II.
तदा भामसमेतासा V. I., P. II., 239, 15	तद्वृद्धमुखाद्यान्वय V. II, P. I., 238, 13
तदा याथादिगृह्यैव V. I., P. I., 457, 20.	तद्वत्कर्तारि यत् वा V. II, P. I., 215, 3

- तद्वत् पवित्रे गोदातेः \ I, P II
 173, 13
 तद्वत्सार्त्तमादाय V II, P I, 57,
 15
 तद्वत्तचमनायाय \ I, P II, 427,
 15
 तद्विधेषु चरेद्देश्य V II, P I,
 302, 11
 तद्विहितं प्रणिपातन V I, P I, 44,
 14
 तद्विह तर्हि V I P I, 100, 10
 तद्विद्यतोपनीनस्य V I P II,
 170, 4
 तद्विषयविहितं V I, P II,
 219, 16
 तद्वारित्वं समुल \ I, P I, 96, 6
 तद्वर्तमानं विस्तारि V I, P II,
 220, 22
 तद्विष्णोः परम पद V I, P I,
 275, 14
 तद्विष्णोः परम \ I P I, 370, 16
 तद्विष्णोरिति मन्त्रेण V I P I,
 172, 1
 तद्वत् तस्य शृङ्गावान् V II, P I,
 129, 6
 तद्वत् तस्य मुख्यतः \ I P II
 145 4
 तद्वत्तः ५८ सुशरीर V I, P II,
 240, 2
 तद्व्यापारोपगम्यतः V I P I,
 163 1
 तदा मान्यतमं वृत्तं V II, P II
 7, 2
 तदा स्नानं तदीयस्तु V I, P II,
 224, 10
 तदास्तेन प्रवृत्तिः \ I, I I, 437, 2
 तदास्तिपुत्रः \ I, I II 213, 20
 तदास्तेन वयः V I, P I, 207, 4
 तस्मात् कृतस्य पापस्य V II, P II,
 210, 13
 तस्मात्कन्यै कनैर्मूले V I, P I,
 169, 3
 तस्मात्काम्यानि कुर्वीत V. I, P. II,
 313, 8
 तस्मात् कर्मणि कुर्वीत V I, P I,
 444, 13
 तस्मात् कुर्वीतिहाऽऽचार V I, P I,
 143, 14
 तस्मात्कालाद्भवेय V I, P II,
 323, 15
 तस्मात् कुनीना V I, P II,
 343, 16
 तस्माद्योक्तस्तु स्पष्टं \ I P II,
 255, 20
 तस्मात्पुत्रविद्ध्यर्थं V I, P II,
 101, 13
 तस्मात्पुत्र समासाद्य \ II, P II,
 178, 5
 तस्मान्न तस्य वध राजा \ I, I I,
 456, 6
 तस्मात्तत्रैव दानस्य V I P II,
 321, 4
 तस्मात् तदा योजयति V. I I. I,
 456 17
 तस्मात् विभागं वित्तस्य V I, P I
 190, 4
 तस्मात्तस्मात् विधिना \ I, I II,
 324, 8
 तस्मान्नह्य वयं सत्यं \ II, I I,
 231, 7
 तस्मात् पूर्वाभिभाषी स्यात् \ I, P I,
 325, 3
 तस्मान्न पुत्रा V. I, P II, 107, 11.
 तस्मान्न पुत्रपुत्रिणं V I P II,
 170, 7
 तस्मात्प्रमाणमुभयं V I, I I, 12, 7.

तस्मिन् देवे धुधानांश्च V II, P II, 240, 14	तस्मात् यज्ञोपवीती V I, P I 173, 10
तस्मिन्नाचमनं कुर्यात् V. I, P I 431, 13	तस्मात् यथादिव याति V. I, P I, 167, 17.
तस्मात्तात्क्रमेत्याहो V I, P II, 348, 11.	तस्मात्तात्क्रुतं पुण्यं V I, P I, 183, 13
तस्मिन्नेव दिने भुक्त्वा V I, P I, 436, 19	तस्माद्धर्मात् V. I, P I, 111, 11
तस्मात्पुण्यस्तु धृतं V II, P II, 209, 1	* तस्माद्विंशं समासाद्य V. I, P. I, 178, 5
तस्मिन्नहनि शनं च V I, P II, 214, 8	तस्माद्वा एतस्मात् V I, P. I, 99, 14, 101, 2, 103, 3
तस्मादर्थं च भूतं च V I, P I, 434, 18	तस्माद्वा समासाद्य V I, P II, 66, 7
तस्माद्वत्त्रिंशो वद्यात् V I, P II, 14, 6	तस्माद्विंशतिश्च वद्यात् V I, P II, 423, 5
तस्मादेवा सप्तऋष्यां V I, P II 112, 5	तस्मादिनाशो भ्याहं V I, P I, 371, 19
तस्मादिव भूतहिताय भूतो V I, P I, 386, 15	तस्मात्सर्वार्थं न प्रवृत्त्यात् V I, P. I, 263, 13.
तस्माद्धर्मं यमिहेषु V I, P I, 449, 17	तस्मादुद्वाहयेन कर्मां V II, P I, 157, 13
तस्मादभिनवत्येषु V I, P. I, 448, 2	तस्माद्युग्मात् पुष्यार्षी V I, P. II, 10, 21
तस्माद्वतानि नन्दे V I, P I, 173, 18.	तस्मिन्नुत्तारिते वापे V. II, P. L, 213, 7, 236, 10
तस्माद्वागं V I, P I, 176 16	तस्मिन्निवेदिते कार्ये V II, P. I, 236, 9
तस्मादार्षीं समासाद्य V II, P L, 234, 5	तस्मात् सुकृतमसाद्य V I, P. I., 403, 3
तस्मात् देवे च दिव्ये च V II, P I, 357, 8	तस्मात्सम्पूजयन् V. I. P. II, 347, 20
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V II, P II, 235, 8	तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V I. P. I 337, 8
तस्मादुहन् द्वाऽऽधुनः V II, P I, 55, 5	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन V I. P. I, 161, 13
तस्मादुद्वाहयेन कर्मां V I, P II, 78, 17	तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V. II. P. L, 291, 13
तस्माद्वागं सुहीतस्य V. I. P II, 41, 3	तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V. I. P. I. 265, 3
तस्माद्वागम एव V I, P. I, 107 3	

तस्मात्सदैव कर्तव्यम् V I, 1 I 363, 7	तस्यान्ते मनुष्यो भूत्वा V I P II 14 20
तस्मात्सर्वशक्याराजम् V I, 1 I 440 5	तस्यान्त मानुषो भूत्वा V II, P II 238 12
तस्य काया घनादेश V II P I, 234 7	तस्यान्ते मृष्यैक V, II P I 98 11
तस्य कुर्वन्नुपो हण्ड V I P II 91 13	तस्य पुण्य कृत तवै V II P II 208 3
तस्य कृष्णवय कुर्यात् V II, P II 80, 4	तस्यापि तत् क्षुधा शङ्क V I P I 466 14
तस्योक्ता विधि कृष्ण V II P I 209, 12	तस्यापि तद्विशी बाधा V II P II 235 7
तस्य न्य V II P II 100 2	तस्य पापविमुक्त्यर्थम् V II, P I 435 19
तस्य व्यासमदित्वा V I, 1 I, 176 1	तस्य पापविमुक्त्यर्थम् V II, P I, 44 10.
तस्या वैश्व मग्नतस्य V I, P II 20 20	तस्याप्यधौष विहाय V I, P II, 252 2
तस्याजिनम् V II P II, 120, 2	तस्य प्रोक्ता अस्या V I P I 106 9
तस्य सुखाद्य V II, P II, 127, 1	तस्योपनि कुर्यात् वत्ता V I, P II, 411, 8
तस्यैते वधिता द्वयोः V I, 1 I 74 19, 376 16	तस्यामुत्पाद्य नष्टाल V I, P II, 72, 17
तस्य क्षणाभिभूतस्य V I I II 14, 17	तस्य मये तु पयाय V I P I, 403 3
तस्य त्यागेन सुखमस्ति V II I II 117, 2	तस्याप्यवस्यमुत्पाद्य V II P II 20, 14
तस्य नाशेय V II I II 276 10	तस्यामय कृतिस्थाया V I P II 100 2
तस्य विराजमानाया V II P I 20, 13	तस्या या प्रायश्च गर्भे V I, P II, 37, 1
तस्याहीनमात्मन V I I II, 303 11	तस्य विष्णुर्निर्वा V II I II, 64 3
तस्या बुद्धिर् नैव V II I I 376 15	तस्यै विष्णुनि शोभा V II P I, 209 13
तस्य साहायिक कार्ये V I I II 238 2	तस्य आदिग्रन्थ मग्ना V II P II 251 10
तस्य कार्य न न्य पत्त V I P I, 413 12	
तस्याऽज्यग्रन् ईशा V I P I, 174 10	
तस्यान्ते V II I II 195 1	

तस्याथ सर्वभूताना V I P I, 449, 1	ताडने ष्टेने चैव V II, P I, 457, 10
तस्याभि मुला कार्या V II, P II, 186, 9	ताडयित्वा तुणेनावि V II, P I, 454 13
तस्य वा एतस्य \ I P I 349, 15	ताडितस्ताड्यते ताके V II P II 230 3
तस्य वै श्री प्रजाऽऽयुध V I P I 16, 3	ता तु मे वदतो विप्रा V II P I, 248, 14
तस्याशीच वगाह तु V I P II, 277, 18	तात्कालिकोपपन्न च V I, P II, 188, 9
तस्याशीच विधानस्य \ I, P II, 227, 15	तात्कालिकमिति क्याह \ I P II, 188 17
तस्याशीच विधानस्य V II, P I, 23 3	तादृश्यं च धर्मस्य V I P I, 87 13
तस्य शुद्धिकर कर्म V I, P II 327, 7	तानि कुर्यादतानीव V I, P II, 112, 4
तस्य शुद्धि विजानीयान V II I I, 113, 6	तानि कारककर्माणि V. I P I 480 18
तस्य श्रीप्रज्ञाशुद्धि V I P I 163, 12	तानि निरव द्वात्यर्क V I P I, 192, 6
तस्यान्वयार्थधिक \ I P I, 378, 4	तानुद्धरेत V II P II, 134, 13
तस्य सर्वगतस्याथ \ I, P I 367 7	तानेत्यन्वयज्ञान \ I P I 390, 7
तस्या ज्ञान न कुर्वति V II P II, 23 14	तान्याचरथ V I P I 164, 16
तस्य स्नानाङ्गवशुद्धि V I P II 284, 3	तान्यप्यतिवलिङ्गानि V II, P. I, 185 5
तस्यैव विविधस्यापि V II P II 212, 1	तान्यवामेभ्युक्तानि \ II, P I 180 7, 185, 4
तस्य ह्यशु विनाशाय V I P I 444 16	तान्येव दश गोचरं V II, P II 36, 2
तस्या स्नान न कुर्वति \ II I II, 23, 14	तान्यज्ञानि स्वतिक्रम्य V II P I, 162, 4, 162 8
ता अग्नेयऽऽप्रमुद्धा V I P I 126, 7	ता निशा ब्रह्मचारी स्यात् V I P II, 443, 16
ता उदनिष्ठजरास्तेति \ I, P I, 51, 9	तात् समीचीन वक्ष्यामि V II, P II -17, 10
ता च निश्चा समधीयात् V II P II, 11, 12.	ताम मवान्निसन्ध्यात् V I, P I, 463 16
	तान ह्यथ कथ्योर्विधान V I P II, 350, 2

- तापादिद्वयाभिनाशे तु V II, P II,
 279, 10
 तापन घृतसै माना V II P I,
 143, 7
 ता प्रतिपादयिष्यन् V I, P II,
 110 6
 ता पूर्वोक्तव्यवा वासि V I P II,
 464 6
 तापसा यतयो विद्या V II, P II '
 216, 11
 तापहन्त परमेश्वरं पर V I, P II,
 146, 9
 ताम्बुले वेसुहण्टे च V I, P I,
 244, 2
 ताम्बुले चैव सोमे च V I, P I,
 244, 4
 ताम्बुला-ब्रह्मनं चैव V I, P I,
 416, 14
 ता कुवात् भवतीत्येव V I, P I,
 325, 11
 ता-या शुद्ध पाकयज्ञे V I, P I
 161, 20
 ता-या चैव ममस्तुत्येव V I, P II
 401, 12
 तावत् सम्भवा गत्तायु V I, P I
 289 5
 तावत्परासी V II, P II, 259 7
 तावत्तानां कलभुङ्क्तु V I P I
 184, 7
 तामिषम् V II P I 19, 11
 तानिर्धं नोभर्षतु च V II P I
 4, 19
 ता यथा तावत्तावत्तु V II, P I,
 37, 8
 तावत्तु विदुर्महान् V I P I,
 10 7
 तावत्तु प्रमाणेन V I, P I,
 78 2
 तावन्प्रकाशनिवृत्तौ V II, P I,
 301 3
 तावत्तावत्ता-वीन् कृच्छ्रान् V II,
 P II, 115, 17
 तावत् स्वा तामजन्मनः V I, P II,
 97, 6
 ता त्वमि त्वाद्येवमाजा V I, P I,
 129, 14
 तावच्चिमुनिन भूत् V I, P II,
 36 19
 तावच्चिमुनिपाहाय V II P I,
 162, 12
 तावत्तावत्ता-विर्विदो V I, P II
 263, 66
 तावत्तु लोक V I, P I,
 350, 4
 तावत्तु वीदयेहत्तु V I P I
 363, 16
 तावत्तु मुच्यते नासी V II, P I,
 58 13
 तावत्तुवत्तुवत्तु V II P I
 457, 1
 तावत्तुवत्तुवत्तु V II, P I
 54 12
 तावत्तु परिपह वाक्ता V I P II,
 163 17
 तावत्तुवत्तु वीद स्यात् V I, P I
 231, 9
 तावत्तुवत्तु वीद स्यात् V II, P I
 148 9
 तावत्तु वीद स्यात् V I, P II,
 339, 1
 तावत्तु वीद स्यात् V I, P II,
 234 2
 तावत्तु वीद स्यात् V I P II,
 64 2
 तावत्तुवत्तु विपत्ता V I, P II,
 429 17

तावद्विध कर्तव्या V I, P II, 288, 11	सीर्यानि ध्रुवते विद्वान् V II, P II, 88, 10
तावद्विधसहस्राणि V II, P II, 8, 10	तिन्दुकैर्बुध बन्धूक- V I, P I, 253, 1
तावद्विधसहस्राणि V II, P I, 352, 16	तिर्यङ्स्व तामसा नित्य V II P II, 217, 12
तावदेवोत्तरं सन्ध V I, P II, 291, 13	तिर्यङ्गोऽपि समुत्पत्ता V II, P II, 251, 1
तावदेव हि गृहीयात् V I P I, 198 22	तिर्यङ्गोनावाकाश्च V II, P I, 341, 3
तावन्ने प्राप्येष्ठीह V II, P I 262, 6	तिर्यङ्गोनिघत गत्वा V I, P I, 179, 10
तासां वञ्छादिका निरत्ना V I, P II, 158, 11	तिर्यङ्गोनिघु शीवर्ज V II, P I, 841, 8
तासां यागमिमिक ह्यु V I P II, 214, 4	तिर्यङ्गवादारण्यहो V II, P II, 35, 15
तासां वर्णक्रमेण ह्यात् V I, P II, 115, 12	तिर्यङ्गवोदराण्यहो V I, P II, 120, 21
ता स्मृतश्च V I, P II, 261, 3	तिरस्कृतो वरा विधौ V I, P I, 61, 10
तासां याद्याधनसम्पु V I, P II, 19, 18, 101, 4	तिल-चर्म-रसाधैव V I, P I 477, 1
तासां वृषभपत्नीनां V. I, P I, 278, 10	तिलोदकाश्चर्मलीं स्वीत् V I, P I, 358, 10
तास्वपीतासु V I, P I, 477, 11	तिलोदन-रस-सायात् V I, P I, 481, 9
तिक्त कषाय कटुक V I, P I, 251, 8	तिल-धान्वाऽन-वक्षाना V II, P II, 111, 11
तिक्तिरि-कपिञ्जल- V II, P I, 408, 2	तिलानां तु तर्पणं ह्यात् V I, P I, 316 8
तिक्तिरि च मयू च V II, P I, 109, 9	तिलानां मध्यभावे तु V I, P I, 354 14
तिथि-तीर्थेतिशेषजु V I, P I, 356, 4	तिलानां करिसेनज V I, P II 368 ■
तिथि-पूर्वोत्सवा सर्वे V I, P I 398, 2	तिलानां विकस्य कृत्वा V II, P II, 118, 9
तिथ्यर्थ-तिथियामर्ग- V I P I, 193, 14	तिलपिण्डाकसम्भिध V II, P II, 256, 5
तिथिर्वैदस्वती नाम V I P II, 310, 2	तिलप्रह प्रकाशिता V I. P I 190, 12

- तिलमुद्गधे च V II P I, 90, 17
 तिलव्रीहि-यवैर्माषे V I, P II,
 371, 19
 तिलास्तु मक्षिपेन्मज्जम V I P II,
 408 23
 तिलहोमायुत चैव V II P II,
 198, 13,
 तिलहोमसहस्र तु V II, P II,
 47, 14
 तिलहोमसहस्र तु V II P II,
 196, 13
 तिलहोमसहस्र तु V II, P I
 85, 11
 तिष्ठत ऐरिद्वी ब्राह्म्य V I P I
 317, 19
 विद्यतो ब्रजसो वाऽपि V I P II
 180 15
 तिष्ठेदहनि V II P II 174, f
 तिष्ठन्तीषु च तिष्ठेद्य V II P I,
 247, 15
 तिष्ठन्तीष्वनुतिष्ठत V II P I,
 246, 5
 तिष्ठते विदसो सीनी V II, P I,
 57, 13
 तिष्ठ्यऽधर्मलिभि पादै V I, P I,
 82 10, 125 II
 तिष्ठ्यमायामसूया च V I, P I,
 83, 4
 तिसृनिश्चातलाग्वावी V I P I
 231 4
 तिस्र कौन्धीऽर्धकौन्धी च V I, P I
 203 18
 तिस्र कोट्योऽर्धकाली च V II
 P I 54 11
 तिस्रो ब्राह्मणस्य V I P II,
 95, 15
 तिस्रा ब्राह्मणस्य V I P II,
 95, 15
 तिस्रो वर्णानुपूर्व्येण V I, P II,
 95, 1
 तिस्रो वैश्यस्य V. II. P I,
 98, 17
 तिस्रोऽष्टका समाख्याता V I, P I,
 156, 17
 तिस्रस्तिस्त्र क्रमाद्योऽद्या V I, P I,
 22, 99
 तिस्रस्मिन्न दालाका स्तु V I P II,
 409, 21
 तीर्थे गत्वा प्रयत V I, P I
 294 13
 तीर्थे तदुत्थ-कल्याणा V I, P I,
 404 14
 तीर्थे तु पाद कृण्व् स्यान् V II,
 P II 203, II
 तीर्थाभाव तु कर्तव्यम् V I P I,
 287, 15
 तीर्थतीय वत पुण्य V I, P I,
 285, 10
 तीर्थमावाहयिष्यामि V I P I,
 275, 1, 284, 12
 तीर्थवासी कुशाच्छासी V II P II,
 60, 7
 तीर्थं शौच न कुर्वीत V I P I
 227, 2
 तीर्थभावे खरा पिण्डात् V I, P II,
 439, 17
 तीर्थस्थाऽऽवाहन कुर्यात् V. I P I,
 284 9
 तुल्यमाहस्तयो वापम V I, P II,
 100, 11
 तुल्य वयसि सर्वेषाम् V I P II
 235, 5
 तुरङ्गममाग्निने V I P II, 314, 11
 तुरग हत्वा वास V II, P I,
 90 15
 तुराध्वं च क्रमशा V I P II
 141, 13

तुलापुरुष इत्येव V II, P II 183, 11	तुल्यपर्यन्त हि मया विष्ट V I, P I 387 1
तुलापुरुषाय V II P II, 189 1	तुलाः स्थिति च पृथक्ते V I P II, 4-6, 11
तुला मकर भेषेषु V I, P I 281 3	तुलीये गर्भमासे V I, P II, 21 ■
तुलायै V II, P II 188 11	तुलीयं च तथा भागे V I, P I 338, 2
तुलाङ्गार कपालानि V I P I 225 11	तुलीया चैवमासस्य V I, P II, 155, 17
तुलाङ्गारास्पर्शानि V I, P II 184 15	तुलीया चैवमासस्य V I P II 311, 13
तुल्यस्य मलकैर्दिष्टु V I P I 261, 11	तुलीये तूक कृत्वा V II, P I, 20 14
तुल्यु देवसङ्घे V I, P I, 167, 14	तुलीये तूक कृत्वा V I P II 228, 8
तुलीं तुलीम् V I, P II 424, 8	तुलीये विगुण कृत्वा V II P I 201 1
तुलीमेव हि द्यूहस्य V I, P I, 471, 5	तुलीये विगुण चैव V II, P II 60, 18
तुलीमिवाऽवगाहेन V I P I, 279 11	तुलीये पञ्चमे वाऽपि V I P II 296, 7
तुलिकाद्युपधानानि V II, P I, 184 12	तुलीये ब्रह्मवर्चस्विन V I, P II 317, 14
तुण-काष्ठ-V II, P II, 112, 6	तुलीयभागे सम्प्राप्ते V II, P I 167, 12
तुण-काष्ठ-कुमाणा च V II, P II 110 15	तुलीया धुत्तिका ज्ञेया V I P I 232 9
तुण-काष्ठ-रज्जु तुल्य-V II, P I, 183, 1	तुलीयमातुषी भागम् V I P II 159, 11
तुण-गुल्म लताया-च V II P II 268 11	तुलीयस्य तव कुर्यात् V I, P II, 469 22
तुण गुल्म लतावल्ली V II P II 257, 8	तुलीयस्य वयस्य V I P II, 29, 15
तुण-गुल्म लतावल्ली V II, P II 242 14	तुलीया रोहिणीतुल्यता V I P II 310 13.
तुणभेदास्त्वगाभिजा V II P II 242 15	तुलीयऽधेमासे V I, P II, 27, 1
तुण एवैनामेन्द्र V I P I, 211, 7, 214, 6	तुलीया वागपादे तु V I, P I, 367, 12
तुला जहर्मातुल्येव योषा V I P II, 65 17	तुलीये सर्वे च्छाकर्म V I, P II, 28, 13
तुलान तुल्यऽवगाथाय V I, P II, 426, 11	

The General Index of Quotations.

- द्वितीये वर्षे V. I, P. II., 28, 11.
 द्वितीये वर्षे V I, P II., 28, 17
 द्वितीयोऽश्च्यन्तः V I, P. II., 137, 8
 ते गृह्णन्तु मया हस्तः V I P I., 26, 2, 8
 ते च कातवृताद्याना V II, P II., 229, 17.
 ते च सा चैव रातः स्युः V I, P II., 95, 6
 तजस्तु गुणसमुच्चयः V I, P I., 96
 ते स तपेऽथविभिनः V I, P II., 865, 14
 ते तु पापसमाचाराः V I P I., 200, 13
 ते तथा तत्र जल्पेयुः V II., P I., 218 8, 236, 11
 ते हस्तिनाक्षिताः शान्तुः V I P I., 860, 12
 ते ह्मास्तस्य सहोषः V I P II., 9, 10
 ते ध्यानयोगादुभयताः V I P I., 78, 9
 तेन कार्यं चतुर्विद्याः V I P II., 318, 19
 तेन तस्य स्मृती राज्ञाः V I P I., 400 4
 तेन तस्मात् V II, P II., 80 3
 तेन ह्यात्मनः विष्ठाः V I, P II., 455, 14
 तेन दुष्टस्वभावेन V II., P II., 272, 8
 तेन पापेन ते देवि V II., P II., 262, 8
 तेन पापेन ते भुजाः V II., P II., 262, 10
 तेन भुजसा स्वकर्माणि V II, P II., 211, 6
 तेन वायात् रातां मार्गे V I P 134, 19
 तेनायं समाक्रान्तो V II, P I 11, 17
 तेनायं संहृतां कारादित्वा V II P. II., 180, 5
 तेनैवोक्तः पदेदेव V I P I 152, 5.
 तेनैव स्थापयित्वा तु V II, P I 170, 7
 तेन धीमन्वृत्तित्वा V I, P I 300, 8
 तेन सन्तः प्रशसन्ति V I, P I 287, 8.
 तेन सारं विनिश्चित्य V I P I 463 16.
 तेऽस्य गृह्याणि कर्माणि V I., P I 465, 10
 ते सर्वे पापकर्माणि V. II, P I 222, 5
 ते सर्वे पापहन्तारो V II, P II 153, 11
 त सर्वे पतिताः V II, P I, 40, 3 50, 1.
 तेहि पापहृत्तो वैद्याः V II, P I 106 16
 तेभ्यो जाताम्यवस्थानि V II P II, 11 2
 तेभ्यो लब्धेन भैक्षेण V. II, P II 126, 5
 तेभ्यो हृष्यं च कथ्यं च V. I, P II. 339, 4
 ते यान्ति नरकं घोरम् V I, P I 130, 12
 ते यान्ति नरकं घोरं V II, P II. 231, 8
 ते ते आदौ पवित्रास्तु V I. P II 322, 3

- ते वै सस्यस्य जातस्य V. II, P I, 44, 19.
 ते वै सूत्रविदौ लोके V. I, P II, 169, 1
 ते शौण्डिकाया चण्डाला V. II, P II, 250, 16
 तेषा करोति य कश्चित् V. I, P. II, 277, 14
 तेषा गङ्गात्मसि V I, P. II, 295, 3
 तेषा च V II, P II, 135, 15
 तेषां चत्वार V. I, P II, 87, 8
 तेषा च देद्यनेदेन V II, P II, 242, 18
 तेऽष्टौ लिङ्गास्तु तास्तिस्त्रो V II, P. I, 127, 2
 तऽष्टौ लिङ्गास्तु तास्तिस्त्रो V II, P II, 85, 2
 तेषास्तु इक्ष्मण्यद्वयम् V. I, P. I, 360, 8.
 तेषास्तु पितृव्यष्टादशम् V. I, P. II, 406, 4.
 तेषास्तु पैतृकाशौच V. I, P. II, 220, 9
 तेषां स्वगस्त्रि-तोनाधि V. II, P. I, 378, 14
 तेषु वर्मेष्टु त हस्त V. I, P II, 432, 3
 तेषा इद्याहमाधौच V. I, P II, 220, 8
 तेषा नक्त प्रशतव्य V II, P I, 125, 9
 तेषा तेषामिदम् सत् V II, P I, 215, 4
 तेषा निष्ठा V I, P I, 21, 10
 तेषा निष्ठास्तु विज्ञेया V. I, P. II, 92, 17
 तेषा प्रयत्नः प्रयत्नः V I, P. II, 160, 16
 तेषामेकैक V I, P II, 342, 9
 तेषामाचरण यच्च V. I, P I, 144, 3
 तेषामिच्छता V. II, P II, 122, 11
 तेषामिच्छता V. II, P. II 122, 1.
 तेषामिच्छा स्मृत शौच V. I, P. II, 191, 7.
 तेषामुद्धरणार्थाय V II, P II, 22, 2.
 तेषामन्ते गौसहस्र V. II, P. I, 97, 19
 तेषामन्ते गौ सहस्र V. II, P. II, 65, 7, 66, 14
 तेषा नन्त्रि-तोभ्यास V. I, P. I, 108, 3
 तेषामिन्द्रिय-रक्षेऽपि V I, P. I, 187, 11
 तेषामपि च देव म्यात् V. I, P II, 329, 14.
 तेषामपि तेषा गङ्गा V. I, P. II, 225, 9.
 तेषामपि तु वैश्वेदेव V II, P. I, 125, 5
 तेषामुपशान्तिं धर्मो V I, P II, 201, 7.
 तेषामुपशान्तिं V II, P II, 122 10.
 तेषामुपशान्तिं V. II, P. II, 121, 20.
 तेषामैवेता मन्त्रविद्या इवेत् V. II, P. I, 216, 17.
 तेषामिह हि नीयन् V I, P. I, 351, 2.
 तेषा यज्ञोभिरात्मनां V. I, P. I, 402, 15.
 तेष्वेव निर्य्य श्रुत्यां V. I P I, 377, 15
 तेषा सविण्डनाभावात् V. I, P. II, 458, 10
 तेषा सवर्षाया श्रेष्ठा V. I, P. II, 122, 3
 तेषा वेदमर्थस्य V I, P. II, 51, 12, 140, 9.

मेषा स्वस्वमभिप्रायम् \ I P I
463, 11

सैक्यं च दास्य चैतन् \ II P II
187, 2

सैजसाना चोच्छिष्टाना V II, P I,
175, 18

सैजसाना पाषाणान् V II, P I,
173, 7

सैजसाना मणीन् च V II, P I,
175 II

सैजसाना मूत्र पुरीषा V II, P I,
149, 18

सैजसापशारी V II P II 2636

सैर्वलाममदायंयो \ I P I,
159, 15

सैरेवानैर्बलिं दद्यात् \ I, P I
379, 3

सैलनाभ्यज्यमानस्तु \ I P I,
281 12

सैलमुहूर्तं स्नान \ I P II
310 18

सैलमुहूर्तं स्नान \ I P II,
391 9

सैलोपध्याजिने श्वेद \ I P II,
263 3

सैल-स्त्री माताभार्ता च V I, P II,
102 3

सै सार्धं द्विन्त्यष्टाभ्य V I P I,
463 4

सै सार्धं द्विन्त्यष्टिभ्य V I, P I
463 II

सौम्य पाणिनस्तृष्टु \ I P I,
426, 8

सौम्यत प्रयत्नेन \ I, P I,
377, 7

सौम्यैक वृषाऽग्न्या V I, P I
473 3

स्यन्तादेः पार्श्वेनैव V I, P II,
444 13

स्यन्तसङ्गो जितक्रोधा V I, P II'
182, 4

स्याग्निरो बान्धवाना च V II, P II
226, 11

त्यजेष्वप्युजे मासे V I, P II,
142, 11

त्यजद्भ्यस्त्य रक्षार्थे \ I, P II,
113, 17

त्यजन्दाप्यस्तृतीयाशम् V I, P II
114, 18

त्यज्यत पूर्ववत्स्वम् V II, P I
449, 1

विकालस्रो वेदवेदी V II, P II,
221, 5

विष्वाधिकेत सौदिन \ I P II,
344 15

विष्वाधिकेतो विरजाः V I, P II,
341, 10

विष्वाधिकेतास्त्रिभु V I P II
342 5

शीनि देवा पवित्राणि V II, P I,
196, 6

शीण्याश्चदोहानि स्यन्तरे च V II, P
II 157, 13

शीणि वर्णाण्युत्तमती V I P II,
81 1

शीणि वर्णाण्युत्तमती V I P II,
100, 8

शीणि वर्णाण्युदीक्षेत V I P II,
81, II

शीणि शुद्धम् V II, P I, 98, 14

शीणि पाष्टिषात धृन्तान् V II P I,
73 15

शेताया क्षापरैऽर्धेन V I, P I,
82 4

विदण्ड कुण्डिका कन्या V I,
P II, 163, 12

विदण्डमहणादथ V I, P II,
458, 14

- त्रिदण्ड दक्षिणे त्वङ्गे V. I, P. II, 168, 3.
 त्रिदण्डेन यतिश्चैव V. I, P. II, 172, 3.
 त्रिदण्डमेकदण्ड वा V. I, P. II, 178, 15.
 त्रिदण्डमेक नि.क्षिप्य V. I, P. II, 173, 12.
 त्रिदण्डस्य परिण्याग V. I, P. II, 173, 6.
 त्रिदशा स्पर्शसमये V. I, P. II, 310, 5.
 त्रिधा कृत्वा दृढ ता तु V. I, P. I, 272, 2.
 त्रिधातैर्मित्तिर्क प्रोक्त V. I, P. I, 182, 16.
 त्रीनतीत्य मातृत्वं V. I, P. II, 223, 7.
 त्रीनूत समतिक्रम्य V. I, P. II, 93, 11.
 त्रीन् इण्डावकुलिस्थूलात् V. I, P. II, 157, 7.
 त्रीन्मातृत्वं V. I, P. II, 61, 13, 62, 1.
 त्रीन्व प्रायुङ्क्त V. I, P. I, 845, 12.
 त्रैपक्षिके तदर्थं तु V. II, P. I, 422, 14.
 त्रैपक्षिके तदर्थं तु V. II, P. I, 423, 2.
 त्रैपक्षिक त्रिपक्षे स्यात् V. I, P. II, 450, 9.
 त्रैपक्षिका-ऽऽदिके चेति V. I, P. II, 449, 18.
 त्रैपक्षिके सान्त्वन V. II, P. I, 423, 19.
 त्रि पठेत्तयत्तशब्द V. I, P. I, 292, 2.
 त्रिपादे तु चित्ता धार्या V. II, P. I, 264, 11.
 त्रिपादे तु चित्तावर्जे V. II, P. I, 287, 9.
 त्रिपादहीनस्तिष्ये तु V. I, P. I, 82, 5.
 त्रिःपिन्वेदक्षिणेनाप V. I, P. I, 237, 10.
 त्रि विष त्रिभिस्त्रिषांश्च V. I, P. II, 372, 13.
 त्रिमकारा क्रिया इत्या V. I, P. II, 464, 4.
 त्रि प्राणीयाश्च यदम्भस्तु V. I, P. I, 250, 2.
 त्रु-सीसक तावता V. II, P. I, 149, 14.
 त्रिभि कृष्णैर्विमुक्तयेव V. II, P. I, 309, 15.
 त्रिभागहीनपक्ष वा V. I, P. II, 322, 9.
 त्रिभ्य एव तु वेदेभ्य V. II, P. I, 63, 12.
 त्रिभिर्द्वैर्वा भित्तिर्क V. I, P. I, 257, 7.
 त्रिभुक्तिनायिकेत. V. I, P. II, 343, 1.
 त्रयो घातः समारभ्यति V. I, P. II, 180, 7.
 त्रयार्था अवयवज्ञाना V. I, P. I, 304, 1.
 त्रयाणां लुङिपूर्वे तु V. I, P. I, 278, 5.
 त्रयाणामानुलोम्य स्यात् V. I, P. II, 148, 3.
 त्रयाणामपि V. II, P. II, 216, 13.
 त्रयाणामच्युपायाना V. I, P. I, 460, 4.
 त्रयाणां य प्रमाणम् V. II, P. I, 230, 7.

अयोदशी च रोषा स्तु V I, P II, 19, 19, 101, 5	विराजोपोषितो जप्त्वा V. II, P II, 163, 1
अयोदशीं दक्षिणे तु V I, P I, 367, 17	विराजोपोषित स्नात्वा V II, P I, 454, 21
अयोदशे बहुषुवा V I, P II, 317, 21	विराजोपोषित सम्बद्ध V II, P I, 86, 15
अयोदश्या कृष्णपक्षे V I, P II, 325, 8	विराजोपोषितो हत्वा V II, P II, 165, 5
अयोदश्या जडा नारीं V I, P II, 111, 1	विराजमेकरात्र वा V II, P II, 43, 11
अयोदश्या तथा शर्षा V II, P II, 161, 10	विराजमेव V II, P II, 194, 1
अयो धर्मा निवर्तन् V I, P I, 839, 3	विराजमुपवासश्च V II, P II, 183, 7
अयो धर्मस्कन्धा V I, P I, 56, 5	विराजमुपवासश्च V. II, P II, 139, 13
अयं ज्ञातता भवन्ति V I, P II, 53 12	विराजमुपवासी च V II, P I, 117, 10
विराज क्षपण कृत्वा V II, P I, 342, 1	विराजमुपवासोऽस्य V II, P I, 425, 8
विराज चन्दमाल तु V II, P I, 423 13	विराजमुपवास स्वात् V II, P I, 345, 8
विराजमेव मुखि स्वात् V I, P II 247, 10	विराज सायुपवसेत् V II, P II, 11, 16
विराजण विद्युद् स्वात् V II, P II, 143, 6	विराज वा सावित्री V I, P I 174, 5
विराजण सङ्ख्यास्तु V I, P II, 265, 17	विराजि विनिद्याया च V II P II, 170, 3
विराज नव कुर्वीत V II, P I 110 10	विराजः प्रीणगर्भाय V I, P I, 351, 3
विराज नु घ्नत कुर्यात् V II P I, 6, 6 440 12	विराजतूर्णप्रथिवी- V I, P I, 300, 8
विराज नु घ्नत कुर्यात् V II, P I, 397, 18	विराजतर्नयोगास्तु V I, P I, 292, 12
विराजान मुत्तघने पूर्वा V II, P I, 161, 13	विराजक्रम कण्ठद्वये V I P. I, 267, 10
विराज पञ्चगम्याशी V II, P I, 127, 11.	विराजान घन्यनरेन V I. P II, 34, 11
	विराज चोपनीत स्यात् V I, P. II, 37, 11

अयहेन दूद्री भवति V I, P I,
485, 4

अयह अयह प्रमुञ्जानो V II, P II,
184, 1

अयह अयह प्रमुञ्जानो V II P II,
184 13

अयहं अयहं तु प्राप्तीयात् V II P II,
191, 17

अयहं विप्रवणस्नायी V II, P II,
190, 7

अयहाहूहकहायिन V I P II,
228, 9

अयहाहूहकहायिन V I, P II,
205, 8

अयहं दधि अयह क्षीर V II, P I,
31, 8

अयह निरसाम पाह V II, P II,
173, 1

अयह नाभीयात् V II, P I,
30, 7

अयह विषेक्षु गोमूत्र V II, P I,
31, 7.

अयह विषेक्षु गोमूत्र V II, P II,
182, 4

अयह परं तु नाऽश्नीयात् V II, P II
170, 15

अयह परं तु नाऽभीयात् V II, P I,
30, 16

अयह मेनप्यनध्याद्य V I, P I
157, 16

अयहं प्रातःकयह साय V II, P I,
30, 15

अयहं प्रातःकयह साय V II, P II,
170 14

अयहं प्रातःपहाऽऽपार्थ V I, P II,
247, 21

अयहमुष्णं विवस्मह V. II, P I,
20, 11

अयहमुष्णं पय पीत्वा V II, P. I
26, 12.

अयह वा V I, P II, 239, 9

अयह वा कामतं कुर्वीत् V II, P I,
419, 10.

अयह वै यावकेनैव V. II, P. II,
182, 5.

अयह साय अयह प्रात V II, P. II
170, 11

अयहृत्-अयहृत्-अयहृत्-V. II, P. I
458, 6

अयहृत् पुष्टनाशे वा V. II, P I,
267, 11

अयि पत्रैर्मूलं पुष्पै V. I, P I,
244, 6

अयि V II, P II, 71, 4

अय मे योगाथ शोकाथ V. I, P. I,
273, 11

अय यज्ञस्व यज्ञकार V I, P I,
417, 19

अय्या तस्मान्नराभाय V I, P I,
142, 6

अय्या तस्मात्स्वस्तानि V I, P I,
142, 4

द

दण्डं कमण्डलु V I, P II, 106, 1

दण्डं कमण्डलुं दैव V I, P II,
44, 11

दण्डमहर्षिनाथेन V I, P II
446, 20

दण्डावृद्धं यस्म्येन V II, P I,
288, 8

दण्डनीत्या च कुशलम् V I, P I,
460, 18

दण्डान् लोकाभीन् V I, P II,
167, 13

दण्डपूजाय य विधा V I, P. II,
358, 11

दण्ड प्रकल्पयेद्वाजा V. I, P I, 455, 2	दन्तान्विधाय्य चाचम्य V I, P II 179, 10
दण्डमणयन कार्ये V II, P II, 74, 15	दक्षिणश्च तथा भुक्त्वा V II P I, 409, 12
दण्डमाच्छादन V I, P II, 167, 8	दृष्ट्या विवर्णे V II, P I, 63, 16
दण्डशुद्धयो समाशुक्त V I, P I, 470 ॥	दृष्टिभ्यश्च नलिभ्यश्च V II P II, 234 15
दण्डरथैरेन तन्मार्गे V I P I, 458, 10	दृष्टिभ्यश्च नलिभ्यश्च V II, P I, 424 17.
दण्डस्य पातनं चैव V. I, P I, 473, 12	दृष्टिभ्यश्च पशुभ्यश्च V II, P I, 22, 8, 22, 16
दन्तभात V I, P II, 241, 18	दृष्टिभ्यश्च पशुभ्यश्च V I P II, 224, 12
दन्तजातेऽनुजाते च V. I, P. II, 204, 8	दक्षिणामान् कुशान् कृत्वा V I, P II, 287, 21
दन्तशवनपूजन V. II, P II, 195 4	दक्षिणामेधु दक्षिणाववगृह्य V I, P II, 409, 3
दन्तधावनमुद्दिष्ट V I, P I 251, 13	दक्षिण चरणं विप्र V I P II 361, 11
दन्तान्मक्षाल्य नद्याक्षौ V. I P I, 259, 13	दक्षिण जानुमालभ्य V I, P II, 361 15.
दन्तपातनकर्ता च V II, P II, 247, 13	दक्षिणत स्कन्धाय कल्पद्यानि V I, P I, 393 10
दन्तिभिः मृद्धिभिर्वापि V II, P I, 21, 21	दक्षिणतो गद्यायै V I, P I 369, 10
दन्तवदन्तलमेधु V I P I 248 9	दक्षिणत पिहलिङ्गेन V I, P I, 384 1)
दन्तवदन्तलमेधु V I, P I, 243 13	दक्षिणोत्तरी पाणी V I P I, 345, 9.
दन्तवदन्तलमेधु V I, P I, 242 13	दक्षिणत उपशीय V I, P I, 345, 2
दन्तोलूखलिक काल-V I P II, 143, ॥	दक्षिणत कशुब्धा V I, P II, 28 III
दन्तलमे फले मूले V I, P I, 244 7	दक्षिणाख्यागाध्य V. I P I, 175, 10
दन्तलमस्य सस्पर्श V I, P. I, 244, 5	दक्षिणे दक्षिणामास्तु V I, P II, 397, 22
दन्तलममसहार्य V I P, I, 243, 4	दक्षिणेन वृत्तं शूद्र V I P II, 280 ॥
	दक्षिण नाह V I P I, 323 4

दक्षिण बाहुमुख्य V. I., P. I., 251, 7.	दत्तापहारदानाच्च V. II., P. II., 222, 13.
दक्षिणाभिमुखो भूत्वा V. I., P. I., 361, 11.	दत्तमभयतां यानि V. I., P. II., 419, 4.
दक्षिणाभिमुखो नाद्यान् V. I., P. I., 252, 16.	दत्तामपि हरेन् पूर्वान् V. I., P. II., 89, 5.
दक्षिणाभिमुखो भूत्वा V. I., P. II., 439, 18.	दत्तौरसेतरेषां तु V. I., P. I., 186, 1.
दक्षिणाभिमुखो राशौ V. I., P. I., 223, 17.	दत्तावकाशो नभसा V. I., P. I., 433, 8.
दक्षिणाभिर्दिजेन्द्राणां V. I., P. II., 30, 18.	दत्तं वा दत्तितं वाऽपि V. I., P. I., 220, 15.
दक्षिणे पशुवदे V. I., P. II., 367, 1; 4, 1.	दत्तवानधिकान् वेदान् V. I., P. I., 1, 3, 6.
दक्षिणे पातयेद्भ्रातुं V. I., P. II., 397, 12.	दत्ते वाऽप्यप वाऽदत्ते V. I., P. II., 421, 19.
दक्षिणां पिबविषमभ्यो V. I., P. II., 437, 8.	दत्तेस्तु मासं प्रीयन्ते V. I., P. II., 371, 8.
दक्षिणामवणे चैव V. I., P. II., 392, 11.	दत्त्वा याशम्यमाप्नोति V. I., P. I., 194, 19.
दक्षिणामवणे देते V. I., P. II., 301, 18.	दत्त्वा तु दक्षिणां चक्रवा V. I., P. I., 389, 16.
दक्षिणामवणे सम्यक् V. I., P. II., 398, 17.	दत्त्वा तु दक्षिणां शकृत्वा V. I., P. II., 437, 11.
दक्षिणाधिरक्षं भूतौ V. I., P. II., 287, 4.	दत्त्वाऽथ चित्रमुत्ताय V. I., P. I., 419, 3.
दत्ताः प्रियवदा शुद्धा V. I., P. II., 117, 13.	दत्त्वात्तं पृथिवी वायम् V. I., P. II., 420, 5.
दत्ताः क्रीत कृत्रिमश्च V. II., P. I., 47, 12.	दत्तौदकं गन्ध-माल्य V. I., P. II., 407, 3.
दत्तात्मा तु स्वयवजो V. II., P. I., 48, 1.	दत्त्वा न्यायेन यः कर्म्या V. I., P. II., 90, 1.
दत्तानां प्राक् V. I., P. II., 245, 10.	दत्त्वा प्रशक्षिणे कृत्वा V. I., P. I., 296, 13.
दत्तेन मासं प्रीयन्ते V. I., P. II., 371, 2.	दत्त्वा पिण्डान् न कुर्वीत V. I., P. II., 460, 10.
दत्तानामिह शान्ता V. I., P. I., 192, 17.	दत्तैवापहतं द्रव्यं V. II., P. II., 112, 14.
दत्ता नारी विदुर्गोह V. I., P. II., 247, 5.	दत्त्वा आदमृषियेयश्च V. I., P. II., 136, 9.

दत्ता हस्ते पवित्रं ॥ V I, P II,
 406, 20
 दद्यात् सर्वभूतानाम् V I, P I,
 479, 4
 दद्याच्छ्रुतया सतो ज्ञान V II, P I,
 170, ॥
 दद्याच्छ्राद्धे प्रयत्नेन V I, P II,
 370, 9
 दद्यात्तु चक्षितो ज्ञान V II, P I,
 169, 13
 दद्याच्चिरात् चोपोष्य V II, P I,
 248 ॥
 दद्यात्सर्वेण सीधेन V I, P I
 850, 4
 दद्यात् सम्यग् विजातिभ्यः V I P I,
 178 6
 दद्यात्सतिथये निरत्य V I, P I
 392 9
 दद्यात्तु यथाशक्ति V I, P I,
 409 13
 दद्यात्तु नो बहिर्धातु V I P I,
 385, 11
 दद्याद्वा दत्तक चैव V II P I,
 252, ॥
 दद्याद्वा दत्तसाहसं V II P II,
 201, 12
 दद्याद्वाऽपि यथाशक्ति V I P I
 218 2
 दद्यात्तु जते कन्या V I, P II
 77, 3
 दद्याद्यदिष्ट विप्रानाम् V I P II,
 436 11
 दद्याद्विमानेन सुराङ्गनाभि V I P I
 191 14
 दद्यादेव न प्रतिगृह्णीयात् V I, P II,
 138 ॥
 दद्याद्देवार्चि- V I P II, 139 1
 दद्यान्माता पिता वाऽथ V II P I
 47 19

दधि-मदराऽक्षतमित्रा V I, P II,
 459, 12
 दधि भक्ष्यं च च मृत्तेषु V I, P II,
 384, 4
 दधिवर्जं कवल V II, P I,
 404 1
 दधि शाक तथा भक्ष्यम् V I P II,
 377, 6
 दध्नाऽभावे भवेत्तक V II, P II,
 191, 6
 दध्यक्त पयसाक्त वा V I, P I,
 381, 13
 दध्याज्यैश्चुरसाना च V II P II
 117 14
 दमने दामने रोधे V II P I,
 261, 3
 दया क्षमाऽनसूया च V I P I,
 81, 7
 दारिद्र्यं ज्ञायया भद्रा V II P II,
 230, 8
 दारिद्र्यानां च बन्धुना V I P I,
 186, 17
 दारिद्र्यं परित्यज्य V II P II
 260 14
 दारिद्र्यो व्याधितो मूर्खो V II P II,
 238 13
 दारिद्र्यो व्याधितो मूर्खः V I P II,
 14 21
 दर्भा कृष्णाग्निं मन्वा V I P I
 262 7
 दर्भाणां महदुपस्तीर्य V I, P I,
 340 6
 दर्भान् दिगुणभुजानासन V I, P II,
 408 10
 दर्भपाणिर्द्विराचम्य V I P II
 398 15
 दर्भपाणिस्तु विधिना V I, P I,
 356, 9

- दैर्घ्येण वनपाणिभ्या V. I, P. I,
 346, 9.
 दैर्घ्येण विकिरित्य यः V. I, P. II,
 127, 8.
 दैर्घ्यासीनः V. I, P. I, 308, 11.
 दौर्घ्यं च पूर्वमासं च V. I, P. I,
 168, 3.
 दौर्घ्यात् रक्षित्वायाः V. I, P. I, 261, 11.
 दौर्घ्यमासाः V. I, P. I, 168, 6.
 दौर्घ्यमरुन्धयन् पर्व V. I, P. II,
 141, 11.
 दौर्घ्यं भ्रातृ मरुति च V. I, P. I, 308, 4.
 दौर्घ्यांश्च पूनात् तु V. I, P. I, 428, 6.
 दृष्ट कान्तमुत्थानि V. I, P. I, 473, 1.
 दृष्टकृत् विवेक्यापो V. I, P. II, 441, 6.
 दृष्टकृत् विवेक्यापो V. II, P. I, 425, 18.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. I, 310, 5.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः तु V. I, P. I, 267, 2.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः मन्त्रा V. I, P. I, 230, 13.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. II, P. I, 169, 20.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः विद्या V. I, P. I, 264, 4.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः मन्त्रा V. II, P. I, 27, 6.
 दृष्टकृत् प्रज्ञा V. I, P. II, 22, 11.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः विद्या V. I, P. II, 14, 14.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 74, 2.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. I, 303, 16.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. II, P. II, 168, 11.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. I, 325, 18.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः तु V. II, P. I, 172, 11.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 79, 15.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 317, 1.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 317, 19.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 372, 5.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 267, 12.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 296, 1.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. II, P. I, 267, 8.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. II, P. I, 156, 2.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 221, 12.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 267, 5.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. II, P. I, 170, 20.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 307, 4.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. II, P. II, 212, 2.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. I, P. II, 79, 11.
 दृष्टकृत् प्रज्ञायाः V. II, P. II, 221, 13.

दश वर्षसहस्राणि V. I., P. I., 453, 11.	दशाहं चावमाशौचं V. I., P. II., 205, 10.
दशसंख्याश्च सा दशुः V. II., P. I., 458, 13.	दशाहं चावमाशौचं V. I., P. II., 216, 16.
दशस्थानानि दण्डस्व V. I., P. I., 455, 16.	दशहस्तेन दण्डेन V. II., P. II., 35, 18.
दशसूनिस्समश्चक्रि V. I., P. I., 200, 1.	दश सन्धैलमाप्सुस्थ V. II., P. I., 69, 2.
दशसुनासहस्राणि V. I., P. I., 200, 3.	दहनान् खननाद्यैव V. II., P. I., 194, 11.
दशाऽस्यां पुत्रानाधेहि V. I., P. II., 105, 17.	दहनान् विपद्यन्ते V. II., P. I., 280, 14.
दशास्यां पुत्रानाधेहि V. I., P. II., 108, 16.	शान्तस्त्रिषद्वपस्नायी V. I., P. II., 143, 6.
दशसाहस्रिक वाऽपि V. II., P. I., 801, 13.	शाम्भिको वर्षकीभर्ता V. I., P. II., 339, 7.
दशाष्टौ षट् च शेषाणां V. I., P. II., 109, 12.	शामायणमयैः कुम्भैर् V. II., P. II., 10, 14.
दशाह एव विप्रस्य V. I., P. II., 208, 14.	शमुः पतति बाह्वैर् V. I., P. II., 425, 15.
दशाहाच्छुद्धांते विप्रो V. I., P. II., 221, 1.	शता प्रतिपदीता च V. I., P. I., 180, 15.
दशाहाश्चाभ्युद्यो V. I., P. II., 206, 4.	शत याचकयोर्नैः V. I., P. I., 179, 5.
दशाहेन द्विज शुद्धोऽन् V. I., P. II., 277, 8.	शतारं नोपतिष्ठेत् V. II., P. II., 145, 12.
दशाहेनैव द्वन्द्वयोः V. I., P. II., 230, 13.	शतारं नोपतिष्ठन्ति V. I., P. II., 418, 7.
दशाहेन सपिण्डास्तु V. I., P. II., 205, 16.	शतारो नोऽनिवर्धन्तां V. I., P. II., 437, 14.
दशाहं ब्राह्मणानां तु V. I., P. II., 204, 17.	शतुर्भद्रयनयोऽयं V. I., P. I., 187, 11.
दशाहं ब्राह्मणस्तिष्ठेत् V. I., P. II., 209, 11.	शतुर्व्यं वृष्टूक्त किञ्चित् V. I., P. II., 367, 13.
दशाहायन्तरे बाणे V. I., P. II., 231, 5.	शतस्यैव ग्रस्यहं पात्रे V. I., P. I., 177, 9.
दशाहमाहराशौच V. I., P. II., 205, 13.	शतस्यैव निषदे वाऽन्नम् V. I., P. I., 190, 2.

- ज्ञातव्यमिति यद्वान् V I, P I,
 183, 16
 ज्ञाता स्वयमेवामोति V. I, P II
 191, 4
 ज्ञान च दद्याद्दुष्टोऽपि V I, P I,
 481, 11
 ज्ञानधर्मं निषेवेत V I, P I,
 177, 16
 ज्ञानाज्ञातिरुद्धः V. I, P I,
 176, 11
 ज्ञानानि मध्यमानीति V I, P I,
 183, 6
 ज्ञान मैत्रित्तिरु ह्येव V I, P I,
 104, 18
 ज्ञानेनापत्तीत् V I, P I, 176, 15,
 ज्ञानान्युत्तमज्ञानानि V I, P I,
 183, 4
 ज्ञानम द्विषन्त V I, P I, 176, 15
 ज्ञानेन मायमते स्वर्ग V I, P I,
 177, 3
 ज्ञानेन लभ्यते विद्या V I, P I,
 177, 5
 ज्ञानेन घञ्ज् अयति V I, P I,
 177, 4
 ज्ञान प्रतिग्रहधावि V. I, P I,
 146, 1
 ज्ञान प्रतिग्रहधावि V I, P I,
 85, 3
 ज्ञान प्रतिग्रह ह्येव V I, P II,
 211, 1 217, 7
 ज्ञाने फलविशेषः स्यात् V II, P II,
 65, 13
 ज्ञानेनैव गृह्यमानः V I, P II
 201, 8
 ज्ञानमिति सर्वत्रापि V I, P I,
 176, 10
 ज्ञानमिच्छन्निर्निर्वृष्टं V I, P I,
 179, 14
 ज्ञानमध्ययनं यत् V. I, P I, 478, 3
 ज्ञानमीश्वरभावश्च V. I, P I,
 86, 7.
 ज्ञान यज्ञाना V. I, P I,
 176, 14
 ज्ञानाज्ञा देश-कालौ तौ V I, P I,
 181, 11
 ज्ञाने विवाहे यत्त च V I, P II,
 207, 16
 ज्ञाने सर्वे V I, P I, 176, 16
 ज्ञानहीना भवन्त्येते V II P II,
 231, 2
 ज्ञानकालादने वाऽपि V I, P I,
 317, 8
 ज्ञानाचार्य V. II, P II,
 238, 11
 ज्ञान-अभिज्ञानधर्मेषु V. I, P II,
 354, 17.
 ज्ञान-अभिज्ञानसंयोग V. I, P II,
 354, 14
 ज्ञान-अभिज्ञानसंयोग V I, P II,
 354, 5
 ज्ञानिष्टार्थवत्त च V. I, P II,
 110, 11
 ज्ञानमाना वाचाणां V. II, P I,
 148 1
 ज्ञानेनैव वाऽपि V I, P II,
 158, 3
 ज्ञानीमापी क्लृप्तार्थः V II, P II,
 271, 13
 ज्ञानसर्वज्ञैव सुधानि V. II, P II,
 230, 17
 ज्ञानस्योपासाश्च योक्तव्यं V I, P II,
 255, 21
 ज्ञानस्यजज्ञानस्यज्ज्ञान V. II P I,
 225, 3
 ज्ञानस्य वा सर्वसंगिन्यो V II, P II,
 272, 3
 ज्ञान-उद्देश-विशेषज्ञैः V II, P I,
 203, 8.

साहजवरी भवेन् मर्यं V II, P. II, 271, 8	द्विसोपोषित स्नात्वा V II, P I, 455, 3
साहयित्वा तथाप्येनम् V I P II, 241, 13	द्विसस्याऽऽद्यभागे तु V I, P I, 319, 7
दिनक्रमेण वा कर्म V I, P II, 117, 14.	दिवा स्वाये च यानं च V I, P I, 184, ८
दिनशयो दिनच्छिद्र V I, P I, 193, ॥	दिवा स्वाय न कुर्वीत V I, P I, 439, 2
दिने दिनऽध्वलीन् पूर्णान् V I P II, 289, 10	दिवा स्वापो वृषा अल्पो V I, P II, 184, 12
दिनद्वय हुमाऽश्रीयात् V II P II, 173, 13	द्विष्य वर्षसहस्रं तु V I, P II, 14 18
दिनान्ते नख-रोमादीन् V II, P II, 190, 1	द्विष्य वर्षसहस्रं तु V II, P II, 238 11
दिनानि दश पञ्च च V I P II, 319, 19	दीक्षितानां च सर्वेषां V I P II 256 17
दिन नयेत्ततः सन्ध्याम् V I P I 439, 9	दीप-काष्ठ कलादीनि V I P I 183 8
दिनमेक चोषके वसेत् V II, P I, 393, 1, 404, 3	दीपोच्छिद्रं तु यत्नेन V II P I, 398 7
दिनमेक व्रतं कुर्यात् V. II, P I 453, 15	दीपोत्सवचतुर्दश्या V I P I, 361, 4
दिधिमुपति कृच्छाति V II P I 51, 1	दीप देवगृहात् हस्ता V II, P II 236 14
दिवा V II P II 190 2	दीपापहारी V II P II 279 11
दिवाकीर्तिमुदक्या च V I P I, 277 2	दीयते च परिक्षिप्त V I P I, 184, 2
दिव गतानि विमानां V II, P I, 54 2	दीयमानं तु यो मोक्षान् V I P I, 179, 6
दिवाऽतिथौ तु विमुखे V I P I 440 3	दीयमानं रुदत्यज V I, P I, 395, 18
दिवाऽनुच्छेत्ता गारुतु V II, P I, 246 3	दीयमाने विपत्तिश्चेत् V II P I 283, 7.
दिवाशौचस्य निदयर्धे V I, P I 230, ॥	दीयते वाऽपकर्तृभ्यो V I P I 180, 14
दिवा-सन्ध्यासु कर्णस्थ V I, P I 22 5	दीयमानस्य विपत्तस्य V II, P II 221 2
द्विसोपापितो वा स्यात् V II P I 333, 2	दीर्घ-कृत्स्नतोगार्ता V II P II 92 ॥

- शीर्षकाल ब्रह्मचर्य V I, P I, 133 II
 शीर्ष नीग्रामवपस्त V II, P II, 68 12
 शीर्षान् लघुर्ध्वं नरान् V I, P I, 459, 1
 शीर्षमायुर्ध्वं V I, P II, 318, 16
 शीर्षमायु स विन्वेत V I, P I, 302, 14
 शीर्षो स्थूला गुणैर्बुद्धा V I, P II, 40, 2
 शीर्षं सकलवेषं च V I, P II, 370, 19
 शुभाचारो हि पुरुषो V I, P I, 143, 21
 शुभासा नासुकुला च V I, P II, 439, 9
 शुभा V II P II, 157, 3
 शुभं सकले शक्ति V II, P II, 277, 14
 शुभंशप्राप्तये V I, P I, 248, 4
 शुर्वर्णशशि V II, P II, 237, 4
 शुर्वल स्तोत्रविष्ठा च V I, P II, 287, 2
 शुर्विधो जनताये च V. II, P. II, 230, 1
 शुर्विहयानि लक्षणानि V. I, P. II, 50 8
 शुर्वर्णकृत्तिका शुर्विध V II, P. I, 366, 12
 शुर्वता ब्रह्म विं शत V II, P. I, 101, 10
 शुर्विकिरयैर्ब्रह्मणे V. I, P II, 229, 11
 शुर्वर्णशुर्वर्णशैव V II, P II, 232, 1
 शुर्वमे शुर्वर्णशैव V II, P II, 4 2
 शुर्वमे शुर्वर्णे शान्ते V II, P II, 4, 4
 शुर्वनासिष्ट V II, P II, 147, 3
 शुर्वकृत हि मनुष्याणाम् V II, P I, 224, 11
 शुर्व दशगुण वर्त्तत V I P I, 199, 9
 शुर्वना शान्तन धर्म V I, P I, 467, 3
 शुर्वलमपस्तम्बान् V II, P. I, 335, 10
 शुर्वऽपि या निधा वेधा V II, P I, 194, 4
 शुर्वकल निष्कल शीर्ष V I, P I, 181, 14
 शुर्विता ऽऽचार्यनायौ च V II P I, 324, 16
 शुर्वे ह वा एष V I, P I, 174, 8
 शुर्वसम्प्रेषण चैव V I, P I, 469, 10
 शुर्ववेव वरीयते V I, P II, 336, 17
 शुर्वव वरीयते V I P I, 404, 18.
 शुर्वशक्तयान् नृन् V I, P. I, 224, 21
 शुर्वशक्तयान् नृन्-शुर्विध V I, P I, 224 17
 शुर्वशक्तयान् नृन् V I, P. I, 224 14
 शुर्वशक्तयान् सन्धि V I, P II, 39, 9
 शुर्वो च सविर्धे सोर्वकृत्त V I, P. I, 321, 15
 शुर्वोपशान्त्यर्थं शुर्वन V I, P II, 293, 8
 शुर्वशक्तयान् विद्याना V I, P II, 77, 2
 शुर्वशक्तयान् नृन् V I, P II, 347, 19
 शुर्वशक्तयान् सन्त V. I, P I, 459, 8

शुषित फेस कीर्ति V II, P I, 137, 9	शुद्ध प्रियाणि श्रुत्वा वा V I P I, शुद्ध परस्मिन् नमा V II, P II, 269, 11
शुषित कदमल शुष्ट V II, P I, 365, 11	शुद्ध भिक्षा वृष्टिपूता V I, P II, 188, 2
शुद्धमाकार परिष्ठा V I, P I, 464 10	शुद्ध सूर्ये निरीक्षेत V II, P II, 149, 2
शुद्ध शरीरमाप्नोति V II, P II 211, 5	शुद्ध सूर्ये निरीक्षेत V I P I, 226, 6
शुद्धि धनुर्वस्तमर्दि V II P I 101, 11	शुद्ध हि प्रमदा क्षीता V II, P II, 268, 6
शुद्धयन्ते तानि तान्येव V II, P I, 180, 0	शुद्धे पितृणा आदे शु V I, P II, 330, 10
शुद्धयन्त शुष्पिताः सव V I P I, 178, 13	शुद्धे पितृणा देवेभ्य V I P. II, 156 8
शुद्धयन्ते यत्र विभिन्ना V I, P. I, 217, 16	शुद्ध कृतम् V II, P II, 157 1
शुष्टुष्टे समाशय V II, P I, 22, 6	शुद्धकृतस्येति चान्ते V II, P I, 290 18
शुष्टुपूत न्यसेत्पाद V I, P II 104 5	शुद्धकार्यं तत कृत्वा V I P I, 320, 10
शुद्धमात्रा पुनन्त्येते V I, P I, 321, 11	शुद्धसाताश्च गताश्च V I, P II 303 13
शुद्धमव फल तत्र V I, P. II, 118 6	शुद्धागारिऽथ वा नोष्टे V I, P II, 36 20
शुष्टुपदहर्तारो V II, P II 247, 4,	शुद्धगृह V II, P II, 131, 5
शुष्ट वा स्याद् यद्वत् शु V II, P I, 148 13	शुद्धत्वं सात्विका याति V II, P II, 217 11
शुद्धामि ह्युमान् शु V II P I, 68 2	शुद्धताना गुरुणा च V I, P I, 191, 17
शुद्धा ज्योतिर्विशो वैशाम V I, P I 468, 8	शुद्धताना गुरो गत V I, P II 133 15
शुद्धाऽन्यगतभावा च V I, P II 22, 3	शुद्धताना पितृणा च V I, P II, 367 2
शुद्धा पितामह शुद्धम् V I, P. I 480 18	शुद्धताना पितृणा च V I, P I, 353 13
शुद्धाऽपत्यस्य चाऽपत्य V I, P II, 139 14	शुद्धतानामभेदेन V I, P II, 163, 14
शुद्धा पथि निरान्तः V II, P II 68, 13	शुद्धतानामुपेया च V I, P I, 240 15.

- वीर्यहाल ब्रह्मचर्ये V I, P I, 133 8
 वीर्य वीर्यावयवफलं V II, P II, 68 12
 वार्योन लघुश्चैव नवान् V I, P I, 459, 4
 वीर्यमायुरर्थेभ्यो V I, P II 318 16
 वीर्यमायु स विन्देत् V I, P I, 302, 14
 वीर्यं स्थूला गुणैर्बुद्धा V I, P II, 40, 2
 वीर्यं सक्रमयेद्य च V I P II 379, 10
 बुद्ध्यारो हि बुद्धयो V I P I, 143, 21
 बुद्ध्या नापुच्छता च V I, P II, 439 9
 बुद्धी V II, P II, 157, 3
 बुद्धं सकले चित्ति V II, P II, 277, 14
 बुद्ध्यादगतश्चैव V I, P I, 246 4
 बुद्धलभाधे V II P II, 237, 4
 बुद्धलं स्थापयित्वा च V I, P II, 287, 3
 बुद्धिर्मे कर्मसाधे च V II, P II, 230 3
 बुद्धिस्तयानि लक्षणानि V. I., P II, 50 8
 बुद्धिर्बुद्धिका भूमिः V II P. I 366, 12
 बुद्धिना प्रष्टा विं शत V II, P I, 101, 10
 बुद्धिः किरणैर्बुद्धावरोधे V I, P II, 222, 11
 बुद्धिर्बुद्धेयश्चैव V II, P II, 223, 1.
 बुद्धिर्बुद्धेयस्यैव V II, P II, 4 2
 बुद्धिर्बुद्धेयस्यैव चान्ते V II, P II 4 4
 बुद्धिमात्रेण V II, P II, 147, 2
 बुद्धुत हि मनुष्याणाम् V II, P I, 224, 11
 बुद्धा द्यगुणं पूर्णात् V I P I, 199, 11
 बुद्ध्याना शासनं धर्मं V I, P I, 467, 3
 बुद्धात्मनोपपन्नं V II, P I, 395, 10
 बुद्धादिव या विधा देहा V II, P I, 194, 4
 बुद्धालं निष्कलं हीनं V I, P I, 181 14
 बुद्धिना ऽऽचार्यभार्या च V II, P I, 324 16
 बुद्धिर्वा एव V I, P I 174 8
 बुद्धिसम्पन्नश्चैव V I, P I, 460, 10
 बुद्धिश्च परीक्षित V I, P II, 336, 17
 बुद्धिश्च पराधीन V I P I 404 13
 बुद्धावसंस्थानं भूय V I P. I 224, 21
 बुद्धावसंस्थानं भूय बुद्धिः V I, P I, 224 17
 बुद्धावसंस्थानं भूय V I, P I, 224 14
 बुद्धावसंस्थानं सन्निधौ V I, P II, 39 9
 बुद्धी च सविर्दधि सौन्दर्यम् V I, P I, 321, 15
 बुद्ध्यावसंस्थानं बुद्धिः V I, P II, 293 8
 बुद्ध्यानामविद्याना V I, P II, 77, 2
 बुद्धिर्भोग्येन्द्रियं V I, P II, 347, 19
 बुद्ध्यन्तरेण सततं V. I, P I, 459, 8

- इषित केश नीथ V II, P I
 137, 9
 इषित कदमल वृष्ट V II, P I
 365, 11
 इष्टमाकार परिख V I P I,
 464 10
 इष्ट शरीरमामोति V II, P II
 211, 5
 इति धनुर्वेस्तनवि V II, P I
 101, 11
 इदयन्ते तानि तान्येव V II, P I
 189, 9
 इदयन्त बु विताः सर्व V I, P I,
 178, 18
 इदयन्ते यव विमेन्द्र V I, P. I.
 217, 16
 इष्टच्छेद समाशय V II, P I
 22, 6
 इष्टिपुन न्यसेत्पाद V I, P II,
 194 5
 इष्टमात्रा पुनन्त्येते V I, P I,
 321, 11
 इष्टमव कल तव V I, P. II,
 118 6
 इष्टयपहर्तारो V II, P II, 247, 4,
 इष्ट वा स्याद यद्वत्तु V II, P I,
 143 13
 इष्टामि ह्युमान्तु V II P I,
 68, 2
 इष्टा व्यातिर्विदो वैद्यान V I P I,
 468, 11
 इष्टाऽन्यगतभावा च V I, P II,
 32, 3
 इष्टा पितामह शुद्धम V I, P. I
 480, 18
 इष्टाऽपत्यस्य नाऽपत्य V I, P II,
 139 14
 इष्टा पथि निरातङ्ग V II, P II
 68 13
 इष्टा प्रियाणि श्रुत्वा वा V I P I,
 इष्टा परस्त्रिय नमा V II P II,
 269, 11
 इष्टा भिक्षा वृष्टिपूर्ता V I P II,
 188, 2
 इष्टा सूर्ये निरीक्षेत V II, P II,
 149, 2
 इष्टा सूर्ये निरीक्षेत V I, P I,
 226 6
 इष्टा हि प्रमदा शोता V II, P II,
 268, 6
 इवे पितृणा आश्रुतु V I, P II,
 330, 19.
 इवे पितृभ्यो वैवेभ्य V I P II,
 156 8
 इव कृतम् V II, P II 167 1
 इवकृतस्येति स्थान्ते V II, P I,
 299 18
 इवकार्ये तव कृत्वा V I, P I,
 320, 10
 इवलाताथ गतांथ V I, P II,
 303 13
 इवागारेऽथ वा गोष्ठे V I, P II,
 36, 20
 इवगृह V II, P II, 131, 5
 इवस्व सात्विका याति V II, P II,
 217, 11
 इवताना गुरुणा च V I, P I,
 191, 17
 इवताना गुरो यत्तु V. I, P II,
 133, 15
 इवताना पितृणा च V I, P II
 367 2
 इवताना पितृणा च V I, P I,
 353 13
 इवतानामभेदेन V I, P II, 163,
 14
 इवतानामुपीना च V I, P I, 240,
 15.

- देवतापुरतस्तस्य V I, P II 27 15
 देवतापारमार्थ्यं च V I, P I
 142, 8
 देवताभ्यन्तं नृपाम् V II, P II,
 101, 5
 देवताभ्यः पितृभ्यश्च V I P II
 401, 19
 देवतायतने कृत्वा V I, P II,
 363, 3
 देवतार्थं हविः शिषु V II, P I
 407, 1
 देवतीर्षितं देवत्वात् V I, P I,
 361 12
 देव तिर्यङ्-मनुष्याणां V II, P II
 210, 7
 देवताश्च पितृभ्यश्च V I, P I 362
 10
 देवहनेन हविरेव V II P II 233
 13
 देवार्थीनामुनी भूत्वा V I, P I,
 369, 11
 देवद्राण्या विवाहेषु V II, P I,
 140 17
 देवद्राण्यापजीवी V II, P II,
 37, 2
 देवद्राण्यापजीवी च V II, P II,
 236 7
 देवद्राव्य देव्यं दनं V II P II,
 236 ■
 देवशास्त्रोक्तं भुज्ज्वा V II, P II
 236 12
 देवान् देवगणध्यायि V I, P I
 2 1 10
 देवान्निन्दय क्रियते V I P II,
 301, 8
 देवान् प्रथमकर्त्तव्यैश्च V I, P I
 355 7
 देवान्भ्यश्चैव गोभ्यश्च V I P I
 371 5
 देवाः भावयताऽनेन V I, P I,
 159 12
 देवानामुभयो वर्मा V I P II,
 397, 19
 देवात्पीतं पितृभ्यश्च V I P I,
 413, 7
 देवात्पीतं मनुष्याश्च V I P I,
 217, 8
 देवानां सयवा वर्मा V I P II
 402, 16
 देवेभ्यश्च पितृभ्यश्च V I, P II
 15 8
 देवेभ्यस्तु द्वादशभान् V I, P I
 383 1
 देवा मनुष्या पदावो वयासि V I
 P I, 386 1
 देवदत्तं पितृयज्ञं V I, P I
 372 16
 देवराष्ट्रं सुवात्पति V I P I
 133 12
 देवराष्ट्रं प्रदातव्या V I, P II
 93 16
 देवाचमपरी नित्यं V I P II,
 333 8
 देवाचमनस्तौ विप्र V I P I
 188 8
 देवार्थं V II, P II 100, 9
 देवार्थं गो ब्राह्मणाचार्यं V II P
 458, 15
 देवपत्न्यं पूजनीयोऽतो V I, P
 398, 2
 देवायमन्ता अवति V II P
 236 16
 देवाभ्येतान् समेत्योषु V I P
 334 10
 देवाश्च पितरश्चैव V I P I 360
 देवाश्च पितरश्चैव V I, P
 23 16
 देवा संन्तापिता यज्ञे V I P
 167, 15

देवस्य स्वा सविह V I, P I,	देशाना सम्भव श्रुति V II, P II,
374 16	187 8
देवस्यै नर कृत्वा V II P II,	देशान्तरं वृत्त्येके V I, P II,
236, 10	229, 18
देव स्त्री गुरुविज्ञानि V II, P II,	देशान्तरगते विद्ये V II, P I,
220, 15	73, 12
देवा हव्य न गृह्णन्ति V I, P II,	देशान्तरगत भुक्ता V I, P II,
443 6	236 1
देवा हव्य न गृह्णन्ति V I, P II,	देशान्तरस्ते V I, P II, 233, 19
442, 10	देशान्तरस्य कृतिवैक V I, P II
देव्यै V II, P II, 88, 5	300, 1
देव्यै पुनरागमनाय V II P II,	देशऽगुणावात्मनि च V I, P I,
189 1	155, 4
देव्या लक्ष्मणपत्नैश्च V II, P II,	क्षीय्यस्य सुवन्नर्था V I, P I,
115 7	179, 2
दश कालौ च शवानाम V I P I,	दहनैकन नान्यन V II, P II
180 10	277, 7
दशे काले च पात्रे च V I P I,	देशे पित्र्यु तिष्ठस्यु V I, P II,
183 17	237, 5
देशे काले च पात्रे च V I, P II	देशत्यामन्तरि V I, P I, 384 17
209 6	देशे क्षय V I, P II 402 18
दश काल तथाऽऽत्मान V I, P I,	देशे कर्मणि पित्र्य च V I P II,
200, 5	335 10
देश कालाभ्युपगमो V I, P I,	देशे कर्मणि पित्र्ये च V II, P I,
413 5	165 4
देश वात वय रति V II, P I	देशोदात्त सुतर्धेव V I, P II
21 12	8 16
दश काल वय रति V II P I	देवत हि पनि स्त्रीणा V II, P I,
461, 4	37 11
दश स्वनिष्ठाश्च V I P II	देव गोमतेण V I, P II 18, 3
302 16	देवमार्ये तथा दिव्यम् V I P II
दशधर्माश्च दृश्यन्त V I P I	I 6, 14
81 2	देवदिग्दर्शनाः V I, P II,
देशे न चाऽगुनी नाऽर्द्ध V I, P I,	415 2
443 11	देशिनामा गताना च V II, P I,
देश नाम कुलं विज्ञात् V I, I I	190 12,
40 18	सावान् धर्मप्यारि V II P I,
	13 7
	शोधनिर्वाणार्थांश्च V II I I 12 4

- बोधो भवति विप्राणा V. I, P. I, 195, 20
 बोधो भवति विप्राणा V II, P I, 414, 11
 बोधे यदाति जीवोऽय V. II, P II, 213, 17
 बोधे सति न बोध स्वाह V I, P II, 92, 21.
 बोध स्वाहृतादिपुण्ड्रव V I, P II, 283, 12.
 बोहिर्वा पुनतनया V II, P. I, 328 3
 बोहिर्वा नयेह V. I, P. II, 464, 12.
 बोहिर् विपतिं वन्धूक V I, P II, 344, 20
 बृत् कवि च वानिज्य V I, P II, 316, 9
 बृत् च जनकाय च V I, P. II, 46, 3
 बृत्-वानप्रसक्ताश्च V. II, P II, 218, 6
 बृत्तमभिधारी V II, P II, 133 15.
 बृत्तं यद्वान् V L, P II, 316, 20.
 ब्राह्म नृपुत्रा ब्रह्मन् V I, P II, 370, 8.
 ब्रह्मनाम यावन्ती V II, P I, 428, 17
 ब्रह्मनिव ब्रह्मना V II, P I, 428, 8
 ब्रह्म वा वितावृत्त V I, P I, 431, 19
 ब्रह्म गुणः V. II, P II, 100, 5.
 ब्रह्म-रिक्ता गुणातीता V I, P I, 87, 10
 ब्रह्मर्षे नृप सन्तोषः V II, P I, 175, 14
 ब्रह्मर्षं त्वेह ह्यन्तः V II, P I, 166, 13.
 ब्रह्मनाम् V. II, P. II, 112, 4
 ब्रह्मनामत्पसाताम् V II, P II, 110, 11
 ब्रह्मेण वाऽविमक्तेन V. I, P II, 290, 12
 ब्रह्मणा स्थानयोगाच्च V I, P I, 479, 2
 ब्रह्मणि स्वाभिधम्वन्यान् V. I, P. II, 262, 8
 ब्रह्मनकारा हि यथा V II, P. II, 255, 13
 ब्रह्म ब्राह्मणसम्पत्ति V L, P II, 308, 7
 ब्रह्मनादे हिजानादे V. I, P. II, 23, 9
 ब्रह्ममर्षेण ब्राह्मण V I, P. I, 171. 2, 195, 7
 ब्रह्मोपधावर्ता च V II, P. II, 263 12
 ब्रह्मोत्पत्तमर्षं तु V I, P. I, 312, 7
 ब्रह्मोत्पत्तमर्षं V. I, P I, 473, 11
 ब्रह्म तन्मन्य V II, P I, 412, 4
 ब्रह्मिण्यु गृह्यतः V I, P I, 422, 1
 ब्रह्मदिगुलः विप्र V L, P I, 251, 16
 ब्रह्मचेतानि V II, P I 300, 3
 ब्रह्मचेतानि नामानि V. I, P I, 267, 13.
 ब्रह्म पशुमान् V I, P. II, 317, 21
 ब्रह्म ब्रह्मिण्यनानि V. I, P II, 449 17
 ब्रह्मोत्पत्त V L, P II, 314, 3.

- शब्दमासान् V II, P II, 132, 2
 शब्दमासान् शब्दार्थ- V. II, P. I, 421, 9
 शब्दाराध V. II, P. II, 194, 3
 शब्दाराध V II, P II, 73, 3
 शब्दाराधान् V II, P II, 164, 1
 शब्दाराधमन्त्रो V II, P. I, 309, 8
 शब्दाराधस्य V II, P II, 176, 4
 शब्दोव नु वर्णानि V. I, P II, 355, 16
 शब्दो वर्ण V II, P II, 68, 6
 शब्दशब्दानि V II, P. II, 122, 11
 शब्दया जातरूप नु V I, P II, 316, 2.
 शब्दया धनधान्य- V I, P II, 317, 2
 शब्दया धर्मतत्त्व V I, P. II, 110, 18
 शब्दयामय वा राशौ V. I, P. II, 25, 2
 शब्दया शुक्लस्य V. II, P II, 161, 18
 शब्दया समन्ती पठ्यो. V. I, P. I, 282, 15
 शब्दशास्त्रिकम् V. II, P II, 108, 18
 शब्दशास्त्रे भवेत् कार्य V I, P II, 452, 15
 शब्दशास्त्रे तदा कार्य V I, P I, 452, 18
 शब्दशास्त्रे नु पयसा V II, P I, 443 1
 शब्दोऽहनि राजेन्द्र V I, P II, 27, 8
 शब्दोऽहनि पठे वा V. I, P II, 453, 8
 शब्दया हेमनाथ च V I, P II, 318 11
 शब्दशास्त्र राजन्यस्य V, I, P, II, 209, 13
 शब्दशास्त्रे निरुहायो V. II, P. II, 180, 4
 शब्दशी हस्तसंयुक्त V I, P II, 309, 7
 शब्दे चाम्बर प्रोक्त V. I, P. I, 121, 15
 शब्दे च प्रार्थयतः V. I, P. I, 124, 11
 शब्दे व्याकुलीभूत V. I, P. I, 83, 2
 शब्दामेकधर्म्यस्य V I, P. I, 341, 15
 शब्देन चैव शर्मण V. I, P. I, 429, 11
 शब्दवाच्यमित्यो भोर्दशौ V. I, P II, 386, 2
 द्विगुण शक्तिवत्त्वे V. II, P. I, 426, 16
 द्विगुण गोत्रत तत्र V. II, P. I, 266, 17
 द्विगुण गोत्रक तत्र V II, P. I, 266, 2
 द्विगुण गोत्रतत्त्वात् V II, P. I, 284, 10
 द्विगुणे नु ग्रन्थे चार्थे V II, P. I, 281, 9
 द्विगुण नु महानद्या V. II, P. II, 203, 7.
 द्विगुण विगुण चैव V. II, P I, 419 11
 द्विगुण विगुण चैव V II, P II 74, 5
 द्विगुण विगुण चैव V II, P II, 458, 10
 द्विगुण विगुण वाऽपि V I, P II, 157, 16
 द्विगुण पुरुषाणा च V II, P II, 111 3

- द्विगुणं पुरुषस्यैव V II, P. II, 132, 6
- द्विगुणे द्रत आचोर्ण V II, P I, 291, 2
- द्विगुणं सवनस्ये तु V II, P II, 65, 2
- द्विगुण सवनस्ये तु V II P I, 39, 15
- द्विजप्र कुष्ठिन विद्यात् V II, P II, 246, 18
- द्विजातिभ्यो धन लिप्तेषु V I P I 197, 8
- द्विजातिभ्य सवर्णाया V I P II, 417, 19
- द्विजातिमवरो विद्वान् V I, P II, 351 17
- द्विजाना मोहितायै च V II P I, 283, 9
- द्विजान्कपश्चिदुच्छिष्टान् V II, P I, 163 5
- द्विज पलाशवृक्षस्य V II, P II, 146 7
- द्विजभान्द्रायण कृत्वा V II P I 305 8
- द्विजशुश्रूषणस्तान् V II, P I 420 1
- द्विज शिष्यद्वयश्चैव V II, P II 420 10
- द्विजशुश्रूषण धर्मे V. I, P I 480 19
- द्विजशुश्रूषया सूद V I P I 481, 2
- द्विजशुश्रूषयैव V I, P I, 480 11
- द्विजस्यैककफाना च V II, P II 227 4
- द्विजस्याहो तु नीयात् V I, P I, 13, 1
- द्विजस्य भार्या सूता तु V I, P II, 36 4
- द्वितीय V II, P II, 189, 3
- द्वितीयं चतुस्रो दद्यात् V I, P II, 290 2
- द्वितीये च तृतीये च V I, P I, 319, 8
- द्वितीया च तृतीया च V I, P I, 232, 7
- द्वितीये च तथा भागे V I, P I 336, 10
- द्वितीयोऽतिकृष्णः V II, P II, 135, 7
- द्वितीय धर्मशास्त्रे तु V I, P I, 13 6
- द्वितीय पितर तस्या V I, P II, 456, 11
- द्वितीयनान्तर क्षात्र V I, P II 187, 9
- द्वितीयनाश्रयो भागम् V I, P II 139, 11
- द्वितीयाया स्त्रीजन्म V I, P II 316, 18
- द्वितीये वा तृतीय वा V I, P II 28, 9
- द्वितीये स्तेना V I, P II 317 13
- द्वितीयेऽहनि कर्त्तव्य V I, P II 296 6
- द्वितीयेऽह्नि तृतीयेऽह्नि V I, P II, 296, 11
- द्विजिपाद्वयोर्यैव V I, P II, 295 11
- द्वि प्रमृष्ट्यात् V I, P I, 235 4
- द्विपुङ्गवे च नन्दाय V I, P II 454 20
- द्विरेन्द्व नुकुर्वीत V I, P II, 291 10
- द्विविधो हि सत्कार V I, P II, 17, 19

द्विषोस्तत्रे V. II, P. II, 108, 9.

द्विविधस्तु गुरी त्रयः V. I, P. I, 310, 11.

द्विविधाः स्त्रियः V. I, P. II, 82, 12.

द्विसकैकशकः V. II, P. II, 112, 11.

द्विपता हि द्विविधस्तु V. I, P. II, 346, 6.

द्विपता हि द्विविधस्तु V. I, P. I, 395, 6.

द्विष्यो भवति लोकेऽस्मिन् V. II, P. II, 234, 12.

द्वि त्विन्नं परिस्थं च V. I, P. II, 377, 3.

द्विरेतु यदधिष्ठान V. I, P. I, 179, 15.

द्विषीभावः सभयः च V. I, P. I, 469, 10.

द्वौ द्वौ विवृकार्ये श्रीन् V. I, P. II, 364, 9.

द्वौ द्वौ प्राकः त्रयः त्रिष्ये V. I, P. II, 364, 13, 399, 18.

द्वौ द्वौ विवृकार्ये श्रीन् V. I, P. II, 363, 19.

द्वौ द्वौ भ्रातृभ्यामी वा V. II, P. II, 146, 10.

द्वौ भासौ V. II, P. II, 121, 3.

द्वौ भासौ भस्त्वनासंन V. I, P. II, 372, 1.

द्वौ भासौ स्नानमप्यस्य V. II, P. I, 247, 11.

द्वौ हस्तौ शुभतः कृत्वा V. I, P. I, 261, 4.

द्वौ गुरुः पुरुषस्येह V. I, P. I, 331, 1.

द्वौ पादौ बन्धने च V. II, P. I, 427, 11.

द्वौ पादौ बन्धने चैव V. II, P. I, 257, 15.

द्वौ भाव्ये भवितव्यस्ये V. I, P. II, 95, 11.

द्वौ बहूनि निमित्तानि V. I, P. II, 470, 5.

द्वौ राजन्यस्य V. I, P. II, 95, 16.

द्वौ सत्ताके देवानां V. I, P. II, 406, 1.

ध.

धनुःकर्ता धूमंश्रुतिः V. I, P. II, 308, 17.

धनिना सत्तेजा देवा V. II, P. II, 201, 3.

धनं पुत्राः कुवस्तस्य V. I, P. II, 323, 22.

धनं वेदान् निष्पत्तिर्हि V. I, P. II, 312, 5.

धनं चाङ्के V. I, P. II, 314, 18.

धनमार्दम्भे V. I, P. II, 314, 2.

धन्यः यथास्यमाशुष्य V. I, P. I, 403, 16.

धनलाभं प्रवृत्तस्तु V. I, P. I, 199, 5.

धनं वा जीवनावालः V. II, P. II, 55, 2.

धनं वा जीवनावाऽलः V. II, P. II, 69, 10.

धनवन्तः प्रजावन्तः V. I, P. II, 438, 17.

धनश्रुतिप्रसक्तोश्च V. I, P. II, 305, 5.

धन्यदुर्गं यदीदृशं V. I, P. I, 464, 5.

धनापहारेण चैव V. II, P. II, 113, 9.

धनितावृत्तेन कृत्वा V. I, P. II, 129, 1.

- धनिर्न वाऽप्युपासाध्य V I, P I,
483, 12
- धनु शराणा कर्ता च V I, P II,
351 2
- धनु सहस्रे द्वे श्लोका V I, P II,
230 3
- धनहार्येय शौहिण V I, P II,
462 8
- धनैः कुदत्त यत्नेन V I, P. II,
292 16
- धर्मक्रिया कर्तुम्ना V I, P I,
284 1
- धर्मकृद्देवविद्याति V. II P II,
214 13
- धर्मक्रियात्मचिन्ता च V II, P II,
216 8
- धर्म चर V I P I 38 11 120, 1
- धर्म विज्ञातमानाना V I, P I
12 3
- धर्मज्ञा बह्वो विद्या V II, P I
181 2
- धर्मज्ञासमय V I P I 128 1
- धर्मादये जलसम्बन्धे V I, P II,
183 8
- धर्मेण च द्रव्यदृष्टौ V I P I,
479 8
- धर्मेण च यथाक्तम् V II, P I
208, 4 221 10
- धर्मेण पापम् V I P I, 38 10
- धर्मास्तस्य च ज्ञान च V I, P I,
53 1
- धर्माऽधर्मौ समौ मूल्या V I P I
82 1
- धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठा V II P II
200 15
- धर्मपत्नी शूरोर्गत्या V II P II
270 14
- धन वाचविहीनस्त V I, P I
82 3
- धर्मपत्न्यामास्ये V II, P II,
270, 5
- धर्मो बह्वविधा लोके V I, P I,
81, 1
- धर्मप्यस्तुलोर्वर्के V I, P I,
220, 10
- धर्ममर्थे च काम च V I, P I,
180, 1
- धर्ममेव प्रपद्यन्ते V I, P I,
474 9
- धर्माय V II P II, 184 9
- धर्मयज्ञ स्मृत चास्ता V II, P II,
210 1
- धर्माऽथे काम-मोक्षाणा V I, P I,
177, 6
- धर्मोऽर्थे कामान् स्वे काम V I, P I,
219, 13
- धर्मायै गोपयुक्त च V I P I,
188, 14
- धर्मायै यत्मानस्तु V II, P II,
75 11
- धर्मायै विकृत्य नेया V I P. II,
10 8
- धर्मविकर्ता भावान् V I, P II,
113 16
- धर्मविरहितेन हस्तम् V I, P I,
228 11
- धर्मो विधेयः V I, P I, 48 12
- धर्मप्रावर्तमानेषु V I, P I,
116, 16
- रमस्य पर्यवर्त्येव V II P I
230 0
- धरा गुरुतया तावन् V I P I,
333 2
- धाता प्रजापति शुक्र. V I P I,
405 15
- धातु प्रकुप्यत यन् V I P II,
183, 21

धाता यथापूर्वमकल्पयन् V. II, P. I, 136, II	धाततः वृत्ति गन्धे च V I, P. I, 155, 7.
धात्रीफलैरमाशस्याया V I, P II, 391, 8	धिया यत्सरभ्रेण्या V. I, P I., 304, 10
धान्य-कृष्य-पशुस्तेषु V II, P I, 17, 3	धुनिध रोचनधैव V I, P. II, 403, 11
धान्य-कृष्य पशुस्तेषु VII, P II, 102, 2.	धूप चैवानुपूर्वण V I, P. II, 411, 16
धान्यकृष्यकौस्तु कलजौ V II, P. I, 180, 8	धूपो मुग्गुलको देव V I, P II., 394, 11
धान्य गो विप्र देवाना V I, P. I, 412, 6	धूषायनधृता धर्मा V. I, P I, 109, 3.
धान्यचौरस्तु हीनाम् V II, P II, 261, 13	धेनुप्रदानं विधाय V. II, P II, 197, II
धान्यचोरो ज्ञानी चर्यान् V. II, P. II, 263, 13	धेनुप्रदानं विधाय V. II, P. II, 47, 13
धान्यचोरोऽङ्गहीन स्यान् V II, P II, 260, 10	धेनोरभावे बालप्यं V. II, P. II, 197, 5
धान्यश्चाद्वत्तं सौख्य V I, P I, 191, 2	ध्यानशीलां मतिरिहान् V. I, P II., 312, 11
धान्या ऽत्र धन चौर्वाणि V II, P II, 110, 7.	ध्यावीन देवमीषाण V. I. P. I., 372, 14
धान्य यदास्तितान् मावान् V II, P. II, 255, 17.	ध्यास्या दक्षि लघुस्तानी V. I, P II., 157, 21
धान्य दातासि पाक वा V I, P. II., 52, 13	ध्यायन् हर्षि च लघिन् V. I, P. II., 167, 18
धान्यं इत्वा भवत्वाण्डु V. II, P II., 254, 3	ध्येय तादा वादिनृपण्डितनध्यवर्ता V. I, P. I, 308, 16
धार्मिकोऽभ्यस्तनधैव V I, P I, 462 14	धुपो धर्मश्च योगश्च V. I, P. I., 357, 15
धातचतुर्नेन लोधन V. I., P. I, 293, 14	धुषमात्राधिकं काम्यं V. I, P. I., 182, 9
धातपादस्य गृहस्य V. I, P. II, 168, 18	धत्री शरीरजीवी च V I, P. II., 3-5, 14.
धातयन्प्रक्षयर्षे च V. I, P. I, 44, 12.	धृष्टारसारी V. II, P II, 257, 9
धार्यो गा वपेभकं तु V I, P II., 23, 20	म.
धारयन् च प्रथमं च V. I, P I 330, 6.	नन्वावां भागंरहितं V I, I. II., 324 1

- मन्दाया भर्गवदिने V. I, P. II, 450, 17.
 न किञ्चिद्वैषम्यादन्यत् V. I., P. II., 195, 6.
 न कुतश्चो नोदके सङ्गः V. I., P. II., 163, 7.
 नृपतं चारिभ्यः V. I., P. I, 384, 8.
 नृपसोऽदृतं तु यत्तोय V. I., P. II., 376, 9.
 मक्तं चात्रं रामभीमान् V. I., P. II., 145, 5.
 मन्त्रार्थं ज्ञायते तस्य V. II., P. II., 248, 6.
 मन्त्रवेदीक्षणे V. I., P. I., 385, 2.
 न कथञ्च न दुर्धर्षिणः V. I., P. II., 73, 23.
 न कस्तं न कुर्वीत V. I., P. I., 225, 7.
 न कवलीपचम् V. I., P. II., 393, 8.
 न कर्मणा न प्रभया V. I., P. I., 158, 8.
 न कुर्व्याद्दुष्टपुत्रस्य V. I., P. II., 47, 2.
 न कुर्व्याद्दुष्टमेनेष्टु V. I., P. II., 303, 6.
 न कुर्व्याद्विद्याः V. II., P. I., 11, 2.
 न कुर्व्यादिति मीमांसते V. II., P. I., 11, 1.
 न कुर्व्यादित्यन्यथा V. II., P. I., 248, 3.
 न कुर्व्यादित्यन्यथा V. II., P. I., 246, 10.
 न कर्मविद् न वाऽपीति V. I., P. II., 218, 11.
 न राक्षसां V. I., P. II., 256, 9.
 न कलत्रं नरायेन् V. I., P. II., 325, 17.
 न कल्पाद्यो न कपिली V. I., P. I., 89, 8.
 न केवलं ब्राह्मणानां V. I., P. I., 186, 15.
 न क्षार-लवण- V. I., P. I., 382, 6.
 नक्षत्राणि च वैत्याथ V. II., P. II., 218, 12.
 नक्षत्रनिर्देशान् V. II., P. II., 184, 1.
 नक्षत्रं दृष्ट्वा V. I., P. I., 313, 5.
 न क्षुब्ध्या भवभात V. I., P. II., 7, 3.
 नक्षि-वृद्धिर्विपन्नानां V. I., P. II., 327, 9.
 नक्षानि निकृष्य V. I., P. II., 171, 1.
 नक्षानि रीमाणि जित्वा V. II., P. I., 242, 1.
 न गजभक्तकृते V. I., P. I., 442, 13.
 नक्ष रीमा क्षुधार्माथ V. II., P. II., 262, 4.
 नक्षो मलिनवस्त्रः स्यान् V. I., P. I., 265, 7.
 नक्षत्रं वस्त्रवस्त्रः स्यान् V. I., P. I., 265, 8.
 न गोमूत्र-प्रदीपे तु V. I., P. I., 271, 13.
 नमर् न हि कर्तव्य V. I., P. II., 180, 8.
 न गर्भशोषस्तचारित V. II., P. I., 349, 7.
 न घावभान्धातोऽपि V. I., P. II., 143, 2.
 न घावाभिमुत्तं घेन V. I., P. II., 220, 10.
 न घग्निज- V. I., P. I., 443, 1.
 न घर्षेणरा शापां V. I., P. II., 53, 19.

न च कुर्यात् तृतीयाया V I, P I, 283, 4	न चमोपरिसम्यथ V I, P I, 424, 3
न च धुधाऽस्य संसदित् V I, P I, 466, 8	न चाऽलिप्यत शेषेण V II, P I, 414 13
न च अन्तुमयी शय्याम् V I, P I, 443, 10	न चैव मासनग्रीयु V I, P II, 293 16
न चातिच्छिद्रदशना V I, P II, 56, 5	न च वैदयस्य काम स्यात् V I P I 478, 11
न चाऽतिरिधि पूजयति V I, P I, 402, 12	न च शौचस्यसम्पत्तौ V II, P II, 217, 4
न चैतद्विद् देशाना V L, P II, 270, 20	न चाऽभुपात विण्डो वा V II P I, 20 9, 21, 14
न चोत्पात निमित्ताभ्या V I, P II, 189, 16	न चाभुपातयेत् आन V I, P II, 424 1
न च तैलाभ्यक्तशिरा V I, P I 443, 13	न च शौच्यमशामाति V II, P II, 208, 8
न च द्विजातयो ह्यु V I P II, 424, 18	न च शीपानक्तो V I, P I, 226, 2
न चोद्दीक्षेण भुञ्जमानान V I, P II, 424, 2	न चाऽसमारिसमना V I P I, 306 4
न चाभ्ययनशील स्यात् V I P II, 195, 11	न आतीकुसुमानि V I, P II, 393, 8
न चैनं भुवि शक्नोति V I P I, 448 4	न जपेत् वैतृकं अष्ट V I P II, 400 1
न च निर्धुग्यात् केसान् V I P I, 263 8	न जीर्णैवायतन V I, P I, 225 3
न चाऽनिसृजो गुह्या V I, P I, 335 14	न जीर्णं मलवहाताः V L, P II, 54 11
न चापि भग्नराशे V L, P I, 442 7	न जीवित्वृक रूपे V L, P I, 355 17
न चपतः V I P I 443, 3	न गज रजःकस्याज V II, P I, 350 3
न च प्रणिवरा यज V II P I, 179, 9	न गतक तथापि V II, P I, 350, 7
न च निजासनगता V II, P I, 138 10	न गदिप्रसज्य द्युत V I P II, 184 1
न चम दहमाश्रित्य V I, P II 194 8	न गी शैल्वर्को चैव V II P I, 334 1
न च मन्त्रोपनीता स्यात् V I, P II, 93, 4	न दन्तिकायाम् V I P II, 306 1

नदेवायतन गच्छेत् V I, P II, 133 ॥	न भस्माभिव्याहरेत् V I, P II, 30 ॥
ननुधर्मा V II, P II, 283 20	न पुच्छेक्षेत्र चरणे V I, P I, 405, 4
नदीषु देवतातेषु V I, P I 270, 1	न पञ्चशकृते V. I, P. I 442 13
न शेष पकतेषु V I, P I 283, 12	न प्रचार गृहे कुर्यात् V II P I. 346, 5
नदीषु बहतायासु V I, P I 363 12	न विमृता तथैवान्ये V I, P II, 441, 14
नदीषु बहतीयासु V I P II, 307, 9	न पात्रुकारिणो वाऽपि V II, P I, 138, 11
नद्वयवन्ति विहासो V II, P I, 190, 17	न पात्रो न शिरो वस्ति V I, P I 424 10
नदीसङ्गमे वा V II P I 68, 7	न पात्रो न शिरो वस्ति V I P II 425 19
नदी-समुद्रतीरे वा V I, P II, 304, 13	न वश पावनाकम्ब V I P I, 316 7
न देहो भविता मत्र V I, P II, 181, 3	न वज्रया यदेष्टु V I P II, 50, 2
न धान्य V I, P I, 443, 4	नर्त्तौ पुत्री च पौत्री च V II, P I, 325 11
न धर्मघात्रेण्येषु V I, P I 159 3	न विव्रज च भुङ्गीति V I, P I, 426 1
न जलेन न काष्ठेन V I, P II, 406, 9	न परम्परमर्था रसु V I, P II, 315 15
न जल V I, P I, 442, 12	न प्रतिगृहीयान् V I, P I, 421 19
न नदीतीरमागच्छ V. I, P I 225 5	न प्रतिगृहीयान् V I, P II, 423 ॥
न निन्दन प्रसक्तेन V II, P I, 302, 20	न प्राप्तं प्रसादय V I, P I, 291 6
न निन्दन योगिन गिज्ञान् V I, P. II 133 12	न प्रेक्ष्यववाप्राप्ति V I, P I, 282 6
न नारिकेलैर्न च कालकेन V II 1 I, 275 ॥	न प्रतिवदताम् V I, P I, 125 12
न निघान्ने प्रतिभाम्ब V I P I, 154 8	
न पश्चादि प्रत्यक्षम्भी V I, P II 55 14	
न पशुना विपन्न वद्यान् V. II, I II 11. 1	

- न प्रसारितमिदंस्तु V. I, P. I, 423, 18.
 न पशुं धितम् V. I., P. II., 382, 9
 न पूर्वं मुखे किञ्चित् V. I, P. II, 52, 10.
 न पूर्वैर्न विदुर्हि स्यात् V. I, P. II, 264, 19
 न पलाशस्यने V. I, P. I, 442, 12
 न दुष्येत् तस्य तन् वाक् V. I, P II, 192, 12
 न कालकृदम् V. I, P II, 139, 6
 न कालकृते न जने V. I, P I, 215, 2
 न कालकृदमभीवात् V I, P. II, 143, 1.
 न यज्ञातिज्ञे पावे V I, P. I, 187, 9
 न बीजो भागवर्हिनि V. II, P L, 44, 14
 न यन्मुद्रिष्यात् V. II, P I, 39, 18
 न प्रह्य कीर्तयिष्याऽऽदि V. I, P. I., 425, 4
 न प्राक्षय-भुविषया V I, P. II, 90, 11
 न प्राक्षयस्य स्थितिः V. L, P I, 400, 11.
 न बन्धु सविषयस्यथ V. I. P L, 425, 13
 न भुक्त्वाऽऽहङ्करी यापी V L, P. L, 270, 3
 न भो पराराज V. I, P II, 190, 7
 न भर्षित पात्राणि V L, P I, 253, 3
 न भोजनार्थं स्वे विद. V. I, P I, 400, 2
 न दिग् V I. P I. 1. 413
 न भिन्नं प्रतिपद्येत V. I, P I, 290, 16.
 न भिन्नमात्रेण चैव V. I., P. I., 425, 2
 न भर्तार द्विधात् V. II, P. I, 33, 7.
 न भार्यादशनेऽभीवात् V. I, P. I, 425, 8
 न भस्मकृष्णपक्षे तु V. I, P. II, 322, 8.
 न भस्ममासस्य च कृष्णपक्षे V I, P. II, 311, 3.
 न भस्ममासस्य च कृष्णपक्षे V. I., P. I, 106, 10
 न भस्मस्याऽपरे पक्षे V. I., P. II., 319, 10
 न भस्मस्याऽपरे पक्षे V. I., P. II, 322, 12.
 न भस्मस्यापर पक्षो V. I., P. II, 319, 7.
 न मुखेनोपधनेत् V. I, P II, 50, 3.
 न मुख्या विमुष V. I, P. I, 245, 1
 नमो योग्य श्रीवतीभ्या V. II., P. I, 249, 4
 न सुष्ययानि कुर्वीत V I, P. II, 392, 17
 नमो नमो V. II., P. II, 174, 14.
 नमो नम वृष्णाय V. II, P. II, 175, 8
 नमो नमचन्द्र-V. II, P. II, 176, 1.
 नमो नमो उद्येताय V. II, P. II, 175, 9.
 नमो नमो वीथाय V. II, P. II, 175, 12
 नमो नमो श्रीमधीनाय V. II, P. II, 175, 7.

नमो नमो ह्रदाय V. II, P. II., 175, 3	नमस्कार प्रकुर्वीत V. I, P. I., 327, 10.
नमो नमस्तीक्ष्णाय V. II, P. II., 175, 13	नमस्कुर्यान्महादेवम् V. I, P. I., 372, 11.
नमो नम सख्याय V. II, P. II., 175, 10	नमे स्तेनो जनपदे V. I, P. I., 200, 17.
नमो नम सौम्याय V. II, P. II., 175, 13	न मांसभक्षणे शीघ्रो V. I, P. II., 389, 11.
नमो नम सूर्याय V. II, P. II., 175, 6.	न यक्ष-नागायतने V. I, P. I., 442, 3.
न मूर्धं पथि कुर्वीत V. I, P. I., 225, 1	न वायुने द्विर्वा मूढ V. I, P. II., 422, 19
न निधनमतिथिं कुर्यात् V. I, P. I., 309, 2.	न यज्ञे गोकपः कार्यः V. I, P. I., 133, 13.
न मन्त्राः कारणं तत्र V. I., P. II., 90, 18; 91, 2	न यतिर्न वनस्थश्च V. I, P. II., 148, 8
यद्यी ब्रह्मणे इति V. I, P. I., 346, 4	न यज्ञोपवीतं V. I, P. II., 171, 6
नमो ब्रह्मसुनाभ्यश्च V. II, P. I., 249, 5	न यज्ञार्थं धनं शूद्रान् V. I, P. I., 198, 3
न मीमांसयानि शीघ्रानि V. II, P. I., 146, 2.	न यावदुपनीयन्ते V. I, P. I., 231, 16
न म्रियेत सप्त भर्ता V. II, P. I., 56, 7.	नर्याणां शतं मर्या V. I, P. II., 366, 16
नमो विष्वक्वे ब्रह्मन् V. I, P. I., 364, 5	नरके मेऽप्यतामिमे V. II, P. II., 264, 5.
नमो ह्रदाय V. II, P. II., 193, 13.	न रक्तमुत्पन्नं चाप्य V. I, P. II., 51, 12.
नम स्तथायै स्वाहायै V. I, P. II., 401, 20	नरक प्रतिपद्यन्ते V. II, P. II., 210, 2
न स्तेष्टासायि V. II, P. II., 142, 4	नर्यान्वे महापारे V. II, P. II., 203, 7.
न स्तेष्टभावा प्रियेत V. I, P. II., 131, 13	नरके शीघ्रे घोरे V. I, P. II., 178, 8
नमस्कारेण मन्त्रेण V. I, P. I., 481, 16	नर्ता-वृक्ष-नम्बीनार्न्ना V. I, P. II., 55, 13
नमस्कृत्वाऽप्ययं विष्णु V. I, P. I., 441, 16.	न र्यानि च दो हाराय V. II, P. I., 43, 11.

- नरी गोमयन कृत्वा V II, P I, 340, 19
- नरी गोमयने कुर्यान् V II P I, 340 19
- न राजाज्ञाकारिणा V I, P II, 250, 10
- न राज्ञा प्रातेगृहीयान् V I, P I, 199, 7
- न राज्ञा V I, P II, 356 7
- न राज्ञामपरीयोऽस्ति V I, P II, 257, 11
- नर पापात् प्रमुच्येत V II, P II, 201, 8
- नर्ये भस्माऽग्निहोत्रान्ते V I, P I, 318 16
- नरमास श्रमास च V II, P I 371, 1
- नर्योत्तरमाने तु V I, P II, 129, 15
- नर्यता बाह्वशीर V I, P II, 304, 8
- नराऽश्चनेधौ मद्य च V I, P I, 133 10
- नराऽश्वोद्-वराहश्च V II, P I, 66, 4
- नरकेषु कनयैव V II, P II, 242, 12
- नरी ह्येकापरासन V II P I 125 7
- न वस्तार्त्तं पुनर्यान्ति V I, P II, 196 2
- न वेग धारयेत् V I, P I, 224 6
- नवाग्रज मध्यम स्यात् V I, P I, 267, 3
- न वीजयेद्वा वस्त्रेण V I, P II, 133 10
- न विहात V I P I, 52, 7
- न व-प्रभोद्धर V. I, P II, 379, 7
- न वृथा शरिमन्त्राना V I, P I, 370, 15
- न विधौ पर सन्त्यर्थे V I, P II, 298, 11
- नवधा सङ्कुर येनो V II, P I, 28, 13
- नवोदके वचाश्च V I, P I, 137, 3
- न वेद्याकृमावेन V I, P I, 151, 8
- न विदुः श्रुतवत् V I, P I, 52 7
- न विदुः श्रुते V I, P I, 443 1
- न विद्यन्ते यतस्तेन V I, P I, 74 7
- न विद्यमाने दूरौक्त V. I, P I, 241, 3
- न विद्यया केवलया V I, P I, 184 13
- नवानीतार्पणश्च V I, P II, 300, 14
- नवाग्र जौत गोरावे V I, P II, 461, 4
- न विप्र स्तेषु तिष्ठन्तु V I, P II 279, 7
- नवम एकपुत्रा V I, P II 317 18
- नवमैकादशे चैव V I P II, 448 8
- न वामना नाविहीर्या V I, P II, 56, 4.
- नवमी नागिमध्य तु V I, P I, 367, 15
- नवम्या वन्धनेषु तु V I, P I, 368 7

नवम्या तारिकार्थं स्यात् V I P II 110, 16	न शोचन्ति तु यत्रैता V I, P II, 112 ९
नवम्या भानुवारे च V I, P I 233, 7	न शौच वर्षधाराभि V I, P I, 231, ९
नवमे वाससा स्यात् V I, P II, 204 1	न शण्वन्ति गुरोर्वाक्य V II, P II, 238, 16
नवमिभ एदुत्तरम् V I, P II, 449 3	न शुद्ध द्विजेन V I, P II, 279 12
नवियुक्ता स्वत्वा चैव V I, P II 39, 20	न शुद्धो यजमान वै V I, P II, 280, 2
न व्रतिना V I, P II, 256, 8	न शुद्धराज्ये निवसत V I, P II, 133, 3
न व्रतोपवास V II, P I, 38, 9	न दम्पत्यन-V I, P I, 443 2
न व्रतेनोपवासेन V II, P I 37, 8	न दम्पत्यनिहतिलट V I P I, 246, 13
न वार्यादि प्रयच्छेत् V I, P I, 187, 8	न दम्पत्यन्यन्नवर्त्ती V I P II, 55 14
न वर्षधाराभि V I, P I, 247, 10	न दधीत सर्व भर्त्ता V II, P I, 346, 6
न वै वाचो न अमुषि V I P I, 127, 8	न द्यते माऽह सन्नेह V II, P I, 215 5
नव ता निर्मल वाऽपि V II, P I 365 3	न द्यन्ति तानसा भाषा V I, P I, 481, 1
नवावरान भोजयेत् V I, P II, 363, 9	न द्येऽग्नौ विधिवदद्यात् V II, P II, 109, 17
नवभ्रातृ तु दम्पत्यो V I, P II, 469 8	न द्ये जलपवित्रे वा V I, P II, 172, 21
नवभ्रातृानि पञ्चाह V I, P. II 448, 14	न द्ये दण्डकाष्ट V II, P II, 148, 10
न वाऽभ्युपात दिण्डो वा V I, P II, 226, 10	न द्ये देवलकी इत्यम् V I, P I, 188 5
न दिग्ग्वाराधनात् पुण्य V I, P I, 371, 18	न द्ये द्यते प्रयजित V I, P II, 01 8
न देहितधिराभावि V I, P I 424 1	न द्याया मलनाया V II, P II, 148 12
न दसेन यति षट्सु V I, P II, 184 4	न द्योचे व्रतधम् V I, P I, 295, 17
नव राम विद्या रात्रा V I, P II, 448, 18	न स किञ्चिदुपाधीयात् V I, P II, 188, 22
नवसमा राजगृहस्य V II, P I, 98 17	
न वज्रपीडन क्रूर्यात् V II, P I, 164 14	

- न संक्रामत च हसन् V. I, P. I, 306, 8.
 नस्तत्सकलपापैर्वा V. II, P. I, 261, 4.
 न स तत्कलमात्रोनि V. I, P. I, 405, 19.
 न सविता V. I, P. II, 256, 8.
 न सा देवे न सा विन्दे V. I, P. II, 463, 29.
 न सा देवे न सा विन्दे V. I, P. II, 87, 15.
 न साधयन्ति कार्याणि V. II, P. II, 293, 13.
 न सोपावद्वेदितरिषा V. I, P. I, 329, 7.
 न स पापेन निन्द्येन V. I, P. I, 197, 2.
 न साम्प्रदायिक तस्य V. I, P. II, 347, 6.
 न सपत्नी नातिद्याता V. I, P. II, 39, 22.
 न स्युरोद्दामहस्तेन V. I, P. II, 425, 18.
 न स्युरोद्दामहस्तेन V. I, P. I, 424, 9.
 न सान-यद्गु-द्वग्धर्म-V. I, P. I, 83, 9.
 न स्त्रीनिर्न च बालेन V. I, P. II, 435, 12.
 न स्वातन्त्र्येण कर्तव्यं V. II, P. I, 37, 21.
 न स्वपद्य तथा गर्हे V. I, P. I, 442, 2.
 न स्वयम् V. I, P. I, 477, 12.
 न सप्तत्वेष्टु मर्तेष्टु V. I, P. I, 225, 4.
 न सदेन यच्चस्तेषां V. II, P. II, 222, 3.
 न हि कर्म क्षीयते V. II, P. I, 11, 2.
 न हि तेषामतिक्रम्य V. II, P. I, 211, 15.
 न हन न तपमना V. II, P. I, 243, 11.
 न ह्ययमेनं पतितौ V. I, P. I, 334, 13.
 न हि मृता. शेषभागी V. I, P. II, 415, 7.
 न हसन् V. I, P. I, 246, 9.
 न हिम्यात्सर्वभूतानि V. I, P. I, 69, 2.
 न ह्यप्यविद्यते कर्म V. I, P. II, 30, 1.
 न ह्यन्या निष्कृतिस्तेषां V. II, P. I, 320, 15.
 न ह्यस्मिन् युज्यते कर्म V. I, P. II, 91, 8.
 नाऽऽक्राते V. I, P. I, 442, 12.
 नाऽऽक्राते सर्वगुण्ये च V. I, P. I, 442, 9.
 नाऽऽक्राता लभते किञ्चित् V. II, P. II, 247, 6.
 नाऽऽक्रानेर् कान्त. छाया V. I, P. II, 133, 16.
 नागाना विप्रिय कुर्वन् V. I, P. II, 296, 1.
 नागाना विप्रिय कुर्वन् V. II, P. I, 21, 2.
 नागिष्टे V. I, P. I, 443, 1.
 नापिबधितेष्टु V. I, P. II, 50, 2.
 नापिसंस्कार V. I, P. II, 369, 17.
 नापर चाप वै देव V. I, P. II, 369, 17.

नाऽगरे नाऽऽरने नाऽने V I, P II, 163, 8	नाध्यापनाद् वाजनाहा V I, P I, 195, 19
नाज्जुलेभि V I, P I., 246, 7	नाऽधार्मिकैर्दृष्टे नामे V I, P II., 133, 2
नाज्जुलीभि स्वकान्वन्तान् V I, P I, 252, 15	नान्दीमुखान् विदुगणान् V I, P II 461, 19
नाज्जुहावाधिका कार्या V I, P II, 30 19	नान्दीमुखा वितर वितामहा V I, P II, 459 16
नाजीर्णभुक्त V I, P II, 50 4	ना-सीमुखा वितर प्रीयन्ताम् V I, P II, 459, 14
नाजीर्णे भोजनं कुर्यान् V I, P I, 423, 13	नान्दीमुखान् विदुनर्पविष्यन् V I P II 456, 14
नाऽज्ञातेन सभं गच्छेन् V I, P I, 133 4	नान्दीमुखान् विदुनावागविष्टे V. I, P. II, 459 13.
नाज्जुलिना पिबेन् V I, P I, 248, 1	नान्दीमुखे सत्यं वगू V. I, P. II, 403, 16.
नाऽऽतिथिना नान्दराणा V I, P II, 103, 1	नान्दकारे न सध्याया V. I, P I, 425 5
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 416, 16	नाभिनिष्ठं सदृन्मूत्र-V. I, P. II, 131, 14
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 417, 2	नान्तरा भोजनं कुर्यान् V I, P. I., 423 2
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 121, 2	नान्तरातो विना जातु V I, P. I, 2 3, 5
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 435 11	नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 127, 19
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P II, 46 11	नाज्जुलाविके आह V I, P II, 423, 11
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P II, 92 11	नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 153 21
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 426 19	नाभिद्वाराणां गदन् V I, P II, 55 27
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V. I P II, 177, 2	नाभिद्वाराणां गदन् V I, P I, 42, 19
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P II, 197, 2	नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 42, 19
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V II, P I, 214 17	नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V I, P I, 377, 7
नाऽऽप्यपानान् रातोऽस्ति V II P I 414 8	

- नान्यत् पदयामि जन्तूना V II, F
 II, 162, 12
 नाऽन्यो धर्मोऽस्ति द्वितीयो V II
 P I, 58, 11
 नान्य प्राणी महानाथ V II, P II,
 209, 2.
 नान्यविद्याऽभिमुक्तश्च V I, P II,
 196, 10
 नान्यो विमुक्तये पन्थाः V I, P I,
 444 12
 नान्यदेवैः कर्मा ये न V I, P I,
 77, 12
 नाग्राधोरत्यनध्याये V I, P I,
 158, 16, 348, 11
 न नादीमध्य V I, P I 443, 3
 नागविधौ वातरागो V II, P II,
 279, 8
 नाऽनुशासन वाताभ्या V I, P II,
 189, 17
 नाऽभिना न प्रकृतिना V I, P II,
 102, 10
 नागुष्ठं अनुधेयत-V I, P II,
 68 17
 नाऽनादितामिर्माऽविहार V I, P I,
 200, 18
 नावि वीर्यं न धनञ्च V I, P I,
 178, 4
 नाऽऽप्यार्ति च V I, P II,
 60, 3
 नाऽऽप्यधीयमममसीमाश्च V I, P
 II, 282, 8
 नाऽपार्थं विमुक्तं विविक्तं V I, P I,
 177, 12
 नाऽपरीक्षितं V I, P I, 146, 14
 नाऽपार्थिन इव न V I, P II
 418, 10
 नाऽपार्थितो न जल्पश्च V. I, P I,
 306, 11
 नाऽप्राप्तये सुतो विन्वी V I, P II,
 43, 16
 नाभि-रुज्जन्तरोदृते V II, P I,
 127, 12
 नाऽशुक्लं वीर्यवे कर्म V II, P I,
 11, 12
 नाभि च हृदयं सद्यः V I, P I,
 238, 9
 नाभिनन्देन मरणं V I, P II,
 194 11
 नाभिवाये अतं स्थिरा V I, P I,
 261, 7
 नाभेऽर्धे नरं स्पृष्टं V II, P I,
 187, 14
 नाभेऽर्धे तु दृष्टं V II, P I,
 67, 14.
 नाभेऽथ सत्यं च V I, P I,
 306, 6
 नाभिरसन्ति ज्ञेयानां V II, P I,
 9, 10
 नाऽनिवाद्यास्तु विप्रं V I P I,
 327, 4
 नाऽनिवाद्यं च स्थिरं V I, P I,
 324, 12
 नाऽनिवादाख्येऽहं V I, P II,
 110, 12.
 नाभिरीर्याप्यतयाः V I, P I,
 250, 10
 नाऽभ्यङ्गनं न च नृनिमुषे V I,
 P I, 282, 2
 नाभर्यं विद्यान्तः V I, P II,
 41, 8
 नाभं योऽपि विमुक्तं तु V I, P II,
 418 12

नामभारकविप्रश्न ये V II, P II, 201, 1	नारी स्वर्गेनवामोति V II, P I, 37, 4
नामभारकविप्रश्न V I, P II, 219, 3	नालिका बालपुष्प च V II, P I, 401, 3
नामधेय दशम्या सु V I, P II, 24, 10	नालिका वण छनाक V I, P II; 375, 9
नामधेय दशम्या च V I, P II, 25 1	नाऽलोमिका नाऽतिलोमा V I, P II 50, 12
नाम्नो वन्तोदवात् चौडान् V I, P II, 243, 11	नालस्य वा बहुस्य वा V I, P I, 179, 17.
नामान्धुश्चार्थ सिधिना V I, P I, 267, 15	नावामोति गृही लोकात् V I, P I, 216 15
नामावास्यावा V I, P II, 100, 16	नावामोति गृही लोकान् V II, P I 404, 7
नायसेवैव पावेण V I, P II, 418 11	नायमुत्पन्ति ये नैव V I, P I, 180 11
नारी चत्वननुज्ञाता V II, P I 37, 17	नाऽवमन्यत ये मूल्य V I, P II, 133, 18
नारीणा विक्रय कृत्वा V II, P II, 132 5	नाऽविद्याला न वै भग्ना V I, P. I, 443 9
नारीणा विक्रय कृत्वा V II, P II, 119, 2	नावदय तु युवानोऽस्य V I P II, 326, 15
नार्तवे विद्या V I, P II 100, 1	नाऽविस्पष्टमधीधीत V I, P I, 154 7
नार्थयज न मध्याह्न V I P I, 425 1	नाऽऽशहनामौरण V I, P I, 388 9
नार्द्रपात्र स्वयेन V I, P I, 442 11	नाऽऽशौचक्रीडित सहि V I P II, 254 4
नार्द्रवशे V I, P I 442 12	नाऽऽशौच मोदक नाथ V I, P II, 224, 15
नाऽऽर्द्रवासा न मग्नश्च V I, P I, 442, 8	नाऽऽशौच विद्यते पुंश्च V I, P II, 212 19, 260, 1
नाऽऽर्द्रवासा नाऽऽर्द्रविद्य V I, P I, 423 17	नाऽऽशौच सूतके प्राक्त V I, P II, 254 8
नारायणमलि काया V II P I, 23, 6	नाऽऽशौच सूतक प्रोक्त V I, P II, 215, 4
नारायणीयम् V II, P II, 147, 11	नाऽऽशुद्धिं प्रयथाशौचे V I, P II, 230, 15
नारायणे समुद्दिश्य V I, P II 227, 6	
नार्यमण पुद्गति V II, P I, 448, 13	
नार शौन तथा नास V II, P I, 408, 10	

गाभीयात् उग्रह मर्या V II P I, 369 6	नास्तिमर्यादय वाऽऽनन्त्यात् V I P I, 161, 13
गाभीष्टादुपपत्तेर V I, P I, 121, 13	नास्तिमर्यादय वाऽऽनन्त्यात् V I, P I 141, 10
गाभ्यन्त्यानु वापानि V II, P I, 223, 7	नास्तिमर्यादय वाऽऽनन्त्यात् V I, P I, 352, 13
गाभ्यन्त्यानु वापानि V II, P II, 151 16	नास्तिमर्यादयानिदय V II, P II, 220 3
गाभ्यन्त्यानु वापानि V II, P II, 27, 14	नास्तिमर्यादयानिदय V II, P II, 362, 1
गाभ्यन्त्यानु वापानि V I P I, 217 7	नास्ति मर्यादयानिदय V I, P I, 167, 18
गाभ्यन्त्यानु वापानि V II, P I, 273, 3	नास्ति मर्यादयानिदय V I, P I, 129, 3
गाभ्यन्त्यानु वापानि V I, P I, 202, 16	नास्ति मर्यादयानिदय V I P I 250, 6
गाभ्यन्त्यानु वापानि V I, I II 218 18	नास्ति मर्यादयानिदय V I, P I, 161, 3
नास्ति V II, I II, 125 5	नास्तिमर्यादयानिदय V I, P II, 102 18
नास्ति V II P II 12, 8	नास्तिमर्यादयानिदय V II, P II, 102 18
नास्ति V II, P I, 41, 17	नास्तिमर्यादयानिदय V II, P II, 102 18
नास्ति V II, P I, P I 220 5	नास्तिमर्यादयानिदय V II, P I, 412, 7
नास्तिमर्यादयानिदय V II, P II 140 10	नास्तिमर्यादयानिदय V. I, P II, 20, 5
नास्तिमर्यादयानिदय V II, P I, 42, 3	नास्तिमर्यादयानिदय V. I P II, 131, 3
नास्तिमर्यादयानिदय V II I II 151 6	नास्तिमर्यादयानिदय V I P II 313 5
नास्तिमर्यादयानिदय V II, P I 43, 14	नास्तिमर्यादयानिदय V I P II, 341, 14
नास्तिमर्यादयानिदय V I I I, 141 14	नास्तिमर्यादयानिदय V I P II, 423 4
नास्तिमर्यादयानिदय V II I II, 34 10	नास्तिमर्यादयानिदय V I, I II, 56, 2
नास्तिमर्यादयानिदय V II, P II, 124 10	नास्तिमर्यादयानिदय V I, I II, 56, 2
नास्तिमर्यादयानिदय V II P I, 51 5	नास्तिमर्यादयानिदय V I, I II, 56, 2

नाऽधिर्यस्य कर्तव्या V I, P II, 212, 18.	निर्य नैमित्तिक काम्यं V. I, P I, 161, 10.
मातिमुहितः V. I., P. I., 420, 13	निर्य नैमित्तिक काम्य V. I., P I, 268, 10
निरुतनं कारविम्बा V. I, P. II, 366, 19.	निर्य नैमित्तिक चैव V. I, P I, 287, 14
निकृतिश्चाप्यादिज्ञान V I, P. I, 430, 17.	निर्य-नैमित्तिकाणां च V II, P II, 198, 15
निश्चिप्यामि स्वसरेषु V I, P. I, 312, 11	निर्यो नैमित्तिकश्चैव V I, P I, 94, 6.
निगृहीतश्च यो राज्ञा V. II, P. I, 21, 11	निर्यमुत्तृतापि स्यात् V I, P I, 152, 11
निगृहीताश्च ये राज्ञा V I, P II, 226, 2	निर्यमन्त्रप्रख्यापि V I, P II, 256, 20
निमहेऽनुमहे नाऽपि V. II, P. I, 40, 18	निर्यमभोज्यं केच V II, P I, 137, 13
निजान् जयति वैलोकान् V I, P I, 490, 12	निर्यभास्व शुचि खीप्ता V. II, P. I, 191, 7.
निर्यक्रिया निवृत्ता च V I, P. II, 441, 13	निर्य योगपते विशान् V I. P II, 342, 16
निर्य क्रियार्थं स्थायीत V I, P. I, 285, 2	निर्य बाष्पिष्ठक चैव V I., P I, 279, 15
निर्योऽपिऽह मूलरुध V II, P II, 235, 16	निर्य शुद्ध कारुहस्त V II, P I, 190, 12
निर्ये जपे च काश्वे च V I, P. I, 158, 19	निर्यभास्वे स्वमेवेताम् V I, P I, 388, 15
निर्य तावत्प्रवक्ष्यामि V I, P. I, 388, 5.	निर्यभास्व तदुद्दिष्ट V. I, P I, 387, 17
निर्य तस्मिन् समाश्रित V I, P I, 463, 15	निर्यभास्वेऽर्घ्य-गन्धार्थैः V I, P I, 388, 11
निर्य निर्यानि कुर्वीत V I, P. I, 169, 4	निर्येषु शुद्धे प्राधान्यात् V. I, P I, 63, 5
निर्य नैमित्तिक काम्य V II, P. II, 177, 8	निर्य सकीर्येते नाम्ना V I., P I, 95, 2
निर्य नैमित्तिक काम्य V. I, P. II, 299, 15	निद्रान् कुरुहृद्यो V II, P II, 215, 1.
निर्य नैमित्तिक काम्य V. I, P. I, 261, 1	निद्रा तन्त्रा V I, P I, 42 10. निधायामिमुपार्ता V II, P I 156, 9

निष्पन्न सप्तवधाय V. I, P II, 341, 10	नीरसान्यपि सप्तोपि V I, P II, 376, 15
निषिद्धवन्ध V II, P II, 114, 13	नीलीशरः यथा निन्द्याद् V II, P II, 145, 8
निविज्ञार्थं तु यो मुक्ते V. II, P II, 252 10	नीनपदंते V I, P II, 315, 15
निनिष्ठवस्तुभागेन V. II, P. II, 210, 1	नीलीमध्वे तु गच्छद्वा V II, P II, 145, 11
निष्पीडयति या विम V I, P I, 703 1	नीलीरत्नेन वस्त्रेण V II, P II, 142, 11
निष्पीड्य हनानवर्त्तते V I, P I, 320 1.	नीलीरक्त यथा वस्त्र V II, P II, 144, 10
निष्पादायाश्च साधनानां V I P II, 374 10	नीलकण्ठं सपैदेन्द्र V II, P II, 160, 10
निष्पादास्तु विहीयेत V I, P II, 374 4	नीलि विलुप्त V I, P I 241, 7
निष्कलं तु भविष्यति V II, P I, 37, 13	नृप पाषाणि पञ्चोपि V I, P I, 255 3
निगूढता V. II, P II 174 4	नृपा आदि नृपा दीप्ता V I, P II, 326, 11
[तः सन्निवेशविज्ञाने V II, P I, 167, 8	नृपुर्गे गिरिपुर्गे च V I, P I, 464, 6
निर्भाष्यमानधामानां V. II, P I, 169, 6	नृपस्य राज्ञः दम्बः V II, P I, 351, 5
निगूढोऽयम् गन्धर्वः V I, P II, 160 12	नृपस्य राज्ञः दम्बः V I, P II, 394, 10
निगम्यमानो बलिष्ठः V. I, P II, 70 5	नृपाणां वरणा धर्मः V I P. I, 452 10
निगम्यमानवस्तुमन्त्रः V I, P I, 432 2	नृपानि पालकाः योगः V II, P. II, 210, 12
निगम्यमानो दीप्ताः V II, P I 93 19	नृपस्य नृपविद्वन्मन्त्रः V II, I II, 146 5
नीलपुत्रा वराकथा V I. P. I, 4 7, 6	नैकपापीनर्मादि V I, P I, 379, 8
नीलपुत्रा वराकथा V II, I II 203 12	नैकः पञ्चाशः वरद्वयः V I, P. II 123 11
	नैकपापीनि विना कारकं V I, I, II, 116 13

नैक वस्त्रो ह्यभ्यो V I P I 424 2	नैमित्तिकं सगच्छात् V II P I 7, 1
नैकवस्त्रं प्रवर्तत V I P I 265 11	नैर्कृतं वा V II P II 126 11
नैक आह्वयं कुर्यात् V I P II 469 1	नैर्कृती दिशमातिष्ठेत् V II P I 313 4 314 14
नैकहस्तेन च जलं V I, P I 426, 2	नैर्कृत्यामिषविशेषम् V I, P I 224 13
नैतन्मम मतं यस्मात् V I P II 97, 15	नैव केनच नाऽऽप्य V I P I 203 21
नैतन्मम मतं यस्मात् V II P II 42 8	नैव गच्छति कर्तारं V II P I, 214 12
नैताभ्यां सहृणी मन्वी V I P I 372 2	नैव गच्छति कर्तारं V II P I 214 17
नैतरपाम V I P II 261 3	नैवानिशीतो नास्त्युष्ण V I P I 456 16
नैत्रयोगी भवेत् मरुथ V II P II 272 1	नैवाहरीत पायेय V I P II 190 8
नैत्रयोगी भवेत्तस्य V II P II, 248 14	नैवेद्यं तु त्रयोदश V I P I 368 9
नैतयोरन्तरं किञ्चित् V I P I 201 6	नैव मन्त्रादि वज्रं स्यात् V I P II 302 13
नैत्यके नान्दयनध्याया V I P I 348 12	नैवान्ये प्राणिनः केचित् V II P II 308 14
नैत्यैतैर्विधिवत् V I, P II 81 16	नैव पीत्रेण कृतव्यं V I P II 462 17
नैम किञ्चिद्वामोति V I P II 81 9	नैवशिकानि च ततः V I P I 468 19
नैवं स्वयं तदभीयात् V I P I 403 15	नैव इमं शान्तिपवनं V I P II 102 8
नैमत्तिकं कालं कामौ V I P II 403 18	नैवद्विषि क्रूरिस्तकृतव्यम् V I P II 177 7
नैमित्तिकं तु कृतव्यं V I P II 40 11	नैवासौ भौज्यच्छास्त्रे V I P II 424 12
नैमित्तिकं रज्ज्जातं V II P I 7, 8	नैष्टिकानां वनस्थानां V II P I 205 -
नैमित्तिकानि कायाणि V I I II 40, 6	नैष्टिकानां वनस्थानां V I P II 204 3
नैमित्तिकानां सख्या V II P II 105 18	नैष्टिकानां वनस्थानां V I I II 254 7

- निन्दको द्विज-देवाना V II, P II, 221, 18
 निन्दितेभ्यो धनवान V. II, P II, 137, 14
 निन्दितेभ्यो धनवान V. II, P I, 17, 9
 निन्देहि लक्ष्मैर्युता V II, P. I, 4, 14
 निन्द्यैव लोके भवति V. II., P. I., 116, 8.
 निनीयु कुलपुरुषैर्षु V. I., P. II, 74, 9.
 निनीयु इण्ड शिक्ष्याहि V. I, P II, 160, 4
 निपातयति यी गा वै V. II, P I., 202, 2
 निपाते सहस्रम् V II, P I, 458 10
 निपात्य सस्वरसर्वे V II, P I, 257, 17
 निबद्धधिल-कण्ठरु V I, P I, 234 12
 निमज्जतश्च मत्स्याशम् V. I, P II, 387, 8
 निमन्त्रणीया आशुषु V. I, P II, 399, 17
 निमन्त्रितेषु विधेयु V. I, P II, 257, 2
 निमिषंश्चैषु तर्षेयु V. I, P I, 240 3
 निमिषितस्य विप्रस्य V I, P. II 257, 4
 निमित्तान्तरतः V I, P II, 331, 17
 निमन्त्रयन् च्चरन् V I P. II, 360, 13
 निम्नापेक्षाप्रवित्तानाम् V II, P. II, 147, 15
 निबल्लो मुपति V I, P II, 342, 10
 नियोगादुपवासेन V. II, P I 426, 5
 नियमा गुरुशुश्रूषा V. II, P I., 116, 6
 नियमा गुरुशुश्रूषा V II P II, 169, 11.
 नियमाचारसत्ताना V II, P II., 210, 9.
 निबमानिक्रमे तस्य V II, P I., 35, 4
 निबभेज्जयमसन्तु V I, P II, 182, 9
 निवम्य प्रवतो बानम् V I, P II, 42 2
 निपकाङ्गिकृते मन्त्रे V I, P I, 300, 7
 निरुद्ध गृह्णित्वा तु V I, P II, 403, 1
 निशुणः सहसा क्रोधात् V. II., P II 61, 11
 निराधारस्य विप्रस्य V II, P I, 446, 10
 निर्णयः सर्वपापात् V. II, P II 193, 4
 निरोधेन बन्धेन V. I, P. I, 455 14
 निर्वच्य ज्ञातिपरत्वं V I, P II, 23., 17.
 निरापे सधर भार्या V II, P. II, 222 2
 निर्विदकलभाक्ता हि V I., P. I, 452, 11
 निर्वहिष्यति तत्तर्षम् V I P II, 196, 17
 निरुद्धायकम् स्वयम् V. II, P II, 270, 14

निष्ठासरागो भागो V II, P. II, 276, 15	निवेद्येत् प्रयत्नेन V I, P I, 467, 14
निर्भया प्रतिपद्यन्ते V. I, P I, 474 18	निवारयति पापारक्षा V I, P I, 179 7
निरादिष सहस्रद्वया V I, P II, 360, 0	निवर्तितानि कर्माणि V. I, P I 137, 10
निराद्या पितरो यान्ति V I, P I 363 8	निवेद्य गुरवे V I, P II, 43, 1
निराद्याः पितरस्त्वया V I, P II, 435, 11	निवेद्य गुरवेऽभीवात् V I, P II 42 15,
निर्गन्तु प्रसोदाया V II, P II 151 15	निवेद्येत्तत्तत्तत्तत्तत्तत् V I, P II, 466, 20
निर्गन्तु विष्णोऽग्नीन् V I, P II, 176 6	निवारयति धत्ते V I, P II, 252, 11
निवात पारयद्दिनं V II P II 12 14	निश्चयार्थं विदुःशाना V I, P I, 138, 8
निर्गन्तु वृत्तिनम्बं V I, P II, 174, 18	निधन स्थापनमथ V I, P II 163 6
निर्गन्तु यो विदे V I, P I, 403, 6	नि सत्त्वं वैद्यनाथाय V I, P. I, 41, 2
निर्गन्तु काष्ठनं भाण्डम् V II, P I, 171 II	नि शस्य प्रतिपद्यन्ति V I, P. II, 324 2
निरस्य तु पुमान् शुक्रम V I, P II, 211 21	निष्कृति काले न V I P II, 301, 6, 401, 1
निरस्य तु मतीं दत्ता V I, P II, 278 5	निष्कृति व्यवहारार्थं V II, P I, 232, 17
निर्गन्तु निर्गन्तुः V II, P. II, 271, 14	निष्कृति कर्माणि V II, P I, 310 1
निर्गन्तु मनुष्याणां V I, P. I, 331 7	निष्कृति कर्माणि V I, P I, 331, 1
निष्कृतिनिष्कृति V II P II, 271 13	निष्कृतिनिष्कृतिनाम्नाः V. I, P II, 19, 1
निष्कृतिनिष्कृति V I, P. I, 322, 1.	निष्कृतिनिष्कृति V II, P II, 18, 18
	निष्कृतिनिष्कृति V II, P. I, 213 29
	निष्कृतिनिष्कृति V II, P II, 243 16

- नैष्ठिको ब्रह्मवातीतु V. I, P. II, 48, 3
 नोच्छिष्टा माहंदेशम्य V. I, P I 424, 13
 नोच्छिष्टा घृतमादद्यात् V I, P I, 425, 3
 नोच्छिष्टं तत्त्वविषयं तु V I, P I, 248, 14
 नोच्छिष्टो न विद्या कृष्यान् V I, P. I, 443, 15
 नोत्सेदन्नुपस्पृश्य V I, P I, 240, 11
 नात्तरापसा- V I, P I, 442, 11
 नात्तरायमथ कुर्वाह V I, P. I, 268, 4
 नीत्यादक प्रजाभागी V. II, P I 44, 17.
 नीत्येकं न वा वाचा V I, P. II, 92, 20
 नीत्युद्भवस्तो V I, P I, 329, 10
 नीत्येकेषु न पात्रेषु V I, P I, 852, 18
 नीत्येव तत् माता V I, P II 38, 12
 नीत्येव कपिला कन्या V I, P. II, 55, 12
 नीत्याकर्म नरा कुर्याह V II, P II, 120, 9
 नीत्यतिष्ठति ततोय V. I, P I, 2, 19
 नीत्यतिष्ठति सशरि V I, P I, 333 4
 नीत्यतिष्ठति तत्त्वार्थम् V II, P I, 22 15
 नीत्यतिष्ठति तत्त्वार्थम् V I, P II 224 14
 नात्यतिष्ठति के सन्या V I P I, 301, 16
 नात्यतिष्ठति वा माता V I, P II 67 18
 नात्यतिष्ठति वा माता V I, P. II, 28, 9
 नात्यतिष्ठति V I, P I, 224, 6.
 न्यायतो यस्तु मिथ्यागी V. I, P. II, 189, 2
 न्याय्यं प्रतीतिर्भूतं भाता V I, P II, 359, 17
 न्यास इति शब्दा V I, P II, 176, 7
 न्यासेन तु भवेन्तोऽपि V I, P I, 368 1.
 न्यासापहारी V II, P II, 258, 6
 न्यासापहारी नरकात् V II, P II, 255, 16
 न्यासापहारी भिन्नभूतः V II, P II, 222, 1
 न्यस्तमल V I, P I, 419, 14
 न्यस्त्य पित्रान् पित्र्यस्तु V I, P II, 432, 2
 न्यस्त्यपि तु भुञ्जीति V I, P I, 417, 6
 ५
 पञ्चिनेसी इयापाकी V II, P I, 449, 20.
 पञ्चिने तथा हेय V II P II, 260, 15
 पञ्चन पादहीनाथ V II, P II, 232, 13
 पञ्चमन्थीवधिर कुरी V II, P II, 245, 1
 पञ्चमन्थ यधिरा मूका V I, P I, 189, 6
 पञ्चकोश मयानेव V I, P II, 307, 16

पञ्चगुञ्जात्मको माषो V II, P I, 27, 7	पञ्चदशरात्रेण V. I, P II, 205, 1
पञ्चामिधूमन्यो वा स्यात् V I, P II, 144, 10	पञ्चधा च चतुर्धा च V. II, P I, 43 1
पञ्चामित्यधीयानो V I, P II, 341, 8	पञ्चधा विप्रतिपत्ति V I, P II, 97, 1
पञ्च भासात् महाभौन V I, P. I, 427, 16	पञ्चधा संहृत कायो V I, P II, 292 7
पञ्चगव्य च तस्योक्त V II, P II, 82, 3	पञ्चनखविष्णुवासाने V II 1 1, 392, 5
पञ्चगव्य न्यसेत्तत्र V II, P II, 154, 5	पञ्चाना तु चयो घन्ता V I P II, 87, 7
पञ्चगव्य विज्ञेद् मांशो V II, P I, 242 20	पञ्चाना महानिवा VI, P I, 328 17
पञ्चगव्य विंशत् प्रातः V II P I, 439, 7	पञ्च पञ्चनखा भक्ष्या V I P II, 349, 3
पञ्चगव्याधानो नित्य V II, P I, 253, 14	पञ्च विण्डान् तमुद्धृत्य V I, P I, 270, 4
पञ्चचूडा भङ्गिरस V I, P II, 20, 1	पञ्चाऽपाने दशोक्तस्त्रिंशद् V I P I, 229 11
पञ्च चाभ्यधिके कृत्वा V II, P II, 30 19	पञ्चाऽपाने दश योज्या V I I I, 229 6
पञ्च तस्य प्रणश्यन्ति V II, P I, 378 4	पञ्चानि स्नापयित्वा तु V II P I, 170, 9
पञ्च च तस्य जानीयात् V I, P II, 325 6	पञ्चमे च तथा भाग V I, P I, 378, 2
पञ्चैतात् विस्तरी इति V I, P II, 364, 2	पञ्चमे व्यापयन्ने V I. P I, 470 8
पञ्चदशमासं वीर्णमास्यादि V II, P I, 300, 10	पञ्चमाससप्तमाहर्ध्वे V I, P II, 60 9, 61, 8
पञ्चदश पुष्टि V I, P II, 318 3	पञ्चन पुनात् V I, 1 II, 317, 15
पञ्चदशाह नैश्यस्य V I, P II, 209, 20	पञ्चमीयन्निष्ठ V I, P II 322 4
पञ्चदश्या चतुर्दश्याम् V I, P I, 158, 1	पञ्चमी मातृरक्षात् V I, 1 II, 61, 1.
पञ्चदश्या चतुर्दश्यात् V I, P I, 282, 1	पञ्चमी मातृव V I, P II, 11 12
पञ्चदश्या च धर्मिष्ठ V I, P II 111, 4	पञ्चम्यारन्तरे दद्यात् V I, P II, 323, 10

पशुध्याऽऽयमने इत्यान् \ I, P I, 308, 8	पञ्चाङ्गमोषां मेन V. II, P. II. 112 21.
पशुर्नी वामप्रायो तु \ I, P. I, 367, 13	पशुमारस्तु गृहीत्यान् V. I, P. II. 195 9
पशुने रामने चैव V. I, P. II, 61, 8	पशुमार्या हि प्रीयसी V. I, P. I, 456, 15
पशुयज्ञात् कुर्वीत V. I, P. II, 210, 10	पशुं गने व्याप्यधीयात् V. I, P. II, 143 11
पशुयज्ञविधानं च V. I P II, 211, 7	पति गन्धौपवि-V. II, P. II, 312, 12
पशुयज्ञास्तु या नीतात् V. I, P. I, 413 14	पति गन्धौपनीता च V. II, P. II, 111, 6
पशुर्द्रो भाजनं कुर्यान् V. I, P. I, 415, 11	पतिजग्धं गन्धप्राप्तम् V. II, P. I, 127, 8
पशुरात्रं तु माऽधीयात् \ II, P. I 323, 4	पतिना V. II, P. II, 133 4
पशुरात्र निराहारा \ II, P. I, 68 12	पतिना र्षीपक्षी यश्च \ I, P. II, 11, 7.
पशुरात्र निराहारा \ II, P. I, 164 6	पतिनाः प्रेतकवेण \ II P. I, 21, 1.
पशुरात्रं विधेत् पीत्वा \ II, P. I, 414 2	पतिपयसविष्टं V. I, P. II 201 6
पशुद्रो भाजनं कुर्यात् V. I, P. I, 417, 1	पशारी च रक्षी पशुपात् \ I, P. I, 252 11
पशु वा एत महायज्ञा \ I, P. I 11, 11	पति रक्षि सुग ध्यात् \ II, P. II, 270 15
पशुसूना गृहस्थस्य \ I P. I, 380, 2	पशान्तेऽवि कन्यास्ये \ I, P. II 321, 9
पशुस्वेनेषु चाऽऽध्यासेत् V. I, P. I 240 11	पशुभयऽतिवृष्ट्यु स्यात् \ II P. I 424 9.
पशुस्वापस्तु नारीणां \ I P. II, 91, 9	पशुं पशुं समधीयात् \ I, P. II 145 4
पशुहि तु परेष्टुश्च V. II, P. I 29, 8	पशुयज्ञमयो राजन् V. I P. I 355 14
पण्डितस्यापि शूद्रस्य V. II, P. I, 328, 14	पशुहोमानया कन्या \ I, P. I 315 5
पन्थानश्च विगुह्यन्ति \ II, P. I 187, 6	पतिप्री तु विधेयेण \ II P. I 353 10
	पनिष्ठयश्च सुवासिन्य \ I, P. II 75 4

पण्यपु येव सर्वेषु \ I, P II, 263 4	पतिनसावित्रीक V II, P II, 121, 2
पण्ड लेपन येव V. II, P II 262 10	पतितमन्त्राणांयेव V. I, P I, 403 7
पतित V II P II, 138, 20	पत्नी पुत्रस्तया पौत्री V I P II, 468, 7
पतितचण्डाल V I P I 277, 9	पत्नीवदस्ते V. II, P II, 237, 3
पतिनामिधितामिध \ I P II, 286 16	पत्नी घोहरं यपेदधम्ने \ I, P II, 170, 3
पतिनामिधितामिध V II, P I, 138 1	पत्नी श्रीविष वाज्याध \ I, P I, 183 13
पतिनोरपण पतिनी भवति \ II, P I, 29 3	पत्न्या पुत्रस्त तपुष \ I, P II, 467, 5
पतिना तु द्विजो गरवा \ II, P I 328 13	पत्न्यै वजायार्थं दद्यात् \ I P II, 439, 4
पतिना अन्वयस्त्रियो गरवा \ II, P I 307, 15	पत्न्यभावं तु घोहर \ I, P II, 462 1
पतिनामा न बाह द्याम् \ I, P II, 236 9	पतिमत्या त्रियया भाक \ II P I, 77, 13
पतिनामा न बाह द्याम् \ II, P I, 20 6, 21, 13	पत्न्या नैकन कर्तव्य \ I P II, 456 17
पतिना पट्टममा वा \ II, I I, 246, 8	पत्न्यमपराधिनानिध \ I, P I, 470, 16
पतिना पट्टममा च \ II, P I, 248 1	पत्न्यै वदस्ते पत्न्य \ I, P I, 470 11
पत्न्यस्तानती विमो \ II, P. I, 117 13	पत्न्यापणः \ II P II, 37 12
पत्न्यवर्षे क्षीररस \ I P II 117 9	पत्न्या अनापार्कयेव V II, P I, 424 18
पतिना अर्धेहीना \ II, P I 8 8	पत्न्यवापरापना द्याध \ I, P I, 245 10
पतिनं द्याधविना तु \ II, P II 200 1	पत्न्याम वापने अत्याम V I, P I, 145 6
पतिनं द्याध कृष \ II, P I 153 19	पतिनाम धर्मवर्णा \ I, P II, 470 16
पतिनाम् द्याधविना \ II, P I 20 8	पतिनीके न ना द्याध \ II, I I, 30, 12
पतिनाम् नरेद्विधः \ II, P II, 145, 3	

पत्रपुत्रक वा V I P II, 405 14	पयो वधि च मयं च V I P I 481 16
पत्र पुत्रं कलं वाऽपि V I P II 37, 6	पयो वधि विहारादि V II P I, 141 15
पत्रित पत्रकृच्छ्र V II, P II, 181 1	पय विवेष्टुः पक्षे V I P II, 144 11
पत्रशाक शिली हस्ता V II P II 258 1	पय विवेष्टु विरागेण V II P I 412, 18
पति विस्वाऽपहृष्ट स्वः V II P I, 86, 7	पय विवेष्टिरात्र वा V II P I 89 2
पति नागबहुला V I, P I, 45 1'	पय पायता ऽपुत्राणां V II P II 117 13
पदातीना क्षमा भूति V I P I 407 8	पर्याभरण V II P II 208 20
पदाऽय मस्ताडयति V II P II 24 15	पयायी पश्तागम्यायी V II P I 253 3
पदानिबहुला सेना V I, P I 407, 9	पयसा वाऽपि नासेन V II P II 106 13
पदातीना V II P II 257 4	पराकण त्रिगुलि स्यात् V II P I 106 19 300 4
पदानकैश्च हमाक्षे V I, P I 309 18	पराक समकृच्छ्र च V II P II 200 1
पदाक्षैर्दालनः कु V I, P I 309 8	पराक-समकृच्छ्राणां V II P II 109 17
पदादुन्धर-विस्वाना V II P I 317 17	पराक नत्र कुर्वीत V II P II 119 1
पदन चैव ध्युतेन V I P I 408 13	पराकृता परा यस्मान् V I P I 74 4
पदानि चाभसुत्र च V I P II 158 9	पराकवयस्युक्तम् V II P II 129, 10
पम विस्वा ऽकं धनूर V I P II 33 14	पराका नाम कृच्छ्रीऽय V II P I, 37 5
पमस्य मुकुताकारं V I P I 268 10	पराकमय वाऽकुट्ट V II P II 106 7
पयो धृत वाऽऽमरणात् V II P II 83 9	पराकीयनिधानं V I, P I 203
पयो वधि पुत्रैः कृत्वा V I P I 301 16	पराकल्पपर्यभासे स्यात् V I P I, 29 11

परिशील V II P II ०३७ ७	परित्यक्ता ऽऽचरेत् पाप V II
परिभिता म्रियन्ते V I P I	P I ०५ २
४७१ ११	परित्यागस्तपो दानम् V II, P I
परोक्षा द्रवता सर्वा V I P I	४ ८ १४
४४९ II	परित्यजेत्तर्था कामौ V I P I
परिक्षय धर्मविदुष्या V II P I	०२० II
१३१ २०	परित्यङ्गचैना विभूयात् V II
परिक्रमो ब्राह्मणस्य V I P II	P I ३३७ १०
९८ १६	परित्याज्याः स्त्रियाः शाय V I
परिष्कुम्भश्च स्नानान् V I I I	P I १०९ १
२४३ ११	परित्यजति त्वे मोहात् V I P II
परचैव लघु मन्वेन V II P II	१६० ५
१८७ १३	परिग्रह वायुभय V II P II,
परिचारका एकादश्याम् V I P II	१७० १२
३१७ २	परपाकनितृप्तस्य V II P I
परिचर्यात्मक कर्म V I I I	४४ ७
८६ ८	परापरापन V II P II २१३ १
परिचारस्तु दक्षत् V I P I	परपत्नी तु या स्त्री स्यात् V I
१८९ ४	P I ३२५ १०
परजयवर्धनात् V II P I	परापविष्टात्मेन V II I II,
१०४ १०	०१० ०
पराजयश्च सद्गुणि V I P I	पापूलकमखाप V I P II,
४६० ३	२०१ १३
परार्थिभ्यश्च राजीव V II P II	पर परमहसस्तु V I P II १०४
१६० ०	०
पराभूल भवेत् स्वाधि V I I I	परप्रापति स्तेन V I I II
४३४ १६	३४९ ४
परिणीय सगोत्रा तु V I P II	परप्राप्त भार्याश्च V I P II,
७२ १८	१९ १९
परार्थी V I P II १४४ ५	परप्राप्त भार्याश्च V I I II
परतो दक्षराभावेत् V I I II	०५० १
४५० २	परप्राप्त च स्त्रीषु V I I II
पले परतो ऽशुद्धि V I P II	०५० ५
०६० २१	परप्राप्तस्तु V II I II,
परिता मज्जने निरत्य V I, P II	००० १०
००१ १४	परप्राप्त प्रदाना च V II P II
परिष्कुम्भ भावेन V I P I	०६९ ०
१०० १०	परिभाकरं शर्त V I P I
	१६० ४

- परिबोधात् परिच्छेदात् V I, P II, 201, 12.
- परिभूतानपद्य स्यात् V I, P II, 112, 13
- परिभूतानपद्य स्यात् V. II, P I, 354, 11.
- परमेकाहना वपात् V I, P II, 234, 5.
- परमेकाहना वपात् V I, P II, 232, 20
- पर मातुर्निजाया यत् V I, P I, 14, 20
- परमर्षे जैमिनि V I, P I, 56, 9.
- परमहसा न सण्डधरा V I, P II, 200, 10
- पर्येत्तु वृथिर्वो निरत्य V I, P II, 178, 16
- पर्याप्तभेदा धर्मिणा V. I P II, 87, 2
- परिग्रहा व्याजक V II, P I, 49, 3
- परुषितभोजी V II, P II, 258, 4
- पर्येतत्कर्मानास्तीत्यं V I, P II, 415, 16
- परुष लघाविभ V II, P II 247 2
- परिवायी वाता V II, P I, 49, 2
- परशारणामी V II, P II, 269, 18.
- परशारात् न सण्डेन V I, P II, 102, 13
- परशारात् न सण्डेन V I, P. II, 102, 13
- परशारात् हरन्तश्च V. II., P. I, 21, 4
- परशारात् हरन्तश्च V. I, P II, 226, 3
- परशारोपसेवा च V. II, P. II., 212, 8
- परशाराभिगामी च V. II, P II, 271, 12.
- परशाराभिगमने V II, P. II, 263, 7
- परशाराभिगमनम् V II, P. II., 99, 17
- परशाराभिगमो मोहात् V I, P II, 357, 5.
- परशाराभिगमो जु V. II, P II, 266, 9
- परशाररता कैचित् V. II, P II, 219, 12
- परशाररति पुताम् V I, P. II, 102, 14
- परशाररतश्चैव V II, P II, 220, 11
- परशारपु न चावि V II, P II, 272, 7
- परश्रव्याप्यनिध्यायन् V II, P II, 221, 2
- परश्रव्याप्यनिध्यायन् V II, P. II, 214, 5
- परश्रव्यापहारी च V II, P II, 261, 14
- परश्रव्यापहारी V. II, P II, 230, 2
- परश्रव्येष्वनिध्याने V II, P. II, 212, 3
- परश्रित्या V II, P. II., 247, 3
- परमधकाय V I, P I, 369, 17
- परिश्रिते धुपौ देव V. I, P II, 378, 16
- पर्याप्तैकानि सञ्ज्ञे V. I, P II., 102, 2

परंयौदधिके कुर्तुं V I, P II, 128, 3	पारिवर्षण प्रघटत हि V I, P II, 417, 14
परंयौदधिके कुर्तुं V. I, P II, 128, 7	परिवेषयेत्तु प्रयत्न V I, P II, 419, 12
परिवर्त्तिता V II, P II, 100 1	परेषा चेतसः क्लेश V II, P II, 239, 14
परिवर्त्तिता चानुजेन V II, P I, 16 4	परिवर्त्तनं तेषां स्यात् V II, P I, 209, 15
परिवर्त्ता तथा लोके V II, P II, 34, 7	परिवर्त्तस्पर्शश्चैव V II, P I, 236, 13
परिवर्त्ति परीक्षित V II, P I, 50, 17	पर्वतु सन्निवृत्तं तत् सर्वं V II, P I, 236, 15
परिवर्त्ति परीक्षा V I, P II 359, 9	परेषु पापचित्तैः V I, P I, 74 8
परिवर्त्ति परिवर्त्ता च V II, P I, 49 20	पर्वसा कार्यते वस्तु V II, P I, 8, 10
परिवर्त्ति परिवर्त्ता च V II, P I, 49, 17.	पर्वदि ब्रुहि तत् सर्वं V II P I, 235, 20
परिवर्त्ता त दिक्षेय V I, P II, 354 6	परिपद्या ब्राह्मणानां V II, P I 231, 5
परिवर्त्तिष्यद् V II, P I, 49, 2	पर्वद या ब्राह्मणानां च V II, P II, 67, 11
परिवर्त्तिविनाशाय V II, P II, 239, 10	पर्वद या ब्राह्मणानां तु V II P II, 74, 3
पर्वतादि नदीतीरे V I, P I 260 4	परेषा रसना-क्षेत्री V II, P II, 248 15
पर्वतसिक्कमकारी तु V II, P II 227, 13	परिस्थिते शुचौ देशे V I, P II, 302 4
पर्वतनिकुञ्जीर्ण V I, P II, 355, 4	परस्परविनी मस्त्वा V II, P II, 268 12
पर्वमैथुनी V II P II, 269 17	परस्पर भावयन्त V I, P I, 150, 13
परिवेष्टन V II, P II, 100 1	परस्य कामदेवस्य V I, P I, 74 6
परिवेष्टनी कन्या V II, P I, 49 2	परस्य योषित इत्या V II, P II, 223, 5
परिव्राजका अपि V I, P II 189, 15	परास्य क्षमि V I, P I, 104, 10
पर्ववर्जं व्रजच्येना V I, P II 99, 2	परस्त्रियन भायेत V. I P II, 133, 8
परिविविधान कृष्ण V II, P I, 50, 6	

- परस्वदेव्या दानम् V. I., P. I., 168, 16.
 परस्वहरणं V. II., P. II., 99, 16.
 परिहर्य ततो भूयो V. II., P. II., 244, 12.
 परहेतुस्त्रिदण्डं च V. I., P. II., 164, 9.
 पलायु गृह्णन् चैव V. II., P. I., 400, 13.
 पलायुर्हस्त आसयः V. II., P. I., 401, 16.
 पलायुं विद्वराहं च V. II., P. I., 402, 18.
 पलायुं धनवृन्ताकं V. II., P. I., 401, 12.
 पदद्वयं तु प्रगृह्यं V. II., P. I., 141, 9.
 पदपौष-सुग-व्याम- V. II., P. I., 281, 9.
 पलाय-रुद्धिग-धर्याः V. II., P. I., 192, 10.
 पलाय-पदपौष- V. I., P. I., 416, 9.
 पलैः दीडपनिर्मुक्तं V. I., P. I., 194, 1.
 पलं सुवर्गोभर्याः V. II., P. I., 27, 3.
 पवित्रं पवित्रे कर्त्तुं V. I., P. I., 292, 9.
 पवित्रं पुण्यतीर्थेणम् V. II., P. I., 414, 7.
 पवित्रं ध्याविमुद्रयन्ति V. II., P. II., 115, 15.
 पवित्रं नृप इति मन्त्रेण V. I., P. II., 406, 3.
 पवित्रयानिः कृतम् तु V. I., P. I., 346, 14.
 पवित्रयानः नरे V. I., P. II., 400, 12.
 पवित्रयानिर्दण्डी च V. II., P. II., 60, 6.
 पथात् कार्यानुसारेण V. II., P. I., 211, 14.
 पथात्तन्त्रोपवेत्तीर्यम् V. I., P. I., 227, 5.
 पथात्तु पाणिना प्रोक्ष्य V. II., P. I., 184, 14.
 पथात्तापो निराहारः V. II., P. I., 428, 7.
 पथात्तापो निवृत्तिश्च V. II., P. II., 145, 17.
 पथिवोत्तर-पूर्वस्तु V. I., P. II., 280, 7.
 पथिमतः श्रीवत्साय V. I., P. I., 264, 17.
 पथिने मुनि-च-धर्याः V. I., P. I., 234, 5.
 पदम् भुवोभयुष्यौ तु V. I., P. II., 315, 16.
 पदम् इत्या तया ग्राम्यात् V. II., P. I., 93, 12.
 पदना यजेत V. I., P. I., 300, 10.
 पदनां रक्षणं दानम् V. I., P. I., 476, 13.
 पदपथं दृष्टान्ताय V. II., P. II., 217, 16.
 पदपन्ती भवजहातं V. II., P. II., 232, 10.
 पद-पद-क-मकुल- V. I., P. I., 159, 3.
 पथिव-कुलाय V. I., P. I., 373, 11.
 पथिनां तु गमासीतः V. I., P. I., 305, 12.
 पदुर्ध्वं गमासाय V. II., P. II., 244, 1.
 पदुर्ध्वं ये निजमग्नि V. II., P. II., 272, 2.

पाण्डुरोगी V II P II 263 8	पात्राणि चालयेच्छास्त्रे V I P II 435 11
पाण्डुरोगी गण्डमाली V I P II 358 18	पात्राणि नु रवेदमौ V I P II 226 18
पाकयज्ञाः V I P II 17 20	पात्राणामपि सत्यान् V I P I 185 3
पाकयज्ञान्यजेतिर्थ V, I P I 163 9	पात्राणि सादयित्वाऽथ V I I II, 159 5
पाकयज्ञैर्देहायज्ञै V I P I 409 13	पात्रे धन वा पर्याप्तं V II P II 54 11
पाक सक्नुपानीय V I P II 419 15	पात्राणां जलमाशाय V II P I 300 8
पाणिन रोहित V II P I 389 6	पात्रभूतीऽपि यो विप्र V I P I, 168 11
पाणिन राहिनौ आपि V II I I 409 6	पात्रेभ्यो रीयत नित्यम् V I, P I 180 3
पाप्म/चापसायी जु V I P I 151 0	पात्रेरीश्वरैर्व्यात् V I P II, 391 10
पाणिमहनिवा मन्त्रा V I I II 92 16	पात्र वाचकरे तिला V I P II, 188 5
पाणिमहणतस्कार V I, P II 98 5	पात्र विगृहेत् V I, P II, 167, 13
पाणिमहणतस्कारात् V I I II 99 21	पात्र विलानय तावत् V I P II 159 4
पाणिप्रक्षालनं इत्या V I, P II 409 6	पात्रेषु रश्मिर्नहितेषु V I, I II, 401 9
पाणिभ्यामुपसङ्गम् V I P II 417 0	पात्र उत्पन्न पात्र जु V II I I 203 20
पाणिं मूर्ध्नि समाधाय V I P I 439 2	पात्रके आपि शौचार्थं V I I II 159, 7.
पातकाविषु सर्वेषु V II, P II, 203 13	पादवीली स भवति V II P II 249 2
पातनं चैकगृह्यस्य V II P I, 267 7	पादऽङ्गुष्ठानवर्धनं V II I I 289 8
पातमानुयंथा मासं V I, P II, 239 19	पादाङ्गुष्ठोपदेह ग्यात् V II P I 74 3
पातु मा सदनं शमी V I, P II, 187 90	पादौ चाऽङ्गुष्ठान् V I I I 230 4
पातयेदितरश्चाप्यु V I, I II, 397 13	
पात्राणां चमयाना च V II, P I, 162 2	

- पाद चरेद्रोधवधे V II, P. I, 247, 7.
 तद चरेद्रोधवधे V. II., P. I, 254, 1.
 दि शु मख रोमाणि V. II, P. I, 264, 10.
 तस ह दुद्रुहस्वाम् V. II, P. I, 251, 5.
 पादेनैकेन कौन्तेय V I, P. I, 182, 15.
 पादेनरुच्छुविष्ट V. II, P I, 423, 14.
 पादेन क्षत्रिय कुर्यात् V. II, P. I, 231, 15.
 पादेन क्षत्रिय कुर्यात् V II., P II, 74, 10.
 पादेन पादनाक्तस्य V I, P. II, 424, 11.
 पादेन्युन तु गारव्यान् V II, P. I, 265, 4.
 पादेन प्राज्ञेन स्पृष्टा V. II, P. I, 455, 2.
 पादेन ज्ञेयस्य धर्म V I., P I, 132, 3.
 पादप्रसात्नोच्छिषण V I, P. I, 246, 6.
 पाद मविष्टोऽधर्मस्य V. I, P I, 82, 8.
 पादौ नास्तेषु हातव्य V II, P. II, 64, 7.
 पादाभ्यां ह्याग्न्युत्तमैस्तु V. I., P I, 404, 2.
 पादाभ्यां पराणी स्पृष्टा V. I., P I, 415, 16.
 पादाभ्यां प्रीयते विष्णुः V. I, P I, 250, 11.
 पादं चैव तयोवाच्यं V. I., P II, 371, 8.
 पादं वृत्तीव वा चैव V. I, P. I, 364, 4.
 पादमात्रवर्णीय च V I., P II, 396, 13.
 पादाविति बहुक्तानि V. II., P. I, 265, 15.
 पादावादाय वैश्यो ह्ये V I, P II, 361, 12.
 पादेन व्रतमाचष्टे V II., P I, 266, 5.
 पादेन व्रतमुचिष्ट V. II., P. I, 265, 21.
 पादयौचक्रिया कार्यो V II., P I, 247, 12.
 पादौ युष्मि माक्षयाना V II, P I, 190, 1.
 पादोऽन्यत्रमात्रे तु V II., P I, 266, 4.
 पादहीन चरेत् पूर्वा V II., P I, 161, 7.
 पादहीने विद्यावर्मे V. II, P I, 264, 8.
 पादमस्ता स्त्रियधैव V I., P I, 473, 10.
 पादीयानि पिबेत् येन V I, P I, 426, 14.
 पादीयमध्यस्य तिलैर्विनिर्भ V I, P II, 311, 5.
 पादस्य द्रव्य माधुर्क V II, P II, 77, 17.
 पादं कृत्स्नतवित्याह V. I., P II, 392, 12.
 पादकृन्त्यते पापान् V. II, P. I, 428, 11.
 पादकृत्वाति नास्ते V. II, P II, 209, 13.
 पापानावबुद्ध्यानि V. II, P. II, 202, 14.

पाप निवेद्य दिग्भ्य V II, P II, 113, 5	पार्वणेनैव विधिना V. I, P. II, 319, 7.
पापप्रसक्तान्मु यत V I, P I, 84, 2	पापवत् कपोतौ च V. II, P II, 383, 11
पापरोम्यभिशस्तश्च V. I, P II, 351, 1	पारिव्रज्य गृहीत्वा तु V I, P II, 13, 2
पाप द्रतेन सञ्जाय V I, P I, 187, 13	पारुष्यमनृत V II, P. II, 212, 18
पापघोषास्तु भवति V. II, P II, 253, 2	पारुष्यमनृत चैव V. II, P II, 212, 5
पापेषु निरता नरा V. II, P I, 6 11	पालनेनैव भूताना V I, P I, 453, 6
पायस कुसर चैव V II, P. II, 228, 3	पालनेनैव भूताना V I, P I, 452, 14
पापिष्ठ दुर्भग चान्ध V I, P I 241, 12	पालय विक्रयचैव V II, P. II, 145 2
पायस दायकमज्ज वा V II, P I, 302, 1	पालयिष्यति वृद्धश्च V I P II, 303 7
पारुष्टेप च सामानि V II P II, 159, 7	पालेवतेरानुकैश्च V I, P II, 370 13
पार्श्व राजत सामानि V. I, P II, 391, 15	पालाद्य भारयेदण्ड V II P. I, 301, 2
पार्श्वाना हि पात्राणा V. II, P I 124 11	पालाद्य पद्मपत्र वा V. II, P. I, 434 8
पारदारिकन्दोत्ताना V II, P II, 210 11	पालाशोभ्योविना न न्यु V I, P II, 392 18
पारदार्य पारिविस्त V II, P II 101, 8	पालाश्व सन्धि कार्यो V I P II, 40, 5
पारम्पर्यागतौ देशा V. I, P I 152 1	पावन सर्वभूताना V II, P I, 248 18
पार्ष्ण ऊरुने यस्तु V. I, P II 466 7	पात्रान्य V II P II, 157 ■
पार्ष्ण चैति विज्ञेय V. I, P II, 299, 16	पात्रमानीस्तथा कौत्स V II P II 159, --
पार्ष्ण त्वानिनिर्धत्य V I, P II, 470, 2	पाशष्टेत्ता सुयस्म्य V II, P II, ■ 4
पार्ष्ण तस्य कर्तव्य V I, P II, 446, 17	पाशाष्टित्वा तथा तस्य V II, P I, 24 8
	पादण्डानाभिमाना च, V II, P I, 372, 14

- वितरो चैन्मृनौ स्यात् V I., P II.,
 234, 15.
 वितरो च यदैकस्मिन् V. I., P. II.,
 468, 8.
 विमुञ्च्येष्टस्य V. I., P. II., 46,
 15
 वितरो न प्रशसन्ति V. I., P. I.,
 293, 15
 विमुर्भगिन्या मातुश्च V. I., P I.,
 332, 12
 विमुर्चा भजसे शील V I., P II.,
 73 21
 विमुखायै सत्याचार्यं V II., P I.,
 68, 8
 वितरो यच्च पूज्यन्ते V I., P II.,
 400, 10
 विमुर्धस्य तु नाधान V II., P I.,
 52, 17
 विमुर्धस्य च ततो V. I., P II.,
 246, 17
 वितरथैव साध्याथ V II., P I.,
 218, 14
 वितरस्तेन मुच्यन्ति V. I., P II.,
 416, 2
 वितरस्तस्य पन्मास V I., P II.,
 427, 12
 विवासीन् मावासीन् V I., P. I.,
 309, 9
 विज्यादिक च वै सर्वे V II., P I.,
 481 12
 विज्यप्राग्गणहस्ते स्यात् V I., P II.,
 414 7
 विज्यमा निधनात्कार्ये V I., P II.,
 397, 9
 विज्यमन्त्रवर्जनम् V. I., P. II.,
 459, 10
 विज्ये य वद्विमुर्धस्य V I., P II.,
 414, 21
 विजोरनमिमान् धीः V. I., P II.,
 447, 8
 विज्ये कल्पितं पूर्वम् V. I., P. II.,
 190, 13
 विज्ये निर्विन् पाक V. I., P. II.,
 442, 1
 विजोरपरमे पुत्र. V. I., P. II.
 463, 1.
 विजोरपरमे स्त्रीणाम् V I., P II.,
 247, 9.
 विजोर्विद्वदानी- V II., P II.,
 258, 8
 विजोराशौचमथे तु V. I., P II.,
 291, 12,
 विजा विजयमानश्च V I., P II.
 350, 19.
 विजो आहं सम्प्राप्ते V I., P. II.
 468, 17
 विजोस्तु यावत्तयोश्च V I., P II.
 291, 17
 विजो स्वसति तद्वत् V I., P. II.
 251, 14
 विज्यत् पालयेत् पुत्रान् V I., P I.
 335, 7
 विज्य V. II., P. II., 93, 1
 विज्य गुरु बोधिमान् V. I., P II.
 345, 10
 विज्यननयम्यैश्च V. II., P I., 32
 2
 विज्यवारगमने V. II., P
 325, 14
 विज्य-आतुनार्थं च V II P
 318, 14
 विज्यपुत्रान् सापत्नान् V I., P I.
 351, 16
 विज्यपुत्रान् सापत्नान् V I., P I.
 354, 13

पितृव्य मातामह मातुल-V. II, P. I, 15, 11.	पिण्डालुक् च तृण्डारं V. I., P. II., 378, 6.
पितृव्य सखि-शिष्यस्त्री V. II, P I, 324, 15	पिण्डनिवृत्ति V. I, P. II, 60, 6, 2, 1; 223, 4
पितृव्यस्त्रीगमने V II, P I, 317, 14.	पिण्डानष्टौ समभीयात् V II, P. I, 303, 19.
पितृवेदमनि कस्याः सु V II, P. I, 461, 3	पिण्डयज्ञं बह्वृषम् V. I, P. II, 211, 17.
पितृवद्या मातृवद्याः V. I, P I, 360, 8	पिण्डावशिष्टमन्नं च V. I, P. II, 422, 6
पितु शतगुणं शान V I, P. I., 186, 11.	पिण्डसम्प्रभिनो ह्येते V I, P II, 58, 7.
पितु शेषेण शुद्धि स्यात् V. I, P. II, 267, 18	पिप्पला मरिचे चैव V I, P II, 369, 14
पितृव्यसा मातुलानी V II, P I, 318, 7.	पिपीलिका कीट-पतङ्ग कायाः V I, P I, 356, 5
पितृव्यसारं मातुश्च V. II, P. I, 325, 18	पिपीलिकास्तु मातांस्त्रीन् V. II, P. II, 266, 5.
पितृव्यसप्ततां मातुलसुता V II, P I; 337, 10	पिपीलिकामध्यो वा V II, P. I, 304, 5.
पितु सखी तथा गत्वा V II, P I, 325, 12	पिषेच नियताक्षः V. II, P II, 182, 3.
पितृव्य इतिगामेष्ट V. I, P. I., 351, 12	पिबेत् इन्द्रायवर्षाणि V I, P. II, 189, 4.
पितु स्वसार मातुश्च V II, P II, 317, 7.	पिबती मेहतथैव V II, P. II, 143, 17.
पितृव्य घानि वैशाख्य V II P II., 248, 10	पिबती जम्बूनेनीय V. I, P. I, 426, 8.
पिण्डश्च तन्मन्त्रेण V I, P II, 58, 13, 222, 13	पिबेद्यदि हि तन्मोक्षान् V. I, P. I, 426, 6.
पिण्डोर्वीऽशहरथैवां V II, P I, 12, 3.	पिबेद्वा गोमूत्रयावकम् V. II, P I, 406, 11.
पिण्डानेतद्धि बालानां V II, P. I, 103, 18.	पिपायं युष्य शाराणि V. I, P. II, 182, 5
पिण्डनिर्वपणं केचित् V I, P II, 424, 13	पिपन्निं देहिनं याव V. I, P I, 362, 14.
पिण्डनिर्वपणं कुर्यान् V I, P. II, 461, 1	पिपन्निं ये नरा देवि V. II, P. II, 259, 15.

- विचिन्ति शिरसो देवा. V. I, P I
263, 11.
- विद्यात्रांश्च सुपर्णांश्च V. I, P I,
356, 17.
- विद्युनः कूटसाक्षी च V. I, P II,
358, 19
- विद्युनाः कूरकमांश. V II, P. I,
210, 1.
- विद्युनाऽनूनिनोश्चैव V II. P I,
361, 7.
- विद्युनाऽनृतवाहि भक्तधर्मा- V. II,
P. I, 388, 12
- विद्युनः पूतिनासः स्यात् V II., P II,
233, 1
- विद्युनभूषणवन्द्यया V. I, P I,
182, 2.
- वीक्षामिप्रियकर्ता च V. II, P. II,
248, 1.
- वीक्षामिउष्टं तु वानीयं V II, P I,
307, 17.
- वीत वैद्यस्य शूद्रस्य V I, P. I,
204, 5.
- वीतावशिष्टं सौधारि V I P. II,
425, 8.
- वीतावशेषितं सौध V. I, P I,
426, 5
- वीतावशेषित वीर्या V. II. P I,
440, 11.
- वीर्याऽवीऽवैद्यमाणश्च V. II, P.
II, 104, 13
- वीर्याऽऽपेक्षानमनीयान् V. I P.
विद्यमानान् 12.
414, 2.
- विद्यया विद्यमानाश्च V I, P. II,
277, 9
- विद्यमानवर्जितम् V. II P II,
459, 10
- वेद्यं परिपूर्णम् V. I., II. P I,
1, 21.
- पुण्य कन्यागतः सूर्यः V. I P II
321, 6
- पुण्यलेखाभिगमन V. II, P. II
161, 14
- पुण्यालेपी V II, P. II, 237, 13
- पुण्ये तिर्यो मुहूर्ते वा V. I., P II
24, 11.
- पुण्यतीर्थे गवां गोष्ठे V. I, P. I
307, 10
- पुण्यस्य सप्तयान् वापी V II P
II, 264, 4
- पुण्यस्य प्रयत्नेन V I, P. I,
191, 18.
- पुण्यान्यन्यानि कुर्वीत V. I, P I,
169, 17.
- पुण्यग्निरभिमन्त्र्याऽऽपो V II, P I,
170, 6
- पुण्याश्च विभुता गच्छ. V. I, P II,
133, 7
- पुत्रका इति शीवाच V I, P I,
334, 8.
- पुत्रं कुर्यात् विभु भास्व V. I., P.
II, 402, 7
- पुत्रजन्म विवाहादौ V. I., P. I.,
300, 12, 404, 11
- पुत्रजीवन्मयी माता V I, P. I,
309, 2
- पुत्रगाराख्य ग्रामो V. I., P. I,
495, 16.
- पुत्रानुत्पाद्य V. I P II, 140, 1.
- पुत्रानायुन्तयाऽऽराग्यम् V. I, P II,
320, 7.
- पुत्रा वसन्त्याम् V. I, P. II.,
316, 19.
- पुत्रं पुत्रपुत्रैर्भुजः V II. P I,
46, 8
- पुत्र.पौत्र प्रपौत्रो वा V I, P II,
461, 21.

पुत्राभाव तु पत्नी स्यात् \ I I II 46 ^o 5	पुत्रगुणवन दद्यात् \ I P II 9) 90
पुत्राभाव सपिण्डा \ I P II 9 (7	पुत्रस्यस्य \ I P I 41 I
पुत्राभाव सपिण्डास्तु \ I I II 4 6	पुत्रदहनमत्रैः \ II I I 71 8
पुत्राभावाऽप्यथ कश्चिद् \ I I I 333 10	पुत्रकारिकायाऽभाव \ I I II 151 17
पुत्रमास वरं भोजु V I P I 195 13	पुनर्न च विवेकभातु \ II P II 43 10
पुत्रवशादि धर्तारं \ I I I 315 8	पुनरप्यपकृत्यते \ I P II 404 16
पुत्रे दानद्वयास्तीमान् \ I P I 31 ^o 3	पुनर्भोजनमभ्यास \ I I II 443 19
पुत्र ईश्वर्य सौभाग्य \ I I II 31 2	पुनर्भोजनमभ्यास \ I I II 441 2
पत्न्य नाया नि निष्य V I I II 135 8	पुनर्भू प्रथमा धीरता \ I I II 5 ^o 19
पत्न्य स्थाविर् भावे \ II I I 355 7	पुनर्भावे \ II I II 48 II
पत्न्य स्थाविर् नाथ \ II I I 95 10	पुनर्भूत प्रधापिता \ I P I 80 17
पुत्र स्थावरभाव तु \ II I I 19 3	पुनर्भूत गानधनेव \ I I I 73 8
पुनर्निष्ठ सत्ययत्न \ I I II 14 4	पुनर्भूत गुणोपमा \ II P I 335 21
पुनर्भूति रक्षा कारी \ II I I 5 ^o 19	पुनर्भूतानि च \ I I I 368 13
पुनर्भूति प्रवृत्त्यात् \ I I I 92 "	पुनर्भूतानि भवति \ II I II 16 ^o 5
पुनर्भूति प्रवृत्त्यात् \ II I II 19	पुनर्भूतानां नाथ \ I I I 3 ^o 15
पुनर्भूति प्रवृत्त्यात् \ I I I 4 ^o 10	पुनर्भूतानां नाथ \ II I I II 3
पुनर्भूति प्रवृत्त्यात् \ I I I 11	पुनर्भूतानां नाथ \ II I I I 3
पुनर्भूति प्रवृत्त्यात् \ I I I 11	पुनर्भूतानां नाथ \ I I I II 3 1 2
पुनर्भूति प्रवृत्त्यात् \ I I I 11	पुनर्भूतानां नाथ \ II I I 26
पुनर्भूति प्रवृत्त्यात् \ I I I 11	पुनर्भूतानां नाथ \ II I I 4

- पुमान् पुतोऽधिके शुके V I, P II, 101, 16
 पुमान् म्यादंभवेनै V I, P II, 75, 20
 पुता कल्दे कुमारीणा V I, P II, 83, 1
 पुताऽऽगतश्च सर्वेषां V I, P II, 94, 4
 पुता जपाह वै मृतु V I, P II, 40, 8
 पुताहाय अरु शैव V I P II, 141, 15
 पुताणां नरेन्द्राणाम् V I P I, 285, 6
 पुताणसहितारुता V I, P I, 142, 7.
 पुतोषा शुद्धवर्णस्य V II P II, 114 0
 पुत्तरता ऽऽर्ध्वो नैव V I, P II, 403, 17
 पुत्तप कृष्ण V II P II 2, 9
 पुत्तप अ तन मत्तम् V I P I, 204, 8
 पुत्तवाणा कुलीनाना V I, P I, 156, 2
 पुत्तपवर्धविद्यमानै V I, P II 317, 2
 पुत्तदे वापदिनव V I, P I, 455, 0
 पुत्तपाऽवृत्तशीलौ च V II, P II, 229, 4
 पुत्तपाऽवृत्तशीलौ च V. II, P II, 214 6
 पुत्तपस्याधि-V II, P II, 269, 17
 पुत्तपयते V II P II, 157, 6
 पुत्तपा अन्तरहाताश्च V I, P II, 219 1
 पुत्तपसूक्तं वा V I, P I, 276, 1
 पुत्तपो वा जगदीशम् V I, P I, 307, 10
 पुत्तपस्यैककस्यापि V II, P II, 139, 11
 पुत्तपसूक्त V II, P II, 157, 12
 पुत्तस्तादृजाह्वय V II, P I, 139, 15
 पुत्तस्तादृजता सता V I, P I, 234, 4
 पुताऽस्तमयान् V I, P II, 30, 14
 पुतोहित च कुर्वीत V I, P I, 405 9
 पुतोहित प्रकुर्वीत V I, P I, 465, 17
 पुताश्चैव धान्याना V I, P. I, 482, 14
 पुत्तुत्तसीगमन कृत्वा V II, P I, 333 18
 पुल्लिनेषु V I, P II, 307, 1
 पुल्लरवेन चतुष्पत्तौ V I P I, 142, 12
 पुल्लस्य पुल्लोदीता V I, P I, 109, 8.
 पुध्वरी दानिक V II, P I, 398, 9
 पुध्वल्या योयिता बाल V II P II, 272, 4
 पुध्वनी वानर खोर् V II, P I, 66, 7
 पुत्तर V II P II, 202, 7
 पुत्तरेऽप्यवयव आह V I, P. II 301, 4
 पुत्तरे वा कुलोदं V I, P. II, 301 16
 पुत्तकत कलमासीति V I, P. II, 339, 9.

पुष्टिं पुण्ये V. I., P II., 313, 19
 पुष्टिं पुण्ये पितृनर्चनं V I., P II.,
 312, 13
 पुष्पाक्षतान्/कुश तिलान् V I., P I.,
 269, 15
 पुष्पाणि वज्रनीयाणि V I., P II.,
 393, 10
 पुष्प धूप-सुगन्धादि V I., P II.,
 391, 18
 पुष्पापहङ् शरिरश्च V II P II.,
 257, 5
 पुष्पापहारी V II., P II., 254, 10.
 पुनै पचैत्यादिर्वा V I., P I.,
 872, 9
 पुनै मूल फलानां च V II., P II.,
 110, 14
 पुनै मूल-फलैर्वापि V I., P II.,
 145, 9
 पुनश्चैव शरिरं V I., P II.,
 324, 16
 पुष्पाक्षी V I., P II 144, 16
 पुन्यस्नानादिकं यक्षु V I., P I.,
 269, 1
 पुन्ये च हस्तनक्षत्रे V I., P II.,
 295, 13
 पुन्ये च जन्मनक्षत्रे V I., P I.,
 280, 3
 पुन्ये तु हस्तनक्षत्रं कुर्यात् V I., P II.,
 131, 19
 पुन्योक्तिरित्येवमिति V II., P II
 265, 10
 पुन्यप्रत्ययार्थात् V I., P I.,
 151, 3
 पुन्यफलानि मन्त्रिजडा V II., P II.,
 118, 3
 पुन्यकाले च हस्ते च V I., P I.,
 267, 14

पूजितस्तेन राजेन्द्र V I., P I.,
 404, 3
 पूज्या भूषावितव्याश्च V I., P II.,
 111, 17, 115, 18
 पूजयेद्बुध-कथ्येन V I., P II.,
 345, 11
 पूजयेच्छास्त्रकालेऽपि V I., P. II.,
 401, 2
 पूजयित्वा ययाशक्ति V I., P II.,
 131, 11
 पूजयित्वा तत पश्चात् V I P I.,
 217, 9
 पूजयित्वा हरिं तर्क्षी V I., P II.,
 30, 15
 पूजयित्वाऽतिथीनिष्ठान् V I P I.,
 414, 12
 पूजयेत् पूजिते तस्मिन् V I., P I.,
 440, 6
 पूजयेन्निति सम्यक् V I., P I.,
 398, 18
 पूतिगन्धम्य V II., P II., 283, 5
 पूता भवतीति विज्ञावते V II., P I.,
 331, 6, 331, 11, 332, 13
 पूतस्तदहरेव स्यात् V II., P II.,
 75, 8
 पूर्वकस्य सूतस्याक्षी V I., P II.,
 469, 19
 पूर्वा क्रिया मध्यमाश्च V I., P II.,
 464 11
 पूर्वा क्रिया मध्यमाश्च V I., P II.,
 464 3
 पूर्वजः स्नातकधर्तिवक् V I P I.,
 332, 8
 पूर्वजन्मकृत पाप V II., P. II.,
 273, 17.
 पूर्वजाहुनिपर्वणि V I., P I.,
 237 17

पूर्वेष्टु(परेष्टुर्वा) V I P II 360 12	पूर्वे तु द्वादश वर्षे V II, P II, 59, 13
पूर्वे त्रिशीयाद ग्रहण V I P I, 437, 18	पूर्वे मासे ज्येष्मन्मृश्य V II, P II 281, 17
पूर्वे परिपहन्मृष्ट V I, P II, 89 5	पूर्णऽपि कालनियमे V II I I 128, 3
पूर्वमाज्याद्वतीर्हत्वा V II P II, 281 15	पूर्णयाऽऽहवनीये तु V I P II 159, 2
पूर्वमेव परीक्षेत V I, P I 404 17	पूर्वादिशतित्वेण V I, P I 328 14
पूर्वमेव परीक्षेत V I, P II 336 15	पूर्वाह्नि वा जुह्यात् V II P II 43, 6
पूर्वयाऽऽवाहयेत् V I P I 308 "	पृच्छामि रथा यातवत्कथं V I, P II 160 11
पूर्वदत्तं तपयित्वाऽथ V I P II 179 16	पृथक् चित्तिं समारुह्य V II I I 56, 11
पूर्वे अतः गृह्णित्वा तु V II P II 196 5	पृथक्त्वे तु कुम्भे पश्चात् V I P II 330
पूर्ववदनितपूर्वे जिघृक्षु V II P I 97 18	पृथक्पात्रेन वेत्यन्ये V I P II 411, 11
पूर्वे विवाहाच्छरार V I P II 83 16	पृथक् भ्रातृ तथा कुर्यात् V I I II 469 10
पूर्वे सङ्गृह्णितं द्रव्यं V I P II 262 12	पृथक्स्तान्नापनद्रव्ये V II P I 31 3
पूर्वे सन्त्यामुपासीत V I P I 300 16	पृथिव्या भ्रातृपथ्य V I I I 105 7
पूर्वा सन्त्या अर्पणितृत्वं V I P I 3 5 11	पृथिव्या नास्ति तदुच्य V I P II 58, "
पूर्वेऽद्वि रात्रौ निषाध्यत्वे V I P II 331 1	पृष्ठं च पश्चान्न तु V I P I 267 12
पूय त्रिगिरितिरुह्यात् V II P I 378 11	पृष्ठं च नाभ्यां च V I P II 37 14
पूय कुम्भका रीच्य V I P I 262, 15	पूय V I P II 314 1
पूयस पात्रमुत्तमं तु V I P II 405, 5	पूयसतोर्वी भूमिर्वा V I P II 64 11
पूर्वे आऽनयनमप्या तु V II I I 84 7	पूयसाम्भारं वेद्यौ V I P II 34 15

पैशाचध्यासुरश्चैव V I, P II, 87, 19	प्रकाशे न रहस्ये च V II, P II, 203 II
पैशन्य साहस द्रोह V I, P I, 473, 4	प्रतिप्य चाञ्जलि सम्यक् V I, P I, 297, 11
पौत्र प्रपौत्र दौहित्रम् V I P I, 185, 14	प्रक्षालितानि निर्वोषा V I, P II, 384, 9
पौत्रोऽथ पुत्रिकापुत्र V I P II, 462, 14	प्रभालनञ्जल हर्षे V I, P II, 416, 18
पौनर्बन्ध काणश्च V I, P II, 350, 12	प्रभालनेन स्वल्पानाम् V II, P I, 177, 8.
पौर्णमास्या मथा दशै V I P I, 288, 5	प्रक्षाल्य हस्तकाष्ठ वै V I, P I, 258 5
पौर्णमास्या पञ्चदश V II P I, 300 3	प्रभाल्य पाणी पादौ च V, I, P I, 242 2
पौर्णमास्याशुपेतरह् V II P I 300, 19	प्रक्षाल्य भक्षित पूर्व V I, P I, 252, 6
पौर्णमासीषु सवात् V I P I 192 16	प्रक्षाल्योरु सुवाङ्मिथ V I, P I, 243, 2
पौरुषेण तु सुक्तेन V I P I 364 14, 378 8	प्रभाल्य सर्वकाय तु V I P I, 272, 11
पौरुष सुक्तेनावर्त्य V II P II, 156, 6	प्रक्षाल्य हस्तौ पादौ च V I, P I, 251, 6
पौष्टिकानि मलप्रानि V II P I 192, 12	प्रक्षाल्य हस्तपादादि V I, P II, 416 12
पौषमासस्य रोहिण्याम् V I P II 131, 15	प्रक्षयापन प्रत्ययन V II, P I, 450 2.
प्रकृत्याद्य यथाशक्ति V I, P I, 401 2	प्रघर्षण नत कुर्यात् V I, P II, 430, 17
प्रकीर्णमैधुमी जम्बु V II, P II 269 14.	प्रचैता नारदा यागी V I P I, 108 6
प्रकीर्णमैधुना ये च V II, P II, 272, 10	प्रजाता चैस्कृच्छपाद V II, P. I, 337, 19
प्रकल्प्या तस्य तैर्जिति V I, P I, 482 18	प्रजाना परिव्रतार्थम् V I, P II, 257, 11
प्रकल्प्या सम्य तैर्जिति V I, P I, 282 11	प्रजाना रक्षण कार्य V I, P I 467 10
प्रकाशयुक्त यन् किञ्चित् V II, P II, 204, 7	प्रजाना रक्षण शानम् V. I, P I, 452, 6
प्रकाशकृते V II P II, 153, 6	

प्रजापतिपिबु प्रह V I, P I, 235, 10	प्रजवा भुवुं म्वडा V. I P I 293 10
प्रजापति मनसा V. I P. I, 120, 7.	प्रजव व्यादितुनां V I, P I, 303, 9
प्रजापतिर्यज्ञानसूत्र V I, P. I 161, 6.	प्रतिकूलं गुरुं कृत्वा V II, P I. 40, 14
प्रजापतिर्वा एक V I, P I, 126, II	प्रतिकूलं गुरोरेषु V II, P II, 233 8
प्रजापतिर्हं ह्य V I, P II, 68, 18	प्रतिगृह्य सु य कन्या V I P II 98 10
प्रजापतिर्हं वैदयाय V I, P I, 478, 10	प्रतिगृह्य पुर्नव V I, P II, 146, 2
प्रजापतेर्हविर्ह्य V I P I, 382, 19	प्रतिगृह्याऽप्रतिप्राय V II, P I 226, 4
प्रजा मेधा पशु उष्टि V I, P II, 318 15	प्रतिगृह्य प्रशतस्य V II, P I, 370, 6
प्रजामिदा यद्य स्वर्गं V I P II, 326, 10	प्रतिगृह्येप्सितं वण्डम् V I, P II, 39, 3
प्रजा राजभयाव व I, P I, 440, 13	प्रतिमहाष्टुद्रयति अप्य-होमे V I, P I, 196, 9
प्रजायेतु द्विजाध्याना V I, P I, 136, 11	प्रतिमहाह्नवोपात् V. I, P I, 269, 13
प्रजानैगपि विद्वदि V II P I, 211, 16	प्रतिमहाऽध्यापनं याजनाना V I P I, 196, II
प्रजा यदाश्च कीर्ति च V I P I, 300, 18	प्रतिमहनिमित्तं च V I P I, 154 16
प्रजाल्य बहि विधिवत् V I, P I, 311, 7	प्रतिमहनिमित्तं तु V I, P I, 196, 13
प्रजव तारु मृतं V I, P II, 229, 4	प्रतिमह प्रत्यवर V I, P I 195 11
प्रजवेनार्यं V I, P I, 370, 6, 373, 17	प्रतिमाह्मभिर्वा V II, P I, 225 4
प्रजवेन तु सद्यः V I, P I, 293 4	प्रतिमहभक्तिर्न स्यात् V I, P I, 199, II
प्रजवेन तथा ह्य V II, P I, 439 1	प्रतिमहे गृणि अकि V I P I 199, 8
प्रतिपत्य च भक्त्या च V II P I, 234, 14	प्रतिमहसमर्थोऽपि V I, P I, 191 3

प्रतिपदस्तु क्रियत V. I, P. II, 195, 15	प्रत्यहसुखस्तु पूर्वाह्णे V I, P I, 223, 3
प्रतिज्ञाय V. II, P II, 237, 2.	प्रत्युत्थाना-अनिवादाभ्या V I, P I, 323, 14
प्रज्ञा उपज्ञास्तु योषिस्तु V I, P II, 246, 13.	प्रत्यादित्यं प्रत्यनल V. I, P I, 224, 1
प्रनुज्ञात् ज्ञानपाशश्च V. I, P. II, 397, 7.	प्रत्यादित्यं प्रत्यनल V. II, P. II, 236, 3
प्रतोऽं वेद्या V. I, P II, 99, 11	प्रत्यादित्यं न मेहेत V II, P II, 149, 1
प्रतिपन्नवस्तुज्ञा V I, P I, 292, 6	प्रत्याम्नाये गदां देय V II, P II, 197, 13
प्रतिपत्तु चतुर्दश्याम् V I, P I, 154, 20	प्रत्यादिक् च शेषेषु V I, P II, 446, 7; 466, 14
प्रतिपदार्थं पठीतु V I, P I, 257 6	प्रत्यहं पार्ष्णिनैश्च V I, P II, 446, 28
प्रतिपक्षनलाभाय V I, P II, 318, 8	प्रत्यहं प्रतिमासं च V I, P II, 445, 14
प्रतिपत्प्रभृतिष्वेका V. I, P II, 316, 12	प्रत्यहं यो यथा कुर्यात् V I, P II, 454, 8
प्रतिपर्व भवेद्यस्मात् V I, P II, 300, 16	प्रत्यहं यदुपाक्रमं V I, P II, 132, 16
प्रतिपूरय V. II, P II, 122, 4	प्रत्यावसितवर्णानां V II P II, 11, 4
प्रतिमन्त्र नमसा V II, P I, 299, 20	प्रत्युषश्च प्रभातश्च V I, P I, 337, 16
प्रतिमास्थानेषु V I, P I, 371, 13, 375, 15	प्रत्यहं V II, P II, 190, 1
प्रतिमास्त्वल्पबुद्धीनां V I, P I, 367, 11	प्रतिरोद्धा गुरोर्ध्वे V I, P II, 350, 8
प्रत्येक तिलसंशुक्तान् V II, P II, 161, 17	प्रतिलोमप्रसूतानां V II, P I, 105, 1
प्रत्येक प्रत्यहं पीतं V II P II, 180, 8	प्रतिलोमास्तु V I, P II, 120, 2
प्रत्येक प्रेषयेत् प्रेष्यान् V I, P II, 391, 4	प्रतिषेधं ब्रह्मचर्यं V I, P II, 322, 15, 47, 7
प्रत्योद्गारसमायुक्तं V I, P I, 292, 10	प्रतिवयसं स्त्रिय V I, P I, 329, 16
प्रत्यकशिरा प्रवासे च V I, P I, 441, 13	प्रतिवासरिकी हीम V I, P II, 442, 2
प्रत्यङ्गानि पुनर्मोवा V II, P I, 265, 15	

प्रतिश्रुत्यावृत्त मूलात् V II, P II, 43, 8	प्रयमेऽहनि य कुर्वान् V. I, P II., 290, 17
प्रतिश्रुत्य द्विजैश्च V II, P II., 226, 2	प्रयमेऽहनि यद्द्रव्य V I, P II., 290, 21
प्रतिश्रुत्याऽप्यधर्म V I P II., 90, 10	प्रयमेऽह्नि तृतीय वा V I. P II., 294, 13
प्रतिषिद्धक्रियासाध्य V I, P I, 67, 7	प्रयमेऽह्नि तृतीयेऽह्नि V I P II., • 448, 7
प्रतिषिद्धेषु सर्वेषु V II, P II., 116, 12	प्रयमेऽह्नि विषय स्वाह V II, P I, 162, 5
प्रतिस्पर्धासंज्ञं चैवम् V. I, P II., 450, 2	प्रयतिषं च कुर्वन् V I, P I, 321, 7
प्रत्ययवित्त्व न नेहन् V I, P I, 226, 5	प्रयतिषं तु देवाणा V I, P II., 397, 18
प्रथमे ऽह्ने तृतीये वा V I, P II., 242, 11	प्रयतिषं द्विजः कुर्वान् V I, P I, 372, 13
प्रथम गर्भे V I, P II, 21, 5	प्रयतिषौ पञ्चवर्षी V I, P I, 368, 10
प्रथम तु तुरीयां V I P I., 185, 11.	प्रयतिषं परीत्याम्नि V I, P II., 39, 4
प्रथम हस्तिय-पञ्चम V I, P II., 258, 5	प्रयतिषमनुव्रज्य V I, P II, 448 1
प्रथमे दिवसे देवा V I, P II., 290, 1	प्रयतिषं सम्राट्त्वम् V I P I, 946, 8
प्रथमे दिवसे राज्ञौ V II, P II., 128, 16	प्रयतुजन्मनश्चैव V I, P II., 295, 8
प्रथमे दिवसे यष्टे V I, P II., 214, 15	प्रयत्नाया विराट्त्वेण V. I, P II 245, 21
प्रथमाशभमाद्वावि V I, P II., 153, 4	प्रयत्नान् प्राहुमुख पिण्डान् V I, P II, 460, 7
प्रथमा धर्मपत्नी स्यात् V I, P II., 118, 5	प्रयत्नान् परित्हराश्च V I, P I, 460, 7
प्रथमा प्रसक्तिर्ज्ञेया V I, P I, 232, 8	प्रयत्नान् मूर्धनि तथा V. I, P I 276, 6
प्रथम यत् स्पर्शदाल V I P II., 28, 3	प्रयत्नं प्राप्नुते V II, P I, 157, 10
प्रथमा विन्वसेहार्म V I, P I, 367, 11	प्रयत्नं यत् यथैवा V I, P II., 330, 13
प्रथममप एव V I, P I, 56, 6	
प्रथमेऽहनि V I, P II, 317, 12	

प्रदानशीलो भवति V. I., P. II., 312, 15.	प्रमृत्त्युक्तास्त्रयस्तेषां V. I., P. II., 58, 19.
प्रदीयते च यदानं V. I., P. I., 180, 10.	प्रभुः प्रथमकल्पस्य V. I., P. II., 347, 5.
प्रदाय धुम्कं गच्छेद्य V. I., P. II., 93, 19.	प्रभवेण V. I., P. II., 307, 3.
प्रद्युम्नं चानिरुद्धं च V. I., P. I., 366, 12.	प्रभावे V. I., P. II., 306, 4.
प्रदर्शनार्थमेतच्च V. II., P. II., 255, 12.	प्रमाणानि च कुर्वति V. I., P. I., 460, 10.
प्रदेशिन्मज्जुष्टयो V. I., P. I., 235, 15.	प्रमाणमूलस्योक्तं V. I., P. II., 230, 1.
प्रदीप-पाथिमौ यानौ V. I., P. I., 441, 1.	प्रमाणमूलस्योक्तं V. II., P. II., 35, 16.
प्रदीपेन स्वधीयीत V. I., P. I., 157, 14.	प्रमाणं चौपसाद्वयमात्रं V. I., P. I., 231, 12.
प्रधानं वैदिकं कर्म V. I., P. I., 318, 7.	प्रसीतविभृकः विद्या V. I., P. II., 456, 7.
प्रधानं क्षयिकं कर्म V. I., P. I., 339, 13; 452, 3.	प्रसीतो विनयी यस्य V. I., P. II., 467, 10.
प्रार्थयित्वा कामात्मा V. II., P. II., 263, 12.	प्रसीतस्य विभुः पुत्रः V. I., P. II., 461, 18.
प्रार्थयति कामाद्यो V. II., P. II., 266, 3.	प्रसादात्तत्र भाग्यस्य V. I., P. I., 272, 8.
प्रपद्ये वदणं वैद्यम् V. I., P. I., 274, 13; 284, 10.	प्रसादाय निशङ्कम् V. I., P. II., 227, 12.
प्रपा-ऽऽप्तम नद्यागादि V. I., P. I., 182, 11.	प्रसादाय निशङ्कम् V. II., P. II., 215, 2.
प्रपात्यन्त्ये करके च गौरे V. II., P. I., 112, 1.	प्रसादश्च न कर्तव्यो V. II., P. I., 206, 13.
प्रपद्येवगं सुरैरे V. I., P. II., 75, 1.	प्रसाप्य हास्य V. II., P. II., 63, 6, 66, 13.
प्रपाने निगुप्ति V. I., P. II., 266, 22.	प्रसाप्य वैद्यं वृत्तार्थं V. II., P. I., 97, 2.
प्रपाने निगुप्तिः V. I., P. II., 266, 14.	प्रसाप्य मूत्रं वृत्तार्थम् V. II., P. I., 95, 7.
प्रपाने तु विद्यायै V. I., P. II., 267, 13.	प्रपेदी मुच्यतेऽपि च V. II., P. II., 271, 11.
	प्रपेदी V. I., P. II., 205, 13.
	प्रपेदी कर्तव्यायै V. I., P. I., 232, 18.

प्रयागादिषु तीर्थेषु V I, P. I, 194, 18	प्रयजत्येकनोद्वाह. V I, P II, 149, 12
प्रयागवदद्यात्वायां V I, P. II, 228, 15.	प्रयज्योपनिबृत्तश्च V I, P II, 353, 20.
प्रयच्छेन्नमिकां कन्यां V. I, P. II, 78, 12	प्रयज्यावसितो रात्रौ V. II, P II, 13, 6
प्रयुञ्जानोऽभिपुञ्ज्यां V. I, P. II, 49, 12.	प्रयज्यावसिता यत्र V II, P II, 12, 13
प्रयोजनमुपेक्ष्यैव V. I, P. I, 180, 5	प्रविशेच्छवलनं रीतम् V. I, P II, 228, 12
प्रयत्न कृतयोपस्तु V II, P I, 332, 10	प्रविशेकोभनार्थं तु V I, P I, 472, 2
प्रयातु भगवान् महाशुक्ल V I, P. I, 371, 11	प्रविशेत्तुः सामान्य V I, P II, 203, 5
प्रयातु भगवानीश V I, P I 375, 13	प्रविशेत् सप्रसीदामी V. II, P I, 346, 12
प्रयत्नां सुखमादाय V I, P I, 272, 6	प्रविद्यातिथिनेते वै V I, P I, 405, 10
प्रयत्नो विधिवन् कुर्या V. II, P I, 300, 21.	प्रविश्य-सुरामिक्षेऽप्रौ V I, P I, 371, 7
प्रयान्तु ते क्षमिनिव मयाज V I, P I, 286, 7.	प्रवास गच्छता यस्य V I, P I, 283, 16
प्रयात्यतश्च सक्षमादि V I, P II, 258, 17	प्रवर्तन् कार्यवद्विधी V. I, P I, 312, 11
प्रवृत्तिर्या भूताना V I, P II 49, 12	प्रवासादिनिमित्तेषु V. I, P. II, 211, 14
प्रवृत्ते कृच्छ्रहोमयो V I, P II, 236, 21	प्रवर्तयुक्तपात्रेषु V. I, P. I, 416, 1
प्रवृत्तयकना येव V I, P II, 312, 11	प्रयान्तिव शुद्धानं V II, P. II 215, 14
प्रवृत्तं च निवृत्तं च V I, P II, 142, 9.	प्रवर्त्य स्वस्ति वेष्टुमर्था V II, P I, 375, 14
प्रवृत्तापीयतन्त्रस्य V I P II, 291, 11	प्रवर्तान् निमित्तं V I, P. I, 423, 12
प्रवृत्त्यागनिषादौनि V II, P I, 56, 8	प्रवर्तमन्त्रेन्द्रियेषु V II, P. I, 7, 20
प्रवृत्तिना V. II, P. II, 263, 2	प्रवृत्तिना तु या मारी V. II, P. I, 167, 1
प्रवृत्तेन प्रवर्तयेत् V. I. P II, 149, 13	

- मसुतो यन्तु वैद्याया V. II, P. I, 339, 14
 मस्थधान्य चतु षष्टि- V. I, P. I, 316, 7
 मसिद्धयवहार च V. I, P. I, 464, 12
 मसजो विपुनान् भोगान् V. I, P. I, 311, 2
 मसाशान् मुच्यते जन्तु V. I, P. I, 39, 10
 मसाश्च प्रकापश्च V. I, P. I, 449, 7
 मसनीर्याऽऽत्मना राजा V. I, P. I, 448, 8
 मसवर्णेषु V. I, P. II, 307, 4
 मसवे तु शुचिर्वेस्तः V. II, P. I, 191, 8
 मसव धीवन वन्ही V. II, P. II, 239, 2
 मस्तिष्कपाणि पाद म्यात् V. II, P. II, 261, 8
 मसस्य कन्याहरण V. I, P. II, 85, 4
 मसर्पदेहल मृग्य V. I, P. I, 450, 5
 माकृतानां तु सर्वेषां V. I, P. II, 207, 8
 माकृतः मसिसर्गोऽय V. I, P. I, 95, 5
 माकृशौमिकी. क्रिया कृशान् V. I, P. I, 160, 14
 मागधेषु नन मियस्या V. I, P. I, 291, 9
 मागधेषु मुरांस्तर्नेत् V. I, P. I, 351, 11
 मागास्था मन्त्रिणश्चैव V. I, P. I, 474, 5
 मागुपनयनान् V. I, P. II, 29, C. 1
 मापीत्रऽपरसात्रे च V. I, P. II, 193, 9
 माग्वाग्मनान् V. I, P. II, 245, 9
 माग्बोवन्वा V. I, P. I, 347, 4
 माग्बव पुरुषोऽग्नीयात् V. I, P. I, 421, 15
 माग्वा माहोण तीर्थेन V. I, P. I, 234, 16
 माह नाभिष्टेजसा माहा V. I, P. II, 214, 9
 माहनाभिवर्धनात् पुंसः V. I, P. II, 23, 20
 माह नामहरणात् V. I, P. II, 280, 6
 माह नामहरणास्तथ. V. I, P. II, 241, 17
 माहुस्तो गुरुरासीनी V. I, P. II, 31, 1
 माहुस्तो देवतीर्थेन V. I, P. II, 467, 9
 माहुस्तो देवतीर्थेन V. I, P. II, 460, 2
 माहुस्तो नित्यमग्नीयात् V. II, P. I, 303, 1
 माहुस्तान्मित्रो विप्रो V. I, P. I, 430, 2
 माथिनासीतिना सम्बन्ध V. I, P. II, 307, 8
 माथीनासीती मेलां V. I, P. II, 131, 11
 माय्या विधि धिर. धाम V. I, P. I, 441, 8
 मायापश्य V. II, P. II, 284, E
 मायापस्यक्रियायन्त्री V. II, P. II, 197, 4
 मायापस्य चरितृर्ह्य V. II, P. I, 321, 12

प्राजापत्य चरेत्कृच्छ्र V II, P. I, 281
3

प्राजापत्य चरेत् ऊच्छ्र V II, P I
425, 13.

प्राजापत्य चरेद्विप्र V II, P II
41, 17.

प्राजापत्य चरेद्विप्रो V II, P II,
190, 13

प्राजापत्य चरेत्पश्चात् V II, P I,
71, 5

प्राजापत्य चरेत्पश्चात् V II, P I,
252, 11

प्राजापत्ये तु गानेका V II, P II,
200, 7

प्राजापत्ये तु गानेका V II, P II,
200, 1

प्राजापत्यां नदन्ते सान् V I, P II,
147, 7

प्राजापत्ये तु पीले च V I, P II,
325, 1

प्राजापत्ये तु मिश्रके V II, P I,
423, 9.

प्राजापत्ये तु शुश्राणा V II, P I,
125, 3

प्राजापत्ये नय कृत्वा V II, P. I,
252, 15.

प्राजापत्येन कृच्छ्रेण V II P II
142, 2

प्राजापत्येन कृच्छ्रेण V. II, P I,
462, 2

प्राजापत्येन ससृज्य V I, P I,
260, 9

प्राजापत्येन सार्धेन V I, P I, 312,
5

प्राजापत्या निरुप्यन्ति V I, P II,
155, 7

प्राजापत्या निरुप्यन्ति V I P II.
155, 16

प्राजापत्य नवभ्रात्रे V. II, P I,
473, 12.

प्राजापत्य नवभ्रात्रे V II, P I.,
423, 1.

प्राजापत्येन शुद्धीन V II, P I,
336 ■

प्राजापत्येन शुद्धयेन V II, P I,
331 9.

प्राजापत्येन शुद्धयेन V II, P I,
337, 12

प्राजापत्येन शुद्धयति V II P I,
335, 15

प्राजापत्य प्रकुर्वीत V II, P. II,
118, 14.

प्राजापत्य प्रकुर्वीत V II, P I,
327, 15 337, 16

प्राजापत्य पराकी वा V II, P I,
243, 9

प्राजापत्यग्रत गोवधे V II, P I,
242, 1

प्राजापत्यविधानेन V II, P I,
331, 14

प्राजापत्य सान्तपन V II, P II,
203, 4

प्राजापत्य सान्तपन V II, P I,
324, 2

प्राजापत्यिक च यत् प्रोक्त V II,
P. II, 72, 8.

प्राजापत्यास्तानि सद्यस्य V II, P II,
11, 16

प्राजापतां मन्थिरसि V I, P I, 431,
20

प्राजापता मन्थिरसि V I, P I, 420,
15

प्राजापता सर्वभूतानाम् V I, P I,
430, 18

प्राजापत्यु द्वितीयस्य V II, P I,
445 1

प्राणानायस्य सम्प्रोक्ष्य V I I I 291 12	प्राणायामगत कृत्वा V II I I 418 11
प्राणाना रक्षणायाय V II P I 415 2	प्राणायामगत कार्ये V II P II 168 14
प्राणिना हिंसा निरस्य V II P II 270 8	प्राणायामगत कार्ये V II P I 44 11
प्राणा उपान समानानाम् V I P I 433 11	प्राण्यङ्गे वाऽऽयते कूर्प V I I II 190 2
प्राणाय स्वाहति V I P I 148 3	प्राण्यङ्गे सुगमाय च V II I II 248 11
प्राणयात्रिकमात्र स्थान V I P II 126 11	प्राणैरपि प्रियान् पुत्रान् V I P I 333 10
प्राणयात्रिकमन्त्रः V I P II 168 6	प्राण वा एते V I P II 99 10
प्राणायामे जले कृत्वा V II P I 60 8	प्राणस्य वै शमादृक्कामाय V I I I 14 17
प्राणायामत्रय कृत्वा V I P I 111	प्राणिर्हितापरा मनु V II I II 11 12
प्राणायामत्रय कृत्वा V I I I 91 10	प्राणरूपाय नृपति V I I I 468 11
प्राणायामत्रय कुर्वीत V II P I 10 16	प्राणरूपाय च पश्यन् V I I I 221 1
प्राणायामत्रय कृत्वा V II P I 14 14	प्राणरूपाय च पश्यन् V I I I 221 11
प्राणायामत्रय पदक V II P II 113 18	प्राणरूपा च मनसा V I I I 11 11
प्राणायामात्र चित्तस्थ V II P I 419 14	प्राणरूपाश्चक्षुषो स्थाने V I I I 10 10
प्राणायामैकशतशया V I I I 74 1	प्राणिनाम्बेन ज्ञायते V I I II 101
प्राणायामाश्च कुर्वीत V I I I 11	प्राणिनाम्बेन च ज्ञायते V I I II 14 4
प्राणायामतद्विषय V II I II 11 3	प्राणिनाम्बेन ज्ञायते V I I II 103 10
प्राणायामतलम् V II I II 10 3	प्राण कुर्वीते शमाया V I I I 1
प्राणायामतल कृत्वा V II I I 40 9	प्राण कर्म V II I II 13 1
प्राणायामतल कृत्वा V II I I 67 12	

- प्रातः पाद श्रेष्ठद्वय V II, P II, 173, 3
 प्रातः सन्निपत स्नान V I, P I, 260, 2
 प्रातः स्नान तदर्थं तु V I, P I, 268, 15
 प्रातः स्नानेन तत्सर्वं V I, P I, 259, 7
 प्रातः स्नानेन पापानि V I, P I, 259, 3
 प्रातः स्नानं प्रशंसन्ति V I, P I, 258, 17
 प्रातः स्नानसमारम्भ V II, P II, 190, 16
 प्रातः स्नायी भवेज्जिह्व V I, P I, 269, 12
 प्रातः संध्या सप्तशता V I, P I, 297, 16
 प्रादेशात्ताडिका मृदा V I, P II, 39, 21
 प्रादेशमात्र विक्षेप V I, P I, 257, 2
 प्रादेशमात्र वा सूक्ष्म V I, P II, 157, 17
 प्राथमि दान-सागर V I, P I, 18, 18
 प्राप्ति तु द्वादशे वर्षे V I, P I, 131, 9
 प्राप्ति तु पञ्चमे वर्षे V I, P II, 30, 12
 प्राप्ति भवति तत्पुण्यम् V II, P II, 75, 12
 प्राप्ताश्च नाभिनन्दित V I, P II, 196, 12
 प्राप्य भ्रातृ तु कर्तव्य V I, P II, 326, 9
 प्रातरनु द्वादश प्रासा V II, P II, 172, 16
 प्राप्ताणि नरकं पौर V II, P II, 269, 10
 प्राप्ताणि पञ्चमे वत्सा V I, P II, 326, 8
 प्राप्नोति परम स्थानम् V I, P II, 193, 3
 प्राप्नोति भृगुशार्दूल V II, P II, 260, 9
 प्राप्नोतु भवान् V I, P II, 402, 20
 प्राप्नोति यादृशी बाधा V II, P II, 235, 6
 प्राप्ताणि भिन्नता सत्यु V I, P II, 312, 16
 प्राप्नुवन्ति कुर्वन्ते च V II, P II, 230, 2
 प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो V II, P II, 246, 17
 प्राप्नुयानि इति V I, P II, 402, 20
 प्राप्यानुज्ञा विशयेन V I, P I, 311, 19
 प्राप्य चान्तं ततश्चैव V I, P II, 182, 10
 प्राप्य देशं च कालं च V II, P I, 236, 14
 प्रायश्चित्तपुण्यं च V II, P I, 232, 8
 प्रायश्चित्तप्रत्येकारं V II, P I, 217, 11
 प्रायश्चित्तं च यस्मात्क V II, P II, 113, 7
 प्रायश्चित्तं यस्मात्कालं V II, P II, 74, 9
 प्रायश्चित्तार्थमहन्ति V II, P II, 67, 3
 प्रायश्चित्तं चरद्भूतानां V II, P II, 63, 12
 प्रायश्चित्तं न कुर्यात्ता V II, P I, 34, 5

मायधित्ते मतधीर्णे V II P I 345 15	मायधित्तं प्रकृत्यव्य स्यात् V II, P I 461 5
मायधित्तं प्रकृत्यव्य V II, P I, 235 10	मायधित्तं कुरुवा V II P I, 4 17
मायधित्तं तु तिर्हिय V II P I 237, 8	मायेनाऽनृतवास्तिवान् V I, P I, 8 11
मायधित्तेरैर्येन V II, P I, 4 11	मायोऽनाद्यक V I, P II, 225, 3
मायधित्तानि कारयेन् V II P I 353 4	मायधित्तार्थमर्न्नि V II, P I, 30 15
मायधित्तं प्रकृत्यव्य V II, I II 174 11	मायधित्तं मत गर्ने V II P I, 346 7
मायधित्तमरुमाणा V II P I -01 10	मायधित्तं यथाहि V II, P I, 190 11
मायधित्तं शय याति V II, P II, 209 18	मायधित्तं स्मन् तन्वा V II, P I, 151 1
मायधित्तकिरीता य V II, I II 210 1	मायधित्तकिरीता य V I P I, 135 8
मायधित्तमत कार्ये V II I II 210 4	मायधित्तं न वितय V I P I, 425 14
मायधित्तं मत कुरुवा V II P II, 112 15	मायधित्तं वृत्त V I, P I, 233 2
मायधित्तमनोवाच V II, P II 143 14	मायधित्तप्रकृत्या V I, P II, 237 6
मायधित्तं यथास्मान् V II, P I 231 14	मायधित्तं नरेवेह V I, P I, 701 14
मायधित्तैरपरवनी V II P I, 202 8	मायधित्तं न ता कुरुवा V II, P I 316 4
मायधित्तैऽवर्गानि V II I II, 75 7	मायधित्तं कर्ष नय V II, P I, 114 4
मायधित्तं न वातय्य V II I I 234 18	मायधित्तं दधन्ति V II, P I, 222 4
मायधित्तं गतादिह V II, I I 231, 10	मायधित्तं न वातय्य V II, P I, II 10
मायधित्तान् V II, P II, C 15	मायधित्तं यन धित्ते V II, I I, - 16
मायधित्तं न वाति V II, P I, 2- 6	मायधित्तं न वातय्य V II, P I, - 14 15
	मायधित्तं न वातय्य V II, I II, 217 17

- प्रायश्चित्तं समुत्पद्ये V II, P I, 207, 2
 प्रायश्चित्तस्य पादं तु V II, P I 257, 14
 प्रायश्चिदं समं चित्तं V II, P I, 3, 9
 प्रथो नाम तप माक्तं V II P I, 3, 7
 प्रार्थयित्वा तु यो गा वै V II P II, 238, 18
 प्रारब्धं कर्म विच्छिद्य V II, P II, 277, 3
 प्रारब्धस्य विच्छिद्य V II P II 277, 4
 प्रादयासात् सुनास्य V II, P I, 407, 14
 प्रादयं मूत्रं पुगीयं वा V II P I 307, 7
 प्रादयं मूत्रं पुगीयाणि V II P I, 307, 11
 प्राशयेत्पञ्चभिर्नैवे V II, P I, 390 1
 प्राशयतीत्यं मेतान् V I, P II, 324 1
 प्राशयितुं च क्षेपि V II, P II 267 2
 प्राशयामो नरुणं तु V I, P II, 305, 4
 प्राशयशस्मानममो वा V II P II, 67, 4
 प्राशयशस्मानमर्षा वा V II, P I 203, 10
 प्रियं मूत्रं कापिशरा V I P II, 267, 2
 प्रियं च नातृन् मृयात् V I P II, 131 2
 प्रियानि चान्ननीयानि V I P I, 277, 6
 प्रिया वाच्यं V I, P I, 167, 7
 प्रियालाऽऽमलकैर्मुख्यै V I, P II, 371, 3
 प्रीतिं भोगं च वृणु च V I, P I, 453, 19
 प्रीयन्ते पितरश्चारय V I P II, 316, 4
 प्रेतस्य चैव निश्चितं V I, P II, 330, 2
 प्रेतस्य आयते नूनं V II, P II, 221, 12
 प्रेतस्य हि सदा तस्य V I, P II, 280, 4
 प्रमाना दस्येऽक्षयम् V I, P I, 419 5
 प्रेतनिर्वातकश्चैव V I, P II, 351, 15
 प्रेतपात्रम् V I, P II, 455, 8.
 प्रेते पितृस्वमापन्नं V I, P II, 464 7
 प्रेताः पिशाचास्तस्य समस्ता V I, P I 286, 3
 प्रीतिभूतं द्विजं विप्रो V I P II, 281 2
 प्रेतं मनसा ध्यायन् V I, P II, 289 2
 प्रेतं राजानि सङ्गृह्यन्ति V I, P II, 252 14
 प्रेतश्चेवाहिताग्निं स्यात् V I, P II, 452, 21
 प्रेतस्यार्चनसङ्काटं V I P II, 275 1
 प्रेतमृषां धामं न V I, P II, 275 4
 प्रेतमोक्षरतः परत्याः V II, P I, 56 14
 प्रेतमोक्षवनिर्गपणं V I P II, 267, 9
 प्रेतहारे सर्वं तप V I, P II, 249, 10

बह्याभमनासाद्य V I, P I 70 ॥	बह्ना पदवता साऽऽत V I P I, 42b, 22
बध्ना वा वासता निय V II P I 454 17	बहुना भुञ्जता मन्वे V I, P I 424 6
बधीयान्तस्सर्जाद्यु V I, P II, 37 2	बहुना विरुपा मायौ V I, P II 300, 111
बन्धुभि परिभूताद्य V II P II 262 5	बहून् वर्षमणान घोषान V II, P II 242, 6
बन्धुना न निभत V I P II 163 5	बहुयाजक V II, P II 254 8
बभ्राऽऽसन नियम्यासून V I P I 291 14	बह्व्यथ तिस्रोपण V I P II, 341 9
बलाक हव-हस-कडक V II P I, 405, 10	बह्व्या भवणर्ते सु V I I II, 128 4
बलाकारादिबुद्धि V I P II 187, 1	बह्वपयो न V I I II, 317 15
बलावपहता कन्या V I P II 89 8	बह्वमिषाद्यस्य वा V I, P I, 175 12
बलजा पुण्डरीकाद्य V I P I, 255 18	बह्वीर्णा प्रतिजमाह V II P I 415, 4
बल वर्म प्रभावादि V I, P I, 128 13	बहुभुताथ धर्मज्ञा V I, P I 178 12
बल वासथे V I, P II 314 4	बहुभुक्केन्धने चाग्नौ V I, P I, 316, 15
बह्वर्वाधर्पजाताना V I, P I 183, 9	बहिस्तूभययापि स्मृतेराचारान्ध V II, P I 204, 16
बह्वर्चे याचितानेक V II, P II, 272, 2	बहिस्तादथ निवसह V II P I 345 14
बहुकस्तु सन्वम्य V I, P II 162 12	बहि सूत्र त्यजेद्विद्वान् V I, P II 168, 16
बहुकास्त्रिदण्ड V I P II 200 2	बहि सन्धा इत्युणा V I P I 206 ॥
बहुक स विज्ञेय V I P II, 163, 4	बहुस्याम V I P I 103 14
बहुर्गा महावृथा V I P I 457, 7	बहुस्याम V I P II 60 1
बध्ना वृद्धयति धमे V I, P I, 92 8	बान्धवो वा परी वाऽपि V I P II, 261 15
बहूनि बाहु काम्य V I P II, 38 7	बाधिर्यमुपयान्याशु V II P II, 232 9
	बाह्येभ्यस्त्वम् V II P II 157, 7
	बाहिराऽऽतयान्याथ V I, P I, 134 ॥

बालकृच्छ्रसत कुर्यात् V II P I 121 14 123 6	बाल वृद्ध रोगार्तना V I P I, 477 14
बालागमाद्येऽपहृते V II P II 8~ 1~	बाल वृद्ध स्त्रीणामर्थे V II P I 122 5
बालप्राथ कृतप्राथ V II P I -04 9	बालाथ तरुणा वृद्धा V I P I 281 15
बाला जनिर्जी जननी च बाल V I 1 I 363 8	बाले समानवयसि V I P I • 834 1~
बालाहोराष्ट्र भूतशु V I I I 467 6	बालस्यानुरस्य वा V II P I 68 7
बाले वृष्टान्तरस्थे न V I P II 2~ 10	बालसवर्धन व्यक्त्वा V II P I 88 17
बालानामजातवन्ताना V I I II, 213 10	बालाभारकृजालाना V I P II, 154 ~
बालाना वाक्पदनाणाना V II I II 40 10	बाह्व्या तु गर्भं दद्यात् V II P I ~8 1
बालापत्या सधा रागा V II P I 1~ 8	बाह्व्या मनसा वाचा V II P II 160 7
बालापत्याश्च गर्भिण्य V II P I 9 5	बिडाल ताकाऽऽशुश्रितः V II P I 391 11
बालाऽपि विप्रो वृद्धस्य V I P I 934 0	बिडाल-काक-नकुलाऽऽशु V II P I 392 2
बालाऽपि नाशमन्त्रो V I I I 448 7	बिडाल भूषकाश्रिते V II P I 391 4
बाले मग्नजित चैव V I P II ~ 1	बिभ्र जलपादय वा V I P II, 179 1~
बालं मृते सपिण्डाना V I P II ~30 12	बिल्वके V I I II 300 15
बालया वा युवत्या वा V II I I 37 20	बिल्वाऽऽमलक मूलीका V I P II 300 ~
बाल्य पितृवशे निष्ठेन V II I I 55 9	बिल्वा च्च-यादि यत्नीया V I P II, 37 1
बाल्य वा वासभावन V I I I 184 9	बीजिनश्च V I P II 0~ ~
बालैरनुपरिक्रान्त V II P I 18 12	बीजानामुपनिषिक्त्य म्यान् V I P I 47~ 15
बाल वृद्धाऽऽमुखाणां च V II P II 171 5	बीजाना सम्पर्क शून् V II P II 16~ 9
	बुधे च यादिन् परिवर्जनीया V I P I -52 4

सुद्धिपूर्वे चेत् क्वच V II, P I 394 2	अस्यचारी गृहस्थो V I, P II, 167, 9
सुद्धिपूर्वे तु कृच्छ्राद्य V. II, P I, 117 19	अस्यचारी गृहस्थश्च V I, P II, 17, 7
सुद्धिपूर्वे प्रयत्नेन V I, P. II, 230 15	अस्यचारी गृहस्थश्च V I P II, 17, 10
सुद्धयेताऽऽप्रयुक्ता तु V. I P I 472, 14	अस्यचारी गृहस्थश्च V I, P II 197, 1
सुद्धितेषु भूयेषु V II, P II. 224 10	अस्य V II, P II 247, 2
सुपुष्टमागत आन्त V I P I, 339, 4	अस्ये वेहि मे भिक्षान् V II P II 59, 10
गृहस्थिरिकामयत V I, P I, 47, 18	अस्यो वा कुतसो वा V II, P II, 57, 18
गृहस्थिर्वि V I, P I, 48, 6	अस्यप्राथ गुणप्राथ V I P II, 358 2
गृहस्थसिधयनद्वा V II, P II, 63, 6	अस्यस्तु वन गच्छेत् V II, P. II, 58 8
शैशिरादभितस्त्रध्यान V I, P II, 244, 3	अस्यचारी येन V II, P II, 12, 9
शौकान् पाशुपतान् जैनान् V I, P I, 279, 4	अस्यैह्य V II, P II 96 10
अस्यकूर्वाणिनी भूत्वा V II, P II, 148 7	अस्यैशता वसनि-ता V II P I, 363 10
अस्य रथे विद्या देव V I, P I, 271, 1	आत्माह्यं वसनिना च V II, P II, 57, 5
अस्य भविष्य-वि-शुद्धाः V I, P II, 10, 5	अस्यचारी शितक्रीडा V II P II, 182 2
अस्यगर्भवेदे कृच्छ्र V II P I 313 11	अस्यचारिण V I P II, 278 8
अस्यगन्तु कि विदग्ध V I P I, 434 8	अस्यचारी न कुर्वन् V I P II, 278 1
अस्यगन्तु V I, P II, 192 1	अस्यचारी नवविश्व V I, P II, 145 2
अस्यचारी V I P II 137, 6	अस्यचारी नवविश्वम् V I P II, 100 21
अस्यचारीण भर्तु V II, P I 100 13	अस्यचारि यतीना च V I, P I 410 10
अस्यचारी गृहस्थ V I P II, 197, 4	अस्यचारी शनी ये स्थान V II P II 170 6
अस्यचारी गृहस्थ V I, P II III II 140 8	अस्यचारी शुनो इ- V II P I, 67, 12

- अक्षय्यं च गार्हपत्यं V I, P II, 153, 14
 अक्षय्यायाय V I, P II, 4, 2
 अक्षय्यं चत् विष्णो V II, P II, 62, 6
 अक्षय्येण V I, P II, 104, 20
 150 12
 अक्षय्येण वा काल V. I, P II, 61 18
 अक्षय्यं तपो मेक्ष्य V I, P II, 45, 1
 अक्षय्याहिमियमो V I, P I, 388, 14
 अक्षय्यं दद्या क्षान्ति V II, P II 169 8
 अक्षय्यमागस्तु V I, P II, 17, 15
 अक्षय्येण पर्वणि V I, P II, 99, 10
 अक्षय्यभमी V II, P I, 404, 2
 अक्षय्यभमाहुर् V II, P I, 230 12
 अक्षय्यं च दुष्काला V II, P I 323 22
 अक्षय्यं समाप्य V I, P II, 136, 16, 147, 19
 अक्षय्याहिताग्निश्च V I, P I, 308, 1
 अक्षय्याहिरेक्ष्य V I P II, 41, 9
 अक्षया कथिताश्चैव V. I, P I, 109, 11
 अक्षानि न आत्मा V I, P I 421, 7
 अक्षया चोदितो विष्णु V I, P I, 118, 7
 अक्षाय शङ्कर सूर्य V I, P I, 365, 11
 अक्षय्यं तथा विष्णो V I, P I, 95, 14
 अक्षयः साक्षुष्य V I, P. I, 350, 5
 अक्षोण तर्पयेत् पूर्व V I, P I, 356, 11
 अक्षयान्ते मुनिश्रेष्ठा V I P I, 9, 12
 अक्षणे प्रजापतये V I, P I, 381, 8
 अक्षणे अक्षपुरुषेभ्य V I, P I, 384, 5
 अक्षाय हनय पूर्व V. I, P I, 118, 5
 अक्षाय शङ्कर सूर्य V I, P I, 365, 6
 अक्षय्यता देव विदुर्भक्ता V I, P II, 343, 11
 अक्षाय्याधानमेतत्स्थाने V I, P II, 159, 3
 अक्षयिस्त्वप्ययन्त V I, P I, 249, 16
 अक्षय्यानुसन्तानो V I P II, 342, 12
 अक्षय्यापतिश्चैव V I, P II, 342 13
 अक्षय्यामुतश्चैव V I, P II, 341, 14
 अक्षोधाध कथा कुर्वु V I P II, 400, 16
 अक्षयि परिविशितश्च V I, P II, 300 10
 अक्षया दैवाना V I, P I, 105, 16
 अक्षय्यं हतोना च V I P II, 224 16
 अक्षय्यहता ये च V II P I, 21 11
 अक्षय्ये च सोमे च V II P I, 426, 11
 अक्षया सुरारि छिद्रयान्तकारि V I, P I, 221, 1
 अक्षय्यं च मेधाश्च V I, P I, 252 12
 अक्षय्यं प्रतिष्ठेयतायै V II, P II, 150, 13

ब्रह्मबीजसमुत्पत्तौ V I, P II, 218, 3	ब्रह्मस्वहारिणश्चैने V II, P II, 219, 11
ब्रह्मबीजसमुत्पत्तौ V II, P I, 208, 11	ब्रह्महत्या V II, P II, 18, 10
ब्रह्मबन्धौ च यद्वत् V I P I, 189, 9	ब्रह्महत्या V II, P II, 92, 15
ब्रह्मभारमिह सूत्र V I, P II, 168, 7	ब्रह्महत्यापनीशाय V II, P II, 69, 11
ब्रह्मयज्ञे जप चैव V I, P I, 257, 10	ब्रह्महत्यामवाप्नोति V II, P II, 149 12
ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्यमाण V I P I, 314, 11	ब्रह्महत्यामवाप्नोति V I, P II, 360 20
ब्रह्मयज्ञप्रतिद्वयं V I, P I, 350, 16	ब्रह्महत्याग्रतः कुर्यात् V II P II, 80, 9
ब्रह्मयज्ञस्तु य इमां V I, P I, 255, 17	ब्रह्महत्याग्रतः कुर्यात् V II P I, 102 10
ब्रह्मवादिन्य V I, P II, 82, 12	ब्रह्महत्याग्रतः वाऽपि V II P I, 97, 1, 100 11
ब्रह्मवचनं कामस्य V I, P II, 31, 10	ब्रह्महत्याग्रतः हेय V II, P II, 97, 12
ब्रह्मवचनं सौम्ये V I, P II, 313 18	ब्रह्महत्या गुरापाल V II, P I, 15, 3
ब्रह्मवचनं विन पुत्रा V I P II, 80, 19	ब्रह्महत्याग्रतः पुत्र्यश्च V I, P I, 349, 13
ब्रह्मवचनं विन पुत्रान् V I P II, 316, 10	ब्रह्महत्या श्रावशास्त्रानि V II, P II, 37, 11
ब्रह्मलोकावमवाप्नोति V I, P II, 30 13	ब्रह्महत्या श्रावशास्त्रानि V II, P I, 5 12 C, 4
ब्रह्मा विश्वगृहा धर्मो V II, P II, 219 1	ब्रह्महत्या श्रावशास्त्रानि V II P II, 57, 5
ब्रह्म (वत्सु) विवाहकामिः V I, P I, 107, 9	ब्रह्महत्या श्रावशास्त्रानि V II, P II, 5, 9
ब्रह्मा विश्वगृहा हस्तः V I, P I, 230 11	ब्रह्महत्या V II, P II, 72 13
ब्रह्मं यन् ब्रह्म V I, P I 20, 9	ब्रह्महत्या V II, P II, 103 1
ब्रह्मगोनायुनी शम्भकः V II, P II, 147, 11	ब्रह्महत्या परिषदायुधम् V II, P II, 50, 10
ब्रह्मशासननिष्ठाथ V I, P II, 7, 2	ब्रह्महत्या शापकालेन V II P II, 12 4
	ब्रह्महत्या विप्रमुच्यते V II, P II, 64, 14

- ब्रह्मैव स विज्ञेयः V I, P I, 153, 2
 ब्रह्मणे V. II, P II, 188, 4
 ब्राह्मण V II, P. II, 135, 12.
 ब्राह्मण V II, P. II, 166 13
 ब्राह्मणी V. I, P I, 46, 7
 ब्राह्मण कुशलं पृच्छेत् V I, P I 325, 8
 ब्राह्मण अभियाद्यैस्तु V I P I, 327, 7
 ब्राह्मण क्षत्रियो वाथ V I, P II, 154, 16
 ब्राह्मण अभिय विद्या V II, P I 150, 9
 ब्राह्मण क्षत्रिय विन V I, P II 40 18
 ब्राह्मण अभिय विद्या V I, P I, 86, 1
 ब्राह्मण क्षत्रिय विद्या V I, P II, 189 10
 ब्राह्मण-क्षत्रिय विद्या V I, P II 40, 14, 95, 12
 ब्राह्मण क्षत्रियो वैश्य V II, P II, 241, 2
 ब्राह्मण क्षत्रियो वैश्य V II, P II, 241, 7
 ब्राह्मणा क्षत्रिया वैश्या V I, P I, 133, 2
 ब्राह्मणी क्षत्रिया वैश्या V II, P I, 69, 1
 ब्राह्मणी क्षत्रिय-वैश्ययोवायाम V II, P I, 348, 12
 ब्राह्मण क्षत्रिय हरदा V II, P I, 98, 6
 ब्राह्मणो अक्षिरजा गोर्वा V I, P II 439, 14.
 ब्राह्मणे त्राऽननूचने V I, P II, 48, 17
 ब्राह्मणोच्छिष्टदानामया V II P I, 343, 18
 ब्राह्मणाच्छिष्टभोजने V II P I, 343 12
 ब्राह्मणा छिष्टाद्यने V II, P I, 9
 ब्राह्मणाच्छिष्टाद्यने V II, P I, 9 12
 ब्राह्मणानिष्करी नास्ति V I P. II 347, 10
 ब्राह्मणान् क्षत्रियाया तु V I P. II 120, 14
 ब्राह्मणी तु शुना ददा V II, P I, 65 12
 ब्राह्मणी तु शुना ददा V II P I, 65 14
 ब्राह्मणा देवता सर्वा V II P I, 13, 15
 ब्राह्मणाद्वधत्तम्प्राप्तौ V II, P I, 71 3
 ब्राह्मणादीनामाद्याये V I, P II 201 17
 ब्राह्मणादीनामाद्याये V II, P I, 420 4
 ब्राह्मण ददा विष्णुदास्तु V I P II, 299 15
 ब्राह्मणी ददादेव V I, P II, 205 1
 ब्राह्मणाविशु दूदस्य V I P I, 137 4
 ब्राह्मणाना कुर्यजातम् V I, P I, 444 9
 ब्राह्मणानि च कल्पाथ V II P II, 159, 16
 ब्राह्मणाना द्विर्जवाच्यम् V I, P II, 421, 41

- ब्राह्मणान् ज्ञापयेत् तत्र V. II, P I,
 I, 253, 1
 ब्राह्मणेन V II, P II,
 142, 6
 ब्राह्मणानां परिवारः V II, P II,
 193, 12
 ब्राह्मणानां प्रशस्तिरः V I, P I,
 136, 12
 ब्राह्मणानां प्रसादेन V II, P II,
 11, 5
 ब्राह्मणान् भोजयेत् V I, P II,
 340, 5
 ब्राह्मणान्भीजयच्छक्या V II,
 P I, 204, 7
 ब्राह्मणान् भोजयित्वा च V II, P
 II, 101, 7
 ब्राह्मणानामय धर्मो V I, P II,
 166 2
 ब्राह्मणेन वधे पाशे V II, P I,
 22, 19
 ब्राह्मणा नावमन्तव्या V I, P I,
 407, 1
 ब्राह्मणास्त्रयसम्भूतो V II, P II,
 220, 7
 ब्राह्मणानां शत सन्धक् V I P I,
 127, 8
 ब्राह्मणान् सम वञ्च ह्यो V I, P II
 302 8
 ब्राह्मणावाग्रही निरुक्तः V I, P I
 480, 8
 ब्राह्मणे माहुरतिधिम् V I, P I,
 399 5
 ब्राह्मणी ब्राह्मणं V II, P II,
 53 15
 ब्राह्मणी ब्राह्मणी गच्छेत् V II P
 I, 44 3, 328 18
 ब्राह्मणा ब्राह्मण वा तु V II, P I,
 231, 7
 ब्राह्मणो बन्धर्ही गरुडो V II, P. I,
 332 14
 ब्राह्मणो वैश्व-पात्तासौ V I, P. II,
 34, 14
 ब्राह्मणं भिष्मक वाऽपि V I, P II,
 401, 5
 ब्राह्मणभूम्यप- V II, P II, 93,
 16
 ब्राह्मणभूम्यपहरण V II, P I, 13,
 10
 ब्राह्मणो मोक्षमन्विच्छन् V I, P II,
 153, 8
 ब्राह्मणमनुमेन V II, P II,
 150 13
 ब्राह्मण-राजन्य वैश्य V II, P I,
 74^a, 18
 ब्राह्मणैरेदि भीष्मक्या V II, P I,
 431, 11
 ब्राह्मणैर्मन्त्रपूतैश्च V II, P I,
 195, 2
 ब्राह्मणइतिम् V. II, P II,
 263, 9
 ब्राह्मणवैश्वदेव्या V, II, P I,
 98 18
 ब्राह्मणो वैश्वेन स्यान् V I, P I,
 153, 19
 ब्राह्मणेभ्यस्तुष्टान् V I P II,
 401. 8
 ब्राह्मणावसथाश्चैव V I, P I,
 406 16
 ब्राह्मणावसथान् ससोत् V II, P II,
 59, 4
 ब्राह्मणाशौच राजन्यः V II, P I,
 430, 13
 ब्राह्मणधर्मेशापूर्वक V. II, P I,
 329, 14
 ब्राह्मणश्च राजा च V I P I,
 201, 5

ब्राह्मण. दूद्रीच्छिष्टभोजने V. II, P I, 392, 7.	ब्राह्मणस्य रुज कृत्या V. II, P I, 17, 5, 454, 1
ब्राह्मण दूद्रीच्छिष्टाशने V II, P I, 365, II	ब्राह्मणस्यैव दूद्रीक्षम् V. II, P I, 379, 15
ब्राह्मण. दूद्रीक्षामेति V II, P II, 241, 9	ब्राह्मणस्य अणकौरे V. II, P. 1, 127, 8
ब्राह्मणे. शिल्पिभिर्नैवै V I, P I, 465, 2	ब्राह्मणस्य सिन वल्ल V I, P. I, 264, 4
ब्राह्मणेषु चरेद्भैक्ष्यम् V I, P II, 40, 12	ब्राह्मणस्य सविण्डाना V I, P II, 209, 18
ब्राह्मणस्तु V I, P. II, 98, 12	ब्राह्मणस्य मुषापस्य V II, P I, 144, 16
ब्राह्मणस्तत्र दुक्त्वात् V II, P I, 425, 2	ब्राह्मणस्यर्णहारी च V II P II, 261, 7
ब्राह्मण स्तर्पयेत्पश्चात् V II, P I, 121, 15	ब्राह्मण स्तर्णहारी तु V II, P II, 167, 5
ब्राह्मणस्तु शुना दृष्टो V II, P I, 67, 1	ब्राह्मण हस्वा हास्वा V II, P I, 79, 2
ब्राह्मणस्तु शुना दृष्टो V II, P I, 68, 4	ब्राह्मण्या V II, P II, 127, 9
ब्राह्मणे सत्कृत V I P II, 18, 1	ब्राह्मण्यकान्तो यत्वा V II, P I, 347, 10
ब्राह्मणस्य V I, P II, 215, 18	ब्राह्मण्यकामाहच्छत्तु V I, P I, 348 18
ब्राह्मणस्य V. II, P II, 136, 8	ब्राह्मण्या क्षत्रियाग्नात् V I, P II, 12, 13
ब्राह्मणस्य V II P II, 83, 12	ब्राह्मण्या क्षत्रियास्तुत V I P II, 121, 15
ब्राह्मणस्य क्षत्रिये विदुः सुष्ठु V I, P II, 220 16	ब्राह्मण्या क्षत्रियान् सूतो V II, P I, 69 15
ब्राह्मणस्य तथाऽऽसीच्च V II, P I, 419, 5	ब्राह्मण्येनान् यदा गच्छन् V II, P I, 347, 12
ब्राह्मणस्य तु विक्रिय V I, P II, 12, 9	ब्राह्मण्या व्यहमुपाध्य V II, P I, 332, 11
ब्राह्मणस्याऽऽमुलौम्येन V. I P. II, 95, 9	ब्राह्मण्यान सपदि भष्ट V II, P II, 240, 17
ब्राह्मणस्य परिचापान V II, P II, 68 10.	
ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि V II, P II, 11, 7.	

ब्राह्मण्यादव स्तियन्ते V I P II
164 15

ब्राह्मण्या द्वावपाह स्यात् V I P II
109 11

ब्राह्मण्या ब्राह्मणाज्जात V I
I II 118 21

ब्राह्मण्या शर्यया सार्धं V I P I
49 17

ब्राह्मण्यमपि सहनु स्यात् V II P II
1 11

ब्राह्मण्य य परिस्वय V I P I
149 17

ब्राह्मण्य सकल नरय V I I II
169 9

ब्राह्मण्या गिराधि वपन V II P I
331 4 331 9 331 13

ब्राह्मण्या सह याऽर्थावात् V I P I
475 11

ब्राह्मणमयमुद्दि V II P II
15 15

ब्राह्म मुहूर्ते उपाय V I P I
9 9 9

ब्राह्म मुहूर्ते उत्थाय V I P I
20 6

ब्राह्मस्तु प्रथममथा V I P II
85 9

ब्राह्मीपुत्र सुतनहन् V I P II
86 15

ब्राह्मी नैमित्तिका मान V I P I
9 11

ब्राह्मा र्थना २ सम्बधान V I P II
11 1

ब्राह्मा दपमैयथाय V I I II
84 8

ब्राह्माविपु विवाहपु V I P II
47 7

ब्राह्माविपु विवाहपु V I I II
80 10

ब्राह्माविपु विवाहपु V I, P II
63 11

ब्राह्म तु भाजन मन्त्रे V II P II
15 17

ब्राह्म तु भाजन मन्त्रे V II P II
15 3

ब्राह्मावीनि तथाऽगर्कौ V II I II
17 9

ब्राह्मे मुहूर्ते उपाय V I P I
219 10

ब्राह्मे मुहूर्ते उज्ज्वल V I P I
319 16

ब्राह्ममेकमह रूप V I I I
94 4

ब्राह्मैयनैश्च सम्बन्धैः V I P II
9 0 10

ब्रुवरत्न रथधाम्ना V I P II
48 11

थ

भगवत्प्रानहत्थाय V I P I
252 2

भगवित्ता तु न भात V II P II
149 7

भगवित्ता तु न भातान् V I P II
14 5

भगवत्ता न रुधयन् V II P I
246

भगवत्ता न रुधयन् V II I I
246 10

भगवत्ता भ र्ण भेन V I I I
234 1

भगवत्ता भ र्ण भेन V II I I
166

भगवत्ता भ र्ण भेन V II P I
408 13

भगवत्ता भ र्ण भेन V II I II
3 13

भक्ष्याभक्ष्याण्यनेकानि V II, P I, 461, 11	भय इत्या च भूतानाम् V I, P II, 154, 11
भक्ष्याभक्ष्ये तथा पेये V I, P II, 29, 10.	भरण सर्वभूतानाम् V I, P I, 467 8
भक्ष्य भोज्यासस्य V II, P II, 111, 13	भर्तृगोत्रेण कर्तव्या V I, P II, 157, 8
भक्ष्य भोज्यापहरणे V II, P II 110, 13	भर्तृगोत्रेण कर्तव्या V I, P II, 63, 12
भक्ष्य भोज्यमुदक्या च V I, P II 184, 11	भर्त्ताऽनुसरणं काले V II, P I, 38, 5
भक्ष्य भोज्यं तर्पणं देयं V I, P II, 436, 17	भुर्ये हि या विभ V II, P II, 224, 10
भक्ष्य-भोज्य V II, P II 112 4	भर्तारं लक्ष्येद् वा तु V I, P I, 129, 12
भक्ष्य भोज्यं च विविधं V I, P II, 419, 1	भर्तुं शरीरगुणेषा V I, P II, 115 13
भक्ष्य मासं क्षुद्रिह V II, P I, 410, 1	भर्तृर्ग्निकमे कृच्छ्रं V II, P I, 36, 14
भगिनी भगिनीयानां V I, P I 186, 16	भर्तृश्रान्तं महाश्रान्तं V I, P. I, 189, 7
भगिनी मातुरामा च V II, P I, 318, 17	भर्तुं सौख्येन या मारी V II, P II, 228, 1
भगिनी मातुरामा वा V II, P I, 321, 7.	भरद्वाजकृता जे च V I, P I, 109, 5
भगिन्या संस्थितायां तु V I, P II, 252, 4	भरद्वाजं क्षुधार्त्तस्तु V II, P I, 415, 3
भगिनीसपरन्वधं भगिन्य V II, P. I, 326, 11	भवेत्ताऽऽशौचमस्वर्ग्यं V I, P I, 243, 6
भगवत्क्षस्तु कृष्णहारी V II, P II, 233, 10	भवन्ति चह काका स्तु VII, P II, 229 2
भगवते V II, P II, 197, 1	भवन्ति मातृता वैष्णु V II, P. II, 231, 5
भगवते महापुरुषाय V I, P I, 369, 12	भवत्युर्वै चरितैश्च V I, P II, 41, 14
भगवतोऽयं V. I, P I, 3, 1, 14	भवन्ति विप्रश्चान्यः V I, P. II, 367, 17
भवोद्देगकरोऽ न्वया V II P II, 249, 4	भवितातो नमः सर्वे V I, P I, 183, 5
भवभूतस्य संन्यासम् V I, P II, 149, 18	
भवे रीते तथा रामे V II, P II, 49, 10	

- भवितव्यं भवद्भिः V. I., P. II.,
 365, 9.
 भवत्येतत्परिणतं V. I., P. I.,
 433, 10.
 भवितव्यं नरेन्द्रेण V. I., P. I.,
 474, 4.
 भवेत् स्फुटितपादम् V. II., P. II.,
 240, 11.
 भवत्येवार्त्तनौकरणहंस V. I., P. II.,
 415, 12.
 भवन्ति हि कृपा तस्य V. I., P. I.,
 250, 16.
 भवद्भिः पितृभ्यां न. V. I., P. II.,
 381, 7.
 भवेद्यदि सपिण्डानां V. I., P. II.,
 466, 18.
 भवं देव त्वय्यानि V. I., P. I., 373, 6.
 भवेद्विषयवैराग्यम् V. I., P. I.,
 59, 6.
 भवन्मध्यं तु राज्ञोः V. I., P. II.,
 41, 15.
 भवेन्महीमलं यस्मान् V. I., P. I.,
 353, 11.
 भवन्त्यामनी भुवि V. I., P. II.,
 396, 18.
 भवाय देवाय नमः V. I., P. I.,
 374, 9.
 भवाय देवाय स्वर्गस्थादिभिः V. I.,
 P. I., 375, 5.
 भविष्यन्ति महाबाहो V. II., P. II.,
 162, 11.
 नरन शौद्रं सुवर्णं च V. II., P. I.,
 192, 6.
 भव-गोमय-द्वारा- V. II., P. II.,
 195, 2.
 भवत्युत्तरं V. II., P. I., 166, 9.
 भवत्याऽऽहर्षा नित्यं V. II., P. I.,
 175, 1.
 भवत्यास्तुतं शुद्धयति V. II., P. I.,
 176, 4.
 भग्मना वाऽपि सस्पृश्य V. II., P. I.,
 143, 15.
 भस्मना शुद्धयने कांश्यं V. II., P. I.,
 172, 1.
 भस्मास्थानि गृहीत्या तु V. II., P. I.,
 22, 21.
 भाण्डानि श्रावयेद्भट्टः V. II., P. I.,
 145, 2.
 भागधेयं श्रुतिः प्राक् V. I., P. I.,
 364, 2.
 भागद्वयं तु धर्मार्थं V. I., P. I.,
 190, 5.
 भागिनैर्यो द्विजो यत्ना V. II., P. I.,
 327, 13.
 भागिनैर्यं विद्वेजेण V. I., P. II.,
 348, 13.
 भार्यं वृषकं वृषकं कुर्यात् V. I.,
 P. I., 272, 4.
 भाजने भोजने चैव V. I., P. I.,
 416, 4.
 भानु-भौमाग्नि-हृद्युः V. I., P. II.,
 205, 14.
 भार्यया याजवल्क्याश्च V. I., P. I.,
 109, 4.
 भार्या-पुत्रवर्धनाश्च V. II., P. I.,
 21, 18.
 भार्या-भर्तुर्भवेत्तैः V. II., P. I.,
 38, 13.
 भार्या-भूतक-शस्त्रेभ्यः V. I., P. I.,
 422, 13.
 भार्याया विप्रस्येष्टाश्च V. II., P. II.,
 103, 8.
 भार्यामः दृष्टिर्भूत्य- V. I., P. I.,
 481, 15.
 भार्या वैदयां तत्कृत्वा V. II., P. I.,
 322, 19.

भावान्तरमभावो हि V. II, P. I, 9, 1.	भिक्षार्थी प्रविशेत् प्राग V. I., P. II, 186, 16.
भावशुद्ध्युपपत्तय V. I., P. I., 59, 7.	भिक्षार्थमदनं वक्ष्य V. I., P. II., 185, 13.
भावैरनिष्टैः संयुक्तः V. II, P. II., 215, 4.	भिक्षार्थी विचरेद् धाम V. II, P. II., 58, 10.
भावशुद्धिहेतुर्भक्तिः V. I., P. II., 181, 11.	भिक्षोर्भिक्षभुजभावि V. I., P. II., 184, 16.
भास्करालोकना-७इलील-V. I., P. II., 45, 15.	भिक्षां वै भिक्षवे दद्यात् V. I., P. I., 409, 12.
भास्करालोकनालील V. I., P. I., 445, 13.	भिक्षां वा पुष्कला वाऽपि V. I., P. I., 392, 5.
भासं च हत्वा दद्याद्भासु V. II, P. I., 79, 3.	भिक्ष्याचैव तदासावि V. I., P. I., 459, 9.
भिक्षुको ब्रह्मचारी वा V. I., P. II., 400, 21.	भिक्षु च गन्धर्वश्च V. II., P. I., 387, 3.
भिक्षां च भिक्षवे दद्यात् V. I., P. I., 407, 5.	भिक्षुभिक्ष्याप्रयोक्ता च V. II., P. I., 284, 14.
भिक्षां च भिक्षवे दद्यात् V. I., P. I., 407, 1.	भुक्तं चैव पार्वणश्राद्धे V. II., P. I., 426, 12.
भिक्षादनं जपः सन्ध्या V. I., P. II., 181, 18.	भुक्तोऽष्टिर्द्वि विज्ञासावे V. II, P. I., 391, 9.
भिक्षादनं जप स्नानं V. I., P. II., 183, 18.	भुक्तं द्वेती ततो भुक्तं V. II., P. II., 277, 5.
भिक्षादनसमुद्योगात् V. I., P. II., 188, 14.	भुक्तवत्स्वनाश्रान्तेषु V. I., P. II., 430, 10.
भिक्षेन भिक्षां प्रथमं V. I., P. II., 42, 6.	भुक्तवान् विशेषेण V. I., P. I., 471, 14.
भिक्षापात्रादिशुद्धपर्यन्तं V. I., P. II., 187, 16.	भुक्तवन्तु च विप्रेषु V. II., P. I., 241, 14.
भिक्षां बन्धुभ्य आशय V. I., P. II., 162, 10.	भुक्तवन्तु तु विप्रेषु V. I., P. I., 414, 2.
भिक्षायां गृहीते तु V. II., P. II., 116, 10.	भुक्तवन्तु च विप्रेषु V. I., P. I., 400, 14.
भिक्षायावेव यः प्राणाय V. I., P. II., 324, 11.	भुङ्क्ते स दानि शक्य V. I., P. I., 215, 4, 376, 9.
भिक्षायासाय भुञ्जीत V. I., P. II., 162, 5.	भुङ्क्ताश्चान्यदमीदृशान् V. II, P. I., 371, 5; 409, 11.

- अस्त्वाऽऽचामेवयोनित V. I, P I,
 431, 4
 अस्त्वा चैन शनिष्ठेन V I, P I,
 433, 1
 अस्त्वाच्छिष्टं तु काकाणा V. II,
 P I, 391, 8
 अस्त्वाच्छिष्टं समावाय V I, P I,
 430, 14
 अस्त्वा तु भवियचौचे V II,
 P I, 418, 18.
 अस्त्वाऽनोन्यनमस्याजम् V. II,
 P. I, 372, 2
 अस्त्वा तु सुखमाख्याय V. I, P I,
 438, 19.
 अस्त्वात्तं प्राज्ञपाशौचे V. II, P I,
 418, 7.
 अस्त्वा वस्तुनस्याना च V. II, P I,
 371, 2
 अस्त्वा वाचयतिनिव्य V. I, P II,
 192, 11.
 अस्त्वा पलायं लघुनं V. II, P. I,
 408, 9.
 अस्त्वा पीत्वा चरेत् कण्डू V. II,
 P. I, 164, 2
 अस्त्वा मागमनं कुर्वान् V II, P. I,
 410, 3
 अस्त्वाऽऽङ्गागिरन्नीऽन्- V. I,
 P. I, 155, 8
 अस्त्वा वापुर्विकरवाजम् V. II, P. I,
 379, 11.
 अस्त्वेवा पादघञ्जाश्च V II, P I,
 424 10
 अस्त्वा गङ्गा मागमेन V. II, P I
 377, 4.
 अस्त्रीन V. I, P. II, 192, 3
 अस्त्रीन पागमाश्च तु V. I, P. I,
 424, 17
 अस्त्रीन चैन न दूराणा V. I, P I,
 217, 7.
 अस्त्रीनानिधिसेष्टकः V. I, P. II,
 441, 2
 अस्त्रे ते स्वय पापाः V. I, P. I,
 217, 2.
 अस्त्रीन वद्यऽथ- V. I, P II,
 191, 16
 अस्त्रीतो मृत्युरागुप्य V. I, P. I,
 427, 9.
 अस्त्रीत पर्णपुदके V. I, P. II,
 192, 10
 अस्त्रीत विधिश्च विप्रो V I, P. I.,
 427, 18
 अस्त्रीनार्जनान् पूर्वं V. I, P. I,
 435, 18.
 अस्त्रीत सङ्गवे येरम्यान् V. I., P. I,
 436, 10.
 अस्त्रीतोऽन्यनमस्याजम् V. II, P I,
 379, 5
 अस्त्रानमातुर नाहं V. I, P I,
 330, 7
 अस्त्रानी यदि वश्येत् V. I, P I,
 129, 11
 अस्त्रानी वर्षयन् पाप V. II, P I,
 206, 11
 अस्त्रानेषु तु विधेषु V. I, P. I,
 427, 5
 अस्त्रीयाता नन वधाम् V. I, P I,
 414, 3
 अत्र अनर्पणी V I, P. II, 313,
 19
 अत्रि श्रुति नयाऽऽकाशे V II, P. II,
 15, 7
 अत्रि श्रुतेयकाशय V. I, P. II,
 337, 1
 अत्रिकापेर्गर्गिन्ध V. I, P II,
 112, 1

- भूय शिमुक चैव V. II., P. I., 403, 5
 भूय शिमु सधेव V. I. P II., 315 1.
 भूयासौ च तथाऽऽकाशो V. I., P I., 96, 8.
 भूतानि सर्वाणि तथाऽऽजमेतत् V. I., P. I., 386, 13
 भूतयस्त. स वै प्रोक्तः V. I., P. I., 388, 2
 भूतलाद्योद्धरेत्याज V. I., P. II., 425, 11
 भूत्वा भवन्ति सर्वास्ते V. II., P. II., 126, 8
 भूत्वा वेतनमन्तातो V. II., P II., 228, 14
 भूभुजा सह भुक्त्वाज V. II., P I., 396, 5
 भूमि कन्यापत्न्यां च V. II., P II., 222, 9
 भूमिरो भूमिनामीति V. I., P. I., 190, 13
 भूमी नित्यप्य न प्राप्त V. II., P II., 140, 6
 भूमिप्रदान य कुर्यात् V. II., P. II., 83 9
 भूमि निर्वैषर्ध्यादित्वा V I., P II., 14, 3
 भूमि भूमिगयाद्यैव V I., P II., 4, 7
 भूम्यनृतम् V. II., P. II., 135, 19
 भूम्यपगती V II., P II., 250, 12
 भूमिरोतिरजो वायुः V II., P I., 191, 3
 भुविनेयो नगा सैन्य V. I., P. I., 122, 10
 भूमावपि हि लिप्तायां V I., P I., 432, 11
 भूमी वीरासने युक्त. V II., P. II., 191, 3.
 भूमिष्ठमुद्धृतात्पुण्य V I., P. I., 285, 8.
 भूमिष्ठमुद्धृत वाऽपि V. I., P. I., 285, 12
 भूमि. सर्वत्र शुद्धा स्यात् V. II., P. I., 193, 5
 भूय एव सप्तामीति V. II., P. II., 233, 6.
 भूयोऽप्याचम्य कर्तव्य V. I., P. I., 434, 9
 भूयास चास्तव्य V. I., P. I., 350, 4
 भूर्ध्व स्वर्गहर्जन. V. I., P. I., 292, 9
 भूर्ध्व स्वस्वयीनीकान् V. II., P. I., 236, 2
 भूषणिनोर्जनदाशान् V. II., P I., 193, 7.
 भूस्त्वण शिमुक चैव V I., P II., 142, 18
 भूस्त्वादितायुक्ते V I., P. II., 301, 19.
 भूहता नरकान् गत्वा V. II., P. II., 257, 7.
 भृगुर्जो V I., P II., 305, 16.
 भृगुमिपननैश्चैव V. I., P. I., 137, 5.
 भृनकाध्यापक ऋषि V I., P II., 349, 1.
 भृनकाध्यापन कुर्यात् V. II., P. II., 123, 7.
 भृनकाध्यापको यथ V. I., P. II., 350, 13
 भृनकाध्यापनम् V II., P. II., 100, 3

- भूतकाध्ययनादानम् V II, P II, 100, 3
 भूताच्चाध्ययनादानम् V II, P I, 16, 9
 भूताध्ययनादान V II, P II, 101, 7
 भूत्याना च भूतिं विद्यात V I, P I, 473, 1
 भूत्युप कल्पार्था V I, P I, 355, 12
 भूत्यवगांष्टनी भुवे V I, P II, 440 10
 भूत्याश्च नर्पयेच्छ्वत् V I, P II, 140, 20
 भूतचर्याहुपावृत्त V I, P II, 191 20
 भूतार्थं विचरेद् नाम V II, P II, 11, 3
 भूतमसक्तो हि याति V I, P II, 166, 7.
 भूत माधुकर नाम V II, P II, 167, 1
 भूतं दृष्ट्वापि पाद्य V I, P II, 189, 13
 भूतार्थमन्यैत्यस्त्वाहु V II P II, 131, 2.
 भूत्य चैव समाशय V II, P II, 32 12
 भूत्याश्च भुक्तानां V. II, P II 116, 17
 भूत्येण वन्यभिर्य V I, P II 44, 1
 भूत्येण प्रतिना वृत्ति V I, P II, 44, 2
 भूत्यमाचल V I P II, 219 5
 भूत्यमंतिनं V. I. P II, 43 10
 भूत्याश्च भुक्तानां V II, P I, 3-7, 1.
 भूत्याहारोऽभिहोविभ्यो V II, P II, 46, 1
 भूक्तव्य तत्र पूर्वाह्ने V I, P I 437, 17
 भूक्तव्यस्य फलस्यैव V II, P II, 277, 9
 भोगात्तामसता याति V II, P. I, 375, 10
 भोग भुक्तीधन्ते V I, P I 12, 8
 भोगो भोक्तव्य सिद्धिश्च V I, P I, 377, 4
 भोगाश्च दद्याद्विभो V I, P I, 460, 3
 भोजन चोरविस्था तु V II, P II, 250, 3
 भोजने चैव शाने च V I, P. I, 187, 2
 भोजनात् क्रिचिद्वाम V. I, P I, 419, 2
 भोजन तु न नि क्षप V. I. P I, 422, 16
 भोजन तु न नि क्षप V I, P II, 415, 20
 भोजने दन्तलग्नानि V I, P I, 243 3
 भोजने नोपहृज्जीत V I, P II, 932, 2
 भोजने पतिताजस्य V I P I, 162, 15
 भोजनाभ्यञ्जनादानात् V I, I II 12, 3.
 भोजनाभ्यञ्जनादानात् V I, P II, 12, 3
 भोजनार्थं हि ने चतत् V I, P I, 101 ■
 भोजने निग्रहोऽगं V I P I, 127, 6

भोजने वसुन् प्रोक्त. V. I, P. I., 257, 11	भूणहस्यामवाप्नोति V. I, P. II, 190, 6
भोजनस्य प्रशस्तेषु V. I, P. II, 130, 2.	भूणहस्यामवाप्नोति V. II, P. I., 342, 8
भोजने हवने शाने V. I, P. I., 241, 17.	भूणहस्यासमं पाप V. I, P. II, 7, 11
भोज्येषाऽऽगतात् काले V I, P. I., 395, 8.	भूणहा म्विनहस्त स्यात् V. II, P II, 249, 16
भोजयेत्तत्कृत्वाभेन V. I, P. I., 414, 7.	भ्रातृभार्योश्च पुत्रुद्वि V. II, P. II, 265, 9
भोजयेत्तुष्टावृद्धोऽपि V I, P. II, 318, 20	भ्रातृभार्योऽपि पापात्मा V II, P. II, 226, 11
भोजयेत् तुष्टावृद्धोऽपि V I, P. II, 304, 10.	भ्रातृभार्योपसङ्गमाद्या V. I, P. I., 328, 9
भोजयेत् सह भृत्यस्मौ V. I, P. I., 400, 10	भ्रात्रे भगिन्यै पुत्राय V I, P. II, 329, 10
भोजयत्य वाऽप्येक V I, P. II, 364, 18	भ्रातृभ्यश्च कनिष्ठस्य V. II, P. I., 327, 8
भोजयत्यस्यधर्माण V. I, P. II, 338, 17.	भ्रातृ सहोदरौ भ्राता V I, P. II, 462, 9
भोजयन्नम गृहस्थस्य V I, P. I., 136, 8	भ्रातरी गण्डमासी च V I, P. II, 351, 4
भोजयन्ना नापितभ्येव V. II., P. I., 431, 3.	
भा सद्यः क्लिप्तयेदन्ते V I, P. I., 322 18	म.
भौतिक आरामभ्रान्ते V II P. II., 156, 15	मज्जस्य दीर्घवर्णान्तम् V I, P. II, 25, 13
भौमार्क मन्ववारेषु V I, P. II., 295, 6	मज्जस्य प्राज्ञस्य स्यात् V I, P. II, 25, 8
भौमिकैस्ते समा ज्ञेया V I, P. I., 245, II	मय्युक्तं शुद्धवत्त च V I, P. II., 184, 7
भ्राजते न सनामर्थे V I, P. I., 151, 4	मण्डूक नकुलौ हस्ता V. II, P. I., 86, 14
भूणघ्रावेक्षितमुक्त्वा V II, P. I., 389, 1	मण्डनार्थं शिखिनो V I, P. II, 29, 2
भूणहस्या पितुस्तस्या V I, P. I., 131, 10, 139, 10	मण्डलान्मुपजीवन्ति V I, P. I., 415, 4
	मण्डलप्राज्ञश्च रुद्र V II, P. II, 159, 4

मर्या चान्द्रायण कुर्यात् V. II, P I, 372, 16	मर्याविक्रयिणी ये च V II, P II, 250, 14
मर्याश्छिद्य द्विजो भुक्त्वा V II, P I, 394, 15	मर्यामनिनी ये च V II, P II, 250 12
मर्या चिरात् कुर्वीत V II, P I, 379, 18	मर्यापथ कर्तव्यं V I, P II, 369, 6.
मर्या भुक्त्वा चरेत् कृच्छ्र V II, P I, 372, 3, 376, 6.	मर्यापत्नी V II, P II, 101, 1
मर्याऽभ्यासे मर्या कुर्यात् V II, P I, 419, 9	मर्यापथ चैव माभ्यकि V II, P II, * 79, 3
मर्याऽभ्यासे मर्या कुर्यात् V II, P I, 378, 2	मर्यापथ सैरिमादि V II, P II, 77, 18
मर्या मर्यामर्या वा V II, P II, 81, 11	मर्यापथे पयोविकारे V II, P I, 142, 16
मर्या कच्छप मर्याका V I, P I, 271, 1	मर्यापथः पय काकी V II, P II, 254, 4
मर्या कूर्माकृति वाऽपि V I, P I, 267, 1	मर्यापथ पय मृध. V II, P II, 250, 10
मर्याशत विह्वराहाथ V I P II, 387, 1	मर्यापथ बुद्धिवाद् V I, P I, 461, 3
मर्याशत मर्यामर्या V II, P I, 409, 2	मर्यापथऽस्त्रमोच्छिद्य V I, P II, 45, 14
मर्यान् धाना पयो मांस V I, P I, 202 14	मर्यापथऽस्त्रमोच्छिद्य V I, P I, 445, 12
मर्या मांस V II, P II, 120, 2	मर्यापथ च योऽभीयात् V II, P I, 125, 12
मर्याश्च काममौजम्भा V II, P I, 407, 10	मर्यापथ च लवण V II, P I, 300, 22
मर्यागी V II, P II, 258, 12	मर्यापथमांसमे प्राजापत्य V II, P I, 393 2
मर्यागी विष्कम्भिश्चैव V II, P II, 227, 5	मर्यापथेरी शराभादि V II, P II, 270 10
मर्यानुगत- V II, P II, 138, 5	मर्यापथहरणं यत् V I, P II, 188 11
मर्या पाल्वा V II P II, 166 7	मर्यापथमिन्द्रियान् V I, P II, 431, 19
मर्यापानरता ये तु V II, P II, 251, 6	मर्यापथ नगी द्यौः V. II, P II, 276, 10
मर्यापऽसाधुदत्ता च V I, P II 113, 12	मर्यापथऽगारस्य V I, P I, 384, 14
मर्यापेव सुरा पीत्वा V II, P II, 79, 8	मर्यापथ सर्वगन्धर्वा V I, P I, 263 12

- मध्यन्दिने V I, P I, 346, 2
 मध्यन्दिनेऽर्धरात्रे वा V I, P I, 469, 7
 मध्यमाहुः छयोगेन V I, P I, 288, 8
 मध्यम तु तन पिण्डम् V I, P II, 48, 15
 मध्यमा धनकामाय V I, P I, 309, 19
 मध्यमा-ऽनामिकाऽङ्गुष्ठे V I, P I, 418, 19
 मध्ये स्कन्ध कराभ्यां तु V I, P I, 30, 7
 मयाहं त्यक्त्वा च V I, P II, 892, 10
 मध्वाङ्ग्य-कनकंवेन V I, P II, 27, 17
 मध्वाङ्ग्य मिलमिधेन V I, P II, 824, 9
 मध्वाङ्ग्य तैल सोमना V II, P II, 117, 12
 मधुशला इति मन्थ V I, P II, 421, 1
 मध्वै V II, P II, 137, 9
 मनोहीनु च V I, P II, 307, 1
 मनोवृत्तौ V I, P I, 41, 8
 मनुष्याणां तु हरणे V II, P II, 110, 9
 मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते V II, P II, 208, 13
 मनुष्या मध्यकाले तु V I, P II, 310, 6
 मनुष्यास्तर्पयेदन्तया V I, P I, 356, 7
 मन्वन्तरादयश्चैता V I, P II, 311, 18
 मन्वन्तरादयश्चैते V I, P I, 156, 5
 मनः सङ्कल्पगहिनात् V I, P II, 188, 10
 मनसीधारयेन्मन्त्रान् V I, P II, 216, 17
 मनसीधारयेत् मन्त्रान् V I, P I, 302, 12
 मनसा त्रि पदेष्वपि V II, P II, 190, 8
 मनसाऽधीक्षीत V I, P I, 347, 10
 मनसापि सुरीर्भार्या V II, P II, 206, 13
 मनसा भर्तुरभिव्यक्तिरिति V II, P I, 151, 16
 मन सन्तोषन शौच V I, P I, 30, 5
 मन सन्तोषन मीत्रं V II, P II, 195, 7
 मयि तेज इति ऋताया V II, P II, 104, 11
 मयि वचो बलम् V I, P I, 56, 3
 मरुतोत्पत्तियोनि तु V I, P II, 265, 17
 मरुताहारसारे स्यात् V I, P II, 450, 15
 मरुतान्न तथा चाभ्यन्त V I, P II, 207, 13
 मरुताय मया वरुणा V II, P I, 315, 13
 मरुत व्याधि शोकानां V I, P I, 220, 17
 मरुताशौचमध्ये V I, P II, 264, 2
 मरुदेषो निरुद्धे V I, P I, 199, 15
 मरुदेषो भवेदुभय V II, P II, 238, 10
 मरुदेषो भवेदुभय V I, P II, 14, 9
 मरुद्विर्वृत्तभी रुद्धः V II, P II, 192, 2
 मरुद्विर्वृत्तयोः V II, P I, 84, 1

- महापातकिनश्चैव V II, P II, 160, 11
 महापातकेषु V II, P II, 152 7
 महापापैरपि स्पृष्टो V II, P II, 167, 8
 महापशुपतं शरीरं विद्ध V II P II, 186, 3
 महारजनकर्मण V II, P II, 236, 16
 महाप्रधानिक वाऽसौ V I, P II, 146, 15
 महाप्रधानगमन V I P I, 180, 9
 महापराधपुत्राश्च V I, P I 450 9
 महायज्ञैश्च यज्ञैश्च V I, P I, 890, 15
 महायज्ञश्च V II, P II, 100 4
 महायया श्राद्धिषवा V I P II, 764, 14
 महायथै V I P II, 30 1
 महाविनायकाय V II P II, 182 E
 महाध्याहृतिभिस्त्वह V I, P I, 419 7
 महाधनम् V II, P II, 157, 11
 महाधनं चरिहाऽपि V II, P I, 338, 10
 मत्पितृभ्यश्च नैव नार्या V I, P II, 357, 20
 महात्मन्तपनं द्रोणम् V II, P II 202, 10
 महात्मन्तपनं ह्येतन् V II, P I, 31, 9
 मा कर्मफलस्तुम् V I, P I, 61, 10
 मागधा ऽऽद्योमन्त्रो चैव V II, P I, 116, 14
 माघे पञ्चदशी चैव V I, P II, 310, 21
 माघे मास्तुपसि स्नात्वा V I, P I, 281, 17
 मात्या स्नात प्रयागं तु V I P I, 230, 11
 माघशुक्लस्य वा प्राप्ते V I, P II, 181, 20
 मास्तिष्ठ राजन्यस्य V. I, P II, 33 6
 मातृकं पशुकं चैव V II, P I, 84, 13
 मातृगमन V II, P II 92, 6
 मातृगमनं दुहितुः V II, P I 15, 2, 320, 13
 मातृग V. II. P II, 258 3
 मातुलं विदुस्तथा V I P II, 62, 4
 मातृभगिनी V II P II 270 1
 मातृपितृ V II, P II, 270, 2
 मातृपितृपुत्रद्वयार्था V I, P II, 340, 3
 माता स्वभावे सर्वेषां V I, P II 8, 1
 माता पिता शुभार्थांश्च V I P I, 338, 9
 मातृपितृ तद्वधूना V I P I, 327 15
 मातापितृ पृथक्त्वार्थम् V. I, P II, 446 6
 मातापितृभ्यामुत्पद्यते V II, P I, 40 11
 मातुः पितरमारभ्य V I, P II 466, 3
 मातापितृद्विहारा य V II, P I, 47, 11
 मातापितृद्वयार्था V II, P II, 193 9

माता पिता वा दद्याता \ II P I 46 5	मातर च स्वसारं च \ II P II 71 4
माता पित्रोश्च यत्न \ I P I 186 1	मातर पितर चैव \ II I II 27 1
मातु विनृष्यसु पुत्रा \ I P I 67 14	मातर गुरुपत्नी च \ II I I 30 10
माता पित्रास्त्रिराच स्यात् \ I P II 16 14	मातर पितर वृत्तं \ II P II 71 14
माता पित्रास्तु सुतकर्म \ I P II 260 17	मातर्मातुलपुत्राश्च \ I P II 67 15
माता पित्रा स्वसारं च \ II P I 318 3	मातयस्य प्रमीत्यायाम \ I P II 667 17
मातु विनृ-ष्यसु स्तुषा \ II P I 377 5	मातुरच गृहकर्म \ I P II 251 3
मातुषन्धु-य \ I I II 62 8	मातर वा स्वसारं वा \ I I II 40
माता मातुष्वता अश्रुः \ II I I 324 14	मातर वा स्वय दग्धा \ I I II 279 2
माता मातामह लङ् \ I I II 45 =	मातर पितरं हरदा \ II I II 6 8
माता मातामही शुर्वी \ I I I 33 1	मातृकया द्विविदुका \ I I II 251 1
मातामह विराच स्यात् \ I I II 9 (7	मात्र प्रमात्र न-मात्र \ I I I 305 5
मातामहादामप्येव \ I I II 8 4 14 337 1	मातुल्या भजने पुत्र \ I I II 73 14
मातामह मातुल च \ I I II 314 1	मातुलानी प्रव्रजिता \ II I I 318 4
मातामहा मातुल च \ I I II 70 18	मातुले पतिनी राशि \ I I II 24 1
मातामहा मातुल च \ I I I 33 "	मातुल अश्रु विक्षे \ I I II 51 11
मातामहा च सल्लय \ I I I 30 1	मातुल अश्रुस्याता \ I I I 71 14
मातामहा न कल्लय \ I I II 466 18	मातुलस्य सुता मरणा \ II I I 3 14
मातामहाय मातेन \ I I II 70 10 45 17	मातुलस्य सुतामृतं \ II I I 57 14
मातामहाय भवे वि \ I I II 410 8	

मातुलस्य सुतामुद्रा V I P II
63 14

मातृवृत्तिमातिष्ठेत् V I P I
33 13

माताया भगिनी वाऽपि V II P I
307 2

मातु शौर वराहेन V I I II
931 16

मातृश्च भ्रातुरास्य V I I II
64 12

मातृश्च स्वस्रिया गत्वा V II I I
8 7 10

मातृश्च स्वस्रियस्यैव V II P I
32 1

माता शुद्धयेइवाहन V I P II
918 3 60 6

मातृभ्रातु तु पूर्व स्यात् V I I II
459 19

मातृवृत्ति वित्तवृत्ति V II P I
307 11

मातृवृत्ता मातुलानी V I P I
332 9

मातृवृत्ता मातुलया V I P II
248 14

मातु सविण्डीकरण V I P II
456 18

मातु सापण्डा वल्लेन V I P II
64 11

मातु सविण्डीये वा स्तु V I P II
463 7

मातु सपत्नी भगिनी V II I I
317 8 320 1

मात्सर्यादपि जात्यधो V II I II
232 4

मा वदस्वेति यो भूयात् V I P I
179 9

माधुकर्मैव सैः V II P II
79 2

माधुकर्मैव सैः V I P II
370 12

माधुकर्मयैकाल V I P II
164 8

माधुकर्मसङ्गम V I P II
188 18

माधव इति विनयस्य V I P I
267, 7

मामध पातयन्न V I I II
97 3

मानकं मुलाकं V II P II
264 4

मानकं मुलाकं V I P II
358 4

मानयागाथ जानीयात् V I P I
478 16

मानवी कचौ V I P I 8 3

मानुषास्थि वसा विद्धा V II P I
366 6

मनुष्यमात्रं चासाय V II I II
210 3

मनुष्यं कर्तुमीक्ष्णं V I P II
292 5

मानसं मनसैवायम् V II P II
212 9

मानसस्य तु मण्डस्य V I P II
13 29

माया न प्रलय काले V I P I
90 16

माया तु प्रकृति V I P I 98 3

मागदीये तथा पौष V I P I
156 16

मार्गशीर्षप्रभृतय V I P I
157 3

मार्गशीर्षे शुभे मास V I P I
45 17

माजना उर्वेन बलिकम् V I P I
293 10

मार्जनं यत्तपात्राणां V. II, P I, 149, 2	मास न भक्षयेत् V I, P II 293, 19
मार्जारं गोधा-नकुल-V II, P I, 88, 16	मास भुक्त्वा तु धर्मज्ञ V II, P II, 250, 3
मार्जार-नकुलौ हत्वा V II, P I 88, 6	मासमज्ञानतो भुक्त्वा V. II, P I, 410, 3
मार्जारं मूषकस्वर्णं V I, P I, 240, 12	मास मूत्रं पुरीषाणि V II, P I 373, 13
मार्जारश्चक्रमं शुचि V II P I 190, 9	मासाग्रं च नाग्नीष्टु V I, P II, 299, 12
मार्जारश्चैव हवीं च V II P I, 190, 7.	मासाग्रं नृतीकौ च V II, P II, 44, 3
माहता ऽर्केण शुद्धघन्ति V II, P I, 187, 10.	मासं शय्याऽऽसनं धानाः V. I, P I, 202, 8
माहता ऽर्केण शुद्धघन्ति V II, P I, 187, 5	मासं V II, P II 152 6
माहता ऽर्केणमायोगात् V II, P I, 215, 1	मासिके च नवभ्रात्रे V II, P II, 222, 8
माहतार्केणमायोगात् V II, P I 214, 13	मासिके ऽध्वे तु संप्रामं V I, P II, 332, 5
मान्यानि सर्वेषां हवीं V II P I, 192, 8	मासिकारिषु योऽधीयान V II, P I, 425, 7
मा धौकं कुरुताऽनिर्य V I, P II, 292, 15	मासे गोमूत्रं V II, P II, 133 8
माशुचरस्य निदर्शनं V II P I 37, 9	मासं गोमूत्रं V II, P II, 114, 6
मापनञ्जनमावाप्तु V I P I, 237, 8	मासं गोष्ठे पयं पीत्वा V II P II, 115, 11
माहिचं शुद्धवस्यश्च V II, P II, 165, 9	मासान्निक्रमे V II, P II 108, 18
माहिचं चामरं चैव V I, P. II 376, 18	मासश्चैव तु कुर्वीत V. II, P I, 29, 10
माहिष्येण कण्ठ्या तु V I, P II, 124, 16.	मासश्चैव पराकं स्यात् V. II, P I, 424 3
माहिषं चाऽऽजमौषधं V II, P I, 409, 13	मासनिधयं V I. I II, 142, 8
मासं V II, P II, 71, 8	मासान् दद्यात्परस्य वा V I, P I, 333, 8
मासे गृध्रो दद्यात् नृत्तु V II P. II, 254, 2	मासि हिमीये वा V I, P II, 20 7
	मासे हिमीये V I P II, 20. 9
	मासेन दद्यात्मावासा V II, P I 256, 4

- मासेनामलकैरेव V II, P II, 181, 11.
 मासानथो यथा धुर्यः V I, P I, 462, 1.
 मासोदवासं कुर्वति V II, P II, 367, 16.
 मासं प्रीणाति सार्धं नै V I, P II, 371, 16.
 मार्गं धुक्त्वा मल्लघाती V II, P II, 49, 12.
 मार्गमेकं प्रलं कुर्वीत V II, P I, 409, 4.
 मासि मासि रजस्तस्या V I, P I, 131, 6.
 * मासि मासि रजःस्त्रीणां V II, P I, 166, 8.
 मास्येन जातकर्म च V I, P II, 22, 11.
 मार्गं वाऽपि विवेक्षेत्तः V II, P I, 252, 1.
 मास्यं कृष्णपराशी V II, P I, 202, 1.
 मासं मासस्यामृते V I, P II, 334, 4.
 निधे जामानरि मेने V I, P II, 2, 2, 5.
 निधानि मेने V I, P II, 313, 5.
 निधानियु मनुप्रति V I, P I, 437, 11.
 निधनारम्भा केचिन् V II, P II, 219, 13.
 निधनं कृतमिति V I, P II, 331, 3.
 निधनं विष्णुं मारं V I, P II, 349, 2.
 निधाय धारं धातुम् V I, P II, 21, 11.
 निधायिनामृते V II, P II, 149, 2.
 निवस्य चर्यपीठ्याद्यैः V I, P II, 179, 1.
 निवस्येति जपेत्मुक्त V II, P II, 280, 11.
 निध्याचारं चरेत् पश्चान् V II, P II, 226, 11.
 निद्रादयेको महाभाग V II, P II, 233, 9.
 मुक्ताङ्गुष्ठं कान्तिमेव V I, P I, 237, 7.
 मुक्त्वा चानामिक्तान्मुष्टौ V I, P I, 234, 2.
 मुक्तिं दृष्ट्वा तु मोक्षस्य V I, P I, 437, 5.
 मुक्तं गतिमि मुञ्चति V I, P I, 43, 13.
 मुक्त्वा शिष्यं वाऽप्याचामेह V I, P I, 240, 2.
 मुक्त्वा समुद्रवार्षित V I, P II, 133, 8.
 मुष्टे कृष्णप्रणीभिर्वी V II, P II, 23, 5.
 मुष्टे कृष्णप्रणीभिर्वी V II, P II, 249, 13.
 मुष्टं चानामिक्तं धनौ V I, P II, 154, 1.
 मुष्टं वा विष्णुं मेधा V I, P I, 244, 11.
 मुष्टेन वा धनैश्च V I, P II, 425, 10.
 मुष्टं वसुधैव मिथं V I, P I, 231, 2.
 मुष्टं गान्धर्वं केचिन् V II, P I, 21, 10.
 मुष्टं पश्चात्तुमुक्तं V I, P I, 291, 7.
 मुष्टं चानामिक्तं गान्धर्वं V I, P I, 432, 16.

- मुखरागाक्षिरोगैर्वा V. II, P. II, 245, 2.
 मुखे वस्त्र निधायै V I, P II, 257, 8
 मुखशुद्धि प्रकुर्यात् V. I, P I, 234, 3
 मुखश्च मुख्यते भिन्नः V I, P II, 185, 8.
 मुख्जातकैः पद्मकलैः V I., P. II, 371, 6
 मुख्जाभावे तु कर्तव्या V. I, P II, 34, 10
 मुख्यते पातकैः सर्वैः V. II, P II, 164, 7.
 मुख्यते पञ्चजन्माय V. II, P. II, 243, 8
 मुख्यते प्रह्वहस्यायाः V. II, P II, 168, 12
 मुख्यते सर्वे परिधेयाः V. II, P II, 11, 12.
 मुञ्चा भृगव V. I, P. II, 20, 1.
 मुञ्चादकी मापवर्जं V. I, P II, 373, 17.
 मुनिनिर्निर्णयकालेषु V. I., P. II, 430, 0
 मुनेरन्नमनीक्य स्यात् V. I, P. II, 386, 3
 मुन्यन्नैर्विविधैर्नैर्धैः V. I., P. II, 141, 1
 मुनिवक्त्रोद्गतात् धर्मात् V. II, P. I., 211, 10.
 मुनीश्चाप्यवमन्यन्ते V. II, P. II, 224, 3.
 मुमुक्षु परमे हते V. I., P. II, 161, 6
 मुहने जीविनो बाल V. I., P. II, 231, 15
 मुहूर्तस्याहमे भागम् V. I. P I, 303, 2, 396, 9.
 मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिन्ही V. II P II, 271, 6
 मूत्रोच्चार द्विज कृत्वा V. II P II, 142, 9
 मूत्रोच्चार समुत्सर्गे V I, P I, 223, 16
 मूत्राविसम्पर्के V. II, P I, 173, 6.
 मूत्रविस्था प्रजन् मार्गे V II, P. II, 142, 13.
 मूत्र-पुरीष-लौहित- V II, P. I, 176, 12.
 मूत्रे रेतसि विदुसर्गे V. I, P I, 233, 18
 मूत्रसौत्र समाख्यात V. I, P. I., 228, 18.
 मूर्ध्नि वा पण्डित वाऽपि V I, P II, 348, 2.
 मूर्च्छा भयं सुरद्वेष्टा V II, P. II, 236, 15
 मूर्ध्न्यो विविधास्तेषु V. I, P. I, 93, 15.
 मूर्ध्ने-मृताद- V. I, P. II, 35 5
 मूर्द्धतत्त्वधनारस्य V. I, P I., 256, 12
 मूलकृच्छ्रः स्मृतो मूलैः V II, P II, 181, 13
 मूलकर्म तथा कृत्वा V. II, P II, 234, 3
 मूलकर्मसु V. II, P. II, 160, 7
 मूल फल पुण्य V. II, P. I, 183, 15
 मूलवत् श्रेणीवत् V I., P. I, 458, 7.
 मूलाद्यो V. I, P. II., 144 4
 मूषको धान्यदाली स्थाने V. II P II., 255, 8
 मूषकरस्य लघुद्वय V. II, P. II., 139, 16.
 म्रियमानोऽप्याशीन V. I, P I, 416, 7.

- मृगदुःखमतिक्रम्य V. II, P. II, 243, 17.
 मृगभक्षेण चैव V. II, P I, 22, 4
 मृग महिष वराह V II P I, 94, 4
 मृगयाऽन्ता दिवा भवम V. I, P I, 473, 2
 मृगारेष्टि पवित्रेष्टि V II, P II, 100, 7
 मृगेष्टु जायत नरयो V II, P II, 243, 5
 मृगमे पुष्प कुतुप- V I, P I, 484 11
 मृगजलाभ्या स्तुत बाह्य V. I, P. I, 239, 7
 मृगनयकपालपाणिः V. II, P II, 55, 7.
 मृगमयेन कपालेन V II, P II, 11, 3
 मृगमथेनावशुमानाम V. II, P. I, 171, 0.
 मृगमथाना पाषाणाम V II, P I, 173, 11
 मृतके मृतके चैव V II, P I, 380, 1
 मृत आनकपायौगे V. II, P. II, 204 11
 मृत जन्मनि राहून्मो V I, P I, 244 1
 मृत जीयति वा तस्मिन् V I, P II, 210, 15
 मृत अस्मिन्नि जायते च V I, P II, 218, 15
 मृत्तिका गोमय आवि V I, P I 271, 12
 मृत्तिकावधाय चैव V I, P. I, 128 2.
 मृत्तये शुद्धयते औध्य V I, P II 152, 8.
 मृत्तये शुद्धयते औध्य V II, P I, 152 10
 मृत द्विजं शुद्धेण V. I, P II 279, 12
 मृत लु याचिन भैश्य V I, P I, 341, 2
 मृतेन शुद्धयते जान V I, P II, 264, 15.
 मृताऽनुगमन नास्ति V II, P I, 55, 11
 मृतपञ्चनखात् कूपात् V II, P I, 442, 9, 154, 2
 मृतपुष्पाऽप्यवन्धु स्यात् V II, P II, 239 9.
 मृते पितरि यस्याथ V I, P II, 455, 13
 मृतवन्धुरशुद्धश्च V II, P I, 30, 13
 मृते भर्तेरि या नारी V II, P I, 54, 10
 मृते भर्तेरिया नारी V. II, P I, 54, 16
 मृते भर्तेरि या नारी V II, P I, 54, 9
 मृती मेध्यन लेख्यो V II, P I, 24, 3
 मृता याऽनुगता नाथ V I, P II, 456, 20
 मृत्युश्च वपाति कृप V I, P I, 148, 14
 मृतश्च मरणा नरक V I, P I, 114, 9
 मृते घट्टे मृत मरणा V I, P II, 284, 21
 मृत शुद्धयति V II, P I, 315, 22
 मृत मृतक शुद्धाश्च V II, P I, 3-1, 15
 मृत मृतक पुण्ड्रो V. II, P I, 377, 1

मृतरयेवावशाहे ॥ V II, P II, 226, 4	मेष्टो V II, P II, 71, 10
मृतरय यावदस्थीनि V I, P II, 284, 1	मेधाकामस्थयोवदया V. I, P I, 157, 10
मृनेऽग्निं तु कर्तव्यं V I, P II, 150, 1	मेध्यं चतुर्विधं लोके V II, P I, 365, 10
मृनेऽग्निं समारोहं V I, P II, 469, 7	मेध्वं मेध चरेन्निरय V I, P II, 157, 1
मृनेऽग्निं ॥ सम्प्राप्ते V I, P II, 336, 7	मेधाऽजघने सुवर्णं कृत्स्नं V II, P I, 90, 16
मृनेऽग्निं तु सम्प्राप्ते V I, P II, 384, 20, 386, 4	महन्नि च य पथिषु V I, P I, 224, 2
मृद एतां तु सम्प्राद्या V I, P I, 266, 6	मैत्रं २ भूतम् V II, P II, 284, 9
मृदेयया शिरः भाग्यं V I, P I, 272, 9	मैथुनं तु समारोह्य V II P I 342, 5
मृष्टोमयं स्थापितकमभगाध V I, P I, 321, 17	मैष्टुर्न दोषेति तत्र V II, P I, 341, 18
मृष्टाह-वर्मणा V II, P I, 183, 8	मौभयेषु सर्वयज्ञेन V II, P I, 251, 2
मृष्टाण्ड-मधु मारीषु V II, P II, 113, 3	मौचै रामोचैर्लङ्कुचै V I, P II, 371, 5
मृद्धिरद्विधं कर्तव्यं V I, P I, 284, 7	मौहात् करोति योविद्य V II P II, 225, 10
मृदुरार्जवसम्पन्नं V II, P I, 207, 13	मौहात्तु भुङ्क्ते यस्तत्र V I, P I, 427, 4
मृज्जम् रालिलं चैव V II, P I, 137, 11	मौहास्तमाचरंदिप्रो V I, P I, 318, 6
मृष्टाक्षेन य आत्मानं V II, P II, 240, 9	मौहादुक्त्या भिराज स्वात् V II, P II, 142, 10
मृष्टैकभोजी V II, P II, 258, 10	मौहाद्राजा स्वराद् य V I, P I, 468, 1
मेखला त्रिवृत्ता कार्त्तवी V I, P II, 34, 8	मौहेन च वरातोहे V II, P I, 37, 12
मेखलामजिनं दण्डम् V I, P II, 44, 14	मौक्षी त्रिवृत् सनां शुश्रा V I, P II, 34, 1
मेखलामजिनं दण्डम् V I, P II, 38, 19	मौण्डधं प्राणान्तिको दण्ड V I, P I, 456, 1
	मौनी वाऽप्यथ वाऽमौनी V I, P I, 427, 7

मौनप्रत महाकष्ट V I, P I 427,
11

मौलान् शास्त्रविद् दूतान् V I,
P I, 463, 7

मौल्याद्वैदोपदेशाच्च V II P II
228 17

मैत्रेयी नदी चर्मकाती V II, P I,
334, 8

य

य कश्चित् पातयित्वा तु V II, P II,
250, 2

यकेण गोभिरिहस्ताधै V II, P I,
283 4

यत्तु च परिगृहीयात् V II, P I,
40, 12

य प्राज्ञगन्तुं शुद्राया V II P I
47, 5

य न कर्तुमधीयीत V I, P I, 50,
7

य य लोक मनसा सविभाति V II,
P I, 130, 1

य भाग्यदृष्टे V II, P II, 17
2 10

य भास्वरयागिना कुर्यात् V II,
P I, 25 1

य उच्छिष्ट मयदनि V II, P II,
230, 1

य एवं विद्वान् मेधे V I, P I, 34)
5

य एवं विद्वान् स V I, P I, 51
13

य एव विमृत्त प्राक्त V I, P I,
270, 13

यस्य स्या विद्यायाञ्च V II, P II
78, 11

यस्मिन् य पशुपालश्च V I, P II
300, 2

यच्चैतन्म्य पृथिव्या हि V I, P I
30, 9

यच्च पाणिनन इत्त V I P II,
415, 21

यच्च वाणिज्ये इत्त V I, P I,
168, 6

यच्च निव्येण कर्तव्य V I, P II,
45, 5

यच्छप दशराजस्य V I, P II,
236 2

यत्तोपर्वान् कुर्वति V I, P II, 30,
9

यत्तोपर्वीनी करक V II, P I,
311, 3

यत्तोपर्वीत इच्छन् V I, P II,
163 16

यत्तोपर्वीतद्वितय V I, P II,
54 6

यत्तोपर्वीत सर्वेषा V I, P II,
160, 8

यत्ते तु वितने सम्यक् V I, P II,
84, 14

यत्ताना तपना येन V I, P I,
337 10

यत्तेन पापैर्ब्रह्मनिर्विमुक्त V I, P I,
161, 1

यत्तेन लोका विदता विभाति V I,
P I 160 10

यत्तायत्तीयमादित्य V II, P II
109, 6

यत्तियानां तु वृक्षाणां V II, P I,
307, 15

यत्तिया समिध V I, P II, 40,
10

यत्तार्ये दृष्टिज्ञानश्च V II P II,
118, 10

यसाथ चैव विभेभ्यो V. I., P. I., 465, 12.	यजमानोपजीवी च V. II., P. I., 386, 8.
यस्यै विवाहकाले च V. I., P. II., 258, 12.	यजुर्वेदादभिनयात् V. I., P. I., 18, 1.
यसंश्चैव प्रकुर्वीत V. I., P. I., 466, 2.	यज्जान कथयो वेदाः V. II., P. II., 218, 13.
यसशिष्टाग्निः सन्तो V. I., P. I., 217, 1.	यत्किञ्चित् कुरुते वापं V. II., P. I., 305, 7.
यसशिष्टादानं होतृ V. I., P. I., 217, 11.	यत्किञ्चित्क्रियते वाप V. II., P. I., 291, 12.
यजेत वधि-कर्कन्धु- V. I., P. II., 458, 22.	यत्किञ्चिदेनः कुर्वन्ति V. II., P. II., 160, 13.
यजते यदधीति च V. I., P. I., 452, 10.	यत्किञ्चित् पच्यते गेहे V. I., P. II., 433, 12.
यजेत राजा क्रतुनिः V. I., P. I., 465, 11.	यत् कुन्वा मुनयः सर्वे V. I., P. I., 367, 2.
यजेत वा न यजेत V. I., P. I., 161, 14.	यन्कामयेत V. I., P. II., 140, 16., यत् करोत्येकराधेन V. II., P. I., 310, 1.
यजेत वाऽन्धमेधेन V. I., P. II., 307, 13.	यत् कर्म कृत्वा कुर्वन् V. II., P. II., 217, 1.
यजेत वाऽन्धमेधेन V. II., P. II., 69, 5.	यत् कर्म कुर्वतोऽस्य स्यात् V. I., P. II., 135, 1.
यजतेऽहरहर्दक्षैः V. I., P. I., 453, 17.	यत् कर्म राजभृत्यानां V. I., P. II., 256, 4.
यजैवेवं यथाभ्यासं V. II., P. II., 129, 17.	यत्करोषि यदग्निः V. I., P. I., 62, 13.
यजन्ते च महायज्ञैः V. I., P. I., 475, 1.	यत्तिचान्द्रायणं बीर्त्ता V. II., P. II., 149, 14.
यजन्ते भुभुजां तेषाम् V. I., P. I., 200, 9.	यत्तिचान्द्रायणं वापि V. II., P. I., 401, 3.
यजने याजने कूर्चं V. II., P. II., 140, 6.	यत्तिचान्द्रायणं होतृ V. II., P. I., 303, 20.
यजनार्थं द्विजाः सृष्टाः V. II., P. I., 160, 8.	यत्तु दत्तमग्नानग्निः V. II., P. I., 211, 1.
यजमानोऽग्निमान् राजन् V. I., P. II., 452, 14.	यत्तु दुःखसमाहृतं V. II., P. II., 216, 1.
यजमानोऽपि निहित्वा V. I., P. I., 198, 4.	यत्तपस्यति यौन्तय V. I., P. I., 62, 14.

- यत् प्रत्युपकारार्थं V I, P I, 154, 1
 यत् स्यान्मोहसंयुक्तं V II, P II, 216, 3
 यत् राणीकृत धान्यं V. I, P I, 197, 15
 यत् सातपदर्वेण V II P. II, 16, 2
 यतीना गृहस्थान् साधून् वा V I, P II, 339, 12
 यतीना धान्यपात्राणि V I, P II, 191, 13
 यत्नात्परीक्षितं पुस्तकं V I, P II, 70 15
 यत्नतः प्रतिवेध्यानां V I, P I, 114 7.
 यत्नैव विधानं V I, P II, 360 1
 यतीनामपविद्यानां V II, P I, 217, 14
 यतीना व्रतवृद्धानाम् V I, P II, 193 15
 यत्नोत्सर्गं गृही कृत्वा V II, P II, 48, 10
 यत्नादेव पुस्तकस्य V II, P I, 234 18
 यत् पुण्यफलमाप्नोति V I, P I, 407 6
 यत् पितृभ्यः V I, P I, 387, 7
 यत् प्रवृत्तिषु प्रक्रमन्ति V I, P I, 296, 15
 यत् विवेकशक्तिरक्षीरः V I, P II, 331, 7
 यत् पवित्र विज्ञानीवात् V II, P I, 237, 9
 यत् पुनः परित्यजेत् V II, P I, 354 5
 यत्फलं माययासां V I P I, 413 11
 यथैकाग्रता V I, P I, 41, 12
 यथोक्तावात्मन पीडा V II, P II, 44, 13
 यत्र कचन नद्याः V I, P I, 361, 14
 यत्र कचन सस्यानां V I, P I, 360, 7
 यत्र कचन सस्यानां V. I, P I, 419, 4
 यत्र कचन सरस्वत्याम् V I, P II, 306, 5
 यत्र देशे स्वनाड्युष्टिः V II, P II, 240, 13
 यथोपविष्टा विभ्राः स्युः V II, P I, 218 2
 यथोपसृजता वाऽपि V I, P II, 429, 12
 यत्र प्रसूयते नारी V II, P I, 193 16
 यत्नात्मनोऽग्रमत्तस्य V II, P I, 32, 4
 यथैवास्तु न पूजयन्तः V I P II 111, 19
 यत् विद्यायां प्रति V I, P I, 346, 18
 यत्र नार्यस्तु पूजयन्ते V I, P II, 111 8
 यत्रार्थेरात्रार्थार्थं चेतः V I, P II, 129, 8
 यत्र वा स्वरया कुर्यात् V I, P II, 7, 7
 यत्र वृत्तमिदं शोभे V I P I 184 14
 यत्रैव प्रतिहन्मन्त्रैश्च V II, P I 313 16
 यत्राशुचि स्थलं वा स्यात् V I P I, 353 15
 यत्र सायगृहस्य च V I, P I, 137, 8
 यातिधर्मतः शान्तः V I, P II, 393 2

यतो वायुर्यत सूर्य V I, P I, 457, 2	यथोक्तेनैव कल्पेन V I, P I, 246, 4
यतिश्च ब्रह्मचारी च V I, P I, 416, 15	यथोक्तमपि चेदत्त V I, P I 182 5
यतिश्च ब्रह्मचारी च V I, P I, 411, 15	यथोक्त यत्र वा नोक्त V II, P I, 462, 1
यतिश्चैव वनस्थश्च V II, P II, 143, 4	यथोक्तवस्त्वसम्प्राप्तौ V I, P I, 316, 2
यतश्च भयमाशङ्कते V I, P I, 408, 12	यथा गवि तया हत्या V II, P I, 82, 16
यतश्च भयमाशङ्कते V. I, P I, 458 15	यथामिर्वाणुना भ्यासी V II, P II, 28, 5
यतेस्तु सर्ववर्णेषु V I, P I, 137 2	यथागौ ऽधीष्ट-वासीषु V II, P I, 44, 16
यत् सामानि लोभ V I, P I, 140, 7	यथागौ वास्थितं चैव V I, P I, 201, 9
यत् स्यादनभिसन्धाय V II, P I 200, 12	यथा चाहेऽकलं दान V I, P I, 337, 15
यत् स्यादनभिसन्धाय V II, P II, 61, 2	यथा चोपचरिष्वेवान् V I, P II, 400, 6
यत् सर्वेण्युति ज्ञातु V II P II, 217, 5	यथा च लेखनासीनि V I, P II, 170, 2
यतेरिदमवग्न प्राक्तन V I, P I, 270, 11	यथा च लेखकः वर्णम् V I, P I, 401, 7
यत् स्वाध्यायम् V I, P II 132 14	यथा ज्ञातवली वाङ्म V II, P II, 28, 2
यत् स्वाध्यायमधीयते V I, P I, 343, 1	यथा ज्ञातवलीवाङ्मि V II, P I, 221, 1
यथाकथञ्चित् विगुण V II, P II, 171 11	यथा ज्ञानरूपपरी V I, P II, 167, 3
यथारूपञ्चिन्नित्यानि V I, P I 110, 1	यथा विरागे प्रकाशने V I, P II 263 1
यथाकथञ्चित्पठयेत्ता V II, P I 304, 10	यथा देह तया हेतु V I P I, 27 10
यथाकामी भवद्वापि V I, P II 104 7	यथै रत्नैश्चता वस्त्रि V II, P II, 145 1
यथाकारी V I, P I, 140, 12	यथैषाग्वीयता वाङ्मि V II, P I 227 8
यथाकृतधर्म V I P II, 242	
यथोक्तं तस्य तत् पुरुष V I, P I, 455 12	

- अथाऽनेन स्यात् V I, P I, 422, 9
 यथान्यायमितरे V. I, P II, 130, 10
 यथोपक्रान्ते V II, P II, 60, 1
 यथा पृथिव्या बीजानि V II, P I, 11, 15.
 यथा प्रथमेऽतिक्रमे V II, P II, 122, 2
 यथोपपादमूल-पुरीष V I P II, 30, 5
 यथा कलेन युज्येत V. I, P I 461, 1
 यथा भूनिगतं सौम्यं V II, P I, 214, 10
 यथाभ्युद्धरते कश्चित् V. II, P I, 234 9.
 यथा नवेत्तया चीर्णे V. II, P I, 236, 20.
 यथा रस न जानाति V I, P I 418, 14
 यथाऽहोरात्रिज्ञानि V. II, P I 139, 11
 यथाऽल्पाल्पमदन्त्यस्य V. I, P I, 462, 1
 यथालब्धं तथाभीयात् V I, P II, 167, 3
 यथैवैका तथा सर्वा V II, P II, 80, 12.
 यथाऽवैश्वं दूरी रात्रे V I, P I, 461, 16
 यथैवते V I, P I, 75, 5
 यथाविध्यप आचम्य V I, P I 346 13
 यथादिभवतो होतुः V I, P I, 241, 11
 यथाविभक्तारोऽप V. II, P II 200, 4
 यथावयो यथाकाल V II, P I, 235, 9
 यथाशक्ति चरेत्कर्म V I, P I, 58, 2
 यथाशीला भवेन्माता V. I, P. II, 73, 19
 यथाऽद्वानि स्थितं तावत् V II, P I, 215 2
 यथाभूतं प्रतीक्षेरन् V L, P II 365, 15
 यथाभूतं सर्वस्मिन् वा V I, P II, 322, 6
 यथाचमयावभृथ V II, P II, 166, 3
 यथेष्टान्नरस्यहृत् V I, P II, 219, 11
 यथा घण्टाऽकल स्त्रीषु V I, P I, 337, 14
 यथासुखमुखं कुर्यात् V I, P I, 224 9
 यथा सतीतात्सर्वकाङ्क्षिणुलिङ्गा V I P I, 100 11
 यथा स्नानं यथा भार्या V I, P I 318 1
 यथाऽहनि तथा मातुः V I, P I 209, 12
 यथा कर्मसु काम्येऽहं V II P II 2, 1
 यदमय V II, P II, 285, 10
 यदमये V II P II, 285 19
 यदमये पावकाय V II, P II 285, 11
 यदमये गुच्ये V II P II, 285, 12
 यदङ्ग पीडयते यन् V II, P II 247, 6
 यदि गोभिः समायुक्तं V II, P I, 341, 17
 यदि कश्चित् प्रमादेन V II P I, 23, 11

- यदि कश्चित् प्रमादेन V I, P II, 227, 14
यदि चेद्वक्ष्यसे सत्य V II, P I, 236, 4
यदि कश्चिन् सत स्मायात् V II, P I, 442 12
यदि गृहमेव कामयेत् V I, P II 51, 1
यदेकास्मिन्पूये V I, P I, 91, 5
यदक्षर पर ब्रह्म V I P II, 168, 11
यदा चन्द्रमहस्तात् V I, P I, 437, 16.
यदुचोऽधीते V I, P I, 140, 5
यदुचामीचोऽधरीते V I, P I, 304 4
यदुच्यते द्विजातीना V I, P II, 97 14
यदि जीयति स स्तेन, V II, P II, 85, 18.
यदा तु युक्तमात्मनम् V II, P II, 187, 12
यद्वत्तोऽन्वादि कुरुते V I, P I, 483 5
यदा तु नैव कश्चित् स्यात् V I, P II, 80, 8
यदा तु यानमातिष्ठत् V I P I 457, 15.
यदि तत्र विपत्ति स्यात् V II, P I, 259, 10
यदि तत्र विपत्ति स्यात् V II, P I, 283, 5
यदि त्विह विपत्ति स्यात् V II, P I, 273 14
यदि स्वविधिधमन V I, P I, 400 13
यदि स्वायन्तिको वासो V I P II, 48 7
यदा तु विदितं तत् स्यात् V I, P II, 170, 15
यदधीतिऽन्वह शक्या V I P I, 347, 20
यदि कष्टमर्थित्व V. I, P. I, 179 3
यद्वामि न तत्पूर्व V I, P. I, 477, 6
यद्व्यं यत्पवित्रं च V I, P II, 417, 18
यदेवा देवहेलनमिति V II, P I, 209 17
यदेवाना चक्षुष्यागो V II, P. I, 225, 8
यदुक्तं भवेत्स्य V I, P I, 325, 2
यदुक्तं तत् प्रकीर्णं V II, P I, 17, 18
यदा मनुष्यते सोम V II, P I, 65, 13
यदिन्तु पितृदेवस्ये V I, P II, 309, 14
यदम्बगोष्ठं वृषभी V II, P I, 45, 1
यदि निर्हरति प्रेत V I P II, 277, 7
यद्वत् प्रतिमोदस्य V II, P I, 372, 11.
यद्वज्रमाघि वदथा V II, P I, 225, 5
यद्वज्रमनुष्यवृक्षेन देवा V II P. I, 225, 1
यद्व्यत् कुरुते कर्म V I, P I., 300, III
यदि बली विदेयस्या V I, P II, 339, 8
यदपर्थं भवेत्स्य V. I, P II, 70, 19

- यदपत्यस्व V. II, P II, 135, 15-
 यदि पुत्रसमं दिप्य V. II, P II,
 224, 18
 यदुपस्थकृत पाप V II P II
 160 II
 यदि मविष्टो नरक V II P I 57,
 11
 यदि विभीषात V. II, P II.
 283, 15
 यद्वासेनभ्योऽन्न V I, P. I, 391,
 20 40, 4
 यदि ब्राह्मणो वज्रत V I P. I
 450 I
 यद्विदुर्ज्ञाति विप्रो य V II P I
 389, 17
 यश भोजनकाल तु V II, P II
 149, 5
 यदि माता यदि पिता V I, P II
 405 20
 यद्येकजाता बहव V I, P II, 01
 16
 यद्यक तदा V I P II, 168 6
 यद्येकच भवेता चम् V I P II,
 470, 1
 यद्येकाऽपि स्वजेत्यात्र V I P II,
 427, 3
 यद्यक भोजयच्छादे V I P II
 365 I
 यद्यक भोजयेच्छादे V I P II
 338 10
 यद्यकार्येणत साध V II, I II
 155 7
 यद्येकवज्रो V I, P I, 222 17
 यद्येकस्मिन्काले V. I, P I, 391, 6
 यद्यकस्मिन्काल पुन पुन V I
 P I, 391, 7
 यद्येकस्मिन्काले बहूपा V I, P I,
 391, 7
 यद्यागतो ऽस्वसत्येन V II, P. I.,
 236 5
 यद्याचामन् V I, P I, 246, 6
 यद् यज्ञानि घृतस्य V I, P I,
 149, 6
 यद्यतिक्रान्त् V II, P I, 367, 15
 यद्युत्तिष्ठत्यनाथान्तो V I, P I,
 431, 14
 यद्युत्तिष्ठत्यनाथान्ता V. II., P II
 144 3
 यद् यशऽऽचरते राजा V I P. I,
 453 2
 यद्यशश्चरति श्रेष्ठ V I, P I,
 48, 11
 यद्यत् परस्याररति V II, P II,
 235 5
 यद्यदिप्रष्टु कुशल V I, P. I.,
 456, 8
 यश यश सता हानि V I, P I
 125 10
 यद्यदिभूतिमत्स्वस्व V I, P I,
 411 3
 यद्यदिष्ट विशिष्ट च V I, P. I.,
 189 13
 यद्यच्च दुर्लभ द्रव्य V I, P I,
 181, 10
 यदि लभ्यत विवर्ये V I, P II,
 338 13
 यद्यप्यजातहन्ता स्वात V I, P. II,
 242 3.
 यद्वा तद्वा परद्रव्यम् V II, P II
 251 10
 यदि वाग्यमलाप स्वात् V I P I,
 306 13
 यदि वनस्था V I, P II, 149, 1
 यदि वैदय V I, P I 450 3
 यद्वा तद्वा परद्रव्यम् V II P II,
 260, 8

यद्वा तद्वापि पारक्य V. II, P. II., 260, 1	यदि स्वाध्यासस्यैव V. I, P. II., 115, 11.
यदिना धर्मशास्त्रेण V. II, P. I., 134, 1.	यद्वा कुरुते धर्मम् V. I, P. I., 300, 13
यदे किं च V I, P. I, 7, 5, 52, 2	यद्वा कुरुते पाप V. I, P. I., 300, 13.
यद्यप्यजातवन्तः स्यान् V I, P II., 242, 3	यद्वा पुत्रा V I, P. II, 20, 9
यद्यप्यस्मा इनामजिः V. I, P II., 52, 18	यदि ह वा भव्येन V I, P I., 203, 21
यद्यना रविशरेण V. I., P. II., 309, 9	यद्वा विरमेत् V. I, P. II., 151, 5.
यद्यवदय तु विफेया. V I, P II., 10, 5.	यत्नेकां रचना V. I. P I., 91, 6
यद्यव स कथं ब्रह्मन् V II, P II., 213, 12	यन्मेघ रेतः V. II, P II, 43, 8
यद्यसौ कृतचूडः स्यात् V I, P II., 405, 10.	यन्मेघ रेत इत्याभ्यां V. II., P. II., 49, 4
यदा राजा धुरं भेष्टात् V I, P I., 475, 3	यसुरिदय स्वर्गं प्राप्तात् V II., P II., 97, 13
यदि राजन्य V. I, P I, 450, 2	यमुनातीरं V I, P. II, 305, 12.
यद्वाभ्या कुरुते पाप V I, P I., 300, 15	यन् नियमाद्यानाञ्ज V. I. P I 42 11
यद्युत्तं निदिध्येत् V I, P I., 351, 17.	यवान् रक्षन् सनतं V I, P. II., 144, 14
यद्यन्नमति तेषां तु V. I, P II., 276, 3.	यवाय धर्मराजाय V. II, P. II., 161, 15
यद्यप्यकृतचूडो वै V. I, P. II., 241, 12	यवाय धर्मराजाय V. I, P I., 301, 6
यद्वाजन्तु समुद्रात् V II, P. I, 100, 1	यवायां क्रियमाणं तु V. I., P. I., 89, 9
यद्वाभिं ब्रह्मपारी V. I, P II., 43, 12.	यद्येकं तु तेषां V. II., I. II., 29 8
यदि स्वाश्रयीव्यिरुक्तः V. I, P I., 359, 17.	यद्येकं तु तेषां V II., I. II., 200, 7
यदि स्वाश्रयेणार्थः V I, P I., 244, 3.	यदेव निदिध्येत्तुम् V. I. I. II., 174, 3.
यद्यपि परि रजसः V. I, P II., 100, 8.	यद्युत्तं तया प्राप्य V I, P II., 205, 10.
यदि स्वाश्रयीरुके पादः V I, P I., 371, 11	यद्यपि विद्वे कुरे V. II, P. II., 225, 12

- यदायु च V. I, P. I, 218, 18
 यव-गोधूमज V II, P I, 403, 10
 यवायु पायस चैव V I, P II, 383, 8
 यवायु यावत् चाक V II, P II, 191, 16
 यवाग्वाऽभिहोत्र V I, P I, 218, 18
 यवाज V I, P II, 144, 6
 यवानामन्तु V II, P II 192, 11.
 यवानानिध गोधूमा V I. P I 316, 8.
 यवमात्रसुवर्णस्य V II, P II, 87, 17.
 यवमध्य पिपीलिकामध्यमिति V II, P. I, 300, 14
 यव माष तिलासीना V II, P I, 179, 7
 यवेरन्वदकीर्याय V I P II, 404, 21
 यव ग्रीहि सगोधूम V I, P II, 369, 1
 यवेरित्तलार्थ V I, P II, 459, 11
 यवास्तित्वात् वृत्ति कात्वह V I, P II, 891, 19
 यवीऽस्ति धान्यराशौ वा V II, P II, 193, 3
 यवीऽस्ति यवान् कीर्त्ता V I, P II, 405, 9
 यवसन्धोपहर्तव्यो V II, P I, 269, 1
 यवहन्तस्ततो वेवान् V I P II, 403 4
 यथ कश्चिद्विज्ञानीना V I, P I 482, 17
 यथगार्हपत्ये द्विषो गच्छेन् V II, P I, 309, 14
 यथ प्रव्रजिताऽज्ञात V I, P. II, 358, 21.
 यथानध्यायकालेऽपि V. II, P. II, 236 11
 यथयस्यास्तु हीनावा V. II, P. II, 241, 14
 यथरेन् सर्ववर्णेषु V I, P II, 188 21
 यथार्थहर V I, P II, 463, 1
 यथार्थहर स विण्दहायी V I, P II, 463, 1
 यथोऽस्मिन् प्रपते लोके V. I, P I, 456 12
 यथैव क्रतुनिर्गम्य V I, P I, 467, 9
 यथैवमेवाति मन V I, P I, 159, 20
 यथैवन्तोमरा खज्जरा V. I, P I, 454, 12
 यस्तु कातयुगो धर्मो V I, P I, 84 1
 यस्तु धुष्टेन भावेन V II, P II, 238 14
 यस्तु चाण्डालमाण्डस्य V II, P I 113, 10
 यस्तु चाण्डालसत्पुष्टे V II P I, 113, 7.
 यस्तु चोरयते सैत V. II, P. II 256, 9.
 यस्तु ते द्वेष्टि सम्मीहात् V. I, P I 445, 15
 यस्तु दोषवर्ती कन्याय् V I, P II 91, 17
 यस्तु नो वपन कुर्यात् V II, P I 231, 7
 यस्तु भुङ्क्ते द्विष पशुौ V II, P I, 399, 8
 यस्तु भुङ्क्तेन शूद्राजं V II, P I, 377 9

यस्तु पाणितले भुङ्क्ते V I, P I, 422, 11	यस्मिन्मौ पचेदलं V I, P. I, 376, 16
यस्तु पत्न्या वन गत्वा V I, P II, 145, 11	यस्मिन् ऋण सन्नयति V I, P II, 105 12
यस्तु एमश्रांश्रणो V II, P I, 235, 14	यस्मिन्नेव कुले निरव V I, P II, 112, 8
यस्तु रौद्रसमाचारः V II, P II, 245, 8	यस्मिन् देशे तु यज्ञोय V I, P. I, 227, 12
यस्तत्पञ्च प्रमीतस्य V II, P I, 46, 3.	यस्मिन् देशे पुरे माने V I P II, 68, 9
यस्तु वेदमधीयान V. II, P I, 375, 11.	यस्मिन् देशे य आचारो V I, P II, 68, 6
यस्तु विप्रस्यतुस्तुष्ट्य V II P II, 240, 16	यस्मिन् देशे य आचारः V I, P I, 144 5
यस्तु आश्रु मकुर्वीत V. I P II, 461, 18	यस्मिन् वाच प्रविष्टा ह्यु V I, P. II, 136, 1
यस्तु सन्ध्यामिमनाभम शिव V. I, P II, 146, 17	यस्य गृहात् V I, P I, 166 3
यस्ते सह सविष्ठाऽपि V I, P II, 261, 14	यस्य चारुसमा लीक V I, P I, 217, 19
यस्वेकाग्र्ये V I, P I, 43 5	यस्यैते नियता वृण्डा V I, P II, 173 19
यस्वेताननिनिर्जिह्व V I P I, 474, 7	यस्यैतानि सुगुणानि V I, P II 149 7
यस्वात्मरतिरेव स्यात् V I, P II 176, 16	यस्यैते निहिता कुञ्जौ V I, P II, 173 13
यस्वात्ममतिक्रम्य V I P II, 347, 18	यस्यैतन्नक्षत्राणि नास्ति V I, P II, 172 7
यस्मादेषा क्षुरेन्द्राणा V I, P I, 448 1	यस्यैते ज्ञान्यस्वार्तिताः V I. P I, 62 10
यस्मिन् कामा प्रविशन्ति V I P II, 190 3	यस्य वैचारिकं विन V I, P I, 169, 7
यस्मिन् क्राध राम याति V I, P II, 196, 5	यस्य देशे परा भक्ति V I, P I 74, 18, 376, 15
यस्मिन् क्षान्ति राम शौच V I, P II, 196, 7	यस्यानिमिहात्म V I. P I 115, 11
यस्मिन् गृहे जना मोक्ष्यान् V I, P II, 190, 12	यस्य निरव्यानि पुत्रानि V I, P I, 169, 1
यस्याद्यान्द्रायणाच्छुद्धि V I, P II, 23, 13	यस्य न द्विगुण हानं V. II P I, 291, 10

- यस्याऽऽनयति शत्रोऽग्निं V I, P II, 280, 3
- यस्य पिता पितामहो वा V I, P II 165, 16
- यस्योपयोगि यदस्य V I, P I, 192, 1
- यस्य पौर्णिमासी स यवनस्य V II P I 304 7
- यस्य प्रसादे पद्मान्ते V I, P I, 448, 13
- यस्यास्तु ब्रूते वीर्यं V I, P II, 77, 19
- यस्या मनश्चक्षुषा V I, P II 38 5
- यस्यानमावास्या मध्या भषाति V II, P I, 304, 6
- यस्य राक्षस्तु विपद्ये V I, P I, 166 9
- यस्य विस्त न शानाय V I, P I, 178, 3
- यस्याश्च शमरो जये V I, P II 55 21
- यस्यास्तु न भवद्भाना V I, P II 10 17
- यस्य सवस्तपस्वार्वाङ् V I, P II, 454 1
- या गर्भिणी स्पर्शक्रयत V II, P I 46 15
- यागस्य शक्तिर्यस्या V II, P I 10 10
- यागस्यस्य V II, P II, 93 12
- यागस्यस्य शक्तियस्य V II P I 15 6
- यागस्य शक्तिर्य V II P I, 19 3
- यागस्यशब्द विद्वत्पत्नी V II P I 105 15
- याचिर्नैरेति न नीर्यं V I P I 274, 14, 281, 11
- याचिर्नेनाऽपि दातव्य V I P I, 177, 10
- याचितास्तेन तेचाऽपि V II, P I, 232, 16
- याचिष्णुता प्रमादश्च V II, P II, 16 2
- याजको याज्यमानस्तु V II P II, 224, 7
- याजिगी वा पुनस्ताभ्या V I, P I, 176, 5
- याजन V II, P II, 100 2
- याजना ऽध्यापन चैव V I P I, 149, 18
- याजना ऽध्यापने योनि V II P. I., 28, 12
- याजनाध्यापनाद्यौनात् V II P I, 28, 8
- याजनापध्यापनाद्यानात् V II, P I, 28 16
- याजना ऽध्यापने वाद V II P I, 450, 3
- याजना ऽध्यापने शुद्धं V I P I, 171, 7
- याजयन्ति च येषुमान V I P II 350 1
- याज्ञायस्त्य प्रणिगृह्य V I, P I, 174 4
- यातऽग्न ऽयागश्च V I P I, 114 15
- यातु पूर्वमयागस्या V I P II, 451, 10
- यानना प्राप्य तत्रस्थ V II, P II, 225, 13
- यातयामान्यस्य V I P I, 173 16
- यानयमानि दयानि V I, P I, 482 20
- यात्राभाजप्रतिद्वयं V I P I, 333 14

यात्रायामीक्षितेनापि V I, P I, 237, 2	या रोयिणि स्यात्तु हिता V I, P II, 114, 11
यात्रास्वेकादश मीन्त V I, P II 299, 18	यावत् V II, P II, 192, 13
या दिव्या आप इति पात्र V I, P II, 410, 14	यावत्तेल न गृह्णाति V I, P II, 79, 4
या दिव्या इति मन्त्रेण V I, P II, 406, 17	यावच्छास्त्रं प्रदीयेत् V I, P II, 236, 12
या दिश सु गत सोम V II, P I 65, 14	यावज्जीवम् V I, P II, 136, 3
यानि चान्यान्येवम्प्रकाराणि V II, P I, 402, 8	यावज्जीवमग्निहोत्रं V I, P I, 118, 10, 165, 6
चान्यधस्तादग्नेध्यानि V II, P I, 195, 10	यावज्जीवमग्निहोत्रं जुह्यात् V II, P I, 7, 3
यानि वा विद्यन्ते V I, P II, 405, 13	यावज्जीव इत्तं पौर्णमासाभ्या V I, P I, 165, 7
यान वस्त्राण्यलङ्कारात् V I, P I, 475, 10	यावत् त्रयस्ते जिवितु V I, P I, 377, 14
यान-वाप्याप्रक्षेपायाम् V I, P I, 191, 1	यावता पशुयज्ञानां V I, P I, 198, 21
यानासनादिभिर्निर्व्यन् V II, P I, 28, 5	यावत्तु शुद्धिं मन्वेत् V I, P I, 231, 12
या परया वा परित्यक्ता V II, P I, 47, 1	यावन्ति मारीरोयाणि V II, P I, 382, 15
या प्राङ्मणी सुरा पीतवती V II P I, 351, 2	यावन्ति रोमरूपाणि V II, P II, 8, 9
यामद्वय रायानरत्तु V I, P I, 442, 2	यावत्सम्भूतं न भाव्यम्न V I, P I, 312, 15
याम्या तिधिर्भवेत्ता हि V I, P II, 309, 15	यावतीर्दे देवतास्ता V II, P I, 135, 13
याम्येनैरेनुभ्याना V II, P II, 208, 11	यावदेवान्पुष्पैश्च V I, P I, 365, 15
याम्यलोकं प्रपन्नस्य V II, P II, 209, 3	यावदोष न जानाति V I, P II, 79, 5
या या योनि च जीवीत्य V II, P II, 242, 4	यावदासौच V I, P II, 28, 12, 289, 17
यायावरा V I, P II 198, 12	यावद्विचित्रं भवति V I, P II, 423, 16
यायावत्-वनस्पद्यो V II, P II, 46, 2	यावज्जीवो वदेद्देह V II, P I, 58, 12

- यावन्न लिख्यते मानं V I., P II.,
23, 3, 291, 9
- यावन्नपैत्यनेभ्योऽन्तो V. II., P I.,
196, 1.
- यावन्नपैत्यनेभ्योऽन्तो V II., P I
148, 8
- यावन्नपैत्यनेभ्योऽन्तो V. I., P I.,
231, 8
- यावन्नापानपि तथा V. I., P II.,
874, 5
- यावन्न सञ्जयाऽङ्गानि V I., P II.,
79, 1
- यावन्न स्थूलिदण्डास्तु V I., P II.,
172, 19
- या वा स्यात् धीरसुताम् V. I.,
P II 117, 12
- या संकृत् संकृता नारी V. I.,
P II., 21, 17
- यासु योनिषु जायन्ते V II., P II.,
251, 13
- या स्त्री ब्राह्मणजातीया V. II., P I.,
56, 14
- युक्ताङ्गे सकलैः पदभिः V. I., P. I.,
182, 7
- युक्ते च वैदे युक्तेषु V. I., P I.,
459, 12
- युक्त परिवर्तनेन V I., P II.,
48, 8
- युक्तान्तरास्माधीन V I., P II.,
127, 10
- युक्ताभाषीयते वैशान् V I., P I.,
475, 2
- युक्तैवाऽप्रमत्तश्च V. I., P I.,
474, 13
- युक्तस्मिद्वयस्माधी V II., P II.,
190 15
- युगादयः स्मृता दीना V I., P II.,
310, 22
- युगादिषु च सर्वाणु V. I., P II.,
326, 19
- युग्मासु पुत्रा जायन्ते V. I., P II.,
19, 20.
- युग्मव्यावर्तमानेषु V. I., P. I., 116,
15
- युग्मानाद्येन V I., P. II., 459, 17
- युञ्जते नम V I., P. I., 276, 1
- युञ्जते ब्राह्मण कुर्वन् V. I., P I.,
363, 18
- युञ्जते स्तेयसाधेन V. I., P. II.,
42, 11
- युद्ध V. I., P II., 225, 11
- युवानस्तत्र द्वियन्ते V I., P. II.,
317, 4
- युवान विमर्शे यस्य V I., P II.,
318, 18
- युवा युवासा इत्येव V I., P II.,
160, 10
- यूपोऽयं विहितो मध्ये V I., P II.,
14, 5
- यै भस्मीनि भुवि क्षिपेन् V I., P II.,
427, 6
- यै के चास्मदकुले जाता V I., P I.,
263, 7
- यैऽभेतिषो भीमवन्त V II., P I.,
44, 18
- यै च कुर्वन्ति दम्पत्यो V. II., P. II.,
230, 6
- यै च सन्तानजा दीपा V I., P. II.,
152, 5
- यै स्वजन्ति स्वका भार्यो V II., P II.,
231, 11
- यै देवमाना V I., P II., 150, 21
- यै दिवारण्या V I., P II., 9, 16
- यै दद्यादादयः प्रोक्ता V I., P II.,
208, 4
- येन केनचिदभ्यक्त V II., P I
110 1

- येन केनापि कार्याणि V. I., P. I.,
119, 2.
- येन सुष्याति चात्माऽस्य V. II., P. II.,
217, 6.
- येन देवाः पवित्रेण V. I., P. II.,
160, 7.
- येनाऽऽधानं तु वै चीष्णे V. I., P. I.,
162, 14.
- येन यांसु गुणेनेषां V. II., P. II.,
217, 9.
- येनाऽऽहुतिमघानोति V. II., P. I.,
235, 11.
- ये नास्तिका निष्क्रियाश्च V. II., P. II.,
235, 11.
- येनास्मिन् कर्मणा लोके V. II., P. II.,
217, 8.
- येनास्य वितरो याताः V. I., P. II.,
184, 18.
- येन सर्वमिदं प्रोक्तं V. I., P. II.,
168, 14.
- ये बान्धवाऽबान्धवा वा V. I., P. I.,
360, 12.
- ये ब्राह्मणान् महिषन्ति V. II., P. II.,
224, 1.
- येभ्यो वाऽपि पिता इत्यात् V. I., P. I.,
359, 18.
- ये न कुले लुप्तपिण्डाः V. I., P. I.,
365, 11.
- ये मेहयन्ति पथि च V. II., P. II.,
236, 4.
- ये यजन्ति न चार्चयन्ति V. I., P. I.,
462, 14.
- ये ते दानमिति द्वाभ्यां V. I., P. I.,
274, 10.
- येऽर्चयन्ति सदा विष्णु V. I., P. I.,
216, 3.
- ये लोकादानशीलानां V. I., P. I.,
196, 4.
- येषां जपैश्च V. II., P. II., 166, 11
- येषां द्विजानां सावित्री V. II., P. II.,
120, 16.
- येषां न माता न पिता न बन्धुः V. I.,
P. I., 386, 9.
- येषां न यज्ञपुरुषः V. I., P. I.,
200, 12.
- येषां न विषये विप्राः V. I., P. I.,
200, 8.
- येषां पापण्डसङ्कीर्णं V. I., P. I.,
200, 10.
- ये स्तेन पतिन-ह्रीवा V. I., P. II.,
360, 1.
- ये स्तेन-पतिन ह्रीवाः V. II., P. I.,
424, 13.
- ये स्तेनाः विष्णुना-ह्रीवाः V. I., P. II.,
74, 19.
- ये समाना इति द्वाभ्यां V. I., P. II.,
455, 9.
- ये समाना इति द्वाभ्यां V. I., P. II.,
455, 3.
- ये सौमया विरजसो V. I., P. II.,
341, 6.
- ये सम्यङ्नियता विप्राः V. II., P. I.,
217, 10.
- ये हरन्ति च पापेन V. II., P. II.,
262, 12.
- ये हरन्ति च तूयाणि V. II., P. II.,
262, 7.
- ये हरन्ति नरा नित्यं V. II., P. II.,
262, 2.
- योग क्षेम च सम्प्रेक्ष्य V. I., P. I.,
401, 14.
- योगिन च सप्त-सक्त V. I., P. I.,
330, 11.
- योगेन तु परा भक्तिः V. I., P. I.,
59, 9.
- योऽग्निं त्यजति नास्ति क्वात् V. II.,
P. II., 109, 9.

- योऽमीनपविन्द्वेत् V. II., P. II.,
 107, 17.
 योगपदं बहिर्वातः V. I., P. II.,
 158, 10.
 योगाभ्यासरतः दान्तो V. I., P. II.,
 154, 19.
 यो गुरुः स शिवः प्रोक्तः V. I., P. I.,
 377, 1.
 योगशास्त्राभियुक्तं च V. I., P. II.,
 354, 21.
 योगस्थः कुरु कर्माणि V. I., P. I.,
 61, 7.
 योऽगृहीत्या विवाहार्थं V. II., P. I.,
 449, 11.
 यो गृहस्थाश्रममन्याय V. I., P. II.,
 148, 5.
 योजनान्न परं दानि V. I., P. II.,
 185, 14.
 योजने पादहीनं स्यात् V. II., P. I.,
 257, 8.
 योजने पादहीनं स्यात् V. II., P. I.,
 258, 6.
 योऽश्वाङ्गान् एणहयेद्राजा V. I., P. I.,
 447, 5.
 यो इष्टारकाञ्चनं मेरु V. I., P. I.,
 318, 13.
 योऽभीनेऽह्न्यह्न्येनां V. I., P. I.,
 310, 15.
 योऽभीत्य शिर्षवद्देहं V. I., P. I.,
 151, 10.
 योऽध्यापयति श्रुत्यर्थम् V. I., P. I.,
 333, 15.
 योऽध्यापयति वा V. I., P. I.,
 218, 1.
 योनिरायं च यो नेति V. II., P. II.,
 222, 14.
 योऽनधीत्य द्विजो वेदान् V. II., P. I.,
 19, 1.
 योऽनधीत्य द्विजो वेदान् V. I., P. I.,
 54, 15.
 योऽनेन विधिना कुर्यात् V. I., P. I.,
 432, 6.
 योऽनेन विधिना स्नाति V. I., P. I.,
 276, 10.
 योऽन्यत्र कुरुते यत्नं धर्मं V. I., P. I.,
 301, 9.
 योन्याशीन्यवगूहेत V. I., P. II.,
 79, 2.
 योऽनर्त्तिनि जुहोत्यमौ V. I., P. I.,
 316, 17.
 यो न वेद्यभिचारस्य V. I., P. I.,
 324, 11.
 योनिश्च नरकाश्चैव V. II., P. II.,
 209, 4.
 योऽनुष्ठानं न शक्नोति V. I., P. II.,
 229, 6.
 यो ब्रह्मचारी V. I., P. I., 50, 5.
 यो भुङ्क्ते वेदित्वाद्यतः V. I., P. I.,
 430, 9.
 यो भवेन्मानवः भुङ्क्ते V. II., P. II.,
 220, 6.
 यो मोलस्यवाऽऽनम्यात् V. I., P. I.,
 215, 3; 376, 8.
 यो यच्च चित्तो धर्मः V. I., P. II.,
 68, 10.
 यो यदेयां गुणो देहे V. II., P. II.,
 215, 9.
 यो येन पतित्वेयां V. II., P. I.,
 27, 19.
 यो येन पतित्वेयां V. II., P. II.,
 30, 9.
 यो यो वर्णाऽपनेयम् V. I., P. I.,
 446, 5.
 योऽयं राष्ट्रवने निष्यं V. I., P. I.,
 95, 1.
 यो यस्य हिम्यात् द्रव्याणि V. II.,
 P. I., 271, 4.

योऽश्नन् बलिमादत्ते V I, P I, 453, 18	य करोति अनान् साधून् V I, P I, 47, 15
योऽश्नुरेत सतेन V II, P I, 456, 17	य कश्चिन्निर्हेरेन् प्रेमम् V I, I II 275, 17
यो वैदिकमनादृत्य V I, P I, 318 5	य क्रिया कुरुते मोक्षत V I I I 200, 15
योऽश्मन्येत ते लूभे V II P II 105, 7	य वृद्धयते ऽतिथि सम्बन्ध V I P I, 397, 4
योऽश्मन्येत ते लूभे V I P I, 13, 1	य पाषपुष्पी निष्ठा V I, I I 410
यो वै यतीननादृत्य V I P II, 330, 19	य पुरुषः V II P II, 120, 10
यो वरुणगृहीत V II P II, 282 16	य प्राणोऽपान V I P I 12 11
यो वा संवर्धते वह V I, P II 824 12	य प्रत्यवसिमा विप्र V II, I II 130 2
योऽभ्राति भृत्यवर्गेभ्य V II P II, 220 10	य प्रवद्यान् मया लभ V I I I, 376 1
योऽश्नीयात् V II, P II, 194 8.	य ब्राह्मन् पविताभावि V I, P I 172, 4
योऽश्नस्य घनीगर्भ V II, P II, 35 4	य सविष्ठीकृतं धनं V I, I II 230 10
योऽसवर्णे लु सून्येन V I, P II, 277, 3	य समानाकुरुते धनं V I, P II 277, 17
योऽशौ विष्णोऽस्य अशित्ये V I, P II 187, 14	य सायेश्वरान् V I, P I 398 1
यो ह वा भविदितार्थेन V I, I I, 173, 14	य स्वप्नाननुत्तानान् V II I I 34, 17
योगिनी स्नाननयद्याल V II, P II, 10 4	य स्वप्राणा परिग्रह्य V I, P I 150 10
योगवद्य लु सीपाना V I P II, 100 5	
य कामता नर कुप्यान् V II, I I, 14 8	र
य कामतो मन्त्रासरे V II, I II, 72 10	रङ्गोऽभिधी वृथाप V II I I 397, 2
य कामतो मन्त्रासरे V II P I 203 7	रङ्गनाथ इत्यु गङ्गान् V I, I I 401 1
य कामं पुरस्कृत्य V I I I, 120 12	रङ्गान् V II, P II, 123 7
	रमा गौर नय भेदा V I, P I 71, 1

- रक्तं तु सङ्गवेनोय V I P I,
 248, 11
 रक्तानि हृत्वा वासासि V II P II,
 254, 12
 रक्त-पीतानि वस्त्राणि V II P II,
 118 11
 रक्तपादास्तथा जग्मवा V II P I
 409, 8
 रक्तवर्णं तु राजेन्द्र V I, P II,
 372 14
 रक्षणीया तथा पत्नी V I P II,
 314 18
 रक्षणार्थमपुत्रा वा V I, P II,
 109 8
 रक्षेत कन्या पिता विद्वा V II, P I
 355 2
 रक्षितं वर्षद्वयैव V I, P I,
 472 12
 रक्षोदिवसाभ्य V II, P II,
 127 11
 रक्षश्च स्वदेशादि V II P I,
 107 4
 रक्षन् धर्मैः भूतानि V I P I
 453 16
 रक्षोभ्य V I, P I, 384 B
 रक्षार्थं पितृसवस्य V I P II,
 408 21
 रक्षार्थमस्य सर्वस्य V I P I
 447 10
 रक्षासि च पितामात्रं V II, P II
 218, 4
 राज कालं तु गन्धर्वं V I P II
 78, 16
 राजक व्याधौ शूलं V II P I,
 347 11
 राजक-व्याधौ शूलं V II, P I
 334 5
 राजवर्धनकारणं V II P I
 114 14
 राज्ञु वल्कल पात्राणा V II, P I,
 183, 8
 राज्ञादिकं चातिदुःखं V II, P I,
 183, 12
 राजतस्य सुवर्णस्य V II P I,
 175 12
 राजसा तनसा चैव V II P II,
 215 11
 राजसा शुद्धयते नारी V II P I,
 154, 13
 राजसा शुद्धयते नारी V II, P I
 151 10
 राजसा स्त्री मनोदुःखं V II P I
 152 11
 राजसा स्त्री मनोदुःखं V I P II
 152, 9
 राजस्तत्राऽशुचि क्षेयं V I P II
 212, 20 206, 2
 राजस्तनो मोहजातान V I, P I
 203 6
 राजस्युपरते सवः V II P I
 167 4
 राजस्युपरते साध्वी V I P II
 110, 5
 राजस्वला च सस्पृष्टा V II P I
 160 17
 राजस्वला तु भुञ्जाना V II P I
 162 14
 राजस्वला तु भुञ्जाना V II P I,
 163, 12
 राजस्वला तु यो गच्छत V II P I,
 335 18
 राजस्वला तु सस्पृष्टा V II P I
 162 11
 राजस्वला विज्ञा गत्या V II P I,
 336 6
 राजस्वलाविज्जिवाय V II P I
 336, 14

रजस्वला-ऽन्य चाण्डाल- V II, P II, 239, 16.	रथा इमधान चाक्रम्य V I, P I, 239, 12
रजस्वलाभियामी च V II, P II, 271, 7	रथा ऽध्वस्ता सेना V I, P I, 457, 10
रजस्वलाभियामने V II, P I, 335, 10	रथ पशव्यमाजीव्य V I, P I, 464, 1
रजस्वला भवेत्ता सु V I, P II, 335, 6	रसज्ञानिधुर कुञ्ज V II, P II, 236 9
रजस्वलानुस्रानाम् V II, P. I, 104, 1	रसा रसैर्हती V I, P II, 11, 11
रजस्वला यथा दृष्टा V. II P I, 68, 11	रसारसैर्निनालव्या V I, P II, 10, 11
रजस्वला यथा दृष्टा V II, P I, 104 8	रसायनक्रियावाद V I, P II, 183, 16
रजस्वला राजसुते V II, P I, 59, 6	रथि च पुत्राश्च V I, P II, 106, 1
रजस्वला ऽवधूताभियामने V. II, P I, 337, 5	रथिर्याज इत्यत V I, P I, 314, 2
रजस्वला मूत्रिका च V II, P I, 58, 11	रथेस्त्वावर्तमानावुर्ध्वम् V I, P I, 435 19
रजस्वला-राहोपताति V II P I, 388, 17	रथिरथिरजमण्डाया V II, P II, 189, 5
रजस्वला हीनवर्णा V. II, P I, 161, 18	रथीस्त्व पर्यावर्तयाद्वत्ता V. I, P II, 100, 8
रथ्यर्धमात्रे दूद्रा स्यान् V I, P II, 97, 19	रथ्ये V II, P II, 153 2
रथ्यर्धमेव ता तस्य V I P II, 96, 8	रथ्यकृते V II, P II, 153 5
रत्नावहारी V II, P II, 208 7	रथ्यास्त्वादिना चैव V I, P I, 471, 19
रत्नावहारी भवति V II, P II 261 3	रथ्य-वस्त्रावाणा V II, P II, 119 7
रत्निमात्राज्ञातं व्यवस्था V I P I, 227 4	रथ्ये रथ्य V II, P II, 153, 5
रथ्याकर्म-नोदेन V II, P I, 187, 8	रासरी भावियम्यैकम् V I, P II 106, 4
रथ्याकर्म-नीयानि V II, P I, 187 4	रासरीऽनन्तरमन्मान् V I P II, 8, 11
	राग-स्यादय नीयैश्च V I, P II, 371 7
	रागर्च रागञ्च चैव V II P I, 165 13

- राग द्वेय मदभावां V I, P II, 184, 5
 रागो द्वेयश्च मोहश्च V. I, P I, 480, 14
 राजकोपाय V I, P II, 225, 2
 राजगानि च V II, P II, 99, 13
 राजतेन्द्राक्षकैर्मला V I, P L, 309, 1
 राजान्न हस्ते तेजः V II, P I, 410, 12
 रात्रौ जागरणं कुरु V I, P II, 215, 2
 रात्रौ जागरणं कुर्यात् V I, P II, 214, 19
 रात्रौ चेसादित्यस्य V L, P II, 275, 5
 रात्रौ शानं न कर्तव्यं V I, P I, 194, 7
 राज्यव्ययामनाही द्वे V. L, P. I, 231, 2
 राज्यास्तु पीडये भावे V I, P I, 313, 18
 राजावासीन V II, P II, 190, 3
 रात्रिपेदे द्वाभ्याम् V I, P II, 266, 14
 रात्रिपेदे व्यहङ्गुद्धि V L, P II, 267, 2
 रात्रिमुक्ते जपेत् स्मृत्वा V I, P I, 441, 15
 राजराटो न भक्ष्यान्ति V II, P II, 64, 3
 राजानं नेत्र आहने V II, P I, 178, 7
 राह एव तु रातः स्यात् V. II., P. I. L, 12, 7
 रात्रीगानी नरेन्द्रो V. II., P II, 204, 15
 रात्रीगर्ने पराक स्यात् V II., P. I, 335, 7
 राज्ञा च ब्राह्मणैश्चैव V. II., P. I, 233, 11
 राज्ञा च सम्पदं ब्रूहि V. II., P II, 187, 10
 राज्ञा तु शूतक नास्ति V I, P. II, 256, 16
 राज्ञोऽनुमतिमाश्रित्य V. II., P. I, 233, 4
 राहप्रतिमहं कृत्वा V. II., P II, 116, 1
 रात्री प्रवृजिता धात्री V II, P. I, 321, 17
 रात्रिपेयकरो यश्च V L, P II, 359, 2
 रात्रौ माहात्मिके स्थाने V I, P II, 257, 10
 रात्रौ बलायिनं पठे V L, P II, 31, 11
 राज्ञा वा समनुज्ञात V I, P. I, 483, 3
 रात्रस्तथाऽऽसुरे वैद्वे V I, P II, 86, 8
 राज्ञा हि पूजितो धर्मं V L, P. I, 453, 1
 रात्रप्रतिमहो पीरो V. L, P. I, 199, 12
 रात्रप्रतिमहाहन्ता V I, P I, 199, 21
 रात्रप्रतिमहात् पुष्टः V L, P L, 199, 16
 रात्रमृत्वाऽन्ध-बधिग V I, P II, 353, 5
 राज्ञा माता पिता चैव V. I., P. L, 449, 8
 रात्रमार्गे-दण्डानानि V I, P. I, 225, 12

- राजमूली महाराज V. I, P I,
 449, 12
 राजयक्ष्म्यामयावी च V I, P II,
 355, 20
 राजस्निग्दीक्षिताना च V I, P II,
 207, 17
 राजा राजसूयेन V I, P I, 46, 7
 राजवार्ता हि तेषा च V I, P II,
 180, 10
 राजा वा राजपुत्री वा V II, P I,
 291, 6
 राजा वा राजपुत्री वा V II, P I,
 290, 12
 राजा बहुभागभाक्तस्य V I, P I,
 452 17
 राजा सत्य च धर्मश्च V I, P I,
 449, 9
 राजसर्वपमात्रे च V II, P II,
 87, 14
 राजस्वस्यापहरणे V II, P II,
 113 8
 राजान क्षत्रियाश्चैव V II, P II,
 218 7
 राजानमभिधेयधेह V I P I,
 451, 8
 राजन्योच्छिष्टभोजने V II, P I,
 393 4
 राजन्योच्छिष्टहाशने V II, P I
 395 8
 राजन्ये तु चतुराश्च V I, P II
 239, 4
 राजन्यबन्धोर्द्वाविंश V I P II,
 47, 13
 राजानो राजभूत्याश्च V I, P II,
 256, 14
 राजन्य-वैश्ययोर्नेति V I, P II,
 155, 4
 राजन्य-वैश्य शूद्राणा V II P I,
 98, 1
 राजन्या वैश्यहिंसायाञ्च V II, P I,
 102, 14
 राजन्य-शूद्रोच्छिष्टाणी V II, P I,
 395, 5
 राजन्यवधे बहुवर्षिक V. II, P I,
 97, 11
 राजन्यवधे बहुवर्षिक V II, P I,
 98, 10
 राजन्या हि धनुर्विद्या V. II, P I,
 332, 15
 राज्यनाशस्तु येन त्वाह V I, P II,
 258 16
 राहुकामास्तपोन्नता V I, P II,
 358, 3
 राज्ञिना सिंहतुण्डाश्च V II, P I,
 409, 5
 राज्ञिना सिंहतुण्डाश्च V I, P II,
 388, 8
 राहुदेन बहि कुर्यात् V. I, P I,
 456 9
 राहुमस्ते च सोमे V II P II,
 17, 1
 राहुमस्ते यदा सोमे V II, P II,
 9 2
 राहुवर्चन-सक्तानि V I P I,
 194, 12
 राहोर्विमुक्तिं विज्ञाय V I P I,
 437, 10.
 रिक्ता पञ्चदशी चैव V I, P II
 30, 14
 रिक्ते च विण्दवामे च V I, P II,
 462, 15
 रिच्यत इव वा V I, P I, 174 3
 रीतिका-सीत-लोहानि V II, P I,
 175, 9
 रीत्यथ -कास्य सीताना V II, P I,
 175 13.
 रुक्मस्तेषां शूराणां V II, P I,
 321, 1

- रुद्रैकादशक जप्त्वा V II, P II, 156, 9
 रुद्रान् प्रपद्ये वरदान् V I, P I, 275, 3
 रुधिर बाह्येतेषा V I, P II, 7, 10
 रुक्ष क्रिमिहत हिंस्र V I P II, 302, 15
 रुपाण्यपि मयैवेह V II, P II, 214, 2
 रूप द्वयिण हीनाश्च V I, P II, 134, 6
 रूपवन्ति च विज्ञातु V I, P II, 312, 17.
 रूपयत क्षुतास्त्रादे V. I P II, 314 3.
 रूप-सख गुणोपेता V I, P II, 87, 1
 रूप्य वर्णास्तिला गावो V I, P II, 892, 11
 रेषामाचस्तु इदमेत V I, P I, 314, 8
 रेषाऽष्टगुण पुन V I P I, 309, 5.
 रेषव शुचय सर्वे V II, P I, 189 18
 रेतो मूत्र पुरीषाणा V II, P I, 369 5
 रेतो-मूत्र पुरीषाणाम V I, P I, 242, 6
 रेतो-मूत्र पुरीषाणा V II, P I, 367, 2
 रेत सिकता कुमारीषु V II P I, 311, 8
 रेतो मूत्र-पुरीषाणा V II P I, 369, 2 367, 5
 रेत सेत स्वयान्यासु V II P I, 310, 8
 रेत स्पृष्ट भवस्पृष्टम् V II, P. I, 181, 6.
 रेवतीषु तथा रोम्यम् V. I, P II, 313 8
 रोधादिना पातयित्वा V II, P I, 254, 4
 रोधादिना चाङ्गिरसम् V II, P I, 253, 18.
 रोध-बन्धन-यावज्जाणि V II, P I, 271, 7.
 रोमकूपैर्यशःऽऽगच्छेत् V II, P II, 144, 2
 रोमकाले तु सम्प्राप्ते V I, P. II, 78, 15.
 रोमाणि व्रणभे वाहे V II, P I, 264, 7.
 रोमसस्थान् मिलान् कृत्वा V I, P I, 355, 1
 रोम्य V II P II, 174, 8
 रोम्य कुङ्कुमल दूति V II, P I, 5, 1
 रोम्याद्यजिनाना V II, P I, 154, 1
 रोम्ये मरुके घोरि V. I, P I, 199, 19
 रोम्ये पुन्यनित्ये V I, P I, 430, 17
 रोम्य राजन्यस्य V II, P II, 32, 17.
 रोम्य राजन्यस्य V I, P. II, 93, 1
 रोम्ये च कुङ्कुले वेष्ट V I, P. II, 58, 8
 रोमी हीनार्तिरिक्ताद् V I, P II, 318 19
 रोचना चन्दन द्वे V I, P I, 320, 18
 रोद्र उत्तरतो V I, P I 385 1
 रोद्र हस्ते च रोहिण्या V I, P II, 454 21

ल.

लक्षजाप्येन च तथा V I, P I,
310, 9
लक्षार्थीति जपेद्यम् V II, P II,
198 4
लक्ष्यं शस्त्रभूता वा स्यात् V II, P I,
203 11
लक्ष्यं शस्त्रभूता वा स्यात् V II,
P II, 69, 3
लक्षण्यास्त्रियमुद्देशे V I, P II,
94, 8
लक्ष्याहारास्त्रियं कुर्यात् V I P II
101, 10
लक्ष्मिर्वाचं नि सख्या V II P. II,
242, 16
लक्ष्मिन् विदुर्देवान् V I P II,
9, 9
लक्ष्मिर्देवलो राजन् V II, P II,
226, 3
लक्ष्मिन् केचन विद्यात् V I, P I,
267, 6
लक्ष्मिन्सम्मितो राजन् V I P II,
35, 2
लक्ष्मिन् मधु मासे च V I P II,
263 2
लक्ष्मिन्मौ तथा मध्ये V I, P I,
421, 14
लक्ष्मिन् व्यञ्जनं चैव V I P I,
428 4
लक्ष्मिन् गृह्णन् चैव V II, P I,
403, 1
लक्ष्मिन् गृह्णन् चैव V II, P I
405, 1
लक्ष्मिन् गृह्णन् चैव V I P II,
378, 20
लक्ष्मिन् गृह्णन् जग्धा V II, P I,
402, 12

लक्ष्मिन् च पलाण्डु च V II, P I,
404 6
लक्ष्मिन् दीर्घपञ्च V I, P II,
379, 2
लक्ष्मिन्-पलाण्डु V II, P I, 402, 2
लक्ष्मिन् पलाण्डु गृह्णन् V II, P I,
404, 14
लक्ष्मिन् लवण V II, P. II, 119, 12
लक्ष्मिन् लवण मासाना V II P II,
117, 11
लक्ष्मिन् लवण मासानि V I, P I,
488 16
लक्ष्मिन्निधि सलानिधि V I, P II,
371, 1
लक्ष्मिन्निधि च पञ्चाना V I, P I,
478 18
लक्ष्मिन् स्वेदसमाकीर्ण V I, P I,
258, 14
लक्ष्मिन्मात्रेऽपि च तथा V II, P II,
87 15
लक्ष्मिन्मात्रेऽपि च तथा V II P I,
322 24
लक्ष्मिन् तु वैभवं तथा V I P II,
172, 12 174, 5
लक्ष्मिन्मात्रिन्वामोति V II, P II
269, 9
लक्ष्मिन् व्यक्त्यै H पायोस्ते V I,
P II 178, 7
लक्ष्मिन् वा सवृषण V II, P I, 316
3
लक्ष्मिन् वा सवृषणमुत्सृज्य V II, P I,
315, 20
लक्ष्मिन् स्पृष्टाऽपि धीमान् V II, P II,
279 12
लक्ष्मिन् नैनसा विमो V II P I,
414 3

- लिप्यते न स पापेन V. II, P. I, 413, 11.
 लुप्तधर्मास्तु चण्डालाः V. II, P. II, 11, 1.
 लूता-ऽदि-सखानां च V. II, P. II, 253, 13
 लेषभाज्यतुर्थाद्या V. I, P. II, 58, 12, 222, 11
 लेषसम्बन्धिनश्चान्ये V. I, P. II, 58, 12
 लेशं पेयं च विविधं V. I, P. I, 428, 5.
 लोकद्वैताऽधमं वृत्ता V. II, P. II, 246, 4
 लोक-वेदाङ्गं धर्मज्ञाः V. II, P. I, 218, 1
 लोकवातादिरुभूत्वा V. I, P. I, 306, 16.
 लोक-वेदविहङ्गोऽयं V. I, P. I, 91, 9
 लोकसङ्ग्रहणार्थाय V. I, P. I, 472, 18
 लोकेऽस्मिन् मङ्गलान्यष्टौ V. I, P. I, 321, 4
 लोभान् यं पित्रोर्हृत्वा V. I, P. II, 335, 3
 लोभान् त्यजति यस्त्वेतान् V. II, P. II, 221, 15
 लोभ-राग-द्वेषाऽमर्ष- V. I, P. II, 76, 16
 लोभ. स्वप्नो-ऽपृतिः कौर्वे V. II, P. II, 266, 11.
 लोभानि V. II, P. II, 71, 2
 लोभय. स्वाहेत्येवं हि V. II, P. II, 70, 7.
 लोटमर्षी हृण्योऽसी V. II, P. II, 235, 15
 लोटे स्ननेरुपायेषां V. II, P. II, 245, 10.
 लोहिते V. II, P. II, 71, 6.
 लोहितेकन V. II, P. II, 58, 1.
 लोहितवर्चने V. II, P. I, 456, 10
 लोहितान् वृक्षानिर्वासान् V. I, P. II, 379, 11.
 लोहितस्य च नापैति V. I, P. I, 312, 16.
 लौकिके वैदिके वापि V. I, P. I, 379, 18
 लौकिकं वैदिकं वाऽपि V. I, P. I, 322, 12.
 लृ.
 लृग्या हुं वृषली ह्येवा V. I, P. II, 356, 20
 लृग्याऽष्टमेऽधिवेद्याऽष्टे V. I, P. II, 114, 2.
 लृग्याधिकं हुं यत्पिण्ड V. I, P. I, 422, 5
 लृग्यप्रमाणपिण्डांश्च V. I, P. I, 422, 4
 लृग्यमैयुनकतां च V. II, P. II, 271, 15
 लृग्यतुण्डाय V. II, P. II, 188, 8.
 लृग्यतेऽतः परं सर्वं V. II, P. I, 365, 11
 लृग्यं तस्य न पापं V. II, P. I, 228, 15.
 लृग्यं पूर्वमुपाहार्यं V. II, P. I, 211, 13.
 लृग्याऽयं कुर्वीतऽपि V. I, P. II, 430, 19.
 लृग्या-ऽध्यायाऽर्क-खदिर- V. I, P. I, 252, 13
 लृग्ये V. I, P. II, 305, 11.
 लृग्यायाम् V. I, P. II, 306, 10
 लृग्यवधे कुर्वीत च V. I, P. I, 476, 14.
 लृग्यवधमुपासीते. V. I, P. I, 477, 2
 लृग्यवधमुपासीतुं वै V. I, P. I, 479, 12.

वणिजो मधुहर्षो V I, P II, 358, 12.	वपनव्रत चरेत् V II, P I, 290, 13
वर्षापेक्षी बुधेष्वैव V I, P I, 461, 4	वमन्तं जृम्भमाणं च V I, P I, 330, 8
वस्त राज्याभिविक्तं V. I, P I, 453, 4	वर्जयेद्भुञ्जन् आद्ये V I, P II, 375, 12
वस्तरनिवय कुर्यात् V II, P II, 62, 4	वर्जयेत् तथा चान्द्यान् V I, P II, 377, 2.
वसति शुद्धौ मरुकार्ये V I, P II, 312, 6	वज्र्यां जन्तुमयी कृता V I, P II, 303, 1
वधेन घृष्टयति स्तेनो V. II, P II, 86, 13	वर्जयेत्तादृशीं निष्ठा V. I, P II, 190, 4
वध-बन्धपरिहित V. II, P II, 240, 3.	वर्जयेदेकपादार्थे V I, P II, 295 7
वधूं वा धावदायन् वा V II, P II, 267, 12	वर्जयेदग्निं चरि V I, P. II, 84, 3
वनाहारा कृत्वेष्टि V I, P II, 147, 6	वर्जयेदुपगन्धीनि V I, P. II, 394, 6
वनाहा मद्रजेद्विहान् V. I, P II, 149, 14	वर्जयेत् वृक्षमूलानि V. I, P. I, 225, 15
वनानि गिरयो नद्यः V. I., P II, 303, 12	वर्जयेन्मृगं वातं च V I P II, 45 18 142, 15
वनस्पतीनीपर्वीषः V I, P I, 356, 18	वर्जयेन्मार्गवीरेषु V I, P II, 134 16
वनी मूला V I, P II, 136, 17, 147, 20	वर्जयेद्गव्यं तर्पे V. I, P II, 377, 16
वन्यान्धेव कान्दान्धमन V II, P II, 59, 9	वर्णक्रमाङ्गमरज- V II, P I, 107, 14
वनवाती ह्यत्र स्पृश्येत् V II, P II, 58, 13	वर्णज्येष्ठं विद्वन्धः V I, P I, 331, 15
वनरथा धृतपायी वा V I, P II, 151, 18.	वर्णात् कायतं स्वर्पे V II, P I, 161, 10
वनायाजिगुणं कुर्यात् V II, P II, 44, 2	वर्णानामभवात्वा च V I, P I, 472, 12
वनेषु तु विहरयेत् V I, P II, 147, 2.	वर्णांवा नान्तवापानां V I, P I, 144 6.
वनेषु वनेषु V. I, P II, 307, 5	वर्णिनां हि वयो वयः V II, P II, 41 6
वपन मेतना V II, P. II, & 12	वर्णाधवापावर्णी V I, P I, 193 8

वर्णसङ्करभावेन V I, P I, 184, 11	वरयित्वा नु य कश्चित V. I, P II, 93, 7
वर्तन्ते याश्च सतत V II, P I, 58, 4	वरार्थिना तृतीया च V I, P II, 318, 11
वर्तिनीपाकृति वाऽपि V I, P I, 206 11	वरहैरुपाफाना च V. II, P I, 370, 11
वर्तमानराशेरण V II, P II, 276, 11	वरह मकराभ्या वा V I, P I, 458, 11
वर्धसामिति वैश्यस्तु V I, P I, 325, 6	वर्तित मानवे कृत् V I, P II 36, 15
वर्धयेत् पीण्डमेकैक V II, P I, 303, 9	वल्मीक नु खानित्वा यो V II, P II, 249, 14
वर्षाणा द्वावघे लक्षे V II., P II, 251, 10	वल्मीकोपरि तौवान्त V I, P I, 228 7
वर्षाणि ब्रह्मचर्ये नु V II, P I, 98, 2	वल्मीक-मूषकोत्पत्ता V I, P I, 227, 16
वर्षाणा यच्छत तस्य V I, P I, 08, 11	वर्ष्वा चैव द्विजो भुक्त्वा V II, P I, 405 11
वर्षे द्वे परवारेषु V II, P I, 330, 11	वदमानस्य-बलो राजा V I, P I, 464 15
वर्षाभ्याऽन्यत्र यस्मान् V. I, 11 II, 184, 14	वसित्वा वसन शुक्ल V I, P I 353 11
वर्षाभ्याऽन्यत्र वर्षासु V I, P II, 182, 17	वसेस्त नरके घोरे V I, P II, 389, 21
वर्षमर्षं तदर्थं च V I P I 356 11	वसन्ते V I, P I 48, 14
वर्षैरेकगुण भावी V I, P II, 69, 12	वसन्ति चैव ते स्नानात् V I, P I, 271 2
वर्षं शीता-ऽऽतप क्रिय V II, P I, 251, 1	वसन्ते ब्राह्मण V I, P I 102 2
वर्षासु ध्रुवपील V I, P II, 180, 16	वसन्ते ब्राह्मणम् V I, P II 32, 7
वरथेत् कुल-शीलाभ्या V I, P II, 90, 17	वसन्तो ब्राह्मण शीत V I, P I, 163 10
वरा अतिथि-विद्वद्भ्यश्च V I, P I, 135 10	वसन्ते ब्राह्मणस्य स्यात् V I, P I, 162 9
वरापारतर्पणैरे V I, P II, 90, 15	वसन्तो वै V I P I, 162. 2
	वसन्ते वसन्ते ज्यातिषा V I, P I, 165, 11 395 1
	वसन्ति स्त्रीपरित्यागात् V II, P I, 352, 18

वसन्ति सर्वतीर्थानि V I, P I, 263, 16.	वह्निमज्ज्वालनं कृत्वा V II, P I, 154, 4
वस्तुच्यमानमे-यन्त V I, P II, 2, 4	वह्निना न च तप्तानि V I, P I, 236, 3
वत्सान्नरावृतां कृत्वा V II, P I, 170, 10	गन्नो मिस्स स्नात्वा तु V II, P II, 4, 10
वत्सान्नारितसस्पर्श V I, P I, 279, 1	वाहं करीरं धुरत V I, P II, 376, 1
वत्साद्वक्त्रपेक्षन्ते V. I, P I, 262, 4	वाग्धरायने कृते तव V I, P II, 245 16
वत्साद्यैर्भूयित कृत्वा V I, P II, 238	वाक्-उत्तनम्भुनिर्जिक्तम् V II P I, 196 10
वत्सनिष्पीडितं तोय V I, P I, 364, 1	वाक्-गुणम् V II, P II, 157, 8
वत्सापहारी V II, P II, 263, 5	वाक्-उत्तमधे एतदेव V II, P I, 152, 3
वत्सापहारी द्वितीया स्वात् V II, P II, 260, 12	वाग्-उत्तमधे च पादुका V I, P I, 473 5
वत्स भोज्यापहारांशो V II, P II, 261, 2	वाग्-उत्तमोऽथ मनोऽप्य V I, P II, 173, 18
वत्सा ऽऽभरणं माध्यानि V I, P I, 377, 5	वाग्-उत्तमोऽथ मनोऽप्य V I, P II, 173, 12
वत्स धृक्-मत्तांशुः V II, P I, 183, 11	वाग्-उत्तमो मनोऽप्य प्रोक्ता V I, P II, 173, 21
वत्सेहाद्य वर्षाणि V I, P II, 47, 15	वाग्-उत्ता मनोऽप्य V I, P II, 57, 14
वत्सा-मेदोऽप्य वीर्यं V I, P II, 395, 9	वाग्-उत्तमेस्तु चरन्ति V. II, P II, 42, 11
वत्सेष्टानियमाहारः V. I, P. II, 366, 2	वाग्-उत्तमेव स्वकं चैव V I, P I, 415, 5
वत्सीरज्जानुपूर्व्येण V I, P II, 32, 12	वाग्-उत्तमेवुनाथ तथा V I, P. II, 377, 9
वत्सन् दुरन्तरे माने V II, P I, 96, 12	वाग्-उत्तमो V II P II., 263, 7
वत्सन् रुद्रास्तथाऽऽदित्यान् V I, P I, 357, 12	वाह-मन-कायमान् शोषान् V I, P I, 293, 7
वत्सिष्ठ इक्ष-सर्वतः V I, P I, 108, 4	वाग्-उत्तम् एतन् वदपरीताया V I, P I, 414, 14
वत्सन्तापार्धितं पञ्च V. I, P. II, 235, 10	वाग्-उत्तं कृतं कर्तव्यं V II, P. II, 193 7
वत्सेष्टव तदाप्तौ च V I, P II, 276, 19	

- वाचा कायेन मनसा V. II, P II, 184 14
 वाचिकं पति मुमना V II, P II, 212, 12
 वाचिकश्च उपाशुश्च V I, P I, 303, 17
 वाचिकस्यैकमेक स्यात् V I P I, 305, 3
 वाचा व्याक्रोशिका या तु V II, P II, 228 8
 वाचा इत्ता मनोवत्ता V I, P. II, 57 9
 वाच नियम्य यत्नेन V I, P I, 221, 18.
 वाचीवह्मन्तो V II, P II 247, 5
 वाची यश्च विविच्यन्ते V I P II, 229, 16
 वाच्यनामित्यनुज्ञात V I, P II, 437, 12
 वाचैव वाकूल कर्म V II, P II 212 10
 वाजे वाज इति मीत V I P II, 437 18
 वाणिज्यलाभो नो तस्य V II P II, 238, 6
 वाणिज्यलाभस्तत्रापि V II, P II, 240, 5
 वाणिज्यलाभश्च स्वाति V. I, P II 312 18
 वाणिज्य पाशुपाल्य च V I, P I, 478, 4
 वाणिज्यमटम्याम V I, P II 317, 1
 वाणिज्यशुद्धिं स्वाती V. I, P II. 314 3
 वानेन्द्र शुभ बह्विना V II, P II, 126, 2
 वानस्याधिपुन स्तेयी V. II, P II 261, 6
 वानेन ब्राह्मण जित्वा V II, P. I, 454, 20
 वार युद्धप्रधानाश्च V II, P II, 218, 8
 वानप्रस्थ V I, P II, 133, 6
 वानप्रस्था भवि V. I, P II, 198, 20
 वानप्रस्थगृहेऽप्येव V I, P II 340 14
 वानप्रस्थी ब्रह्मचारी V I, P II, 137, 16
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V II, P II, 129, 9.
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V I, P I, 308 2
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V II, P II, 49, 3
 वानप्रस्थो यतिश्चैव V II, P II, 48 17
 वानप्रस्थान्भ्रमस्यापि V I, P I, 135, 6
 वानप्रस्थस्य विगुण V I, P I, 229, 5
 वानर इयेन-भासो च V II, P I, 78 14
 वानर सिंह-मार्जार V II, P. I, 92, 9
 वापी-कूप-तडागेषु V II, P I, 153 154
 वापी कूप तडागाना V. II, P. I, 153 13
 वापी कूप तडागेषु V I, P I, 228 3
 वाचमिस्ता च केसरीन् V I, P II, 157, 1
 वामनो वनमालाये V I, P I, 309, 17

- वामदेव्यं विरावर्यं V II P II
 156 5
 वामदेव्यं बृहत्साम V II, P II,
 159, 5
 वामेनावर्तनं केचित् V I, P II,
 432 15
 वामहस्ते अल कृत्वा V I, P I,
 224, 7
 वामहस्ते स्थिते हर्षे V I, P I,
 248, 10
 वायुभक्त प्रागुक्तौ V I, P II,
 146, 12
 वायाम्नि V I, P I, 105, 6
 वायुर्वै गौतम V I, P I, 208, 10
 वायव्य V II, P II, 282, 4
 वायव्य गोरम वीक्षन् V II,
 P II, 16, 8
 वायव्य श्वेतम् V I, P I, 106, 6
 वायवे V II, P II, 187, 14
 वाय्वाम्नि विमानादिष्वम् V I, P I,
 225, 6
 वायवे V II, P II, 282, 7.
 वायो शुक्लो जपेत् सूक्तम् V II,
 P II, 279, 7
 वायसाना कृमीणा च V I, P I,
 383, 11
 वारुण वायमाहस्तु V II, P II,
 16, 3.
 वारुणीनिस्तथाऽऽदित्यम् V I P I,
 208 16
 वारुण यौगिक तद्वन् V II, P II,
 15, 16
 वारुण यौगिक तद्वन् V II, P II,
 15, 16
 वारुण वा जपेत् सूक्तम् V II, P II
 279, 9
 वाराणसी V II, P II, 202, 8
 वाराणस्या मृती यस्मिन् V I, P II,
 229, 1
 वाराणस्याम् V II, P II, 306, 6.
 वार्ताकवृत्तय V I, P II, 198, 4
 वार्ताया नित्यशुक्ल स्यात् V I,
 P I, 478 9.
 वारिहस्तमिनामिति V I, P I,
 190, 11
 वार्ध्वाणस वरुण च V II, P I,
 409, 10
 वार्ध्वाणसस्य मासेन V I, P II,
 372, 8
 वार्ध्विक कर्ष्य V II, P I,
 388, 7
 वारहं च ततो भुक्त्वा V II, P I,
 410, 2
 वालखिल्या V I, P II, 199, 5
 वालखिल्यकृता धे च V I, P I,
 169, 10
 वालवासा अदी वा ऽपि V II,
 P II, 81, 16
 वालवासा द्विजाऽऽप्ये V II, P II,
 87, 8
 वास V I, P II, 33, 5
 वासुकये V II, P II, 188, 2
 वास्तुपाल-भूतेभ्य V I, P I,
 33, 5
 वासन्त वारहेर्मेधे V I, P II,
 141, 14
 वासिष्ठ-कश्यपा ऽगम्या V I, P II,
 72, 1
 वासा दद्यात्तुल्य हत्वा V II, P I,
 90, 10
 वासीश्चन्द्रगान्धर्वम् V I, P I,
 190, 15
 वासीश्या शुद्धया तु V I, P II,
 99 8
 वासुदेव च वासन्त V I, P I,
 36 11
 वासानिर्वाणभ्ये V II, P I,
 169, 12

- वासो वै दक्षिणां वृथात् V II, P. II, 183, 2
 वासिष्ठा ह सारवहस्य V. I, P I, 172, 17
 वासुसा चोपधुनानि V I, P II, 377, 10
 वासो हिरण्यधुन V II P I, 225, 6
 वाहनानि च सर्वाणि V I, P I, 471, 17
 वाहयेत्तत्र धूर्वांस्तु V I, P II, 7, 8
 वाहयेत्तु दुर्मेनैव V I P II, 7, 1
 विकच्छीऽनुसारीगन्ध V I, P I, 205, 5
 विकर्मणा च जीवन्तो V I, P II, 74, 20
 विक्रमया जीवनम् V II, P II, 99, 18
 विक्रमस्थान् विज्ञानं स्पृष्ट्वा V I, P II, 273, 5
 विकर्मन्थ सगोषो वा V I, P II, 91, 5
 विक्रापीत तिलात् शुद्धान् V I, P II, 118
 विक्रीणानि हमाश्वाह V I, P I, 477, 7
 विक्रमेण मरी लब्ध्वा V I, P I, 467, 15
 विष्णीय कण्यका गावः V II, P II, 132, 2
 विक्रयी मग्नया यथ V II, P I, 37, 1
 विक्रय मर्वपण्याना V I, P I, 342, 7
 विकिरथ न क्षतपथ V I, P II, 445, 5
 विकल्पान् क्षाल वृद्धाश्च V I P I, 414, 13
 विकेश सितमस्रहन् V I, P II, 157, 15.
 विशिष्टेऽपि V I, P I, 43, 2
 विख्यातयोष कुर्वन् V II, P II, 153, 9
 विख्यातसाय कुर्वन् V II, P II, 153, 9
 विघ्नमाचरन्ते यस्तु V II, P II, 221, 3
 विपर्यय विदलन- V II, P I, 178, 13
 विविधा मलय प्रोक्ता V II, P II, 244, 5
 विश्वेदेविद्यमो निरय V I, P II, 193, 19
 विच्छिन्न वाऽप्यधीयात् V I, P II, 33, 7
 विज्ञेत्तु प्रयत्नेतारीन् V I, P I, 460, 1
 विज्ञानं दत्ततो भावे V I, P II, 319, 20
 विज्ञानान्मुष्णय पाच V II, P I, 121, 13
 विज्ञानमानन्द V I, P I, 103, 7.
 विहीय पुण्यकालोऽयं V I, P I, 193, 8
 विष्णुनिगनिधेरिस्त्रन्दे V I, P II, 344, 23
 दिग् भूद्वयोस्तु तानेव V I, P II, 83, 15
 विदुषां रागाणां V II, P I, 467, 10
 विदुषां मानरुक्ता V II, P I, 370, 2
 विदुषां भवान्नेत्य V II, P II, 227, 3
 विष्णुव नु गृहीतुं V I, P I, 222, 14

विष्णुकोस्तर्गशुद्धयर्थ V II P I, 195 11	विद्याधिपति V II, P II 194 7
विष्णुवभक्षणे विप्र V II, P I 369 11	विद्या पदवति V II P II, 194 6
विष्णुवभक्षणे विप्र V II, P I 368 13	विद्यापहारिणा चैव V II, P II, 245 5
विष्णुवभक्षण नाम V I, P II 102 4	विद्याभ्यासे प्रमादो य V I P II 185 4
विष्णुवभाषणे विप्र V I, P I, 224 4	विद्याभ्यासो ह्युपस्पर्श V II P I, 428 15
विष्णुवभेदाऽऽस्य रक्तलिम V II P I 176 1	विद्याभ्यासो जैवे V I, P II, 314, 17
वित्त पुत्र कलत्रार्थी V I, P I, 355 15	विद्यायुक्तो धर्मशील प्रधान V I, P I, 184 17
वित्तदा येन रहित V I, P II 430, 12	विद्याविक्रयी V II P II, 258 8
वित्तपानिनिवेशी च V II, P II, 229 3	विद्या विरहिता च शूरो V I, P II, 310, 3
वित्तपानिनिवेशी च V II, P II, 214 5	विद्यास्नातको V I P II 53, 12
वित्तपानिनिवेशश्च V II P II, 212, 4	विद्याहीन व्रतधर्मा V I, P II, 110 10
पितरस्तर्पितास्तेन V I, P I 355, 2	विद्या ह वै ब्राह्मणमात्रगान V I P I 147, 1
वित्तस्तर्पितय हस्तम V II P II 35 17	विद्यायैव भयुष्मैश्च V I, P II, 370 7
वित्तस्तर्पितशुनीऽस्तित V I, P II 236 2	विद्याया च भयुष्मैश्च V I, P II, 370 7
वित्तस्तर्पितायाम V I, P II, 306 14	विद्वत्स्वतीशर्म V II P II 16 9
विद्या आदिष्व दग्धु V I, P II, 75 6	विद्वत् सैवित शक्ति V I, P I 81 1
विद्या तपोभ्या हीनेन V I, P I 203 6	विद्वान् यज्ञोपवीतीत्यान् V I P II, 110 11
विद्याने सागरम्यान्त V I P I 124 15	विद्वान् आहुतमकुपान V I, P II, 208 20
विशुद्धि पय पन्था V II, P I, 22, 7	विद्वद् विम्वपधानि V I, P II, 210, 3
विद्या दिन प्रज्ञावत्यान् V I P II, 183 3	विधिप्रदानेन भवति V I, P II, 310 11
	विधितत्त्वार्थेण कुर्यात् V I, P I, 311 7

विधुतपापास्ते यान्ति V I, P. I, 300, 12	विधिहीनममृष्टाञ्च V I, P I, 160, 11
विधुतिर्वैलहतो च V. II, P II 264, 1	विन्ध्यासहस्रद्वयं वास- V I, P I, 183, 5
विधिना वैषण्ये नु V I, P. II, 419, 16	विनीत सत्यसपञ्च V I, P I, 462, 12
विधिना चास्त्ररुष्टेन V II, P II, 160, 5	विनीतमन्त्रस्य चार्ताया V I, P I, 462, 16
विधे प्राथमिकादस्मात् V II, P II 60 17	विनाऽद्विष्टस्य वाऽप्यातं V II, P II, 140, 13
विधे प्राथमिकादस्मात् V II, P I, 200, 14	विनापराधेन तथा V II, P II, 234, 3
विधुने लेलिहाने च V I, P I, 316 16	विना फलोपभोगेन V II, P II, 271, 8
विधुने सन्नमुत्तले V I, P II, 186 8	विना भोजनकालेन नु V I, P II, 195, 7
विधुने सन्नमुत्तले V I, P II 187, 6	विना मन्त्रवैद्यैर्द्वैतं V I, P I, 354, 8
विधाय वैवतायुजा V I, P I, 319, 15	विनायकोपसृष्टस्य V II, P II, 184, 9
विद्वज्भ्यामपरा एव V I, P I 366 14	विनायकाय V II, P II, 188 7
विधूय मोहकालित V I, P I 58 3	विनायकोपवीतन V II, P II, 143 13
विधवागमने कृच्छ्रम् V II, P I, 328 8 330 11	विना यज्ञोपवीतन V I, P I, 246 1
विधिवत्तानि कृत्वा V I, P II 154, 2	विना रूप्य मुच्यते V I, P I, 304 7
विधिवत् त्रैपमुच्यते V I, P II 160 2	विनाशयेन्मन्दस्य V II, P II, 293 4
विधिवत् प्रतिगृह्यादि V I, P II 92 7	विपाक कर्मणा त्रेत्य V II, P II, 214 3
विधिवद् प्राह्यापास V I, P I 116 7	विपाकी यो वृषाणां नु V II, P I, 293 13
विधिवद्भवनं कुर्यात् V I, P I 329 2.	विपाके नु विपत्ति स्यात् V II, P I, 283 17
विधवाया प्रज्ञोत्पत्तौ V I, P I 184 2	विपजाना बहूनां नु V II, P I 284 13
	विप्रा इत्यस्य वा भोज्या V II, P II, 190 13

विप्रा हादरा या भोज्या V II, P II, 47, 15	विप्रौ नृपस्य भार्याया V II, P I, 330, 6
विप्रदुष्टा स्त्रिय भर्ता V II, P I, 353, 17	विप्रान्मूर्धावसिक्तो हि V I, P II, 119 ■
विपक्ष V I, P I, 43, 4	विप्र पञ्चमहायज्ञात् V II, P II, 237, 2
विपणने च जीवन्तो V I, P II, 350, ■	विप्रः पुच्छन्ति तत्कार्यम् V II, P I, 235, 18
विपद्यति न स स्वर्गो V I, P I, 169, 2	विप्रेभ्यो भोजन इत्या V I, P I, 281, 7
विपरीतमेकेषाम् V II, P I, 300 6	विप्राय इत्या विधिषत् V I, P II, 227, 12
विपर्ययेण तु V I, P I, 96, 16	विप्रार्थे क्षत्रिये प्रोक्त V II, P I, 100, 19
विप्रगर्भे पराक स्यात् V II, P I, 150, 14	विप्रार्थे क्षत्रियस्य स्यात् V II, P I, 390, 2
विप्राणा क्षालयेत् पाषाण् V I, P II, 308, 3	विप्रलम्भकपाक्यानि V I, P I, 10, 8
विप्राणा वैदिविप्रा V I, P I, 480, ■	विप्रा वाचा V I, P I, 75, 4
विप्रेण वै निविष्टायेत् V II, P I, 329, 9	विप्रवृत्तिविशेषेण V II, P. II, 252, 9
विप्रौ तु माहनुजौ तेभ्यो V I, P II, 399, 14	विप्रै गुह्या तु नृच्छीये V I, P I, 227, ■
विप्रै तु सकल देव V II, P I, 100, 16	विप्रा शुद्धेन यजुक्ता V II, P I, 150, 19
विप्रदग्धोद्यमे कृच्छ्र V II, P I, 457, 6	विप्रुषा पादसंस्पर्शे V I, P. I, 417, ■
विप्रादुदकमिच्छन्ति V I, P I, 363, ■	विप्रुषा मातृकास्तथा V II, P. I, 189, 6
विपरीत प्रह्वयर्मे V II, P I, 312, 9	विप्रास्य नृपराहमाद्या V I, P I, 328, 10
विप्रान्तिके विमृन् ध्यायन् V I, P II, 417, 7	विप्रोप्य पादमहणम् V. I. P I, 329, 3
विप्रान् तेषु मनुष्येषु V II, P II, 243, 10	विप्रपथ तथा न स्तु V I, P I, 230, 14
विप्राश्च दद्यात्तान् कृत्वा V II, P I, 123, 3	विप्रुषोऽष्टौ तिपेक्ष्यन् V I. P. I, 293, 5
विप्रानुदरान् पापान् V I, P II, 401, 3	विप्रस्य कथाविध्यानि V II, P. II, 251, 8

विप्रस्य विप्रु वर्णेषु V I, P II, 119, 15.	विनिक्तेष्वव मुप्यन्ति V I, P II, 304 2
विप्रस्य मयसा मौञ्जी V I P II 34 5	विप्रसाया अन्ववसायाथ V I, P II, 381 3
विप्रस्य यथसमुत्त V II P II 42, 11	विवादिनी नराथान्यान् V I, P I, 45, 11
विप्रसेवेष शुद्धस्य V I, P I, 483 4	विवादश्च तथा तेन V I, P I, 131, 2
विप्रहाऽऽख्ये V II P II 65 16'	विविधानि च रत्नानि V II, P II, 204 2
विपाद्यायाम् V I, P II 306 13	विविधानि च शिल्पानि V I, P II, 183 17
विप्रुष्य चिन्तयेत्तमेम् V I, P I 220 7	विविधैर्विविधैरे V I, P II, 50 6
विभागेष्वपु यत्कर्म V I, P I, 319 10	विवरा सप्तमा आती V I, P I, 16 8
विमत्रय राह वा कुर्वु V I, P II, 117 15	विवाहे चापनयन V I, P I, 36 2
विमुक्ता यानिरीयेभ्य V I, P I, 181 4	विवातोस्तय-यतादि V I P II, 202 14
विमुक्ता रावता धीरे V I, P II, 341 18	विवाह-यत शुर्णेषु V I, P II, 259, 5
विमुक्ता रावतायथा V I P I 410 4	विशिष्टाण्युपवीतथ V I P II, 33 10
विमर्शन प्रागपि V II, P I, 178 12	विशुद्धा कर्मनिधेय V I, P II, 71 12
विशुद्धयत्तर्ध धर्माया V I, P I 479, 11	विशुद्धमपि आहारं V I, P II, 381, 10
विनिर्दिष्टविधा प्राजा V I, P II 161 15	विशुद्धपात विराधन V I, P II, 276 2
विनिर्दिष्टा रातोत्पन्न V I, P I 235 2	विशुद्धयत्तुपवाधन V II, P I, 110 4
विमसि विमुक्त अज्जया V II, P II 156, 4	विशुद्धयत्तुपवाधन V II P I, 110, 9
विमो विस्तुविद्याय V II P II 220 1	विश्वामन्मन्मन् नान V I P II, 7, 6
विम्व दव मवति V II, P II 224 11	विशीर्णा विमला अज्जया V I P II, 43 1
विमो यवनायाथ V II, P II 220 7	विद्ययन् V I I II 20, 6
विवाहमईष्ट V I I I, 43 11	

विशेषता निरीध सु V I, P I 194, 9	विष्णु प्रजापति वाऽपि V I, P I, 365, 3
विशेषाद्वाहनेन्द्राणा V II, P II, 221, 1	विष्णुरन्ता सधैवानं V I, P. I, 434, 3
विश्वमिता यजेत V I, P I, 148 6	विष्णुरूपेण वै कुर्यात् V I, P II, 193, 16
विश्वेदेवा सृष्टुदेति V I, P II 403, 6	विष्णवे नम V I, P I, 375, 1
विश्वेदेवाथ प्रीयन्ता V I, P II, 437, 14.	विष्णवाऽऽस्तम्भ-हारीता V I, P I, 108, 5
विश्वान् देवान् यवै V I P II, 405, 4	विष्णुस्त्रियैर्गर्भाभ्यं न V I P II, 187, 19
विश्वेद्या वैदेभ्य स्वाहा V I, P I, 389, 13	विष्णु समन्तन्त्रिय वेद वेदि V I P I, 433, 17
विश्वानिहो जनसमि V I P II 71, 14	विषोहन्धन सन्नेन V II, P I, 24 2
विश्वस्य यतां V I, P I, 103, 17	विषयाज्ञ पुनर्वांन V I I II, 14, 4
विश्वाराहतां सु नरो V II, P II, 225, 8	विषयानिपतुष्यन्तु V I, P I, 197, 19
विषा अमि जलमृशूना V II, P II, 221, 11	विषयोपतावा आसते V II P II, 216, 16
विषमानि न्य रक्षतां V I P I 471, 9	विषयव्यवसायिन वा V I P I, 452 7
विषमैरगदेधातय V I, P I, 471, 8	विष्टु न मुना-नयो V I, I I 1 2 4
विष्टौ पौर्वादिष भुवन्वा V II, P I 322 4	विष्टु सनमायय V I P I, 1 7 2
विष्ठापुदेवी हस्तिन मूलं न V II, P II 3 4	विष्टु एत आसताऽति V I, I II, 327 5
विष्ठा वाधैविद्वत्वात् V II P I 272 12	विष्टुय न द्रष्टा सता V I, P I, 407 8
विष्णुप्राणा भुव मेरु V II P II 272 14	विमर्शविष्ठा वाक्ये V I I II 34 2
विष्णुपर्वोर्वा वासु V I, P II 417, 11	विमर्शनाता V II I II, 277 11
विष्णु सीमन्तवाचादि V I I I 1 2 1	विमर्शकृता लो न V I I I 47 2
विष्णुदे V I, I II, 11	विमर्शनाय V I I I 11

विहित यद्वैकामना V. II, P I, 23, 9 202, 20	वृक्षा वृक्षाभिना वृक्षाः V I, P I, 199, 20
विहित तु सविण्डाना V I, P II, 277, 13	वृक्षमूलनिकेतन V I, P II, 138, 11
विहित सत्य नाशौच V. I, P II, 224 20	वृक्षमूलनिकेतन स्यात् V II, P I, 301, 18
विहितस्याऽऽननुष्ठानात् V. II, P I, 7, 9	वृक्षमूले वसेन्नित्य V I, P II, 163, 22
विहितस्याऽननुष्ठानात् V. II, P I, 7, 15	वृक्षारोहण लोहादि V I, P II, 327, 11
विहितं हि सविण्डस्य V I., P II, 285, 11	वृक्ष वल्लकलनिकेतन V II, P II, 213, 3
विहायानि सभायधेत् V I, P I, 315, 9	वृक्षा-ऽद्वय विष विप्रैश्च V II, P I, 23 5
विहाय सन्ध्यामपति V. I, P. I, 301, 10	वृत्तिभेदेन विज्ञाथ V I, P II, 172, 11, 174, 11
विहाय सुमहागुण V II P II 211, 2	वृक्षा गुडसप्तस्तवस V I, P II, 30, 2
विहार्य तु यथाकाल V I, P I, 471, 15	वृक्षे यथावसम्पाते V I, P II, 180, 9
वीणावादनतत्त्वतः V. I P I, 73, 1	वृत्तिसूत्रोत्पत्तिश्च उह V I, P I, 139, 4
वीतपाक-भयो विमो V I., P II, 146, 5.	वृत्त स्याध्यायसाधनात् V I, P I, 135, 7
वीर्येहास्यगीयमाणा V II, P II, 242, 17	वृत्तस्य साधनादेशात् V I, P II, 208 10
वीरासन गता निष्ठे V II P II, 140, 9	वृथा कृत्वा संयाज V II, P I, 407, 6
वृगेदगव्य विभाव V I P I 361, 9	वृथा स्वध्याजिय दान V I, P I, 267, 2
वृषो वृषेभ्ये स्यादोऽन्व V II P II, 24, 13.	वृथा मूत्रादिहस्नानं V I, P I, 237, 1
वृक्ष गुण्य-कृता वीर्य V II, P II, 123, 17	वृथा तस्य महायज्ञा V II P II, 143 6
वृक्ष गुण्यकृते ज्ञाने V I P. I 439, 2	वृथा न विगृहीत V I P I 121 7
वृक्ष-कृता वृथा वृक्ष V II P II 212, 9	

इषापाकस्य मुञ्जान V II, P I, 449, 13	इषभैकादशा गाथ V II, P I, 248, 3
इषापलापी यो न स्यात् V I, P II, 196, 9	इषभैकादशा गाथ V II, P I, 247, 3
इषा भवति तत्सर्वम् V I, P I, 402, 16	इषभैकादशा वाऽपि V II P I, 95, 8
इषा ऽऽरामा ऽऽभमाणा च V II, P I, 386, 12	इषभैक सहस्राणा V II, P I, 96, 10
इषा ऽऽम्येऽनुगच्छेद्वा V II, P II, 123, 13	इषभैकसहस्रा गा V II, P I 97, 5
इषा विवादवाक्यानि V I, P I, 439, 15	इषभ निलधेनु वा V II, P I, 245 1
इन्ताक-नालिका पौत V I, P II, 378, 13	इषभ दानद्या जम्बा V II P II 156 4
इन्ताक-नालिका ऽऽताड V I, P II, 378 21	इष कृशिक कुम्भेषु V I P I 192, 10
इन्दी च नाता पितरौ V II, P II, 34 3.	इषलीकिनरीतस्य V I P II, 96 19
इन्दी च नाता पितरौ V I, P I 198, 14	इषलीकिन पीताथ V I, P II 358, 6
इन्दु बाल गुरु विमान् V II, P II, 221, 19	इषलो ब्राह्मणी गत्वा V II P II, 267 3
इहा वन्ध्यामवृत्ता च V I, P II 111, 10	इषस्या V II P II, 128 5
इह शौच क्रियात्मन् V I P II 228, 5	इषस्यामभिजातस्तु V II, P I 333 12
इह शौचस्त्वनेर्लभ V II P I 20 11	इषलस्य विराज तु V II P II, 42, 6
इष्टिभ्रातृ मलावाही V I P II 461, 2	इषस्य इषणौ नितर्या V II P II ०44 11
इष्टी समर्चयेद्दिवा V I P II 459, 2	इति विद्यामविद्या च V I P I 156 2
इष्टिके समतिकान्ते V I, P II 324 1	इति सर्वगता जम्बात् V II P II 213 1०
इषपमात्रमुक्तस्य V II, P I 822, 16	इषवस्याम् V I P II, 306 13
इष प्रतिष्ठितो धर्म V I P I 82 2	इषादुरैस्तालक-रै V I P II 371, 4
	वेद एव द्विजातीना V I, P I 337 11

वद कृत्स्नोऽधिगन्तव्य V I, P I, 151, 2	वेदाभ्यासं तत्र कुर्यात् V. I, P. I, 336, 13
वेदाक्तेन प्रकारेण V I, P I, 120, 11	वेदाभ्यासोऽन्वह शक्यः V II, P I, 223, 8
वेदोक्तं य परित्यज्य V II, P II, 224, 12	वेदाभ्यासोऽन्वह शक्यः V I, P I, 216, 6
वेदाङ्गानि पुराणानि V I, P II, 132, 10	वेदाभ्यासोऽन्वह शक्यः V II, P II, 27, 13
वेदाङ्गानि रहस्य च V I, P II, 132, 8	वेदाभ्यासस्तपो ज्ञान V. II, P II, 216, 7
वेदाऽभियुक्तविप्रस्य V I, P II, 206, 18	वेदाभ्यासो हि विप्रस्य V I, P I, 337, 8
वेदान्तपुरसादी V II, P II, 107, 14	वेदमेकगुण कृत्वा V II, P. II, 156, 8
वेदाधारा प्रज्ञाम्यग्नि V I, P I, 132 16	वेदमार्गो समारभ्य V I, P I, 347, 20
वेदत सर्वशास्त्रज्ञ V I, P II, 342 1	वेदमधीत्य V I P II, 130, 1, 170 17
वदन्त्यार्थविदुषः V I, P I, 389, 8	वेदमध्यापयेदुर्न V I, P I, 146 5
वेदाध्वं पुण्यार्थ V I P I, 246 5	वेदमध्यापयेत् पश्चात् V I, P I, 153 8
वेदादिनामा विद्याना V II P II, 141 9	वेदमध्यस्य माणस्य V I, P I, 238 15
वेदादिनं स्वतः कर्म V I P I, 57, 8	वेदमेव साक्षाभ्यासेत् V I, P, I, 337, 2
वेदान्तादिनि वेदाश्च V I P I, 206 12	वेदयज्ञैरहीनाना V I, P II, 41, 8
वदन्तिना V II P II 99 14	वेदार्थनिन्दका ये च V II, P II, 221 11
वदन्तिनाऽपि वेदः V I P I, 154 1, 344 10	वदार्थावन ज्ञेयताया V I, P II, 237, 11
वदन्तिनाऽपि वेदः V I P I, 121, 12	वदावक्यकं च V I, P I, 181 1
वदन्तिनाऽपि वेदः V II P II, 228 1	वेदावक्यिको मूर्धः V II, P II, 234 9
वेदाभ्यासीनाः V II P I 209 17	वेदविद्वज्जिज्ञासि V I, P II, 213 4

- वेद विद्या-व्रतस्नातः V. II., P. I., 230, 10.
 वेद विद्या-व्रतस्नातः V. II., P. I., 64, 10.
 वेद-विद्या-व्रतस्नातः V. I., P. II., 339, 2, 342, 3.
 वेद वेदो तथा वेदान् V. I., P. II., 54, 1.
 वेदं व्रतानि वा पारं V. I., P. II., 52, 7; 131, 1.
 वेदोऽङ्गानि धर्मो- V. I., P. II., 343, 6.
 वेदांस्तथाऽऽमुयास्तर्वान् V. I., P. II., 318, 13.
 वेदस्वीकारण पूर्वम् V. I., P. I., 153, 15.
 वेदनापहारी V. II., P. II., 259, 5.
 वेदयोः कुलवधू कृत्वा V. II., P. II., 239, 12.
 वेद्यानितकृत-पतित- V. I., P. II., 355, 2.
 वेदा-ऽऽभरणसंशुद्धा V. I., P. I., 471, 11.
 वेदितान् कृष्णगोपाल-V. I., P. II., 157, 10.
 वेदकर्म नातिकेह V. I., P. II., 369, 13.
 वेदकारिके देवगणा V. I., P. I., 96, 10.
 वेदकारिकस्तेजसश्च V. I., P. I., 96, 11.
 वेदानसा औदुम्बराः V. I., P. II., 198, 20.
 वेदानसो वाऽपि भवेत् V. I., P. II., 51, 19.
 वेदानिशस्त वार्धुष्य- V. I., P. II., 384, 14.
 वेदा-ऽभिशस्त वार्धुष्य- V. II., P. I., 380, 12.
 वैष्णवा ये स्मृता वृद्धाः V. I., P. II., 178, 6.
 वैतानिकं च जुहुयात् V. I., P. II., 141, 10.
 वैतानं प्रक्षिपेत्पु V. I., P. II., 226, 17.
 वैदिकां दानभागोऽयं V. I., P. I., 182, 10.
 वैदिकैरथ वा मन्त्रैः V. I., P. I., 366, 6.
 वैदिकैः स्मर्यमाणस्वात् V. I., P. I., 12, 3.
 वैद्याप्रपाद गोत्राय V. I., P. I., 362, 3.
 वैद्याप्रा व्यासगीताश्च V. I., P. I., 110, 1.
 वैरिणं नीपरोवेत् V. I., P. II., 134, 7.
 वैरे महति महाकथात् V. I., P. I., 142, 3.
 वैश्वस्वताय कालाय V. II., P. II., 161, 16.
 वैश्वस्वताय कालाय V. I., P. I., 361, 7.
 वैशाखी कार्तिकी माघी V. I., P. I., 192, 15.
 वैशाखमासस्य च वा वृत्तीया V. I., P. I., 156, 8.
 वैशाखमासस्य च वा वृत्तीया V. I., P. II., 311, 1.
 वैशाखस्य वृत्तीया तु V. I., P. II., 310, 2.
 वैशंपायनगीताश्च V. I., P. I., 110, 3.
 वैद्यो V. I., P. I., 46, 8.
 वैद्यकर्मा च यो विप्रः V. II., P. II., 241, 1.
 वैद्य-साधिव-विप्राणां V. I., P. II., 220, 13.
 वैद्य केन सतामग्न्य V. I., P. I., 325, 9.

- व्युत्क्रमेण सूत्रानां च V. I, P II, 455, 19
 व्यतीतिं न्वाशौचे V I, P II, 234, 1
 व्यतीपानो यज्ञच्छाया V I, P II, 308 8
 व्यतीपाते वैभूतो च V I, P I, 193 4
 व्यस्यये कर्मणा साम्यं V I, P II, 123 18
 व्यस्यस्तपाणिना कार्यम् V I, P I, 327, 19
 व्यञ्जकं केवलं विद्या V I P I, 113 4
 व्यानाय स्वाहेति V I, P I, 418 6
 व्याधितो बन्धनस्थो वा V I, P II 11, 8
 व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं V II, P II, 281 10
 व्याधिरेगद्यतैर्मुक्ता V II P II 251, 14
 व्याधिता वा अधिवृत्तव्या V I P II, 113, 13
 व्याधिता विमदुष्टा वा V I, P II 92 8
 व्याधितश्चाजहतां स्यात् V II P II 260 11
 व्याधितन्यार्थहीनस्य V I P I, 411 8
 व्याधितस्य कर्तव्यस्य V I, P II, 218 14
 व्याधितस्य यथा वेद्या V II, P I, 207, 1
 व्याधि स्यात् प्राणसन्देशो V II P II, 239, 7
 व्यदेतकन्मथो विप्र V II, P I, 305, 10
 व्याघातनाशहास्यु V II, P II, 113, 4
 व्यापाश्वेद्य भाल्यान् V I, P II, 224, 19
 व्यापमाना बहुना च V II, P I, 284, 9
 व्यभिचारास्तु V II, P I 36 5
 व्यभिचारास्तु शुद्धि V II, P I 150, 6, 353 13
 व्यभिचारिणीं भार्या V II, P I 36 17
 व्यभिचारिणीति सा क्षया V II P I, 359 16
 व्याप्तं न विक्षिप्तस्य स्यात् V I, P II, 37, 11
 व्यायम्याऽऽशुस्य मध्यान्हे V I, P I, 471, 5
 व्यर्थमप्राप्त्यने शान V I, P I, 188 18
 व्यात्मनाही यथा व्यालं V II, P I, 57, 14
 व्यवहारपक्ष V II, P II, 237, 11
 व्यवहारी पुण्यवस्था V II, P II, 239 17
 व्यवहारेष्वनध्यस्य V II, P II, 238 5
 व्यस्यैश्वर्यं समस्तैश्च V I, P I, 469 17
 व्यसनानि च सर्वाणि V I, P I, 472 17
 व्यसनानि परित्यज्य V I, P I, 474 1
 व्यसन्यधो हि यजति V I, P I, 473 15
 व्यसनानि सन्धनचित्तस्य V I P II, 218 16
 व्यसनस्य च मृत्योश्च V I, P I, 473 14
 व्याहृतय V II, P II 157, 5
 व्याहृतीनिमित्ता पात्रम् V I, P II, 160 3

ध्यातरेद्वैष्णव मन्त्रं V I, P I, 306, 14	शत जगन्नु सा देवी V I, P I, 310, 7
श. -	शतद्वितीरे V I, P II 306, 14
शङ्खित प्रतिपिज्ञात V II, P. I, 389, 16	शतपर्यायभावार्थ V II, P I, 64, 11
शङ्खपुष्पीविपकेन V II, P. I, 445, 11	शतमिन्दुक्षये शत V I, P I, 193, 1
शङ्खपुष्पीविपकेन V II, P I, 445, 5	शतरुप्रीयम् V II, P II, 57, 10
शङ्खपुष्पवपकं तु V II, P I, 444, 15	शतवर्षा च वी दृष्टा V I, P II, 185 12
शङ्खपुष्पीलता मूल- V II, P I, 315, 11	शत स्यात् संखमणिनि V I, P I, 309, 8
शङ्खाय नम V I, P I, 371, 1	शतसाहस्रिक कालं V. II, P II, 264 6
शङ्खकल्पमयी माला V I, P I, 318, 17	शतसाहस्रिका नद्याम V I, P I, 298 2
शङ्ख शुक्ति छवर्ण V II, P I, 1221	शतसाहस्रमभ्यस्य V II, P I, 339, 15
शङ्ख शुक्तयज-मेवाश्च V II, P I, 101, 15	शतीदेवीतिमन्त्रेण V I, P II, 398 9
श मो देवीरभिष्टये V II, P I, 437, 13	शतीदेवीतिमन्त्रेण V I, P II, 399, 15
शक्ति चावेक्ष्य दाक्ष्यं च V I, P I, 482, 12	शतीदेव्या पय क्षिप्ता V I, P II, 405, 1
शक्ति चावेक्ष्य पापं च V II, P I, 401, 4	शनैरुच्चारयेन्मन्त्रम् V I, P I, 304 6
शक्ति जाति शुभात् इष्टा V. II, P II, 204 5	शनैरार्द्रशालया V I, P I, 477, 12
शक्तौ बद्धके तीक्ष्ण- V. I, P II, 161, 7	शनैश्च भवेदाष्टु V I, P II, 315, 4
शक्त्या च यतकृन्मीक्षे V I, P II, 147, 9	शब्दे च्छन्तसि कल्पे च V II, P I, 230, 8
शक्त्यानि कारस्त्रेण V. II, P. II, 272, 17	शक्त्यर्थचिन्तन भूय V I, P I, 304 11
शती मिथ्याविनीतश्च V I, P I, 188 2	शमभिरग्निनि V II, P I, 437, 10
शण्डवृक्षस्य शाली V I, P II 35, 16	शमा इमस्तप मोक्ष V I, P I, 86 3

- वेदेष्वेच्छति नान्येन V. I., P. I., 478, 12.
 वेदयोऽष्टाश्रयिणे V. II., P. I., 393, 14.
 वेदयोऽष्टाश्रयिणे V. II., P. I., 395, 14.
 वेदयोऽष्टाश्रयिणी V. II., P. I., 393, 6.
 वेदयोऽष्टाश्रयिणे V. II., P. I., 395, 7.
 वेदयानु-करणः श्रुत्यां V. I., P. II., 119, 11.
 वेदेषु तदेव कर्तव्यं V. II., P. I., 150, 15.
 वेदेषु वेदाधिक्यं VII., P. I., 97, 13.
 वेदयोऽष्टिः प्राधिकाभिरनु V. I., P. I., 236, 12.
 वेदयानां विगुणा चैव V. II., P. I., 231, 6.
 वेदयानां विगुणा प्रोक्ता V. II., P. II., 74, 4.
 वेदयानां विगुणा प्रोक्ता V. II., P. II., 67, 12.
 वेदयानां व्याजकचैव V. II., P. I., 231, 8.
 वेदयेन श्रुत्यां V. I., P. II., 190, 8.
 वेदयेन सह भुक्त्वाकम् V. II., P. I., 396, 6.
 वेदेषु पञ्चदश प्रोक्ताः V. I., P. II., 289, 16.
 वेदया प्रतोदम् V. I., P. II., 98, 15.
 वेदयन्मति तथैवेति V. I., P. I., 339, 6.
 वेदयः पञ्चदशान् V. I., P. II., 209, 16.
 वेदयः पञ्चदशान् V. I., P. II., 209, 8.
 वेदयः पञ्चदशान् V. I., P. II., 204, 14.
 वेदयां भार्यो गुरोर्गत्वा V. II., P. I., 323, 5.
 वेदयान्मागध-वेदेहो क्षत्रियाश्च V. I., P. II., 121, 7.
 वेदयान्मागध-वेदेहो राज- V. I., P. II., 121, 2.
 वेदयायां V. II., P. II., 128, 3.
 वेदयायां क्षत्रियायां च V. I., P. II., 121, 11.
 वेदयायां चतुर्थकालाहारो V. II., P. I., 332, 9.
 वेदयाया ह्यो पत्नी क्षियो V. I., P. II., 95, 12.
 वेदययोपितो ब्राह्मण- V. II., P. I., 348, 15.
 वेदेषुऽथ पादमेकं तु V. II., P. I., 100, 17.
 वेदय-राजन्व-विश्राष्ट V. I., P. II., 121, 4.
 वेदेषु वा क्षत्रियं वाऽपि V. II., P. I., 199, 5.
 वेदयद्वयत्वाऽपि जीवन्तो V. I., P. I., 484, 14.
 वेदयद्वयत्वाऽपि जीवन्तु V. I., P. II., 4, 4.
 वेदयवत् क्षत्रियास्तु V. II., P. I., 103, 3.
 वेदयो विदितिराजेन. V. I., P. II., 205, 2.
 वेदयश्च ब्राह्मणाद्यौ च V. II., P. I., 420, 15.
 वेदयश्च ब्राह्मणादीनि- V. II., P. I., 331, 7.
 वेदयाद्यौ च तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 418, 19.
 वेदयाद्यौ च ब्राह्मणः V. II., P. I., 420, 13.
 वेदयः श्रुतोऽष्टाश्रयिणी V. II., P. I., 393, 7.

वैश्य-शूद्रावपि प्राप्तौ V. I., P. I., 400, 15.	वैश्वदेवान्तिके प्राप्तम् V. I., P. I., 403, 4.
वैश्य-शूद्रौ सत्या चैव V. I., P. I., 400, 12.	वैश्वदेवाद्यो होमाः V. I., P. I., 217, 5.
वैश्यां शूद्रहिंसायाम् V. II., P. I., 102, 15.	वैश्वदेवं न विजयै V. I., P. II., 442, 2.
वैश्या शूद्रास्तु राजन्याम् V. I., P. II., 119, 10.	वैश्वदेवनिमित्तं वै V. I., P. I., 439, 20.
वैश्ये पट्टिर्भेदराति V. II., P. I., 418, 12.	वैश्वदेवे नियोक्तस्या. V. I., P. II., 345, 17.
वैश्यस्तु कृतसत्कारः V. I., P. I., 448, 8.	वैश्वदेव प्रकृति V. I., P. I., 379, 1.
वैश्यस्य V. I., P. II., 220, 19.	वैश्वदेवावसाने वा V. I., P. I., 344, 2.
वैश्यस्य च तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 418, 3.	वैश्वदेवविहीनं तु V. I., P. II., 300, 5.
वैश्यस्य चैन्द्रवं प्रोक्तं V. II., P. I., 41, 14.	वैश्वदेवात् कर्तव्यं V. I., P. I., 379, 10.
वैश्यस्य तु ह्यं कुर्यात् V. II., P. I., 95, 17.	वैश्वदेवात् कर्तव्यः V. I., P. I., 379, 19.
वैश्यस्य स्वधिनं प्रोक्तं V. II., P. I., 424, 2.	वैश्वदेवाहूतिप्रो V. I., P. II., 442, 19.
वैश्यस्य धनतयुक्तं V. I., P. II., 25, 11.	वैश्वदेवो ज्ञानपत्ति V. II., P. II., 28, 9.
वैश्यस्यापि V. II., P. II., 149, 17.	वैश्वदेवाभिज्ञाना च V. I., P. II., 275, 2.
वैश्यस्यैवं पञ्चवच V. I., P. II., 207, 4.	वैश्वः स सर्वो भवति V. II., P. I., 46, 16.
वैश्यस्य वर्णं दृष्ट्वा V. I., P. II., 119, 16.	वैश्वः पतिन-वात्सल्ये V. II., P. I., 306, 10.
वैश्यस्याऽपि चरेत्तैव V. II., P. I., 97, 7.	वैश्वः प्राधान्यार्थं च V. II., P. II., 246, 19.
वैश्यस्यां तु सम्प्राप्य V. II., P. I., 93, 2.	वैश्वः प्राधान्यार्थं च V. I., P. I., 461, 6.
वैश्यं हत्वा चरेत् V. II., P. I., 98, 7.	वैश्वः प्राधान्यार्थं च V. II., P. I., 92, 1.
वैश्यां हत्वा मासकर्म V. II., P. I., 104, 8.	वैश्वः प्राधान्यार्थं च V. I., P. II., 455, 16.
वैश्यदेवं नतः कुर्यात् V. I., P. I., 378, 9.	
वैश्यदेवावसाने V. I., P. I., 391, 7.	

- दामयन्त्रवाशु ने वाप V I, P I, 275 5
 दामी रीदितता अन्वत्या V I, P II, 40, 8
 दायनीत्यापनान् प्राग् यत् V I, P II, 188, 12
 दायनरथो न भुञ्जीत V I, P I, 423, 16
 दाय्या कुद्यान् गृहात् गन्ध्यान् V I, P I, 202, 18
 दाय्यादेवो V II, P I, 384, 16
 दाय्यापहारी V I, P II, 259, 10
 दार क्षत्रियया माह V I, P II, 98, 7
 दारणागमं परित्यज्य V II, P II, 188, 16
 दारणागतेषु कारुण्य V I, P I, 467, 7
 दारणागहन्त्यश्च V II, P I, 201 10
 दारीरुवेणात् प्राणा V I, P I, 468 3
 दारि काल धर्माश्च V I, P I, 81 4
 दारिरजो कर्मवीर्ये V II, P II, 212 11
 दारिरेनैव V II, P II, 213, 8
 दारिणाशे कल्प स्यात् V II, P I, 73, 13
 दारिणाश्वदेयश्च V I, P I, 315, 1
 दारिरोपरमान्त V I, P II, 50 8
 दारिष्मभैरवौ V I, P I, 404, 18
 दारिष्मभैरवौ V I, P II, 336, 16
 दारिश्चलमात्रश्च V. II, P I, 131, 19, 235, 8
 दारिषात्मक कर्म V II, P II, 276, 7
 दारिष्ट्यद्विर्विज्ञेया V I, P I, 286, 12
 दारिष्ट्योपपन्नं यत्तत् V I, P I, 120, 12
 दारिष्ट्यात्यये चैव V I, P II, 191, 14
 दारिष्ट्य विमोक्षण V II, P I, 315, 14
 दार्कता-कीट-पाथानौ V I, P II, 377, 4
 दारुकाते तु वैश्यस्य V I, P I, 162, 16
 दारि V I, P I, 48, 15
 दारुकाः स्वयं वैश्यो V I, P I, 163, 1
 दारि वैश्य V I, P I, 162, 6
 दारुकाधानेनैव वै V I, P I, 163, 2
 दारि वैश्यस्य V I, P I, 162, 6
 दार्मान्त आश्रयस्वीकृत V I, P I, 308, 15
 दार्मिकद्वाराण्यस्य स्यात् V I, P II, 25, 10
 दारुकीरि V I, P II, 306, 8
 दार यस्मात् तन प्रीयते V I, P I, 74, 9
 दार तत्पुष्टिश्च चैव V I, P I, 277, 3
 दार विष्णुश्च शुकेस्तु V II, P I, 183, 6
 दारपुष्टयधोवक्ष्या V I, P I, 277 6

शाश-कूर्मयोस्तु मासेन V I, P II, 372, 6	शाक वा यदि वा वध V I, P I, 382, 1
शास्त्राणि चैव वस्त्राणि V I, P II, 28, 11	शाक वा यदि वा वध V II, P I, 302, 13
शास्त्रेण तु हता ये वै V I, P II, 316, 13, 327, 11	शाकासी V I, P II, 144, 5
शास्त्रादिभिश्च हत्वा वा V II, P I, 253, 17	शाकहर्ता च हारीत V II, P II, 257, 6
शास्त्रमुद्रन्धन जलम् V II P I, 20 4	शाक्य च शीर्षदैस्त्वम् V I, P I, 480 15
शास्त्रविक्रयि कर्मार- V I, P II, 384, 18	शाप क्षौमाजिनानि V I, P II, 83, 5
शास्त्रविक्रयि-कर्मार V II, P I, 381, 4	शापी वल्कलपीरी वा V II, P I, 301, 4
शास्त्रात्तव मधुच्छिष्ट V. I, P I, 484, 10	शापगुप्ती तु वैद्यस्य V I, P II, 34 6
शास्त्राद्यधारेण क्षेपा V I, P I, 85 8	शानिष चैव विमाना V I, P I, 136 5
शास्त्रात्त भूस्व क्षत्रस्य V I, P I, 339, 9 454 5	शारीरधार्यरुण्डम् V I, P I, 447, 18
शाक काष्ठ ह्येष्वप्यु V I, P II, 208 2	शारीरस्ताडनादिस्तु V I P I, 447, 14
शाकाद्रौषधि पिण्याक V. I, P I, 484, 13	शातामो तु पयेदम् V I, P I, 379, 12
शाकैनाप्यपरपक्षं V I, P II 323, 2	शातामो मौक्तिकेवाऽथ V I, P I, 379 9
शाकापहारी V II, P II, 259 9	शातामो वा पयेदम् V I, P I, 379 15
शाकभक्षाः पयोभक्षा V I P. II 189, 5	शातमात्रे च शाक्ये V I, P II 301 17
शाकम्भयोश्च V. I, P II, 306, 2	शाता तु कारयेद्यस्तु V II, P II, 250 13
शाक-मूल-फलैश्च V I I I, 424, 5	शापीनश्चलदाः V I, P II, 193, 9
शाक मूल-फलानां च V II, P I, 182, 10	शानिना शङ्खनिर्वाणि V I P II, 293, 20
शाक मासमप्यु च V I, P II, 383 7	शाप्य मृग-नदागानि V I, P I, 406, 15
शाक-रश्मि मूल-फल V II, P I 182, 1.	शावे च मूलके चैव V II P I 419, 8
शाकै-राशयम् V I, P II, 314 5	

- शावान्तः शाव भाषाति V. I, P II, 265, 10
 शावेन शुद्धयते मूर्तिः V. I, P. II, 264, 12.
 शावे मादृशिराद्य स्यात् V I, P. II, 239, 18
 शावाद्योच समुत्पत्ते V I, P. II, 264, 11
 शावाद्योच न कर्तव्यं V. I, P. II, 231, 5
 शाश्वती भूमिनिश्चलत् V I, P. I, 283, 11
 शास्त्रकर्ता मध्यकर्ता V II, P II, 221, 7
 शास्त्रज्ञा बुद्धकर्माण V II, P I, 210, 2
 शास्त्रनाष्ठसमाधौ V. II, P II, 288, 7.
 शास्त्रापहारी V. II, P II, 259, 7.
 शास्त्रिकानि करीरानि V I, P II, 376, 12
 शास्त्रिनस्तु भुक्ता केचित् V I, P II, 172, 14
 शास्त्रिणी धातुरक्तेः च V I, P II, 339, 15
 शास्त्री यज्ञोपवीती स्यात् V I, P II, 116, 2
 शास्त्रा-यज्ञोपवीत V I, P II, 170, 8
 शास्त्रा यज्ञोपवीत च V I, P II, 162, 16
 शास्त्रा यज्ञोपवीत च V I, P II, 164, 10
 शास्त्रा यज्ञोपवीतन V I, P II, 165, 12
 शास्त्रा यज्ञोपवीत V I, P II, 166, 1.
 शास्त्रा ज्ञानयती सत्य V I, P II, 166, 8.
 शिर कपाली ध्वजवान V. II, P II, 55, 8
 शिर प्रभृति पादान्त V I, P II, 408, 18
 शिर मादृश्य कुर्वीत V I, P I, 292, 2
 शिरोऽभ्यङ्ग वर्जयेत् V I, P I, 283, 11
 शिरोऽवतेन स्नातानाम् V II, P I, 216, 12
 शिरोऽवतैश्च स्नातानाम् V II, P I, 217, 15
 शिरसो मार्जनं कुर्वीत् V I, P I, 295 9
 शिलीऽन्युच्छतो नित्य V I, P I, 402, 7
 शिलीऽन्ये तस्य कपित्थे V I, P I, 340, 10
 शिलीऽन्येऽप्यनित्यवित् V I, P II, 216, 12
 शिल्पिनश्चित्रकाराद्या V I, P II, 255, 15
 शिल्पेणा विविधैर्जडैश्च V I, P I, 342, 10
 शिवगङ्गेति विज्ञेय V I, P I, 280, 8
 शिवनेत्रोद्भव यन्मातृ V I, P II, 405, 18
 शिवेन मे अपिस्त्वैहम् V I, P I, 274, 8
 शिवे मन्त्रे गुरौ सत्य V I, P I, 377, 3
 शिवनिष्कसमीपे ह V I, P I, 220, 7
 शिव विद्यागुरुणा च V I, P I, 377, 2
 शिवगुरुमिहोनी च V I, P II, 341, 12
 शिवा खलु V I, P I, 141, 9

शिष्टचीर्ण- V II, P II, 238, 1
 शिष्यो गुरोर्नरश्रेष्ठ V I, P I,
 152, 4
 शिष्याणां न तु कारण्यात् V I,
 P II, 185, 2
 शिष्ये पशुस्वमापजे V I, P II,
 235 ॥
 शिष्यमार्गो गुरोर्भाष्यो V II, P I,
 318 5
 शिष्यै वातट्टाडोमात् V I, P I,
 312, 2
 शिष्य सतीर्थं V I, P II,
 247, 6
 शिष्यस्य गुरुशरेण V I, P I,
 136 9
 शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धि V II,
 P II, 137, 19
 शीत वातोष्णाति V II, P I,
 249, 10
 शीत वाताहता वा स्यात् V II P I,
 281, 4
 शीतास्वप्नु निदिच्छोष्णा V I,
 P I, 288 10
 शीर्णपर्णं वर्जयित्वा V I, P I,
 434, 19
 शीर्णपर्णाधानो वा स्यात् V I, P II,
 144 12
 शीर्णपर्णं हरेवायु V I P I,
 434, 17
 शुको द्विहायनं वरसं V II, P I,
 80, 14
 शुक्तानि यादि सर्वाणि V I, P II,
 45, 19
 शुक्तानि हि द्विजोऽस्मानि V I,
 P II, 384, 8
 शुक्तं पशुवितोच्छिद्य- V II, P I,
 383, 2
 शुक्रपक्षादिनियत V II, P I,
 300, 11

शुक्रमहत वास V I, P II,
 33 10
 शुक्राम्बरधरो निव्य V I, P II,
 51, 10
 शुक्राष्टम्यां तु मापस्य V I, P I,
 362, 1
 शुक्रैस्तु तर्पयेद्देवात् V I, P I,
 355 4
 शुक्रा सुमनस श्रेष्ठा V I, P II,
 393, 2
 शुचौ देशे भासीन V I, P I,
 235 1
 शुचौ देशे जपन् जप्यन् V I, P I,
 303 3
 शुचिदेशांस्तु सङ्ग्राह्या V I, P I,
 271, 8
 शुचि देश विरिक्तं तु V I, P II,
 302, 10
 शुचौ देशे शुचिर्भूत्वा V I, P I,
 254 18
 शुचौ देशे समासीनो V I, P I,
 242, 3
 शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II,
 203, 7
 शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II,
 297, 11
 शुचि पुन स्वयं शुद्ध V II, P I,
 365 9
 शुचिरुत्कृष्टशुभ्रं V I, P I,
 480 7
 शुचिर्धर्मपरो राजा V II, P I,
 191, 6
 शुचिर्भूतेन वातप्यं V I, P II,
 332, 17
 शुचिपल्लवरः स्नातो V I, P I,
 351, 1
 शुचीनामशुचीना च V I, P I,
 201, 7

- सायान्त साय आयाते V I P II, 265, 10
 सावित्रं शुद्धयति सूति V I, P. II, 264, 12
 साय मातुस्त्रिरात्र स्यात् V I, P II, 239, 18
 सायाशौचं समुत्पन्ने V I, P. II, 264 11
 सायाशौचं न कर्तव्यं V I, P II, 231, 5
 साध्वर्णा भूतिमश्विबलम् V I, P I, 283 5
 सात्यकसा भग्न्यकर्ता V II, P II, 221, 7
 सात्यकसा शुद्धकर्माणि V II, P I, 210, 2
 सासनाच्छसनाद्यैव V II, P II 282, 7.
 सास्यापहारी V. II, P II, 269, 7
 सान्धिकाणि करिष्यति V I, P II, 376 12
 सान्धिरात्रं शुभा वेष्टिन् V I, P II 172, 14
 सान्धिर्यो धातुरक्तोऽयं V I, P II, 339, 15
 सान्धिर्यो यज्ञोपवीतौ स्यात् V I, P II, 116 2
 सान्धिर्यो यज्ञोपवीतौ V I P II, 170 11
 सान्धिर्यो यज्ञोपवीतौ च V I, P II 162, 16
 सान्धिर्यो यज्ञोपवीतौ च V I P II, 164, 10
 सान्धिर्यो यज्ञोपवीतौ च V I, P II, 167 12
 सान्धिर्यो यज्ञोपवीतौ च V I P II 166 1
 सान्धिर्यो यज्ञोपवीतौ च V I, P II, 167, 8
 सार कपाली भजमान V II, P II, 55 8
 सार प्रभृति पाशान्तं V I, P II, 408, 18
 सार प्रातुस्य कुर्यात् V I, P I, 222, 11
 सारोऽयं बर्जयेत् V I, P I, 283, 2
 सारोऽयं स्नातानाम् V II, P I 216, 12
 सारोऽयं स्नातानाम् V II, P I 217, 15
 सारो मार्जनं कुर्यात् V I P I, 295 9
 सारोऽयं शुद्धोऽयं V I, P I 102 7
 सारोऽयं नव्यं कथितं V I P I, 340 10
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P II 216, 12
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P II, 253, 15
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P I 342, 10
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P I, 250, 8
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P II 405 18
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P I 274, 8
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P I 277, 3
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P I, 220, 7
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P I, 277, 2
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P II, 341, 12
 सारोऽयं श्यामिन्नेति वित् V I, P I, 114 9

सिद्धिर्ण V II, P II, 238, 1	शुक्रमहत वास V I, P II, 33, 10
सिष्यो सुतोर्नरभेष्ट V I, P I, 152, 4	शुक्राम्बरधरो नित्य V I, P II, 51, 10
सिष्याणां न तु कारुण्यात् V I, P II, 185, 2	शुक्राष्टम्या तु माघस्य V I, P I, 362, 1
सिष्ये पञ्चस्वमापत्ते V I, P II, 235, 5	शुक्रैस्तु तर्पयेद्देवान् V I, P I, 355 4
सिष्यभाष्यौ सुतोर्भाष्यौ V II, P I, 318, 5	शुक्रा सुमनस भेष्टा V I, P II, 893, 2
सिष्ये शतश्रुताज्ञोमात् V I, P I, 312, 2	शुची देशे आसीत् V I, P I, 235, 1
सिष्य सतीर्थं V I, P II, 240, 6	शुची देशे अपन् जप्यम् V I, P I, 303, 3
सिष्यस्य गुरुसोरितु V I, P I, 136, 9	शुचिदेशानु सङ्क्रामा. V I, P I, 271, 8
शीतपुच्छेण वा शुद्धि V II, P II, 187, 19	शुचि देश विरिक्तं तु V I, P II, 302, 10
शीत वातोष्णाति V II, P I, 240, 10	शुची देशे शुचिर्भूत्वा V I, P I, 254 18
शीत वाताहता वा स्यात् V II, P I, 281, 4	शुची देशे समानीतो V I, P I, 242, 3
शीतास्वप्नु निविध्योष्णा V I, P I, 298, 10	शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II, 203, 7
शीर्णवर्णे वर्जयित्वा V I, P I, 434, 10	शुचिना कर्म कर्तव्यम् V I, P II, 297, 11
शीर्णवर्णाधनो वा स्यात् V I, P II, 144, 12	शुचि पुन स्वय शुद्ध V II, P I, 365 9
शीर्णवर्णे हरेवायु V I, P I, 434, 17	शुचिरुद्धशुभ्र V I, P I, 480, 7
शुभे विहायनं बलं V II, P. I, 80 14	शुचिर्धर्मपरो राजा V. II, P I, 191, 6
शुक्तानि यानि शर्वाणि V I, P II, 45, 19	शुचिर्भूतेन दानव्यं V I, P II, 332, 17
शुक्तानि हि द्विजोऽजानि V I, P II, 384 8	शुचिजनपरा स्ताती V. I. P I, 351, 1
शुन वसुंक्षितीष्टह V II, P I, 393, 2	शुर्वानामशुनीना च V I, P I, 201, 7
शुभ्रपभादिनिवृत्त V II, P I, 390 11	

- शुच्यव्यशुचितैश्च V II, P I,
 366, 5
 शुचौ सवृत्ते V I, P I, 419, 12
 शुद्धानामपि लोके ऽस्मिन् V II,
 P I, 205, 8
 शुद्ध पवित्रभूत च V II, P I,
 365, 14
 शुद्धा भवेच्चतुर्थे ऽङ्गि V II, P I,
 165, 3
 शुद्धचेदिमो दशाहेन V I, P II,
 209, 7
 शुद्धये चान्द्रायणे कुर्यात् V II,
 P I, 442, 11
 शुद्धये चान्द्रायणे कुर्यात् V II,
 P I, 387, 18
 शुद्धये पिपपगस्ताधी V II,
 P II, 73, 12
 शुद्धये सोऽर्थमासेन V II, P I,
 244, 9
 शुद्धयेदिमो दशाहेन V I, P II,
 204, 13
 शुद्धयेत् स्त्री च शुद्ध V I, P I,
 230, 8
 शुद्धयेमिति सह प्रोक्त V I,
 P II, 801, 2.
 शुद्धैर्द्रव्योपकरणे V I, P I,
 167, 12
 शुद्धिर्भिमानता कार्या V II, P I,
 181, 11
 शुद्धयस्य V II, P II, 157, 1
 शुद्धा स्याद्य चतुर्थे ऽङ्गि V-I P II,
 335, 9
 शुना दृष्टिस्तत्रमुपपद्यते V II, P I,
 69, 4
 शुना च पतितानां च V I, P I,
 385, 15.
 शुनी चैव द्विजो गत्वा V, II, P. I,
 339, 111
 शुना दृष्टरूपह यावत्काहार V II,
 P I, 67, 8
 शुनीच्छिष्टस्थिता भाषो V. II,
 P I, 445, 10.
 शुनी मातं शुष्कमातम् V II, P I,
 410, 4
 शुना मातायने च V. II, P. I,
 408, 11
 शुना लीङ हविर्वधा V II, P I,
 206, 1
 शुभानामशुभानां च V II, P II,
 208, 16
 शुभाशुभफल कर्त्तुं V II, P II,
 211, 15
 शुभुषिन्वा नमस्कृत्य V II, P I,
 216, 4
 शुभुषिन्वा नमस्कृत्वा V II, P I,
 247, 16
 शुभ्रया ब्राह्मणानां च V I, P I,
 472, 10
 शुभ्रया लाभ प्रभार्ये V I, P II,
 185, 1.
 शुभ्रयैश्च शुद्रस्य V I, P I,
 480, 6
 शुभ्रया सर्वज्ञ कार्या V I, P II,
 45, 12
 शुष्ता ब्रह्मवर्चस्तत्त्व V I, P II,
 37, 15.
 शुष्कताया स्थल कुर्यात् V I, P I,
 219, 6
 शुद्रतुल्या भविष्यन्ति V I, P I,
 133, 11
 शुद्रकर्म तथा गन्ध V I, P I,
 85, 9
 शुद्र गत्वा परैरेदवा V II, P I,
 151, 11

४३३ १
 शुद्रागमने V II, P II, 265, 3
 शुद्रगर्भे तु सन्त्यागः V. II, P I,
 150, 16
 शुद्रागर्भे द्विज कुर्यात् V II, P I,
 335, 18
 शुद्राचार्य V II, P. II, 258, 18
 शुद्राचार्य सुताचार्य V I, P II,
 359, 10
 शुद्राणां कुटुम्बारिपान V. II, P. I,
 394, 2
 शुद्राज्जातस्तु चण्डाल V. II, P I,
 60, 16
 शुद्राज्जातस्तु चण्डाल V I, P II,
 121, 16
 शुद्राज्जानागमश्चैव V II, P I,
 378, 2
 शुद्राणां हीनजातीनां V II, P I,
 333 15
 शुद्रास्पति चण्डालो V II, P II,
 228, 19
 शुद्रासपि महीतम्यम् V I, P I,
 107, 10
 शुद्राशयोगव क्षत्ता V I, P II,
 121, 10
 शुद्राशयोगव क्षत्ता V I, P II,
 121, 8
 शुद्राशयोगव वैश्यः V I, P II,
 121, 18
 शुद्रशरायु गमो विप्रो V II, P I,
 329, 4
 शुद्रधर्मो द्विजातिशुश्रूषा V I, P I,
 343, 2
 शुद्रधर्मस्त्रिवर्णशुश्रूषा V I, P I,
 481, 6
 शुद्रानुपहरतां च V II, P II
 221, 17

शुद्राक्षेनोदरस्थेन V II, P I,
 377, 5
 शुद्राक्षेनोदरस्थेन V II, P II,
 221, 4
 शुद्राक्षेनोदरस्थेन V II, P II,
 241, 8.
 शुद्राक्ष ब्राह्मणो भुक्त्वा V II, P I,
 384, 3
 शुद्राक्षरसपुष्टस्य V II, P I,
 376, 15
 शुद्राक्षरसपुष्टस्य V II, P I,
 376, 7
 शुद्राक्ष शुद्रसम्पर्के V II, P I,
 378 1
 शुद्राक्ष मूलकाल च V II, P I,
 410, 9
 शुद्राक्ष मूलकाल च V II, P I,
 417, (, 422, 3
 शुद्रमेष्ट्य हीनसख्यः V II, P II,
 103, 5
 शुद्रभुक्तावशिष्टं तु V I, P I,
 424, 16
 शुद्राभिजननम् V II, P II, 135, 14
 शुद्रभाण्डस्थितं तक्र V II, P I,
 145, 15
 शुद्रयाजक V II, P II, 115, 2
 शुद्रयाजक सर्वं V I, P I, 175, 4
 शुद्राद्योनौ पतनीजं V I, P II,
 97, 1.
 शुद्राद्या प्रातिलोभ्येन V I, P. II,
 95, 10
 शुद्राद्या वा V I, P II, 96, 2
 शुद्राद्या शुद्रसेवने V II, P I,
 348, 17
 शुद्र विष्-सन्निवाणास्तु V. I, P II,
 220, 1
 शुद्रावेष्टी पतत्यथे V I, P. II,
 96, 13

- शूद्रा वस्त्रदशान् V I, P II, 98, 15
 शूद्राशौचे द्विजो भुक्त्वा V. II, P I,
 422, 9
 शूद्रश्च द्विजाशौचे V II, P I,
 420, 18
 शूद्रश्चेन् आक्षणीन् V II, P I,
 331, 8
 शूद्रश्च आक्षणीं गत्वा V II, P II,
 265, 13
 शूद्रश्च राजन्य-वैश्ययो V II, P I,
 332, 4
 शूद्र शूद्राशौचे V II, P I, 421, 1
 शूद्रा घनमातोष्य V I, P II,
 96, 17
 शूद्रपिण्डी शुद्धयेन V I, P II,
 350, 14.
 शूद्रेषु वास गोपाल V I, P I,
 130, 7
 शूद्रेषु वास गोपाल V II, P I,
 431, 2
 शूद्रस्तु आक्षणीं गत्वा V II, P I,
 330, 16.
 शूद्रस्तु मातमासीन् V. I, P II,
 209, 13
 शूद्रस्तु पुनिसाराङ्गन् V. I, P I,
 483, 11.
 शूद्रे समगुणं ज्ञानं V I P I,
 185, 4
 शूद्रे वातावरैरमात्रम् V II, P II,
 74, 11
 शूद्रस्य मन्त्रे वैश्व V. II, P I,
 111, 14
 शूद्रस्य वेदेषु पातं V II, P II,
 201, 7
 शूद्राणां विष्टनीचीन् V II, P I,
 309, 2
 शूद्रस्य तु तथा भुक्त्वा V II, P I,
 330, 12
 शूद्रस्य तु नवभ्रातृ V. II, P I,
 424, 3
 शूद्रस्य द्विजशुभ्रया V. I, P I,
 485, 10
 शूद्रस्य द्विजशुभ्रया V I, P I,
 342, 6
 शूद्रस्याभिवादाने V II, P II,
 149, 18
 शूद्रस्यैव तथा भुक्त्वा V II, P I,
 418, 20
 शूद्रस्य सूतके भुक्त्वा V. II, P I,
 419, 2.
 शूद्रसेवन V II, P II, 135, 14
 शूद्रा हत्वा नवमासान् V. II, P I,
 103, 4
 शूद्रा हत्वा सार्धमातं V II, P I,
 104, 8
 शूद्रा हत्वा सवस्तरम् V II, P I,
 102, 16
 शुन्यागारे उपेक्षाया V II, P I,
 291, 5
 शुन्यागार-नदी पर्वत V II, P II,
 56, 12
 शुद्धे दिनत्रयं प्रोक्तं V I, P II,
 282, 18
 शुद्धिपराह भुक्त्वा V. II, P I,
 396, 7
 शुद्धी वा आक्षानं हत्वा V II P II,
 67, 15
 शुद्धे वेदफलं याति V II, P I,
 375, 12
 शुद्धे सारगारहृदन V. II., P I,
 97, 14
 शुद्धेन नावी शूद्रस्य V I, P II,
 95, 7
 शुद्धी मन्त्रम् V. II, P. I, 412, 3
 शुद्धी नातिन् V I, P II, 225, 5
 शुद्धी सार्धमातं वै V II, P. I,
 117, 9

- शुद्धा विराजितरात्रेण V I, P II, 206, 5
 शुद्धो ज्ञानावलेयेन V II P I, 223, 1
 शुद्धोच्छिष्टभोजने V II, P I, 396, 1
 शुद्धोच्छिष्टभोजने V II, P I, 396, 10
 शुद्धोच्छिष्टभोजने V II, P I, 393, 16
 शुद्धयाच्छिष्टया स्पृष्टा V II, P I, 162, 7
 शुद्धोच्छिष्टाश्च विस्वाय V II, P I, 894, 9
 शुद्धोच्छिष्टाक्षाने भास V II, P I, 396, 14
 शुद्धोच्छिष्टस्थिता भाषा V II, P I, 445, 6
 शुद्धो धर्मफलैरिष्टै V I, P I, 482, 7
 शुन्या प्रेतपुरी सर्वा V. I, P. II, 323, 18
 शुन्यालये क्षमशाने च V I, P I, 442, 1
 शुषाडय प्राज्ञसंपूर्ण V I, P. I, 464, 13
 शुषाणा निर्धनाना च V I, P II, 77, 3
 शुलन शुली भवति V II, P II, 248, 4
 शुलेऽप्यर्थे कबन्धस्य V II, P. I, 22, 5
 शुद्धिं दद्वि-नलि-व्याल V II, P I, 29 21
 शुद्धिं दद्वि-नलि व्याल विष-वद्धि V I, P II, 225, 14
 शुद्धि-दद्वि-नलि-व्याल विष-विशुन्- V I, P II, 227, 13
 शुद्धमङ्गेऽस्थिमङ्गे च V II, P I, 267, 15
 शृणु पाण्डव सन् सर्वम् V I, P I, 366 3
 शृणुष्व भो इयं विप्र V II, P I, 236, 18
 शृत च V II, P II, 103 2
 शृतान् श्रौणमावस्य V II, P I, 143 5
 शतमल परैरेव V I, P II, 262, 11
 शृगाल कुलुट दद्वि V II, P I, 368 2
 शोलु गन्ध च वीरूप V I, P II, 379 12
 शोर्मु च वृथा कृसर V II, P I, 403, 13
 शेषमुत्स्य भोक्तव्य V I, P I, 417, 7
 शेषमन्नमुत्ताव V I, P II, 443 13
 शेष विच्छिन्ने V I, P II, 167, 9
 शैलस्य सन्तुषाव V II, P I, 388, 13
 शैव च वैष्णव साकते V I, P I, 365, 16
 शीघ्रं नित्त ज्ञानयो यव V I, P II, 112 1
 शीघ्रं विनिन्दन्नात्मान V II, P II, 59, 5
 शोभित वृद्धये तव V II, P II, 145, 9
 शोभितं यावतः पासुन् V II, P I, 457, 4
 शोभस्य V I, P II, 366 18
 शोभ्याऽऽशौ शोभनीय च V II, P I, 183 7
 शोधयन्तुत हन्तौ च V I, P I, 431, 5

- शूद्रा वस्त्रदशाम् V I, P II, 98, 15
 शूद्रासौचे द्विजो भुक्त्वा V. II, P. I, 422, 9
 शूद्रश्च द्विजासौचे V II, P I, 420, 18
 शूद्रधेनुं ब्राह्मणीम् V II, P I, 331, 3
 शूद्रश्च ब्राह्मणीं गत्वा V II, P II, 265, 13
 शूद्रश्च राजन्य वैश्ययो V II, P I, 332, 4
 शूद्र शूद्रासौचे V II, P I, 421, 1
 शूद्रा दायनभारोप्य V I, P II, 96, 17
 शूद्रशिष्यो गुरुं चैव V I, P II, 350, 14
 शूद्रेषु दास गोपाल V I, P I, 186, 7
 शूद्रेषु दास गोपाल V II, P I, 431, 2
 शूद्रस्तु ब्राह्मणीं गत्वा V II, P I, 390, 16
 शूद्रस्तु मातृमासीत V I, P II, 209, 18
 शूद्रस्तु बुद्धिनाकाङ्क्षन् V. I, P I, 483, 11
 शूद्रे समगुण दान V I, P I, 180, 4
 शूद्र समाचरेत्पादम् V. II, P II, 74, 11
 शूद्रस्य चामने चैव V II, P I, 151, 14
 शूद्रस्य चैवृष पार्थ V II, P II, 251, 7
 शूद्रस्याश्विष्ठभोजीतु V II, P I, 398, 3
 शूद्रस्य तु सपा भुक्त्वा V II, P. I, 770, 2
 शूद्रस्य तु नवभादे V II, P I, 424, 3
 शूद्रस्य द्विजशुश्रूषा V. I, P I, 485, 10
 शूद्रस्य द्विजशुश्रूषा V I, P I, 342, 6
 शूद्रस्याभिवारणे V II, P II, 149, 18
 शूद्रस्यैव सपा भुक्त्वा V II, P I, 418, 20
 शूद्रस्य सुतके भुक्त्वा V. II, P I, 419, 2
 शूद्रसेवन V II, P II, 135, 14
 शूद्रा हत्वा नवमासात् V. II, P I, 103, 4
 शूद्रा हत्वा सार्धमासं V II, P I, 104, 3
 शूद्रा हत्वा सवत्सरम् V II, P I, 102, 16
 शून्यागारे उपेक्षाया V II, P I, 381, 5
 शून्यागारं नदीं पर्वतं V II, P II, 56, 12
 शूद्रे दिनत्रयं शोक्तं V I, P II, 282, 18
 शूद्रेणराहं भुक्त्वा न V. II, P I, 396, 7
 शूद्री वा ब्राह्मणं हत्वा V II, P II, 67, 15
 शूद्रे वेदफलं याति V II, P I, 375, 12
 शूद्रे सवत्सरं दृष्टव्यं V II, P I, 97, 14
 शूद्रेव भार्यो शूद्रस्य V I, P II, 95, 5
 शूद्रो ननम् V II, P I, 442, 5
 शूद्रो मासिन् V I, P II, 205, 2
 शूद्रो वाच्यर्धमासं वै V II, P I, 117, 9

शुभ विवाहितार्थेण V I, P II, 206, 5	शुभनक्षत्रस्थिते च V II, P I, 267, 15
शुभो ज्ञानावलेखेण V II, P I, 223, 1	शुभपाण्डव तत् सर्वम् V I, P I, 366, 8
शुभोच्छिष्टभोजने V II, P I, 336, 1	शुभपुत्र भो इव विप्र V II, P I, 236, 18
शुभोच्छिष्टभोजने V II, P I, 336, 10	भूत च V II, P II, 103, 3
शुभोच्छिष्टभोजने V II, P I, 333, 1	भूतान् प्रोणमावस्य V II, P I, 143, 5
शुभोच्छिष्टा स्मृता V II, P I, 163, 7	भूतमज्ञ परैरेव V I, P II, 262, 11
शुभोच्छिष्टाश्च विस्वाय V II, P I, 394, 9	शुभाल कुलुद शङ्ख V II, P I, 368, 2
शुभोच्छिष्टाश्चैव वात V II, P I, 396, 14	शुभ गम्य च पीयूष V I, P II, 379, 12
शुभोच्छिष्टस्थिता भाषा V II, P I, 445, 6	शुभ च वृथा कृतर V II, P I, 403, 13
शुभो धर्मरत्नैरिष्टे V I, P I, 482, 7	शुभपुत्रस्य भोक्तव्य V I, P I, 417, 7
शुभ्या प्रेतपुरी सर्वो V I, P II, 323, 18	शुभमन्त्रमनुज्ञात V I, P II, 443, 13
शुभ्यान्वे दनदाने च V I, P I, 442, 1	शुभ विस्त्रेण V I, P II, 167, 0
शुभादयं प्राप्तसपूर्णे V I, P I, 461, 13	शुभस्य सन्तुष्टाय V II, P I, 388, 13
शुभाया निर्धनाना च V I, P II, 77, 3	शुभ च वैष्णव साधन V I, P I, 365, 16
शुभेन शुभी भवति V II, P II, 248, 4	शुभ्यन्ति आमयो यद् V I, P II, 112, 1
शुभोऽप्यर्थ कथनस्य V II, P I, 22, 5	शुभ्यन् विनिम्नसाधन V II, P II, 59, 5
शुभि शङ्ख-नखि-प्याल V II, P I, 29, 21	शुभित दृश्यते तत्र V II, P II, 145, 9
शुभि शङ्ख-नखि-प्याल विप्र-शङ्ख-V I, P II, 225, 14	शुभितं यावत् पायून् V II, P I, 457, 4
शुभि-शङ्ख-नखि-प्याल विप्र-विष्णु- V I, P II, 227, 19	शुभस्य V I, P II, 366, 18
	शुभ्याऽऽशी शुभनीय च V II, P I, 183, 7
	शुभयन्मुख हर्मा च V I, P I, 431, 5

- शोषयित्वा तथा क्रिञ्चित् V II, P I, 184, 13
 शोषं कुर्याच्छनैर्धौरी V I, P. I, 230, 13
 शोषाऽऽचारविहीनस्य V I, P I, 233, 13
 शोषस्तु द्विविधं योक्तुं V I, P I, 233, 6
 शोषं प्राद्वण्यशुभ्रया V I, P I, 83, 11
 शोषं महार्पणोष्णांस्तु V II, P I, 181, 5
 शोषे यस्याः सदा प्रायं V I, P I, 233, 12
 शोषवच्छीघ्रं कुर्युः V II, P II, 74, 6
 शोषावशिष्टा मेहाद्य V I, P I, 237, 17.
 शोषहृदिर्महामीनि V I, P I, 181, 6
 शोषं स्नात्वा जपेत्तं ह्यम् V I, P II, 313, 14
 शोषिण्यस्य नदस्यास्य V II, P I, 385, 9
 शोषकस्य सुतास्यस्य V I, P II, 96, 15
 शोषे मेज्जं धृतिर्वाक्यं V I, P I, 2, 6
 श्वपानाद्यन्तरर्था वा V I, P I, 123, 15
 श्वभुजाऽऽश्वमर्गं वनं V I, P I, 244, 12
 श्वेनं गृह्यन्तुः च V II, P I, 72, 8
 श्वेनैर्वागिण्यस्य V I, P I, 69, 17
 श्वेना नदार्गान्धं दृश्यं V II, P II, 1, 7
 श्वानं च निजं वीर्यं V I, P I, 1, 7
 श्यालकं तस्मिन् चैव V I, P II, 253, 11
 श्यावदन्ता कुनखिन V I, P II, 358, 11
 श्रीकृष्णः श्रीकलैः प्राक्त V II, P. II, 161, 10
 श्रीकामं सर्वज्ञं स्नात V I, P I, 281, 12
 श्रीकरं पीतविरयाद् V I, P I, 266, 7
 श्रान्तस्य यानं नृपितस्य पानम् V I, P I, 191, 12
 श्रीसं कर्तुं नयच्छदनं V I, P I, 318, 10
 श्रुतिं पदयामि मुनय V I, P I, 12, 6
 श्रुता मे माता धर्मा V I, P I, 106, 15
 श्रीसं यत्तत्स्य कुर्यान् V I, P I, 317, 15
 श्रुतं तुल्यं विदित्वारय V I, P I, 116, 11
 श्रीचापकर्ता V II, P II, 247, 4
 श्रीमिथे कृपताम्यले V I, P. II, 249, 8
 श्रावियाय परिव्राज्य V. II, P I, 202, 18
 श्रीनियोगेन देवानि V I, P II, 379, 6.
 श्रीविद्यादेव देवार्ति V I, P I, 206, 1
 श्रीविद्यारिणः V II, P. II, 23, 19
 श्रीविद्वन्विशुताध्याय V II, P II, 15, 14
 श्रीविद्यं सुनयं मां च V I, P I, 221, 10
 श्रीमं संगृह्य V I, P I, 2, 2
 श्रुतां श्रवणाया वृत्तिं V I, P I, 201, 6
 श्रुतां ज्ञानं V I, P. II, 23, 14

आतुपत्तौ ह भुञ्जानो V. I, P. II,
425, 1.

आतुम्पति रुचिधेय V. I, P. II,
308, 2.

आद्रे मयस्तास्त्रिययो V I, P. II,
323, 5.

आदुभुज मानरुथाय V. I, P. II.,
368, 1.

अहो भन्ती च शानानां V. I, P. I.,
179, 18.

आह्वयौ नल दम्भु V I, P. II,
321, 2

आह्वयौ गदां ध्यात्वा V. I, P. II.,
401, 11.

आहो दत्ते च निष्पत्तौ V I, P. I.,
253, 14.

अह्वया परयोपेत. V I, P. II.,
183, 10

अह्वयां माने V I, P. I, 121, 5

अह्वया विमलं दल V. I, P. I.,
201, 18.

आह्वयिणी सन्ध्याय V. I, P. II,
335, 12.

आह्वयिणी सन्ध्याय V. I, P. II.,
339, 10.

आह्वयिणी द्विमासीनाम् V. I, P. II.,
339, 1.

आह्वयिणी समुद्रमे V. I, P. II.,
331, 21

आह्वयिणी समुद्रमे V. I, P. II.,
331, 9

आहो वा विदुमहं ग्याम V I, P I.,
327, 12

अहो विदुमहं ग्याम V. I, P. I.,
100, 4

आहो विदुमहं ग्याम V. I, P. I.,
22, 14

आहो वनेः दीपमे V I, P II.,
17, 10

आहो विदुमहं ग्याम V I, P II.,
427, 11

आह्वय्य पुञ्जितो वेद्यो V I, P. II.,
303, 17.

अधिर बाह्यके वाने V. I, P. I.,
267, 11.

अधिर्यते V I, P II., 305, 9

अप्यमाने V. II, P II., 193, 13

अभी मजा पशवधेय V. I, P. I.,
162, 16

अभीकलेऽनुपदानां V. II, P. I.,
180, 19

आमलकेन V I, P. II., 138, 10

अध्याह्न परिपक्षे रातां V. I, P. I.,
201, 4.

अध्याह्न भवति V. I, P. I., 173, 17.

अधिय प्राप्नोति पश्य्यां V. I, P. II.,
318, 10.

अधिय पश्य्युलो अङ्गे V. I, P I.,
429, 19.

अध्याः ताभ्यन्ता ह्येषां V. I, P. I.,
87, 12

अधियं तावै V. I, P. II., 313, 20.

अधये च शुभांशोकाह V I, P II.,
317, 3

अधयेन ह्य वस्त्रमे V. I, P II., 128,
1

आह्वयिणी वीर्णमासी ह्य V. I, P. II.,
128, 10.

आह्वयिणी वीर्णमासी ह्य V I, P. II.,
127, 19

आह्वयिणी वीर्णमासी ह्य V. I, P. I.,
157, 5

आह्वयिणी वीर्णमासी ह्य V. I, P. II.,
127, 9

अह्वयिणी वीर्णमासी ह्य V. I, P II.,
209, 8.

आह्वयिणी वीर्णमासी ह्य V I, P II.,
127, 15

आवणम्यादमी कृष्णा V I P II 311 16	अत्रि कुट्टिकुलादीना V I, P II, 73 10
आवणम्यादमी कृष्णा V I, P I, 156, 3	अत्रि वल्ल आ रस च V II, P II, 255, 11
अष्टयमभिजिति V I, P II, 314, 7.	आदीना चैव विष्णुवे V II, P I 368, 14
आषा अनुद्योयनाभा वा V I P I, 183 12	अ नकुल सर्व V II P. I 88 12
ऐशानकस्य जायाया V I, P I 158, 11	अोऽनभ्यायेऽद्यार्थार्थो V I P I, 154, 31
धष्णाधु बान्धवैर्मुक्त V I, P II, 202, 10.	अनयोनिष्ठस गच्छेत् V II P II, 251, 5
अ हस्तु वराहाय V II, P I, 109, 15	आनो वा क्रोडुको वापि V II, P I, 66, 11
अग्नीदी द्येनमीदी अ V I, P II, 351 10	आन इत्या निरावमुपवसेत् V II P I, 89, 14
अ कर्ताऽस्मीनि निधित्व V I, P II, 360, 8	अपाक चण्डालपरिमहेषु V II, P. I, 112, 3
अ काकोट-खरील्लक V II, P I, 188, 16	अपाक पतिव व्यङ्गम् V II, P I, 109, 13
अ क्रोडु गर्वभोल्लक V I, P I, 155 2	अपाकपिता वा नु V II, P I, 353 7
अ गौधोल्लक काकाय V II P I 88, 7	अपाक पु-कसादीना V II, P II, 229, 12
अ गोपाद्य-कपीना अ V II P. I, 370 14	अपाक-पुल्लसादीना V II, P II, 231 12
आ च दिव्य विवर्ज्यो स्यु V II, P I, 366, 11	अपाको वृषलो भोजु V II, P I 192 16
अ अर्मणि यया क्षीरम् V II, P I, 228 12	अपरेनाहुवित्वा न V II P II, 13 3
आ चैव सप्त अन्मादि V II, P I, 377 4	अ विदाल सप्तह्णा V II, P I, 367, 6
ओष्ठिष्ठहाशने V II P I, 392, 3	आ मृत्वा कृकलासस्तु V II, P II, 267, 7
अ मीवि गौण्डक V II P I 398 16	अ-यश्च अपचे-यश्च V I, P I, 385, 10
आ सतो जायत नूद V II, P II, 267 6	अजेन मरण लोके V II, P II, 231, 14
अनानि पुत्राणि तथा शर्मा अ V I, P I 32' 1	अज्यपात सपाद्यैर V II, P I, 231, 10

- पोड्यचुर्निशा. स्त्रीणां V. I, P. II,
 99, 9.
- स.
 ससेप विस्तराभ्यां हि V. I, P. II,
 2, 3
 सङ्घटे विपने चैव V. II, P. II,
 39, 9.
 सङ्गमन्तीह पापानि V. II, P. I.,
 28, 3
 सङ्गान्तौ धानि वृत्तानि V. I, P. I,
 192, 5
 सङ्गान्त्वां भावुवारे च V. I, P. I,
 288, 8.
 संक्रान्त्यामुपपातं च V. I, P. I,
 438, 6.
 संक्रान्तावुरसमे च V. I, P. II,
 329, 5.
 संक्रान्तावुरपातेन V. I, P. II,
 397, 1.
 सङ्गरीकरणेन V. II, P. I, 17, 8
 सङ्गरीकरणं कृत्वा V. II, P. II,
 137, 8
 सङ्गतिरेव न ददाद्भुता V. II, P. I,
 425, 1.
 संकल्पं नु यथा कुर्यात् V. I, P. II,
 445, 1.
 संकल्पं नु यथा भावे V. I, P. II,
 115, 4.
 सङ्गर्षाऽध्यवसायश्च V. II, P. I,
 312, 7.
 सङ्गर्षयेद् यथाशक्तः V. I, P. I,
 392, 2.
 संकल्पभावेनैव V. I, P. II,
 441, 11.
 सङ्गिष्टाः पक्षिभिरन V. II, P. II,
 243, 16
 सङ्गर्षाऽध्यवसायः V. I, P. II,
 21, 15.
 सङ्गर्षादिना च दशजम् V. I, P. I,
 99, 17.
- सङ्गमेष्टु V. I, P. II, 307, 3
 सपामेध्वानिवर्तित्व V. I, P. I,
 472, 9.
 सपामस्यश्च सपान्यो V. I, P. II,
 258, 2
 सपामं लोहितोर्वं च V. II, P. I,
 5, 2.
 सपामयते महावक्त्रा V. II, P. II,
 256, 2.
 सञ्चितं यद्गृहस्थस्य V. I, P. II,
 190, 16
 सञ्चय कुरुते यश्च V. I, P. I,
 188, 13
 सञ्चय क्रियते लोके V. II, P. II,
 228, 16.
 सञ्चयार्थं न कुर्वति V. I, P. I,
 482, 1.
 सञ्चरन्तानि घनकौ V. II, P. II,
 59, 9.
 सन्ततेर्न नमोऽष्टैः V. I, P. I,
 142, 5.
 सन्तानस्याऽविनाशं तु V. I, P. II,
 107, 2.
 सन्ताप कान्तिरुपायः V. I, P. I,
 282, 8
 सन्तवस्य भाव्यमाश्रयः V. I, P. II,
 139, 7.
 सन्तव्यं धर्मसाक्षात् V. I, P. I,
 261, 15.
 संतुष्टो भार्ययाभर्ता V. I, P. II,
 112, 7.
 सन्नुदा. सञ्जनहिताः V. I, P. II,
 71, 15.
 सन्निगमनामे स्नानं न्यायः V. II,
 P. I, 167, 9
 सन्धि च विपक्षे चैव V. I, P. I,
 469, 18.
 सन्धिर्नानिर्वाणाऽप्यथा V. I, P. II,
 330, 1

सन्धो सन्ध्यामुपासीत V I, P I, 260, 13, 289, 7	सन्निकृष्ट द्विज यन्तु V I, P II, 348, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्निकृष्टमधीयानम् V I, P I, 187, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्ध्यासेवकृतोद्वाहो V I, P II, 149, 8.
सन्ध्याकाले यथा राह V I, P I, 437, 1	सन्ध्यासंस्तान् स्वेत् सदाह V I, P II, 152, 5
सन्ध्या सञ्चित निर्पात V I, P I, 157, 18	सन्ध्यास्यन्त द्विज इन्द्रा V I, P II, 196, 18
सन्ध्यां नौपारथ्य भृगुयात् V I, P I, 471, 18	सन्ध्यास्य दुर्गति कश्चित् V II, P II, 129, 12
सन्ध्यापर्य तु कर्तव्य V I, P I, 289, 9, 298 10	सन्निकृष्टोन्द्रियमात्र V I, P II, 154, 10
सन्ध्या नौपारसते विप्रा V I, P II, 164, 10	सन्ध्यात्वा त्वावधाऽन्धैर्वा V II, P I, 315, 20
सन्ध्या पञ्चनहायताम् V I, P II, 211, 9	सन्ध्यादितो विशेषस्तु V I, P II, 459, 3
सन्ध्या प्रतिग्रह होम V I, P II, 444, 3	सन्ध्याव्येद्यमाहार V II, P I, 342, 14
सन्ध्यापासनदानी तु V I, P I, 168, 7	सन्ध्याव्य श्राद्धानुलो V II, P II, 161, 9
सन्ध्यामापदि नौपारसते V II, P II, 148, 14	सन्ध्याव्य वृणय भाण्ड V II, P I, 194, 15
सन्ध्यामुपासते च तु V I, P I, 300 11	सन्ध्याव्य विप्रो गङ्गीयात् V I, P II, 386, 19
सन्ध्यामिदि च होम च V I, P I, 302, 8	सन्ध्यामा यातनास्थान V II, P I, 57, 12
सन्ध्यामिदि च्छर होम V I, P II, 210, 14	सन्ध्यामांजायने होम V I, P II, 261, 21.
सन्ध्या येन न विज्ञाता V I, P I, 301, 2	सन्ध्यां सतिता हयात् V II, P I, 269, 2
सन्ध्यायीकमयोन्नहन् V I, P I, 242 19	सन्ध्यान्धनस्तथा सर्वान् V I, P II, 318, 12
सन्ध्यास्वादि विशेषेण V I, P II, 193 10	सन्ध्याव्यति चान्वा V I, P I, 331 2
सन्ध्याहीनोऽनुधिर्निन्द्य V I, P I, 300, 20	सन्ध्याव्यति चान्नेन V II, P I, 319, 12

पौडशचुर्निशा स्त्रीणा V. I, P. II,
99, ३

स

सभेप विस्तराभ्या हि V I, P II,
२, 3

सङ्ग्रे विषये चैव V II, P II,
39, 9

सङ्गमन्तीह पापानि V II, P I,
28, 3

सङ्गान्तौ यानि वृत्तानि V I, P I,
192, 5

सङ्गान्तया भाववति च V I, P I,
288 ॥

सङ्क्रान्त्यानुपवास च V I, P I,
438, 6

सङ्क्रान्त्यानुपवासे च V I, P II,
329, 5

सङ्क्रान्त्यानुपवासेन V I, P II,
327, 1

सङ्करीकरणहेय V II, P I, 17, 8

सङ्करीकरण कृत्वा V II, P II,
137, 8

सङ्कल्पिते तथा पुस्तका V II, P I,
425 4

सङ्कल्पं तु यश कुर्यात् V I, P II,
446, 1

सङ्कल्पं तु यश आह V I, P II,
446, 4

सङ्कल्पोऽध्ययमाद्यथ V II, P I,
312, 7

सङ्कल्पयेत् यथाहार V I, P I,
382, 2

सङ्कल्पभास्त्रवेशासौ V. I, P II,
441, 11

सङ्क्रिया पक्षिभावेन V II, P II,
213, 16

सङ्कृताङ्कनसंस्कारा V I, P II,
21, 15

सदृश्यादिना च यज्जम् V I, P I,
206 17

सङ्गमेव V I, P II, 307, 3

सपामेष्वनिवर्तित्व V I, P I,
472, 9

सपामस्यश्च राजन्यो V. I, P II,
258, 2

सपान लोहितोद च V II, P. I,
5, 2

सजायते गहावक्षसौ V II, P II,
256, 2

सञ्चितं यद्गृहस्थस्य V I, P II,
196, 16

सञ्चय कुरुते यश्च V I, P I,
188, 13

सञ्चय क्रियते लोके V II, P II,
228, 16

सञ्चयाश्च न कुर्यात् V I, P I,
462, 1

सञ्चरन्तानि शनकौ V II, P II,
59, 9

सम्सर्तेन मनीष्येद् V I, P I,
142 5

सन्तानस्याऽविनाशं तु V I, P II,
107, 2

सन्ताप काम्निरुत्पाद्य V I, P I,
282, 8

सन्त्यज्य पात्र्यमाहार V I, P II,
139, 7

सन्तर्प्य धर्मराजान V I, P I,
361, 15

संतुण्य भार्ययाभर्त्ता V I, P II,
112, 7

सन्तुण्य सज्जनहिता V I, P II,
74, 15

सन्निध्यमात्रे स्नान स्यात् V II,
P I, 167, 9

सन्धि च विषह चैव V I, P I,
169 18

सन्धिन्यनिश्चाऽवस्था V I, P II,
330, 4

सन्ध्या सन्ध्यामुपासनी V I, P I, 260, 13, 289, 7	सन्निकृष्ट द्वित्र यन्तु V. I, P II, 348, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्निकृष्टमधीयानम् V I, P I, 187, 1
सन्ध्याकर्मावसाने तु V I, P I, 311, 10	सन्त्यसेऽकृषोद्वाहो V I, P II, 149, 8
सन्ध्याकाले यथा राह. V I, P I, 437, 1	सन्ध्यासस्तान् वहेत् सर्वाह V. I, P II, 152, 5
सन्ध्या गर्जित निर्वान- V. I, P I, 157, 18	सन्त्यस्यन्त द्वित्र इन्द्रा V I, P II, 196, 18
सन्ध्यां नौपास्य भृगुयान् V I, P I, 471, 18	सन्त्यस्य दुर्गति कश्चित् V. II, P II, 129, 12
सन्ध्यात्रय तु कर्तव्य V I, P I, 289 9, 298, 10	सन्निकृष्टपेन्द्रियमान V I, P II, 154, 10
सन्ध्या नौपासने विप्रा V I, P II, 164, 10	सम्पूज्या स्यादथाऽन्त्यैर्या V II, P I, 345 20
सन्ध्या पञ्चनहायज्ञात् V I, P II, 111, 9	सम्पादितो विशेषस्तु V I, P II, 459, 3
सन्ध्या प्रतिग्रह होम V I, P II, 444, 3	सम्पादयेद्यमाहार V II, P I, 312 11
सन्ध्यापासनदानी तु V I, P I, 168, 7	सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे V II, P II, 161, 9
सन्ध्यामापवि नौपासने V II, P II, 148 14	सम्प्रोक्ष्य वृण्मय भाण्ड V. II, P I, 194 15
सन्ध्यामुपासते वै तु V I, P I, 300 11	सम्प्राक्ष्य विप्रो मृद्धीयात् V. I, P II, 386, 13
सन्ध्यामिष्टिं च होम च V I, P I, 302, 11	सम्प्राप्तो यातनास्थान V. II, P. I, 57, 12
सन्ध्यामिष्टिं चर होम V I P II, 210, 11	सम्प्रकांज्जायते क्षीय V. I, P II, 261, 21.
सन्ध्या येन न विज्ञाना V I, P I, 301, 2	सम्पूर्णं वसिष्ठा वद्यात् V II, P I, 269, 2
सन्ध्यायोरुभयोस्तद्वत् V I, P I, 242, 19	सम्बन्धिनस्तथा सर्वाह V I, P II, 348, 12
सन्ध्यास्वादि विशेषेण V I, P II, 193 10	सम्भावयति चान्ये V I, P I, 331 2
सन्ध्यारीनोऽगुचिर्नित्यम् V I, P I, 300 20	सम्भावयति चान्येन V II, P I, 319 12

- सकृन् V II, P II, 189, 2
 सकृन् यावक भैक्ष्याशी V II, P I
 244, 7
 सकृन् भयते यस्तु V I, P I,
 376 3
 सकृत् प्रदीयते कन्या V I, P II,
 89, 14
 स कृत्वा प्राकृत कृच्छ्र V II, P I,
 328, 11
 सकृन्त्या गुरोर्भावांश्च V II, P I,
 322, 11
 सकृद्भुक्त्वा तदजाज्ञात् V II, P I,
 379, 16
 सकृद्वाचो निपतति V I, P II,
 89, 17
 सकृद्वाह वदानीति V I, P II,
 89 18
 स कन्या केवला भूते V II, P II
 230, 10
 स कुबेर स वरुण V I, P I,
 448, 1
 सखिभार्यो गुरोर्भावांश्च V II, P II,
 265, 11
 सखिभार्यो गुरोर्भावांश्च V II, P II,
 266, 2
 सखिभार्यो समाहृत्य V II, P I,
 328, 10
 सखिभार्यो समाहृत्य V II, P I,
 326, 16
 सखा भैक्ष्यादिना दण्ड V I, P II,
 160 2
 सद्यः पुत्रस्य च स्त्रीषु V II, P I,
 310, 9, 311, 3, 325 1
 सखि सद्योनि सगोत्रा V II, P I,
 325 1
 सखि सद्योनि-समाया V II, P I,
 311, 12
 समुद्र भरिष्यावस्तु V I, P II,
 379, 18
 स गच्छन् परम स्थान V I, P I,
 362, 2
 स गच्छत्यस्त्रसा विप्रो V I, P II,
 50, 17
 स गच्छेन्नरक धोर V II, P I,
 421, 6
 सगोत्रा चैवमस्या V I, P II,
 72, 11
 स गोत्रा चैवमस्योपयच्छेत् V II,
 P I, 337, 18
 सगोत्रा च सगर्भो च V II, P II,
 271, 3
 सगोत्राभिगात्री V II, P II,
 270, 1
 सगोत्रासु सुतस्त्रीषु V II, P I,
 310 13
 स गह्वरी शरयति V II, P II,
 248, 3
 स गर्भं V I, P I 50, 6
 स गुरुर्ह्ये क्रिया कृत्वा V I, P I,
 331, 5
 सगौरसदंशै क्षौम V II, P I,
 180, 13
 स गृहे गृह उत्पन्न V II, P I,
 46, 10
 स गोहत्याकृत पाप V I, P I,
 288, 1
 स गोहत्याकृत पाप V II, P I,
 247, 2
 सपूत यावक पीत्वा V II, P I,
 64, 18
 सत्पितृदानान्नक्षयम् V I, P I,
 99 2
 स चण्डालोऽपि पूजाम्ना V I, P I,
 268, 2
 स चण्डालस्त्वमाप्नोति V I, P I,
 413 5
 स चेन्ननुप्यया गच्छेत् V II, P II,
 216, 2

स चाऽवाक् तर्पणात् कार्य V I P I 344, 1	स तु जातिविहीनेषु V II, P II, 229, 15
सचैलो बहिराश्रय V II, P II 140, 14	स तु जीवन् भवेच्छुद्धो V I, P II, 386, 7
सचैल वाग्यत स्नात्वा V II, P I, 207, 4	सतत प्रातरुत्थाय V I P I, 260, 5
सचैल स्नानमन्त्रेषां V I, P II, 284 4	सतत प्रातरुत्थाय V I, P I, 147, 7
सचैल सशिरा स्नात्वा V II, P I, 109, 16	सततमादित्येऽङ्घ्रि V I, P II, 314, 15
सचिवान् सम चाष्टौ वा V I, P I, 463 8	स तु इत्येव शुद्धयेषु V II, P I, 113, 11
सच्छास्त्रादिकिनादेन V I, P I, 439, 8	स तदा सहस्रप्राय V II, P II 215, 10
सजातीयगूढेष्वेव V I, P II, 40, 10	स तदधिकृत शम्भा V II, P I, 248, 7
सजातीयेष्वय प्रोक्तं V II, P I, 48, 4	स तामुवाच धर्मात्मा V II, P II, 211, 13
सजातीयेषु वर्जेषु V I, P II 221 12	स तमकृच्छ्रसहित V II P I, 25 2
स जीवन्नेव शुद्धत्वम् V II, P I, 19 2	स तमकृच्छ्रसहित चरेत् V II, P II 43, 9
स जीवन्नेव शुद्धत्वम् V I P I, 54, 2, 150 4	सति क्लृप्ते V II, P II, 205, 8
सकृत्स्यान् प्रक्षतस्य V I P. I, 396, 15	सत्य ज्ञानमनन्त V I, P I, 90, 13
सकृत्स्य भिक्षवे भिक्षा V I, P I, 406, 18	सत्य श्रूयान् प्रिय श्रूयान् V I, P II, 134, 1.
सकृत्स्य भिक्षवे भिक्षा V I, P I, 407, 10	सत्याप्यध्यवमानाना V I, P I, 132 11
सकृत्तिष्ठानसूया थ V I, P I, 181, 7	सत्य स्वर्तेन V I, P I, 117, 11
सक्तिया-काल-पात्रादि V I, P II, 364 7	सत्य दान तप औचम् V I, P I, 217, 15
सक्तिया देश कालौ च V I, P II, 364, 1	सत्यानृते V I, P II, 170 7
स तु आन्द्रायण कुर्यात् V II, P I, 116, 11, 368, 6	सत्यानृताभ्यामपि वा V I, P I, 340 11
	सत्यानृत तु वाचिज्य V I, P I, 341, 3
	सत्येन तु विशुद्ध्यन्ति V II, P I, 236 6
	सत्येन तेनात्ममोक्षमेतत् V I, P I, 471 1

- सत्या मेा मे भुवेति V I P I 134 1
 सत्येन द्योतते वह्नि V II, P I, 236, 1
 सत्येन द्योतते राजा V II, P I, 235, 21
 सत्यपुत्रा वदेवाच V I, P II, 194, 6
 सत्यप्रवृत्ताथ नरा V I, P I 132, 6
 सत्य-सौध सुखा ऽनन्त V I, P I, 95 17
 सत्यामन्या सवर्णाया V I, P II, 115, 18
 सत्यामेव तु तीयाया V I, P II, 161 6
 सत्यवचन सन्तोषा V I, P II, 343 15
 सत्य वदेत् V II, P II 174 7
 सत्यव्रती भरद्वाजो V I, P I, 108, 8
 सत्यस्य इह विभक्त V I, P I, 132, 10
 स तु दयान्यभाताय V I, P II, 91, 4
 सती च ब्राह्मणो नित्य V I, P II, 258, 3
 सन्नदीक्षा च सर्वेषा V I, P I, 135, 2
 सन्नि प्रति-महन्वारि V I, P II, 257 15
 स तीर्थफलप्राप्तेति V I, P I, 276 11
 सतिल नाम गन्धि V I, P II, 436 11
 स तुल्य भूणहत्याया V I, P II 100, 9
 सत्यज्ञानप्रणान् सौम्यान् V I, P II 157 9
 सत्य ज्ञान तथाऽज्ञान V II, P II, 115 10
 सत्य राजस्तमश्चेति V II, P II, 215, 7
 सत्यस्य लक्षण धर्म V II, P II, 217 8
 स तु सान्तपन कृच्छ्र V II, P I, 113, 8
 स तस्मिन्नेव कर्तव्यो V I, P II, 68, 7
 स सत्योत्सादयेत्तुष्टि V II, P I, 271, 8
 स सत्य दुष्कृत इत्था V I, P I, 115 11
 स सत्य व्रत कुर्यात् V II, P II, 81, 10
 स सत्येव व्रत कुर्यात् V II, P I, 27, 20
 स सत्य मुक्त इत्था V I, P II, 190, 15
 * * सत्य विज्ञेय V I, P II, 440, 3
 सदा कायिकुल वन्द्यै V I, P II, 73, 11
 स इत्थस्य उदेतश्चेत् V I, P II, 285, 17
 सदा चात्ययन माद्यात् V I, P I, 422 8
 सदाचार कुलीनाथ V I, P I, 178 11
 सदाचारस्य च तथा V I, P I, 153 10
 सदान-मान सत्कारे V I, P I, 466 4
 सद्योपवीतिना भाग्य V I, P II, 38, 11
 सदाऽनन्तसर्वस्व V II, P II, 236 17
 सद्भिथ निन्दिताचार V I, P II, 359, 8

सद्य एव विशुद्धिं स्वात् V I, P II, 230, 9	सदृश तु प्रकुर्यात् V II, P I, 46, 7
सद्य एवाश्व V II, P II, C8 8	सदृशानेव सानाह V I, P II, 119, 11
सद्य सौच सयैकाह V I, P II, 207, 11, 216, 7	सदृशौ द्विसंश्लिष्ट V I, P I, 193, 15
सद्येन पातौ सर्वाङ्ग V II, P II, 14, 9	सदृश प्रीतिसंयुक्त V II, P I, 46, 6
सद्योजाता यथा नारी V I, P II 185, 12	सद्य सम्भवत कार्यन् V I, P II, 36, 4
सद्यानि सद्येयं पाणि V II, P I 206, 10	सदस्य समदश V I, P I, 172 13
सद्य पतति मासेन V I, P I, 485, 18	सधर्मो य विगर्हन्ते V I, P I, 88 10
सद्यः प्रधानिको वा स्वात् V I, P II, 142 13	स नित्य हन्ति पापानि V I, P I, 206 11
सद्योवधूना V I, P II, 83 14	स नैव व्यभवत् V I, P I, 111, 8
सद्य सौच भवेत्सद्य V I, P II, 245 13	सन्धि समाधौ V I, P II, 167 15
सद्य सौचनहस्त्यह V I, P II, 243 12	सनिहत्या गयाया च V I, P II, 304 10
सद्य सौच सनाख्यात V I, P II, 232 2	सन्निमीलितदृष्टौ नीनी V I P I, 291 15
सद्य आहूति V I, P II 367, 9	सनाऽऽत्मन V I, P I, 126 8
सद्यस्त्वमौडकन्याया V I P II 245 20	स पक्ष सकल पुण्य V I, P II, 321 21
सद्य स्नान प्रहर्षित V II, P II 144 4	सपिण्डीकरणं कुर्यु V I, P II, 458, 2
स द्विजा वैद्वयतानति V II, P II, 241, 2	सपिण्डीकरणं कुर्यात् V I, P II, 453, 6
सदैवोदन्मुख्य प्रातः V I, P I 223 13	सपिण्डीकरणं कुर्यान् V I, P II, 452, 1
सदैव वा पर्ववर्ज V I, P II 104 12	सपिण्डीकरणान्त च V I, P II 330 8
स देवाश्च पित्र्यैव V I, P I, 431, 12	सपिण्डीकरणान्त च V I, P II 330, 1
सदैवसोम्येदम् V I P I, 100, I	सपिण्डीकरणं तेषां V I, P II, 458, 13
सदैव स्वपत पुत्री V I P I 441 11	सपिण्डीकरणं तस्य V I, P II, 472 22

सपिण्डीकरणं तस्या V I, P II, 451, 17.	समायागन् चरैश्च V II, P II, 126, 4
सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 329, II	सप्तजन्मनि रुद्री स्यात् V II, P I, 6, 20
सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 446, 8	सप्तस्यूर्ध्वगता वृद्धा V II, P I, 122, 6
सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 454, 7	सप्तनिशरणभ्यायान् V I, P I, 155 9
सपिण्डीकरणादूर्ध्वं माता पित्रो V I, P II, 447, 3	सप्तहीनवती भूमि V I, P II, 53, 1
सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 454, 15	सप्तशतवकीर्णो न्य V I, P II, 194, 10
सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V I, P II, 454, 5	सप्त पञ्च विराटैस्तु V I, P II, 221, 2
सपिण्डीकरणभ्रातृन् V I, P II, 454, 20	सप्तवीनर्भवा कन्या V I, P II, 57, 8
सपिण्डता तु पुरुषे V I, P II, 222, 11	सप्त पूर्वान् सप्त परान् V I, P II, 348, 9
सपिण्डता तु पुरुषे V I, P II, 222 13, 222 16	सप्तनि पावमानीनि V II, P II, 122, 5
सपिण्डता तु सर्वेषां V I, P II, 242 7	सप्तमी नवमी चैव V I, P I, 281, 13
सपिण्डन विषये स्यात् V I, P II, 468 14	सप्तमे ब्रह्मवर्षसकामन् V I, P II, 32 1
सपिण्डा अथर्ववेदे V II, P I, 311, 7	सप्तमे भासि V I, P II, 21, 9
सपिण्डो वा सगात्रो वा V II, P I, 43, 6	सप्तम्या चैव कन्यार्थी V I, P II, 110 14
सपिण्डसन्ततिर्वाऽपि V I, P II, 462 22	सप्तम्या तु सतो वासी V I, P I, 368 6
सपिण्डीकरणान् भेत V I, P II, 452, 10	सप्तम्या रविभुक्ताया V II P II, 281, 8
सप्तमा चरैश्च V I, P II, 162 13	सप्तम्या रविचारे च V I, P I, 355 18
सप्तमायाप्यपूर्वाणि V II P II, 53, II	सप्तम्या रविचारे च V I, P I, 355 11
सप्तमायाप्यनकल्पितानि V II, P II, 58, 5	सप्तमी वामकन्या तु V I, P I, 367, 14
	सप्तमे वर्षे राद्धि V II, P II, 317, 17

समयेऽद्वि तृतीयेऽद्वि V I, P II, 448 10	स भूषणा सुरापथ V I, P I, 428, 8
समराथ V II, P II, 191 3	सभायंस्तु शुचि सातो V I, P I, 379, 6
समरात्र नया कुर्यात् V II, P I, 86, 10	स भवेत्पूकरो धाम्य V II, P I, 377, 6
समाये V I, P II, 306 11	सम्भाष्येदेवमुत्त्वान् V I, P I, 12, 4
समर्पणामगस्त्याष्टकाना V I, P II, 71 16	सभा वा न प्रवेष्टव्या V I, P I, 16 5
समर्पन् पृष्ठत कुरवा V I, P I, 457, 1	सभास्तु येव सर्वास्तु V I, P I, 327, 9
समाविज्ञागमा धर्म्या V I, P I, 339 1	समीक्ष्य धर्मविदुष्टा V II, P I, 230, 6
समर्पिसलिका कार्या V I, P I, 309, 12	समाजोत्पावसम्पत्त V I, P I, 464, 14
सम धन् पञ्चानि पुण्ड्र V I, P I, 267, 4	समादिध्यस्तु ता कन्या V I, P II, 90, 19
समाहेन तु कृच्छ्रोऽथ V II, P I, 31 4	स मूढो मरव यानि V I, P I, 302, 11
समहस्तिन ह्येन V II, P II, 30, 1	समुरह्येऽनृते V II P II, 107 9
स पाविष्ठा विवाहानां V I, P II, 80 11	समना येव संहस्तिन V I, P II, 14, 2
स पारयनेवमवत् V II, P I, 47, 6	समिह पुन कुशा-ऽऽपयऽऽपु- V I, P I, 310, 2
सपविनेण पाणिना V I, P I, 295, 1	समिह पुन कुशादिना V I, P I, 337, 18
सपविनेण हस्तेन V I P I, 218, 13	समत्वं प्राप्नोति गच्छेत् V II, P II, 83, 7
सम्बन्धिन श्वियो गत्वा V II, P I, 328, 7	समस्वनागतम्यापि V I, P II, 328, 1
सम्बन्धि बान्धवादीनाम् V I, P II, 329 17	सामुद्रिकेदन्वयान् V I, P II, 427, 2
सम्बन्धाराति ग्रन्थेभ्यः V I, P II, 466, 10	समाय शौच्यता V I, P II, 313, 9
स सम्बन्धमप्येति V I, P I, 310, 16	सम्पत्ति मय आनीयान V II, P II, 2, 2
स भूषाध्विना वीते V II, P II, 210, 4	

- सर्वाण्यभ्याधिकार्याह V I, P II, 303, 11
 सर्वाण्यहानि सन्तिष्टेन् V II, P I, 301, 11
 सर्वे तत्तस्य वेदामिन् V II, P II, 155, 11
 सर्वेता धर्मपट्टभागी V I, P I, 453 14
 सर्वे तन्निष्कल याति V I P I, 323, 10
 सर्वत प्रतिगृह्णीयात् V I, P I, 202 17
 सर्वत प्रतिगृह्णीयात् V II, P I, 414, 6
 सर्वत्र सर्वपापेष्ट V II, P I 461, 15
 सर्वे सत्याऽऽहुता धर्मा V I P I, 377, 12
 सर्वपा वर्तते यज्ञ V I, P I 313, 15
 सर्वधर्मसमुद्भवा V. I, P I, 167, 10
 सर्वान् कामान् बोधि V I, P II, 314, 17
 सर्वान् कामान् वैश्य V I, P II, 313 10
 सर्वान् कामान्वाप्नोति V I, P II, 310, 2.
 सर्वान् कामान् वैश्वदेव V I, P II, 314, 7
 सर्वान् कामान् श्रवण V I, P II, 314, 18
 सर्वोदयाजत आपन्य V I, P II, 424, 15
 सर्वान्मानुषात्थ V II, P I, 415, 1
 सर्वान् पशुनस्तपसा V I, P II 3-8 11
 सर्वान् रितुगणान् सम्यक् V I, P I, 388, 1
 सर्वोच्च प्राणिन स्थूलान् V II, P I, 94, 2
 सर्वान् लोकात् V I, P II, 151, 2
 सर्वपेक्षा च V I, P I, 59, 1
 सर्वे पृच्छामि तस्य V II, P I, 214, 16
 सर्वे पुनाति धर्मात्मा V II, P II, 185, 9
 सर्वे पुनस्तु मे पाप V II, P II, 193, 6
 सर्वपापप्रशमन V II, P II, 162, 13
 सर्वपापप्रसक्तोऽपि V II, P II, 162, 4
 सर्वपापविनिर्मुक्ता V I, P I, 216, 4
 सर्वपापेषु सर्वेषा V II, P II, 194 14
 सर्वपापपहा जहन् V II, P I, 428 18
 सर्वपापहता दिव्यो V II, P II, 191, 10
 सर्वोपायैस्ताभ्या स्यात् V I P II, 86, 11
 सर्वे प्रकृतं वत्सा V I P II, 421, 3
 सर्वे पशुपित भाव्य V I, P II 183, 9
 सर्वे भैरवस्तस्य V I, P II, 180, 11
 सर्वान्श्य- V II, P II, 212, 15
 सर्वनक्षत्राण्य V I, P I, 420, 12
 सर्वज्ञहित धान्तः V I, P II, 181, 2
 सर्वेभ्यो भूमेभ्य V I, P I, 384, 7.
 सर्वान्श्य शिवं कुरु V I, P II, 183, 10

- सर्वाभावे स्वयं पत्न्यः V. I, P. II, 458, 1.
 सर्वाभिश्च शिरः पश्चात् V. I, P. I, 238, 4.
 सर्वमाच्छिद्रमिष्युक्त्वा V. I, P. II, 421, 5.
 सर्वशृण्वयभाण्डभेदनम् V. II, P. I, 121, 10.
 सर्वमजमुपाशाय V. I, P. II, 428, 10.
 सर्वशत्रुसह्येदेवम् V. II, P. I, 195, 3.
 सर्वमाययनं पुण्यं V. II, P. II, 201, 11.
 सर्वमर्थं विपादं च V. II, P. I, 107, 13.
 सर्वमर्हति शुद्धात्मा V. I, P. I, 258, 18.
 सर्वरसुमतिं कृत्वा V. I, P. II, 290, 18.
 सर्वलक्षणयुक्ताणि V. I, P. I, 130, 1.
 सर्वं लब्धं V. I, P. II, 49, 9.
 सर्वं वा एतेन V. II, P. II, 53, 6.
 सर्वं वाऽपि यदेव मानं V. I, P. II, 42, 1.
 सर्वभ्यञ्जनसमुक्तं V. I, P. II, 192, 8.
 सर्ववर्णेषु शुद्ध्यात् V. I, P. II, 118, 16.
 सर्ववर्णेषु सायासाः V. I, P. II, 220, 5.
 सर्वावद्वयकारणानेषु V. I, P. I, 419, 11.
 सर्वाभ्यैव प्रजा निरत्य V. I, P. I, 453, 18.
 सर्वेषां येव मास्ति कथं V. II, P. II, 238, 17.
 सर्वेषामवर्णानाम् V. I, P. II, 219, 15.
 सर्वेषां तत्समं तावत् V. I, P. I, 429, 8.
 सर्वेष्वेतेषु V. II, P. II, 5, 11.
 सर्वेषां तु विदित्वैषां V. I, P. I, 460, 8.
 सर्वेषां तु विदितेन V. I, P. I, 463, 13.
 सर्वेषां पशुप्राचीनां V. II, P. I, 339, 17.
 सर्वेषामप्यभविषु V. I, P. II, 189, 12.
 सर्वेषामप्यशौचानां V. II, P. I, 192, 14.
 सर्वेषामेव शानानां V. I, P. I, 191, 3.
 सर्वेषामेव भूतानां V. II, P. I, 249, 1.
 सर्वेषामेव यागानाम् V. I, P. I, 432, 5.
 सर्वेषामेव वर्णानां V. I, P. II, 463, 13.
 सर्वेषां वा V. I, P. II, 95, 17.
 सर्वेषां वा सत्यम् V. I, P. II, 33, 2.
 सर्वेष्वेतेषु हिमानां V. II, P. I, 370, 2.
 सर्वेषु देशेषु V. I, P. II, 168, 1.
 सर्वेष्वेवापरपक्षस्य V. I, P. II, 317, 10.
 सर्वेषां वर्णानाह V. II, P. II, 65, 8.
 सर्वेष्वेव ब्रह्मेष्वेव V. II, P. II, 170, 18.
 सर्वेषां वा ब्रह्मम् V. I, P. II, 95, 17.
 सर्वेषां स्नेहप्रधानां V. II, P. II, 117, 6.
 सर्वं शुक्लमात्रं V. I, P. I, 462, 8.
 सर्वं तु निवृत्तस्य V. I, P. II, 223, 5.

- समुद्रगानवीतीर V I, P II,
304 14.
- समुद्रदर्शनाद्वाऽपि V II, P I,
45 20
- समुद्रयानासिद्धिमाप्स्ये V I, P II,
314, 6
- समुद्रयायी यन्त्री च V I, P II,
309, 18
- समुद्रयायी यान्तायी V I, P II,
309, 3
- समुद्रो वा एष V I, P I, 313, 2
- समुद्रे समता याति V I, P I,
201, ■
- समुद्रसयानम् V II, P II, 135,
12
- सम हिमगुण-साहसम् V II, P II,
63, 14
- समानमौज प्रवरा V I, P II,
72, 16
- समाऽन्ते सौमयज्ञाता V I, P I,
168, 9
- समानोद्भवावस्तु V I, P II,
222, 17
- समानानि विज्ञानीयात् V II, P II,
78 1
- समानप्रवरा चैव V I, P II,
69, 21
- समानप्रवरा चैव V II, P I,
377, 15
- समानाय स्वाहेति V I, P I,
418, ■
- समा निरुद्धता चैव V I, P I,
457, 5
- समानदर्शोऽस्तु V I, P II, 120 1
- समानाशीचयम्नाते V I, P II,
24, 1
- समान सर्वहस्तेन V I, P I,
418, 22
- समाप्तिं प्रेततन्त्रस्य V I, P II,
291, 4
- समेऽपुमान् पु स्त्रियोर्वा V I, P II,
101, 17
- समाप्य चोदक पिण्डात् V I, P II,
291, 7
- समाप्य वेद मुनिशम् V I, P I,
157, 19
- सम्भितानि दुष्टाचारो V I, P II,
363 22
- समनप्राप्तये दान V II, P II,
65, 10
- समनप्राप्तये दान V I, P I,
180, 17
- सम्यक् पञ्चमहायज्ञै V I, P I,
413 12
- सम्यक् पालयिता भाम V I, P I,
453, 7
- सम्यक् पालयिता भाम V I, P I,
452 15
- सम्यगाचम्य सोयेन V I, P I,
210 14
- समयाना च भेसार V I, P II,
309 15
- समय नातिक्रान्ते V II, P I,
307, 15
- समयथापि साधुना V I, P I,
137, 11
- समर्ध धनमुद्धृत्य V I, P II,
353 21
- समर्धे पण्यमाहृत्य V II, P I,
386 10
- समरविजय कौञ्ज V I, P II,
311, ■
- समर्थस्तोपवित्वाऽर्थे V I, P II,
114, 14
- समर्त्तिगेन स्त्रिय याऽपि V II, P I,
315, 16

समूहा विष्टैवेत्या V I, P I, 253, 6	सहिदसु V I, P II, 307, 3
समावृत्तो V I, P II, 130 10	सर्पस्य नकुञ्जस्याथ V II, P II, 159, 9
समावृत्तन सर्वे V I, P I, 335 17	सर्पहन्ता मायमान इत्यान् V II, P I, 87, 2
समे सुचौ V I, P I, 41, 6	सर्वध्यानहनेषु V II, P I, 297, 5.
समवस्त्रन्वयेत्येनं V I, P I, 459, 10	सुर्व एते पुण्यनोक्ता V I, P I, 56, 7
समस्माना च सार्वेषु V I, P I, 463, 12	सर्वक्रतुयाजिनाम् V I, P I, 421, 9
समस्तानिष्यादितिनिः V I, P II, 309, 11	सर्वकामान्तरा विद्या V I, P II, 315, 9
समे स्यादभ्युत्पत्त्यान् V I, P II, 362, 11	सर्वे कर्माऽऽराधयेन् V I, P II, 417, 3.
स महानयतत रद्यान् V I, P II, 319, 8	सर्पांस्तु V II, P II, 100, 4
सनादृत्य तु तज्ज्ञेय V I, P II, 42, 14	सर्पांस्तुष्णीरीरादी V II, P I, 66, 10
स घाति नरक घाते V II, P I, 229, 9	सर्वकाम तिलै घातं V I, P I, 221 10
स घाति नरक घाते V II, P II, 208, 1	सर्वज्ञानपुरस्थान V I, P I, 312 1
स घाति नरक घाते V I, P I, 479, 16	सर्वज्ञकुटी विनिरी V II, P II, 255, 13
स घाति नरकान घातान् V I, P I, 441, 11	सर्वज्ञमोक्षी वराणां V II, P II, 210 7
स घाति नरकान् घातान् V I, P II, 177, 15.	सर्वज्ञागमनाम् V II, P I, 20, 21
स महाऽर्गा चासीदे श्यान् V I, P II, 413, 12	सर्वे चा ते वस्तुमये सिद्धे V II, P I 442 4
स घटनेन V I, P II, 107, 10	सर्वे तेन विनिश्चिन V I, P II, 173 9
स रात्रनयन्यानि V II, P II, 231 4	सर्वज्ञनयनासाधन च V II, P I, 227 8
स रात्रगी नकुञ्जेषु V II, P II, 214 16	सर्वेन तु घटनेन V I, P I, 44 7
सतिः, न नकुञ्जेषु V I, P I, 25, 12	सर्वज्ञनयन नकुञ्जेषु V II, P I, 11, 4

- सर मु देवस्थानेषु V. I, P I, 269, 7.
 सर्वा समुद्रगा पुण्या V. II, P II
 291, 7
 सवारावेव विद्याना V II, P II,
 119, 9
 सारस्वती च सायान्दे V I, P I,
 289, 12
 सारस्वती तथा कृष्णा V I, P I,
 290, 3
 सारस्वती विष्णुकृष्णा V I, P I,
 290, 11
 सारस्वतीनामि कर्तव्य V II, P I,
 1, 16
 सारस्वती वा देवविद V II P II,
 69, 9
 सारस्वती वा देवविद V II, P. II,
 65, 1.
 सर्वतन्वाऽधि कार स्थान् V I, P. I,
 161, 19
 सर्वपा-राकाकाभ्याम् V I, P II,
 271, 2
 सर्वगुणविनेषेण V II, P II, 243,
 4
 सर्वपा मिश्रितं यत् स्यात् V II, P I,
 23, 16
 स सा एव V I, P I, 106, 13
 स विज्ञानस्तु कालम् V II, P I,
 125, 2
 स वनिक स्वर्गनामीति V I, P I,
 479, 15
 सविदधीननाम्नौ सौव V I, P I,
 269, 15
 स ई देवकी नाम V I, P I,
 182, 9
 सर्वे मृगी न सन्नाप्य V I P I,
 101, 7
 सर्वे मे नमः सर्वेऽन्वयो V I, P II,
 43, 16
 सेव्य आराधय पात्रे तु V I, P II,
 187, 10
 सव्य आनु ततोऽन्वाप्य V I, P I,
 336, 19
 सव्य आन्वाप्य जनकै V I, P II,
 297, 12
 सव्योत्तराभ्या पाणिभ्या V I, P II,
 130, 16
 सव्येन देवकार्याणि V I, P I,
 351, 16
 सव्येन वैश्वदेवायै V I, P II,
 361, 8
 सव्येन सव्य स्पृष्टम् V I, P I,
 327, 20
 सव्यं मृद गृहीत्वाऽदिवम् V. I, P II,
 37, 5
 सव्याद्वितिका यावर्त्ती V I, P II,
 421, 12
 सव्याद्वि प्रणवका V II, P II,
 155, 3
 सव्याद्वि सप्रणवा V I, P I,
 292 1
 स साधुमायच्छानि V I P II, 269, 4
 स साधुनिवारणम् V I, P I, 126,
 9
 सर्वार्थवतन स्ता V II, P. II,
 279, 11
 सर्वार्थोऽयं विज्ञानीना V I, P II,
 94 12
 सर्वार्थानामु सर्वेषा V II, P I,
 419, 15
 सर्वार्थानां प्रनाम्नौ V I, P I,
 135, 2
 सर्वार्थोऽयं ज्ञानं देव V I, P I,
 359, 12
 सर्वार्थोऽयं सर्वार्थम् V I, P II,
 118 12
 सर्वार्थोऽयं सर्वार्थः V II, P I,
 161, 19

सर्वर्णमनुसूय च V I, P II, 80, 13	साक्षिस्त वपन ऊर्ध्वान् V II, P I, 253, 2
सर्वर्णस्यासौच्ये V II, P I, 420 9	स द्वादशवड बहि कार्य V I, P I, 1 2, 11
सर्वनासु विधौ धर्म्ये V I, P II, 110, 19	स श्रीकलैरनुपद V II, P I, 180, 12
सर्वतन्तु शुना दष्ट V II P I (1 17	स पङ्क्तु मल्लपथं V II, P I, 323, 12
स वै सार्धोपस प्रोक्त V I, P II, 372, 21	स साधुनिर्बहिष्कार्यं V I, P I, 13, 2
स वै सार्धुदिकोनाम V II P I, 380, 10	स साधुनिर्बहिष्कार्यो V II, P II, 100, 8
स वै सार्धुदिकोनाम V I, P II, 379, 29	सत्यापहारी V II, P II, 259, 8
स वै क्षरीरी प्रथम V I, P I, 100, 2	सम्यान्वय्यानि वा हस्ता V II, P II, 250, 1
सहृद गोघ्नमेन V I, P I, 216, 11	स सान्वय द्वादशम V I, P I, 151, 11
सहृदय विभक्तकृत्य V II, P I, 313, 15	स स्त्रीय * साधुपारसीक V I P II, 103 7
स वैष्णवपत्र यानि V I, P I, 281, 8	सहृदयता वैदिक V I, P I, 708, 7
सवासा जलवायुस्य V I, P II, 229, 11, 235, 18	सहृदयताऽपरिद्वन्द्व V II, P I, 47, 13
सवासा जम्बायुस्य V II, P II, 140, 11	सहृदयश्च भुजेन V II, P I, 66, 17
स गिरीरुष्ट्यन्ते विद्वान् V I, P II, 161 5	सह धर्म्ये न्यजेन V I, P II, 80 14
सगिर्य वपन कृत्वा V I, P II, 168, 10	सह पुत्रन् V I, P I, 173, 3
सगिर्य वपन कृत्वा V II, P I, 220 5	सह पुत्रीरुकेन महादेशन् V I, P I, 172 20
सगिर्य वपन कृत्वा V II, P II, 11, 8	सहीनो न्यजा धर्मन् V I, P II, 84, 18
सगिर्य वपन कृत्वा V II, P I, 244 1	सह यसा प्रजा मृग V I, P I, 151, 10
सगिर्य वपन कृत्वा V II, P II, 121, 12	स सवासा V I, P I, 10 10
सगिर्य वपन कृत्वा V II, P I, 343, 7	स सवासा न्हिमान एतेषाम् V I P I, 24, 2
	स सवासा न्हिमान एतेषाम् V I, P II, 116 17
	सहृदयनिन दाने V I P I, 192, 19

सहस्रगुणमात्रम् V I, P I, 124, 13	सा चाऽभेदिधिपूर्तेषा V I, P II, 3, 7, 14
सहस्राणि सहस्र इत्यनुवाक V I, P I, 375, 8	सा चैत् पुन प्रदुष्यत V II, P I, 3, 4, 6
सहस्रमता सा देवी V I, P I, 310, 11	सा तिथिस्वरस्य कर्तव्या V I, P II, 33, 18
सहस्राणि सहस्रश इति V I, P I, 374 19	सात्त्विकानां फल मुहुक्ते V I, P I, 184, 11
सहस्रं तु अपहेत्या. V II, P I, 411, 6	सा तु सम्भवा समाख्याता V I, P I 244, 16
सहस्रं तु विदुन्माता V I, P I, 392, 16	सावित्र्या पश्चिमा सम्भवात् V I, P I, 207, 12
सहस्रवरमा V II, P II, 136, 1	साधुजन V II P II, 238 1
सहस्रवरमा देवी V II, P II, 156, 2	साधु चाऽपविन विद् V I, P II, 190, 14
सहस्रमास प्रोक्त V I, P I, 305, 1	साधुना च यथावृत्तम् V I, P I, 143 17
सहस्र घत-कानीनाम् V I, P I, 207, 15	साधयन्तीनरास्त्र V I P II, 83 5
सहस्रदीर्घाजारी च V II, P II, 167, 11	सा आहर्षी आयत्तेऽनुषी V II, P I, 34 13
सा शब्दा वृत्ती क्षेया V II, P I, 129, 4	साधीनामेव नारीणाम् V II, P I, 18, 10
साधनयुक्तं येन V II, P I, 426 17	साऽर्जुनाप्याऽधिवसत्या V I, P II, 22, 7.
साधारण्येन तु यन्प्रोक्तं V I, P I, 273 9	सान्त्वानिक्त यक्ष्यमाणम् V I, P II, 8, 7.
साधारणेन V II, P II 281, 12	सान्त्वयन् द्वितीयऽद्वि V II, P I, 336 7
साधिवस्तु यदा कर्ता V I, P II, 152 17	सान्त्वयन् प्रदुर्वान V. II, P I, 327, 9
सा गोत्राद्भयने नारी V I, P II, 63 7	साविध्यमस्मिन्तोदे च V I, P I, 275 1, 281, 13
साधूणां सात्वत्या देशान् V I, P I, 462 11	साविधे विषयाणां च V I, P II, 18, 3
साधून् साधव्या V I, P II, 12 11	साधयेद्दिवधानयां V. I, P I, 3, 4, 6
सा धर्मसाधुर्तेषा V II, P I, 31, 6	साधारण्यविद्या नाम्नि V II, P. I, 22, 12

सापराधनपालोक्य V. I., P. I., 154, 19.	साय-प्रातस्स्वल्पम् V. I., P. II., 43, 15.
सा प्रसस्ता द्विजातीनां V. I., P. II., 62, 21.	साय-प्रातस्स्वल्पम् V. I., P. I., 423, 5.
साभिशा हिंसिता ज्ञेया V. I., P. II., 190, 19.	साय प्रातस्तथैवोक्त V. II., P. II., 173, 12
सा भर्तृपरमा निर्यं V. II., P. I., 37, 16.	सायं प्रातः सदा सम्भ्यां V. I., P. II., 165, 1.
साऽद्युताऽपि हि तेनैक्यं V. I., P. II., 456, 18	सायनमिष्ट भिर्युक्ता V. I., P. I., 295, 6.
सामानि V. II., P. II., 157, 5.	साय मन्यवस्यस्य V. I., P. I., 293, 12
साम्ना हनेन नेनेन V. I., P. I., 159, 13	साय यजुषिनाथं तु V. II., P. I., 250, 3
सामान्यवृत्तिर्नां लब्धा V. II., P. II., 220, 2.	सायसम्भ्यानुपस्थाप V. II., P. II., 160, 8
सामानि सारहस्यानि V. II., P. II., 159, 10	सार्धं चान्द्रायणं गारी V. II., P. I., 424, 4.
साम्पराधिकरूपेण V. I., P. I., 158, 4.	सार्धं मन्यतेन च V. I., P. I., 253, 8.
सामर्थ्यं सानि दुर्बुद्धिः V. I., P. I., 178, 9	सार्धैरुत्तरकालं हस्तम् V. II., P. I., 407, 4.
साय क्यम तथा वाक् V. II., P. II., 173, 2	सार्धं यावन्नासी च V. II., P. I., 79, 13
सायं द्वारिगतिर्गोताः V. II., P. II., 172, 4.	सार्धं यजुस्ताल च V. I., P. II., 397, 6.
साय-प्रातर्द्विजातीनाम् V. I., P. I., 423, 1.	साऽन्वृत्तिगोताः V. II., P. I., 34, 17.
सायं प्रातर्द्विजातीनाम् V. II., P. II., 173, 2.	सायं प्रातर्द्विजातीनाम् V. I., P. II., 427, 1.
सायं प्रातर्द्विजातीनाम् V. I., P. II., 254, 11.	सायकटे V. II., P. II., 189, 2.
साय-प्रातर्द्विजातीनाम् V. I., P. I., 357, 11.	सायिनी च अथैवम् V. II., P. II., 170, 7.
सायं प्रातश्च सुदधान V. I., P. II., 29, 10.	सायिनी च अथैवम् V. II., P. I., 244, 12
साय प्रातश्च सुदधान V. II., P. I., 304, 9	सायिनी च अथैवम् V. II., P. II., 171, 11

सावित्रीपतिता ब्राह्म्या V I, P I, 53, 9	सा सद्य सजिरोद्ध्या V I, P II, 115, ॥
सावित्रीपतिता ब्राह्म्या V I, P II, 31, 15, 165, 5	सा सन्ध्या वृषली स्या V I, P I, 291, ॥
सावित्री प्रणव V I, P I, 39, 12	सा सप्तधन्वक यावत् V II, P I, 35, 21
सावित्रीमात्रसोरस्तु V II, P I, 217, 13	सा स्वर्गमात्मपातेन V II, P I, 56, 5
सावित्रीमशुषी दृष्टे V II, P II, 104, 5	सिद्धा कृताश्च ये भभा V I, P II, 377, 8
सावित्र्या ध्रुवश्च V I, P I, 374, 5	सिद्धसेवेषु तीर्थेषु V I, P I, 307, 14
सावित्र्या विवृत कुशाश्च V I, P II, 36, 21	सिद्धासेन न कुर्वीत V I, P II, 333, 20
सावित्र्या इशकृत्वीऽङ्गि V I, P II, 38, 10	सिद्धान् भुक्त्वा V II, P I, 313, 9
सावित्र्यानिमन्त्रितम् V I, P I, 200, 6	सिद्ध भुक्त्वा पराक V II, P I, 117, 2
सावित्र्यदसहस्र V II, P II, 83, 1	सिद्धिनेरुत्तम सम्पद्यश्च V I, P II, 179, 19
सावित्र्यदसहस्र तु V I, P II, 148, 15	सिद्धयस्तथा सर्वि V II, P I, 145, 3
सावित्र्यदसहस्र तु V II, P II, 11, 9	सिद्धयस्त भक्तजनै V I, P II, 188, 18
सावित्री व्यासलोचैश्च V II, P II, 191, 1	सिद्धाविक्रये विप्र V II, P I, 118, 9
सावित्री व्यासरेखाश्च V II, P I, 118, 11	सिद्धस्य हविष्यस्य V I, P I, 350, 18
सावित्र्यश्च त्रयन्तश्च V I, P I, 358, 1	सिद्धयसिद्धयो मनो भूया V I, P I, 61, 8
सत्यम्भारिकमग्नेश्च V I, P I, 165, 3	सिद्धहविषाम् V II, P I, 142, 16
साधव क्षीणज्ञाया म्यु V I, P I, 141, 2	सिन्ध्यास्तोर V I, P II, 307, 1
सा इयेनी आयेने समन् V II, P II, 229, 7	सिन्धु सौराष्ट्र-सोवीर्यम् V II, P II, 147, 5
सा सन्ध्याऽवगाह्याऽऽव V II, P I, 10, 19	सितानि सुयन्धीनि V I, P II, 324, 7
सा गद्य सजिरोद्ध्या V II, P I, 107, 12	सिद्धे म मन्त्रुरित्येनन् V II, P II, 159, 13

निह व्याघ्रं शरभा V I, P II, 336, 13	सुषुम्न च सुषुम्न च V I, P I, 434, 12
सिंह व्याघ्र वृकाणा च V II, P I, 92, 5	सुभा मत्ता प्रमत्ता वा V I, P II, 85, 5
सिंहा व्याघ्रा वराहाश्च V II, P II, 218, 2	सुमन्तु वर्तने निरत्य V I P II, 186, 9
सिरस्थौ गृह भौती चेत V I, P II, 309, 6	सुप्ता सुप्तं च भुक्त्वा च V II, P II, 104, 12
सीदते द्विजमुखाय V I, P I, 178, 8	सुप्ता सुप्तं च भुक्त्वा च V I P I, 209, 11
सीदधेत् शनिगृहीयात् V I, P I, 197, 12	सुस्रीसितमन्त्राय V I, P I, 471, 7.
सीनन्तोन्नयन कर्म V I P II, 22, 1	सुपशान्तिचरणतलो V I, P I, 449, 13
सीनन्तोन्नयने चैव V I, P II, 461, 9	सुमन्तु कश्यपो बभू V I, P I, 108, 7
सखानि धार्मिकोऽगृह V II, P II, 211, 7	समन्तु जैषिदिकता V I, P I, 169, 7.
सखेन पुङ्क्ते दिप्रो हि V I, P I, 417, 5	सुवन्धिच प्रहृषित V I, P I, 163, 3
सख नभैतत्परिणामसम्भव V I, P I, 433, 1'	सुरापो V II, P II, 253, 9.
सगन्धिभित्तथा द्रव्ये V I, P II, 244, 7	सुरापो V II, P II, 253, 10
सगन्धिमत्स्यनास च V I, P II, 309, 15	सुरापो V II, P II, 164, 1
सगन्धायाव V II, P II, 306, 2	सुरा पीड्यास्तु निर्वन्ध V II P II, 160, 2
सुगुणं पश्यन्वेतो V II, P II, 165, 11	सुरापाने कामकृते V II, P II, 81, 6
सुगुणैः च भुञ्जीयात् V I, P II, 7, 4	सुरापानेन सप्तम्यम् V I, P I, 420, 12
सुतादिन्यस्तपस्वीक V I, P II, 137, 15	सुरापानेन सप्तम्यम् V I, P I, 420, 9
सुतूरा परिहर्तव्ये V. I, P II, 225, 15	सुरापानेन सप्तम्यम् V II, P II, 82, 7
सुतूरा परिहर्तव्ये V II, P I, 21, 1	सुरापाने प्राप्ताः V II, P II, 82 10
सुपर्ण विना V I P I, 20, 7	सुरा पिबति न च्यवन् V I, P I, 325, 4. .
	सुरा पिबेति दण्डवन् V I P I, 32 4

सुराप्य भास्व-यागिन्मो V II, P I, 20, 18	सुवर्णस्तेय द्राव्यर्य V II, P II,
सुराप प्राप्यते शेनि V II, P II, 230, 10	सुवर्णस्थापहरणे V II, P II, 89, 3
सुरापी व्याधिता धूर्तो V I, P II, 113, 1	सुशुद्धैर्यजमानैश्च V I, P I, 167, 11
सुराभाण्डोदक पीत्वा V II, P I, 392, 8	सुसूक्ष्म सुभक्ष्यमाद्य V I P I, 251, 14
सुवर्णरूपाल होरुह V II, P II, 87, 18	सुसम्पन्नमित्यनुज्ञा V I, P II, 459, 12
सुराभाण्डस्थिता भाषो V II, P I, 442, 20	सुसम्पन्नमिति दामिष्य V I, P II, 459, 11
सुरा मूत्र-पुरीषैस्तु V II, P I, 172, 2	सुनके मृतके चैव V I, P II, 211, 13
सुरा लघुनरास्पृष्ट V I, P II, 382, 4	सुनत स्तोत्राजय मुक्त्वा V I, P II, 4-2 12
सुराया विक्रय कृत्वा V II, P II, 117, 10	सुनर कृमिको मधु V II, P II, 265, 15
सुराया सहृन् पानि V II, P II, 81, 1	सुनरो जातमानस्तु V II, P II, 207 3
सुवर्णाकारनिष्पन्न V I, P II, 227, 11	सुनर पच्यर्पाणि V II, P II, 266, 4
सुवर्णं नपि मुक्ताणि V II P II, 261 16	सुनरोऽथ खरात् इरा V II, P I, 94 1
सुवर्णयाजकामा च V I P I, 191, 9	सुन्रणेहाऽऽप्रायेण V I P I, 462, 6
सुवर्णं रजत ताम्र V II, P I, 177, 16	सुन्रपा धर्मो महाराज V I, P I, 12 2
सुवर्णं रजत ताम्र V II, P I, 176 8	सुन्रका प्रेयकाश्चैव V I, P II, 358 14
सुवर्ण-रजताभ्या वा V II, P I, 143 16	सुन्रकथ हि V II P II, 3, 10
सुवर्णं रजत चैव V I P I, 160 10	सुन्रनात् सुन्रमित्याह V I, P II, 168 12
सुवर्णस्तेयी V II P II, 89, 10	सुन्रया व्रजण चैवेता V I, P I, 4 8 19
सुवर्णस्तेयी V II P II 263 5	सुन्रके कर्मणा त्वाग V I, P I, 302, 6
सुवर्णस्तय-हृदिनो V II, P II, 81, 10	सुन्रकी तु सुन्र दृष्टा V I P II, 210 15

सूक्तके तु सप्तमजे V I, P II, 211, 16	सूर्ये कन्यामते आर्द्ध V I, P II, 323, 21
सूक्तके तु सविण्डाना V I, P II, 212, 11	सूर्यमह्यतुल्या तु V I, P I, 280 15
सूक्तकेनैव शुद्धि स्यात् V I, P II, 230, 18	सूर्यमहे तु नामीयात् V I P I, 476, 6
सूक्तके मृगरु चैस्त्वात् V I, P II, 264, 8	सूर्यादिवैव मृतेभ्यो V I, P II, 192, 9
सूक्तके सूक्तके चैव V I, P II, 210, 16	सूर्यामकातो V II, P II, 237, 9
सूक्तके सूक्तके चैव V I, P I, 302 11	सूर्यादेवे तु य सेते V II, P II, 147, 9
सूक्तके मातुरेव स्यात् V I, P II, 212, 15 255, 16	सूर्यो नो दिव सुक्त V II, P II, 281, 1
सूक्तिकाया वृताया तु V II, P I, 170, 4	सूर्याभ्युदितो V II P II, 148 2
सूक्तिकावासनिलयाः V I, P II, 214, 18	सूर्याय V II, P II, 188, 1
सूक्तक सरुल मालु V I, P II, 231, 13	सूर्येध V I, P I 145, 7
सूक्तिक सूक्तिरा नारी V II, P I, 109, 14	सूर्याय विनैमस्तारम् V II, P II, 49, 2
सूक्तके सूक्तिकावर्ज V I, P II, 212 8	सुगालयोनि पात्रेति V II, P I, 30, 6
सूक्तके सावित्र्या V I P II, 210, 19	सुगाल वृक गो विप्रै V II, P I, 67, 5
सूक्ष्मन्तर्गत धेया V I, P II, 168, 13	सुनापति बलाप्यसौ V I, P I, 458, 14
सूक्ष्म सलोमकं चैस्त्वात् V I, P II, 38, 15	सुधया हि धन लक्ष्म V I, P I, 482 2
सूक्ष्मकारिण यत् कर्म V I, P II, 255, 17	सुधा भृतिसाधयाना V I, P I, 341, 4
सूर्वा वलन्ती वाऽऽभिष्य V II, P I, 314, 12	सुह निशमवाप्नोति V II P I, 30, 4
सूर्वा वलन्ती वाऽऽभिष्य V II, P I, 315, 4	सुह तच्च- प्रसन्ना स्वान V I, P I, 227, 13
सूर्वा वलन्ती वाऽऽभिष्येन V II, P I 31 1	सुधा विधा V I, P I, 107, 2
	सोऽवामयन् V I, P I, 107 14
	साऽभिर्नयति वायुध V I P I, 449, 5
	सोऽभिर्नयतिवायां V I P II, 221, 7

सोऽचिराद् भ्रमयते राज्यान् V I P I, 468, ॥	सौवामण्याभावि सुरा-V I, P I, 130 4.
सोऽजितात्माऽजितामात्य V I, P I, 474 8	सौनिक कप्याह नित्यह V II, P I, 384, २
सोऽतिकृच्छ्रेण शुद्धयेत् V II, P I 24, 5	सौनिको वर्णिकश्चैव V II, P I, 387, 4
सोऽतिथि सर्वभूताना V I, P I, 278 9	सौनिकाक्ष सृनिकाक्ष V II, P I, 385 5
सोऽनवरत्यस्वमाप्नोति V II, P II 238 15	सौनिकाक्ष सृनिकाक्ष V II, P I, 385 11
सौपानकश्च यो भुङ्क्ते V I, P I 480, 10	सौभाग्य चान्द्रे V I, P II, 314, 16
सौपानस्को जलस्यो वा V I P I, 247, 7	सौभाग्य कान्तगुनीषु V I, P II, 314, 1
सोऽपि धृष्टमवाप्नोति V II, P II, 225 6	सौम्यास्तु विधिपूर्वेण V I, P I, 163, 10
सोऽपि याति विद्यान्तस्व V II P II, 222 15	सौवर्णन च पात्रेण V I P I, 354 4
सोऽपि विप्रो वृत्तो जन्तु V II P II, 225 2	सौवर्णे राजते वैव V I, P I, 249, 18
सौमवानकल तरु V I, P I 248, 17	सौवर्णे राजते साधे V I P I, 460, 3
सामपानघन भैक्ष V I, P II 189 8	सौवर्णे राजते साधे V I, P II, 191, 19
सौवाय V II P II, 188 1	सौवर्ण-सामतीनुम्बर V I P II, 405, 12
सौमलीकनवामोहि V II, P II 8, 3	सौवर्ण सज्जताया च V I P II, 419, 3
सौन-सूर्याशुपातेन V II P I 163 4	सौवर्णी राजते वावि V II P II 186 1
सोऽरण्य परेत्य V I, P I, 174, 9	सौवर्ण बयो वधि V II, P I, 112, 3
सौष्णीयो बह्वर्षं V I P I, 246 ॥	स्कान्द च भक्तिमार्गस्य V I, P I, 365 17
सौषेदक गोमूत्रे V II, P I 180 11	स्कान्दत प्रतिना रेतो V II, P II, 129 6
सोऽह नादायणी देव V I P II, 187, 15	स्कन्दित प्रतिना रेतो V. II, P I 17 15
सोऽह्यन्मीरूपासीन V I P I 240 17	स्कन्धयो स्पर्शनादेव V I, P I, 250 4

स्कन्धावारे खले सार्धे V. I, P. II., 184, 3.	स्त्रीणामसकृत्तानां तु V. I., P. II., 246, 3.
म्हजे लुहोति V. I, P. I., 60, 15.	स्त्रीणां मुखोद्यमकूर V. I, P. II., 25, 12.
स्तोत्रानामुत्तमानां च V. II, P. I., 154, 19.	स्त्रीधृता घटने नीली V. II., P. II., 146, 3.
स्तनान्तरे भुवोर्मध्ये V. II., P. II., 48, 5.	स्त्री-पान-सुगन्धा-ऽक्षणां V. I, P. I., 180, 7.
स्तनादूर्ध्वपथो नाभेः V. I, P. II., 88, 1.	स्त्रीप्रसूत्याधिकृत्या V. I, P. I., 113, 2.
स्तेन-प्रकीर्णकेसो V. II, P. II., 89, 1.	स्त्री-पाल-मद्यक- V. II, P. I., 190, 4.
स्तेयम् V. II, P. II., 100, 8.	स्त्रीभिर्भित्तेषु बहसं V. I, P. I., 189, 3.
स्तेये श्रद्धास्वनूलस्य V. II, P. II., 88, 16.	स्त्रीभिर्नर्तय्य कार्यम् V. I, P. I., 129, 10.
स्त्रीषु इर्नेषासति V. I., P. II., 159, 6.	स्त्रीप्रसूतकेसो शरि V. II, P. II., 254, 14.
स्तनासप्तपिण्डेषु V. I, P. I., 225, 16.	स्त्री गृह-पतितोद्येव V. I, P. II., 170, 4.
स्त्रीर्षां तु गार्हपत्यस्य V. I, P. II., 159, 4.	स्त्री-गृह-योरुपपन्नं V. I, P. I., 230, 1.
स्त्रीर्षां पित्राणां वीज्येव V. I, P. II., 409, 17.	स्त्री-गृह-विह-मद्यपथो V. II., P. I., 101, 9.
स्त्रीर्षीं तु द्विजः वीर्या V. II, P. I., 405, 6.	स्त्री-गृह-विह-मद्यपथो V. II, P. II., 17, 4.
स्त्रीगर्भिणी शौगर्भिणी- V. II., P. I., 251, 18.	स्त्रीधनन्तराजानाम् V. I, P. II., 119, 1.
स्त्रीणां क्रीडार्थसम्प्रीये V. II., P. II., 115, 10.	स्त्रीसम्बन्धो वृत्तिनादि V. I, P. II., 72, 21.
स्त्रीणां च प्रेक्षयाम्यम् V. I, P. II., 46, 4.	स्त्रियां क्रीडनम् V. II., P. II., 100, 6.
स्त्रीणां तु पतिवो गर्भः V. I., P. II., 238, 1.	स्त्रियोपपत्तिरिति धत्ता भावो V. II., P. I., 415, 4.
स्त्रीणां नाम्नि परिस्वार्गा V. II, P. I., 352, 11.	स्त्रियोऽपि धत्ताः पतिवति V. I, P. II., 316, 15.
स्त्रीणाम् V. II, P. I., 396, 11.	स्त्री मद्यकृन्मगीकम् V. I, P. II., 22, 5.
स्त्रीणां मुखं वसिसेस्यं 191, 11.	
स्त्रीणामध्यात्मनः स्वर्गो V. I, P. I., 232, 5.	

- श्रियो नयस्या प्राप्नोति V I, P II, 318, 12
 श्रियथाऽपुरुषा मार्गे V I, P I, 471, 17
 श्रियश्च रतिसमर्थे V II, P I, 191, 13
 श्रियोऽप्येतेन कल्पेन V II, P II, 255, 2
 श्रिया युक्तेऽपिके स्त्री स्यात् V I, P II, 101, 12
 स्त्री धृष्टी नादिभावेन V II, P I, 301, 1
 श्रिय सर्वत V II, P I, 189, 15
 श्रुतपात्रिकभवितातम् V I, P I, 330, 10
 श्रोतव्य विधिष्व् स्यात् V I, P I, 280, 18
 श्रोतवा भेदकश्चैव V I, P II, 351, 8
 स्थण्डिल पत्रक कृत्वा V I, P I, 306, 4
 स्थानु-वायव्य-गणित्या V II, P I, 330, 8
 स्थिते निष्ठेऽङ्गे यत्ने V I, P I, 152, 3
 स्थित्यर्थावधिक गृह्यन् V I, P I, 109, 3
 स्थितिरिदंलिख V I, P II, 313, 5
 स्थितिर्हि तस्य धर्मस्य V I, P I, 129, 1
 स्थानाऽऽगताभ्या V II, P II, 130, 2
 स्थानाऽऽगता-भा V II, P II, 60, 2
 स्थानाऽऽगताभ्या विग्रह V II, P II, 170
 स्थानाऽऽगताभ्या विधिः V II, P I, 311, C.
 स्थानाऽऽगता विहारैर्वा V I, P II, 143, 13.
 स्थानाऽऽगतालील V I, P II, 49, 11
 स्थान समुदय गुप्ति V I, P I, 463, 10.
 स्थाने गृहे च कुशलान् V I, P I, 458, 17
 स्थान वृद्धि क्षय शान-V I, P I, 474, 11
 स्थापित मा सतस्तस्मिन् V I, P I, 366, 7
 स्थापयेत् तत्र तद्वदथ V I, P I, 460, 9
 स्थापयित्वा तु वर्णेषु V II, P I, 437, 1
 स्थानीयारुविधानेन V II, P II, 125, 19
 स्थूल विषमवन्नस्य V I, P I, 251, 14
 स्थूल-सूक्ष्मचरीराभ्या V I, P II, 183, 11.
 स्थले स्थित्वा जले यन्तु V I, P I, 333, 3
 स्थाना कृति कीर्तय V II, P I, 217, 15
 स्थानर अङ्गम बीज V I, P II, 183, 14
 स्थानर अङ्गम वाऽपि V II, P I, 355, 16
 स्थानर-चारीगुणादीना V II, P II, 124, 2
 स्थानर-अवधारित V I, P II, 311, 23
 स्थानर-अवधारित V II, P II, 141, 10
 स्थाना-अधिराती भवति V I, P II, 7

स्नानानपर्ववेदुरान् V I, P II, 292, 2	स्नात्वा पीत्वा शुभं शुभे V I, P I, 241, 14
स्नातधार्द्रयास V I, P I, 276, 1	स्नात्वा माये शुभे तीर्थे V I, P I, 281, 16
स्नातस्य बद्धितलेन V I, P I, 286, 11	स्नात्वाऽर्क्यर्चयित्वापि V II, P II, 49, 7
स्नात समन्धध्वनीतो V I, P II, 103, 9	स्नात्वेव वाससी पीते V I, P I, 263, 1
स्नापयित्वाऽननुहो V I, P. II, 6 14	स्नात्वा शुचि V I, P I, 309, 7
स्नायु V II, P II, 71, 12	स्नात्वा शुची देशे V I, P I, 372, 18
स्नायानवीडु युज्यातु V I, P I, 258, 10	स्नात्वा शुचि शुची देशे V I, P II, 186, 15
स्नुपागानी V II, P II, 258, 3	स्नात्वा सज्जुष्य वातोऽप्यत V I, P. I, 276, 8
स्नुपा श्वप्रोथ विभीथ V I, P II, 467, 6	स्नात्वा सचैलमाथस्य V I, P II, 287, 19
स्नास्वतो वरुण चाकित V I, P I, 427, 8	स्नात्वा सचैलं शुद्धाऽग्नि V I, P II, 273, 18
स्नास्वस्तु गुरुणाऽऽहव V I, P II, 62, 11	स्नात्वा सचैलं शुद्धाऽग्नि V I, P II, 281, 3
स्नेहावर्धप्रसंगात् V II, P I, 114, 10	स्नात्वा हृग्माथ शिष्येभ्य V I, P I, 147, 8
स्नेहपक्व च नक्त च V II, P I, 416, 6	स्नानं कृत्वाऽऽर्क्यतामसु V I, P I, 261, 1
स्नेहपैशु च मार्तण्डे V I, P II, 180, 11	स्नानं कूप मरामेष्टु V I, P I, 285, 7
स्नेहापहारी V II, P II, 258, 14	स्नानं कुर्वाणं सचैलेन तु V II, P I, 66, 14
स्नेहापहारी V II, P II, 263, 5	स्नानापरमनित्यतत् V I, P I, 276, 18
स्नात्वा पूर्व दिशिदिशि V I, P II, 275, 8	स्नानं नैव न कर्तव्य V II, P II, 25, 7
स्नात्वा थाऽऽथम्य विभिवन् V I, P II, 179, 4	स्नानं तु द्विविधं मोक्षन V I, P I, 29, 6
स्नात्वाऽऽचान्तो वासिभ्यं V I, P I, 260, 16	स्नानं विपक्व कुम्भात् V II, P. I, 244, 10
स्नात्वाऽऽचमिलश विध V I, P I, 249, 2	स्नानं वान यथा ज्ञेय V II, P II, 145, 4
स्नात्वा नद्यां तु पूजांद् V II, P II, 102, 1	
स्नात्वाऽनशान्नं यपन् V II, P I, 453, 7	

- स्नानाश्नन्नरत्नवत् V. I, P. I, 262, 1
- स्नानाऽऽधानं विवाहेषु V. I, P. II, 461, 5
- स्नानं प्रयुक्तं विता V. I, P. II, 260, 10.
- स्नाने प्रसाधनं चैव V. I, P. I, 471, 13
- स्नानं मध्यमिने कुर्यात् V. I, P. I, 270, 7.
- स्नानमन्तर्जले चैव V. I, P. I, 276, 15.
- स्नानमात्रमेव V. I, P. II, 240, 9.
- स्नान-मौनीपवासेऽद्या- V. II, P. II, 169, 10.
- स्नानं मौनीपवासेऽद्या- V. II, P. I, 116, 5.
- स्नानमहैदतैर्मन्त्रैः V. I, P. I, 259, 9.
- स्नानं सुसर्जनं ध्यातुं V. I, P. I, 181, 17.
- स्नानार्हेणु यथा स्नाति V. I, P. I, 268, 17.
- स्नानार्हो यो निमित्तन V. I, P. I, 279, 8.
- स्नाने बले च भैवेद्ये V. I, P. I, 368, 11.
- स्नानशालां समागम्य V. I, P. I, 408, 12
- स्नानं सद्यः प्रकुर्वीत V. I, P. I, 431, 15.
- स्नानं समाचरेद्यम् V. I, P. I, 269, 4.
- स्नानं समाचरेजित्य V. I, P. I, 270, 2.
- स्नानं सहधर्म- V. I, P. II, 18, 3
- स्नानात्रोपपाते तु V. II, P. I, 149, 20
- स्पर्शान्निं चिन्दः वासौ V. I, P. I, 245, 5
- स्पृष्टे मोचनयुग्मे तु V. I, P. I, 250, 7.
- स्पृष्टा देवलका चैव V. II, P. I, 111, 4.
- स्पृष्टा रजस्वलाऽन्योन्यं क्षत्रिया शूद्र-
जा V. II, P. I, 161, 10
- स्पृष्टा रजस्वलाऽन्योन्यं वैदया शूत्री V.
II, P. I, 161, 14.
- स्पृष्टा रजस्वलाऽन्योन्यं ब्राह्मणी वैदय-
जा V. II, P. I, 161, 6.
- स्पृष्टा शत्रुवत्कथां वा V. II, P. II, 143, 10
- स्पृष्टा स्नानेन शुद्धः स्यात् V. I, P. I, 277, 7.
- स्पृष्टा स्पृष्टाऽनगाहेन V. II, P. I, 169, 11.
- स्फटिकैर्दण्डसाहस V. I, P. I, 309, 7.
- स्फुलिङ्गिनी विश्वरूपी च ईषी V. I, P. I, 166, 16
- स्वय-धर्मं शकटानां च V. II, P. I, 148, 14.
- स्मृतीनां वेदमूलत्वात् V. I, P. I, 317, 13.
- स्मृतिर्हीना न धीमते V. I, P. I, 153, 12.
- स्मरन् किर्तनं केति V. II, P. I, 312, 6
- स्वापेक्षत् पञ्चभादशः V. I, P. II, 265.
- स्वाद्याऽऽध्यायपरो लोकः V. I, P. I, 465, 11.
- स्वात्प्रकामकृते यज्ञ V. II, P. I, 201, 13.
- स्वात्कामचार-मद्योक्तिः V. I, P. II, 29, 15

स्यादेतत् त्रिगुण वक्त्रे V II, P I, 67 15	स्वजातीयमृदादेव V II, P II, 110 8
स्यात्तामसासी भवति V II, P II, 211, 10	स्वजात्युक्तमसौ च स्यात् V I, P II, 215 11
यन्विनी यमसू V I, P II, 380 19	स्वत एहि V II, P II, 180, 12
यन्वनाम्ने तमे युध्येत् V I, P I, 459, 1	स्वतन्त्रः कर्ता V I, P I, 114 8
याशेषधिनुधाषट्ठी V II, P II, 123, 18	स्वात्मानं तु घृते पश्येत् V I P I, 521, 2
यान्नवम्यामिकस्तुर V I, P II, 315, 19	स्वसारदन्त्यम् V II, P II, 270, 3
यामिदनी-सामिदनी- V II, P I, 409, 16	स्वसारनिरा V I, P II, 197, 11,
यथैव दिवा रात्रौ V I, P I, 258 16	स्वसारनिरवधैव V I, P II, 104 8
य एवैतदुतावाधाय वसु V I, P I, 162 7	स्वसारिभ्योऽन्यनी कीज्यन् V II, P II, 272, 3
य एवैतदुतावाधाय ब्रह्म V I, P I, 162 3	स्वैवाग्रादिन्त्रः केन V II, P I, 366, 8
यत्न मात्र भवेदिति V II, P I, 161, 13	स्ववासो मायितो गोप V II, P I, 431, 10
यत्कुतुम्भाविरोधिन V I. P I, 189 18	स्वधाकारं मनुज्जीव V I, P II 465, 5
यत्कर्तव्यमापयन् सूयात् V II, P II 80, 11	स्वधा विद्वन् V I, P I, 384, 9
यत्कर्तव्यमिच्छुता सर्वे V II, P II 219, 14	स्वाध्याय कलह चैव V I, P II, 443, 21
यत्सन्ने सस्कृताया तु V II, P I, 46, 1	स्वाध्याय क्रियते यत् V I, P II, 254 10
यत्तामसः V II, P II 187, 1.	स्वाध्याय गोत्र चरणम् V I, P I, 405, 10
यत्गृहे चैव कन्यायाः V. I, P II 84 2	स्वाध्याय मुहूर्त्तमिच्छ V I . P II, 45, 2
यत्गृहे प्राकशिरा घोले V I, P I, 411, 12	स्वाध्यायाऽग्निं सुनस्यागो V II, P II, 103, 2
यत्तामन्त्रं सत कुर्वीह V. I, P I, 320, 11	स्वाध्यायोत्सर्गं सनेषु V I, P I, 265 2
यत्जातिपरनारीम् V II, P II, 271, 14	स्वाध्यायं तु यथाशक्ति V I, P I 346, 11
	स्वाध्यायोऽध्येतव्य V I, P I, 148 12, 150, 9
	स्वाध्यायोऽध्यापनं चापि V I, P I, 85, 2

स्वाध्यायेनाग्निहोत्रेण V I, P I, 404, 6	स्वप्ने सिद्धत्वा ब्रह्मत्यागी V. II, P II, 49, 6
स्वाध्यायेनाग्निहोत्रेण V I P I, 216, 14	स्वप्याह मृतौ शुची रात्रौ V I, P II, 143 12
स्वाध्याये नित्यमुक्त स्यात् V I, P II, 54, 9	स्वानिप्रायकृतं कर्म V I, P I, 317, 1
स्वाध्याय यजन वान V I, P I, 476 17	स्वभावां तु यश कीधात् V II, P II, 41, 16
स्वाध्यायां यजन वान V I P I, 85, 6	स्वभावात् कुर्यात् V I, P I, 133, 4
स्वाध्यायवात् वानशील V I, P II, 143, 7	स्वाभाविकै स्वय शीर्षे V I, P II, 145, 10
स्वाध्यायवात् धृतिनात् मौक्षरूप्य V I, P I, 184, 19	स्वभावान्वा न कुर्वीह V I, P II, 163, 9
स्वाध्याय आवयेत् विश्वे V I, P II, 422, 6	स्वामिद्रीहरता श्वे च V II, P II, 230, 3
स्वधर्मेण निमुञ्ज्याः V II, P I, 46 4	स्वामिद्रव्य गृहीत्वां तु V II, P II, 223, 1
स्वधर्मधर्तिनात् राजा V I, P I, 446 12	स्वामिनेऽपहत देय V II, P II, 88 16
स्वधर्मनिरता सान्ना V I P II, 339, 11	स्वामिना V II, P II 237, 3
स्वधर्मप्रच्युतो विप्र V II, P II, 241, 3	स्वामिशुधैव शुद्धयन्ति V I, P II, 262, 19
स्वधर्मरतविप्राणात् V II, P I, 450 11	स्वे गते परमात्मेन V II, P II, 231 11
स्वधर्मविमुक्तो नित्य V II, P I, 37, 10	स्वयं V II, P II 237, 6
स्वधर्मस्था क्रियावन्ती V I, P I, 132, 8	स्वय नृपहरेद्भ्राता V I, P I, 467, 12
स्वानि कर्माण्यवाकुर्य V II, P II, 241, 5	स्वययत्तश्च शौद्रश्च V II, P I, 45, 12
स्वेन तीर्थेन देवादीन् V I, P I, 261, 9	स्वय सारानुस्मातान् V I, P II, 100, 5
स्वनाम गौत्रमहत्त्वं V I, P I, 358 9	स्वययौक्तेन कर्तव्या V I, P I, 264 10
स्वयमेक कुक्षीन्वेव V I, P II, 46, 19	स्वय धर्मेण चरति V I, P I, 217, 20
	स्वयनममुक्त्वा V II, P II 237, 7.
	स्वयमेव न कुर्वीत V. II, P I, 233, 5

- स्वयमेवोपपन्नाय V II, P II, 16, 12
 स्वयमाहृतपर्णेषु V I P II, 191, 15
 स्वयमेव हि यद् द्रव्य V II, P I, 365, 15
 स्वय वा कर्षणं कुर्वीत V I, P II 4, 15
 स्वय वा ब्राह्मणे कृच्छम् V II, P I, 233, 1
 स्वय वा धिभ इपनी V II P I 313, 3, 314, 13
 स्वीया घातोविज्ञता येन V I P I, 153 1
 स्वय होमे कालं यस्यान् V I, P I 311, 11
 स्वर्गे कृत्तिकास्तु V I, P II, 313, 17
 स्वर्गद्वारनिह पुण्य V II, P II, 184 11
 स्वर्गमार्गमवेष्टे V I, P II, 306, 12
 स्वर्गार्थमुभयार्थं वा V I, P I 483, 18
 स्वर्गलोकात्मवामोति V I, P I, 153, 19
 स्वर्गे ह्यपर्यवस्येति V I, P I 312, 1
 स्वैर्मन्त्रैरर्चयेन्नित्यं V I, P I 365 8
 स्वैर्मन्त्रैरर्चयेद्देवान् V I, P I, 320 5
 स्वरन्ध्रगोत्राऽऽन्वीक्षिक्या V I P I 462, 15
 स्वरोपपाती वाक्यं च V II, P II 261, 10
 स्वैरिण्या V II, P II, 128, 1
 स्वैरिण्या वृष-या V II, P I, 332 8
- स्वल्प वाऽथ प्रभूत वा V, II, P I, 206, 15
 स्वल्प वा विपुल वाऽपि V I, P I, 181, 9
 स्वल्पाद्यौचस्य मध्ये तु V I, P II, 264, 18
 स्वाविद्या सूत्रकाराश्च V I P II, 303, 16
 स्वाध्यासाध्ययनं विप्रं V I, P I, 343, 16
 स्वाध्यासाविधिना हस्ता V, I, P I, 383 9
 स्वस्तीति ब्राह्मणो मूयान् V I, P I, 325, 5
 स्वस्तीति भगवत् V I, P II, 435, 14
 स्वस्तिवाचनं कुर्वीत V I, P II 436, 8
 स्वस्तिवाच्यं V I, P I, 407, 14
 स्वस्तिवाच्यं तनं कुर्वीत V I, P II, 435, 19
 स्वस्थानाथं परिभ्रष्टं V II P II, 241, 6
 स्वस्थं प्रशान्ताचित्तस्तु V I, P I, 433, 5
 स्वदेशे गुरुभूया V, I, P II, 181, 14.
 स्वसीय कस्मिन् ज्ञानाय V I, P II 314, 14
 स्वसु सखया संगोपाया V II, P I, 15 15
 स्वे स्वे धर्मे निमुह्यन्त V I, P I, 452 13
 स्वैस्तेरज्ञैर्विनाऽप्येते V II, P I, 230 5
 स्वा स्वैव कुर्वात्स्वर्गेण V, I P II, 115, 14
 स्वाहाकार-नमस्कार V I, P I, 481, 19

स्वाहेति च नम मुच्यते V I P II 430 10	हस इमेन कवि क्रन्वाह V II, P I, 79, 2
स्वाहेति चैव देवाना V I, P II, 406, 12	हसस्त्रुतीयो विज्ञव V I, P II, 163 19
स्वाहेत्यथाऽपमार्गेण V I, P I, 274 2	हह पदनमार्गं च V II, P II, 39, 10
स्वाहान्ता मणवाद्यान् V I, P I, 418 11	हह ज्ञान क्रियाहीन V I, P I, 317, 4
स्वहस्तार्थमन कार्यं V I, P I, 249 11	हताना नृप-यो विप्रै V I, P II, 224 11
ह.	हतामृत-पुतीया-या V I, P I, 255, 18
हन्तकारमथाम वा V I, P I, 392 8	हत्वा गर्भमविज्ञावन् V II, P I, 39 1.
हन्तकार मनुष्येभ्य V I, P I, 389, 4	हत्वा ठित्वा च भित्वा च V I, P II, 85, 3
हन्त्यन्ववक्षिणी यज्ञ V I, P I, 169 20	हत्वा मुमक्षहस्यैव V II P I, 99, 8, 103, 14
हन्तानुपानमिति V II, P I, 412 6	हत्वा ब्रह्म विवेक्षीत् V II, P I, 89 1
हन्ता मन्तोपदेष्टा च V II, P II, 62 12	हत्वा द्विजस्तथा सर्पोन् V II, P I, 86 9
हन्ता मन्तोपदेष्टा च V II, P I, 28, 11	हत्वा पूर्वविधानेन V II, P I, 254, 6
हता एकवण्डधरा V I, P II, 200 6	हत्वा मूषक-मार्जेत् V II, P I, 85 17
हस कमण्डलु शिष्ये V I, P II, 163 11	हत्वा लोकानपीमास्तीन् V II, P I, 226, 6
हसा कमण्डलु शिष्ये V I, P II, 161 1	हत्वा वपुष्वामोति V II P II, 235, 4
हसं चक्रे चलाका च V II, P I, 79 12	हत्वा सान्तपन कुर्वन् V II, P I, 92 6
हसमथ अपस्त्रीमान् V II, P II, 280 5	हत्वा सवनिन वैश्य V II P I, 99, 7, 103, 12
हस मनु च काकोल V II, P I, 409, 1	हत्वा हस वन्द्य च V II, P I, 78, 13
हसे वर्षासि कन्दास्ये V I P II 323 9	हमने प्रतिलीमाना V II P I, 107, 6

हरते दुष्कृतं तस्य V I, P I, 146, 7	हविषु चैव दुर्गोत्पादितं V I, P II, 352, 19
हरिता यज्ञिया हर्मा V I, P I, 235, 5	हविषा भोजवेचैव V II, P II, 121, 14
हरन्ति पुष्कर ये तु V P, P II, 203, 31	हस्ति-गोऽश्वोद्वयमको V I, P II, 351, 6
हरन्ति राक्षसा यस्मात् V I, P I, 194 8	हस्तेऽग्राकरणं कुर्वान् V I, P II, 413 3
हरिं प्रमोक्षेत्तद्वध V I, P II, 37, 8	हस्तौ त्वाऽऽ मणिबन्धाश्च V I, P I, 231, 5
होयुः सहसा पापा V I, P I, 475, 16.	हस्तवृक्षास्तु ये स्नेहा V I, P II 418, 6
हर्तारं परवाराणां V II, P II, 283, 8	हस्तवृक्षानि चाक्रान्ति V I, P I, 428, 7
हरत्वं बहुरूपश्च V. I, P. I, 357, 18	हस्तिनं मुरगं हत्वा V II, P I, 91, 7
हर्षवानिति प्राहुः V I, P I, 180, 12	हस्तिनं मुरगं हत्वा V II, P I, 91, 3
हविर्भक्षणकाले च V I, P I, 241, 18	हस्तेन मुक्तमन्त्रायम् V I, P II 420, 9
हविर्यज्ञेऽवशाकमन्य V I, P I, 169 5	हस्तेनावाग्निं कुर्वान् V I, P I, 331, 17
हवि रोषेण वर्तेत V II, P II, 281, 16	हस्तिवधं मुरगाश्च V II, P II 218 1
हविर्गोतीयमभ्यस्य V II P II 168, 2	हस्तो पाशो मयैवास्वम् V I, P I, 415 12
हविषा मन्त्रपूतेन V II, P I, 248, 19	हस्तं प्रक्षान्त्यं गण्डूष्य V I, P I, 431, 11
हविष्येण यथाग्वा वा V II, P I, 324 6	हस्ताभ्यां यदि पशून् वा V II, P II, 245 9
हविष्यान V II, P II 174, 3	हस्तं तु निरीक्षेत V II, P I, 302, 6
हविष्यानस्य वै मासम् V II, P I, 303 16	हस्त्यश्च रथयानानि V II, P II, 222 4
हविष्यं प्रक्षान्त्यं च V I, P I, 231, 4	हस्त्यश्च-रथं यानोश्च V I, P I, 423 14
हविष्यभुग्वाऽनुचरेत् V II, P II, 70, 1	हस्त्यश्च-राशमवधे V II, P II, 93, 15
हविष्येण यथा मुख्या V I, P I 315, 19	

- हस्ताशौच भ्रान्तये V. I, P. I, 345, 19
 हस्तहीनस्तु योऽधीते V. I, P. I, 154, 11
 हानौ च न्दारायेत् V. II, P. I, 304, 4
 हादि कौशेयं V. I, P. II, 33, 12
 हादिद्रवणां वेदयेत् V. I, P. I, 227, 10
 हादि वेदवचनं V. I, P. II, 33, 7
 हिङ्गु गुग्गुलु V. II, P. II, 120, 4
 हिङ्गुवृक्षेषु साकेषु V. I, P. II, 375, 5
 हिंसा नैकापरं जन्म V. I, P. II, 201, 15
 हिन चास्याऽऽनरेजिरथ V. I, P. I, 151, 10
 हिं नित सदाऽप्रीयान् V. I, P. II, 189, 20
 हिताय सर्वदुतानां V. I, P. I, 117, 8
 हितं साय हिं न पठितं V. I, P. II, 185, 10
 हिताहितं मनोरथं V. I, P. II, 186, 1
 हिरण्यदानीं पात्राणि V. I, P. II, 191, 12
 हिरण्यगर्भबुद्ध्या न V. I, P. I, 405, 11
 हिरण्यगर्भं गन्धर्वनाथं V. I, P. I, 105, 12
 हिरण्य धान्य जी वात V. I, P. II, 212, 15
 हिरण्यं नु गवाश्वाश्च V. I, P. II, 214, 3
 हिरण्यस्य वा भणु V. II, P. I, 247, 8
 हिरण्यवर्णा V. II, P. II, 174, 11
 हिरण्य विश्वेभ्यः V. I, P. II, 436, 14
 हिरण्यसकलान्यस्य V. I, P. II, 287, 7
 हिरण्य सर्पिषादित्य V. I, P. I, 321, 15
 हिममाषानि विप्रये V. I, P. II, 197, 16
 हीस्तपी तान वित्तानि V. I, P. II, 181, 16
 हासो वृद्धिर्यथा सोमे V. II, P. I, 303, 2
 हिमवद्भिन्ध्ययोर्देव V. I, P. II, 133, 4
 हिनान् V. II, P. II, 202, 11
 हितकथाविधानेन V. II, P. II, 214, 9
 हितकथाविधानेन V. II, P. II, 229, 7
 हितानि वै तत्रा वापा V. I, P. I, 301, 17
 हिताऽ-गुणहयो V. I, P. II, 181, 7
 हिताग्रामो पराधीनो V. I, P. II, 4, 5
 हिमाणा च विद्याभ्यासो V. II, P. II, 253, 14
 हिमाणां येन सम्मानो V. II, P. II, 252, 3
 हिमा भवन्ति कथ्याता V. II, P. II, 269, 11
 हिमयन्त्रविधाने च V. II, P. II, 103, 4
 हिमो बृहस्पतिमथ V. I, P. II, 351, 11
 हिताधी निष्कनयः V. II, P. II, 245, 11

द्विसौधर्षिता रुवाजीवी V II, P I, 16, 11	द्वत्वाग्नि विधिवद्भोगम् V II, P II, 126, 1.
हीनक्रिय निष्पुरुष V I, P II, 73, 1.	द्वत्वा धैव तु भस्मना V I, P. I, 318, 18
हीनाज्ञानतिरिक्ताज्ञान V I, P II, 134, 5	द्वत्वा देवकरेऽनग्नि V I, P II, 415 6.
हीनाज्ञानतिरिक्ताज्ञान V I, P II, 73, 9	द्वत्वातुमन्वर्णं कुर्वान् V. I, P I, 432, 3
हीनजातौ प्रजायेत V II, P II, 255, 6	द्वत्वा प्राणाद्वती वस्तु V I, P. II, 193, 7.
हीनजातिस्त्रिय मोहात् V I, P II, 96, 13	द्वत्वा मन्ववर्ण्येषा V. I, P II, 414 22
हीना न स्याद्विना भर्ता V II, P I, 356, 9	द्वत्वा धातुलमन्वैश्च V I, P I, 382, 16
हीनमन्ते V II, P II, 120, 9	द्वत्वा धीदृष्टाभिर्नृनै. V. I, P I, 368 12
हीन वाऽपि भवेच्छ्रेष्ठ V I, P. I, 181, 13	द्वयमाने सवन्धेन V. I, P I, 311, 13
हीनवर्णस्तबालोके V II, P. II, 234, 1	द्वय-कण्ड-सातुगाभिस्तु V I, P I, 236, 7
हीनस्य कुल शीलाया V I, P II, 91, 1	द्वने कारये च हारीतः V II, P II, 257, 1
हीनस्य कुल शीलाया V. I, P. II, 91, 1	द्वत्वाधिकारा मनिर्वा V I, P II, 112, 12
हीने हीनतरे वाऽपि V I, P II, 208, 2	द्वत्वाधिकारा मलिना V II, P I, 354, 10
द्वृष्टिणापि यो भूयान् V I, P II, 425, 4	द्वत्पुण्डरीकनिलये V I, P II, 193, 1
द्वृष्टार आश्रयस्योक्त्या V II, P I, 453, 8	द्वत्वा दुग्धं तु नाजातौ V II, P II, 256 4
द्वृष्टार आश्रयस्योक्त्या V. II, P. I, 453, 10	द्वत्वाऽऽनञ्जाविशायानि V II, P. II, 202, 9
द्वृष्टार आश्रयस्योक्त्या V. II, P. I, 453 14	द्वत्वा वै योनिकायोनि V II, P II, 260, 2
द्वत्वाजातुमन्वर्णम् V I, P I, 421, 5.	द्वत्वा दनवापुत्र V I, P I, 187, 5
द्वत्वाऽन्यौ परितोऽस्तु V I, P II, 416, 10	द्वत्वापि वृद्धे त्रिय V I, P I, 236, 11
द्वत्वाग्नि आश्रयाधार्म्ये V I, P I, 408 8	

हस्तभिरघट्यानि V I, P I, 236, 16.	होमकाले तथा होहे V II, P II, 146, 12
हव्यानि चैव मासानि V I, P II, 419, 10	होमकालाख्ये तस्य V I, P I, 315, 10
हव्येनाऽभ्यनुज्ञात V I, P I, 89, 2	होमकाले यदि प्राजा V I, P I, 315, 16
हव्यमासान्गुधि V II, P I, 189, 16	होमकर्मव्यघ्नानां V II, P II, 281, 18
हव्यस्यामे V I, P I, 38, 1	होमं च कृत्वाऽऽत्मन शुभानां V I, P I, 321, 13
होम गो तिलशनिम् V II, P I, 254, 8	होमं च नैर्यकं शुद्धयेत् V I, P I, 168, 11
होमकर्मण्यय पात्र V I, P I, 354, 1	होमं पुनः प्रकुर्यात् तु V I, P I, 315, 6
होमभ्रातृ प्रकुर्यात् V I, P II, 23, 10	होमि भोजनकाले च V I, P I, 241, 11
होमत सिधिर्यो V I, P II, 308, 16	होमे यस्फलमुद्दिष्टं V I, P I, 311, 12
होतुका भिन्नमर्थोवा V II, P I, 210, 8	होम वैतानिकं कृत्वा V I, P I, 317, 12
होतव्य विधिब्रह्मज्ञः V I, P I, 130, 6.	

समाप्त.

THE INDEX OF THE WORDS

occurring in the text of the

Parāśara Dharma Samhitā.

Adhyāya I, Śloka I, up to the end of the XII. Abhyūja

अ

अकण्डकम् 1, 56	अमिहोक्त्रि 4, 21 8, 11
अकामकृतपाप. 8, 1	अमिहोत्रोपकरणम् 5, 22
अकामत 4, 9 8, 1 11, 25	अभ्युपलक्षणम् 7, 27
अक्षय 8, 32	अमज 6, 20
अक्षरम् 1, 67	अमत 8, 30
अगम्यता 12, 57.	अमम् 11, 31.
अगम्यागमनम् 1, 66. 10, 1	अमे 9, 21 12, 42.
अगारम् 6, 46	अङ्गनम् 9, 27.
अमि 1, 3 3, 5 10, 11 3, 13 4	अङ्गम् 8, 19 9, 14 12,
3 5, 6 4, 10 5, 11	अङ्गप्रत्यङ्गगम्युर्ग 9, 11
5, 14 7, 25 8 22 9, 42	अङ्गनिम् 8, 27
9, 43 10, 41 11, 33	अङ्गनुक्ति 3, 3.
11, 38 11, 47. 12, 5 12 21	अङ्गार 1, 62
12, 41	अङ्गारकार 1, 62
अमिकार्यम् 8, 8 12, 32.	अङ्गिरा 1, 13
अमिनिम् 12, 47	अङ्गुलपद्मम् 9, 31.
अमिह 4, 5	अङ्गुलि 3, 11
अमिहम् 9, 31	अङ्गुलमात्रम् 9 10
अमिप्रदाता 1 1	अङ्गुलार्धम् 11, 3
अमिप्रर्ग 12, 76	अवेग्न 9 4 2 12
अमिटोगकृतम् 6, 31.	अस्ति 6, 1
अमिर्गारम् 3, 17	अस्तिपद्मम् 11 21.
अमिर्गारम् 3, 14	
अमिहोक्त्रम् 1, 31 4 21 22 3.	
14, 24	

अजगर 0, 9	अदुष्ट 7, 35
अजातदन्त 3, 14	अद्वितीय 10, 32
अजिनम् 9, 57 12, 3	अधमम् 1, 29
अक्ष 8, 18	अधरोच्छिष्टम् 12, 62
अज्ञाति 3 43	अधर्म 1, 30
अज्ञानम् 8, 41 3, 45 6, 25	अधिशितम् 11, 38
6, 92 6 56 8 3 10, 11	अधीयान 12, 34
11, 5 11 10 11, 16 12, 2	अध्ययनकर्म 12, 82
12, 55	अध्येतव्य 12 83 12, 82
अण्डम् 10, 8	अध्या 9, 50
अण्वर्थ 6, 1	अनग्नि 8, 17
अतर्क्यम् 7, 5 6, 1	अनङ्गान् 4, 6 9, 30 12, 75
अतद्विद् 8, 5	अनधीयान 1, 60 8 16 12, 32
अतिकृच्छ्रकम् 9, 4	अनन्तर 6, 23
अतिकृच्छ्रम् 4, 26 9, 25 11 54	अनलज्वाला 6 70
11, 55	अनातुर 2, 19
अतिकोप 9, 61	अनाय 3, 40
अतिक्रोध 4, 1	अनार्द्रेशिर स्नानम् 12, 60
अतिथि 1, 38, 39, 40 41, 43	अनाहिताग्नि 8, 12
44, 46 53, 55 58 59	अनित्यम् 1, 43
अतिवाह 9 28 9 29	अनियम 6, 58
अतिमान 4, 1	अनिदेशम् 3, 29
अतिवाह 9 28	अनिल 12 21
अतिवृष्टि 9, 43	अनिवारयन् 9, 47
अत्ययकर्म 12, 20	अनिशम् 7, 6
अत्यय 6 57	अनुक्रम 11, 3
अग्नि 1, 13	अनुगमनम् 12, 81
अदाता 2, 10	अनुगन्तव्य 3 48
	अनुगन्ता 4, 5

- अनुग्रहः 6, 34 6, 54 6, 55 6, 56, 57.
 अनुप्रासः 1, 12
 अनुच्छिद्यम् 7, 21.
 अनुज्ञातः 8, 17.
 अनुज्ञातः 4, 29.
 अनुप्राप्तः 3, 12 5, 14.
 अनुमतम् 8, 28
 अनुरूपः 8, 36 '9, 26
 अनुलेपनम् 7, 33
 अनुमज्ज्या 1, 41
 अनुशासनम् 5, 12 10, 5.
 अनुसारतः 1, 22
 अनृचः 8, 18
 अनृतम् 1, 30 12, 19
 अनेकः 8, 19
 अनन्तरा 7, 18, 14.
 अन्तरम् 1, 21. 12, 16 3, 10.
 अन्तरिक्षम् 12, 62.
 अन्त्यजः 6, 30
 अन्तर्जलम् 6, 4
 अन्तर्दशाहः 12, 28
 अन्धः 4, 2. 12, 56
 अन्नम् 1, 26. 6 65 6, 67
 6, 68 6, 71. 6, 72
 6, 73 11, 4 11, 6 11, 7
 11, 16. 11, 51 12, 31
 12, 35 12, 37 12, 40
 12, 60 12, 61.
 अन्नमात्रम् 1, 59
 अन्नशुद्धिः 6, 67.
 अन्नादिः 1, 32.
 अन्नाद्यम् 6, 64
 अन्यत्र 9, 27.
 अन्यः 4, 30. 1, 22. 5, 23. 9, 10.
 अन्यथाभावदोषः 10, 3.
 अन्यदा 12, 23 .
 अन्यायः 12, 46
 अन्वहम् 7, 16.
 अन्वेपण- 9, 50
 अपकाशी 6, 5.
 अपचः 11, 46. 11, 47. 11, 50.
 अपाङ्गः 7, 8
 अपूर्वः 1. 46. 1, 49
 अपेयम् 11, 40.
 अप्रशस्तम् 12, 22.
 अफल-8, 18.
 अफालकृष्टम् 6, 14.
 अबन्धुः 3, 42
 अब्दम् 1, 10
 अध्वार्थम् 1, 10.
 अभक्ष्यम् 1, 66.
 अभिगमनम् 12, 6
 अभिघातः 9, 48.
 अभिघातितः 9, 17.
 अभिमुखः 3, 31.
 अभिरतः 1, 39
 अभिवादः 1, 9.
 अभिदत्तः 6, 21. 9, 11
 अभोजनम् 6, 8 12, 60.

अभोज्यम् 11, 4 11, 25	अर्द्धकृच्छ्रम् 7, 13
अभ्यन्तरम् 6, 46 11, 54	अर्धभुक्तम् 12, 41
अभ्यस्ता 11 56	अर्धसीरी 11, 21
अभ्याश 12, 78	अर्वाक् 12, 53
अभ्यास 1, 46	अलङ्कृत 1, 6 1, 7
अभ्युक्षणम् 7, 29	अल्पम् 6, 75
अमन्त 8, 4 8, 17	अल्पायु 2, 15 5, 25
अमावास्या 8, 18 10, 2	अवगाहनम् 6, 12 6, 36 8, 31
अमेध्यम् 7, 31 8, 23 11, 1 11, 41	अग्र 10, 17.
अम्म 4, 8 12, 80	अवलीढ 5, 6 6 69 6 71
अम्लम् 7, 2	अवसानम् 1, 18
अयन्त्रित 12, 49	अवसित 12, 5
अयाचिताक्षि 8, 37	अवारितम् 1, 52
अयाची 8 38 8, 39 8 40	अविज्ञात 6, 34 6, 44
अयुतम् 12, 63	आवि 6, 14
अयोमुखम् 2, 8	अविक्षीरम् 11, 10
अरणि 5, 19 12, 48	अत्रत 1, 60 5, 5 8 4
अरण्यम् 9, 56	अव्यक्त 10, 28
अर्क 1, 3 8 9	अशनम् 9, 36 9, 7
अर्कताप 7, 30	अशुचि 3, 17 3 29 3 44 3 46 3, 47 25 6, 59 7, 17 8, 24 12, 16 12 28
अर्कादि 8, 10	अशुद्ध 10, 35
अर्थ 1, 42	अशुभम् 3, 41
अर्थनम् 9, 57	अशेषम् 5, 22
अर्थना 9, 57 10, 19 11 10	अशौचम् 3, 14 4, 3 12 62
अर्जितम् 2, 6	अशौचकम् 3, 30
अर्धमिदि 12, 45	अदमा 8, 9
अर्द्धम् 4 6, 45 9 22 10, 26 10, 33. 11, 2	अशु 4, 3
अर्द्धकोटी 4 32.	

अभ्रुपात 4, 8
 अभ्रमध 12, 72
 अष्टम 4, 18
 अष्टमी 3, 18
 अष्टवर्षा 7, 4
 अष्टादश 12 58
 अष्टौ 9, 25 11, 17 5 17
 असशयम् 2, 15 0, 50
 असस्कार 11, 22
 असगोत्र 3 42
 असद्वाङ्मणक 5 9
 असम्पूर्णसर्वांग 9, 22
 असम्भव 8, 14
 असम्भाष्य 7 8
 असमस्यले 9, 4
 अस्त 7, 9
 अस्तगत 7, 9
 अस्थि 5 12 7, 26 11, 37
 11, 41 12, 29
 अस्थिगता 1 32
 अस्थिघातनम् 9 18
 अस्थिमज्ज 9, 19
 अस्तिसचयन 12 29
 अह 7, 15 7, 16 7, 19 8 37
 10, 15 10 18 10 33 10,
 34 10, 39 11, 8 11, 11
 11, 27 11, 52 11, 54
 अह शेष-11, 52
 अहि 6, 8

अहोरात्रम् 3 11 6 2 6 8 10
 6, 12 6 14 11 15 16,
 21 6 25 10 15 10 18
 10, 34 10 39 11 27,
 11 53 12 61
 आ
 आकण्ठम् 10, 18
 आकाशम् 10, 41
 आकीर्ण 1, 6
 आगत-1, 41 1, 43 1 47 2 1
 7, 32 11, 19
 आगमनम् 10, 30 10, 32
 आमेयम् 12 9 12 10
 आघात- 6 71
 आवतुर्थम् 3, 16
 आचमनम् 12 29
 आचरणम् 12 60
 आचान्त 12 16 12 18
 आचार 1, 37
 आचूड 3 18
 आज्यम् 5 20 11 33
 आज्यस्थाली 5 21
 आढक 6 70
 आढ्य 1 7
 आतप ~ 30
 आतिथ्यम् 1 30 1, 32
 आतुर 7, 19 7 20
 आत्मकृष्णम् 8 30
 आत्मबुद्धि 5, 20
 आत्ममैद्वनिकर्तन 10 10
 आत्मरक्षणम् 12 46

आत्मवद्राज 3, 8	आर्द्र 7, 10
आत्मविद्या 8, 11	आर्द्रिक 11, 21
आत्मज्ञ 3, 10.	आसत्त्वम् 1, 21
आत्मा 7, 7 8, 32 8, , 11, 21 12 14 12, 77	आतुन 1, 7, 1, 8
आवन्तजन्म 3 18	आयतादेश 3, 18
आदित्य 6 21 12, 21	आशीरम् 3, 2, 4, 3 1, 15
आदिष्टम् : 3	12, 62
आदि 6, 1	आभम 2, 1
आदेश 8, 9	आभमी 8, 27
आधानम् 1 29	आशित 1, 32
आधार 1 42	आसनम् 1, 14 1, 45 9, 55 12, 35 12, 79
आनुपूर्वम् 7, 10	आयमय 1, 14
आपत् 4, 9 11, 11, 29	आसीन 1, 1 1, 10 12 10
आपराध 7, 30	आह्व 3, 10 3 39
आप 1 6 1, 10 11, 11 12, 11	आहित 3, 10 5, 13
आपन्नव्यवृत्ता 1, 14	आहिताभि 3, 22 5 10 5 13
आपराधिनः 11, 11 12, 10	आहुति 7, 22
आपरा 10 1.	आह्वम् 4 22 11, 19
आपराधम् 11 2.	इ
आपराधम् 9, 1	इ - 1
आपराध 1, 2	इच्छन्ती 10 21
आपराधम् 1, 12	इच्छा 1, 10 7 12
आपरा 7, 1	इद 11 2.
आपराधम् 7 1	इच्छनम् 11 2
आपराध 3	इक्षन्ती 11 3
आपराध 1 1.	इद 1 4
आपरा 1 1	इच्छा 7, 11
आपरा 11 4	इद 1, 1
आपरा 1 12 1	

ई.

ईदृक् 5, 24.

उ.

उक्तः 1, 31.

उक्तम् 6, 68 9, 30. 9, 52. 9, 57.
12, 80. 5, 6

उच्छिष्टम् 6, 38 6, 66. 7, 20,
21. 7, 22. 7, 31 7, 32.
7, 33

उच्छिष्टभाजने 11, 8.

उच्छिष्टसंस्पृष्टः 7, 20

उच्छेदितम् 11, 6

उज्झित 2, 14.

उत्क्रमणम् 9, 38

उत्तमम् 1, 20. 1, 44.

उत्थितः 9, 11.

उत्पथनम् 6, 75

उत्तरतः 12, 78

उत्पत्तिः 1, 20.

उत्पन्नम् 7, 19.

उत्सवः 8, 28

उदकम् 8, 13 4, 3 7, 29 8,
23 10, 18 11, 6 11, 43

उदकक्रिया 3, 14.

उदकान्तः 3, 48

उदक्यम् 12, 54.

उदरम् 5, 17.

उदाहता 1, 63. 7, 27;

उदित-5, 7, 9, 51.

उद्वतः 6, 35

उद्दिष्टम् 9, 13.

उद्भूतम् 9, 23 12, 51.

उद्भूतम् 4, 4.

उद्भवः 10, 37.

उद्यतः 8, 23

उपत्तिः 1, 20

उन्मत्तः 9, 8.

उपधातितम् 6, 68

उपचूलनम् 5, 6

उपधानम् 7, 30.

उपपन्नः 12, 65

उपपादितम् 6, 53 10, 38

उपभूतम् 5, 19.

उपल 9, 9

उपवास 6, 31 6, 50 6, 51. 6,
54 6, 60 6, 63 10, 28
10, 40 11, 10, 11, 26.
11, 27 11, 55

उपरोधः 6, 58

उपविष्टः 11, 7

उपशोभिनः 1, 6.

उपसर्गम् 12, 59.

उपसन्न 6, 34

उपसर्पणम् 12, 18

उपस्करः 7, 29

उपस्थितः 1, 41. 3, 48.

उपहतम् 7, 23

उपहर्तव्य 9 20

उपागत 2 11

उपानत् 12 67

उपाय 8 34

उपासनम् 1 44 3 3 3 6 17
82

उपेत 1 6

उप्तम् 1, 57 1, 47

उभे 6 4

उभौ 6 39

उर 20

उलूक 6, 5

उलूखलम् 5 20

उशना 12, 53

उपित 6 15 6 1 11 8

उष्णम् 4 7

उष्ण 8 37

उष्ट्र 6 12 11 42 10 14 10
15

उद्रीक्षीरम् 11 10

ऊ

ऊरु 5 18

ऊर्ध्वम् 4 10 7, 8 9 2 10
9 1 34 10 3

ऊर्ध्वोच्छिष्टम् 12 62

ऊपरा 8 18

ऋ

ऋक् 11, 33

ऋक्ष 6, 11

ऋतु 10, 25 12, 62

ऋतुज्ञाता 4, 14 4, 15

ऋदि 1, 54

ऋषि 1, 1 1 5 1, 8 1, 9 3
23 11 30

ऋषिपुत्राय 5 14 1, 35

ऋषिवाक्यम् 1 3

ए

एक— 1 25 2 5 4 8 4 10
5 27 6 33 31, 38 41
60 7, 14 14, 15 8 13
37 9 13 30 48 49,
51 10, 2 11, 3 7, 18
31, 12 49 60 64, 60
9 48 9, 51 10 2 11, 3
11 7 12, 49 12 60 12
6

एकग्रामीण 1 43

एकदेश 12 33

एकपङ्क्ति 11 7

एकपलम् 11 30 31

एकपाद 9 3 9 30

एकपिण्ड 3 7

एकमक्त 8 38 6 25 10, 21

एकमक्ताञ्जी 8 37 8 39 8
40

एकमुक्तम् 10 21

एकभोजन 8 38

एकमास 1 27

एकरात्रम् 3 30 6 8 7 8 10
13 10 28

एकविंशति 2, 12 5 16

एकशतम् 12, 78

एका 7, 21 9, 49 10, 15

एकाम् 1, 1

एकादश 6, 16 12, 6

एकादशी 3, 13

एकाह 2, 9 3, 5 44 8,
37 11, 45

एकाहति 5, 22

एतदिध 2 7

एव —12, 69

ऐ.

ऐन्दवम् 4, 13

ऐन्द्रम् 1, 54

ओ.

ओष 4 22.

ओदनम् 10, 19

औ

औरस 4 24

और्ण 7, 28

ओशनस 1, 13

क

कटिभङ्ग 9, 19

कण्ठ 5, 16 9 6 11, 52 12 16

कन्या 4, 26 7, 5 7

कपि 11, 48.

कपिञ्जल 6, 8

कपिला 11, 30 12 47

2

कपिलाक्षीरम् 1, 67

कपी 10, 14

कपोत 6, 4

कर 12, 22

कर्ण 5, 20 21 9, 18 12, 20 12
21

कर्णव्य 1, 17 8, 28 1, 33 9,
20 11, 51 12, 28 12, 49
12, 46

कर्तु 1, 35 8, 10 1 21

कर्दम 7, 34 10, 18

कर्म 1, 26 5, 25 12, 30 3 6
7 16

कर्मचाण्डाल 4 21

कर्मजम् 12 50

कर्मपराङ्मुख 4, 21

परिभ्रष्ट 3 11

कर्मवाहिष्कृत 12 46

कर्माचार 2, 1

कर्षक 2, 10 2, 11

कलि 1, 2 1, 16 1, 23 1, 24
1, 25 1, 26 1 27 1, 28
1 30 1 32 3, 1

कलियुगम् 1, 22 1, 31

कल्प 1 20

कल्पान्तरम् 1, 21

कवकम् 11 9

कव्यम् 11, 12

कथित् 1, 21 3, 11

कटम् 9, 30.

काक 1, 52 6 1 6, 68 6, 69 6 71, 7, 23 11, 12	कास्यभाजनम् 7, 24 9, 15
कात्यायनकृता 1, 15	किल्बिषम् 1, 59 8, 6 8, 28 9, 35 12, 50
कापिलम् 11, 30.	कीट 7, 31.
काम 6, 50 10, 30	कीटक 2, 10.
कामत 12, 61 12, 79	कीटसयुक्तम् 6, 64
कामाकामकृतम् 9, 1 10 7.	कीर्तितम् 12, 9
कामाकामकृतक्रोध 9, 9	कुडुट 6, 2 10, 3
नाय 12, 10 3, 32	कुडुम्बो 12, 31
कारक 1, 62	कुणपम् 11, 42
कारण्डव 6, 7	कुण्ड 4, 23.
काच 3, 21	कुजर 1, 54
कादक 6, 16	कुटज 1, 27
कार्पास 11 40 7, 28	कुमारी 1, 21 9, 5.
कार्पासनाम 7, 28	कुम्भः 1, 55 1, 16
कार्यम् 1, 63 4, 33 4, 21 5 2.	कुम्भशतम् 7, 1
काल 4 32 5, 13 9, 59 11, 20.	कुरङ्ग 6, 11
कानकादि 3 12	कुरर 6, 7
गतचोदित 5, 11	कुर्वन् 1, 66
कान्तमूष 9, 61	कुतम् 1 20
काष्ठ 9 31	कुतमिश्र 11, 21
काश्यप 1, 12	कुश 5, 15 9, 31 12, 31.
काष्ठम् 1, 53 2, 7 17, 21 9, 23 9, 21 9 3 10, 57.	कुशत 1, 11
काष्ठभार 1, 16	कुशोदकम् 5, 4 10, 27 11, 24 11, 31 11, 33
काष्ठमय 8, 16	कुष्ठम् 12, 56
काष्ठानि 2, 2.	कुम्भ 1, 60
काष्ठम् 1 59 7, 2 7, 22 7, -- 24 10 33	कुष्ठमम् 10, 20
	कुष्ठम् 6, 40

कूप 7, 3 8, 17 1, 36 9 37 9, 38 10, 18 11, 41 11 43 12, 14 12 52	कृष्णमार्जार 12, 18.
कूपखात 9, 30 9 40	कृष्णवर्णा 11, 29
कूपगतम् 6, 26	कृष्णाजिनम् 5, 15 12, 43
कूर्म 6, 10	कृष्णाटमी 11 13
कृच्छ्रम् 4, 11 4, 13 4 26 6, 17 19 6, 28 7, 15 8, 36 9, 58 10, 8 10, 9 10, 23 10, 24 10, 27 10, 28 10, 33 11, 1 11, 5 11, 8 11, 60 12, 62 12 63 12, 64	कृसर 6, 9
कृच्छ्रद्वयम् 6, 17	केवलवेद 3 5
कृच्छ्रार्द्धम् 6, 20	केश 9 32 9 34 12, 15
कृतम् 1, 16 1, 24 1 26 1, 27 1, 28 1, 32 12 13 22, 79	केशदूषितम् 6 64
कृत 1, 14 9, 45	केशवपनम् 9 55
कृतचूड 3, 17	कोकिला 6 6
कृतयुगम् 1, 22 1, 23 1, 2,	कोटि 4, 32
कृताञ्जलिपुट 1 9	कोटिप्रदानम् 12 52
कृत्रिमक 4, 24	क्रतुदीक्षा 2 6
कृमि 2, 10 6, 38 6, 48 7 31	क्रतुफलम् 3 34
कृमिदुष्ट 6, 49	क्रम 2 1 11 44 12 51
कृश 9, 50.	क्रिया 3 14
कृषिः 1 18 2 8 2, 13 14	क्रियावान् 11, 12
कृषिकर्ता 8 3	क्रियासक्त 6 18
कृषिकर्म 2 2 1, 63	क्रीडार्थम् 8 26
कृष्ण 10, 2 3, 13	कुड 12, 57 12 59
कृष्णपक्ष 8	क्रोध 10 31
	क्रीञ्च 6, 2
	क्रिय 2, 3 3, 32 4 30 9, 60
	क्षण 3, 7
	क्षणविध्यसि 3, 38
	क्षमम् 5, 7, 8, 71
	क्षत्रिय 1, 61 2 13 3 2 3 11 6 17 6 20 6 30 6 30 7, 12 10 7 11, 2 11, 12 11 17 11, 23 11 26 11, 41

क्षत्तिया 7, 12.

क्षय 1, 20 10, 16.

क्षारः 7, 24

क्षिति 1, 61 6, 51 11, 59

क्षिनिदेयता 6, 51

क्षितिपातनम् 11, 53

क्षीरम् 1, 67 5, 12 6, 36 6, 37

6 38 6, 49 10, 27

11, 18 11, 28 11, 31

11, 32 11, 39

क्षुत् 12, 58

क्षुत 12, 18 12, 19

क्षुधित 2, 3

क्षुरकम् 12, 1

क्षेत्रम् 1, 66 2 6 4, 27 8 66

12, 49

क्षेत्रज 4 24

क्षेत्री 4, 22

क्षौमम् 1, 29 7, 28

क्ष

खञ्जरीट 6, 6

खर 6 71 8, 25 10 14

10, 15 11, 42

खल 8, 33

खलयश 2, 11 12, 26

खाद्गकम् 11, 42

खात 9, 41

खातुम् 9, 40

खानम् 6 42

ख्यात 11 23

ख्यापयन् 12, 60

ग.

गङ्गा 12, 11

गङ्गादि 12, 20

गङ्गासमम् 12, 30

गङ्गन् 10, 7

गङ्ग 6, 12

गण 1, 8

गण्डूषम् 7, 24

10, 41 11, 37

गत- 1, 5 7, 9 10, 28 11, 37

10, 31 10, 41 11, 37

10, 32

गति 4 1 5, 24 12, 34

गह्वद 4, 37

गन्धद्वारा 11, 32

गन्धर्व 1, 7.

गम्या 7, 18.

गरीयान् 11, 51.

गर्भ 3, 14 3, 15 9, 13 9

45 10, 38.

गर्भपत 4, 19

गर्भपातनम् 4, 20

गर्भसम्मित 9, 13

गवाघातम् 7, 23 7, 71

गवार्थे 8, 35

गवाशुन 9 36

गात्रम् 1, 49 4, 35

गायत्री 1 6, 23 3 10, 27

11, 17 11, 32 11, 56

गायत्रीब्रह्मतत्त्वज्ञः 8, 24.
 गायत्रीरहितः 8, 24.
 गायन् 6, 35.
 गार्गीयः 1, 13.
 गावयम् 11, 42.
 गीतम् 1, 7.
 गुडः 6, 40. 11, 18.
 गुणावृतः 1, 8.
 गुरुपत्नीम् 10, 12.
 गुरुपूजा 1, 31.
 गूढः 9, 44.
 गृज्जनम् 11, 9.
 गृध्रः 6, 5. 12, 38
 गृहम् 1, 47. 1, 58 3, 10. 5.
 14 6, 41. 6, 46. 6, 17.
 8, 33 9, 4. 9, 6 9, 11.
 9, 58. 10 36. 10, 33 11,
 12 11, 19. 11, 20 12, 11
 गृहकर्म 7, 18.
 गृहखात 9, 41.
 गृहदाहम् 6, 45.
 गृहहारम् 1, 66. 12, 68
 गृहमेधिनी 12, 36
 गृहमेधी 3, 24.
 गृहस्थः 2, 1. 12, 45 12, 61.
 गृहस्थधर्म. 11, 49
 गृहीतः 11, 47.
 गोरुलम् 12, 69.
 गोपामी 10, 15

गोघहणम् 3, 30.
 गोघातकः 9, 22.
 गोघ्नः 8, 42. 9, 52.
 गोचर्म 12, 49.
 गोचर्मदानम् 12, 50.
 गोत्रम् 3, 8. 1, 48.
 गोत्री 10, 35.
 गोदक्षिणा 6, 50.
 गोहयम् 6, 19 9, 15 10, 4.
 10, 6 10, 13 10, 22. 10, 39.
 गोधा 6, 10.
 गोपतिः 9, 8.
 गोपशुः 9, 32. 9, 34.
 गोपालः 11, 31 11, 23
 गोप्ता 8, 35.
 गोमयम् 6, 47. 10, 18 10, 27.
 11, 23 11, 29. 11. 30
 11, 32 11, 39.
 गोमांसम् 11, 1.
 गोमिथुनश्च 10, 7. 10, 8. 10, 11.
 गोमूत्रम् 6, 26. 6, 32. 6, 33 6,
 35. 6, 43. 10, 27. 11,
 28 11, 29. 11, 32. 11,
 39.
 गोरजः 12, 10.
 गोरसः 6, 74. 6, 75. 11, 12.
 गोरूपम् 9, 21.
 गोतकः 4, 23.
 गोवधः 8, 36 9, 2. 9, 36 9, 59

गोवाटम् 9, 4

गोवालम् 10, 37

गोविंशत् 6, 17.

गोघतम् 9, 16.

गोष्ठम् 9, 56

गौ. 1, 68 4, 4 4, 6 5, 2 5,
10 6, 18 6, 41 6 19
6, 71 8, 1 8, 18 8, 25
8, 38 8, 32 8, 35 9, 1
9, 5 9, 6 9, 15 9, 17
9, 23 9, 25 9 33 9,
36 9, 45 9, 47 9, 56
9, 61 10, 6 10, 7 10,
8 10, 11 10, 13 10, 15
10, 22 10, 40 11, 3 12
8 12, 49 12, 50 12, 12,
52 59 12, 73 12, 76
12, 81

गौतम 1, 24

गौतमीय 1, 13

गौरी 7, 1.

ग्रस्त 9, 50

ग्रह 5, 7

ग्रह 12, 24

ग्रहणम् 12, 25

ग्राम 1, 25 1, 60 5, 9 9, 43
9, 44 12 68

ग्रामपात 9, 43 9, 44

ग्रामस्थानम् 8, 17

ग्रस्त 6, 33 9, 12 10, 2 10, 3

ग्रामार्थम् 9 51

ग्रह-6, 52 6, 60 11, 30

ग्रीवा 9, 38

घ.

घटशतम् 7, 4

घर्ष 7, 27

घात 9, 3 9, 43 9, 44

घातकः 6, 4 6, 8 6, 11 6, 11

घातनम् 6, 13

घातयन् 6, 13

घातितम् 4, 4

घृणम् 1, 65 3, 43 3, 47 5, 3
5, 4 6, 38 11, 13
11, 25 11, 30 11, 31
11, 30 12, 48

घृतकुम्भ 1, 46

घोर 4, 15 9, 51

घ्राणम् 5 21.

घ्रात 6, 71 5, 6

घर्ष 7, 27

च.

चकोर 6, 7

चक्रवाक 6, 2

चक्षु 5, 5 5, 21

चतुरह 3, 9 8, 40

चतुर्य 3 9 16, 4, 12 7, 15 7,
17 9, 15

चतुर्यपुरुष 3, 8

चतुर्दिनम् 8, 40

चतुर्मुख 1, 21

चतुर्युगम् 12, 54
 चतुर्विद्य 12, 65 12, 70
 चतुर्विधम् 8, 36 9, 3
 चतुरहम् 8, 40
 चतुष्पथ 12, 7
 चतुष्पात् 6 15.
 चतुर 1, 17 1, 37 2 5 2,
 15 8 7 8, 11 10, 8 11 3
 चत्वारिंशत् ०, 16
 चन्दनम् 12, 48
 चमसा 10, 41
 चरण 1, 42 1, 48
 चर्म 7, 20 11, 41
 चर्मकारी 6, 44
 चर्ममय 8, 16
 चण्डाल 1 53 ०, 10 6 19
 20 21, 22, 23 24, 43,
 46, 67 7, 9 10 17 12
 ०4 12 28
 चण्डालैकपथम् 6 23
 चण्डालस्नातयापीषु 0 25
 चण्डालघटसस्थम् 6, 27
 चण्डालदर्शनम् 6, 21
 चण्डालस्पर्शन 6, 24
 चण्डालान्नम् 6 32 11, 1
 चण्डालभाण्डसस्पृष्टम् 6 26
 चण्डालता 1, 67
 चण्डाली 7, 18 10, ० 10 7
 10, 8

चातुर्वर्ण्यम् 2, 1. 6, 44 10, 1
 10, 2० 12, 66
 चातुर्वर्ण्यसमाचार 1, 17 1, 35
 चातुर्विद्य 12, 73.
 चातुर्वेद्य 8, 27.
 चान्द्रायणम् 1, 48 4, 12 4 26
 6 18 9, 52 9 58 10,
 1 10, 2 10, 23 11, 1
 11, 2 11, 40 11, 40 12,
 75 12, 80
 चान्द्रायणत्रयम् 10, 10 10, 11
 चाप. 6 8
 चिकित्सा 9, 4०
 चिति 12 28
 चिन्ता 3 38
 चिन्तितम् 1, 36
 चित्र 6 14
 चित्रकर्म 8, 10
 चीर्णम् 8, 41 10, 1 10, 22
 12, 75.
 चीर्णान्त 12, 5०
 चीरम् 7, 28
 चूडा 3, 17
 चेतन 9, 8
 चैत्यवृक्ष 12, 28
 चोदित 5, 13 9, 51
 चोर 1, 30 1 60 2, 12 5, 21.
 चौरभक्तप्रद 1, 60

छ.

छत्रम् 12, 67. 1, 54.

छागम् 12, 48.

छिद्रम् 6, 52.

छेदः 9, 30, 10, 10.

छेदकरः 4, 3.

छेदक्षतम् 8, 35.

ज.

जघनम् 5, 17.

जङ्गमम् 6, 61.

जङ्घा 5, 18.

जडः 4, 27.

जनः 6, 62, 8, 24, 9, 47, 10, 16.

जननम् 8, 1, 3, 20.

जन्म 3, 6, 73, 29, 9, 60,
12, 38.

जन्मकर्म 3, 6

जपः 1, 39, 6, 63, 10, 40, 12, 21.

जपन् 7, 9, 12, 34.

जपच्छिद्रम् 6, 52.

जपमानः 10, 27.

जप्यम् 2, 5, 6, 49.

जम्बुकः 5, 7, 6, 11.

जलम् 1, 50, 6, 26, 6, 30, 6,
47, 7, 26, 10, 19, 10,
20, 10, 41, 11, 25, 12, 5,
12, 17, 12, 28, 12, 41.

जलशीचम् 6, 39.

जलस्यः 12, 15, 12, 17.

जलावगाहनम् 3, 41.

जातः 1, 16, 10, 3.

जातवेदाः 6, 15, 7, 10.

जातिः 1, 65, 3, 4.

जातिमात्रोपजीवी 8, 4.

जात्यन्धः 4, 27.

जानन् 9, 51.

जानु 5, 18.

जाया 12, 57.

जारः 10, 28, 10, 36.

जालपादः 6, 2.

जितः 1, 30, 3, 38.

जितोन्मियः 8, 25.

जीवन् 4, 17, 4, 23.

जुहूः 5, 19.

जुह्वन् 12, 34.

ज्ञातिः 3, 43.

ज्ञानम् 1, 23.

ज्ञानदुर्वलः 3, 46, 12, 50

ज्ञानागमः 12, 35.

ज्ञेय 11, 23, 24.

ज्येष्ठः 4, 29, 7, 6.

ज्वलन् 12, 35.

ट.

टिट्ठिमः 6, 3, 6, 6.

ड.

डामरः 6, 53, 10, 16.

डुण्डुमः 6, 9.

त.

तक्रम् 1, 65.
 तटः 11, 13.
 तटाकः 11, 43.
 तटाखाते 9, 40.
 तटाबन्धः 9, 39.
 तडागः 7, 3 12, 52.
 तण्डुलः 5, 20.
 तत्क्षणम् 6, 27. 6, 74. 7, 1.
 तत्क्षणकः 1, 27.
 तप 10, 18.
 तत्समः 4, 10.
 तदर्द्धम् 6, 29.
 तदुर्ध्वम् 4, 10.
 तद्वधनम् 6, 63.
 तप 1, 23. 3, 37. 6, 63.
 तपश्चिह्नम् 6, 52.
 तपोवनम् 12, 69.
 तपकृष्यम् 4, 1, 6. 1, 8. 9, 24.
 9, 25.
 तमः 4, 2 12, 53.
 तमोमूढाः 4, 5.
 तमस्तुः 6, 11.
 तपेणम् 6, 13.
 तपितः 12, 14.
 ताटिता 10, 31.
 तातः 1, 12.
 तात्कालिकः 1, 27.
 ताम्बूलम् 7, 73.

ताम्रम् 6, 39. 7, 2 10, 36.
 ताम्रवर्णा 11, 29.
 तित्तिरिः 6, 4.
 तिथिः 3, 12.
 तिलः 2, 7. 5, 20 11, 6. 12,
 14 12, 48.
 तिलप्रस्यम् 6, 11.
 तिष्ठन् 11, 52. 12, 43.
 तिस्रः 4, 32.
 तिर्यम् 1, 6 6, 61. 6, 63 12, 6.
 12, 20 12, 63 12, 69.
 तीर्यभूतः 6, 61.
 तीर्ययात्रा 12, 61.
 तुरङ्गः 6, 12.
 तुलापुरुषः 12, 80.
 तुल्यम् 1, 50. 3, 39.
 तुष्टः 6, 54.
 तुलिका 7, 30.
 तुणम् 2, 7. 7, 29 7, 31
 11, 52.
 तुनीय-1, 11 7, 19.
 तुनिः 12, 43.
 तृषाभः 12, 12.
 तृपितः 2, 3.
 तेजः 11, 33.
 तेजम् 1, 63 6, 40. 11, 11.
 तेजविन्दुः 12, 83.
 तैयम् 6, 27. 28 7, 32 7, 34.
 8, 2. 8, 10 8, 31 12,
 12 11, 40 12, 70 12,
 31 12, 57.

त्यजन् 10, 33.

त्याग 4, 20.

त्रय 2, 5 7, 7 7, 9 8, 7 8,
11 8, 12 8, 14 8, 16
8, 27. 9, 25 9, 38 10,
9 10, 15 10, 19 11, 10
11, 17 11, 38 12, 2 12,
11 12, 62 12, 65

त्रयोदश 9, 25.

त्राणम् 8, 82.

त्रिशकम् 2, 18

त्रिशत् 0, 18 6, 41.

त्रि 11 3 2, 5 12, 60

त्रिकालम् 6, 5.

त्रितयम् 1, 49.

त्रिदिनम् 8, 39

त्रिपलम् 4, 8 6, 38 11, 31.

त्रिपादम् 9, 14 9, 15 9, 18

त्रियुगम् 12, 54

त्रिरात्रम् 8, 11 3, 17 3, 18 3,
46 3, 47 4, 11 5, 1 6,
18 6, 23 6, 26 7, 12
10, 5 10, 19 10, 15 11,
10 11, 44 11, 53 11,
55 12, 53

त्रिषवणम् 12, 59

त्रिसन्ध्यम् 6, 12 6, 36 8, 31
9, 57.

त्रिसदस्र 11 17

त्रेता 1, 22 1, 28 1, 24 1, 25
1, 26 1, 27 1, 28 1, 32
1, 16

त्रैलोक्यम् 8, 31.

त्र्यह. 3 5 1, 7

त्र्यहम् 6, 37 6, 49

त्वक् 11, 37

त्वङ्का 11, 31

स्वरमाण 3, 36

द

दक्ष 1, 13

दक्षिण 5, 19 12, 10 12, 20
12, 21

दक्षिणा 4, 6 4, 13 6, 9 6, 10
6, 17 6, 18 6, 19 6, 41
8, 41 9, 53 10, 1 10 6
10, 13 10, 22 10, 30
12, 8 12, 73 12, 76

दक्षिणामुख 1, 51 9, 34

दक्षिणार्थम् 12, 39

दग्ध 9, 44

दग्धदेशः 9, 5

दग्धास्थि 5, 12

दण्ड 9, 12 9, 9 9, 10 9, 11
9, 17 10, 31 12, 8

दत्त 1, 47

दत्त 4, 21.

दत्तक 4, 24

दहन 10, 3

दधि 1, 65 6 30 6 36 6 37
6 38 6, 49 10, 27 11, 25
11, 28 11 29 11, 31 11,
31 11, 33

दधिक्रावा 11, 32
 दन्त 7 26
 दन्तोच्छिष्टम् 12, 19
 दन्तजात 3, 17.
 दया 10, 40
 दयायुक्त 12 44
 दरिद्र 1 16 12, 51
 दुर्गुर 7, 81
 दुर्म 10, 41 11, 6 11, 34
 दर्शनम् 12, 22 12, 26 12 73
 दश 1, 27 1, 58 3, 5 5, 16
 7, 24 9, 11 10, 11 10 17
 10, 33 10, 38, 12, 39
 12, 50 12, 70
 दशकृत्व 7, 19
 दशगुणितम् 12 49
 दशम 10, 32
 दशरात्रम् 3, 9 3, 18 4, 12
 6, 32
 दशवर्षा 7, 5
 दशसाहस्रम् 11, 56
 दशाधरा 8, 27. 10, 17
 दशाह 3, 1 3, 6 3, 16 3 21
 8, 29 4, 9 6, 33 10, 3
 दष्ट 6 1 5, 2 5, 3 5 4 5 5
 5 7 7 9 9 10
 दहनम् 7, 27 9, 30
 दहनसंस्कार 6 23
 दातृ 4, 23 4, 26 11 46 11, 47
 दान्तम् 7, 23

दानम् 1, 23 1, 28 1, 29 3, 11
 6, 31 6, 51 7, 15 8, 18
 10, 40 11, 27 11, 16
 12, 6 23, 24, 25, 26
 30, 51 58
 दाम 9 6
 दाय 3, 8
 दायद्व 3, 7
 दारयम् 7, 1.
 दारा 4, 28 3, 7
 दारुण 7, 37
 दायामिः 9, 41
 दास 3 21 11, 21 11, 22
 दासी 3, 21
 दिक् 5, 8
 दिन- 1 27 1, 33 3 5 3 17
 6 6 12, 53 12, 60 10, 32
 दिनत्रयम् 3 1 3, 9 4, 7 6 11
 6, 37 8, 39 12 58
 दिनद्वयम् 8, 39 11, 44
 दिनेदिने 1, 37 1, 46
 दिनवत् 12 27
 दिवस 2, 4
 दिवा 8, 31 9, 51 12, 27
 दिवाकर 12, 30
 दिव्य 9, 42 12 12 11
 दिव्यम् 12, 9 12 11
 शीर्षात्पाने 9, 40
 शीन 7 37

दीपः 12, 11.	देवता 1, 38, 1, 39, 6, 63, 11, 38. 12, 24.
दीप्तः 8, 22.	देवतायतनम् 1, 7, 8, 30.
दीयमानम् 8, 28.	देवदारवनालयम् 1, 1.
दुःखी 9, 60.	देवस्य त्वा 11, 33.
दुःखचारः 12, 60.	देवस्वम् 11, 9.
दुर्गः 9, 4.	देवान्नना 3, 36
दुर्गवैरणम् 9, 31.	देवार्चनम् 2, 5.
दुर्बलः 6, 55.	देवी 9, 35, 12, 63, 12, 63.
दुर्भिक्षम् 6, 58, 10, 16.	देशः 1, 23, 9, 6, 3, 10.
दुर्धृत्तम् 1, 19.	देशभद्रः 7, 36.
दुःशीलः 8, 26.	देशान्तरगतः 3, 12.
दुष्कृतं 8, 9	देशान्तरमृतः 3, 10, 3, 11.
दुष्कृतकर्मा 12, 67.	देहः 1, 37, 11, 37, 3, 12.
दुष्टः 11, 13, 8, 21.	देहनाशः 3, 12, 6, 14.
दुःस्यम् 12, 1.	देहस्पर्शः 3, 3.
दूराध्यापगतः 1, 11.	देही 11, 37.
दूरे 9, 55.	देवम् 12, 41, 7, 16
दूषित-7, 3, 6, 39.	देवतम् 8, 22.
दृढम् 9, 20.	देव-विभ्यादिकर्म 7, 16.
दृढः 2, 4.	दोरः 9, 6.
दृढम् 9, 50.	दोषः 1, 51, 3, 27, 1, 27, 1, 29 6, 56, 7, 31, 10, 17.
दृष्ट 5, 20.	द्रव्यम् 3, 29.
दृष्टम् 3, 21, 3, 34.	द्रव्यशुद्धिः 7, 1.
दृष्टमात्रः 12, 17.	द्रव्यम् 11, 20.
दृष्टिः 6, 67.	द्रोणः 6, 20
द्वय 2, 12, 2, 1, 12, 12, 12. 16, 12, 43.	द्रोणादिकर्म 6, 1, 6, 71, 6, 72.
देवकृपा 3, 35	

द्रोणाक्षम् 6, 69.

द्वयम् 4, 12, 10, 6, 10, 7, 10,
13, 10, 14, 10, 22, 10,
40, 12, 6, 12, 7, 12, 8, 12,
27, 12, 63.

द्वापरः 1, 22, 1, 23, 1, 24, 1, 25,
1, 26, 1, 27, 1, 28, 1, 32.

द्वात्रिंशत् 6, 70.

द्वादश— 7, 5, 12, 38.

द्वादशसङ्ख्या 12, 63

द्वादशाहः 3, 2, 9, 4, 4, 9.

द्वागम् 6, 40, 9, 40.

द्विः 11, 3, 2, 5, 3, 31.

द्विगुण— 9, 2, 4, 20, 9, 16, 9, 52.
9, 53

द्विजः 1, 38, 1, 60, 2, 5, 3, 22,
3, 26, 3, 27, 3, 48, 5, 3,
5, 4, 5, 5, 12, 5, 13, 5, 24,
6, 11, 6, 27, 6, 34, 6,
60, 61, 7, 8, 7, 20, 8, 13, 8,
20, 8, 21, 8, 24, 8, 25, 8,
26, 8, 41, 10, 5, 11, 3, 11,
10, 11, 12, 11, 15, 11, 36,
11, 41, 11, 46, 11, 50, 11,
51, 12, 12, 12, 15, 12, 31,
12, 36, 12, 37, 12, 10,
12, 43, 12, 60, 12, 75.

द्विजाधमः 1, 56

द्विजानलः 8, 23.

द्विजभूषा 1, 61, 2, 14.

द्विजभूषणम् 2, 14.

द्विजभूषणरतान् 11, 15.

द्विजश्रेष्ठः 6, 32.

द्विजसम्पादितम् 1, 53, 6, 55.

द्विजसम्भाषणम् 6, 22.

द्विजातिः 2, 11, 3, 40, 6, 31,
12, 2, 12, 3.

द्विजोत्तमः 3, 42, 6, 1, 6, 9,
6, 18.

द्वितीय— 7, 18, 1, 11.

द्विदिनम् 8, 32.

द्विनवतिः 12, 81.

द्विपादः 9, 14, 9, 15

द्विमस्थः 6, 70.

द्वियोजनम् 12, 61.

द्विरात्रम् 3, 45.

द्विशतम् 5, 17, 5, 18.

द्विहीनः 3, 5.

द्वे 11, 18.

द्वेष्ट्यः 1, 40.

द्वी 2, 5, 3, 31, 1, 23, 1, 20,
9, 3, 9, 13, 9, 17, 9, 18,
9, 29, 11, 47.

घ.

घनम् 1, 17.

धर्मः 1, 2, 1, 4, 1, 12, 1,
14, 1, 16, 1, 17, 1, 21, 1,
22, 1, 24, 1, 30, 1, 31,
1, 61, 1, 64, 2, 1, 2, 15.

3, 48 6, 30 7, 77 1, 36
37 7, 38 8, 5 8, 7 8
8 8, 26 10, 3 11, 50
12, 45

धर्मकोविद 1, 17

धर्मखात 9, 40

धर्मज्ञ 6, 35 ■ 12

धर्मतत्त्वज्ञ 11, 50

धर्मतत्त्वार्थकाशिण 1 ■

धर्मपराङ्मुखः 4, 21

धर्मपाठक 8, 27

धर्मपालक 1, 37

धर्मशास्त्रम् 8, 2 8 6 12 81
12, 82

धर्मशास्त्रानुपालक 6 70

धर्मशास्त्ररघारुह 8, 26

धर्मसंस्थापनम् 1, 36

धान्यम् 2, 6 2, 7 6 40 7 27

धारा 7, 30

ध्रुवम् 1, 67

न

नकुल 11, 6

नक्तम् 11 15

नक्तभोजनम् 6, 3 6 6

नक्तभोजन 8, 37 8 38 8 31
8, 40

नक्त 6 1

नक्षत्र 3 7

नखम् 5 6

नगरम् 12, 68

नदी 3, 47 7, 3 9, 5 9 28
9, 56 12, 75

नदीतटम् 11 18

नदीपर्वतसंचार 9 28

नदीप्रस्रवण 1, 6 12, 60.

नदीबन्ध 9, 39.

नदीमुखम् 9, 5

नर 9, 7 9, 21 9, 41 9, 60
12 61

नरक 1 52 1, 67 4, 2 4, 14
4 17 4, 25 5, 25 6 59
7, 7, 8, 20 9, 59 1, 60

नल 12, 70

नववर्षा 7, 4

नवाह 11, 51

नट 1, 16 4 30 10 30 10, 31

नटभुता 10, 33

ना 1, 22

नानापुष्पलताकीर्ण 1, ■

नापित 11, 21 11 22 8 21

नामधारक 8, 3 8, 10 6 10
8, 20

नामधारकविष 11 6

नारम् 11, 42

नारिकेल 9, 30

नारी 4, 11 4 17 4 18 4 30
1 31 7, 2 9 55 10, 17

10, 23	10, 25	10, 31	निष्परम् 1, 56
10, 33			निर्जल 8 17
नादा 5, 14	3, 12		निर्णय 1 19
नादाक 12, 8			निर्णेतृ 1, 20
नासिकाभेदनम् 9, 28			निर्दिष्टम् 11, 28
नासिक्य, 9, 29			निर्दोष 6, 17
निकर्तनम् 10, 10			निनाद 1 7
निद् 3 9			निर्यास 11, 9
नित्यम् 1, 46 7 9 11, 14			निवर्तनीय 9, 48
11, 15			निवास 41 12, 73
निन्दा 1 83 11, 51			निवृत्त 3, 20 11 48
निधनम् 8, 23			निद् 9 42 12 22 12, 26 3, 9
निनादः 1, 7			निदिष्टम् 6, 53.
निपातनम् 6, 12 9 4 9, 9 9,			निषिद्धम् 12 60
14 9, 18 9 2, 9, 43			निष्कृति. 6, 1 6, 31 6 45
निबन्धनीया 9, 33			10, 1 10, 26 11, 26
निमन्त्रित 3 23			निष्ठीवनम् 12, 19
निमित्तम् 9, 31			निष्पन्नसर्वपात्र 9, 16
नियम 6, 57 6, 58 6, 60			निष्पीडनम् 12, 13
9, 58			निष्कलम् 1, 29 1, 64.
नियमस्य 6, 111			निस्तीर्णम् 7, 38
निरय 2, 15			निस्थितम् 11, 40
निरयगामी 11, 47			नीचकर्मप्रवर्तक 11, 11
निरर्थक 1, 55 1, 46			नीयमान 3, 46
निराश 12, 18 12, 43			नीरुक् 2, 4
निराहारा 7, 12 10, 18			नृ 1, 22
निरीक्षित = 5			नृत्यम् 1, 7
निरुद्ध 9, 49			नृपसाधेयुक्ते 9, 48
			नवेम् 9, 21

नेत्रघातनम् 9, 17

नेत्रपट 7, 28

नैशिकी 3, 18

नौ 7, 34

न्यायवर्तनी 12 45

न्यायोपार्जितम् 12, 46

प

पद्ममा 8, 31.

पङ्क्ति 9, 7 11, 8.

पक्षम् 11, 19

पक्षाक्षम् 1, 48

पक्षेटकचितम् 7, 34

पक्ष 4, 11 4, 13.

पक्षी 1, 7 6, 8

पञ्च 1, 38 4, 30 5, 17 6, 30

8, 12 8, 14 9, 11 9, 23

12, 9

पञ्चमस्यम् 3, 41 6 21 7, 4

7 21 10 20 10 36

10, 38 10, 39 11, 3

11, 8 11, 10. 11, 28

11, 33 11, 35 12 4

पञ्चदशाक्ष 1, 4

पञ्चदशाक्षकम् 3, 2

पञ्चेन्द्रियरत 8 21

पञ्चम 3 9 1 16 4, 12

4, 25

पञ्चायत 2 6 11 17 11, 12

पञ्चयज्ञरता 8, 21.

पञ्चसहस्रम् 11, 17

पञ्चाहम् 4, 9

पण्डित 1, 40

पतङ्ग 7, 31.

पतन् 6, 35

पतनम् 12, 5

पति 4, 17 4, 33 4 30 4, 33

10, 28 10 30 10, 30

पतित 4, 30 7, 9 8, 34 9, 11

10, 26 10, 29 11, 10

11, 41 12, 19 12 54

पतितादि 4, 9.

पत्नी 6 26

पत्रम् 10, 20.

पदेपदे 1, 40.

पण्या 7, 34 12 66.

पय 1, 65 1, 7 4 8 6, 9

11, 25 11, 29

पर 3, 33 10, 31 10, 34

1 61

परत्र 12 77

परधर्म 1, 64

परनारीयुत 4 22

परपाक 11, 15 11, 18

परपाकनिवृत्त 11, 15 11, 43

परपाकग्रन्त 11, 1 11 19

परम् 1, 23 11, 56 3, 18 6, 2	परिपत्त्वम् 8, 4 8, 15
परमः 8, 26 1, 64 5 24	पर्णपृष्ठम् 12 44
परपुमान् 10, 29 34	पर्यङ्कस्थित 6, 66
परशुः 9, 33	पर्वत- 9, 28
परसैन्यम् 1, 61	पर्वद् 8, 6 8 27 8, 9 8, 10
परस्त्री 4, 23.	पलम् 4, 8 6, 38 11, 31.
पराक. 4, 12	पलाण्डुः 11, 8
पराङ्मुख. 1, 47.	पलाशम् 5, 15
पराक्षम् 11, 48	पवित्र- 1, 36 5, 1. 8, 41
पराशरः 1, 8 1, 10. 1, 18	11, 28. 11, 58, 11, 88
1, 84 6, 1 6, 68 9, 80	पश्चिमः 12, 27
पराशरमतम् 1, 36 12, 78	पशु 10, 14
पराशरवच. 2, 2 3, 2 7, 1	पाचितम् 11, 13
परिकीर्तितः 11, 48 11, 50 12, 78.	पाणि. 1, 61. 6, 66 9, 20
12, 49	पाणिपूराभभोजन 11, 54.
परित्यजन् 3, 87	पात 3, 16
परित्यागः 6, 39.	पातकम् 9, 47
परित्राता 8, 84.	पातयन् 9, 36.
परिपालनम् 1 68.	पात्रम् 7, 1 10, 67. 11, 7 12, 41.
परिभ्रष्ट 3, 6 12, 32.	12, 42
परिवर्जित 11, 49	पाद 6, 29. 6, 65 7, 13 7, 14.
परिवृत्ति. 4, 25 4, 26	9, 3 9, 13 9, 14 9, 15
परिवेत्ता 4, 25	9, 17 9, 18 9, 29 9, 30
परिवेदनम् 4, 27 4 28.	9, 38 9, 41
परिवेष्टित 3, 32.	पादकृच्छ्रम् 9 18
परिव्राड् 1, 49 3, 31	पादप्रक्षालनम् 1, 43
परिषत् 8, 9 8, 11 8, 12	पादशौचम् 7, 24
8, 13 8 14	पादहीनम् 7, 14 9, 4 9, 29

पादाद्भुति 5, 18.	पाशच्छेदकर 4, ० 4, 3
पादुकास्थ 6, 66	पाशलम् 9 34
पादोनम् 9, 13	पाषाण 7, 26 7 27 9, 17
पानम् 1, 67	9, 23 9, 24
पानीयम् 9, 39	पिङ्गला 6, 7
पापम् 2, 8 ०, 41 4, 20 6, 57	पिण्ड 3, 18
8, 2 8, 5 8, 8 8, 9 8, 10	पिण्डदानम् 3, 18
8, 29 9, 61 11, 37	पिण्डस्थ 9, 18
11, 5० 12, 11 12, 61	पितृ-1, 4 3, 24 3, 20 4, 24
12, 80	7, 6 12, 14 12, 36 12,
पापकर्मा 8, 20 10 25	13
पापकारिणी 10 29	पितृगण 12, 12
पापनाशनम् 1, ३6	पितृघातक 1, २5
पापशोधनम् 11, 28	पितृतर्पणम् 12, 18
पापसङ्कर 6, 35	पितृदारा 10, 12
पापिष्ठ 2 12 12, 12	पितृदैवतम् 12 1०
पापी 9 12	पितृव्य 4 2.
पारग 8 12	पितृव्यपुत्र 4, २8
पाराधत 6, 3 6, 8	पितृव्यम् 12 41
पाराशर 1, 24 10, ० 10 11	पिपासा 12, 58
10, 22 10, 24	पिबन् 3 33 8 १4 11, 49
पाराशरम् 12, 81	पीडित 9, 7
पार्थिव 3, 22	पीतम् 11, 43
पायक 6, 40	पीयूषम् 11, 9
पायनम् 11, 5	पुण्यम् 1 6 1, 3० 6, 60 10 49
पायनी 9, 35	12, 11 12, 12 12, 63
पाशः 4 १ 9 32	12, 69
पाशक 2, 9	

पुत्रः 1, 19, 4, 23 4, 24. 5, 23	पृथिवीपतिः 12, 72.
पुत्रजन्म 12, 26.	पृष्ठम् 9, 7. 5, 20.
पुनरागमनम् 10, 32.	पोष्यवर्गः 12, 45.
पुनर्लेपनम् 6, 42.	प्रकल्पितम् 12, 64.
पुनः संस्कारकर्म 12, 3.	प्रकीर्तित-1, 64. 3, 21. 8, 12. 8
पुमान् 3, 9. 4, 1. 10, 35. 11, 44	14.
12, 57.	
पुरीषम् 6, 49.	प्रक्षालनम् 5, 6
पुरुषः 1, 30 8, 31.	प्रचोदितः 5, 25
पुरुषाकृतिः 5, 15.	प्रज्जदयितुम् 9, 59.
पुष्टः 12, 34.	प्रजा 1, 61.
पुष्टांग 12, 37.	प्रजापतिः 4, 4
पुष्पम् 1, 62.	प्रणवः 11, 36 11, 37.
पुष्पवती 10, 21.	प्रणाशनम् 12, 81.
पुञ्जः 1, 38	प्रणिपत्य 5, 5.
पुजनम् 1, 39.	प्रतिमहीता 11, 47.
पूज्यः 8, 25.	प्रतिरूपकः 9, 26.
पूत-5, 5. 8, 6. 11, 38 12, 22	प्रतिषिद्धम् 6, 67.
12, 81.	प्रतिषिद्धानम् 11, 4
पुय-4, 2. 6, 48.	प्रस्थागतः 12, 72.
पूर्ण 3, 47.	प्रथमः 4, 11, 7, 18.
पूर्वम् 1, 41. 8, 14 9, 12 2, 2	प्रदक्षिणा 1, 9.
पूर्वसङ्कल्पितम् 3, 38.	प्रदण्डवान् 1. 61.
पूर्वा 7, 13 7, 14 7, 15.	प्रदानम् 1, 44.
पूर्वोक्त- 6, 45. 6, 1.	प्रदीप्तः 11, 38.
पूर्वोच्छिष्टम् 11, 4.	प्रदोषः 12, 27.
प्रथक्कारनिकेतनः 3, 7.	प्रपा 9, 39.
प्रथक्प्रथक् 9, 49. 5, 13	प्रभासादि 12, 20

- प्रमत्तः 9, 8
 प्रमाणतः 9, 10
 प्रमाणम् 4, 13 10, 11
 प्रमाणमार्गः 8, 8
 प्रमादः 6, 30.
 प्रमापणम् 9, 26
 प्रयत्नः 8, 27. 12, 82.
 प्रयास 3, 12
 प्रवर्तकः 11, 14.
 प्रवृत्तम् 5 13
 प्रवास 7, 36
 प्रवृत्तः 4, 30
 प्रवृत्त्या 12, 5.
 प्रवृत्तम् 12, 26.
 प्रवृत्त्यः 1, 4
 प्रसव 3 24
 प्रमाद 12, 71
 प्रसूता 3, 26
 प्रसूतिः 8, 16 3, 3
 प्रसूयः 6, 70.
 प्रसूयणम् 10, 25 12 60
 प्रसूत-9 9 9, 44
 प्रहरः 12, 27.
 प्रहरणम् 9, 31
 प्रहारः 9, 2
 प्राधेतसः 1, 15.
 प्राजापर्यम् 8, 12 6, 10. 6, 27.
 6, 29 6, 29. 7, 22 8, 36
 9, 24 9, 25. 10, 6 10, 7.
 10, 8 10, 13 10, 14
 10, 25 10, 39 11, 2 12, 4.
 12, 6 12, 7.
 प्राजापत्यद्वयम् 6, 16. 10, 8 10,
 7 10, 39
 प्राजापत्यत्रय 10, 13
 प्राणभृत् 9 26
 प्राणः 1, 32 3, 37 8, 35.
 प्राणायाम 8, 42 9, 45 6, 4
 12, 63 12, 65.
 प्राणायामशतम् 3, 47.
 प्राणिहत्या 6, 1.
 प्रातः 11, 49.
 प्रातः 6, 20 6, 57 10, 32 7, 5
 प्रायश्चित्तम् 1, 34 4, 20 6, 12
 6, 48 8, 1 8, 6 8, 20
 8, 28 8, 30 8, 41 9, 2
 9, 12 9, 19 9, 23 9, 28
 9, 34 9, 35 9, 39 9, 40
 9, 41 9, 42 9, 43 9, 44
 9, 45 9, 46 9, 52 9, 54
 10, 4 10, 22 10, 82
 10, 38 11, 8 11, 10
 11, 25 11, 44 12, 58
 12, 66
 प्रायश्चित्तार्द्धम् 9, 32
 प्रायश्चित्ती 8, 6
 प्रेत त-3, 10 3, 19 3, 20 3, 40
 3, 43 5, 14
 प्रेतानिदोषसंस्कारः 5, 14
 प्रेतभूमिः 12, 1.
 प्रेतमुक्तम् 3, 1

प्रेतीभूत ३, ४३ ३, ४६

प्रेरयन् ९, ३६

प्रेक्षक ९, ४७

प्रोक्त-८, १४ ५, ६ ७ ५० ७, १९
९, २

प्रोक्षणम् ७, २८ ७, ३०

प्रोक्षणी ५, २१.

फ.

फलम् १, ६ १, ६२ ८, ६४ ७, २९
७, ८३ १०, २० ११, ९ ११ १८.

फलोद्भव १०, ३७

घ

वदरिकाभ्रम १, ५

वद्ध- ९, ६ ९, ३३ १०, २१

वाधिर ४, २७.

वन्दिमह १०, २१

वन्दिमाह १० १०

वन्दी ३, ३०

वन्ध ९, १ ९ २७ ९ १२ ९, ४२

वन्धनम् ८, १ ९, ३ ९, ७ ९ ११
९, ४६

वन्धपाशगुणाङ्ग ९ ३०

वन्धु १०, ३०

वन्धुमध्य ९, ५२

वतम् ४, ३३ ९, २३ १० २१

वलाका ८ ३

वलीवर्द २ ३

वस्त ६ १४

वहिष्कृत १ ५७

वाहि स्थलम् १२ १७ १२ १८

वहु- ९ १० ९, १८ ९, १९

बहुभु ९ ९ ५३

वान्धव ४, १९ ५ २३ १० ३३

वाल ३ १० ३ ११ ६ ५० ७ ३०
९, ६१ ११, ६

वाहु ५, १६

वाहुमात्रम् ९ १०

वास १२ १०

विलम् १ ३३

वीजम् १, ५६ १ ५७ १ २२ १ १७

वीजी ४ २२

वुध ३, २७

व्रश्चकूर्च ८, ११ ११, ३ ११ ३
११, २ ११, २७ ११ ३२

व्रश्चपातक १२ ८० १२ ८

व्रश्चपातिनी ७ १९

व्रश्चपोष ८, ७१

व्रश्चप्र २, १२ १२, ४०

व्रश्चार्थम् १ ३१

व्रश्चपारी १, १७ १ ११ ५, १
४ ३१

व्रश्चपार ३ २१

ब्रह्महत्या 4, 20, 8, 35, 12, 50.
12, 71.

ब्रह्महत्याव्रतम् 12, 74.

ब्रह्महा 12, 74.

ब्रह्मा 1, 50.

ब्राह्मणः 1, 38 1, 56, 2, 8, 3, 1,
8, 33, 40, 44, 45, 46.
4, 4, 5, 11, 6, 19, 30,
48, 53, 54, 59, 61, 62,
69, 7, 7, 8, 3, 11, 16,
17, 29, 9, 21, 9, 53, 10,
15, 10, 38, 11, 18, 23, 34,
26, 51, 12, 7, 23, 33, 39,
56, 59, 74, 77.

ब्राह्मणतर्पणम् 6, 41.

ब्राह्मणस्त्वम् 12, 8.

ब्राह्मणादयः 10, 40

ब्राह्मणभोजनम् 4, 6, 8, 41, 10,
4, 10, 23, 12, 73, 13, 73.

ब्राह्मणानुमतः 7, 11.

ब्राह्मणार्थम् 1, 36.

ब्राह्मणार्थे 8, 30, 8, 35.

ब्राह्मणी 5, 7, 7, 11, 7, 12, 7,
13, 7, 14, 7, 15, 10, 29,
10, 34

ब्राह्मणीगमनम् 1, 67.

ब्राह्मण्यम् 8, 19.

ब्राह्मन् 12, 9, 12, 10.

भ.

भक्तवत्सलः 1, 11.

भक्त 1, 60.

भक्तिः 1, 11.

भक्षणम् 1, 66.

भक्षयन्ती 8, 33.

भक्ष्यं 11, 18.

भगिनी 10, 9.

भग्नः 3, 34, 9, 38.

भगवाणः 1, 55; 1, 58, 1, 10.

भयम् 4, 1, 6, 56; 10, 24.

भयार्तिः 10, 16.

भयार्दितः 12, 58.

भर्तृ 3, 28, 4, 14, 4, 16, 4, 17,
4, 18, 4, 23, 4, 31, 4, 32,
10, 33.

भवव्योक्तः 1, 15

भवनम् 9, 32.

भस्म 6, 39, 6, 63, 7, 2, 7, 22,
10, 34, 12, 10.

भागः 2, 13, 4, 22.

भाजनम् 11, 40, 12, 48.

भाण्डम् 6, 47.

भाण्डस्यम् 6, 30.

भाण्डस्थितम् 11, 25.

भारः 1, 55, 9, 31.

भारहाजः 6, 7.

भार्या 4, 15, 10, 26.

भावदुष्टः 6, 38.

भासः 6, 8.
 भास्करः 3, 33, 12, 22
 भिक्षा 1, 49, 12, 66
 भिक्षार्थी 12, 68
 भिक्षुः 1, 51, 12, 47
 भिक्षुक. 1, 47
 भिन्नम् 9, 37.
 भिन्नकक्ष. 9, 37
 भिषक् 9, 46
 भुक्त-7, 38 10, 24 10, 25. 11,
 1. 11, 5 11, 19 11, 20
 भुक्तोच्छिष्टम् 7, 82
 भुञ्जानः 1, 38 6, 65. 12, 40
 12, 42
 भू 7, 25 12, 61.
 भूमिः 10, 2 10, 41.
 भूमिदोषः 6, 12.
 भूमिप. 3, 4
 भूमिहर्ता 12, 62
 भूषणम् 9, 6
 भृगु 3, 10
 भृगुभिस्मरणम् 3 10
 भृत्यः 6, 36 9, 61 12, 73
 भृशम् 8, 32.
 भेदण्डः 6, 8.
 भिक्ष्यम् 1, 50
 भिक्ष्यनर 1, 60
 भिक्ष्यनर्या 12, 3
 भिक्ष्यभुक् 7, 9

भोजनम् 6, 67 11, 7
 भोज्यम् 6, 74 11, 12
 भोज्य- 11, 19 11, 23 11, 24
 भोज्यान्न 11, 21
 भ्रष्टः 1, 37
 भ्रातृ 4, 29 5, 23 7, 6.
 भ्रातृजा 10, 12
 भ्रातृभार्या 10, 12
 भृणहत्या 4, 15.
 भृणदा 6, 61

म

मक्षिका 6, 61 7, 31
 मल 12, 52,
 ममः 9, 37
 मण्डलम् 3, 33
 मण्डूकः 11, 11
 माणि. 7, 26
 मतम् 4 12 7, 17 7, 21
 मत्त. 9, 8.
 मत्स्यघाती 2, 6 2, 7
 मदः 10, 31
 मदमोक्षि 7, 7
 मद्यम् 1, 6 11, 14 11, 15
 मद्यप. 1, 73
 मयू 1, 63
 मयुपर्क. 7, 5,
 मय्य 1, 6 2 71
 मय्यमम् 1, -

मध्यस्थः 12, 27.
 मनः 12, 50.
 मनस्तापः 11, 20.
 मनीषी 12, 9.
 मनुः 1, 21, 4, 18, 7, 31, 7, 32,
 9, 26, 9, 51, 11, 19, 12, 20,
 12, 39.
 मन्त्रपूर्वकः 8, 10.
 मन्त्रप्रार्थितः 3, 11.
 मन्वन्तरम् 1, 16.
 मन्यर्थः 6, 1.
 मरणम् 3, 1, 10, 3, 20, 3, 29,
 3, 34, 12, 62.
 मरुत् 12, 24.
 मर्कटः 11, 41.
 मर्त्यः 12, 50.
 मर्त्यलोकाः 9, 60.
 मत्ता 12, 14, 12, 15.
 मलिनः 6, 62.
 महत्कार्यम् 6, 59.
 महातेजाः 1, 8, 1, 8.
 महातापः 2, 8.
 महानदी 5, 2, 12, 59.
 गणनिशा 12, 27.
 महापातककारकाः 12, 67.
 महागुनिः 1, 10.
 मदिप- 6, 12, 10, 14, 15.
 मदी 2, 10, 7, 32.
 मोक्षरः 1, 20.
 मोक्षरथः 12, 47.

मातृ 3, 24, 3, 25, 4, 24, 7, 6,
 10, 9, 10, 12, 10, 30
 मातृपञ्चमः 10, 10.
 मातुलानी 10, 13.
 मानवः 1, 12, 1, 24, 12, 11.
 मानस्तोकः 11, 34, 11, 35.
 मानुषः 1, 2, 4, 32, 10, 31.
 मायूरम् 11, 42.
 मारुतः 8, 9, 8, 10, 8, 32.
 मारुतार्कः 7, 34, 8, 9, 8, 10.
 मारुताशनः 6, 5, 8, 37, 8, 38,
 8, 30, 8, 40.
 मार्गन्तः 8, 8.
 मार्जनम् 7, 27.
 मार्जारः 6, 9, 7, 31, 11, 6.
 मालाकारः 1, 62.
 मापः 6, 50.
 मानम् 1, 32, 1, 60, 11, 11,
 11, 14, 11, 15.
 मासः 3, 2, 3, 4, 5, 4, 10, 6, 33.
 मासद्वयम् 4, 10.
 मासिमासि 7, 6.
 मासार्द्धम् 4, 10, 6, 43.
 मिथुनम् 10, 7, 10, 8, 10, 11.
 मिथ्योपचारः 9, 46.
 मुक्तः 12, 16, 12, 73.
 मुक्तकण्ठ-12, 16.
 मुक्तभोजनः 6, 66.
 मुग्धम् 1, 36, 3, 20, 5, 21,
 11, 40.

मुख्यः 8, 27.
 मुञ्जः 7, 39
 मुण्डनम् 9, 55.
 मुद्गरः 3, 35.
 मुनिः 1, 15, 1, 19, 8, 13, 11, 48.
 12, 53.
 मुनिपुङ्गवः 1, 10, 1, 35.
 मुनिमुख्यः 1, 8, 1, 18.
 मुनिवस्त्रम् 6, 35.
 मुनिविभाषितम् 1, 34.
 मुष्कः 5, 19.
 मुसलम् 5, 20, 12, 78.
 मूकः 4, 27.
 मूढः 6, 58, 8, 5, 12, 42
 मूढगर्भः 9, 45.
 मूत्रम् 6, 49, 11, 30, 12, 2, 12, 4
 मूर्खः 1, 40, 8, 5, 4, 16.
 मूर्च्छितः 9, 11.
 मूलम् 10, 20.
 मूलच्छेदः 1, 62.
 मूल्यम् 9, 26.
 मूषकः 6, 9.
 मृषिका 11, 11.
 मृगः 1, 7, 6, 14, 8, 16.
 मृगमयम् 6, 39, 7, 27, 10, 37.
 मृत- 2, 10, 2, 11, 2, 28, 2,
 38, 2, 44, 3, 38, 3, 44.
 4, 14, 4, 23, 4, 30, 4, 31.
 9, 5, 9, 6, 9, 9, 10, 28.
 12, 37, 12, 62.

मृतकम् 11, 16.
 मृतसूतकम् 3, 28.
 मृत्युः 8, 1, 9, 8.
 मृदुः 7, 37.
 मृद्गाण्डम् 6, 46.
 मेखला 12, 3.
 मेढ्रम् 5, 17, 10, 10.
 मेध्यम् 7, 31, 10, 41.
 मेरुः 1, 50.
 मैथुनम् 12, 1.
 मोचनम् 9, 27.
 मोहः 10, 30, 10, 31, 11, 8.
 मोहितः 10, 9.
 मौञ्जः 9, 33.
 मौनव्रतम् 12, 40.

य.

यक्षः 1, 7.
 यज्ञः 1, 23, 2, 3, 28, 8, 21.
 10, 41, 11, 48, 12, 25.
 यज्ञकर्म 6, 52.
 यज्ञपात्रम् 5, 18.
 यज्ञफलम् 3, 40.
 यज्ञयाजी 8, 13.
 यज्ञसङ्घः 3, 37.
 यज्ञोपवीतम् 12, 16.
 यतिः 1, 48, 1, 50.
 यत्नः 9, 45.
 यथाकालः 3, 23.

ययाविधि 9, 30

यन्त्रिता 9, 44

यवसम् 9, 20.

यष्टि 3, 35

याचमान 1, 28 1, 29

याजक 4, 25

याज्यवर्ण 11, 26

याज्ञवल्क्य 1, 14

यान 12, 12, 12, 79

याम 12, 27.

यावक 6, 38 6, 36 10, 19
12, 60

यावकात्रम् 11, 11

यावकाहार 6, 26 6 32 6, 43

यावत् 9, 20 9, 21.

यावन्मासस्थित 3, 15

यावान् 9, 46

युगम् 12, 54

युगम् 1, 2 1, 16 1, 33 1, 35
1, 33 1, 34 2, 1

युगद्वयम् 12, 54

युगलम् 1, 22.

युगलम् 1, 28 11, 51

युगेयुगे 11, 50

युग्मम् 10, 4

यूय 12, 28.

योष्यम् 8, 1 9, 3 9, 4 9, 6 9,
8 9, 31

योष्यपण्यत 9, 30.

योगयुक्त 3, 81.

योजन- 12, 70

योनिः 1, 52 12, 37.

योषित् 3, 11

यन्त्रित 9, 45

र

रक्तपक्ष 6, 6.

रक्तवत् 7, 30.

रक्ता 11, 29

रक्षणार्थम् 9, 52.

रक्षन् 1, 61.

रक्ष 1, 59

रक्ष 8, 19

रज 7, 2 7, 6 7, 16 7, 17.

रजकी 6, 44 7, 19

रजनी 7, 21.

रजस्वला 7, 5 7, 7 7, 11 7, 12
7, 13 7, 14 7, 15 12, 53.

रजोनिवृत्ति 7, 16 7, 18

रज्जु 7, 29

रणम् 3, 31 3, 38

रत 11, 14 11, 15

रत्नम् 1, 63.

रथ्या 7, 34 12, 18

रथि 11, 39

रस 2, 7 12, 34

रसपूर्णम् 6, 47

राक्षस 4, 18

	ल.
राजपुत्रः 9, 53	
राजा 1, 30 1, 60. 2, 12 3, 21 3, 22 8, 18 8, 29 9, 51 12, 47. 12, 72 12, 78 12, 79.	लक्ष्मीः 3, 38 लक्ष्म 9, 27. लता 10, 20. ललाटेदेशः 3, 39 लवणम् 1, 65 6, 40. लशुनम् 11, 9. लाङ्गली 2, 9 लाङ्गूलम् 9, 18 लाभकर्म 1, 63 लाला 9, 50. लालाहवम् 6, 72. लाविका 6, 6. लिखितः 1, 14. लुब्धकी 6, 44. लेपः 7, 3 लोकः 3, 31 3, 33 5, 22 10, 31. 11, 38 12, 77 लोकाग्निः 5, 11. लोभः 6, 56. लोष्टकम् 9, 23 9, 24. लोहदण्डः 6, 11
रात्रिः 8, 31 9, 56 10, 11 11, 10, 11, 12 23, 44	
रामचन्द्रः 12, 70.	
राशिमूलम् 2, 11	
राष्ट्रम् 10, 29.	
राहुः 12, 22 12, 26	
राहुमस्ताः 12, 30.	
राहुदर्शनम् 12, 23.	
रघुः 12, 24.	
रथिरम् 1, 82 8, 39 9, 50. 11, 54 12, 14.	
रुच्य 7, 26	
रेणुः 7, 35.	
रेतः 11, 1. 12, 64	
रोगः 7, 16.	
रोधः 9, 1 9, 3 9, 5 9, 27.	
रोधनम् 9, 31 9, 46.	
रोम 9, 14 12, 14 4, 32	
रोहिः 6, 14	
रोहिणी 7, 4	
रोप्यम् 7, 26	
रौरव 12, 36,	व वक्ता 8, 5 वस्त्रम् 3, 33 12, 56 वपनम् 4, 29 6, 63.

वत्सक 8, 33	वानर 6, 18
वध 6, 20 9, 1 9, 8 9, 31 12, 79 12, 78	वान्तः 12, 1
वनम् 9, 6 12, 7	वापी 7, 3 9, 36 12, 52
वनचारी 6, 15	वाम 1, 54 5, 19
वपनम् 8, 31 9, 14 9, 54 10 10, 19 12, 7	वामदेव्यम् 11, 18
घर 10, 17.	वामन 4, 27.
घराह 6, 14 11, 42	वामपादकरन्यस्तम् 1, 59
घट्टण 11, 39	वाय-यम् 12, 9 12, 10
घर्जित 3 12, 32 12, 36	वायु 10, 41 11, 39
घर्ण 1, 17 1, 37 2, 15 11, 16 12 2 12, 5 12, 6	वायुभूत-12, 12
वर्तमानम् 1, 2	वायुभक्ष 4, 7 6, 11
*वर्षम् 1, 58 4, 2 7, 7 7, 9	वारि 4, 7
वल्कलम् 7, 28	वारुण 12, 9 12, 10
वल्कभृत्खल 9, 33	वास 7, 28 9, 57 11, 52.
व-गुली 6, 6	वासार्थम् 12, 72
वंशज 3, 8	यासिष्ठ 1, 12
वसु 12, 24	याहनम् 9, 27 9, 29
वसुम् 6 39 10, 37 12, 13	विकर्म 2, 14
वसुयुगम् 9, 15	विकर्मस्थः 6, 18 12 67
वसुयुग्मम् 10, 4	विकलम् 7, 2
वाक् 12 50	विकल्पी 8, 27
वाक्यम् 1, 18 6, 51 6, 61	विषयः 1, 65 2, 7
वाक्योदकम् 6, 62	विप्रीणम् 1, 66 9, 38
वाजपेय 12 52	विशेष 2, 7
वाणिज्यम् 1, 63 2 14	विघाती 6, 3
पात 4, 22	विप्रकर्ता 6, 59
प्रातोदुत 7, 35	विचक्षण 5, 23
	विचारः 1, 67
	विच्छेद 3, 8.
	विज्ञानम् 8 2

विशात 6 34
 विशेष 12, 27 8, 7
 विट् 11, 42 12, ■ 12, 4
 वित्तम् 12, 46
 विद् 6, 70 8, 2
 विद्यमान 12, 56
 विद्या 5, 8
 विशुत् 9, 42
 विद्वत् 3, 34
 विद्वान् 8, 2
 विधया 4, 14
 विधि 5, 24 10, 2
 विधिवत् 3 39 12, 65
 विनिर्दिष्टा 10, 30
 विनिसृत 3, 14
 विन्ध्य 12, 73
 विपत्ति 3, 7 9, 47.
 विपन्न 3, 30 9, 39 9, 42
 विप्र 1, 46 59 2-2, ■ 5, 7,
 13 3-3 4, 5, 6, 12
 20 23, 26 29 37 4-5
 6 ■ 5-5 10 11 12,
 ■ 9 13 21 22, 29 41, 42,
 ■ 64 65 70, 72, 74, 7,
 8 ■ -2 15, 18, 22 24
 41 9, 61 10-4 5, 17,
 38 11 -1, 3 5, 7, 8, 11,
 18 14 16 20, 23, 24 44
 49 12-20, 21, 29, 39
 41, 42, 60, 61, 76

विप्रगृहम् 11, 19
 विप्रघ्न 1, 58
 विप्रमध्ये 12 57
 विप्रुद् 7, 32
 विभवम् 1, 49.
 विभाषितम् 1, 34
 विभु 1, 13
 विगुक्त 9 60
 विमोचनम् 9, 45
 विलिखितम् 5, 6
 विवर्जित 1, 52 10, 34 11, 15
 12 67
 विवाद 11, 53
 विवाह 3 28 12 25
 विशारद 1 3
 विशुद्धात्मा 12 71
 विशुद्धि 3, 3
 विशेषत 9 56 10 31
 विशोधनम् 7, 25
 विषम् 5, 10
 विष्णु 1, 20 1, 13
 विस्तर 1 18 1 19
 विस्तीर्ण 12, 70.
 विस्तता 6 1
 विस्मृत 1, 15
 विहीन 1, 52
 वीर 3, 35 3, 37
 वृक 5, 1 5, 7 6, 4 11
 वृक्ष 1, 6 2, 10 ■ 36 11, 7

वृत्ति 1, 63 2, 7 12, 5
 वृद्ध 6 35 7, 35
 वृन्तम् 5, 15
 वृन्ताक 11, 9
 वृन्ताकफलमशी 6, 10
 वृष 2, 3 5, 9 6, 16 6, 41
 9, 15 9, 47 12, 8 12, 49
 वृषग 5, 17
 वृषल 12, 32
 वृषलमीत 12, 33
 वृषलीपति 7, 8
 वृषलीसेवनम् 7, 8
 वेग 7, 3
 वेणु 7, 28
 वेणुजीविनी 6, 44
 वेद 1-21, 46 67 3, 5 5, 3
 6 70 8 2,-12 21 12, 32
 वेदकर्ता 1, 31
 वेदखड्गधर 8, 115
 वेदपारग 1, 50 35 8, 7
 वेदमातृ 5 1 8, 30
 वेदवान् 8, 11
 वेदविद् 8, 22
 वेदप्रतम् 8, 13,
 वेदाक्रम 8, 2 12
 वेदात्र 6 70 8, 2
 वेदान्तवेदी 12, 61
 वेदाभ्यासरतः 1 46

वेदम् 6, 34 6, 40 11, 19 12,
 72
 वेदमरुम् 9, 44
 वेदमदार 9, 41
 वेदमभग 9, 43
 वेदितम् 1, 54
 वेदितशिरा 1, 59
 वेदया 10, 14
 वैकालिकम् 7, 17
 वैष 3, 21
 वैय्यात्रम् 11, 43
 वैद्य 1, 63 2, 14 3-2, 4, 45
 6-17, 18, 20, 29, 30, 50
 10, 7 11-2, 12, 17, 26 45
 वैद्यकाम्यका 11, 24
 वैद्यजा 7, 13
 वैश्वदेव 1 39, 40, 41, 47, 51,
 52 53
 वैद्यवृत्ति 1, 63
 वेदा 4 3 4, 8
 व्यक्त 10 28
 व्यसनम् 7 36
 व्यसनी 6, 53
 व्याघ्र 6, 13 9 42
 व्याध 2 9
 व्याधि 6, 53 7, 36 9, 50
 व्याधित 2, 3 4, 16
 व्याधुषसृष्ट 9, 12
 व्यापच 9, 16
 व्यापादिता 9, 49

व्यास 4, 33
 व्यासपाही 4, 33
 व्यास 1-1, 4, 5, 9, 11, 18
 व्रणहारम् 6, 48
 व्रणभङ्ग 9, 20
 व्रतम् 1, 42 4-17, 18, 31 5, 3
 6-33, 34, 59, 63 9-13,
 52, 53, 57, 58 10-21, 23
 40 12, 3
 व्रतशेषम् 5, 4
 श.
 शकट 9, 7
 शकलम् 5, 21
 शक्तः 1, 51.
 शक्ति 2, 1 6, 31
 शक्तिपुत्र 1, 8
 शङ्कितम् 11, 4
 शङ्ख 1, 14 7, 26 4, 29
 शङ्खपुष्पी 10, 20
 शङ्खलिखित 1 24
 शङ्खः 7, 29
 शतम् 1, 55 5, 15, 16 5, 17
 10 35 11, 20 12, 49
 12, 52 12, 63 12, 70
 शतकम् 5, 16
 शतपञ्चकम् 12, 81
 शतपा 8, 8, 29
 शत्रु 1, 53 3, 32
 शने 8, 19
 शयनम् 2, 53 12 79

शय्या 1, 44
 शर 3, 35
 शरभ 6, 2
 शरीरम् 6, 28 6, 57 10, 26.
 शरीर 9, 43
 शमि 5, 19
 शर्वरी 12, 25.
 शल्यक 6, 10
 शवम् 8, 45
 शवती 11, 35
 शशादि 6, 5
 शखम् 1, 61 9, 23 9, 24
 शस्त्रपाणिः 1, 61
 शाकुनिक 2, 9
 शाण 7, 29
 शाणवात 9, 33
 शातातप 1, 14
 शाप 1, 27
 शारिः 6, 4
 शायम् 3, 25
 शाखम् 6, 70 12, 81
 शिखा 12, 16
 शिखापर्वम् 9, 14
 शिर 1, 54 5 16 6, 62 9, 63
 12, 16 12, 64
 शिष 6, 7
 शिनुमारः 6, 10
 शिन्धकम् 2, 16
 शिल्पी 3, 21 1 16

शिश्रम् 5, 10 10, 10.	20, 21 8-24, 25. 10,
शीतः 8, 32	8 11-2, 3, 14, 15, 21.
शीलवती 8, 25	26, 27, 45 12, 30 12, 39.
शुक 6, 3.	शूद्रकन्या 11, 22 11, 28.
शुकद्विद 11, 34.	शूद्रगृहम् 11, 20.
शुक्र 11, 33	शूद्रजा 7, 14.
शुक्रः 10, 11	शूद्रजातिः 1, 65.
शुचि 8, 11 3, 24 3, 25 5, 3	शूद्रभोजनम् 11, 18.
5, 7 5, 9 6, 23 6, 49	शूद्रवेदम् 11, 19
9, 11 12, 4 12, 17.	शूद्रसुतकम् 11, 17.
शुचिमत 11, 12	शूद्राश्रमम् 11, 4 12, 35.
शुद्धः 4, 6 8, 41 8, 42 10, 35	शूद्राश्रमभोजी 12, 37.
शुद्धता 7, 30.	शूद्राश्रमरत्नपुटः 12, 34
शुद्धि 8, 1 3, 9 6-26, 39, 72,	शूद्री 7, 15 12, 36.
75 7-1, 10, 27, 28, 30,	शूद्रोच्छिष्टम् 7, 24.
38 9, 23 10-1, 6, 11, 22	शून्यम् 8, 17
11, 17 12-5, 8, 78.	शूर 8, 32 3, 36.
शुद्धधर्मम् 4, 13 12, 11	शूर्पम् 7, 29.
शुनी 4, 18	शेष 1, 34. 6, 45 11, 7
शुभकर्मा 8, 41	शोणितम् 1, 11 6, 48 11, 54.
शुभकारकम् 12, 51	शोधनम् 10, 39 11, 56
शुष्काश्रमम् 11, 19	शौचम् 3, 10 3, 45
शृङ्गम् 5, 11 7, 26	शौचाचारः 1, 11 7, 38.
शृङ्गभङ्गः 9, 17 9, 19.	श्मशानम् 8, 22.
शृङ्गोदकस्नानम् 5, 2	श्मश्रु 9, 14
शृत 6, 68	श्येन 6, 5
शूद्रः 1-64, 65, 66. 67, 2-14	अवणम् 9, 37 12, 19
11-2, 4, 46, 48 6-16,	आरम् 3, 13
18, 20, 21, 30, 31, 51 7-	

भान्त 1, 41 2, 3 6, 53 12 58
 भुत 1, 12 1, 15
 भुतम् 6, 68. 1, 48
 भुति 1, 3 1, 20 6, 71
 भुत्यर्थ 1, 15.
 भोजम् 5, 21.
 भोजिय 3, 21 12, 51.
 भोक 12, 81
 भपाक 5, 10 6 21 6, 23
 11 14 11, 27
 भपाकी 10-5, 8
 भयोनि 12.-38, 56
 भ्रा 5-1, 2, 3 4 5, 6, 7, 9
 6-67 68, 69 71 --
 20, 23 11, 41
 भ्रातृघातक 6 11
 भ्रतम् 11, 9 11, 20

प

पद् 3, 9 3, 45 5, 18 9, 31
 पद्कर्म 1, 39 2, 2
 पद्कर्मनिरता 2 2
 पद्कर्माभिरत 1, 39
 पद्पलम् 4, 8
 पद्शतम् 5, 15
 पडद्वित् 3, 26
 पद्भाग 2, 12
 पण्ड 4, 27 8, 19

पण्डवार्जित 2, 4
 पण्मास 4, 13 7, 25 9, 13
 पष्टि 4, 2
 पष्ठ 3, 11 3, 16 4, 12

स.

सयोग 4, 28 8, 10
 सरक्षणम् 9, 1.
 सवत्सर 1, 27 2, 8
 सवर्त 1, 13
 सविशन्ती 8, 34
 सशय 4, 15 8, 43 10 13
 11, 6 11 23 11, 24
 सस्कार 8 19 11, 22 13, 2.
 3, 14 5, 14
 संस्कृत 11, 22 11, 24
 संस्थित 3, 17
 सस्पृष्ट 6, 26 7, 22 7, 21 12,
 2 6, 73
 सकृत् 6, 22
 सगोत्र 3, 11 10 13
 सङ्कटम् 9, 37
 सङ्कर 3 24 11, 55
 सङ्क्रान्ति 12, 29
 सङ्ग्राह 4, 13 12, 61
 सङ्गम 5, 2 9, 54
 सङ्गोपनम् 9 27
 सङ्ग्रह 12, 31
 सङ्ग्राम 11 41 3, 39.

सङ्ग्रामदेशः 3, 30.	सपिण्डः 5, 11.
सचेतनः 9, 16.	सपुत्रः 12, 73.
सचैतम् 3, 43. 6, 24. 12, 55.	सप्त 9, 11. 9, 59.
सजातिः 4, 19.	सप्तजन्मा 9, 60, 12, 88.
सञ्चयः 12, 70.	सप्तपलम् 11, 31.
संचारः 9, 28.	सप्तमः 3, 9. 4, 12.
सञ्चितः 12, 70.	सप्तवारः 11, 81.
सततम् 9, 58. 9, 61. 11, 49.	संवाद्यः 12, 15.
सतता 7, 35.	समा 1, 8.
सत्यम् 1, 30.	सम् 2, 7. 4, 10
सत्यवतीक्षुतः 1, 2.	समन्वितः 3, 5. 10, 29.
सत्प्रपुतः 3, 22.	समभाषी 2, 10.
सत्री 12, 47.	समरम् 10, 16.
सदा 10, 16.	समर्थः 7, 37. 8, 11.
सदाचारः 1, 20. 12, 61.	समाचारः 1, 35.
सद्गुणगवादी 8, 9.	समादिष्टः 12, 70.
सद्यः 3, 11. 3, 41. 3, 10. 3, 20.	समायुक्तम् 12, 81.
5, 9	समुत्पन्नः 11, 23. 11, 22.
सद्यःशौचः 3, 21, 3, 10. 3, 41.	समुद्दिष्टः 11, 39. 10, 30.
सनातनः 2, 15. 3, 48.	समुद्भूतः 11, 24.
सन्तत 7, 35.	समुद्रः 9, 5. 12, 71.
सन्तुष्टद्वयः 1, 10.	समुद्रगा 3, 47. 12, 75.
सन्ध्या 1, 39. 3, 6. 6, 4. 10, 40.	समुद्रदर्शनम् 5, 2
12, 32.	समुद्रसेतुगमनम् 12, 60.
सन्ध्यापास्तिः 8, 3.	समुपस्थितः 11, 55.
सन्धिः 4, 15. 11, 33. 12, 55.	समेतः 3, 4. 8, 20. 9, 48.
सन्निभः 1, 3.	
सन्त्यस्तः 3, 10. 3, 33.	
सपलाशः 9, 10.	

- सम्पर्कः 3, 19, 3, 20, 3, 26, 3, 27, 6, 43, 10, 17, 12, 35.
 सम्पादितम् 6, 61.
 सम्पूर्णम् 4, 2, 6, 64.
 सम्पूर्णसर्वाङ्गः 9, 21, 9, 22.
 सम्प्रणीतः 8, 22.
 सम्प्राप्तः 1, 40, 1, 44, 1, 47, 1, 53.
 सम्भवः 6, 48.
 सम्भाषः 12, 19, 12, 79.
 सम्भाषणम् 1, 26.
 सम्भारः 10, 37.
 सम्मितः 10, 18.
 सम्मिश्रम् 6, 47.
 सरित् 12, 20.
 सर्पः 6, 9, 9, 42.
 सर्पिः 4, 7, 4, 8, 6, 36, 6, 37, 6, 40, 6, 49, 10, 27, 11, 28.
 सर्वः 2, 9, 12, 8, 1, 5, 1, 65, 4, 18, 8, 25, 4, 25, 6, 8.
 सर्वकर्मबहिष्कृतः 12, 46.
 सर्वतत्त्वज्ञः 1, 4.
 सर्वदेवमयः 1, 42, 6, 63, 1, 48.
 सर्वपापम् 2, 11, 2, 13, 12, 81.
 सर्वप्रयत्न 3, 27.
 सर्वप्राणि 8, 34.
 सर्वभक्षः 8, 22.
 सर्वभक्षकः 8, 22.
 सर्वशः 11, 44.
 सर्वशास्त्रम् 9, 51.
 सर्वसङ्गमः 1, 40, 1, 53.
 सलिलम् 6, 25, 6, 73.
 सलिलार्थी 13, 12.
 सवनस्थः 12, 74.
 सवासा 12, 28.
 सन्नतः 3, 23, 5, 4, 5, 5.
 सन्नती 1, 46.
 सशिखम् 8, 31, 9, 14, 10, 6, 10, 19, 12, 7.
 सशिष्यः 1, 3.
 सहभृत्यः 12, 73.
 सहभोजनम् 11, 7, 12, 79.
 सहस्रम् 1, 55, 3, 36, 4, 2, 11, 17, 11, 18, 12, 65, 1, 46.
 सहस्रगुणितम् 8, 15.
 सहस्रशः 8, 4, 8, 7.
 सहित 2, 2, 4, 6, 12, 76.
 सागरः 12, 69, 12, 71.
 सामदोषम् 1, 50.
 सातपथ्यम् 12, 11.
 साधारणः 1, 17, 2, 1.
 साधुः 6, 61.
 साध्याचारा 7, 17.
 सान्तपनम् 4, 11, 6, 28, 6, 29, 9, 24, 9, 25, 10, 24, 10, 27, 10, 28, 11, 8.
 सापन्नः 4, 28.
 साम 11, 18.

सामर्थ्यम् 1, 31.	सूक्ष्मः 1.-18, 19.
सायम् 9, 27.	सूकरः 12, 38. 4, 16, 10, 14.
सारसः 6, 2.	सूकरी 4, 16. 10, 14.
सार्धकामिकी 1, 56.	सूतकम् 3.-7, 8, 15, 16, 19, 20, 22, 25, 26. 11.-16, 17. 12. 37.
सावित्री 6, 22. 8, 3.	सूतकाक्षम् 11, 4.
सिद्धः 1, 7.	सूतकी 3, 6.
सिद्धिः 12, 44.	सूतिकम् 12, 54.
सिंहः 6, 13.	सूतिका 7, 10.
सीसम् 7, 25.	सूत्रम् 9, 59.
सुक्षेत्रम् 1, 57. 1, 47.	सूर्यः 7, 9. 12, 21. 12, 55.
सुखासीनः 1, 8.	सूर्यमण्डलभेदी 3, 31.
सुगुमां 9, 32.	सुगतः 5. 1. 11, 41.
सुतः 1, 4. 4, 24. 10, 30. 11, 23.	सेतुः 12, 71.
सुनर्दः 2, 4.	सेतुबन्धः 12, 66. 12, 73.
सुपात्रम् 1, 57. 1, 47.	सेवा 1, 28.
सुप्तः 6, 23. 12, 18.	सेवादानम् 1, 29.
सुसुद्धिमान् 12, 45.	सैन्यम् 1, 61. 3, 34.
सुमणिः 12, 48.	सेहम् 11, 43.
सुयुद्धम् 3, 37.	सोमः 5, 8. 7, 33. 11, 39. 12, 21. 12, 24.
सुरः 9, 57.	सोममहः 12, 30.
सुरा 7, 22. 7, 23. 10, 62. 12, 2 12, 76.	सोमपानम् 8, 39. 12, 31.
सुराङ्गना 3, 38.	सोममार्गः 7, 10.
सुरापानम् 12, 76.	सोमविक्रयी 12, 28.
सुराभात्रम् 7, 23.	सौप्रतीकम् 11, 42.
सुवर्णम् 4, 13. 6, 50. 6, 73. 7, 10. 10, 20. 12, 77.	सौवर्णभाजनम् 7, 26.
सुवर्णोदकम् 6, 73.	स्खलनम् 12, 64.
सुव्रती 1, 49.	स्तम्भनम् 9, 5.
सुस्थागतम् 1, 10.	

स्तुति 1, 9	स्मृति 1, 3 1, 20 6, 11
स्त्री 1, 30 4, 1 4, 33 6, 16	विद् 6, 71
7-9, 16, 18, 35 8, 18	स्रवन् 9 39
9-55, 57, 61 12, 74	स्त्राय 3 16
स्थलस्थ 12, 17.	स्वकम् 8, 2 10, 17
स्थानम् 3, 33 1, 54.	स्वकर्म 11 15
स्थित 8, 9 1, 32 4, 31 3, 15	स्वकर्मरत 8 2
स्थिराङ्ग 2, 4	स्वकार्यम् 9 41
स्थूल 1-18, 19 9, 10	स्वतत्र 5, 13
ज्ञात 5, 8 7, 15 8, 13 12, 11.	स्वदेहादि 7 36
ज्ञातका 2, 5	स्वधर्म 9 61
ज्ञानम् 1, 39 2, 4 6, 21 6, 63	स्वमन्त्र 5 13
7, 11 7, 19 7, 20 7, 21	स्वय 2, 6 11, 18 12, 77
9, 57 10, 40 12 1 9	स्वयङ्कटम् 2 6
10, 11, 21 23, 27, 29, 30,	स्वर्ग 1 31, 32 5 22
31, 53, 55, 63	स्वर्गकाम्य 12 82.
स्तुपा 10, 12	स्वर्गपी 3, 37
खेहम् 7, 32 7, 33 6, 74 6,	स्वर्गसंक्रम 1, 40
75 11, 19	स्वरूपत 1 18
खेह 1, 11 4, 1 6, 56 11, 13	स्वल्पम् 6 72
खेहाभ्यङ्ग 9, 20	स्वल्पनिष्कृति 8 22
स्पर्श 7, 21	स्वपृतिपरितुष्ट 8 14
स्पर्शनम् 1, 26 6, 21	स्वशक्ति 8 32
स्पृशन् 7, 10 7, 31.	स्यता 10 10
स्मरणम् 6, 23	स्वमुता 10 9
स्मृतम् 9 15, 55 10 22, 12	स्वस्त्री 10 16.
10, 20 1 13, 24 6 51	स्वस्थ 6 52, 7 32
70 8, 26 12 22 9, 19,	स्नानम् 1 31
5, 21 4 21 6, 56 8, 26	स्नामि 5, 15
9, 72	